Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Ehrencron-Müller, H..; af H. Ehrencron-Müller.
Titel | Title:	Forfatterlexikon omfattende Danmark, Norge og Island indtil 1814
Bindbetegnelse | Volume Statement:	Vol. 1: A-BO
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kbh. : Aschehoug, 1924-1935
Fysiske størrelse | Physical extent:	12 bd.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

49,-118

Det Kgl. Bibliotek
130025705778

FORFATTERLEXIKON

OMFATTENDE

DANMARK, NORGE OG ISLAND
INDTIL 1814

AF

H. EHRENCRON-MÜLLER

BIND I

A-BO

Kgl. 3505

H. ASCHEHOUG & CO. KØBENHAVN
MCMXXIV

FORFATTERLEXIKON

FOR

DANMARK, NORGE OG ISLAND

INDTIL 1814

FORFATTERLEXIKON

OMFATTENDE

DANMARK, NORGE OG ISLAND
INDTIL 1814

AF

H. EHRENCRON-MÜLLER

BIND I

A-BO

H. ASCHEHOUG & CO. KØBENHAVN
MCMXXIV

UDARBEJDET OG TRYKT
PAA CARLSBERGFONDETS BEKOSTNING

FORORD

Efter i over 25 Aar at have arbejdet paa dette Lexikon har jeg nu takket være Carlsbergfondet kunnet udsende det første Bind og, da hele Materialet foreligger færdigt, er det mit Haab, at det skal blive efterfulgt af et nyt Bind hvert Aar.

Da Planen for Lexikonnet i sin Tid blev lagt, vedtoges det efter Aftale med den daværende Formand for Carlsbergfondets Direktion, Professor, Dr. phil. Edvard Holm, af Hensyn til Stoffets Begrænsning ikke at medtage de Forfattere, der var afgaaet ved Døden efter Aaret 1814 og som allerede fandtes optaget i Erslews og Halvorsens Lexika. Skulde jeg nu have paabegyndt Arbejdet, vilde jeg næppe have bestemt mig for denne Begrænsning; men for i nogen Grad at bøde paa dette Forhold, som jeg nu vel indser kan give Grund til berettigede Anker, har jeg i Lexikonnet paa vedkommende Steder indført Navnene paa de udeladte Forfattere med Henvisning til de paagældende Lexika.

Med Hensyn til de islandske Forfattere vilde jeg vel nu, navnlig efter de sidste Aars Begivenheder, hvor Island er blevet en selvstændig Stat, næppe have betænkt mig paa at udelade dem, saa meget mere som denne Del af Lexikonnet, hvad jeg er mig fuldt bevidst, næppe kan henregnes til det bedst lykkede. Endel af den herhen hørende Literatur har jeg ikke kunnet faa i Hænde, og, som alle, der har beskæftiget sig med den ældre islandske Literatur, vil vide, er den overhovedet meget vanskelig at behandle. Naar jeg alligevel har bestemt mig til at meddele, hvad jeg har samlet angaaende de islandske Forfattere og deres Skrifter fra Tiden før 1814, er det ud fra den Betragtning, at der ikke foreligger et samlet islandsk Forfatterlexikon og at dette Arbejde,

hvor mangelfuldt det end er, derfor til en vis Grad kunde være en Vejledning for dem, der giver sig af med Studiet af denne Literatur og en Forløber for en fuldstændigere Fortegnelse, hvilket Arbejde vel nærmest maatte blive taget op af en indfødt Islænder.

I det Hele taget ønsker jeg at fremhæve, at et Lexikon, der skal behandle i Tusindvis af Forfattere fra Literaturens forskelligste Omraader, selvfølgelig ikke kan være beregnet paa dem, der har gjort en enkelt Forfatter til Speciale; det er bestemt til i en knap Form at give de fyldigst mulige Oplysninger om Forfatterne og deres Skrifter som Grundlag for Detail- og Specialundersøgelser. I den Henseende kan jeg forsikre, at jeg er mig bevidst ikke at have skyet nogen Umage og at de Citater og Henvisninger, der nu findes i Lexikonnet, ofte har mindst det 10-dobbelte Antal Eftersøgninger og Undersøgelser, der forblev resultatløse, til Grundlag. I det Hele tror jeg at turde hævde, at dette Arbejde, som har lagt Beslag paa mig i al min Fritid i over 25 Aar og holdt mig borte fra mange andre literære Sysler, som jeg tidt og ofte har følt mere Lyst til at kaste mig over, er udført med al den Interesse og Omhu, som jeg har formaaet at lægge i det. Men ingen véd dog bedre end jeg selv, at det trods al anvendt Flid og Paapasselighed indeholder baade Fejl og Mangler, som nødvendigvis maa klæbe ved et saa stort og detailleret Arbejde med dets Tusinder af Navne, Titler og Tal, udført i et saa langt Tidsrum som et kvart Aarhundrede. For enhver Rettelse og Tilføjelse, som vil blive optaget i et Tillæg ved Værkets Afslutning, vil jeg derfor være meget taknemlig.

Det har været mit Maal at medtage *alle*, der har udgivet selvstændige Skrifter eller leveret Bidrag til Tidsskrifter, ikke som min Forgænger paa dette Omraade, R. Nyerup, kun et Udvalg af dem, der forekom ham værdige til at optages i et Forfatterlexikon; i saa Henseende kan jeg anføre, at jeg ved en Optælling i Bogstavet H har konstateret, at mit Lexikon alene for dette Bogstav indeholder over 300 Forfattere, der end ikke nævnes hos Nyerup.

Uden dog at tilstræbe Fuldstændighed, hvad der næppe er muligt, saa længe der ikke findes fuldstændige Haandskriftkataloger for de store Biblioteker, har jeg ved hver af de behandlede Forfattere, saa vidt det har været mig bekendt, meddelt Oplysninger om deres i Haandskrift efterladte Arbejder.

Arbejdet maa væsentligt betragtes som afsluttet ved Aar 1920. Jeg har dog stadigt optaget Henvisninger ogsaa til den efter dette Aar udkomne Literatur og agter under Udarbejdelsen at vedblive dermed. Men af Hensyn til en eventuel Fortsættelse ad Aare har jeg ment at maatte fastsætte en bestemt Tidsgrænse, fra hvilken Arbejdet kunde tages op af en mulig Efterfølger.

Til Slutning maa jeg rette en varm Tak til Carlsbergfondets Direktion, hvis vexlende Formænd har vist mit Arbejde den største Interesse og støttet mig under Udarbejdelsen, men ganske særligt til den nuværende Formand, fhv. Rigsarkivar, Dr. phil. Kr. Erslev, der har udvirket det store Tilskud, som har muliggjort, at Lexikonnet overhovedet kunde komme for Lyset.

H. Ehrencron-Müller.

FORKORTELSER

Brandt & Helweg. — C. J. Brandt og L. Helweg, Den danske Psalmedigtning. I—II. Kbh. 1846—47.

Büschings Nachrichten. — Nachrichten von dem Zustande der Wissenschaften und Künste in den Kgl. Dänischen Reichen und Ländern. [Herausgeg. von Ant. Fr. Büsching und Jos. Lorck]. I—III. Kph. und Lpz. 1754—57.

Dän. Bibl. — Dänische Bibliothec oder Sammlung von alten und neuen gelehrten Sachen aus Dännemarck. 1.—9. Stück. Cph. (und Lpz.). 1737—47.

Erlandsen, Geistligh. i Trondhjems St. — A. Erlandsen, Biographiske Efterretninger om Geistligheden i Trondhjems Stift. Chria. 1844—55.

Erlandsen, Geistligh. i Tromsø St. — A. Erlandsen, Biographiske Efterretninger om Geistligheden i Tromsø Stift. Chria. 1857.

Erslew. — Th. H. Erslew, Almindeligt Forfatter-Lexikon for Kongeriget Danmark. I—III. Kbh. 1843—53. — Suppl. I—III. Sm. St. 1858—68.

Fasting. — Cl. L. Fasting, Forsøg til en Fortegnelse over de udi Danmark og Norge til 1789 Aars Udgang udkomne Danske Skrifter. Bergen. 1793.

Giessing. — Cph. Giessing, Nye Samling af Danske, Norske og Islandske Jubel-Lærere. I—III. 1. Kbh. 1779—86.

Gosch. — C. C. A. Gosch, Udsigt over Danmarks zoologiske Literatur. I—III. Kbh. 1870—78.

Jöcher. — Chr. G. Jöcher, Allgemeines Gelehrten-Lexicon. I—IV. Lpz. 1750—51.

Kordes. — B. Kordes, Lexikon der jetztlebenden Schleswig-Holsteinischen und Eutinischen Schriftsteller. Schleswig. 1797.

L. Eft. — Lærde Efterretninger. (Nye Tidender om lærde Sager. Kbh. 1722—23. — Nye Tidender om lærde og curieuse Sager. Kbh. 1724—48. — Kiøbenhavnske nye Tidender om lærde [og curieuse] Sager. Kbh. 1749—66. — Kiøbenhavnske Efterretninger om lærde Sager. Kbh. 1767—77. — Kiøbenhavnske nye Efterretninger om lærde Sager. Kbh. 1778—82. — Nyeste Kiøbenhavnske Efterretninger om lærde Sager. Kbh. 1783—90. — Kiøbenhavnske lærde Efterretninger. Kbh. 1791—1810).

Lorcks fortges. Nachr. — Fortgesetzte Nachrichten von dem Zustande der Wissenschaften und Künste in den Kgl. Dänischen Reichen und Ländern. [Herausgeg. von Jos. Lorck]. I—IV. Kph. und Lpz. 1759—68.

Lübker und Schröder. — D. L. Lübker und H. Schröder, Lexikon der Schleswig-Holstein-Lauenburgischen und Eutinischen Schriftsteller von 1796 bis 1828. I—II. Altona. 1829—30. — Nachträge und Register von H. Schröder. Schleswig. 1831.

Moller. — Johs. Moller, Cimbria literata. I—III. Hafniæ. 1744.

Nyerup. — R. Nyerup og J. E. Kraft, Almindeligt Litteraturlexikon for Danmark, Norge og Island. Kbh. 1820.

Resens Katalog. — Petr. Johs. Resenii bibliotheca Regiæ Academiæ Hafniensi donata. Hafniæ. 1685.

Suhms Saml. — Samlinger til den Danske Historie. [Udg. af B. C. Sandvig under P. F. Suhms Ledelse]. I—II. Kbh. 1779—84. — Nye Samlinger. [Udg. af R. Nyerup under P. F. Suhms Ledelse]. I—IV. Kbh. 1792—95.

Treschow. — Gerh. Treschow, Danske Jubel-Lærere. Kbh. 1753.

Weilbach. — Ph. Weilbach, Nyt dansk Kunstnerlexikon. I—II. Kbh. 1896—97.

Wiberg. — S. V. Wiberg, Personalhistoriske, statistiske og genealogiske Bidrag til en almindelig dansk Præstehistorie. I—III. Odense. 1870—71. — Register. Sm. St. 1873.

Worm. — Jens Worm, Forsøg til et Lexicon over danske, norske og islandske lærde Mænd. I. Helsingøer. 1771. — II—III. Kbh. 1773—84.

Zwergius. — D. G. Zwergius, Det Siellandske Clerisie. Kbh. 1754.

Østs Materialier. — N. C. Øst, Materialier til et dansk biographisk-literarisk Lexicon. 1.—4. Aarg. Kbh. 1835—38.

samt enkelte andre let forstaaelige Forkortelser.

Aabye, Thomas, se: Erslew.

Aagaard, Andreas Jensen, er f. c. 1731. Han blev 1754 Student fra Nakskov Skole og er formodentlig † som gammel Student.

Univmatriklen. III. p. 142.

Isebella eller den kjerlige Ondskab. En dansk Original-Tragoedie udi fem Acter. Kbh. 1772. [Anm. i Fortegn. over Trykk. Skr. II. p. 474. Krit. Journ. 1772 p. 119 (af B. G. Sporon)].

Aagaard, Christen Lauridsen, er f. $^{27}/_{1}$ 1616 i Viborg, Søn af Sognepræst ved Graabrødre Kirke Laurids Jensen Aagaard († 1628) og Maren Andersdatter Schytte. Han blev Student 1635 fra sin Fødeby's Skole, tog 1638 Baccalaurgraden og s. A. teologisk Examen. 1639 blev han 2. residerende Kapellan ved Viborg Domkirke, nedlagde Embedet 1641 og blev s. A. øverste Hører ved Sorø Skole. 1646 kaldtes han til Provst paa Kommunitetet, blev 1647 tillige Professor poëseos ved Universitetet og fik tildelt Magistergraden. 1651 blev han Rektor ved Katedralskolen i Ribe og valgtes 1658 af Kapitlet til teologisk Læsemester, med hvilket Embede Stillingen som Sognepræst i Vester Vedsted var forbunden. † $^{5}/_{2}$ 1664.

Han ægtede $^{28}/_{8}$ 1653 Mette Sørensdatter Vedel (f. 1632, † 1698), Datter af Sognepræst Søren Andersen Vedel (f. $^{10}/_{7}$ 1587, † $^{22}/_{1}$ 1653) og Susanne Pedersdatter (f. $^{11}/_{6}$ 1587, † $^{22}/_{1}$ 1655).

J. Kinch i Biograf. Lex. I. p. 2-3. — Fr. Rostgaard, Deliciæ poet. Danorum. I. 1693. p. 341 ff. (Biografi, skrevet af Søren Christensen Aagaard). — Moller. II. p. 1. — P. Terpager, Inscriptiones Ripenses. 1702. p. 63. — Ribe Skoleprogram. 1827. p. 56. — P. N. Thorup, Ribe Cathedralskole I. 1846 p. 106. — Kinch, Ribe Bys Hist. II. p. 463. — J. Paludan, Renæssancebevægelsen i Danmarks Litt. p. 449. — Wiberg. III. p. 482. — Personalh. Tidsskr. IV. p. 63. — V. Bloch, Af Ribe Katedralskoles Hist. 1910. p. 52-53. — Univmatriklen. I. p. 127 145. 203.

Sponsis novellis Laurentio Canutio, ædium a S. R. M. juventutis in artibus mechanicis institutioni destinatarum scribæ regio et Gertrudæ, Severini Erasmi filiæ, fausta conjugii ineundi auspicia Musa vovet. Hafniæ. 1636. Fol.

Tumulus Mariæ Laurentii uxoris Dn. Andreæ Aagaardi in Ørum etc. Soræ. 1643. Fol.

*Laurus Cimbrica, seu Poema heroicum de victoria Christiani IV, Regis Daniæ, adversus classem Sveco-Batavam, in sinu Oceani occidentalis Listerdyb, d. 16. Maji A. 1644 reportata. A. 1644. Fol. [Optrykt i Fr. Rostgaard: Deliciæ poet. Dan. I. p. 359—85.]

In obitum Magdalenæ Johannis, Laurentii Christiani, apud Holbecenses consulis primarii, defunctæ uxoris. Soræ. 1645. Fol.

Votis Dn. M. Nicolai Aagaardi, parochiæ Faxöensis pastoris, Barbaram Petri matrimonio sibi jungentis fausta quæque respondeant. Soræ. 1645. Fol.

Viris Erico Monrado, Jo. Svaningio, Geo. Witzlebio etc. fausta honorum incrementa summaque in theologia laurea eveniant. [Kbh.]. 1646. Fol.

Novis nuptiis Danielis Weinholdt et Annæ Vilhadi fausta quæque eveniant. Hafniæ. 1647. Fol.

*Epicedion in obitum Mettæ Rosenkrantziæ, Christ. Thomæi defunctæ uxoris. Hafniæ. 1647. 4. [Optrykt i Fr. Rostgaard: Deliciæ poet. Dan. I. p. 415—20].

Novis conjugibus Matthiæ Joannis, scribæ Sorensi, et Dorotheæ Volfiæ, cæpta conjugii auspicia fortunet Deus. Hafniæ. 1648. Fol.

Threni hyperborei sive exseqviæ Christiani IV .... Hafniæ. 1648. Fol.

Homagii solennem actum ... Friderici III Daniæ regis ... æternum fortunet παντοκράτωρ Deus. (Soræ) 1648. Fol.

Tumulus Sophiæ Brahe, Oligeri Rosekrantzii defunctæ uxoris. Hafniæ. (1649). 4.

Juvenibus Andr. Johannis etc. nova laurea primusque in philosophia gradus faustissimus et felicissimus eveniat. Hafniæ. [1649]. Fol.

Laureæ clarissimorum virorum Viti Beringii etc. Hafniæ. [1649]. Fol.

Nuptiis Erasmi Vinding et Margarethæ Finckiæ. Hafniæ. 1649. Fol.

Exeqviæ Juttæ Gyldenstiern, Tagonis Tott, domini de Ericksholm pie defunctæ uxoris. Hafniæ. 1650. Fol.

Votis viri clarissinii D. M. Viti Beringii, historiographi regii, sponsi et virginis lectissimæ Annæ Nicolai, sponsæ, fausta quæque respondeant. Hafniæ. 1652. Fol.

Petro J. Kragelund, dioeceseos Ripensis episcopo summa in theologia

laurea, honorumque amplissima incrementa quam felicissima eveniant. Hafniæ. 1653. Fol.

Homagii solemnem actum, quo Rex Fridericus III., Hæres Daniæ inauguratur, ex alto fortunet benignissimus Deus. Hafniæ. 1660. Fol.

Paa Erl. oc Velb. Mands nu Sal. Erich Bilde til Høigaard, hans uformodelig oc sørgelig afgang en Samtale saa som imellem den Høybedrøffvede effterlatte Frue, oc Hendis Ven Hende trøster. Kbh. 1666. (Med Noder). 4. [Udgivet efter Forfatterens Død af hans Enke].

I J. J. Svaning, Laudatio funebris seren. principis Christiani Regis electi Daniæ . . . Hafniæ. 1698. Fol. (Manes cimbrici sive epicedium in obitum illustrissimi et celsissimi principis Christiani quinti, electi Daniæ, Norvegiæ etc. Regis 1647 defuncti.).

Digte i: Pd. Söffrensön Bie, Ligprædiken over Øllegaard Sehested. Sorøe. 1655. 4. p. 167 og H. E. Brochmand, Ligprædiken over Jytte Gyldenstiern. Kbh. 1651. 4.

Af hans latinske Digte er foruden de ovenfor nævnte optaget et Udvalg, af hvilke kan fremhæves: De perfidia Grimmildæ erga fatres, i Fr. Rostgaard, Deliciæ poet. Dan. I. p. 349 ff. Efter hvad Sønnen beretter i sin Levnetsbeskrivelse skal A. have efterladt sig flere haandskrevne Arbejder, som imidlertid ikke senere er bleven trykt.

Aagaard, Christen Rømer, Ole Rømers Søstersøn, er f. $^{11}/_{6}$ 1684 i Vordingborg. Han blev 1703 Student ved privat Dimission, tog 1704 Baccalaurgraden, studerede først Medicin og Botanik, men opgav allerede 1706 disse Studier for Teologien, var 1704—09 Alumnus paa Borchs Kollegium, tog 1707 teol. Examen og $^{16}/_{5}$ 1708 Magistergraden og kaldtes $^{11}/_{12}$ 1709 til Sognepræst i Bringstrup og Sigersted. † 1736, begr. $^{23}/_{10}$.

Han var 2 Gange gift; den første Kones Navn kendes ikke. 2. Gang ægtede han Inger Dorothea Schjelderup (f. 1692), der 1739 ægtede Kommerceraad Christensen i Holbæk.

Wiberg I. p. 218. — Kirkehist. Saml. 5 R. V. p. 325. — Borchs Kollegiums Festskrift p. 58. — Univmatriklen. II. p. 290—91. 330.

Dissertatio de caussis febrium intermittentium. (Havniæ. 1705). 4. [Resp. Petrus Knopperus]. [Jfr. Nova litt. maris Balth. 1705. p. 285].

Quaternio thesium physico—medicarum. (Havn.). 1706. 4. [Resp. Magnus Arethæ Thorkillius].

De mutationibus aeris quæ barometro explorantur dissertatio. (Havniæ). 1707. 4. [Resp. Daniel Helsted].

De ritu Naziræatus. Dissertatio ex occasione Numer. VI et Judic. XIII. (Havniæ). 1708. 4. [Resp. Chr. Sommerfeld].

De Naziræis. Dissertatio. (Havniæ). 1708. 4. [Resp. Mathias Hemb].

Aagaard, Jacob. En Jacobus Petri Aagaard blev 1683 Student »e privata institutione«.

Univmatriklen. II. p. 126.

Trohiertig Underretning for christelig Krigs-Folk, hvorledis de skulle forholde sig, dend sande Gudeligheds og retskaffen Tapferheds Maade. Af det Engelske paa Tydsk og derfra paa Dansk. Kbh. 1705.

Aagaard, Jens, er f. $^{23}/_{9}$ 1714 i Odense, Søn af Byfoged Jens Pedersen Aagaard og Christiane Schouboe, der siden ægtede Landsdommer i Fyn Just Valentin Eichel. Han blev 1732 Student ved privat Dimission, tog 1733 Baccalaurgraden, var 1734—39 Alumnus paa Borchs Kollegium, tog $^{21}/_{4}$ 1739 teol. Examen med Haud og kaldtes 1745 til Sognepræst i Saaby og Kisserup. † $^{22}/_{3}$ (eller $^{27}/_{3}$) 1762.

Han ægtede 1754 Helene Marie Laurberg († 1758).

Wiberg. III. p. 3—4. — Borchs Kollegiums Festskrift. 1889. p. 168. — Univmatriklen. II. p. 535. 543.

De Αναχνωσταις, sive Lectoribus, et eorum in ecclesia officio. Havniæ. 1735. 4. [Resp. Joh. Petr. Mossin].

Diss. historico-ecclesiastica de symbolo apostolico. Hafniæ. 1736. 4. [Resp. Chr. Wilh. Fursmann].

Historica descriptio Othiniæ, civitatis Fioniæ, Particula 1—2. Hafniæ. 1737—38. 4. [Resp. Petrus Aagaard]. (Jfr. C. T. Engelstoft, Odense Bys Hist. 2. Udg. 1880. p. 547). (Ved Part. II skal C. H. von Bergen have været Resp., Titelbl. mgl. i Kgl. Bibl.s Ex., jfr. British museum. Catalogue of printed books. I. p. 65).

Aagaard, Jens Palæmon, er f. $^{6}/_{10}$ 1756 i Saaby, Søn af ovennævnte Jens Aagaard. Han blev 1776 Student fra Roskilde Skole, var 1780—83 Alumnus paa Borchs Kollegium, tog $^{16}/_{1}$ 1783 teologisk Examen med Haud, blev s. A. Hører ved Roskilde Skole og kaldtes $^{3}/_{12}$ 1784 til Sognepræst i St. Jørgensbjerg og St. Ibs. † $^{14}/_{5}$ 1786.

Han ægtede $^{31}/_{1}$ 1783 Dorothea Friis (f. 1759, døbt $^{3}/_{9}$, † $^{13}/_{3}$ 1812), Datter af Borgmester i Roskilde Peder Friis og Petronella Jacobæa Friis. Hun ægtede $^{15}/_{7}$ 1796 Forvalter paa Bidstrup Carl Albrecht.

Wiberg. II. p. 49. — Vor Ungdom. 1900. p. 2. — Borchs Kollegiums Festskrift. 1889. p. 171. — Univmatriklen. III. p. 347.

Disputata qvædam super dicto Qvintilianeo: aliud est latine, aliud grammatice loqvi. 1781. Havniæ. [Resp. Petrus Frid. Lütken]. (Jfr. Iris. 1791. III. p. 288 ff.).

Vitæ parallelæ Caroli Magni, regis Francorum et imperatoris Romani, et Petri Alexiovitz Magni imperatoris Russiæ. Partic I, in qua enarratur vita Caroli usque ad illud tempus, qvo contra Aragisum Beneventi ducem bellum paraverit. Havniæ. 1782.

Aagaard, Knud, se: Erslew.

Aagaard, Mogens, er Søn af Sognepræst i Haasum og Ramsing i Viborg Amt Oluf Lauridsen Aagaard (f. $^{1}/_{11}$ 1613, † $^{24}/_{6}$ 1648) og Anna Knudsdatter (f. $^{19}/_{4}$ 1615, † $^{22}/_{1}$ 1703), der ægtede begge hans Eftermænd. Han blev 1665 Student fra Viborg Skole og skal være † 1704 eller 1705 i Hundborg i Thisted Amt hos sin Halvbroder, Sognepræst Oluf Nielsen Hosum.

M. P. Farstrup og Laur. Axelsons Dagbog, udg. af J. Becher. 1813. p. 223. — Univmatriklen. I. p. 327.

I Suhms Samlinger. I. 1. H. p. 146—48 Udtog af hans efterladte Haandskrift. (i Ny Kgl. Saml. S. 188. 8vo). Cogitationes de prædiorum Irup et Öland in Thy sitorum antiqvitate et nomine 1699. — Et andet utrykt Skrift om Morsingernes Herkomst og Forvandtskaber omtales i et Brev 1701 til Jens Bircherod (jfr. Personalh. Tidsskr. 3. R. IV. p. 316).

Aagaard, Niels Ebbesen, er født 1664, blev 1681 Student fra Metropolitanskolen, 1689 Rektor i Thisted; tog 1692 Baccalaurgraden og $^{19}/_{5}$ 1696 Magistergraden. 1703 tog han sin Afsked. 1710 blev han Alumnus og Inspektor paa Borchs Kollegium og 1714 Rektor i Køge. † 1718, begr. $^{12}/_{10}$. Han var Medarbejder ved Rostgaards danske Ordbog.

Chr. Bruun i Biografisk Lexikon I. p. 5. — Roskilde Skoleprogram 1870. p. 7. — Aalborg Skoleprogram 1871. p. 51. — Hist. Tidsskrift. 3. R. I. p. 122. — C. Bruun, Fr. Rostgaard. I. p. 122. — Borchs Kollegiums Festskrift. 1889. p. 137. — Kirkehist. Saml. 5. R. IV. p. 730—31. — Univmatriklen. II. p. 107. 217.

Thya illustranda. Dissertatio I—III. (Hafniæ). 1711—13. 4. [Resp. I. Edv. Petr. Wium; II. Esaias Nicolai F. Smedt; III. Nicolaus Jani Lund].

Aagaard, Niels Lauridsen, Broder til ovenfor nævnte Chr. L. Aagaard, er født 1612 i Viborg, 1631 dimitteret fra sin Fødebys Skole. Tog 1634 Baccalaurgraden og tiltraadte 1637 en længere Udenlandsrejse til Tyskland, Holland og England. 1640 vendte han tilbage og 1641 blev han Rektor ved Herlufsholm; s. A. tog han Magistergraden. 1645 blev han kaldet til Sognepræst i Faxe paa Betingelse af, at han ægtede Forgængeren Magister Rasmus Svendsens Enke, Barbara Pedersdatter. Men da hun

efter Brylluppet kom for tidlig i Barselseng, blev han suspenderet og ved Landemodet 1646 blev han dømt fra sit Kald. Ved Understøttelse af sin tidligere Privatpræceptor Jesper Brochmand fik han allerede i Januar 1647 udvirket et Kongebrev, at han ved en Disputats skulde vise sine Evner og, da denne var vel afløben, et nyt Kongebrev, at han atter maatte antages til hvad Embede, han kunde faa. 1647 blev han Professor eloquentiæ ved Sorø Akademi, med hvilken Stilling Posten som Notarius var forbunden. 1650 blev han tillige beskikket til Bibliotekar ved Akademiet. † $^{22}/_{1}$ 1657.

Han ægtede Barbara Pedersdatter († 1654), Enke efter hans Formand, nedennævnte Rasmus Svendsen.

G. L. Wad i Biografisk Lexikon I p. 6. — G. L. Wad, Rektorerne paa Herlufsholm. 1878. p. 121. — Kirkehist. Saml. 4. R. I. p. 721. — Ligprogram fra Sorø $^{28}/_{1}$ 1657. — Personalh. Tidsskr. II. p. 129. IV. p. 53. — Univmatriklen. I. p. 105. 123. 167.

Triumphus doctoralis Johannis Resenii, S. S. theologiæ in Hafniensi academia professoris, nec non Petri Winstrupii, qui olim philosophiæ naturalis professorem Hafniæ egit, nunc vero Regis Daniæ concionator aulicus audit. Hafniæ. 1636. 4.

Dissertatio gemina. I. De usu syllogismi in theologia, contra Nicephorum Gregoram. II. De nido Phoenicis ex carmine Lactantij. Hafniæ. 1647. 4. [Resp. Petr. Jac. Holm].

Super habitis in Ciceronem de optimo genere oratorum publicis prælectionibus instituta disputatio. Soræ. 1647. 4. [Resp. Joh. Severini Leth].

Æternæ et gloriosæ memoriæ Christiani IV, Daniæ regis, triste suum, supremumque consecrat officium Regia et Eqvestris Academia Sorana. Soræ. 1648. Fol. (i dette Skrift, der sikkert i Kraft af hans Embede er forfattet af Aagaard, findes ogsaa den Oratio in obitum Christiani IV, som findes anført i ældre Forfatterlexika som en særskilt Bog).

In C. Cornelium Tacitum disputatio I. Soræ. 1650. Disp. II. Hafniæ. 1651. 4. [Resp. I. Otho Schelius. II. Ericus Sehstius].

Disputatio solennis super Justini sententia instituta de ignibus subterraneis. Soræ. 1653. 4.

De optima regendæ reipublicæ forma disputatio. (Soræ). 1653. 4. [Resp. Marc. Giöe].

Marci Boxhorn-Zuerii animadversiones in Ammianum Marcellinum. Soræ. 1654. 4.

Diss. philologica. De stilo Novi Testamenti. Hafniæ. 1655. 4.

Dissertatio de digamma. Soræ. 1655. 4.

Aagaard, Otto Diderik, er f. $^{11}/_{3}$ 1685 paa Romø, Søn af nedennævnte Søren Christensen Aagaard. Han blev 1702 Student fra Ribe Skole, tog 1713 teol. Examen og kaldtes $^{2}/_{4}$ 1723 til Sognepræst i Hassing og Villerslev i Thisted Amt. † 1740.

Han ægtede Elisabeth Schreuder, der overlevede ham.

Ribe Skoleprogr. 1824. p. 1. 1837. p. 1. — Wiberg. I. p. 551. — Univmatriklen. II. p. 277.

En bibelske Kiæmpe-Vise, om David og Goliath. Componered og udg. af den, som **Om Dyden Siunger Altid.** [Kong David var liden og vogtede Faar]. U. St. Trykt i dette Aar. (Anonym; rimeligvis er A. Forfatteren). (Jfr. Bibl. Dan. Suppl. p. 56).

Dend siungende Andagt bestaaende af to og tredive Psalmer og aandelige Sange. Kbh. 1724.

Aagaard, Peter Hersleb, er f. $^{29}/_{11}$ 1765 i Kbh., Søn af Deputeret i Kancellikollegiet, Konferensraad Peter Aagaard (f. $^{17}/_{2}$ 1718, † $^{28}/_{7}$ 1790) [af hvem to Betænkninger findes trykt i Landbo-Commissionens Forhandlinger. I. 1788. p. 226. 361] og Bolette Sophie Hersleb (f. $^{18}/_{12}$ 1728, † $^{29}/_{11}$ 1765). Han blev 1782 Student »e priv. Haun.«, tog 1784 juridisk Examen, blev strax efter Volontør i Kancelliet, endnu s. A. Protokolsekretær i Højesteret og 1788 Advokat ved samme Ret. † $^{8}/_{4}$ 1791. Ugift.

G. Kringelbach i Biograf. Lex. I. p. 6—7. — Den danske Tilskuer. 1791. p. 238. — Minerva. 1791. II. p. 100—134 (af J. P. Rosenstand Goiske; ogsaa særskilt aftrykt. Kbh. 1791). — Sørgevers og Gravskrifter i Minerva anf. St. p. 134 (af J. P. Rosenstand Goiske og K. L. Rahbek). — Lærde Eft. 1791. p. 416 (af Chr. Schrøder Andresen). — Aftenposten. 1791. Nr. 29—30. 31 (af E. Balling). — V. Richter, Juridisk og statsvidensk. Stat. 1881. p. 1. — Univmatriklen. III. p. 389.

Anmerkninger ved (D. N. Reiersens?) Erindringer i Anledning af Hr. Etatsr. Chr. Colbiørnsens Betragtninger over endeel jydske Jorddrotters Klage. Kbh. 1791. (Jfr. Lærde Eft. 1791. p. 391 (af C. U. D. v. Eggers); Iris. 1791. I. p. 213 (af J. C. Tode); Kritik og Antikritik. 9. H. p. 115; Minerva. 1791. II. p. 126*; Bibliotheca Danica. II. p. 994).

Aagaard. R. P., »Literatus«, formodentlig er han Forfatter til de tre nedenfor nævnte Skrifter, skønt de to sidste ikke bærer hans Forbogstaver.

Hvad har Danmark og Engelland vundet og tabt ved den med hinanden indgaaede 14 Ugers Vaabenstilstand? og Hvad har Engelland vundet ved den hele Krigsexpedition? Kbh. 1801. (Jfr. Fra Hoffet og Byen. Stemninger og Tilst. 1793—1822 i Breve til Joh. Bülow. 1906. p. 74).

Efterretning om hvad der hidtil er foregaaet ved det Danske, Svenske, Russiske og Preussiske Hof i Anledning af den mellem disse Magter oprettede Neutralitets-Convention. Kbh. 1801.

Bedømmelse over den imellem Danmark og den engelske Flaade sluttede Vaabenstilstand. Kbh. 1801.

Aagaard, Søren Christensen, er født i Ribe $^{19}/_{7}$ 1654, Søn af ovenfor nævnte daværende Rektor Chr. Aagaard, Student 1671 fra Ribe. Var i 3 Aar Huslærer hos Sognepræst Jens Johansen Runchel i Herslev og Gjevninge, blev 1675 teologisk Kandidat, 1676 Magister og s. A. Hører i Ribe. 1677 kaldtes han til Sognepræst paa Romø. † i Ribe $^{13}/_{7}$ 1693.

Han ægtede Mette Pedersdatter, Datter af Raadmand Peder Simonsen i Svendborg og Anna Danielsdatter Colerus. Hun ægtede siden Aagaards Eftermand Anders Andersen Ambders († 1733).

P. Terpager, Ripæ Cimbricæ. 1736. p. 598. — Wiberg. II. p. 650. — Univmatriklen. II. p. 27.

Skrev sin Fader Chr. Aagaards Levnet paa Latin, som Indledning til det i Rostgaards »Deliciæ poetarum Danorum« optagne Udvalg af hans Digte. (I. p. 341).

Aagaard, Søren Pedersen, er f. 1717 i Horsens, Søn af daværende Kapellan Peder Sørensen Aagaard († 1750), blev 1736 Student fra Ribe Skole og tog 1737 Baccalaurgraden. 1741 Alumnus og senere Inspektor paa Borchs Kollegium. Tog 1744 Magistergraden og blev 1747 Hører, 1748 Konrektor ved Helsingør Skole. † 1755.

Han ægtede $^{30}/_{8}$ 1748 Diderica Blicher Hunderup, Datter af Mag. Peder Lauritzen Hunderup († $^{1}/_{8}$ 1733) og Marie Sybille Höppner († $^{11}/_{5}$ 1769).

Worm. I. p. 4. III. p. 1. — Ribe Skoleprogram. 1826. p. 55. — Hundrup, Lærest. ved Helsingørs l. Skole. p. 14. — Borchs Kollegiums Festskr. 1889. p. 168. — Univmatriklen. II. p. 571. 580.

Dissertatio brevis de veterum Atheniensium scholis illustrioribus. Havniæ. 1741. 4. [Resp. Jac. Chr. Winslöw].

Dissertatio philologica-antiqvaria continens observationes qvasdam circa convivia veterum philosophica. Havniæ. 1742. 4. [Resp. Johs. Kruse].

Descriptio historica brevis Britanniæ antiqvæ Romanorum imperio subjectæ, ex auctoribus Græcis et Romanis, præsertim Tacito et Cæsare collecta. Part. I—II. Havniæ. 1744—45. 4. [Resp. Petr. Anchersen].

Han skal iflg. N. M. Petersen. 2. Udg. V. 2. p. 188 være Forf. af det i L. Eft. 1752. p. 65—69 trykte Digt i Anledn. af Frønning Skeyværingsens [ɔ: P. C. Stenersens] Critiske Tanker over de riimfrie Vers. U. St. o. A. [1752].

Aagaard, Vilhelm, er f. $^{20}/_{7}$ 1682 i Ribe, Søn af derværende Sognepræst (senere ved St. Olai Kirke i Helsingør) Laurids Aagaard (f. $^{16}/_{1}$ 1656, † $^{21}/_{7}$ 1711) og Anna Dorothea Brochmann († $^{24}/_{4}$ 1727). Han blev 1701 Student fra Viborg Skole, tog 1702 Baccalaurgraden og $^{29}/_{7}$ 1706 teol. Examen med Non, blev 1708 Hører ved Helsingør Skole, derefter Skibspræst og kaldtes $^{25}/_{9}$ 1722 til residerende Kapellan ved Korskirken i Bergen. † $^{24}/_{9}$ 1725.

Han ægtede Anna Sophie Schwitzer, der $^{1}/_{6}$ 1738 ægtede Claus Pedersen Møller.

Han er formodentlig Oversætter af nedennævnte Skrift.

Lampe, Bergens St. Biskoper og Præster. I. 1895. p. 97. — Hostrup-Schultz, Helsingørs Embeds- og Bestillingsmænd. 1906. p. 69. — Univmatriklen. II. p. 268. 273.

En meget grundig Instrux, som en fornemme lærd, og af sine ypperlige Skrifter viit og velbekiændt Adels-Mand sammenskrevet haver og sin Søns Informatori overleveret. Af det Tydske i vort Danske Maal oversat. Kbh. 1723.

Aagesen, Bo. Har iflg. Titlen sammen med Albertius Laurentius og Joannes Petri haft Andel i Udgivelsen af:

Breuiarium dioeceseos Roschildensis. 1517.

H. F. Rørdam, Lyskanders Levnet. p. 183*, 196. — Aarsberetn. fra d. st. kgl. Bibl. I. p. 246.

Aagesen, Peter (Petrus Haggæus), er født i Kbh. 1546, Søn af Købmand Aage Knudsen og Dorthe Hansdatter. Ved Niels Hemmingsens Hjælp fik han Understøttelse af Peder Oxe til at studere i Wittenberg, hvor han tog Magistergraden. 1572 anbefalede Peder Oxe ham til Ansættelse ved Universitetet og 1573 blev han extraordinært antaget til Professor pædagogicus og til Universitetets Notarius. 1574 fik han Baccalaurgraden i Teologi. 1580 Professor i Græsk og 1584 i Dialektik. † $^{16}/_{9}$ 1591.

2 Gange gift; hans første Hustrus Navn kendes ikke; 2den Gang ægtede han ($^{4}/_{8}$ 1588) Karine Svaning, Datter af Historiografen Hans Svaning. Hun ægtede 1593 Sognepræst Chr. Blymester i Nyborg og † 1603.

A. havde betydelig Andel i Bibelrevisionen 1588.

H. F. Rørdam i Biograf. Lex. I. p. 10. — R. Vinding, Regia acad. Haun. 1665. p. 143—45 (med Aftryk af Anders Christensens Program). — H. F. Rørdam, Kbh. Univ. Hist. 1537—1621. II. p. 605. (IV. p. 240).

Themata, ad qvæ honesti ac bonæ spei juvenes septemdecim, primo in philosophia gradu ornandi respondebunt, die 4. Novemb. Anno 1581. Hafniæ. 1581. 4.

Theses de sermone, ornamento hominis nobilissimo et præstantissimarum actionum administro, in disputationem ad diem 22 Decbr. propositæ. Hafniæ. 1582. 4. [Resp. Jacobus Christophori].

*Theses dialecticæ. Hafniæ. 1585. 4.

De causa discrepantiæ et fundamento conformitatis inter Dialecticos, deque dialecticæ definitione et partitione, quædam ad disputandum proposita die ultimo Maij. Hafniæ. 1589. 4. [Resp. Nicol. Svaning].

I Epithalamia scripta in nuptiis D. Thomæ Gregorij Hemettensis, in arce Hafniensi concionatoris vigilantissimi, et honestæ virginis Ceciliæ, D. Andreæ Liungij, Malmogiæ olim concionatris (!) fidelissimj filiæ. Anno 1568. Hafniæ. 1568. et græsk Digt.

Ad tumulum serenissimi Regis Daniæ Friderici II. i Andr. Laurentius: Oratio de vita et morte Friderici II. Hafniæ. 1588. 4.

Aagesen, (Aggesøn), **Sven,** er f. c. 1130, Søn af Erkebiskop Eskils Broder Aage Christiernson. I sin Ungdom har han rimeligvis studeret i Frankrig og efter sin Hjemkomst fortsat sine Studier, uden dog, som man tidligere har antaget, at høre til Gejstligheden. Han har sikkert været Kriger og som saadan deltog han i de to Vendertog 1184 og 1185. Hans Dødsaar kendes ikke.

Kinch i Biograf. Lex. I. p. 11. — Scriptores rerum Danicarum. I. p. 42. — Krøniker fra Valdemarstiden, overs. af J. Olrik. 1900—01. p. 25—26. — Nyerup, Hist.-stat. Skildr. af Tilst. i Danm. og Norge. II. p. 293. — Rørdam, Lyskanders Levned. p. 304. — M. Cl. Gertz, Scriptores minores hist. Dan. I. 1917—18. p. 55—63.

Svenonis, Aggonis filii, quæ exstant opuscula. Steph. Joh. Stephanius ex vetustissimo codice membraneo Ms. Regiæ Bibliothecæ Hafn. primus publici juris fecit notisque historicis pariter ac philologicis illustravit. Soræ. 1642. [Heri: 1) Compendiosa historia regum Daniæ a Skjoldo ad Canutum VI, Waldemari I filium [optr. i Scriptores rerum Danicarum. I. p. 42—64]. — 2) Leges Castrenses sive curiales Canuti Magni, Daniæ et Angliæ regis [optr. i Script. rer. Dan. III. p. 139—59; Kolderup-Rosenvinge, Gamle danske Love. V; M. Cl. Gertz, Scriptores minores hist. Dan. I. p 94—141. Jfr. P. Kofod Ancher, En Dansk Lov-Hist. I. p. 23]. — 3) His accessit incerti autoris genealogia regum Daniæ e primo rege Dan ad Christophorum I. ex eodem codice MS. [optr. i Script. rer. Dan. I. p. 20—25, jfr. M. Cl. Gertz, Scriptores minores hist. Dan. I. p. 142—43. (jfr. p. 59) kun: Prooemium. Dette sidste Stykke er efter de nyeste Undersøgelser ogsaa af A., hvilket man tidligere har villet benægte]. (Det Haandskrift, hvorefter Stephanius besørgede sin Udg., gik tabt ved Universitetsbibliotekets Brand 1728; i Arnamagnæanske Saml. (Nr. 33. 4to) findes en Afskrift af disse 3 Arbejder, besørget af Lyskander, men efter et andet Haandskrift end det, hvorefter Stephanius besørgede sin Udgave. Ved Professor M. Cl. Gertz's Undersøgelser har det vist sig, at denne Afskrift, naar den renses for de utallige Fejl, frembyder en Text, der utvivlsomt viser hen til Svend Aagesens oprindelige, medens det af Stephanius be-

nyttede Haandskrift i Virkeligheden skyldes en »Overarbejdelse«, foretaget i Slutningen af det 13de Aarhundrede. Den saaledes rekonstruerede Text udgav Gertz u. T: En ny Text af Sven Aggesøns Værker, genvunden paa Grundlag af Codex Arnamagnæanus 33. 4to. Kbh. 1915. 4 (med omtrykt Titelbl. Kbh. 1916, i hvilket Aar Udg. skænkede Restoplaget til Videnskabernes Selskabs Forlag). [Anm. i Nord. Tidsskr. f. Filologi. 4. R. V. p. 26 (af F. Gustafsson)]. Norsk hist. Tidsskr. 5. R. IV. p. 169 (af Edv. Bull)]. — (jfr. Neues Archiv d. Gesellsch. f. ältere deutsche Geschichtswissensch. XII. p. 13; XIV. p. 151; H. F. Rørdam, Hist. Saml. og Studier. I. p. 210; Usinger, Die dänischen Annalen und Chroniken d. Mittelalters. p. 23—24; A. D. Jørgensen, Bidrag til Nordens Hist. p. 220; Udsigt over det philol.-hist. Samfunds Virksomhed. 1894—99. p. 25 (af J. Olrik).

Efter den saaledes rekonstruerede Text udgav M. Cl. Gertz en Oversættelse u. T: Sven Aggesøns historiske Skrifter. Oversatte efter den paa Grundlag af Codex Arnamagnæanus 33. 4to restituerede nye Text. Udg. af Selskabet for historiske Kildeskrifters Oversættelse. Kbh. 1916—17.

Svend Aagesens kortforfattede Danmarkshistorie fra Skjold indtil Knud den Siette. Fra den latinske Original med nogle fornødne Anmærkninger af Odin Wolff. Kbh. 1807. (Særskilt aftrykt af »Iris og Hebe«. 1807. I.).

Svend Aagesens Danmarks-Krønike, oversat fra Latin af Rasm. Theod. Fenger. Kbh. 1842.

Svend Aagesens Danmarks-Krønike, oversat og oplyst af Rasm. Theod. Fenger. Kbh. 1842.

Sven Aggesøn, Danernes Historie, er oversat i »Krøniker fra Valdemarstiden«, oversatte af J. Olrik. Kbh. 1900—01. p. 23 ff.

En utrykt Oversættelse ved J. Langebek findes i Ny kgl. Saml. 872. 4. (jfr. Werlauff, Det danske Selskabs Historie. 1847. p. 8).

Aagesen, Truid. Hans Fødested og Fødselsaar kendes ikke. Efter i mange Aar at have opholdt sig i Tyskland og Italien beskikkedes han $^{20}/_{6}$ 1593 til Organist ved Vor Frue Kirke i Kbh. (Kirkehist. Saml. VI. p. 754). 1600 rejste han i Kongens Ærende til Prag. 1614 blev han afsat paa Grund af sin Helden til Katolicismen og maatte forlade Danmark.

V. C. Ravn i Biograf. Lexikon. I. p. 11. — Kirkehist. Saml. 3 R. I. p. 401.

*Theodoricus Sistinus, Cantiones trium vocum. Hamburgi. 1600.

Aalborg, Chr.

En allerund. Glædes Lyd som udbrød da alle oprigtige Hierter blev fulde af Fryd paa Vor Dronnings glædelige Forløsning og Princesse Lovises Geburts-Fest d. 30. Jan. 1750. Kbh. Fol.

Vore bedrøvede Nordens Taare udøst ved det bedrøvelige Dødsfald, som skeede d. 19. Decbr. 1751, da det behagede Gud til sig at kalde Dronning Lovise fra denne forgiængelige til den uforgiængelige Krone.

Kbh. Fol. [Optrykt i 2. Samling af »Vers i Anledn. af Dronning Louises Død«. 1752. p. 50.].

Aalborg, Hans, er født 1542 i Aalborg, Søn af Raadmand Jens Krag og Barbara. Gik i Aalborg Skole, som han forlod i 20 Aars Alderen og drog til Rostock, hvor han under David Chytræus studerede flittig og tog Magistergraden. I den følgende Snes Aar levede han som Hovmester for endel fornemme unge danske Adelsmænd, bl. a. Tyge Brahe, der bevarede sit Venskab for ham ogsaa efter at Discipelforholdet var ophørt, Niels Skram, Oluf Rosensparre og Predbjørn Podebusk. Samtidig benyttede han Lejligheden til selv at fremme sine Studier ved forskellige af Tysklands Universiteter. 1582 fik han ved Kongebrev ($^{20}/_{5}$) Løfte om det første ledige Vikarie i Roskilde Domkirke, da han havde erklæret at ville nedsætte sig som Boghandler eller Bogfører. Vikariet fik han allerede Aaret efter og 1591 et Vikarie i Lund. 1586 fik han sammen med Henrik Waldkirch Privilegium paa at udgive den danske Bibel paany; den udkom 1589 og 1603 fik han nyt Privilegium paa sammen med Møntmester Nicolaus Suabe at udgive Biblen i lille Format. (Kirkeh. Saml. VIII. p. 301; Rørdam, Danske Kirkelove. III. p. 21). 1597 lejede han af Universitetet et Kapel i Vor Frue Kirke for der at drive sin Boghandel. (Kbh.s Diplomatarium IV. p. 750). † $^{9}/_{8}$ 1619.

Ægtede $^{15}/_{9}$ 1594 Anne Evertsen, Datter af Borgmester Jens Evertsen i Landskrona. Hun døde $^{13}/_{11}$ 1627.

Det ved hans Død udstedte Universitetsprogram er optrykt i Rørdam: Hist. Saml. og Studier. I. p. 178. — C. Nyrop i Biograf. Lexikon. I. p. 11. — Aalborg Skoleprogram. 1840. p. 1. — Rørdam, Kbh.'s Kirker og Klostre. 1859—63. p. 161; Tillæg p. 217. — Danske Magazin. II. p. 179. — C. Nyrop, Den danske Boghandels Hist. I. p. 133. — A. Hammerich, Musiken ved Chr. IVs Hof. p. 18. 153. — Blad for Boghandlermedhjælpere. 1877. Nr. 2. — H. F. Rørdam, Kbh. Univ. Hist. 1537—1621. III. p. 668; IV. p. 348. 660.

M. Tullii Ciceronis Cato major seu de senectute libellus: cum dispositione argumentorum et annotationibus per Johannem Alburgensem exceptis ex prælectionibus D. Davidis Chytraei. Rostochii. 1572.

Aalborg, Hans Hansen, er født i Kbh. $^{13}/_{8}$ 1609, blev $^{19}/_{7}$ 1623 indskrevet som Student ved Universitetet i Wittenberg; 1631 vendte han tilbage og blev Student ved Kbh's Universitet. 1633 blev han immatrikuleret ved Universitetet i Leyden. 1637 blev han Magister og 1639 Rektor i Slangerup, 1653 Sognepræst i Gamborg i Vends Herred paa Fyn; 1660 forflyttet til Vejlby. † $^{8}/_{11}$ 1685.

Ægtede 1654 Anna Nielsdatter († 1668), en Datter af Sognepræst Niels Nielsen Steenløse i Gamborg († 1653) og dennes Hustru Sidsel.

Wiberg. III. p. 499. — Roskilde Skoleprogr. 1871. p. 20. — Personalhist. Tidsskr. II. p. 122. III. 274. — Ny kirkeh. Saml. VI. p. 742. — Univmatriklen. I. p. 108. 140.

Carmen ευ-οιωνικον in solennem inaugurationem Johannis Resenii, nunc post obitum Casp. Erasm. Brochmanni, dioeceseos Selandicæ antistitis religiosissimi 18 Julii 1652. Hafniæ. Fol.

Carmen lugubre in obitum Dn. Caspari Erasmi Brochmanni, Danorum Archiepiscopi. Hafniæ. 1652. 4.

Super funus Caspari Erasmi Brochmanni. Hafniæ. 1652. (Hebraisk.) Fol.

Aalborg, Jens, er f. $^{16}/_{12}$ 1708 i Norge, Søn af Sognepræst Jens Jacob Aalborg. Han blev 1722 Student fra Kristiania Skole og var 1733 Kapellan ved Basmoe Fæstning og Rødenæs Menighed, blev derefter Sognepræst i Rakkestad, Degernæs og Ons samt Provst i Mellem-Borgesyssels Provsti i Agershus Stift. † $^{19}/_{6}$ 1781.

Hj. Pettersen, Bibl. Norvegica. I. p. 549. — Univmatriklen. I. p. 445.

Christiano VI has publicæ lætitiæ consecratas lineas testes devoti cultus cum perennantis felicitatis calido voto offert. Christianiæ. 1733. Fol.

Guds særdeles naadige Forsyn over Regieringen, som een vigtig Aarsag til Lov og Taksigelse, betragtet paa Jubel-Festens Dag d. 28. Oct. 1749 i Andledning af Davids den 89 Psal. 1—6 v. Christiania. 4.

Aalborg, Mikkel Andersen, var 1610—26 Sognepræst i Vang paa Hedemarken. Han har længe, bl. a. i Henhold til en Notits i Fortegnelsen over Resens Bibliotek (p. 128, hvor der anføres en Bogtitel saalydende: »Antiquiteter udaf Vangs Sogn paa Hedemarken i Opslo, sammenskreven af Michaele Andr. Aalborg Ao 1523«) været anset som Forfatter til den saakaldte Hamars-Beskrivelse. Aarstallet 1523 har man da opfattet som Fejlskrift for 1623. I nyere Tid er denne Antagelse dog bleven fuldstændig modbevist ved Undersøgelser af G. Storm, L. Daae og A. E. Erichsen (i Norsk hist. Tidsskr. 3 R. I. p. 113. 244. 277. 309. 369; 3 R. III. p. 379), der forøvrigt er indbyrdes meget uenige med Hensyn til Beskrivelsens Tilblivelsestid. Erichsen har gættet paa Kanniken Lars Hummer som Skriftets Forfatter og Storm har i sin Udgave af »Historisk-topografiske Skrifter om Norge«. 1895. p. 38 sluttet sig til denne Formodning.

A. har imidlertid, som anført i Resens Katalog, virkelig nedskrevet nogle Optegnelser med den angivne Titel, det eneste be-

varede Uddrag af disse er trykt i Norsk hist. Tidsskr. 3 R. I. p. 115—116.

Aalborg, Niels Hansen. Muligvis Pseudonym.

En splinterny Diskurs imellem Maren Kokkepige og Else Vaagekone om Brændeviins-Madamen og begge hendes Galaner, til Trøst og Husvalelse for alle slige Madamer, tilligemed en Trøstesang. Efter Begjæring udgivne af H. L. S. Winding. (Kbh.).

Aalborg, Niels Mikkelsen, er født i Aalborg $^{16}/_{9}$ 1562. Studerede først Medicin i Kbh. og Rostock (immatrikuleret 1588). Kastede sig siden over Teologien og blev 1590 Præst paa Hammarhus Slot i Nærheden af det nuværende Christianstad. 1595 tog han Magistergraden og forflyttedes 1600 til Noseby og Aaridslöf i Skaane. Senere (inden 1610) blev han tillige Provst i Villands Herred; 1612 Sognepræst i Helsingborg og Provst i Luggude og S. Asbo Herreder. Under Retssagen mod M. Oluf Kock, der 1614 blev afsat paa Grund af sin Helden til Kalvinismen, var der bleven fremlagt et Brev til ham fra A. (trykt i Kirkeh. Saml. I. p. 251), hvori denne udtalte sin Tilslutning til Kocks Anskuelser. I den Anledning blev A.'s Skrift om Johannes' Aabenbaring (1611), skønt det var udkommen med Approbation af de 2 Professorer H. P. Resen og Cort Axelsen, der rigtignok, som det senere viste sig, ikke havde gjort sig den Umage at læse det igennem, taget op til Undersøgelse og det viste sig, at han her havde udtalt sig for Muligheden af, at Hedningene efter Døden kunde blive salige, naar de ikke i deres Liv havde hørt Evangeliet. For denne kætterske Ytring blev A. indstævnet for Universitetets Domstol og, skønt han tilbød at tilbagekalde den, blev han ved Dom af $^{10}/_{7}$ 1614 afsat fra sit Embede. 1615 underkastede han, der siden sin Afsættelse havde levet i meget trange Kaar, sig en Art Examination af selve Biskoppen H. P. Resen, og blev i Nov. 1617 kaldet til Sognepræst ved Bremerholms Kirke. 1621 fik han Kapellan og 1637 tillige anden Kapellan. $^{21}/_{5}$ 1639 fik han sin Afsked. † $^{23}/_{10}$ 1645.

Han var gift med Anne Axelsdotter, der overlevede ham, thi 1646 ansøgte hun Kongen om en Understøttelse i sin høje Alder og Fattigdom.

Rørdam i Biograf. Lex. I. p. 12—14. — Giessing. II. 2. p. 88—99. — Treschow. p. 167. — Østs Materialier til et biogr.-lit. Lex. 1835. p. 189. — Aalborg Skoleprogr. 1840. p. 2. — E. Follin, Helsingborgs historia. 1851. p. 326. — Cawallin, Lunds stifts herdaminne. III. p. 335—37. — Kirkehist. Samlinger. VIII.

p. 588. — H. D. Lind, Chr. IV og hans Mænd paa Bremerholm. 1889. p. 406. — Personalh. Tidsskr. III. p. 127—28. — Ang. hans kætterske Meninger og hans Afsættelse: Pontoppidans Annaler. III. p. 595. IV. p. 376. — Molbechs Athene. IV. 1815. p. 128. — Helvegs Kirkehist. eft. Reform. 2. Udg. I. p. 292—95. — V. Bang, Den danske Kirkes Historie 1569—1699. p. 100. — Rohmann, Trykkefrihedens Historie. — Kirkeh. Saml. VIII. p. 593 ff. med flere Aktstykker; samt Erichsens, Udsigt over d. gl. Mskptsaml. i d. st. kgl. Bibl. 1786. p. 20.

Mindre Notitser om ham: Nyeste Skild. af Kbh. 1829. Nr. 9. — Aarb. f. dansk Kulturhist. 1898. p. 178. — C. Nyrop, Den danske Boghandels Hist. I. p. 176. — L. Bobé, Bremerholms Kirke. 1920. p. 152—53.

E. Hasenmüller, Jesviteske Historia: Det fornemmeste der vdaff paa Danske vddragen. U. St. 1607. (jfr. Kirkeh. Saml. 3 R. VI. p. 198).

En kaart oc nyttig Forklaring offuer S. Johannis Aabenbaring, aff lærde Mænds Bøger sammenschreffuen. Kbh. 1611. 4.

Sanct Johannis Aabenbaring kortelig oc eenfoldelig forklaret, oc nu corrigeret, formeeret oc forbedret ydermeere end som tilforn. Kbh. 1627. 4. [Som Fortale: Otto Lindenows Levnet]. [Fasting har en Udgave fra 1623 — det beror vistnok paa en Forvexling med denne].

*Frid. Balduinus, Bibelsk Bønbog, som indholder en kort Bøn af huert Cap. i den 1. og 2. Mosis Bog. Paa Dansk udsat ved N. M. Alb. Kbh. 1618.

Leonhard Hutterus, Enchiridion biblicum. Bibelske Haandbog, nu paa Danske udsat. Kbh. (1618).

En christelig Betænckning, om mand maa flye for Døden. Stillet ved D. Martin Luther. Nu nyligen paa Danske udsat aff Tydsken. Kbh. 1619.

Phil. Kegel, Tolf aandelige Betænckninger, udi huilcke indholdis trøstelige Bøner. Af det Tydske udsat. Kbh. 1625. — Kbh. 1631. — Kbh. 1647. — Kbh. 1661. — *Kbh. 1664. — Kbh. 1667. — Paa ny igiennemseet og med Kaaberstycker beprydet af Daniel Paulli. Kbh. 1674. (2 Udgaver, hvoraf den ene har Betegnelsen »Prentet af Christian Wering«, hvilken den anden savner; Titelbladets Ordning er ogsaa lidt forskellig). — Paa ny igennem seet oc til Trycken bekostet af Hans Hoff. Christiania. 1678. — Paa ny ofverseet, forbedret og med et Tillegg forøget af J. B[runsmann]. Kbh. 1686. — *Kbh. 1697 (Fasting).

Philippus Melanchthon, Loci communes Philippi: de fornemmeste Hoffuet Artickle i den Christne Religion. Nu paa ny igien V. H. Jesu Christi Kircke til nytte oc gaffn, tryckte med Lærde Mænds vidneszbyrd om samme Bog, som her ere tillagde. Paa Danske udsætte. (Kbh.) [1622]. (Jfr. H. V. Sthyr i Theol. Tidsskr. XIII. 1898. p. 216; Catalog over det norske Videnskabers Selsk. Saml. I. 1808. p. 59).

Kort Husz- oc Skibsspostille: over alle Søndagers oc hellige Dagers Episteler oc Evangelia: Mesten deel af Lutheri Postiller sammendragen. Kbh. 1624. [Fasting har en Udg. fra 1620]. 4. — Kbh. 1645. — Christiania. 1670.

Joco seria: Eller Skimpt og Aluar. En lystig, angenem, nyttige Bog oc Tidzfordriff. Først aff Latin paa Tydsken, dernest oc nu nyligen paa

Danske Tungemaal udset oc fordansket. Kbh. 1625. (Anonym; muligvis er Aalborg Oversætteren, i det mindste indgav han 1625 til Konsistorium en Anmodning om at censurere en Oversættelse af den bekendte tyske Folkebog »Schimpf und Ernst«. Fortalen er undertegnet G. S. B. og H. F. Rørdam (Ny kirkehist. Saml. I. p. 128—29) antager at Gabriel Sax, Bogbinder, der betegner sig med disse Bogstaver og paa hvis Bekostning den udkom, muligvis ogsaa er Oversætteren. Om en forkortet Udg. af dette Skrift u. T.: Tre Hundrede udvalde og lystige ny Historier eller Skiempt og Alvor. Kbh. 1701 og flere Gange senere jfr. Bibl. Dan. IV. p. 509; Nord. tidskrift f. bok- och biblioteksväsen. III. 1916. p. 204—05.

Phil. Kegel, Aandelige Weyviser til det Himmelske Fæderneland oc evige Liff. Paa Danske udsat. Kbh. 1625.

Chronologia sacra. Det ny Testamentis Tid-Register om Verdens Ende. Aff den høy-opliuste S. Doct. Phil. Nicolai II Bog om Christi Rige. Korteligen sammendraget oc nu paa ny igien formeeret. Kbh. 1628. [Af Fortalen fremgaar, at Aalborg allerede 1626 har »wddraget oc wdsæt denne liden Bog oc da lod nogle faa Exemplaria trycke, huilcke strax bleffue distraherede oc oprycte«. Denne Udgave synes nu aldeles forsvunden; Fasting citerer en Udgave fra 1617 — den har næppe existeret]. — *Kbh. 1642. (W. og Fasting). En engelsk Overs. udkom u. T.: Ph. Nicolai, A prophesie of doomes-day, shortly collected and augmented by N. Michelsone. Translated out of the Germane and Dence by D. Forbes. 2. edition. Edinburgh. 1631. (1ste Udg. kendes ikke; jfr. British Museum).

Chronologia sacra, Gog, Magog, Abaddon Appollyon. Phrophetie af den Hellige Skrifft om verdens tilstand, i det Geistlige oc verdslige Regimente. Paa Danske, sammenskreffuit aff Philippi Nicolai Latine Skrifft de Regno Christi. Kbh. 1629. [I denne Udg. findes foruden en ny Overs. af »Chronologia sacra« tillige Profetierne af Phil. Nicolai Bog].

D. Morten Luthers Tydske eller store Catechismus. Aar 1529. Udsat paa Danske. Kbh. 1629. (Jfr. Suhms Saml. til d. danske Hist. 1779. I. 3 H. p. 187).

Huszholdings-Calender om hvad en Huszholder til sin Aufl-, Fructehafve, Køcken oc Kielder, huer Maanet skal haffue i Act, til sit Huses Forbedring. En part aff Henr. Rantzows, en Part aff J. Coleri Calend. oc en part af forfarenhed, uddraget til Meenighedens Nytte. Nu andengang udgaar, formerit oc forbedrit. Kbh. 1632. [Skal første Gang være trykt 1622.] — Kbh. 1633.

Huuszholdings Calender forbedret med en Tractat om Biers Skiødelse, item: Kiørs oc Faars Siugdommer at raadföre. (Kbh.) 1634.

Ny Huszholdings Calender, forbedret med en *Tractat om Biers Skiødelse, Kiørs oc Faars Siugdomme at raadføre. Item *om nogle Oliers, Ungventers, Syrupers oc Plasters synderlige Kraffter til Menniskens Sundhed. Om Catarrhe eller Flod, som foraarsager megen Skrøbelighed i Menniskens Legemer. Kbh. 1638. [*Har begge særskilt Titelblad; Traktaten om Bierne har Aarstallet 1636. I de følgende

Udg. har disse Traktater ogsaa hver sit Titelblad]. Samme Bog. Kbh 1639. — Kbh. 1642. — *Kbh. 1665. (jfr. Fasting).

Medicin eller Læge-Bog, deelt udi fem smaa Bøger. (Kbh.) 1633. — Nu 2. Gang tryckt, formeret oc forbedret aff Tyge Nielsen. (Kbh.) 1635. — Kbh. 1638. — Kbh. 1640. — Nu paa ny formeret med Huuszholdings Calender oc tredie Gang tryckt aff Jørgen Lamprecht. Kbh. 1664. (Jfr. Catal. over d. norske Vidensk. Selsk. Saml. I. 1808. p. 145—46; Farmaceut. Tidende. 1916. p. 492—93; jfr. p. 567).

En nyttig Urte- og Lægebog. 2det forøgede Oplag, udgivet af F. N. Halsøe. Svendborg. 1872.

Doct. Mart. Luth. Advarsel oc Formaning til sine Elskelige Tydske, aff hannem for 102 Aar skrefven, da at den Christelige Sandheds Fiender, med Krig ville indfalde oc forstyrre de Kircker oc Lande, wdi hvilcke den reene Evangeligske Lærdom bleff prædicket. Med Phil. Melanthonis Fortale. Aff Tydske paa Danske udsat. Kbh. 1633.

S. Bernhardi Meditationes. Den hellige Bernhardi gudelige Betenckninger. Kbh. 1636.

*Manuale D. Augustini eller Haandbog om Christi Beskuelse. Den anden om tre Slags Boliger. Udsat aff Latinen. Kbh. 1637.

Han skrev Fortale til den af Eline Marsvin bekostede Oversættelse af Konning Davids Psalter. Den bare Text efter Lutheri Version med korte Summarier. Kbh. 1632. Fol. [Uddrag i Østs Misceller. 1810. II. p 315 ff.].

De ham i L. Lind, Det danske Bibliotek. 1725. p. 91 og Worm I. p. 5 tillagte Ligprædikener over Sten Bilde 1587 og Arild Ugerup (Urup) er forfattede af Sognepræst Niels Mikkelsen i Helsingborg († 1607).

Ogsaa som Salmedigter er A. optraadt. (Jfr. Brandt & Helveg, Den danske Psalmedigtning. I. p. 259 og p. 36, hvor der findes optaget nogle af hans Salmer fra hans Oversættelse af Kegels aandelige Betænkninger og fra Gryderups Merckelige Bønner 1613; Skaars norske Salmehistorie. II. p. 528; Kirkehist. Saml. III. p. 546 med en Prøve af hans utrykte Parafrase af Davids Salmer [Thott. 4. Nr. 13]).

Dansk Digt i C. Aslacus, Beskriffuelse om den Reformerede Religion. Kbh. 1622. 4.

Af hans utrykte Skrifter kan nævnes: »Danmarcks første begyndelse oc herkomst, sammeledis naar Borringholm oc Gulland er først besidden aff Danske mend. Nyligen fordansked aff [Niels Pedersens] den Gotiske Crøniche«, [Fortalen er trykt i Suhms Saml. I. 2. H. p. 138—40; jfr. Rørdam, Historieskrivningen og Historieskriverne i Danmark. 1867. p. 133—34], nu i Gl. kgl. Saml 2415. 4. og hans Oversættelse af den hvenske Krønike [trykt i Sv. Grundtvig, Danmarks gl. Folkeviser. I. p. 38—44 og i Die Hvenische Chronik, herausgeg. von O. L. Jiriczek. Berlin 1892; jfr. Kirkeh. Saml. VIII. p. 589].

1631 indgav A. Anmodning til Konsistorium om Approbation paa et ikke nærmere angivet »opus historicum«, men Professorerne foregav ikke at have Lejlighed til at paatage sig dette Arbejde. Skriftet er derfor næppe udkommet. (Jfr. Kirkeh. Saml. III. p. 128; Danske Mag. 5 R. I. p. 206).

Aalborg, Niels Mouridsen, blev 1669 Student fra Aalborg Skole.

Univmatriklen. II. p. 15.

Bryllups-Dict den Hæderlig oc Høylærde Mand M. Christian Jacobsøn Øren med sin Dydzirende oc Gudelskende Brud Birgittæ Johans-Daatter paa deris Æris oc Glædis Dag, den 16. Jan. 1670 paa Soer celebreret, til Ære tienestvilligen componeret. Kbh. Fol.

Aalborg, Peder Pedersøn, er født $^{25}/_{1}$ 1575, rimeligvis i Aalborg, gik i Skole der og blev Kapellan hos Mag. Niels Pedersøn Foss i Stordø. Succederede 1607 denne i Kaldet. 1632 blev han for Kapitlet anklaget for af Hævn at have afvist Folk fra Nadveren, navngivet dem fra Prædikestolen og udslynget Forbandelser mod dem. Ved Dom af $^{12}/_{4}$ 1634 afsat. Hans Dødsaar kendes ikke.

Ægtede 1. $^{3}/_{7}$ 1608 Sara Danielsdatter († 1613), Datter af Sognepræst Daniel Pedersen i Finnaas († 1628), 2. Anne Andersdatter.

Lampe, Bergens St. Biskoper og Præster. I. 1895. p. 231.

Han var Salmedigter, men ingen af hans Digte vides at være trykt. I Haandskrift forefindes 2 Afskrifter af hans Bearbejdelse af Davids Salmer, Ny kgl. Saml. 8vo. Nr. 9; Thotts Saml. 8vo. Nr. 20, dedicerede henholdsvis Jens Bjelke og Knud Gyldenstjerne og dennes Hustru Sophie Lindenow. (Jfr. Kirkehist. Saml. III. p. 554.)

Han efterlod i Haandskrift: Progenies Satanæ, det er Dieffvelens Affødninge, som ere otte onde Laster og Udygder. (Jfr. Fortegn. over d. norske Vidensk. Selsk. Haandskr. 1872. p. 61. (Nr. 59).)

Aalholm, Niels, er f. $^{22}/_{9}$ 1715 paa Tyholmen i Arendal, Søn af Kirurg Mathias Jensen Aalholm (f. 1666, døbt $^{24}/_{10}$, † 1740, begr. $^{1}/_{6}$) og dennes 3. Hustru Birgitte Nielsdatter Haave (f. 1682, † 1750, begr. $^{18}/_{8}$). Han blev ansat paa Toldkontoret i Arendal, blev rimeligvis 1751 Toldskriver smstds. og konstitueredes 1759 som Foged i Nedenes. 1760 er han vistnok traadt tilbage som Toldskriver og nedsatte sig derefter som Købmand i Arendal. † $^{2}/_{5}$ 1775.

Han ægtede 1. $^{20}/_{7}$ 1740 Ellen Taur (f. 1705 (?), † $^{3}/_{12}$ 1754), Datter af Købmand i Kristianssand Ib Henriksen Taur og dennes 1. Hustru Helji Jensdatter Asdal († c. 1714). 2. $^{14}/_{11}$ 1759

Ulrikka Frederikke Malling (f. $^{6}/_{9}$ 1735, † $^{6}/_{8}$ 1814), Datter af Grubeinspektør Ole Andersen Malling (f. $^{17}/_{2}$ 1699, † $^{1}/_{3}$ 1739) og Mette Cathrine Sønderborg, f. Schrøder (f. 1697, † 1771, begr. $^{21}/_{12}$), Enke efter Byfoged Ulrik Frederik Sønderborg (f. $^{14}/_{10}$ 1694, † $^{12}/_{8}$ 1733).

Finne-Grønn, Arendals Gejstlighed. 1897. p. 78. — Personalhist. Tidsskr. III. p. 156. — J. J. P. Aalholm, Chirurg Mathias Aalholm. 1912. p. IV. — Om Slegten Aalholm. Udg. af J. J. P. Aalholm ved Finne-Grønn. 1914. p. 9—13. (Worm og Nyerup har forvexlet ham med Sønnen Matthias Aalholm).

Jonas Alström. Den svenske agtsomme Faare-Hyrdes Vey-Viiser til en god Faare-Røgt. Oversat. Kbh. 1757. 4. (Jfr. L. Eft. 1757. Nr. 48).

*Underretning om at brygge Øl. Kbh. 1759.

Toldskriver Niels Aalholms Optegnelser om Gaards- og Havebruget paa Haave Gaard paa Tromøen m. v. 1757—75. Udg. af J. J. P. Aalholm ved S. H. Finne-Grönn. Chria. 1907.

Aall, Jacob, se: Halvorsen.

Aarflot, Sivert Knudsen, se: Halvorsen.

Aarhus, Jacob Madsen, se: Madsen, Jacob.

Aarhus, Johan Rask, er f. $^{11}/_{4}$ 1688 i Halsted, Søn af nedennævnte Simon Pedersen Aarhus. Han blev 1706 Student fra Nakskov, tog 1707 Baccalaurgraden, blev vistnok s. A. Hører ved sin gamle Skole og tog 1712 teol. Examen. Af Fortalen til hans nedenfor anførte Skrift fremgaar, at han for at komme i Betragtning ved Besættelsen af Præstekald havde overrakt to Skrifter (der ikke blev trykt), dels en Prædikensamling, dels en »Prøve paa een firefold Bibel«, til Kongen og at ogsaa hans nedennævnte Skrift er at betragte som et Habilitationsskrift. 1721 kaldtes han til Sognepræst i Asperup og Rorslev paa Fyn. † 1755.

Han ægtede Cathrine Hansdatter Mygind, f. Hem († $^{24}/_{3}$ 1758), Enke efter hans Formand Hans Jørgensen Mygind.

Wiberg. I. p. 116. — I. Barfod, Den falsterske Geistligheds Personalhist. I. p. 44; II. p. 304. — Univmatriklen. II. p. 314. 319.

Fryde-Fahne udstucken, da Freden blev offentlig bekiendt giort imellem os Danske og de Svenske Aar 1720. Og forestilled i disse ringe Tanker. Kbh.

Aarhus, Peder Simonsen, er f. $^{4}/_{6}$ 1686 i Halsted, Søn af nedennævnte Simon Pedersen Aarhus. Han blev 1696 Student, 1705 Hører i Nakskov, tog 1710 teol. Examen, var 1710—12

Alumnus paa Elers' Kollegium, tog 1712 Magistergraden og kaldtes $^{9}/_{4}$ s. A. til Sognepræst i Horbelev og Falkerslev paa Falster. † $^{27}/_{4}$ 1716.

Han ægtede $^{4}/_{5}$ 1713 Karen Nielsdatter Helt, (f. 1680, † 1746, begr. $^{28}/_{10}$), Enke efter hans Formand Knud Andersen Assens (f. $^{14}/_{12}$ 1667, † $^{10}/_{3}$ 1712); hun ægtede $^{10}/_{3}$ 1717 hans Eftermand Hans Christopher Hansen Elers (f. $^{29}/_{11}$ 1692, † $^{26}/_{8}$ 1766).

P. Rhode, Saml. til Loll.-Falsters Hist. 2. Udg. II. p. 72. — I. Barfod, Den falsterske Gejstligheds Personalhist. p. 193. — J. Hoffmeyer, Blade af Aarhus Bys Hist. I. 1904. p. 472. — R. R. Vestergaard, Elers' Collegiums Hist. 1891. p. 63—64. 162. — Univmatriklen. II. p. 218. 378.

Tractatus Rambam de iis, quibus expiatio deest, part. 1. Hauniæ. 1711. 4. [Resp. Knud Antvorschow].

Aarhus, Poul Andersen, skal være født i »Geinge« i Jylland, Søn af Amtsskriver og Kannik i Aarhus Anders Bertelsen og Margrete Scandorf. 1641 blev en Paulus Andreæ Aarhus fra Viborg Skole indskrevet ved Universitetet, muligvis er det ham. I saa Fald tog han Aaret efter filosofisk Examen og blev $^{2}/_{4}$ 1652 viet til Sognepræst i Grönby og Anderslöf i Skaane. 1655 blev han Provst i Wemmenhögs Herred, og døde 1658.

Han ægtede Formanden Hans Watzons Enke Boel Madsdatter, (f. $^{10}/_{4}$ 1611), Datter af Sognepræst Mads Nilsson i Håslöff; hun døde ligeledes 1658. I en gammel Optegnelse hedder det »fick enkan, som war wäl bedagat, derföre war äktenskapet som det kunde«.

Cawallin, Lunds st. herdaminne. II. p. 217. — Personalhist. Tidsskr. IV. p. 242; V. p. 240. — Univmatriklen I. p. 165. 174.

Festivitati nuptiarum Dn. Pauli Assveri Melissi, verbi in Querested et Smidstrup præconis, et virginis Birgittæ Ludovici Muntheniæ, Lundis 26. Junij celebrandarum. Hafniæ. 1642. 4.

In nuptiarum festivitatem Dn. Æscilli Bartholini, eccl. Høybye ministri, et Mettæ Assveri Melissææ. Hafniæ. 1647. 4.

Exercitationum logicarum disp. I de philosophia in genere et prooemio logices. Hafniæ. u. A. [Resp. Henr. Thom. Gerner]. II de antepræ-dicamentis s. fundamentis prædicationis affirmativæ. sstd. u. A. [Resp. Conr. Petri Busch]. III de prædicabilibus s. modis prædicationis affirm. sstd. u. A. [Resp. Petr. Erici]. IV de postprædicamentis s. fundamentis prædic. negativæ. sstd. u. A. [Resp. Petr. Andreæ]. V de prædicamentis in genere. sstd. u. A. [Resp. Jac. Erasmi Julius]. VI de substantia. sstd. u. A. [Resp. Nic. Joh. Aquilomontanus]. VII de quantitate. sstd. u. A. [Resp. Henr. Matth. Vallensbech]. VIII de qualitate. sstd. u. A. [Resp. Joh. Gramm]. IX de relatione. sstd. u. A. [Resp. Laur. Andreæ]. X de reliquis sex præ-

dicamentis. sstd. u. A. [Resp. Claudius Nicolai]. XI de enunciatione et ejus speciebus. sstd. u. A. [Resp. Canutus Christiani F. Frisius]. XII de enunciationibus modalibus. sstd. u. A. [Resp. Otto Canuti Ottendanus].

Aarhus, Simon Pedersen, er f. i Aarhus $^{16}/_{10}$ 1644. Søn af Peder Simonsen og Maren Jensdatter. 1654 traadte han ind i Aarhus Latinskole, hvorfra han dimitteredes 1666. 1668 tog han teologisk Examen og prædiker s. A. for Dimis. 1670 blev han Bakkalaur og var i et Par Aar Huslærer i Skaane; senere blev han Informator hos Dr. Jens Bircherod i Kbh. Havde i flere Aar Kosten paa Kommunitetet, hvor han 1673 blev Dekanus og i halvandet Aar Vice-Provst. 1677 tog han Magistergraden og blev Aaret efter Vice-Rektor i Nykøbing Skole p. F. 1679—84 var han virkelig Rektor. 1684 Sognepræst for Halsted og Aunede Menighed i Maribo Amt efter at han et halvt Aar i Forvejen var bleven indsat til Kapellan i Nykøbing. † $^{14}/_{2}$ 1708.

A. ægtede $^{25}/_{6}$ 1685 sin Formand Mag. Joh. Jørgensen Rasch's Datter Anne Margrethe (f. 1670, † $^{23}/_{10}$ 1704).

F. C. Rodriguez, Ligpr. over Mag. Sim. Petræi Aarhus. Kbh. 1708. 4. — I. Barfod, Den falsterske Gejstligheds Personalhist. I. p. 42 ff. — Personalhist. Tidsskr. 3 R. III. p. 195. — Univmatriklen. I. p. 336.

Decas VIII (thesium) continuata. Hafniæ. 1673. 4. Decas X (thesium) continuata. Hafniæ. 1674. 4. Decas XIX (thesium). Hafniæ. 1674. 4. Decas XX. de φυλλοβολία secundum continuata. Hafniæ. 1677. 4. [Resp. var henholdsvis: Joh. Geo. Stadager, Joh. Joh. Lønburg, Magn. Andr. Regel, Joh. Castani Kamph]. (Flere af disse Disp. er nu næppe bevaret).

Dissertatio historico-philologica de geniis. Hafniæ. 1678. 4. [Resp. Sev. Jani Winther].

Positiones metaphysicæ. Hafniæ. 1678. 4. [Resp. Andr. Nicolai Seerup].

Quæstiones in prooemium metaphysicæ. Hafniæ. 1678. 4. [Resp. Petrus Andreæ].

Aarnæs, Colben Simonsen.

H. Pettersen, Bibliotheca norvegica. I. p. 2.

Kort og eenfoldig Efterretning om Ager og Engs Dyrkning og Haandteringer. Bergen. 1795.

Aarsleb, Christen Nielsen, er f. i Jylland i en af de Byer af Navnet Aarslev, som findes i Aarhus Stift; hans Forældre kendes ikke. 1681 dimitteredes han fra Kbh.'s Skole, tog senere teologisk Examen og blev 1692 Magister. 1691 fik han Plads paa Borchs Kollegium som Inspektor, hvilken Stilling han be-

klædte til 1692. 1688 blev han af Peder Resens Enke Anne Meyer engageret til at bearbejde hendes Mands efterladte Samlinger til »Atlas Danicus« til Trykken; Kontrakten lød paa, at han skulde have 100 Rdlr. for sit Arbejde, men til Gengæld maatte han forpligte sig til ikke at modtage nogen anden Ansættelse, førend dette Hverv var fuldendt. 3. Juni 1692 overleverede han Justitsraad Worm, der bestyrede Boet, 3 Bind, som han havde »sat udi Stil«, nemlig Sjælland, Fyn med omliggende Øer, Aalborg, Viborg, Aarhus og Ribe Stifter, samt Bornholm, Færøerne og Grønland; det 4de Bind, der skulde have behandlet København, fik han ikke udarbejdet. Da Resens Enke imidlertid var død 1689, udkom denne Bearbejdelse ikke. (Jfr. Danske Mag. 4 R. VI. p. 353 ff.; S. Birket-Smith, Om Kbh.'s Universitetsbibl. før 1728. p. 52). 1692 blev han kaldet til Sognepræst for Sorterup og Ottestrup i Sorø Amt, hvor han døde Aug. ($^{10}/_{8}$?) 1723.

Han ægtede 1. Anna Nielsdatter († $^{15}/_{8}$ 1708), 2. Johanne Beate Johansdatter de Clerque, Datter af Johan Adolph de Clerque til Bjergbygaard; hun ægtede siden Eftermanden Christen Andersen Nygaard og efter dennes Død 1727 Sognepræst Hans Hansen Nordrup i Thoreby. Hun døde $^{12}/_{2}$ 1759.

H. F. Rørdam i Biograf. Lexikon. I. p. 26. — Wiberg. III. p. 159. — Borchs Kollegiums Festskrift. 1889. p. 117. — Univmatriklen. II. p. 107. 186.

Positiones logicæ. Hafniæ. u. A. 4. [Resp. Nic. Loumann].

Cimbria Romæ reconciliata, sive dissertatio historico-philologica, qva ostenditur, Gothos non (ut vulgo creditur) lingvæ latinæ aut osores aut extinctores fuisse, sed fautores potius. Hafniæ. 1691. — Vindiciæ Gothorum continuatæ seu dissertatio 2da. Hafniæ. 1691. 4. [Resp. var Chr. Lemvig og Joh. With.].

Til den hos Nyerup anførte Disputats: De primogenitis. Hafniæ. 1692. 4. er Cl. Fasting, der var Respondens, den egentlige Forfatter.

Efter at være kaldet til Præst i Sorterup udarbejdede A. et latinsk historisk Skrift »Regis Friderici IIdi rerum sub eo danicarum historia«, som han indsendte til Universitetets Censur; under $^{25}/_{11}$ 1707 afgav Professorerne P. Vinding og C. Bartholin en Erklæring derover og, hvorvel de i visse Henseender udtalte sig meget anerkendende om Skriftet, fandt de saa meget at anmærke, navnlig m. H. t. Forfatterens Omtale af de tidligere Konger og af fremmede Forfattere, at de ikke kunde tilraade dets Udgivelse. Dette Arbejde findes i Forfatterens Autograf med en Anbefaling ($^{14}/_{7}$ 1723) af H. Gram i Ny kgl. Saml. 961. 4to. Muligvis har han i sit sidste Leveaar prøvet paa at faa den gamle Censur omstødt. I den Thottske Mskptsamling 1607. 4to og Ny kgl. Saml. 608 Fol. findes tillige Afskrifter af Aarslebs Værk. (Jfr. Minerva. 1790. II. p. 272 ff.; Lux-

dorphiana. II. p. 287 ff.; J. L. Rohmann, Trykkefrihedens Historie. 1841. p. 65 ff.).

Aary (Aarø el. Aarii), **Andreas**, er f. c. 1726. Han blev 1746 Student fra Metropolitanskolen, tog 1754 Baccalaurgraden og studerede Teologi. Muligvis er han † som Student. Der nævnes (Personalhist. Tidsskr. 6 R. I. p. 151) en Mægler Andreas Aarø i Aalborg — det er vel næppe ham.

Univmatriklen. III. p. 64. 134. — Joh. Pedersen, Borchs Kollegiums Hist. 1728—1823. 1916. p. 117.

Meletemata chritico-exegetica, magna ex parte problematica, certis distincta paragraphis, succinctisque illustrata scholiis, quorum introductionis loco in Prophetam Jonam particulam primam publice sistit. Hafniæ. 1758. 4. [Resp. Joh. Jac. Boëtius].

Aasheim, Arendt Nicolai, er f. $^{17}/_{6}$ 1749 i Bergen, Søn af Politibetjent Stephen Aasheim og Barbara Arentz. Deponerede 1765 fra Bergen, tog 1766 Examen philos. og var 1 Aar ansat paa det astronomiske Observatorium paa Rundetaarn. Lagde sig efter Matematik, Fysik og Astronomi; 1767 fik han Plads paa Walkendorfs Kollegium. 1770 maatte han søge at blive Landmaaler for at kunne tjene til at studere Medicin. 1769 blev han Kandidat ved Frederiks Hospital. 1775 rejste han med sin Ven og Beskytter daværende Etatsraad (siden Kammerh.) Joh. Fred. Lindencrone til Pyrmont og tog 1776 efter sin Hjemkomst medicinsk Examen og disputerede $^{7}/_{6}$ s. A. for Doktorgraden. $^{4}/_{12}$ 1782 blev han Professor designatus i Medicin og 1786 fik han Sæde i Collegium medicum. 1782 var han bleven Vikar hos Professor Kratzenstein og $^{29}/_{4}$ 1796 udnævntes han til hans Efterfølger som Prof. physices. (Ang. hans Universitetsvirksomhed se: Iris. 1794. IV. p. 165 og Badens Universitetsjournal 1800. p. 136, hvor hans Bestræbelser for at skaffe den fysiske Lærestol en ny Samling Instrumenter til Brug ved Undervisningen berøres).

A. døde ugift $^{10}/_{7}$ 1800.

C. Christiansen i Biograf. Lex. I. p. 29. — G. L. Lahdes Mindesmærker 2. H. 1801 ff. med en Biografi af Ungdomsvennen Lindencrone og en Afbildning af A's Gravmæle. — Hundrup, Biogr. Efterretn. om Doctores. 1854 ff. p. 184. — Ingerslev, Danmarks Læger og Lægevæsen. II. p. 520. — P. A. Castbergs Biographie med tilhørende Sygehistorie i Nyt Bibl. f. Physik, Medicin etc. III. 1802. p. 1—31. (jfr. Gensvar fra O. Wolff i Journal f. Politik, Natur- og Menneske-Kundskab. 1802. II. p. 110). — Kr. Carøe, Den danske Lægestand. Doktorer og Licentiater 1909. p. 1. — Univmatriklen. III. p. 257. 267. — Mindedigte over ham af L. Sagen i Nr. 57 og af Lovisa Hegermann i Nr. 60 af Den danske Tilskuer. 1800.

De systemate Copernicano sive vero disputatio. Hafniæ. 1767. 4. [Resp. Janus Parelius Brown].

De usu matheseos in explicandis variis, qvorum mentionem facit codex sacer, phænomenis. Hafniæ. 1768. 4. [Resp. Petr. Brandt].

Dissertatio de latitudine et longitudine loci part. I in audit. Coll. Valk. Hauniæ. 1769. 4. [Resp. Math. Bonsach Krog].

De mathesi universali dissertatio in audit. Coll. Walk. Hafniæ. 1771. [Resp. Joh. Jac. Lakier].

Specimen dissertationis de succisione morborum. Hauniæ. 1776. [Præs. Chr. Friis Rotböll]. (Jfr. Journal f. Politik, Natur- og Menneskekundskab. 1796. II. p. 205 ff.).

I »Acta regiæ societatis Hauniensis«. 1783 ff. Vol. I: Relatio mortis subitæ, genii morbosi subdoli et visorum in cadavere defuncti aperto, cum monitis circa diagnos. et prognos. difficiles morbi ilei. p. 77—89. — Vis ant'homoptoica radicis Ipecacoanhæ minutis portiunculis datæ. p. 170—83. — Vis ant'arthritica trifolii fibrini exemplis solemnibus confirmata. p. 461—69. — Vol. III: Rarum graviditatis phænomenon observatum. p. 23—32. — Chorographia medica pagi rustici Dani. p. 263—70. — Phænomena variolosa rariora notata. p. 327—41. — Anchylosis spuria scrophulosa fugata electricitate. p. 421—34.

1794 havde Aasheim forkastet en af O. Wolff indsendt Doktordisputats »De temperie aeris«; hans Votum findes trykt i Physisk, oeconomisk Bibliothek. 1794. Oct. p. 237. Da Wolff udgav sin Disputats 1794 og senere igen 1795 angreb han Aasheim og Fakultetets Dekanus N. C. Kall i meget stærke Ord, hvorfor disse anlagde Proces imod ham. 1795 indgav Wolff i den Anledning en Skrivelse til Kancelliet, der findes trykt i Journal f. Politik, Natur- og Menneskekundskab. (1795. I. p. 207 ff.). Da Wolff ikke vilde gaa ind paa de Betingelser, Aasheim stillede for et Forlig (se Iris og Hebe. 1797. II. p. 154), gik Sagen til Retten og $^{21}/_{11}$ 1796 faldt Hof- og Stadsrettens Dom, at Wolffs ærekrænkende Udtalelser skulde være døde og magtesløse og han betale en Bøde paa 30 Rdlr. til Alm. Hospital. (Sagens Akter findes foruden ovenfor anførte Steder i: Journal f. Politik etc. 1797. I. p. 15 ff. 248; Iris og Hebe. 1797. II. p. 147 ff.).

Aaskov, Jørgen Lauridsen, er f. $^{25}/_{9}$ 1616 i Ribe, hvor hans Fader Laurids Jørgensen var Borger. Dimitteredes 1638 fra Ribe Skole; 1641 Informator hos Ribe-Bispen Hans Borchardsen. 1645 personel Kapellan hos Sognepræst Hans Nielsen i Søllerød og efter dennes Død 1647 hans Efterfølger. Fra 1679 bestyredes Embedet af hans Søn og senere Efterfølger Laurits Jørgensen A. † $^{3}/_{3}$ 1690.

Hans Hustrus Navn kendes ikke.

S. M. Gjellerup i Biograf. Lex. I. p. 29. — P. Terpager, Ripæ Cimbricæ. 1736. p. 599. 725. — Univmatriklen. I. p. 143.

*Νυχθημερον passionis et mortis Jesu Christi paa Dansk. Kbh. 1675. Fol. (jfr. Worm. I. p. 7).

*Et dansk Vers over Christi Lidelse. Kbh. 1675. (jfr. Worm. I. p. 7 og Fasting p. 2).

*Calendarium synopticum. Hafniæ. 1676. Fol. (jfr. Worm. I. p. 7).

Siælens aandelig Muldklæde, nogle trøstrige Sententier af Lifsens Aands Low, i Christo Jesu, som hafver frigiort os fra Syndsens oc Dødsens Low, med hvilcke it Guds Barn kand ideligen venne sig til at indsvøbe sin Siæl i Jesu Vunder og Saar mod all Fristelse. Kbh. 1677. Fol. [Udg. til Amindelse af Mette Severinsdaatter Vedel, Sal. Christen Aagaards Efterlefverske, hendes Mand og hendes Forældre Severin Andersen Vedel og Susanne Vandal Pedersdaatter. 2 Blade i Fol.].

Siælens aandelige Muld-Klæde: Det er: Nogle trøsterjge Sententier af Lifsens Aands-Low i Christo Jesu. Kbh. 1681. (Omarbejdet og forøget Udg. af det foregaaende Skrift).

Ære-Palme til Konning Christian den Femte med Gudelig Ønske, Kongen til Evigvarende Høykongelig Prosperitet oc Velfært. Kbh. 1679. [Med Noder og bagi et græsk Digt til Kongen].

Γάλα καί μάσημα κατηχετικόν: Catechismi Børns aandelig Melck oc Tyggemad, det er: Martin Luthers liden Catechismus udi enfoldige Spørszmaal oc Giensvar. Kbh. 1679. — Kbh. 1687. — Kbh. 1692. [Iflg. N. C. Østs Interimsblade. 1826. Nr. 2 skal der have været Udgaver 1698 og 1708; jfr. Kiøbenhavnsposten. 1827. p. 22.].

Eenfoldig Anledning oc gudelig Erindring om Troloffvelses aandelige Tancke-Ring, Herr Laur. Jørgensøn Aaskow, Medarbejder i Guds Ord, til Søllerøds Meenighed, samt Elsabet Marie Johan Philips-Daatter von Essen, til deris Hæderlige Brude-Vielse d. 6. Jul. 1682 fremsat. Kbh. 4.

Auspicatissimæ Henrici Bornemanni episcopi dioeceseos Aalborgensis inaugurationi episcopali ταπεινόφρων assurgit G. L. Aaskow. Hafniæ. 1683. 4. [Græsk og dansk Digt].

Han udgav sin fhv. Rektor And. Pedersøn Romdorph: Decachordum jubilæum, d. e. Aandelige Jubel-Fryd effter Jesu Christi naaderige Fødsel; forestillet udi trøsterige Julesange. Kbh. 1668. — Kbh. 1669. (jfr. Bibl. Dan. I. p. 358).

Aaskow, Urban Bruun, er f. $^{28}/_{4}$ 1742 i Brønshøj, Søn af Sognepræst Hieronymus Larsen Aaskow (f. $^{8}/_{2}$ 1709, † $^{11}/_{11}$ 1744) og Anna Marie Bruun; efter sin Mands Død ægtede hun nedennævnte Hans Mossin Rasmussen Lange. A. dimitteredes 1758 fra Herlufsholm og tog Aaret efter Baccalaurgraden; studerede Medicin. 1761 rejste han med Prof. Th. Bugge til Trondhjem for at observere Venus' Gang forbi Solen (jfr. Lærde Eft. 1761. Nr. 25. Anhang). 1763 blev han først sammen med J. Bang og senere

med Ellius beskikket til at anstille Undersøgelser over Kvægsygen, men disse Undersøgelser ophørte, da Kammer-Collegiet i Januar 1764 indgik til Kongen med en Forestilling desangaaende. 1763—68 havde A. Plads paa Borchs Kollegium. 1766 tog han medicinsk Examen og blev 1767 Kandidat paa Frederiks Hospital (jfr. G. Norrie, Chirurg. Akad. Hist. 1896. p. 121), hvilken Stilling han beklædte til 1769. 1770 blev han Læge paa den til Algier afsendte Eskadre og udnævntes s. A. $^{17}/_{10}$ til Admiralitetsmedicus. $^{26}/_{1}$ 1774 tog han den medicinske Doktorgrad, blev Aaret efter $^{24}/_{5}$ Livmedicus hos Dronning Juliane Marie, 1776 Medlem af Landhusholdningsselskabet og Medlem af Kommissionen til Kirurgiens Ophjælpning (jfr. G. Norrie, a. Skr. p. 118 ff.); 1779 Medlem af Direktionen for Qvæsthuset, 1782 Meddirektør for Frederiks Hospital. 1782 fik han Rang med Etatsraad og $^{11}/_{6}$ 1802 blev han virkelig Etatsraad. † $^{31}/_{5}$ 1806. 1804 havde Regeringen afkøbt A. hans store Bibliotek, der indlemmedes i det st. kgl. Bibliotek. (jfr. Werlauff, Eft. om d. st. kgl. Bibl. 2. Udg. p. 274).

A. ægtede $^{3}/_{3}$ 1774 Anne Marie Kall (f. 1742, døbt $^{31}/_{3}$, † $^{30}/_{9}$ 1801), en Datter af nedennævnte J. C. Kall (jfr. Ignota [ɔ: B. Arnesen-Kall], »Af den gamle Frøkens Fortællinger« i »Ude og Hjemme«. 4 Aarg. 1880—81, optrykt i hendes »Livserindringer«. 1889. p. 300 ff.).

Jul. Petersen i Biograf. Lex. I. p. 30. — Nyt Bibl. f. Physik etc. IX. p. 111. — Kbh.'s Skilderi. V. p. 1093. — G. L. Baden, Udsigt over Chirurgiens Tilstand. 1822. p. 41. — Hundrup, Biograph. Efterretn. om Doctores. 1854 ff. p. 182. — Ingerslev, Danmarks Læger. II. p. 530. — Smith og Bladt, Den danske Lægestand. 4. Udg. p. 1. — H. B. Melchior, Herlufsholm. 2. Udg. 1865. p. 422. — Leth & Wad, Meddel. om dimitt. fra Herlufsholm. I. p. 99; II. p. 207. — Dagen. 1837. Nr. 34. — Borchs Kollegiums Festskrift. 1889. p. 170. — Kr. Carøe, Den danske Lægestand. Doktorer og Licentiater. 1909. p. 1—2. — Univmatriklen. III. p. 178. 194.

Tentamen tetrapodologiæ Danicæ. Part. I—II. Hauniæ. 1762—66. [Resp. Erasm. Petrus Langhorn, Erasm. Topp]. (jfr. Gosch, Danmarks zool. Litt. II. p. 426; III. p. 169).

En Afhandling om Qvægsygen, grundet paa de Iagttagelser og Erfaringer, som efter Kgl. Allernaadigst Befaling paa Høystsammes Bekostning ere anstillede i Siælland. Kbh. 1765. (jfr. Fra Arkiv og Museum. IV. 1909. p. 297—303).

De dysenteria epidemica Hafniæ et Siællandiæ A° 1766 grassante. Part. I—II. Hauniæ. 1767—68. [Resp. I. C. F. Bang; II. Erasmus Topp].

Joh. Aug. Unzers medicinske Haandbog. Paa ny udarbejdet efter Grundsætningerne i hans medicinske Ugeskrift Lægen. (Oversat). 1—2 Deel.

Kbh. 1771. [Anm. i Krit. Journal. 1771. p. 364 (af P. C. Abildgaard); Fortegn. over Trykkefrihedsskr. II. p. 74; Lærde Eft. 1771. p. 769].

Diarium medicum navale sistens observationes circa causas, curationem et prophylaxin morborum, qui præsidium classis regiæ Danicæ in expeditione Algeriensi afflixerunt Annus Imus (Dissertatio inauguralis). Hafniæ. 1774. [Præs. C. G. Kratzenstein]. [Af denne findes et Udtog i Todes Medicinisch-chirurg. Bibliothek. II. 1775. p. 124 ff.]. [Anmeldt i Gött. Anz. 1775. Zug. p. 36; Lærde Eft. 1774. Nr. 26; Krit. Journal. 1774. p. 124; jfr. Tidsskrift f. Søvæsen. LXXXII. 1911. p. 549—59].

Anviisning til den rette og bestemte Brug af de Lægemidler, hvormed de Kongelige Krigsskibe paa deres Søetog forsynes. Kbh. 1778. [Anmeldt i Lærde Eft. 1783. Nr. 16; Todes Sundhedstidende. 1778. Nr. 11].

I »Societatis medicæ Hauniensis collectanea.« 1774—75. I. Observatio de infusi hordei tosti et cerevisiæ meracioris effectu in scorbuto navali. p. 60. — II. De contumaci et diuturna alvi obstructione in ægra, motibus hystericis gravioribus simul afflictata. p. 9. — Exemplum communicativæ convulsionum indolis. p. 14. — De febre putida petechiali a foetore piscium salitorum putrefactorum. p. 82. — De variolis secunda vice idem subjectum infestantibus. p. 91. — Observationes nonnullæ de usu medico florum arnicæ. p. 162.

I »Acta societatis medicæ Hauniensis«. 1777—79. I. De usu opii in hæmorrhagiis gravidarum et parturientium. p. 49. [Anmeldt i Gött. Anz. 1778. Zug. p. 312]. — De salubri effectu vesicatorii abdomini applicati in cholera ab acri orta observatio. p. 154. — De inflammatione mediastini et diaphragmatis. p. 205. — Observationes circa tussim convulsivam annis 1768 et 1776 epidemicam. p. 284. — II. Observationes practicæ de scarlatina epidemica anno 1777 et 1778. p. 91. — Observationes practicæ de hepatitide. p. 234.

I »Acta regiæ societatis medicæ Hauniensis«. 1783 o. fl. A. I. Descriptio et methodus medendi febris tertianæ duplicis periculosissimæ, Hauniæ anno 1779 grassantis. p. 150. — Observatio de hydrope. p. 196. — Observationes practicæ. p. 308. — Observationum medicarum triga. p. 369. — II. De tertiana simplici. p. 232. — De febre intermittente frictione curata. p. 460. — III. De semicupio tepido in oedemate aliisque scarlatinam seqventibus morbis. p. 197. (jfr. Alm. d. Litteratur-Journal. III. 1781. p. 71. 83. 89. 100).

I Norske Vidsk. Selsk. Skr. 1897. IV. p. 39. Brev ($^{19}/_{1}$ 1762) til J. E. Gunnerus.

Aastrup, Poul Mortensen (Paulus Martinus Ostropius), er f. 1576 i Aastrup, efter hvilken han tog Navn, i Ribe Stift; her var Faderen Morten Povlsen Grum Præst; Moderens Navn var Anne Nielsdatter. A. dimitteredes fra Ribe Skole, og foretog derefter en Række Udenlandsrejser som Hovmester for unge Adelsmænd. 1604 tog han Magistergraden og blev Aaret efter beskikket til

Rektor ved Ribe Skole, hvor han indlagde sig endel Fortjeneste af Undervisningens Forbedring (jfr. Ribe Skoleprogr. 1827. p. 45 ff.). 1610 kaldtes han til Professor pædagogicus ved Universitetet og blev tillige Universitetets Notar og Bibliotekar. 1611 beskikkedes han til Biskop i Lund. Som saadan maatte han, der selv synes at have hyldet kryptokalvinistiske Anskuelser, deltage i Dommen over Niels Mikkelsen Aalborg (jfr. Ny kirkehist. Saml. V. p. 841 ff.). † $^{4}/_{11}$ 1619.

Han ægtede 1605 Sidsel Andersdatter, en Datter af A. S. Vedel; hun overlevede ham, men hendes Dødsaar kendes ikke.

H. F. Rørdam i Biograf. Lex. I. p. 31. — Rørdam, Kbh. Univ. Hist. 1537—1621. III. p. 634—39. — Pontoppidan, Annales. III. p. 118. — R. Vinding, Acad. Hafn. 1665. p. 233. — P. Terpager, Ripæ Cimbricæ. 1736. p. 632—33. — Ribe Skoleprogr. 1824. p. 88; 1827. p. 45—51; 1837. p. 80. — P. N. Thorup, Hist. Efterr. om Ribe Cathedralskole. I. 1. H. 1846. p. 89—93. — Wegener, A. S. Vedel. 2. Udg. 1847. passim. — Rhyzelius, Episcoposcopia Sviogothica. 1752. II. p. 32. — Cawallin, Lunds st. herdaminne. I. p. 34—38. — Personalh. Tidsskr. 4. R. I. p. 131; III. p. 59. — Kirkehist. Saml. 5. R. V. p. 145. — V. Bloch, Ribe Katedralskole. 1910. p. 42—44.

Jobs Bekiendelse om den bestemte Døds tid, forklaret oc fremsæt til Lijgpredicken udi salige Tønne Brahes til Torstrup Lijgs hederlig nedersettelse i S. Peders Kircke i Malmø den 29 Julij Aar 1611. Kbh. 1612.

Alle Menniskers Contrafey, det er: En nyttig Lærdom oc Paamindelse aff Esaiæ XL Capitel, om dette Liffs Korthed, Skrøbelighed oc Wstadighed, faaregiffuen til Lijgprædicken udi salig Frue Helwige Rantzows, Tage Totts til Erichsholm, Begraffuelse udi Torløse Kircke den 5. Dag Septembris Anno 1611. Kbh. 1612.

Kong Ezechiæ Testament. Det er: En Lijgpredicken aff Propheten Esaiæ 38 Capitel om Ezechiæ Siugdom oc salig Beredelse til Døden, som bleff sørgelig holden; den Salig Mand Steen Maltessøn [Sehested] til Holmgaard, Danmarckis Rigis Raad oc Marsk til en Christelig Amindelse, der hans salig Lijg bleff Hederligen nedset i Lunde Domkircke den 1. Oct. Anno 1611. Kbh. 1613. 4. [De biografiske Optegnelser er optrykt i Bricka og Gjellerup, Den danske Adel. I. 1874—75. p. 1—22, ogsaa særskilt aftrykt].

Hans Visitatsbog findes i Thott's Saml. 1586. 4to. [Et Uddrag af den ang. Bornholm 1616 er trykt i J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. 1851—52. p. 597 ff.].

Breve fra ham er trykt i Rørdam, Kbh. Univ. Hist. 1537—1621. IV. p. 604 ($^{29}/_{1}$ 1610), p. 664 ($^{30}/_{7}$ 1616), begge til Universitetet, i Ny danske Mag. II. p. 24 ($^{17}/_{8}$ 1611) til Gøde Lauritsen, samt i Ny Kirkehist. Saml. V. p. 841 en Besværing ($^{22}/_{10}$ 1613) over, at Professorerne tildeler Personer, som har studeret hos Jesuiterne, akademiske Grader.

Breve til ham findes bl. a. i B. Aquilonii epistulæ selectæ. 1623. p. 60. 159. 168. 279. 353. 357. 362. 406. 490. 499. 510. 562. 831. 863. 868. 897.

Abel, Christen Pedersen, er rimeligvis f. i Nibe uvist hvad Aar; 1636 blev han Student fra Aalborg og opholdt sig maaske 1657—58 i Norge, hvor han synes at have staaet i Forbindelse med Kansleren Jens Bjelke. 1663 blev han Præst for den dansk-norske Menighed i Amsterdam; i denne Stilling er han, der sammen med sin Menighed sluttede sig til den reformerte Kirke, vistnok død efter 1674.

Han var rimeligvis ugift.

S. M. Gjellerup i Biograf. Lex. I. p. 35. — Personalhist. Tidsskr. V. p. 228. — L. Daae, Nordmænds Udvandringer til Holland og England. 1880. p. 17—18.— L. Daae, En Krønike om Kvinesdal. 1894. p. 28 ff. — Univmatriklen. I. p. 133.

Nogle herlige, deylige oc skøne Regle oc Lærdomme om et ræt sandt Christeligt Leffnet af gudfryctige lærde Mænds Skriffter uddragen, fordansket, sammenskreffuen oc forbedret. Christiania. 1658. — Nu anden Gang oplagt oc tryckt udi Amsterdam. 1663. [Skriftet er en Oversættelse; Forfatteren er Geo. Hartlibius; det blev senere 1682 oversat af G. H. Milzow — jfr. Bibl. Dan. I. p. 403. 414].

Psalmebog. Amsterdam. 1667. (Titelbl. mglr.). [Oversættelse af Davids Salmer]. — Den anden Part af denne Sang-Bog; indholdendis: Deylige Loffsange. Sambt en Deel udvalde Aandelige Viiser, saare nyttelige og gafnlige at bruge effter tidsens Leylighed Hiemme, saa Velsom paa Reyser til Lands oc Vands. Amsterdam. 1667.

Udvalde Texter, fornemlig aff de H. Evangelisters oc Apostelers Skrifter. Amsterdam. 1667.

Passio, det er Vor Herris Jesu Christi Pjnis oc Døds Historie effter de fire Evangelisters Bescriffvelse. Amsterdam. 1667.

D. Johann Habermanns Morgen- oc Afften-Bønner til hver Dag i Ugen; item nogle faa Bønner, brugelig i den Danske meenighed i Amsterdam. Amsterdam. 1667. (jfr. Kirkehist. Saml. III. p. 572; H. F. Rørdam, A. C. Arreboes Levnet og Skrifter. II. p. 161; Daae, En Krønike om Kvinesdal. p. 28 ff.). De tre sidstnævnte Skrifter hører til ovennævnte Psalmebog.

Testimonium firmissimum propheticum ac apostolicum de unitate et æterna trinitate deitatis, continens partes tres primum lingua Belgica descriptum et rite revisitatum, nunc vero Latine editum. Amsterodami. 1669. [Iflg. Worm. I. p. 8 skal det være udkommen paa Hollandsk i Amsterdam 1667].

Schat-Kamer der goddelijcke wijsheydt. Vertoonende de rijckdom der Ziele; de welcke van den Hemelschen Coninck wort gegeven: van de Kinderen der Wijsheydt gesocht: van de Soeckende gevonden: van de Vinders beseten: van de Besittende bekent: van de Kennende bemindt, ende van de beminnende groot geacht ende gepresen. t'Amsterdam. 1671.

Elogium de septenaria felicitate Christiani qvinti, Daniæ, Norvegiæ etc. regis hæreditarii. Amstelodami. 1674. [Med et hollandsk Digt].

Abel, Güntelberg, se: Erslew.

Abel, Hans Matthias, er f. i Sept. 1738, døbt $^{28}/_{9}$, i Bergen, Søn af Raadmand Søren Abel († 1746) og Margrethe Pedersdatter Hanning († 1777), dimitteredes 1755 fra Bergens Skole, tog Aaret efter examen philosophicum, 1757 den teologiske Examen med den af ham selv opgivne Karakter non contemnendus. Strax efter rejste han til sin Farbroder J. H. Abel, Sognepræst til Bygland i Sætersdalen, for at være ham behjælpelig. $^{27}/_{3}$ 1761 personel Kapellan og efter Farbroderens Død (1763) bestyrede han en kort Tid Oddernæs vakante Kald; $^{21}/_{10}$ 1763 personel Kapellan hos Erik Ancher Bruun i Evje. $^{20}/_{12}$ 1765 resid. Kapellan til Fyrisdal i Telemarken; 1769 blev dette Kald delt i to og $^{5}/_{5}$ 1769 kaldtes A. til Sognepræst i det ene af dem, Mo. $^{9}/_{9}$ 1778 blev han Sognepræst til Aamli og forflyttedes $^{16}/_{7}$ 1784 til Gjerrestad. † $^{2}/_{8}$ 1803.

Han ægtede $^{10}/_{4}$ 1766 Elisabeth Knuth Normand (f. 1737), Datter af Købmand Jørgen Petersen Normand og Anne Marine Wendelboe. Hun døde $^{14}/_{8}$ 1817 i Risør.

Finne-Grøn, Abel, den st. Mathematikers Slægt. 1899. p. 34 ff. med Portræt. — J. Aas, Gjerestads Præstegjeld. 1869. p. 139 ff. — Qvisling, Fyresdals Prestegjelds Historie. 1888. p. 307 ff. 2. Udg. II. 1912. p. 86—99. 136—38. — Personalhist. Tidsskr. 4. R. I. p. 36. 39. — Univmatriklen. III. p. 151.

Han har i Manuskript efterladt sig en Paraphrasis over Jacobs Brev og samlede til en Beskrivelse over Gjerestad Præstegæld, af hvilken han lod et Par Uddrag om Præsterne se Lyset i »Christiansandske Ugeblade« 1786. Nr. 37—38. 40. — Af en efterladt Brudevielsestale fra 1773 findes Uddrag i Qvisling, a. St. 1888. p. 313 ff. og af hans Digt »Skafsebøidens Beskrivelse« et Brudstykke i Finne-Grøns ovenfor nævnte Bog. p. 182—83.

I »Christiansandske Ugeblade« fra 1780—1803 findes af ham adskillige Gravskrifter og poetiske Tanker, for største Delen uden Mærke.

Abel, Ivar, er f. i December 1720 i Eistrup Mølle ved Randers. Faderen Søren Jørgensen ejede Møllen; hans Moder hed Maren Jensdatter. Fik sin Opdragelse hos Sognepræst Laurits Eskildsen Vivild, der var gift med Kirsten Iversdatter Abel. Dimitteredes fra Viborg Skole 1739. $^{3}/_{6}$ 1761 tog han latinsk juridisk Examen med laud. og var derefter Prokurator ved Kbh.'s Byting indtil 1771 (jfr. Stampes Erklæringer. V. p. 78 ang. en ham i Anl. af hans uforskammede Opførsel mod Byskriveren i Kbh. tildelt Advarsel 1766). Samtidig og efter at have nedlagt sit

Embede syslede han med sproglige Studier. Sine sidste Aar tilbragte han i Fredensborg. † $^{28}/_{2}$ 1788.

Han var gift med Maria Frost, en Klokkerdatter fra Fredericia.

V. Thomsen i Biograf. Lex. I. p. 35. — Worm. III. p. 4. — O. Wolffs Journal. 1826. I. p. 279—80, hvis Opgivelser imidlertid er noget urigtige. — Univmatriklen. II. p. 602.

Index unisonorum Hebraicus, quem vocabula apparenter vel vere unisona, ex vocibus, quæ in lexicis Hebraicis biblicis occurrunt, quæsita et collecta, omnia tradentem et exhibentem, in usum Philo-Hebraeorum conscriptum edidit Ivarus Abel. Hafniæ. 1765. 4.

Symphona symphona sive undecim lingvarum orientalium discors exhibita concordia tamulicæ videlicet, granthamicæ, telugicæ, samscrutamicæ, marathicæ, balabandicæ, canaricæ, hindostanicæ, cuncanicæ, gutzaratizæ et peguanicæ non caracteristicæ, quibus, ut explicativo — harmonica adjecta est latina. Hauniæ. 1782. [Anm. i Lærde Eft. 1782. p. 850].

Schediasma etymologico-philologicum prodromum Americano-Grønlandicum in fonte gerens. Hauniæ. 1783. 4. [Dette Arbejde, der var bestemt til at fortsættes, foreligger med 2 forskellige Titelblade, idet det dels er dediceret til Kronprins Frederik, dels Forfatterens »Mæcenatibus, patronis et fautoribus«].

Gentium boreo-orientalium vulgo Tatarorum harmonia linguarum. Oder Specimen einiger Zahlen und Wörter derer in dem Nord-Ostlichen Theil von Europa und Asia wohnenden Tatar- und Hunno-Schythischen Abstämmlings-Völcker. U. St. o. A. Fol.

Abel, Matthias Hanssen, er f. 1693 i Tysnæs, Søn af Sognepræst Hans Mathiassen Abel († 1723) og Clare Hanning († 1737). Dimitteredes 1709 fra Bergens Latinskole og tog 1710 Baccalaurgraden. Siden skal han have været Decanus ved Communitetet, Skibs-, Felt- og Hospitalspræst. 1718 blev han Kapellan i Frederiksstad og udnævntes $^{29}/_{10}$ 1720 til Sognepræst sstd. † 1723. (begr. $^{29}/_{9}$). Ugift.

Finne-Grøn, Abels Slægt. 1899. p. 26. — Univmatriklen. II. p. 339. 346. (Formodentlig er han Forf. til nedenfor nævnte Disp.).

Dissertatio physica de impenetrabilitate materiæ. (Hauniæ). 1710. 4. [Resp. Petr. Hygom].

Abel, Povel Severin, se: Halvorsen.

Abel, Søren Georg, se: Halvorsen.

Abelsøn, Mikkæl. Formodentlig den Michael Abelis, der 1702 i en Alder af 21 Aar blev Student fra Aarhus Skole og 1704 tog Baccalaurgraden.

Univmatriklen. II. p. 279. 290.

Allerund. Gratulation paa Kong Friderich dend Fierdis Fødsels-Dag dend 11 Oct. 1728. Kbh. Fol.

Et aandeligt Uhrverk, forbedret, og af Tydsk paa Dansk verteret. Kbh. 1749. — En Oversættelse af denne udkom under Oversætteren Michael Abelsons Navn som Forf. u. T.: Geistliches Uhrwerck, Aus dem Dänischen ins Deutsche übersetzt. Bremen. 1752.

En bedrøvet Synders beængstet Hierte, og den trøstende Jesu naadefulde Svar. Oversat af Tydsk paa Dansk. Kbh. u. A.

Abelsted, Bartholomæus, er f. c. 1729, formodentlig Søn af Sognepræst i Slidre Peter Abelsted (f. $^{30}/_{7}$ 1696, † $^{16}/_{8}$ 1757) og Sophia Amalia Holst. Han blev 1747 Student fra Kristiania Skole og tog teol. Examen. † $^{20}/_{5}$ 1765.

Adresseavisen. 1765. Nr. 58. — Lengnick, Danske, norske og isl. Studenter jordede 1649—1814 i Kbh. 1847. p. 11. — Univmatriklen. III. p. 74.

J. G. W. Forstmann, Det Øyemærke, hvorfor Gud er aabenbaaret i Kiødet og har gaaet omkring her paa Jorden, forestillet paa første Jule-Dag i en Prædiken over Ebr. 2. 14—17. Og nu af det Tydske i det Danske oversat. Kbh. 1764.

Abeltoft, Rebecca. Pseudonym.

Et nyt Brev fra Jfr. Rebecca Abeltoft til sin Broder, som haver læst hans Betænkninger over dem, som uden Ægteskab og videre Straf avle Børn sammen. Kbh. 1771.

Abild, Christian Pedersen, er f. $^{19}/_{10}$ 1705 i Jydstrup, Søn af nedennævnte Jacob Olufssøn Abild. Han blev 1724 Student fra Slagelse, tog 1725 Baccalaurgraden, $^{29}/_{4}$ 1727 teol. Examen med Haud. og var 1728—34 Alumnus paa Valkendorfs Kollegium, blev $^{18}/_{12}$ 1734 personel og $^{1}/_{7}$ 1735 residerende Kapellan i Ringsted og Beenløse. † 1736.

Han ægtede Elisabeth Hansdatter Funch fra Bogense.

Wiberg. II. p. 626. — H. J. Helms, Valkendorfs Kollegiums Hist. 1917. p. 275. — Univmatriklen. II. p. 462. 469.
(Han er formodentlig Forfatter til de nedenanførte 4 Disputatser).

Dissertatio qvædam de vera animi fortitudine in rebus secundis. Havniæ. 1728. 4. [Resp. Olaus Juel].

Qæstio critica an Asaph fuerit Æsopus? Hafniæ. 1731. 4.

Diss. historico-critica de epistola falso tributa Christo. Havniæ. 1732. 4. [Resp. Nic. Rhut].

Vetus idololatria Ægyptiaca circa solis cultum dissertatio. Havniæ. 1733. 4. [Resp. Seb. Stabel].

Abild, Hans Jacobsen, er formodentlig den »Johannes Abel«, der 1712 i 19 Aars Alderen blev Student fra Køge. C. 1711—15 var han Alumnus paa Valkendorfs Kollegium og 1720 »Præceptorerende udi Børne-Huset«. Han havde opvartet baade Kongen og Prins Christian med »Carmina«, der, hvis de har været trykt, vistnok nu er tabt. (jfr. Bibl. Dan. III. p. 1000).

Univmatriklen. II. p. 367. — H. J. Helms, Valkendorfs Kollegiums Hist. 1917. p. 273.

De somno et somnio dissertatio physica. Hafniæ. 1713. 4. [Resp. Joh. Ad. Brodersen].

Theses miscellaneæ. Hafniæ. 1714. 4. [Resp. Petr. Landt].

De anima et facultatibus animæ theses miscellaneæ. Hafniæ. 1715. 4. [Resp. Petr. Hald].

En hver Undersaats underdanigst Pligt og Skyldighed understaar jeg mig i dybeste Underdanighed at fremføre for Kong Friderich IV paa dend fryde-fulde Tacke-Fæst, som for en ønskelig Fred celebreris A°. 1720 d. 14 Nov. Kbh. Fol.

Abild, Jacob Olufssøn, er vistnok f. i Halmstad c. 1643, da det ved hans Død angives, at han da var 55 Aar gammel; blev Student fra Roskilde 1666 og kaldtes $^{21}/_{10}$ 1670 til Sognepræst i Jydstrup og Valsølille, hvor han døde 1698 (begravet $^{22}/_{11}$).

Han var 2 Gange gift; hans første Kones Navn kendes ikke; anden Gang blev han gift i Sept. 1693 med Maren Madsdatter Strøyer.

Wiberg. I. p. 42. — Univmatriklen. I. p. 334.

Schioldenesholms korte Beskriffvelse. U. St. o. A. (Kbh. 1683). Fol. (jfr. Chr. Molbech, Skjoldnæsholm i Kbh.'s Skilderi. 1809. p. 1275).

Abildgaard, Nicolai Abraham, er f. i Kbh. 1743, døbt $^{11}/_{9}$, Søn af nedennævnte Søren Abildgaard. Kom i Malerlære og begyndte samtidig at gaa paa Kunstakademiet; 1764 fik han den mindre Sølvmedaille, de to følgende Aar den mindre Guldmedaille og 1767 den store Guldmedaille. 1772 fik han Akademiets Stipendium og rejste til Italien, hvor han forblev i 5 Aar, sysselsat med indgaaende Studier; i Slutningen af 1777 vendte han tilbage og blev Aaret efter »agreeret« ved Akademiet. 1778 blev han Professor ved Akademiet og 1780 blev det overdraget ham at male en Række fædrelandshistoriske Billeder til Christiansborg Slots Riddersal. De fleste af disse tilintetgjordes ved Slotsbranden 1794 og samtidig inddroges det efter Datidens Forhold be-

tydelige Honorar af 1000 Rdlr. aarlig, der hidtil var blevet ham udbetalt. 1788 foretog han en kort Rejse til Italien eller Wien og blev 1789 valgt til Direktør for Kunstakademiet for Perioden 1789—91. 1801 valgtes han atter til Direktør og Valget gentoges 4 Gange efter hinanden, saa at han døde som Direktør. 1808 valgtes han endvidere af Akademiet til Professor i Anatomi, men Valget blev underkendt og Pladsen besat med en Læge. Paa Landstedet »Spurveskjul« ved Frederiksdal, som han havde købt, døde A. $^{4}/_{6}$ 1809.

A. ægtede $^{23}/_{3}$ 1781 Anna (Nancy) Oxholm (f. 1762, døbt $^{6}/_{12}$, † $^{31}/_{1}$ 1822), Datter af Mønsterskriver Lorentz Oxholm († 1768) og Marie Susanne Schultz († 1782), der imidlertid forlod ham 1784 og 1787 giftede sig med Kammerherre R. H. v. Eppingen (f. 1749, † $^{21}/_{8}$ 1821), til hvem hun havde staaet i Forhold. $^{15}/_{4}$ 1803 ægtede han Juliane Marie Ottesen, Datter af fhv. Faktor ved det ostindiske Handelsselskab O. Hun, der var f. 1770, havde tidligere været gift med Hofjunker A. Hauch, fra hvem hun var skilt; hun døde $^{27}/_{11}$ 1848.

Jul. Lange i Biograf. Lex. I. p. 38. — Weilbachs Kunstnerlex. I. p. 4. — Weinwichs Konsthistorie. 1811. p. 185—87. — Nekrolog af T. Baden i L. Eft. 1809. p. 314—19. — Skild. af Kbh. 1809. XII. p. 1142. — Biografi af T. Baden sstd. XLIII. 1825. p. 625—34. 743. — Østs Archiv f. Psychologie, Historie, Litt. og Kunst. II. 1824. p. 110—14. — Ramdohr, Studien auf einer Reise nach Dännemark. I. 1792. — Østs Materialier. 1835 ff. p. 1139. — Fra Arkiv og Museum. I. p. 428—29. — P. L. Møller i Gæa. 1847. p. 175—94. — Personalhist. Tidsskr. 3. R. V. p. 291. — Personalhist. Samlinger. 4. Aarg. 3. Tillæg. 1905. p. 27. — Th. Oppermann, Kunsten i Danmark under Frederik V og Christian VII. 1906. p. 107—23. — Personalhist. Tidsskr. 5. R. VI. p. 25—27; 6. R. II. p. 144—45. — Werlauffs Erindringer. 1910. p. 78. — Letterstedtske tidskrift. 1899. p. 377—99. — la Cour & Fabricius, Danske Stormænd. 1912. p. 221—26. — Illustr. Tidende. XXVIII. 1887. Nr. 22 (af Jul. Lange, optrykt i hans Udv. Skrifter. I. 1900. p. 101—07). — Tidsskr. f. Kunstindustri. III. 1887. p. 90—95 (af E. Løffler). — Kunstmuseets Aarsskrift. 1916. p. 91—115 (af Leo Swane, N. A. og Christian VIIIs Palæ). — Vor Tid. 1. Aarg. 1914 ff. p. 160—70.

Til mine Landsmænd, der have læst den urigtige Beskrivelse og Forklaring over Maleriet af Kong Christian den Tredies Historie, som er opsat paa den kgl. Riddersahl, i Rothes Skrift til Publicum om Selsk. f. Borgerdyd. Kbh. 1785. [Anm. i L. Eft. 1786. Nr. 17; jfr. H. Lund, Selskabet for Borgerdyd. 1885. p. 45 ff.].

Nogle Anmærkninger ved det i Aar udkomne Skrift under Titel: Udførlig Revision af Historie-Maler Hr. Prof. N. Abildgaards Dom over Argenii Forsvar for G. Haas's Kobber etc. ved A. C. Hviid. Til Vedkommendes Oplysning opsatte. Kbh. 1786. [I Lærd. Eft. 1785. p. 350 fandtes en nedsættende Bedømmelse af G. Haas Kobberstik af A.'s Maleri over Mindesmærkerne paa Jægerspris; herimod udgav Andr. Chr. Hviid pseudo-

nymt »Argenii Forsvar af G. Haases Kobber«. Kbh. 1785; som Svar herpaa indrykkede A. en Bedømmelse af dette Skrift i L. Eft. 1785. p. 500—17; Hviid svarede med »Udførlig Revision af A.'s Dom«. Kbh. 1786, og Striden sluttede med A.'s ovenanførte Skrift. jfr. Bibl. Dan. I. p. 1107].

I Minerva. 1791. III. p. 401—6. Nogle smaa Anmærkninger til nøiere Overveielse af den Sandheds Elsker [ɔ: W. H. F. Abrahamson], som i seneste Hefte af Minerva for Augusti Maaned har givet sine Betænkninger over Expositionen paa Konst-Academiet. — 1793. II. p. 277—83. Forsøg til en nyere Forklaring over den Marmortavle med Solens Billede, som findes i det Matthæiske Landhuus i Rom, og som Jeron. Alexander, Montfaucon og fleere have beskrevet og forklaret. — 1798. II. p. 227—28. Bedømmelse over Medaillen til Ære for Biskop Balle. — 1798. III. p. 270—72. Nogle Efterretninger om det berømte Maleri af Antonio Allegri (kaldet Corregio efter sin Fødebye), som nu er bragt til Paris.

Han indgav $^{8}/_{2}$ 1793 Ansøgning til Fonden ad usus publicos om et første Tilskud af 1500 Rdlr. til Udgivelsen af et »Elementarværk i Tegnekunsten«; Fonden stillede sig først uvilligt til Forslaget og da den senere henvendte sig til A., svarede han (i Brev $^{7}/_{1}$ 1795), at han nu havde gjort andet Brug af Materialet. (jfr. C. Nyrop, Bidrag til dansk Haandværker-Undervisnings Historie. 1893. p. 83; Fonden ad usus publicos. I. 1897. p. 257—58.).

Breve: Østs Materialier. Nr. 23. p. 178. til Kongen ($^{25}/_{8}$ 1778). p. 977. til Wiedewelt ($^{9}/_{4}$ 1775), Danske Saml. I. p. 108. til Kofod Ancher ($^{29}/_{2}$ 1784), Ude og Hjemme. I. 1877. p. 255—56. til Wiedewelt ($^{21}/_{10}$ 1775 og $^{15}/_{6}$ 1776), F. R. Friis, Kulturhist. Studier. 1. H. 1904. p. 8—10. til G. Zoega ($^{5}/_{1}$ 1804, $^{1}/_{2}$ 1804), Vor Tid. 1. Aarg. 1914 ff. p. 163—64. 166—67. 2 Breve ($^{8}/_{6}$ 1778 og $^{26}/_{1}$ 1788) til Alex. Trippel.

Abildgaard, Peter, er f. i Trondhjem $^{30}/_{3}$ 1695, Søn af Premierlieutenant ved Artilleriet Jens Abildgaard († c. 1712), der skal være kommen fra Jylland, og Hilleborg Bugge. A. blev sat i Throndhjems Skole og, da denne brændte 1708, blev han ved daværende Oberstlieutenant Vincents Buddes Understøttelse sat i Stand til at frekventere Christiania Skole. Blev dimitteret 1711, men paa Grund af Pesten og sin Fattigdom forblev han ved Skolen og tjente som Informator hos Sognepræst Nicolai Manzin til Nøtterø. 1713 tog han til Kbh. og blev Student, fik Plads paa Kommunitetet ved Provsten Søren Lintrups Velvilje; da han Aaret efter havde taget Examen phil. og Baccalaurgraden, maatte han opgive denne Plads og rejste tilbage til Norge, hvor han en kort Tid var Informator for Lagmand Hannibal Stockfleths Søn

og siden tjente i samme Egenskab hos Sognepræst Søren Mikkelsen til Asker. Under Carl XIIs Indfald i Norge viste han sit Mod og patriotiske Sindelag ved at underrette den norske Hær om Fjendens Bevægelser og Foretagender. 1718 rejste han atter til Kbh., hvor han tog teol. Examen med 1ste Karakter og prædikede for Dimis; Aaret efter vendte han tilbage til Norge og var en kort Tid Informator i Throndhjem, indtil han $^{23}/_{9}$ 1720 blev personel Kapellan hos Sognepræst Chr. Hersleb til Stod, $^{13}/_{2}$ 1722 residerende Kapellan og 1726 kaldet til Sognepræst i Røraas, hvor han † $^{25}/_{1}$ 1778.

A. ægtede 1. 1722 Anna Sophie Hersleb (f. 1704, † $^{11}/_{3}$ 1745), Datter af ovennævnte Chr. H., og 2. 1752 Anna Hjort (f. 1695, † 1778), Datter af Bergskriver Peder Hjort.

D. Thrap i Biograf. Lex. I. p. 49. — Erlandsen, Gejstligheden i Throndhj. Stift. p. 180 ff. — Giessing. II. 2. p. 261—71. — Adresseavisen. 1778. Nr. 28. — Univmatriklen. II. p. 373. 381.

Taksigelses og Jubel-Prædiken for Guds naadige Providence, som har holdt Røraas Kobber-Verk ved lige i 100de Aar. Holdet i Røraas Kirke d. 9de Oct. 1744. Hvortil er føyet en kort Beskrivelse over de ved samme Jubel-Fest brugte Solenniteter. Tronhjem. 4. [Med fortsat Paginering følger: T. Ross, Røraas Kaaber-Verkes Jubel-Aar, til Guds Ære holden den 9. Oct. 1744.].

Klage-Prædiken over Hr. Christian den Siette, Konge til Danmark og Norge etc., holden i Røraas Kirke Ao. 1746. Nov. 27. Tronhiem. 1747. 4.

*Christelig Liig-Prædiken over M. Mathias Volqvart Bruun, fordum Oberstiger ved Røraas Gruer, da hans Legeme med anseelig Ceremonie blev begravet i Røraas Kirke den 18 Dec. 1761. Tronhiem. 1762.

Lig-Tale over Johannes Wallør, Casserer og Berg-Skriver ved Røraas Kobber-Verk, holden i Røraas Kirke d. 22 Oct. 1762. Tronhiem. 1763. 4.

Han leverede Oeder Oplysninger om endel norske Planter til hans Flora Danica. Hans Jubelprædiken 1760 vilde Biskop Gunnerus have trykt, men det skete ikke. Han skal desuden have efterladt sig i Haandskrift en Række gennem mange Aar holdte meteorologiske Observationer. (jfr. Adresseavisen 1778. Nr. 28). Skal være Forfatter til endel Opsatser o. l. i »Christiansandske Ugeblade«, tildels mærkede A, bl. a. i 1786. Nr. 35—40 »Noget om Gjerrestad« — muligvis er det ogsaa ham og ikke Søren Abildgaard, saaledes som Nyerup anfører, hvem »Beskrivelse over Flechefiords Told-District« sstds. 1781. Nr. 44—46 skyldes.

Breve til Gunnerus i Norske Vidsk. Selsk. Skr. 1896. IV. p. 88. ($^{5}/_{11}$ 1760), 1897. IV. p. 74. ($^{26}/_{12}$ 1762), 1898. IV. p. 19. $^{7}/_{5}$ 1763).

Abildgaard, Peter Christian, er f. i Kbh. $^{22}/_{12}$ 1740, Søn af nedenfor nævnte Søren Abildgaard. 1752 blev han sat i Metropolitanskolen, men 1756 tog Faderen ham ud for at give ham i Lære hos Apoteker J. D. Cappel. Hos denne drev han særlig kemiske Undersøgelser og studerede tillige saaledes, at han 1760 tog Studenterexamen. 1761 tog han Baccalaurgraden og begyndte at studere Medicin. 1763 rejste han sammen med to andre unge Medicinere med Statsunderstøttelse til den af Bourgelat i Lyon grundede Veterinærskole, hvor A. opholdt sig i $2^1/_2$ Aar. 1766 vendte han tilbage og ved Livmedikus Bergers Understøttelse lykkedes det ham at beholde det ham tilstaaede Stipendium endnu i 2 Aar, medens han blev udsendt for at bekæmpe den siden 1762 stadig florerende Kvægpest. Derefter kastede A. sig igen over Medicinen, tog 1768 medicinsk Examen og $^7/_9$ s. A. Doktorgraden og praktiserede som Læge i Kbh. Efter at A. havde udg. sin Heste- og Qvæg-Læge, henvendte Berger paa Struensees Vegne sig til A. om at oprette en Veterinærskole; Sagen stod i Stampe i nogle Aar, men $^3/_1$ 1773 blev der givet kgl. Resolution paa den Ordning, at A. skulde tilvejebringe Bygning og Indretning af en Veterinærskole paa Kristianshavn og selv holde Forelæsninger ved den. Skolen aabnedes $^{13}/_7$ 1773 og ved sin Virksomhed her blev A. »Dyrlægevidenskabens Fader i Norden«. 1774—78 var A. Præsident i Landhusholdningsselskabet og udnævntes 1775 til Stadsfysikus. Dette Embede nedlagde han samtidig med at han opgav sin private Praxis 1782, da Veterinærskolen lagde Beslag paa al hans Tid. 1784 foretog han en Rejse til Göttingen, 1786 fulgte han med Staldmester Bülow til Pyrmont, 1790 foretog han efter Befaling en Rejse for at undersøge Hesteavlen i Danmark og Hertugdømmerne, ved hvilken Lejlighed han tillige besøgte Helgoland. 1793 rejste han med den senere Staldmester von der Maase til Tyskland, Italien, Spanien og Portugal. 1793 rejste han i Norge og 1800 i Sverrig. 1789 deltog han i Stiftelsen af Naturhistorieselskabet, til hvilket han lagde Planen. Allerede 1775 blev han optaget i Videnskabernes Selskab og blev 1795 Selskabets Sekretær. Kort før hans Død tilbød Universitetet ham at blive Professor i Fysik, et Tilbud som han dog afslog. 1773 blev han Medlem af det physiographiske Selskab i Lund, 1784 af det kgl. norske Videnskabers Selskab, 1788 af Gesellschaft der naturforsch. Freunde i Berlin,

1790 af Vetenskaps-akademien i Stockholm, 1793 Æresmedlem af det Leipziger oeconom. Societet, 1796 Medlem af det mathematisk-phys. Selskab i Erfurt, 1798 Æresmedlem af det mineralogiske Societet i Jena og endelig korresponderende Medlem af det polytekniske Selskab i Paris. † $^{21}/_{1}$ 1801.

$^{12}/_{7}$ 1768 ægtede A. Margrethe Kirstine Jagenreuter, (f. 1739, døbt $^{14}/_{7}$, † $^{23}/_{8}$ 1825), Datter af Borgerkaptajn Johannes Jagenreuter og Anna Marie.

B. Bang i Biograf. Lex. I. p. 50 ff. — Badens Univ. journal. 1801. p. 42—44. — E. Viborg i Nyt Bibl. f. Læger. II. 1814. p. I—XXVII. med Fortegn. over hans Skrifter og Portræt. — Biografi af A. W. Hauch i G. L. Lahdes Mindesm. 4. H. 1811 (med Afbildn. af hans Gravmæle). — Tale af C. F. Jacobi i Nyt Bibl. f. Physik. I. 1801. p. 154—59 og et Digt af R. Frankenau p. 160. — Den danske Tilskuer. 1801. Nr. 18. — J. K. Høsts Erindringer. 1835. p. 181. — E. Viborg, Efterretn. om den kgl. danske Veterinærskole. 1792. — J. V. Neergaard, Mit Livs Tildragelser. 1844. — Hundrup, Efterretn. om Doctores. p. 174. — C. Molbech, Vidensk. Selsk. Hist. 1843. — Ingerslev, Danmarks Læger og Lægevæsen. II. p. 540. — Kr. Carøe, Den danske Lægestand. Doktorer og Licent. p. 2. — Hist. Archiv. 1870. I. p. 503—15 (af J. Collin; ogsaa som Særtryk). — Gosch. II. 1. p. 508. — Landbrug og Landmænd i Danmark. 1888. p. 37. — L. Schrøder, Danmarks Hjælpekilder og Næringsveje. I. 1894. p. 107. — Maanedsskrift f. Dyrlæger. XII. p. 441—71 (af B. Bang). — Fonden ad usus publicos. I. 1897. p. 198. — la Cour og Fabricius, Danske Stormænd. 1912. p. 209—14. — Hist. Meddel. om Kbh. I. 1907—08. p. 224. — Personalhist. Tidsskr. 5. R. VI. p. 27. — Univmatriklen. III. p. 208. 219. 286. — A.'s store Mineralsamling købtes 1800 af Staten for 4000 Rdl. (jfr. Fonden ad usus publicos. I. p. 238). — Om et Mindesmærke for A. jfr. Maanedsskrift f. Dyrlæger. XX. p. 463. 515. 528. 592. 605; XXII. p. 257—66.

Dissertatio critico-chymica de utilitate chymiæ in oeconomia reipublicæ. Havniæ. 1762. [Resp. Jac. Edv. Colbjørnsen].

Dissertatio inauguralis medica de venæ sectione in suppressis menstruis. Havniæ. 1768. 4. [Præs. C. G. Kratzenstein]. [Anm. i Krit. Journal. 1769. p. 411].

(N. R. v. Rosenstein), Underretning om Børne-Sygdomme og deres Heldbredelse, af Svendsk oversat og med Anmærkninger forklaret. Kbh. 1769. [Anm. i L. Eft. 1769. Nr. 35; Krit. Journal. 1769. p. 411 (af A. selv)].

En Dansk Heste- og Qvæg-Læge, i et lidet Udtog. Kbh. 1770. [Anm. i L. Eft. 1770. p. 247; Alm. Litt. Journal. 1782. p. 348]. — Nyt og forbedret Oplag. Kbh. 1783. [Anm. i L. Eft. 1787. p. 461; Bibliothek f. Physik etc. XIV. p. 371; Allg. deutsche Bibl. LXXI. p. 590]. — 3. og igien forbedrede Oplag. Kbh. 1791. — Med Fortale af E. Viborg. 4., efter 3. forbedrede Oplag. Kbh. 1802. — 5., efter 3. forbedr. Oplag. Kbh. 1806. — 6. Opl. Kbh. 1812. — 7. Oplag. Kbh. 1819. — 8. Oplag [ved Carl Viborg]. Kbh. 1829. — 9. Opl. [ved Carl Viborg]. Kbh. 1839. — 10. Opl. Med Fortale af E. Viborg. Kbh. 1843. — Nyt Oplag giennemseet og rettet. Kbh. 1848. — Nyt Oplag gjennemseet og rettet. Kbh. 1856. — 11. Udg. rettet efter Nutidens Viden af G. Westring. Kbh. 1870. — 12. Udg. Kbh. 1875. — 13. Udg. Kbh. 1883.

Pferde- und Vieharzt in einem kleinen Auszuge. Nach der 2ten vermehrten und verbesserten Auflage aus dem Dänischen übersetzt [von Carl Frants Schröder]. Kph. und Lpz. 1784. [Iflg. Fortalen udkom denne Overs. uden A.'s Vidende og Vilje]. — 2te Ausgabe. sstd. 1787. — Neue (ɔ: 3tte) Anflage. sstd. 1795. — 4te Ausgabe. sstd. 1801. — 5te Ausgabe. sstd. 1805. [Anm. i Allg. d. Bibl. XVI. p. 259; Neue allg. d. Bibl. XXVII. p. 471; Gött. Anz. 1771. p. 799; Allg. Litt. Zeitung. 1785. I. p. 121; 1788. II. p. 628; Hartenkeils med. Zeitschr. 1798. Nr. 76—78].

Häst- och boskaps-läkaren: eller handbok för landtmannen wid de almännaste siukdomar, som anfalla hästar, boskap, får och swin, öfwersatt af Arvid Henrik Florman. Stockholm. 1785. — Efter 3dje förökte och förbätrade upplagan öfwersatt tillika med anmärkningar af A. H. Florman. Lund. 1792. [Anm. i Journ. f svensk litt. III. p. 315; Physisk-oeconom. Bibl. 1794. I. p. 353].

Den pålitliga häst- och boskaps-läkaren, eller handbok för landtmannen wid de allmännaste sjukdomar, som anfalla hästar, horn-boskap, får och swin. Öfversättning. Fahlun. 1840. — 6te upplagan, genomsedd och förbättrad. Stockholm. 1863. — Desuden haves iflg. svenske Bogfortegnelser en svensk Oversættelse udkommen i 6. uppl. Stockholm. 1840; — 7. uppl. sstd. 1874; — 8. uppl. sstd. 1879.

Afhandling om Diæten eller Underretning hvorledes man skal bevare sin Helbred ved et ret Brug og Valg af de Ting, som ere nødvendige til Livet. Oversat af det Svenske samt forsynet med nogle Anmærkninger. Kbh. 1770. [Anm. i Kritisk Journal. 1771. p. 319 af A. selv].

Unterricht von Pferden, Kühen, Schaafen und Schweinen, wie man dieselben warten und aufziehen musz; in gleichen von ihren Krankheiten und von den Arzeneyen und Heilmitteln. 1ster Theil. Auf Kgl. allergn. Befehl herausgegeben. Kph. und Lpz. 1771. Oversat efter A.'s danske Mskpt., men saa slet, at han først vilde have den undertrykt og kun af Hensyn til Forlæggeren opgav det, jfr. Abildgaard, Additamentum XII ad comment. hist. de fatis chirurgiæ. 1788. p. 14). [Anm. i Kritisk Journal. 1772. p. 99; Fortegn. over Trykkefrihedsskr. II. p. 402; Allg. d. Bibl. XVI. p. 258; Beckmanns Bibl. II. p. 362].

Et velmeent Brev og Erindring til alle de Østersers, Hummeres, Krabbers, Torskers, Barders, Helleflynders, Skrubbers, Hornfiskers, Skallers, Sandskrubbers, Anciovesers, Negenogernes og Ulkers Sielesørger, Skribent, Lærere og Oldefader Junior Philopatreias paa de Arkadiske, Hetlandiske, Skotlandiske, Ferrøiske og Canariske Eilandes Vegne skrevet paa den almindelige Fornufts Vegne af Rosentorne. Kbh. 1771. (Pseudonym). [Anm. i Kritisk Journal. 1771. p. 266—67; Fortegn. o. Trykkefriheds-Skr. I. p. 95.] (jfr. Bibl. Dan. III. p. 1410—11).

Junior Philopatreias Besvarelse til Beelzebul Fukssvanser, som svigagtelig og saare underfundelig kalder sig Rosentorne. Indhold: 1. Om

Dievelens Magt, Vælde og Argelist paa Jordkloden. 2. Om Mikkel Rævs Forekiol. 3. Nærmere Afklædelse af Paafugle-Fædrene m. v. 4. Til det respectuøse Publicum om hvad i Hænde haves af Manuscrifter til behagelig Udgivelse om forlanges. Kbh. 1771. (Pseudonym). [Anm. i Fortegn. over Trykkefrihedsskr. I. p. 119]. (jfr. Bibl. Dan. I. p. 1410 — iflg. hvilket Forf. er Søren Rosenlund).

En sandfærdig og tilforladelig Beretning om Junior Philopatreias Død og paafulgte Begravelse. Samt en fuldstændig Beskrivelse over hans Parade-Seng, og en Samling af Vers og Gravskrifter, som i adskillige Sprog ere forfærdigede. Tilligemed en Liig-Tale, som blev holdt ved hans Begravelse af Mag. Klerkerup. Efter den Sal. Afdødes Begiering til Trykken befodret af Rosentorne. Kollekolle. 1771. (Pseudonym). (jfr. Bibl. Dan. III. p. 1410—11).

Brev til Statsmanden Herr Jos. Leop. Bynch fra Rosentorne. Kbh. 1772. (Pseudonym). [Anm. i Fort. o. Tr. Skr. II. p. 424].

Tale holden i det Kgl. Danske Landhuusholdings Selskabs høitidelige Forsamling den 31. Jan. 1775, i Anledning af Hs. Maj. Kongens Fødselsdag og Selskabets Stiftelsesdag, da Hs. Kgl. Hhd. Kronprinds Frederik som Selskabets høie Patron behagede første Gang at bivaane dets Forsamling. Kbh. [Anm. i Krit. Journal. 1775. p. 159].

Tale holden i det Kgl. Danske Landhuusholdings Selskabs høitidelige Forsamling d. 31. Januar 1777 for Præmiers Uddelelse, da Selskabets Høie Patron, Hs. Kgl. Hhd. Kronprinds Frederik 3die Gang behagede at bivaane dets Forsamling. Kbh. [Anm. i Kritisk Journal. 1777. p. 243; L. Eft. 1777. Nr. 26]. — Tale [i samme Anledning] 16 Febr. 1778. Kbh. [Anm. i Alm. d. Litt. Journal. 1780. p. 439].

De Hrr. Martini og Riegelsens imod Hr. Prof. Callisen udgivne Charteker, bedømte i de Kbh. Efterretninger om lærde Sager Nr. 40 og 41 for Aaret 1785. Kbh. (Anonym). [Er et Særtryk af L. Eft. 1785]. (Stridsskrifter opregnes i Bibl. Dan. II. p. 935—36; jfr. Rahbeks Erindr. III. p. 51 ff.).

Recension der beyden jüngsten Streitschriften vom J. 1785 für die Dänischen Wundärzte. Gezogen aus der 40 und 41 Nr. der neuesten Kph. Nachrichten von gelehrten Sachen. Aus dem Dänischen übersetzt und mit Anmerkungen versehen von Ferd. Martini. Hadersleben. 1786. (Anonym).

Additamentum XII ad commentationem historicam de fatis faustis et infaustis chirurgiæ, nec non ipsius interdum indissolubili amicitia cum medicina cæterisqve studiis liberalioribus ab ipsius origine ad nostra usqve tempora, impress. Hafniæ 1787., sive Regii Instituti Veterinarii Hafniensis brevem historiam scripsit Pt. Chr. Abildgaard. Hafniæ. 1788. [Anm. i L. Eft. 1788. Nr. 50; Allg. Litt. Zeitung. 1788. II. p. 628]. (jfr. Bibl Dan. I. p. 749 og N. D. Riegels nedenfor).

Underretning for Landmanden om den nu herskende Lever-Syge hos Faarene. Kbh. d. 15de Febr. 1790. (Uden Titelblad).

Raad imod de almindeligste Sygdomme hos de vigtigste Huusdyr, til Brug for Bondealmuen. Efter det kgl. danske Cancellies Befaling forfattet. Kbh. 1793. [Den hos Nyerup anførte Udg. 1796 haves ikke mere; muligvis er det urigtigt; den blev iflg. Reskript af $^{16}/_{1}$ 1793 trykt paa »Fonden ad usus publicos« Bekostning, jfr. Fonden ad usus publ. I. p. 145.]. — Samme Bog. Nyere Tryk, men med samme Aarstal. (formodentlig fra første Halvdel af 19de Aarh.). — Trondhjem. 1856.

Fortegnelse over en Deel Mineralier, en Samling af Krebs og Krabber, samt en temmelig stor Samling af Indvolde-Orme, og andre til Orme-Klassen henhørende Dyr m. m., som Mand. d. 22. Apr. 1793 ved off. Auct. bliver bortsolgt. Kbh. 1793. (Anonym).

Mindetale over Herr Andr. Pt. Greve af Bernstorff, holden i Videnskabernes Selskab d. 3. Novbr. 1797. Kbh. [Ogsaa aftrykt i »Bernstorfs Eftermæle«. II. 1800. p. 1—78; L. C. Sanders Odeum. 1808. p. 171; et Afsnit udkom særskilt u. T. »Afdøde Andreas Peter Greve af Bernstorffs Tanker om Skrivefriheden. Kbh. 1798«; jfr. Iris og Hebe. 1798. I. p. 101].

Indledning til almindelig Naturkyndighed for Dyrlæger, bestemt til Brug ved Underviisningerne i den Kgl. Danske Dyrlægeskole. Kbh. 1800. (Sammen med Erik Viborg.) [Iflg. Meddelse fra Viborg i Universitets-Journalen. 1801. p. 44. skal A. have udarbejdet Kapitlerne om Lyset, Elektriciteten, Magnetismen og Jordkloden]. [Anm. i L. Eft. 1801. Nr. 19; 1802. Nr. 5].

Inledning till allmän naturkunnighet. Till swenska ungdomens tjenst öfwersatt af Olof Lindén. Stockholm. 1802. (Oversættelse af foregaaende Skrift).

Handbuch der Naturlehre für Thierärzte. Aus dem Dänischen übersetzt von C. H. Pfaff. Kph. 1802. [Anm. i Ergänz. Blätt. zur Hall. Litt. 1807. Jan. p. 62; Neue allg. d. Bibl. LXXX. p. 263—66].

Veiledning til en forbedret Faareavl og de spanske Faars Behandling i Danmark og Norge. Kbh. 1800. (Sammen med Erik Viborg). [Anm. i Beckmanns Bibl. XXI. p. 268—70].

Veiledning til en forbedret Faareavl og de spanske Faars Behandling i Danmark og Norge. Med Tillæg og Bemærkninger af S. A. Fjelstrup. Kbh. 1827. (Sammen med Erik Viborg). [Fjelstrups Tillæg har særskilt Titelblad og Paginering].

Anleitung zu einer verbesserten Schaafzucht und richtigen Behandlung der spanischen Schaafe unter kälteren Himmelsgegenden, aus dem Dänischen übersetzt von F. C. Jensen und mit Anmerkungen versehen von dem letztern der erwähnten Verfasser. Kph. und Lpz. 1802. [Anm. i Neue allg. d. Bibl. LXXX. p. 460].

Anwisning til en förbättrad får-afwel och rätta sättet at sköta spanska får. Öfwersättning med anmärkningar af A. J. Retzius. Stockholm. 1806

I »Videnskabernes Selsk. Skr.« XII. p. 285—90. Nogle Forsøg med Flusspat og Flusspat-Syre. — Ny Samling. I. p. 275—78. Nogle Forsøg med Qvartz og Vitriol-Syre. — II. p. 312—18. Fortsettelse af Forsøg med Qvarts og Vitriol-Syre. — III. p. 331—38. Bemærkninger om Aarsagen, hvorfor Næsen altid mangler hos eenøiede Monstra. (jfr. L. Eft. 1789. Nr. 21). — IV. p. 29—36. Bemerkninger ved Linnei Sabella Chrysodon og nogle Dyrplanter. (jfr. L. Eft. 1795. Nr. 3). — IV. p. 435—43. Beskrivelse og chemisk Undersøgelse af en Biergart, som findes i tvende Kongsbergske Gruber, under Navn af Sølv-Branderts. (jfr. L. Eft. 1795. Nr. 3). — V. p. 402—14. Kort Beretning om det Kgl. Naturalcabinet i Madrid med en Beskrivelse over et gigantisk Skelet af et nyt ubekiendt Dyr, som er opgravet i Peru og bevaret i dette Museum. (oversat paa tysk i Physical., chemische etc. Abhandlungen. I. 2. 1800. p. 20—38). — i Selskabets Skrifter f. 1800. I. p. 305—16. Om norske Titanertser og om en nye Steenart fra Grønland, som bestaaer af Flusspatsyre og Alunjord. (oversat paa tysk i Schriften der physischen Klasse. I. 1801. p. 187—200).

I »Collectanea societatis medicæ«. I. 1774. p. 1—6. De eximia salis Tartari efficacia in Rachitide. — p. 176—78. De vomitu sympathetico a ligata sarcomate in fronte. [Anm. Gött. Anz. 1775. Zug. p. 51]. — p. 234—37. Observatio de lethali radicis Jalappæ effectu in duobus subjectis a morbo inflammatorio intestinorum convalescentibus. — II. p. 157—61. Tentamina electrica in animalibus instituta particula I. — p. 265—69. Alcali volatilis usus externus.

I »Acta societatis medicæ«. I. 1777. p. 225—44. Historia hydropis lethalis a causa rarissima. [Anm. i Gött. Anz. 1778. Zug. p. 313; J. A. Murrays medicin.-prakt. Bibl. III. 1780. p. 12]. — II. p. 273—76. De febris tertianæ singulari symptomate observatio. [Anm. i Gött. Anz. 1780. Zug. p. 635].

I »Acta regiæ soc. med.« I. 1783. p. 341—44. Observatiuncula de infanticidio suffocatione foetus subitanea post partum peracto. — p. 470—76. Aliquid ad physiologiam musculorum pertinens. — p. 477—80. Casus medico legalis.

I »Adresseavisen« 1779. Nr. 93. 113. 128. 132. 156. 168. 170—71. Om den grasserende Qvægsyge og dens Indpodning. (anonymt). (Overs. paa svensk i »Physiograph. Selskabs handlingar 1776« og paa tysk i E. Viborgs Samml. v. Abhandl. f. Thierärzte. I. 1795).

I »Physicalsk oeconomisk og medico-chirurg. Bibliothek«. 1794 ff. III. p. 1—4. Bemærkninger over tvende Faar med Ringsyge. — p. 426—34. Fragment af et Par Breve fra Abildgaard om Faareavlen i Spanien til Prof. Viborg. (oversat paa tysk i Viborgs Samml. v. Abhandl. f. Thierärzte. III.). — V. p. 359—60. Forsøg med Vægtens Forandring af udrugede Æg. — VII. p. 15—78. Efterretning om det sidste Udbrud af Bjerget Vesuv, i et Brev fra Will. Hamilton til Joseph Banks, med Anmærkninger af Abildgaard. — VIII. p. 28—35. Iagttagelser og Forsøg anstillede for at oplyse Ruysch's, Liberkühns og andre Physiologers Meening om Blodaarernes Indsugnings-Evne. — IX. p. 111—12. Bemærkninger over en druknet Hest. —

X. p. 230—78. Udkast til en almindelig Quarantaine-Plan. — XIII. p. 54. Om de Perkinske Metalnaale. — p. 113—27. Tale holden i Selskabet for druknede Menneskers Redning ved Generalforsamlingen d. 5. April d. A. — XIV. p. 329—34. Analyse af Blæresten ved Fourcroy. — XV. p. 171—72. Forsøg med Søsalt til at forhindre Vandets Frysning. — p. 309—18. Abildgaard og Manthey, Chemisk Undersøgelse af de Bornholmske og Færøiske Steenkul med Hensyn til deres Værd i Forhold til de engelske og skotske. — XVI. p. 17—18. En ny Maade at rense Bruunsteen fra Jern. — p. 272—82. Nye Forsøg om Aandedrættet og dets Nytte, med Anmærkninger af Pfaff. (overs. paa tysk i P. Scheel, Nord. Archiv f. Natur- und Arzneywissensch. I. 1799. 1. St. p. 1—7 med A.'s Nachtrag i 2. St. p. 205—11). — p. 283—88. Svar paa Pfaffs Bemærkninger over mine Yttringer og Tvivl betræffende Respirations-Theorien. Et Udtog af et Brev til Pfaff. — p. 338. Anmærkninger til en dansk Rejsendes Breve fra Madrid. — XVII. p. 14—17. Anmærkninger ved det bonnetske Forsøg, at Hovedet igien udvoxer paa Snegle, af hvilke man har afskaaret det. (overs. i Nord. Archiv. I. 3. St.). — p. 67—71. Nogle nye Forsøg til at bestemme Kulstoffens Mængde i Blodet. — p. 137—42. Igientagne Forsøg med Blodet for at bestemme den Mængde Kulstof, det indeholder. (overs. paa engelsk i The med. and phys. journal. London. 1801; paa tysk i Nord. Archiv. I. 3. St. p. 493—505; optrykt i Viborg, Samml. v. Abhandl. f. Thierärzte. IV. p. 179—92 og i Medicin. Annalen. 1801. p. 401). — p. 105—17. Abildgaard og Viborg, Iagttagelser om Anvendelsen af Byg til Hestefoder istedet for Havre. (oversat i Viborg, Samml. etc. IV. p. 21). — p. 168—71. Om de chemiske Bestanddele af Arendaliten forhen kaldet Grøn Schørl fra Arendal, angivne af Gmelin og Vauqvelin. — p. 201—11. Historisk Udsigt over Selskabet for druknede Menneskers Redning, dets Bestræbelser og Tilstand, fremsagt d. 26. Febr. 1800. — XVIII. p. 129—82. Extract af Indberetninger til den kgl. Direction for Stutterievæsnet om Faareavlen i Norge. (E. Viborg leverede en Fortsættelse i Nyt Bibl. f. Physik etc. II. p. 105—21.).

I »Nyt Bibliothek f. Physik« etc. I. 1801. p. 274—76. Mineralogiske Efterretninger. — p. 153—54. gav Rafn en Meddelelse om det af A. opfundne »Apparat for Gasudviklingen ved det Galvaniske Batterie«.

I Skrifter af Naturhistorie-Selskabet. 1790 ff. I. 1. H. p. 26—64. Almindelige Betragtninger over Indvolde-Orme, Bemærkninger ved Hundsteilens Bændelorm, og Beskrivelse med Figurer af nogle nye Bændelorme. (overs. paa tysk i Schr. d. naturf. Gesellsch. zu Kph. 1793. I. 1. H. p. 24—59; og i Gmelins Göttingische Journal der Naturwissensch. 1798. 1. H.). [anm. i L. Eft. 1790. p. 822; jfr. Vidsk. Selsk. Overs. 1857. p. 187]. — 2. H. p. 52—67. Nogle Anmærkninger i Anledning af Troyels Beretning om Svampe, som findes undertiden paa Soelsikken og dens Lighed med adskillige Planters især Rugens Misfostere, Moderkorn eller Meeldrøier kaldede, samt Brand hos Planterne m. v. — p. 171—75. Nyere Efterretning om det Skaldyr fra Middelhavet, som Forskål har beskrevet under Navn af Anomia tridentata. (overs. paa tysk i Schr. d. naturf. Gesellsch. I. 2. H. p. 156—60). —

II. 1. H. p. 107—32. Om drypsteensformige Calcedoner og om nogle nye ubeskrevne norske og grønlandske Steenarter. — III. 1. H. p. 70—87. Nogle Forsøg betræffende Infusions-Dyrenes Oprindelse og Aarsagen til Vandets Forraadnelse. [anm. i L. Eft. 1790. p. 822]. — p. 88—90. Beskrivelse og Aftegning af tvende nye Infusions-Dyr, som findes i de Danske Vande. — 2. H. p. 46—54. Beskrivelse af tvende nye Insekter henhørende under den Linneiske Slægt Monoculus, og den Müllerske Slægt Caligus. — p. 55—56. Beskrivelse af en nye Igle, funden paa Giellerne af Støren. (overs. paa tysk i Gmelins Journal. 1. H.). [anm. i L. Eft. 1795. Nr. 24]. — p. 57—58. Beskrivelse af en Gielle-Orm (Lernæa), funden paa Brasens Krop. — p. 59—60. Beskrivelse af en nye Snylte-Orm, funden paa Horn-Fiskens Gieller (Axine Bellones). — p. 61—62. Aftegning af Müllers Plumas-Nerite (Valvata cristata).

I Den physikalske Aarbog. VII. 1793. p. 164—68. Hvorledes man kunde prøve, om et Stykke Jern veier mere ved Polerne end under Æquator.

I den af O. Malling og Fr. Thaarup udgivne Statistisk Aarbog 1795, 1. Hæfte, hvoraf hele Oplaget brændte i Kbh.'s Ildebrand, fandtes hans Beretning om Hesteavlens Tilstand i Danmark og Fyrstendømmerne, efter en Reise han i Hensyn derpaa foretog i Sommeren 1790 og en Beretning over de Forsøg, som ere gjorte paa Lynggaarden paa Gladsaxe Mark i Aarene 1782—85 til den danske Ulds Forbedring ved fremmede Vædre.

I »Dannora« 1813. p. 13. »Om Forfængelighed« (af A.'s efterladte Papirer).

I »Schriften d. Berlin. Gesellsch. naturforsch. Freunde«. IX. 1789. p. 133—46. 353—54. Beschreibung 1. einer groszen Seeblase (Holothuria Priapus Linn.). 2. zween Arten des Steinbohrers (Terebella Linn.). 3. einer groszen Sandröhre (Sabella Linn.). — X. p. 193—200. Kurze anatomische Beschreibung des Säugers (Myxine glutinosa Linn.). jfr. p. 244. — Neue Schriften. III. p. 584. Brev af $^{17}/_{7}$ 1801 til Overbergraad Karsten om Norges Mineralogi.

I Meyers Magazin f. Thiergeschichte. 1794. II. p. 108—72. Neue Geschlechter der Eingeweidewürmer nebst drey neuen Arten des Bandwurms.

I »Riem, Neue Samml. vermischter ökonomischer Schriften« VI. 1794. p. 58—62. Eine neue Entdeckung von dem granulirten Blasenbandwurm. (Ogsaa trykt i Anzeigen d. Leipz. oeconom. Societät von der Michaelis Messe. 1793. p. 85).

Iflg. G. L. Badens hist. Bibliothek 1815. p. 6. har han leveret Anmeldelser i Kritisk Journal. 1769. Nr. 28. (3 medicinske Disputatser), Nr. 43. (Rosenstein, Om Børnesygdomme. 1769.), Nr. 44. (J. Lind, Om Søefolkenes Helbred. 1768), Nr. 48. (Schønheyder, De resolutione motus muscularis. 1768). 1770. Nr. 1—2. (Brünnich, Ichtyologia. 1768.), Nr. 12. (J. Paulli, Abhandl. v. destillirten Wassern. 1769), Nr. 22. (J. Petersen, Den islandske Skørbug. 1769; J. C. Tode, De duplici febrium indole. 1769), Nr. 52. (Silch-

müller, Ædende Saar. 1769). 1771. Nr. 1—2. (To Skrifter af F. Martini), Nr. 42. (Rottbøll, Botanikens Nytte. 1771), Nr. 46. (Unzers medicin. Haandbog. 1771), Nr. 51—52. (Tissot, Underretn. f. Landmanden ang. Sundheden. 1770). 1772. Nr. 4—5. (J. Bang, Nervorum cervicalium anatome).

Han skal ogsaa have leveret nogle Recensioner til Skandinavisk Museum. 1798 ff.

Han er Forfatter til endel mindre Opsatser i »Alm. dansk Bibliothek« under Mærket Andreas Naalemager. (jfr. Lærde Eft. 1803. p. 318 og 335—36, hvor Abrahamson hævder, at han er Forfatteren og ikke Andr. Svendsen, som nogle havde paastaaet; Personalhist. Tidsskr. 3. R. IV. p. 286).

I »Indbydelse til et Selskabs og en National Stiftelses Oprettelse for Naturhistorien, især Fædrenelandets.« Kbh. 1789. findes aftrykt A.'s Forslag af $^{10}/_{9}$ 1789. (jfr. Kritik og Antikritik. 1790. Nr. 16; Naturhist. Selsk. Skrifter. I. 1790. Fortalen; J. K. Høsts Clio. 1821. 2. H. p. 149).

Leverede en Fortegnelse over Dyr og Planter paa Helgoland og de Fugle, som paa deres Træk besøger Øen, til Joh. Friedr. Zöllner, i hvis »Vermischte Schriften« 1804. I. p. 267—74 den er aftrykt.

Han deltog med A. Kall, J. R. Schumacher, F. C. Trant og P. T. Wandall under Joh. Zoega's Redaktion i Udgivelsen af Bibliothek for nyttige Skrifter. Udgives fra Adressecontoiret i Kiøbenhavn. 1ste Aargang. 1772. 4.

Ved Reskript af $^{11}/_{2}$ og $^{21}/_{4}$ 1786 overdroges det ham at forfatte Texten til de Tavler af 2. Bind af Regenfusz' Konkylieværk (jfr. Bibl. Dan. II. p. 182), som O. F. Müller ikke havde naaet at beskrive.

Han udgav 3dje Bind af O. F. Müller, Zoologia Danica. 1789 og havde Andel i Udgivelsen af 4de Bind, der dog først udkom efter hans Død 1806. (jfr. L. Eft. 1808. Nr. 7; Gosch, Danm. zool. Litt. II. 1. p. 513 ff.). Desuden leverede han Anmærkninger til W. Hamilton, Efterretning om det sidste Udbrud af Vesuvius. Oversat af C. G. Rafn. Kbh. 1796.

Sammen med Brünnich og Th. Bugge udsendte han en Indbydelses-Plan til Prænumeration paa en »Dansk Ordbog over Videnskaber og Kunster«, bestemt til at udgøre 8 à 10 Bind. Værket udkom aldrig. (jfr. Lærde Eft. 1772. p. 302; Norske Vidsk. Selsk. Skr. 1895. p. 132.).

I Theod. Monticellius, Philippi Carolini vita. Neapoli. 1812. Brev ($^{17}/_{7}$ 1787) til Ph. Carolinus; i [N. D. Riegels], Brevvexling imellem A. og Riegels om at studere Dyrenes Anatomie. Kbh. 1788. [Anm. i L. Eft. 1788. Nr. 50]; i Østs Materialier p. 809 Brev ($^{22}/_{3}$ 1797) til Pram; i Breve fra og til H. C. Ørsted. I. 1870. p. 5—7 Brev ($^{22}/_{8}$ 1800) til Ørsted. Iflg. Collins Opgivelse i Hist. Archiv. 1870. I. skal en Samling af Abildgaards Breve have været i Fr. Schierns Besiddelse.

Abildgaard, Peder Hersleb, er f. $^{12}/_{12}$ 1727 i Røraas, Søn af ovennævnte Peder Abildgaard. Efter at være undervist hos en Farbroder, der var Præst i Hedemarken, blev han sat i Helsingør

Skole, hvorfra han dimitteredes 1746; 1748 tog han Baccalaurgraden og teol. Examen og blev s. A. 2den Hører ved Roskilde Skole; $^{21}/_{4}$ 1752 kaldtes han til Sognepræst ved Vor Frue Kirke i Roskilde og $^{26}/_{12}$ 1766 til 2. residerende Kapellan ved Holmens Kirke. $^{13}/_{5}$ 1773 Kapellan ved Frelsers Kirke og $^{5}/_{9}$ 1788 Sognepræst ved St. Nicolai Kirke. † $^{2}/_{3}$ 1799.

Han ægtede 1. $^{6}/_{12}$ 1752 Ingeborg Berntsdatter Schnabel (f. 1726, døbt $^{26}/_{5}$, † 1756, begr. $^{20}/_{8}$), Datter af Rektor B. Schnabel i Roskilde og Sophie Rasmussen, 2. $^{13}/_{5}$ 1763 Abelone Maria Villadsdatter Gamborg (f. $^{15}/_{4}$ 1742, † $^{4}/_{1}$ 1813), Datter af Sognepræst Villads Knudsen Gamborg til Kirke-Hvalsø og Bodil Kirstine Andersdatter, f. Hald.

Wiberg. II. p. 172. — Bloch Suhr, Vor Frelsers Kirke. 1853. p. 42. — Hundrup, Præster ved Roskilde Domkirke. p. 89. — L. Bobé, Bremerholms Kirke. 1920. p. 229—30. — Univmatriklen. III. p. 67. 80.

En Brude-Tale, holdet over Psalm. 90. v. 17 ved Velædle og Velb. Herr Carl Selbye, Kgl. Maj. Agent, og Velædle og Velb. Jfr. Birgitte Kirstine Borres deres Copulation d. 26. Nov. 1777. Kbh. [Anm. i Krit. Journal. 1778. p. 268].

Prædiken, holden for vor Frue Menighed i Kbh. til Høimesse paa 16de Søndag efter Trinitatis 1782. Kbh. [Anm. i L. Eft. 1782. p. 697—700; Danmarks Litt. Progresser. III. p. 49 (af Seydlitz)].

Abildgaard, Peder Terkelsen, er f. 1541 i Aarhus, Søn af Sognepræst ved Domkirken Terkel Abildgaard († c. 1564) og Gertrud Sørensdatter. Han blev 1570 Rektor i Randers, tog Magistergraden og kaldtes 1576 til Sognepræst ved Domkirken i Aarhus. † $^{12}/_{5}$ 1605.

Han ægtede Maren Jensdatter (f. c. 1557, † $^{4}/_{4}$ 1602).

C. V. Hertel, Beskr. over Aarhuus Dom-Kirke. II. 1810. p. 390—91. — P. Poulson, Catalogus pastorum Nomarchiarum dioeceseos Aarhus. 1727. p. 15. — Wiberg. I. p. 41. — Randers Skoleprogr. 1871. p. 4—5.

I N. L. Arctander, Den trøstrige evangeliske Historie om den Enckis Søns opveckelse i Nain. Item en Beretning om Thomas Fasthie til Vennergaard. Kbh. 1611. med nyt Titelblad men fortsat Signatur: En Beretning om sal. Thomas Fasthies adelige Byrd, christelige Leffnet oc Endeligt i Aalsøe Kircke d. 13. Martij 1600 vdi Lijgpredicken faaregiffuen aff M. P. T. Paa ny igiennemseet. U. St. o. A. (anonym; den maa sikkert være af ham).

Abildgaard, Søren, er f. $^{18}/_{2}$ 1718 i Flekkefjord, Søn af Tolder Peder Abildgaard og Anne Sørensdatter. Dimitteredes 1737 fra Christianssand Skole, lagde sig derpaa efter Naturvidenskaberne

og Tegnekunsten, hvilken sidste skaffede ham Livsopholdet i disse Aar. 1753—54 ledsagede han Langebek paa dennes Rejse i Sverrig og Østersøprovinserne (jfr. Langebeks Rejsedagbog i Langebekiana. p. 123), for at aftegne Segl og Monumenter af Interesse for Danmarks Historie. $^{10}/_{6}$ 1755 indgav han en af Langebek anbefalet Ansøgning om at blive Arkivtegnemester og dette bevilgedes $^{12}/_{9}$ s. A. (jfr. Personalhist. Tidsskr. 2. R. I. p. 148—52), dog uden Lønning. $^{16}/_{1}$ 1756 ansøgte han atter anbefalet af Langebek om en aarlig Lønning af 300 Rdl. og fri Befordring til Lands og Vands for at han om Sommeren kunde rejse rundt og aftegne »Monumenta Patriæ« og siden om Vinteren under Langebeks Opsyn videre udarbejde sine Tegninger. $^{27}/_{2}$ 1756 bevilgedes Ansøgningen ved kgl. Reskript og først ved Kabinetsordre af $^{10}/_{6}$ 1778 fritoges A. for at rejse. (jfr. Nyerup, Suhms Levnet. p. 241; Langebeks Breve. p. 488.). Paa sine Rejser optog A. en Mængde Tegninger, navnlig af Gravmonumenter og andre historiske Mindesmærker bl. a. ogsaa Runestene (jfr. Wimmer, Om Undersøgelsen og Tolkningen af vore Runemindesmærker. 1895. p. 54.). Disse Tegninger beroede i Geheimearkivet, indtil de 1784 ved kgl. Reskript blev afleverede til det st. kgl. Bibliotek, hvorfra de atter afleveredes til den kgl. Kommission for Oldsagers Opbevaring. De opbevares nu i det antikvarisk-topografiske Arkiv. En Fortegnelse over dem findes i Antiqv. Annaler. I. 1812. p. 147. (jfr. Gigas, Haandskriftkatalog. I. p. 9—10). 1783 fremsatte Luxdorph Forslag om at lade A.'s Tegninger stikke i Kobber af Georg Haas og $^{5}/_{4}$ 1784 indgav Luxdorph, Suhm og J. Eiríksson Forslag desangaaende til Fonden ad usus publicos, men paa Grund af de store Omkostninger blev der intet af Sagen. 1859 udgav Ant. Petersen en Del af dem u. T.: Mindesmærker fra Antvorskov Klosterkirke. Kbh. (jfr. Luxdorphiana. p. 329; Fonden ad usus publicos. I. 1897. p. 248). Han † $^{2}/_{7}$ 1791.

Han ægtede 1739 Anne Margrethe Bastholm († $^{29}/_{4}$ 1793).

Henry Petersen i Biograf. Lex. I. p. 57. — Weilbach. I. p. 18. — A. D. Jørgensen, De danske Rigsarkiver. 1884. p. 164. — C. Molbech, Vidensk. Selsk. Hist. 1843. — Geneal. Tidsskr. 7. Aarg. 1913. p. 82. 95—96. — Personalhist. Samlinger. 4. Aarg. 1905. 3. Tillæg. p. 28. — Personalhist. Tidsskr. 5. R. VI. p. 27—28.

Beskrivelse over Stevens Klint og dens naturlige Mærkværdigheder. Oplyst og udførdt med mineralogiske og chymiske Betragtninger, samt forsyned med fornødne Kobberstykker. Kbh. 1759. 4. [Anm. i L. Eft. 1759. Nr. 28; Lorcks fortges. Nachr. II. p. 210—13].

Beschreibung von Stevens Klint und dessen natürlichen Merkwürdigkeiten, mit mineralogischen und chymischen Betrachtungen erläutert, und mit Kupferstichen versehen. Aus dem Dänischen übersetzt. Kph. und Lpz. 1764. — Breslau. 1768.

Abhandlung vom Torf. Aus dem Dänischen übersetzt. Kph. 1765. [Anm. i Allg. d. Bibl. IV. p. 294—95]. (Af Fortalen fremgaar, at A. har gennemset og forøget Afhandlingen, der oprindelig var trykt i Pontoppidans oeconom. Magazin. VI, men ikke, som Nyerup siger, selv oversat den).

Physisk-mineralogisk Beskrivelse over Møens Klint. Med Kobber. Kbh. 1781.

Physikalisch-mineralogische Beschreibung des Vorgebirges auf der Insel Möen. Aus dem Dänischen, nach den neuesten Berichtigungen und Verbesserungen des Verfassers, übersetzt von Chr. Heinr. Reichel. Mit Kupfern. Kph. 1783. [Anm. i L. Eft. 1784. p. 119; Allg. d. Bibl. VIII. p. 570—71].

I Pontoppidans Danmarks og Norges oeconomiske Magazin. 1757 ff. I. p. 283—90. Anmærkninger om Kalkens Beredning til bestandig og stærk Muur-Arbeid. — III. p. 157—66. Anviisning paa beste Maade at udrydde af Agrene Morgenfruer, Ager-Kaal, Klinte og Heyre, som gemeenligst og frem for andet Ukrud meget hindre Kornets Vext item hvorledes Landmanden kand forskaffe sig reent og got Sæde-Korn. — p. 255—62. Undersøgning om hvad som nu meere end i de ældre Tider hindrer de Danske Stutteriers Fremgang og hvad Middel der er det beste til at ophielpe samme. — V. p. 327—42. Afhandling over hvad som befordrer eller hindrer Fiskeriernes Drift. [anm. i L. Eft. 1761. p. 174]. — p. 343—60. Beskrivelse over Kiøbstæden Skagen, dens nærværende oeconomiske Tilstand og Fiskeriets Beskaffenhed sammesteds. — VI. p. 297—330. Afhandling om Tørv, om Tørv-Mosernes egentlige Væsen og Natur, om de efter deres Udtømmelse opvoxe paa nye, og hvad Forsigtighed der bør bruges til deres Vedligeholdelse. (anonym; ang. den tyske Oversættelse 1765 se ovenfor). — VII. p. 21—28. Underretning om et mineralisk besynderligt Kilde-Væld ved Antvorskov, kaldet Kalle-Kilde. (Mskpt. til denne Afhandl. findes i Thott'ske Saml. 4. Nr. 1408).

I Landhusholdnings-Selskabets Skrifter. I. 1776. p. 146—286. Afhandling om Mergel. I Anl. af Selskabets Priis-Spørgsmaal om Mergels Brug i Agerdyrkningen. Kroned med Selskabets mindre Guld-Medalje 29. Jan. 1773. [Anm. i Krit. Journal. 1777. p. 282; Kritisk Tilskuer. 1776. p. 23].

I »Topographisk Journal f. Norge« 15. H. 1796. p. 92—96. Anviisning til Bliant-Erts at finde i Norge og Bliant-Penne her i Rigerne at fabriquere. (Denne Afhandling angives at være skrevet i Kbh. $^{22}/_{6}$ 1751).

Uddrag af hans Optegnelser paa Rejse i Jylland 1771 er optaget i: R. Nyerups og S. Abildgaards antiqvariske Rejser i Aarhus Stift i Aarene 1771 og 1807. Kbh. 1808. [Anm. i L. Eft. 1808. Nr. 12]. (jfr. Gigas, Katalog over d. st. kgl. Bibl.'s Haandskr. I. p. 10).

I Sønderjyske Aarbøger. 1906. p. 98—175 er trykt et Uddrag af Dagbog fra hans Rejser i Nordslesvig 1775—76, v. M. Mackeprang.

Skal ifl. Nyerup være Forf. til »Beskrivelse over Flechefiords Told-District« i Christiansandske Uge-Blade. 1781. Nr. 44—46. (jfr. dog Peter Abildgaard).

I »Kgl. vetenskaps-academiens förhandlingar« f. 1757. XVIII. p. 222—25. En märkvärdig förändring på jordens superficies i Finland, förnämligast kring landsvägen emellan Åbo och Wiborg, anmärkt under en resa år 1754. [Anm. i Gött. Anz. 1760. p. 389]. — Hertil knyttede Daniel Tilas nogle Anmærkninger, der findes sstds. p. 226—34.

Han indgav 1756 en Piece »om nogle Forsøg paa at frembringe Purpurfarver, samt om den blaae Kobolt-Farve kan gjøres ultramarin« til Videnskabernes Selskab, der besluttede at optage den i sine Skrifter; den fremkom imidlertid ikke der og er vistnok nu tabt. (jfr. Molbech, Videnskabernes Selsk. Hist. p. 140).

I Haandskrift (Ny kgl. Saml. 4. 652a.) findes hans Anmærkninger til Pontoppidans Danske Atlas 1—5 Tome. (jfr. Fortalen til hans Beskrivelse over Møens Klint, hvori han fralægger sig den Tegning af Klinten, som findes i D. A. I og som nogle havde tillagt ham).

I Geneal. Tidsskr. 7. Aarg. 1913. p. 84—85. Brev 8/4 1775 til Nic. Abraham Abildgaard.

Abrahamson, Joseph Nicolaj Benjamin, se: Erslew.

Abrahamson, Ludvig August, er f. 23/4 1783, Søn af nedennævnte W. H. F. Abrahamson. Viste tidlig Anlæg for Tegning og Musik, blev paa Grund af Svagelighed 1798 (ikke 1802) privat indskrevet som Student. 1804 tog han juridisk Examen med Haud. For muligvis i et andet Klima at blive helbredet for sin Brystsvaghed lod han sig ansætte som Kopist ved Lands-Overretten paa St. Croix; November 1804 rejste han derover og blev senere tillige konstitueret Assessor ved samme Ret. A. døde ugift 10/4 1810 paa en Rejse i Nordamerika.

D. Smiths Fortale til Mindeblomster paa Faderens Capt. Hans Frederik Werner og Sønnens Ludvig August Abrahamsons Grave. 1815. — N. Bøgh, Signe Læssøe. 1877. p. 31—39. — Hist. Arkiv. Ny R. XVII. p. 204—7. — Personalh. Tidsskr. 2. R. I. p. 199. II. p. 18—23. — Univmatriklen. III. p. 492.

Jernringen. Sandhed og Digt af Mac-Reals Dagbog. Oversat af det Tydske. Kbh. 1803. [Anm. i L. Eft. 1803. Nr. 16 (af Nyerup)].

I »Den danske Tilskuer«. 1803. I. p. 341—44. Phtisis. — 1804. I. p. 54—56. Den bortfløjne Fugl. [begge optrykt i Dan. Smiths ovenfor citerede Mindeblomster]. — 1805. p. 721—28. De Elskendes Død. p. 793—95. Erindring. Paa Oceanet. Januar 1805.

I Dan. Smiths Mindeblomster er desuden trykt et Digt »Ønsket« (p. 71—72) og A.'s Dagbog paa en Reise til Sct. Croix. (p. 3—64.).

Abrahamson, Werner Hans Frederik, er f. $^{10}/_{4}$ 1744 i Slesvig. Hans Fader var Kaptajn ved det i Slesvig garnisonerende slesvig-holstenske Infanteriregiment Johan Benjamin Abrahamson; Moderen, der nedstammede fra Pommern, hed Louise Johanne Rhewaldt. $^{13}/_{7}$ 1757 døde Faderen og ved formaaende Venners Hjælp blev A. $^{24}/_{11}$ 1757 ansat som virkelig Landkadet. Maj 1758 kom han ind paa Kadetakademiet (jfr. Minerva. 1786. I. p. 277 ff.), der dengang var i en elendig Forfatning; 1761, da Oberst Gude blev Chef for Akademiet, kom dette i en bedre Gænge. $^{12}/_{3}$ 1762 blev A. Fændrik i det slesvigske gevorbne Infanteriregiment i Rendsborg og $^{26}/_{10}$ 1763 Sekondlieutenant. $^{1}/_{4}$ 1767 blev han mod Forventning og Ønske forsat til Artilleriet og maatte rejse til Kbh. 1769 tilbragte han et Aarstid i Slesvig paa Grund af Moderens Sygdom og i denne Tid fik han Tilbud om Ansættelse som Lærer i Filosofi og de skønne Videnskaber ved Landkadetakademiet, hvilket Tilbud han maatte afslaa, da det forlangtes, at han skulde forlade Tjenesten. 1771 blev han ansat som Lærer i tysk og dansk Sprog og Stil, samt Geografi ved den nyoprettede Artilleriskole, samtidig med at han beholdt sin militære Stilling. Her underviste han paa Dansk og det var første Gang i Militæretatens Historie, at Dansk benyttedes som officielt Sprog. 1778 foretog han en Rejse til Wolfenbüttel i Anledning af et Frimurer-Konvent. 1780 blev det overdraget ham tillige at docere Filosofi og de skønne Videnskaber ved Landkadetakademiet. 1799 blev han efter Ansøgning Inspektør ved Akademiet. 1806 tog han sin Afsked fra Artilleriskolen og 1810 fra Landkadetakademiet. A. var 1773 bleven Premierlieutenant, 1786 Kaptajn, men af Helbredshensyn fik han Aaret efter sin Afsked, men vedblev at beholde sin fulde Gage. 1783 fungerede A. som Lærer i tysk for Kronprinsesse Louise Augusta. 1775 blev han Medlem af det danske Literatur-Selskab og 1782 af det kgl. norske Videnskabernes Selskab og udnævntes $^{28}/_{1}$ 1809 til Ridder af Dannebrog. A. indtog en meget høj Stilling som Frimurer. † $^{22}/_{9}$ 1812.

A. ægtede $^{28}/_{4}$ 1779 Benedikte Rosine Marie Rothe, (f. $^{24}/_{4}$ 1761 i Skelskør, † $^{17}/_{3}$ 1830), Datter af Major og Amtsforvalter Nicolai August Rothe i Travendal og Hedevig Margrethe Bille.

S. A. Sørensen i Biograf. Lex. I. p. 68. — O. Wolffs Journal. 1802. I. p. 318—26. — Lahdes Portræter med Biographier. I. 1805. p. 1—34 (Autobiografi). — Rahbek & Nyerup, Dansk Digtekunst under Chr. VII. p. 40—43. — Milit. Conversationslexikon. 1837. I. — Molbech, Hist.-biograph. Saml. 1851. p. 385—456. —

Collin, Fremragende danske Frimurere. I. 1872. p. 45—65. — Hist. Arkiv. Ny R. XVI. p. 159. 285. 319. XVII. p. 174 (af R. Petersen; optrykt i hans: Fire Livsbilleder. 1894. p. 1—82). — Rønning, Rationalismens Tidsalder. — N. Bøgh, Signe Læssøe. 1877. p. 3—25. — Nekrologer i Dansk Litt. Tidende. 1812. p. 534—44 (med Fortegnelse over hans Skrifter). — Borgervennen. XXIV. p. 372—96. — Nyeste Skild. af Kbh. 1812. p. 1243. 1257. — Mindedigte og Mindetaler i Nyeste Skild. af Kbh. 1812. p. 1253 (af D. Smith). p. 1265. — Rahbek, Nytaarsgave f. Murere. St. Johannes. 1824. p. 93 ff. (af P. H. Mønster). — Rahbeks Frimurertaler. 1816. p. 124 ff.

Desuden udgav Dan. Smith »Mindeblomster paa Faderens Capt. Hans Fr. W. Abrahamsons og Sønnen Ludv. Aug. Abrahamsons Grave.« Kbh. 1815 (med Taler af Balle, Manthey og Rahbek og Digte af Foersom, Guldberg, Rahbek, Liebenberg og Udgiveren). Særskilt foreligger ogsaa Rahbeks Gravsang 1812. I »Idunna und Hermode« 1814. p. 69—71 fremsatte Gräter Forslag om at rejse en Runesten over A.

Bey Gellerts Grabe. Kph.(?) 1766.

Chr. Smart, Vier Gedichte über Eigenschaften des höchsten Wesens; aus dem Englischen. Kph. 1768. [Anm. i Krit. Journal. 1769. p. 503].

Randglossen zur moralischen, satyrischen und kritischen Anatomie der Schriften auf Hrn. Prof. Gellerts Tod, zu den Fortsetzungen derselben und zu dem Friedenrichter zwischen dem Verfasser des Traums und den Anatomien. Leipzig. 1771.

Tanker om Krigsstanden og dens Forbedring. Kbh. 1771. (Anonym). [Anm. i Krit. Journal. 1771. p. 261; Fortegn. over Trykkefrihedsskr. I. p. 249; L. Eft. 1771. p. 760].

[O. H. Guldberg], Azan, oder der von Schulden befreyte Fürst; eine Erzählung, veranlasst durch die Pressfreyheit in Dännemark. Kph. und Lpz. 1771. (Anonym). [Tilføjelsen om Pressefriheden i Danmark skal være sat paa Titelbladet uden hans Vidende, jfr. Kordes. p. 2.].

Kritiske Tanker over Syngestykket Tronfølgen i Sidon og Efterstykket den dramatiske Journal. Af H. J***. Kbh. 1772. (Anonym.) [Optr. i P. Rosenstand-Goiske, Den dramatiske Journal. Udg. af C. Behrens. Supplementsbind. 1917—19. p. 123—60]. [Anm. i Fortegn. over Trykkefrihedsskr. II. p. 309; ang. de i den Anledn. udkomne Skrifter se: Bibl. Dan. IV. p. 313].

[Fr. Nicolai], Hr. Magister Sebaldus Nohtankers Levnet og Meninger. 1—2. Bd. Kbh. 1774—76. (Anonym). [Det 3dje Bind blev oversat af P. N. Nygaard. Kbh. 1777.]. [Anm. i Krit. Journal. 1775. p. 105; 1777. p. 337; Alm. d. Bibl. 1778. I. p. 120; L. Eft. 1778. Nr. 26].

T. Rothe, Die Wirkung des Christenthums auf den Zustand der Völker in Europa. 1—4. Th. Cph. 1775—82. (Anonym).

Deklamationen über einige Maurer-Pflichten, nebst einer Kantate auf die hohe Johannisfeyer. Von W. H. F. A. Kph. 1776. (Anonym). [Anm. i Krit. Tilskuer. 1776. p. 317].

Neue Deklamationen über einige Maurer-Pflichten gehalten in den LL. Z. zu N. und Fr. z. gekr. H. in K. Kph. 1779. [Anm. i Litt. Journal. 1780. p. 327; L. Eft. 1781. p. 431].

Declamationen und Reden über Maurer-Pflichten und Feyerlichkeiten. Nebst Maurer-Gedichten. Theils verbesserte Auflage, theils bisher un-

gedruckte Stücke. Kph. 1785. (De 23 første Stykker er Optryk af de 2 tidligere Samlinger; Nr. 24—39 er hidtil utrykte). [Anm. i Allg. Litt. Zeitung. 1785. II. p. 228; L. Eft. 1781. p. 431].

Trauerrede zum feyerlichen Andenken des weil. Hochw. Provincial-Grossmeisters der vereinigten Freymauerlogen in Deutschland und den kgl. dänischen Reichen und Ländern, gehalten in der Trauerversammlung im Jenner 1777 in der Loge Zorobabel zum Nordstern. Kph. 1777. (Anonym).

O. Malling, Grosze und gute Handlungen einiger Dänen, Norweger und Holsteiner. 1—2. Theil. Cph. und Lpz. 1779. [Anm. i Krit. Journal. 1779. p. 377; Litt. Journal. 1779. p. 548, hvori findes en Erklæring fra A., at den tyske Bogtrykker egenmægtig har forandret i hans Oversættelse og udeladt den Berigtigelse, som A. desangaaende vilde have indrykket i 2. Del].

Geschichte der königlichen Artillerieschule in Kopenhagen, nebst zwo Reden, welche in derselben bey öffentlichen Prüfungen gehalten worden. Kph. 1780. [Anm. i Litt. Journal. 1780. p. 22; Danm. Litt. Progresser. 1781. I. p. 370; L. Eft. 1781. Nr. 27].

Prolog [i Anl. af Johs. Ewalds Død.] U. St. [1781]. 4. (U. Titelbl.). (jfr. Rahbeks Erindr. I. p. 366—67).

Christi Kirke, et Oratorium opført i Fasten 1785. paa Christiansborg. Musiken af P. M. Lem. Kbh. — Samme Bog. 1786. Kbh. [Opr. trykt i Forsøg i de sk. og nyttige Videnskaber. XIV. 1783. p. 23—42].

[H. W. v. Stamford], Udkast, hvorledes Kavallerister, baade Officeerer og Gemeene kunne i Fredstid giøres duelige til Felttienesten, og tydelige Begreber om alting dem bibringes. Kbh. 1786. — Samme Bog. 2. Tryk. Kbh. 1798. [Det hos Nyerup anførte Skrift »Rytterøvelser« er kun en Del af det ovennævnte].

Tronfølgeren i Gondar. Fortælling med Undersøgelser. Kbh. 1787. — 2det Tryk. Kbh. 1787. [Anm. i Kritik og Antikritik. 1. H. p. 12; L. Eft. 1787. Nr. 45 (af Mandix), jfr. Morgenposten. 1788. I. p. 12; 1791. p. 634—37; O. Wolffs Journal. 1802. I. p. 318—26; Bibl. Dan. III. p. 556—57; Rahbeks Erindr. IV. p. 42—43].

Fragmenter af Samtaler som Bilager til Skrivtet: Tronfølgeren i Gondar. Kbh. 1787. (Anonym).

Anmærkninger og historiske Oplysninger over den kgl. svenske Forklaring d. d. Helsingfors, den 21. Julii 1788, med Bilager. Oversat efter de trykte tydske, franske og svenske Originaler. Kbh. 1789. [Anm. i Kritik og Antikritik. 1789. p. 19].

Efterretning om Felttoget i Sverrig i 1788. Ved Carl, Prinds af Hessen. Kbh. 1789. (Anonym). [Anm. i Kritik og Antikritik. 4. H. p. 491].

Grundlinier til en mathematisk Geographie. Kbh. 1789. (Anonym).

An Bozenhardt. Kph.(?) 1789.

Om Trykkefrihed og Pressetvang. Af et Brev. Kbh. 1790. (Anonym). [Anm. i Kritik og Antikritik. 11. H. p. 337; L. Eft. 1790. p. 545; Iris. 1791. I. p. 90. (af Tode)].

Til Nytte og Fornøielse. Nyaarsgave. Kbh. 1790. (Tankesprogene i denne er hentet fra: Nogle Møenske Mundheld. Kbh. 1735; jfr. Bibl. Dan. IV. p. 505). [Anm. i Iris. 1791. I. p. 199; Kritik og Antikr. 7. H. p. 369; 11. H. p. 49].

Anmærkninger til Stykket i Minervas Januar, kaldet: Til Forfatteren af Folkets Røst om Tydskerne. Kbh. 1790. (Anonym). [Anm. i L. Eft. 1790. Nr. 31; Intell. Blatt der allg. Litt. Zeit. 1790. p. 931; Kritik og Antikritik. 6. H. p. 381.]. (Ang. de i den Anledn. vexlede Stridsskrifter jfr. Bibl. Dan. II. p. 1079).

Aarsagen, Hensigten og Virkningen. Kbh. 1790. (Anonymt, rettet imod J. A. P. Schulz, Gedanken über den Einflusz der Musik auf die Bildung eines Volks. Kph. 1790. — jfr. Bibl. Dan. I. p. 1094). [Anm. i L. Eft. 1790. p. 481; Kritik og Antikritik. 6. H. p. 685; Kritik og Analyse. 1790. p. 62.]. (I Minerva. 1790. II. p. 256. findes O. C. Olufsens Noter til Texten: Aarsagen, Hensigten og Virkningen — og sstds. p. 391. P. A. Heibergs Ogsaa et Par Ord i Anledning af Aarsagen, Hensigten og Virkningen). A. har aldrig vedkendt sig Skriftet, men det synes sikkert at skyldes ham.

Kaiser Josephs Tod. 1790. U. St. 4. (Anonym).

Hvad af den tydske Sproglære bør læres udenad. Kbh. 1790. (Anonym.)

Kort Udtog af den tydske Sproglære. Kbh. 1795. — Kbh. 1801. — Kbh. 1810. — Kbh. 1839.

De russiske Robinsoner. En virkelig Tildragelse. Nytaarsgave for 1792. Kbh. [Anm. i Iris. 1792. III. p. 222; Kritik og Antikritik. 11. H. Nr. 4.].

J. Adams, Beantwortung der Paineschen Schrift von den Rechten der Menschen. Aus dem Englischen. Kph. 1793. (Anonym).

Frederiks den Mageløses Fest. Kbh. 1793. (Anonym). [Opr. trykt i en lidt anden Form i Minerva. 1793. I. p. 74—93].

Fredrik Bagger, den Vindskibelige. Nytaarsgave. Kbh. 1794. 12. (A.'s Navn findes under Fortalen). [Anm. i L. Eft. 1793. Nr. 52; Kritik og Antikritik. 15. H. p. 15; Iris. 1794. I. p. 93].

Exerceer-Sang for det borgerlige Militaire i Kbh. udi Aaret 1800. (Kbh.).

N. B. Lange, Dänische Sprachlehre für Deutsche. 2te ganz neue umgearbeitete Auflage. Kph. und Lpz. 1801. (Udg. af A.). [Anm. i L. Eft. 1802. Nr. 5 (af Nyerup)].

Til Dannerrigets Kæmper, som faldt d. 2. April 1801. (Kbh.). [Overs. paa tysk i F. D. Gräters gesammelte poetische und prosaische Schriften. I. 1809. p. 190—92].

Fædrelands-Sang; og Sang ved de Faldnes Begravelse af Bruun. Kbh. 1801. — Samme Bog. 1802.

Fædrelands-Sang. Kbh. 1801. (jfr. Bibl. Dan. III. p. 528). [Overs. paa tysk i F. D. Gräters gesammelte poetische und prosaische Schriften. I. 1809. p. 186—89.].

Vi alle dig elske livsalige Fred — findes optaget i: Tvende Fædrelands Sange i Anl. af 2. Apr. 1801. Haderslev. u. A.

Efterretninger om deres Jordefærd, der faldt den 2den April 1801 og om deres Gravminde. Med et Kobber. (Kbh.).

Sange ved Indvielsen af Monumentet over de den 2den April 1801 Faldnes Grav. (Kbh.). (Heri ogsaa Sange af Pram og Thaarup).

Afbilding paa Hæderstegnet for dem, der strede den 2. April 1801 og Fortegnelse paa dem, der modtoge det den 2. Apr. 1802. Kbh. u. A. (jfr. L. Eft. 1802. Nr. 16).

J. F. W. Gleim, Halladat eller den røde Bog. Nyaarsgave til Tænkende. Kbh. 1803. [Anm. i J. K. Høst, Ej blot til Lyst. 1803. III. p. 71].

J. C. Tode, Neue dänische Grammatik für Deutsche. 2te ganz umgearbeitete und sehr vermehrte Auflage. (Udg. af A.). Kph. und Lpz. 1804. — 3te Auflage. Sm. St. 1827.

P. E. Müller, Antiquarische Untersuchung der unweit Tondern gefundnen goldnen Hörner. Aus dem Dänischen übersetzt. Kph. 1806. 4.

Kiøbenhavns Borgere. Ballade. U. St. o. A. (Kbh. 1807).

Fr. Münter, Kjøbenhavns Belejring. Sommeren 1807. Oversat. Kbh. u. A.

J. v. Ewald, Samtale imellem en Husar-Corporal, en Jæger og en let Infanterist om den lette Soldats Pligter og Tieneste. Oversat. Kbh. 1809. (Anonym). (jfr. Bibl. Dan. II. p. 343).

Versuch einer vollständigen dänischen Sprachlehre für Deutsche mit kritischen Bemerkungen. Kph. 1812. [Anm. i Litt. Tidende. 1819. p. 65 (af J. Møller)].

Sammen med Nyerup og Rahbek udgav han de to første Dele af: Udvalgte danske Viser fra Middelalderen; efter A. S. Vedels og P. Syvs trykte Udgaver og efter haandskrevne Samlinger. 1.—5. Del. Kbh. 1812—14. [Anm. i Litt. Tidende. 1814. Nr. 38—40 (af P. E. Müller)].

De lystige Koner i Hillerød, en Omarbeidelse og Efterlignelse af Shakespeares: »Merry wives of Windsor«, Skuespil i 5 Acter. Kbh. 1815.

Tydsk-dansk Ordbog grammaticalskt indrettet baade for Læsende og Skrivende af begge Nationer. Efter Forfatterens Død udgiven i Trykken af F. Høegh-Guldberg. 1.—2den Deel. Kbh. 1815—17.

I »Bibliothek for nyttige Skrifter« 1772, af hvilket han var Medredaktør (jfr. Bibl. Dan. IV. p. 604). p. 73—80. Anmeldelse af Forsøg i de skønne og nyttige Videnskaber IX. St. (mærket *m*). — p. 198—200. Et Forslag ang. Kiæmpe-Viserne — og — Om Recensioner af Bøger og Skrifter (*m*). — p. 206. Oversættelse af Ode over Danmarks Frelse den 17. Januarii 1772 ved J. A. C[ramer]. (*m*). — p. 509—13. Drømmen (mærket Hans Johansen). — p. 573—80. 589—95. Den vaagne Drømmer. Anden

Drøm (mærket H. J.). [Optrykt i Schwarz' Lommebog for Skuespilyndere. 1786. p. 85—149; jfr. L. Eft. 1786. p. 92. 108.)]. — p. 645—48. En Skrivelse ang. Drømmen. (Hans Johansen). — p. 668—74. 677—90. 693—99. Om Syngespil. (uden Mærke). [Optrykt i Rahbeks Lommebog f. Skuespilyndere. 1788. p. 115—97 — med et Tillæg af Rahbek; jfr. Brorsons Anm. i L. Eft. 1790. p. 35 ff.]. — p. 749—56. Den vaagne Drømmer. Tredie Drøm. (H. J.). — p. 764. Til Publicum (hvori A. fralægger sig det ham af J. L. Bynch tilskrevne Medforfatterskab til Dramatisk Journal). — p. 789—93. Forsvar for Skrivefrieheden imod Tanker om Skrivefrieheden i Adresse Contoirets Efterretninger Nr. 6. (uden Mærke).

I Adresse-Avisen. 1776. Nr. 79. I Anledning af Indfødsretten. (Anonym). [aftrykt i H. Holck, Monument f. Indfødsretten. 1776. p. 45—48. og i Tritogenia. VI. 1829. p. 110—18. 173—79. Rahbek formoder, at den skyldes A.]. — 1777. Nr. 25. Til Signe ved Hendes Bortreise (jfr. Nr. 26. Tanker over det i Adresse-Avisen Nr. 25 indførte Vers).

I »Almindeligt dansk Bibliothek« 1778—80, som han udgav sammen med P. D. Bast og L. Smith (jfr. Rahbeks Erindr. I. p. 255; Krit. Journal. 1779. p. 49; Krit. Tilskuer. 1778. p. 65). — 1778. IV. p. 73—98. Holberg og Londeman. En Samtale i Elysium. [Et Fragment heraf lod Rahbek indrykke i Svada. 1796. p. 283—88; jfr. Rahbeks Erindr. IV. p. 457]. — p. 137—47. Freyas Guldkæde. [Anm. i Krit. Journ. 1779. p. 55]. — p. 276—319. 1779. I. p. 25—45. Fortællingen om Gunlaug Ormetunge og Rave (!) Skald, oversat af det gamle nordiske Sprog. — 1779. III. p. 102—12. 209—18. — 1780. II. p. 85—95. III. p. 1—20. Udtog af Breve fra en Reisende [A.'s Rejse til Wolfenbüttel]. — alt anonymt. Formodentlig er ogsaa følgende af ham: 1779. III. p. 297—98. Finde, paa Tydsk Feind. — p. 298—99. En Sprogan-mærkning (jfr. 1780. II. p. 77—80). (Jfr. Molbech, Historisk-biograph. Saml. 1851. p. 421).

I »Minerva«. 1785. II. p. 305—12. Vantroes og Overtroes Foreening (af H. J.). — 1786. I. p. 112—13. Anekdote. (H. J.). — p. 186—93. Europæiske Monarkier. (H. J.). — p. 277—306. General-Lieutenant Gude (H. J.). — 1786. II. p. 550—78. Bøger og Mennesker. (uden Mærke). — p. 800—9. Af Norden kommer Guld. (H. J.). — 1786. IV. p. 706—27. Til Udgiverne (om Chr. Hichmanns Fabrikanlæg). — 1787. III. p. 191—207. Forsøg til Forklaring over et Par allegoriske Kobberstykker. (H. J.). — 1788. IV. p. 121—32. Ragna-Rád. Et Qvæde til 18. Octob. 1788. [Suhms Bryllup]. — 1789. II. p. 54—60. Etatsraad E. B. Lugge. (uden Mærke). — p. 84—86. Anekdote om Voltaire (H. J.). — 1789. IV. p. 83—86. Til min Broder Christen. (uden Mærke). — p. 163—76. Forslag til dem, der skrive og lade trykke [ang. å]. (H. J.) — p. 229—40. Svar til Ø fra Z, oversat. (uden Mærke). — 1790. I. 285—88. Norma morum, efter Tidernes Leilighed. (»Min Søn, om Du vil i Verden frem«). [skal være digtet om daværende Major Carl Frederik Bielefeldt, jfr. C. J. Anker, Norske Generalspersoner. 1885. p. 42]. (uden Mærke). — III. p. 119—28. Frankerig (i den historiske Artikel). (uden Mærke). — 1791. III. p. 218—25. I Anledning af Expositionen i Konst-Akademiet, den 8. Aug. 1791. (af en Sandhedselsker). (jfr. p. 401—6 og 1791. IV. p. 51—63). —

1791. IV. p. 146—53. Landkadet Søren Christian Meier. (uden Mærke). — 1792. I. p. 119—25. Det igienfødte Frankerig. — Det forvirrede Frankerig (to Digte overs. af Schirachs Journal — uden Mærke). — 1793. I. p. 74—93. Til Udgiveren (om Artillerikorpsets Fest paa Kronprinsens Fødselsdag. uden Mærke; trykt særskilt 1793 under Titlen »Frederik den Mageløses Fest« med en ringe Forandring). — 1793. II. p. 403—4. Sang for National-Artilleriet 1793. (uden Mærke). — 1794. III. p. 180—86. Kiøbenhavns Tobakspibe-Fabrik. — 1796. IV. p. 355—60. Pasigraphien. (uden Mærke). — 1799. I. p. 203—7. Anmærkning ved Angrebene paa Norges Odelsret. — 1801. I. p. 159—63. Sækular-Sang. — 1802. I. p. 78—80. Korer for Fredriksværkerne d. 17. Dec. 1801. (uden Mærke). — 1802. II. p. 224—29. [Optryk af A.'s Indledning til Fortegnelsen paa dem, der have modtaget Dagens Hæderstegn]. — 1804. I. p. 66—68. Prinds Benedit. [Digt]. — 1806. I. p. 79—83. Et Brev fra W. H. F. Abrahamson til Joh. Ewald. — 1807. III. p. 14—17. Over Hr. Auditeur Trojels Ode over Indfødsretten. — p. 42—44. Flygtige Tanker over Hr. Trojels Priis-Ode over Indfødsretten. — p. 137—40. Om Hr. Auditeurens [ɔ: Trojels] Chloe.

I »Nye Saml. af det kgl. norske Vidensk. Selsk. Skr.« II. 1788. 4. p. 429—42. Forsøg til en ny Forklaring over et Sted i Horatses poetiske Brev om Digtkonsten.

I »Iris« 1791. II. p. 47—57. Om det danske aa [i Anl. af Todes Bemærkninger sstds. 1791. I. p. 199 ff.; jfr. Todes Svar. 1791. IV. p. 154—58; 1792. I. p. 362—65].

I »Den danske Tilskuer«. 1793. I. p. 105—11. Brev fra H. J. om en upaaanket Grovhed. — 1793. II. p. 746—52. Brev til Lovcommissionen fra Hans Johansen. — p. 798—99. Om skiøn Midels Vise af H. J. — 1794. p. 209—14. Brev fra Hans Johansen om besværlig Høflighed. — p. 233—35. End et Brev om samme. — 1795. p. 505—14. Yppigheds Forviisning, en Drøm af H. J. — 1799. p. 481—88. Brev fra Aleph om vore Damers aflagde Forfængeligheder. — 1801. I. p. 169—71. p. 191—92. Krigssange 1801. — p. 215—16. Til Dannerrigets Kæmper, som faldt d. 2. April 1801. — 1802. I. p. 344—46. Gavnlig Id. Sang til d. 25 Mai 1802 [til Laub]. — 1803. I. p. 5—14. Om fortjente danske Mænds Navne i Kalenderen. (jfr. 1802. II. p. 737—52. 803—16; 1803. I. p. 37—40). — 1805. I. p. 9—16. Hans Johansen til Severus Ikonoklastes om et Forslag om at levere en Fortsættelse af Wandalls Jægerspris. — 1806. I. p. 295—96. Ewalds Minde, 23 Martii 1781. (jfr. Schwarz' Lommebog for Skuespilyndere. 1785. p. 51—55).

Sammen med J. H. Rawert udgav han »Det Danske Krigsbibliothek«. 1.—2. Aargang. Kbh. 1794—95 — hans Artikler heri er det ikke muligt at opgive, da de ikke er signeret.

Mod muelig Mistydning af den i det danske Krigsbibliothek indrykkede militaire Brevvexling. Kbh. d. 30. Oct. (1794). 4 (8). [Anm. i Kritik og Antikr. 16. H. p. 499].

I »Borgervennen«, af hvilken han indtil 1811 var en af Redaktørerne, har han dels under Navn, dels under Mærket A leveret følgende Bidrag:

VIII. p. 9—10. Nekrolog over Kapt. Truels Sivertsen Norum. — p. 14—23. Korusodes og Eugenio. — p. 23—36. Vinter Fornøielser (af Thomsons Vinter). — p. 154—56. Advarsel [mod Schellenbergs Freye Bemerkungen über Kopenhagen. 1796]. — p. 157—200. Vaarens Virkning paa Mennesket (Slutning af Thomsons Foraar). — p. 202—16. Man burde ikke klage over heelt Skind. — p. 217—24. En indsendt Skrivelse om Børneopdragelse — med Svar p. 362—65. — p. 353—60. Hvedemarken. [Oversættelse]. — p. 365—67. Oplysningen. Et Eventyr. (jfr. XII. p. 70 ff.). — p. 367—76. Industrie. — p. 381—84. Om at skrive Dansk. — IX. p. 100—4. Skrivelse fra Jørgen Ledig. — p. 105—16. Klager efter Tidernes Leilighed. — p. 116—33. (X. p. 25—40. 191—208. XI. p. 113—28. 326—28. XII. p. 46—48. XIII. p. 197—224. 345—76. XIV. p. 313—14. XV. p. 309—20. XVI. p. 284—88. XVII. p. 4—18. 375—80. XX. p. 134—36. XXII. p. 387—92). Breve fra den yngre Plinius. — p. 121—24. Spørgsmaal. — p. 133—36. Pleieforældre. Anekdot. — p. 155—56. 169—71. I Anl. af indsendte Skrivelser. — p. 273—87. Den moderlige Opdragelse. — p. 287—88. Drengen og Faderen. Fortælling. — p. 289—96. Tienestepigerne. — p. 297—300. Tallotterie i Florenz. [Oversættelse]. — p. 301—4. Brandkollekten. — p. 305—20. [Indsendt Skrivelse ang. Kvindekønnets Flittighed]. — X. p. 9—12. Medlidenhed. — p. 13—21. Redningen. Et Brev. — p. 21—24. Den unge Konstner. (Kiøbenhavnsk Anekdot). — p. 169—91. De forskiellige Nationers forskiellige Handel. [Oversættelse]. — p. 369—400. Forklaringer. (jfr. XII. p. 243). — XI. p. 121—25. Fyrstepragt for tre hundrede Aar siden. [Oversættelse]. — p. 129—31. Fortiden og Nutiden. — p. 131—36. Mirsa og hans Sønner (af det engelske). — p. 137—41. De to Søstre (af det engelske). — p. 142—44. Jaher (af det engelske). — p. 297—308. Liv uden Mad og Drikke. [Oversættelse]. — p. 308—11. Hvorledes Iis tilveiebringes i Indien. [Oversættelse]. — p. 311—12. Munken og Kroekonen. Anekdote. — p. 319—26. Træbenet. En sveitsersk Anekdot (af det engelske). — XII. p. 41—46. Mild Vinter og stræng Vinter. — p. 50—70. Tudseædere. — p. 70—83. Oplysningen. Et Eventyr m. m. — p. 243—60. Forklaringer. — p. 260—80. Selvunderviisning. Anecdot. — XIII. p. 1—8. Sækular-Sang. — p. 9—40. Fuggerne eller Vindskibelighed og Lykke. En sand Historie. — p. 97—104. Sange. — p. 109—10. Borgersang. — p. 193—96. Om en meget nyttig Bog. [Erfaringsskole, overs. af Werfel. 1800]. — p. 378—79. Om en nyttig lille Bog. [Den gamle Richards Kunst at blive rig og lykkelig, overs. af Primon. 1801]. — XIV. p. 99—101. Uegennyttighed. Anekdot. — p. 101—34. Ordalier eller Gudsdomme hos Indianerne. — p. 283—313. Om Løgn. — p. 383—86. Borgervennen ved Niels Brocks Grav. — XV. p. 73—76. En ædel Handling. — p. 76—107. Om Brændeviin. Oversat af det Tydske. — p. 289—91. Landsoldaten. Anekdot. — p. 292—94. Baya eller den indianske Tykneb. [Oversættelse]. — p. 295—99. Gauderios. — p. 299—308. Brændeviin. — XVI. p. 52—63. Aldrig saa Ondt, det er jo til noget godt. — p. 63—91. Paswan Oglu. — p. 263—84. Qvindefeil. — p. 405—7. Ligkaperi. — XVII. p. 197—235. Erfaringer ved Døvstumme. — p. 351—74. Det onde Lune. — p. 380—82. Fabler. — XVIII. p. 58—108. Wha-abi. — p. 271—349. Marki G. V***s Historie. — XIX. p. 85—92. Sankt Laurentius. — p. 92—104. Thorstein Skelk. — p. 109—12. Anekdoter. — p. 261—327. Historisk Efterretning, hvorledes

Kristendommen indførtes paa Island [efter Hauk Erlandsen]. — XX. p. 2—8. Præmieselskabet for den jødiske Ungdoms Anbringelse til Konster og Haandværk. — p. 92—99. Lieutnant Schill eller hvad en kyndig Offiseer kan faae udrettet i Krigstider. — p. 100—7. Anekdoter. — p. 107—9. Oversættelse af Gellerts Digt om Philet. — p. 109—12. 126—34. Om et par Ordsprog. — p. 414—16. De kjekke Sjællændere. En Fortids Anekdot. — p. 417—22. Den menneskekierlige, uegennyttige høimodige Fattige. En Nutids Anekdot. — p. 423—24. Skipperen for Inqvisisionen. Anekdot. — XXI. p. 1—4. Kornmarken. — p. 4—7. Krokodillen. — p. 7—8. Hyldestavren. — p. 148—49. Den bedste Blomst. — p. 149—50. Den Blinde. — p. 150—52. Venskab. — p. 152—56. Agernen. — p. 157—58. Ferskenen. — p. 162—64. Sandhedens Rige. — p. 164—68. Æsopus. — p. 169—71. Ædelstenen. — p. 171—76. Lyset fra Hjemstavnen. — p. 359—60. Æblet. — p. 361—63. David og Saul. — p. 363—66. Diogenes. — p. 367—68. De to Tønder. — p. 369—72. Guldpengen. — p. 372—78. Vinen. — p. 379—88. Naturfolket. [Alt i dette Bd. er overs. efter »Parabeln«]. — XXII. p. 185—98. Tydskdansk. — p. 199—200. Den lille Velgjørerske. — p. 201—5. Duschmanta. — p. 205—6. Johannes og Petrus. — p. 206—11. Eliab. — p. 211—13. Lammet. — p. 213—14. Helbredelsens Kilde. — p. 361—68. Gravsang og Vuggesang af Kleist. — p. 369—71. Guds Navn. — p. 372—73. Adam og Paradisets Kerub. — p. 373—75. De syv Børn. — p. 375—82. Eglons Død. — p. 382—84. Templet i Memphis. — p. 385—86. Rosen og Lilien. [Med Undtagelse af »Tydskdansk« og »Gravsang og Vuggesang« er ogsaa alt i dette Bd. overs. fra »Parabeln«]. I XXIII Bd. p. 19 findes et Digt til A., da han fratraadte Skrivecomiteen for Borgervennen 1811.

I »Skandinavisk Museum«. [fra 1805 Skand. Literaturselskabs Skr.]. 1798. II. p. 35—82. De store Problemer. [anm. i Kieler Litt. Zeit. 1808. Nr. 21]. — 1800. I. p. 37—67. Gretter den Sterkes Kamp med Glaam eller om Spøgelser i Historien. [anm. i Kieler Litt. Zeit. 1808. Nr. 21. 27.] — 1800. II. p. 1—71. Thorgrim Prude og hans Søn Viglund. Biographisk Fortælling. [Ogsaa særskilt aftrykt]. — 1802. 2. H. p. 49—73. Thor og Odin. — 1803. I. p. 211—14. Nærmere Efterretning om Eggert Olafsens Læredigt Det islandske Landlevnet. — p. 299—302. Tillæg til Münters Afhandling om Kivikemonumentet i Skaane. — p. 303—14. Om en Rune-Inskripsion nylig funden i Norrig. — 1803. II. 2. H. p. 35—60. En Runeskrivt paa et gammelt Røgelsekar. — 1805. I. p. 263—334. Hulde. Fragment af en romantisk Fortælling, hidtil udtrykt (!), oversat af det gamle Skandinaviske. [Overs. i Gräter, Idunna und Hermode. 1816. Nr. 1—5.] — 1806. I. p. 472—96. Dyvekes Liigsteen. [anm. i L. Eft. 1809. p. 90—93. 136.]. — 1806. II. p. 105—21. En nyelig opdaget Runesteen. [Glavendrup Stenen]. — p. 266—72. Rettelser og Tillæg til Afhandlinger om en nylig i Norge funden Runeskrivt, i Skand. Museum f. 1803. 2. H. p. 303. — p. 444—50. Annise Kalk. — p. 451—59. To ikke skandinaviske Oldsager, som vel ikke oplyse Nordens Oldtid, men, fundne i Dannerrigets Stater have Adkomst til at bevares fra at komme i Forglemmelse. — 1807. II. p. 55—58. Anmærkninger til Afhandlingen om Ordet djærv. — p. 86—112. Anmærkninger ved Prof.

Schyttes Lofotens Ord. [sstds.] — p. 446—75. Efterretning om Finners og Lappers hedenske Religion. — 1808. I. p. 58—100. Om Lyd ved Nordlys. — 1810. p. 221—46. Thors Hammers Tegn, en Undersøgelse.

I I. H. Soelbergs Mercurius. 1800. p. 6—7. Sang for det danske borgerlige Artilleriekorps Officierer.

I »Dagen« 1807. Nr. 89. Gienfærd. [i Anl. af et Inserat ang. dette Ord af J. Khieldsen]. — Nr. 161. Bemærkninger om Ordet Ildsvaade.

I »Antiqvariske Annaler«. 1812 ff. I. p. 171—99. Forsøg til en Forklaring over de korslagte Kiler paa Runestene. — p. 247—57. Vinje Monument. — p. 278—92. Den Snoldelevske Runesteen. — II. p. 85—156. Mærkeligheder paa Runestene.

I Telegraphen. 5te Aarg. 1825. p. 185—95. En Røst fra Graven om Retskrivning eller Almindelige Grundsætninger ved dansk Ortographies Bestemmelse med Noter af C. F. Jacobi.

Skal have leveret Bidrag til det af F. D. Gräter udgivne Magazin für die deutsche und nordische Vorzeit, saaledes i 8de Bind.

I »Forsøg i de skiønne og nyttige Videnskaber«. 7. Stykke. p. 21—36. Landsfaderen og Erobreren. [anm. i Krit. Journal. 1769. p. 403; L. Eft. 1770. p. 177; 1784. Nr. 47; oversat paa tysk af Schiermann og særskilt udkommen 1775]. — 14. Stykke. p. 23—42. Christi Kirke. Oratorium. [ogsaa særskilt, se ovenfor; anm. i L. Eft. 1784. p. 737 (af Rahbek)].

Digte findes i Over Indfødsretten. 1777. p. 7—8. — Sange til Tidsfordriv for danske Sømænd. 1781. — Selskabssange med Melodier. 1785. 1. H. p. 33—35. 38—39. 2. Bind. 1. H. p. 73—77. 82—83. 2. H. p. 39—41. 52—53. samt i Krigssangene i Anledning af 2. April. 1801.

I Schwarz' Lommebog for Skuespilyndere. 1785. p. 51—55. Ewalds Minde 23 Martii 1781. [optrykt i Danske Tilskuer. 1806. I. p. 295—96.].

I »Poesier« (Schultz' Forlag). 4. Samling 1790. p. 140—45. Forbøn for de døde — optrykt i Tritogenia. I. 1828. p. 127—30. (jfr. II. p. 43).

I G. Lahdes »Mindesmærker paa Assistenskirkegaarden« 1801—11. 2. H. Tyge Rothe og Karen Biørn. 3. H. Georg Nielsen. 4. H. Frederik Avemann.

I J. J. Bruun's Danmarks Kjøbstæder i 24 Kobbere. Kbh. 1806. Texten til Kiøbenhavn, Assens, Faaborg, Middelfart, Nestved, Præstøe, Ringsted, Skelskør og Svendborg.

I sammes Danmarks Slotte i 24 Kobbere. Kbh. u. A. Texten til Fredensborg, Sorgenfri, Vallø, Antvorskov, Vordingborg, Odense, Nykøbing, Skanderborg.

I G. Lahdes »Portrætter med Biographier«. 6. H. 1806. Biografi af Georg Wilhelm Pfingsten, Bestyrer og Lærer af Institutet for Døvstumme i Kiel. [ogsaa som Særtryk].

I »Frigge, poet. Nytaarsgave f. 1813 ved R. Nyerup«. p. 135—41. Qvindekiønnets Bestemmelse. Fragment af en Mindetale, fundet blandt sal. A.'s

efterladte Papirer. [over Henriette Rosenstand-Goiske, † 1790, gift med Toldkammerdirektør Johan Philip Kneyln Rosenstand-Goiske].

1790 blev der nedsat en Kommission, bestaaende af Balle, O. Malling, E. Storm, Rahbek, Riber og Abrahamson, til at besørge en Samling aandelige Sange isted. den saakaldte Guldbergske Salmebog. A., der tog ivrig Del i Arbejdet, oversatte og bearbejdede endel Salmer og digtede ogsaa selv nogle, der fandt Optagelse i den evangelisk-kristelige Psalmebog. 1798. (Om hans Virksomhed i denne Sag jfr. L. Eft. 1799. p. 193—202; Rahbeks Erindr. V. p. 170 ff.; Hist. Arkiv. Ny R. XVII. p. 191—92; P. Severinsen i Kirkehist. Saml. 4. R. V. p. 814 ff.; Fr. Nielsen, Bidr. t. d. evang.-kristel. Psalmebogs Hist. 1895.).

Skrev Fortale til 1) H. C. Glahn, Forslag til et Kaiakroerkorps Oprettelse. Kbh. 1801; 2) L. A. Abrahamsons Oversættelse af Jernringen. Sandhed og Digt af Mac-Reals Dagbog. Kbh. 1803.

Han skrev Anmeldelser i Sammlung einiger litterar. Nachrichten. 1. Jahrg. Schleswig. 1771, redigerede med Fasting og Tode Aarg. 1773 af den Kritiske Journal (og skrev bl. a. p. 65—72 en Anmeldelse af P. Paars-Udgaven 1772), og ligeledes med Fasting og Tode 1ste Aarg. 1775 af Den kritiske Tilskuer. Desuden har han leveret Anmeldelser i Alm. dansk Litteratur-Journal. 1779—84 samt i L. Eft. 1778 og 1789—1810. (jfr. Molbech. Hist.-biograph. Saml. p. 444 ff.). Endel af disse Anmeldelser fremkom uden noget Mærke, andre ere mærkede H. J., H., N., Q., Qv. eller H. B.

Averterede 1787, at han vilde udgive: »Vollständige Protocoll der Commission, welche verordnet worden, Gesetze vorzuschlagen, wodurch die bürgerlichen Rechte der Bauern auf den adelichen Gütern in Dännemark bestimmt und gesichert werden. Aus dem Dänischen übersetzt und mit den nöthigsten Sacherklärungen begleitet« — men Bogen udkom ikke. (jfr. Kordes. p. 6).

I L. Eft. 1797. p. 484 averterede han, at den paatænkte danske Oversættelse af »Pasigraphie« ikke vilde udkomme, men derimod en tysk Udgave, hvilken forøvrigt heller ikke synes at være fremkommen. (jfr. Minerva. 1796. IV. p. 355),

Breve af $^{7}/_{9}$ 1776 til J. Ewald i Minerva 1806. I. p. 79—83 (jfr. Hertha. 1827. IV. p. 402); af $^{20}/_{11}$ 1811 til Gräter i Gräters Idunna und Hermode. 1814. p. 71—72. og af $^{7}/_{11}$ 1776 (rimeligvis til Generalauditør Caspar Balthasar Meier) i Personalhist. Tidsskr. 6. R. IV. p. 244—48.

Ache, Christine, er f. $^{23}/_{11}$ 1755 i Kbh., Datter af kgl. Hofskriver Andreas Ache (f. c. 1722, † $^{25}/_{8}$ 1778) og Bolette Sandgaard (f. c. 1716, † $^{1}/_{2}$ 1791). † $^{13}/_{8}$ 1774 ugift.

Adresse-Avisen. 1774. Nr. 130. — Personalhist. Saml. 4. Aarg. 1905. 3. Tillæg. p. 29. — Fr. Jürgensen og P. Hennings, Biograf. Slægtregister over Familierne Sangaard, Buntzen etc. 1910. p. 10.

I Paquet-Baaden. 1779. p. 81—82. Arie.

I Patrioten. 1782. p. 309—10. Til Dorinde. (jfr. p. 316—18 et Digt i Anl. af hendes Død).

von Achen, Gert Pedersen, var en Søn af Peiter v. Achen, der kom landflygtig herind for Religionens Skyld. A.'s Fødselsaar kendes ikke. c. 1603 blev han Sognepræst i Hjørring og døde der $^{11}/_{9}$ 1635.

Han ægtede Mette Melchiorsdatter, Datter af Melchior Edvardsen, Sognepræst i Aggersborg.

Personalhist. Tidsskr. V. p. 230. — Wiberg. I. p. 645. — Saml. til jysk Hist. og Topogr. III. p. 257; V. p. 86. — D. H. Wulff, Stat. Bidrag til Vendelbo Stifts Hist. 1872—74. p. 119.

Refrigerium animæ. Det er: Siælens Vederquægelse, wdi Frw Sophie Basis, Jørgen Ornings til Skorupgaard, hans kiere Huszfruis Liigs Nedersettelse, wdi Sanct Catharinæ Kircke udi Hiøring d. 13. Martii, Aar 1634 fremsat. Aarhus. 1638. 4· [Udgivet af Sønnen Melchior Gertsen v. Achen, Sognepræst til Haverslev].

Achen, Henrik Michael Henriksen, er f. $^{15}/_{1}$ 1745 i Roskilde, Søn af Guldsmed Henrik Achen og Anna Hansdatter Ballerup; Student 1763 fra Roskilde, tog 1770 Baccalaurgraden og teologisk Examen $^{17}/_{10}$ s. A. med non. $^{14}/_{4}$ 1774 Kapellan ved Garnisons Kirke og $^{28}/_{1}$ 1778 Sognepræst ved St. Hans Kirke i Odense, hvor han † $^{13}/_{12}$ 1798. 1781 var han bleven Medlem af det kgl. danske genealogiske og heraldiske Selskab.

Ægtede $^{17}/_{6}$ 1778 Lovise Margrethe Neuspitzer (f. 1759, † $^{12}/_{5}$ 1837), Datter af Captainlieut. Christian N. og Marie Marg. Regelsen.

Bloch, Den fyenske Geistligheds Hist. I. p. 841. — Wiberg. II. p. 527. — Univmatriklen. III. p. 234. 301.

Tale ved en Negers Daab i St. Hans Kirke i Odense d. 12te Novbr. 1784. Odense. 1784. [Anm. i Litt. Progresser. III. p. 237—40 (af Seydlitz)].

Achthon, Gerhard Jacobsen, f. c. 1716 i Bø, Nedre-Tellemark, Søn af Sognepræst Jacob Jespersen Achthon og Maria Winge. A. blev 1732 Student fra Christiania, $^{21}/_{6}$ 1742 tog han teologisk Examen med laud. Kaldtes $^{3}/_{2}$ 1747 til Sognepræst for Magleby paa Møn. Skønt han flere Gange søgte om Forflyttelse, saaledes bl. a. 1765 om Trinitatis Sognekald (jfr. Kirkehist. Saml. 4. R. VI. p. 284 ff.), forblev han lige til sin Død $^{20}/_{2}$ 1785 i Magleby.

Han ægtede 1. $^{22}/_{6}$ 1750 Maria Christine Hansdatter Wandel (f. 1731, † 1775), Datter af Formanden Sognepræst Hans Nielsen Wandel († 1747) og Birgitte Christine Aggerup († 1744). 2. $^{22}/_{9}$ 1775 Maren Jørgensdatter Mackeprang.

Wiberg. II. p. 365. — Univmatriklen. II. p. 536.

Excerpta historica de origine confessionis privatæ poenitentium. Hafniæ. 1740. 4. [Resp. Ulr. Sontum].

Veritas religionis christianæ ipsis non-Christianorum testimoniis confirmata. Hafniæ. 1741. 4. [Resp. Joh. Henr. Bøtcher].

Dissertatio de diaconis primitivæ ecclesiæ. Havniæ. 1742. 4. [Resp. H. G. Brolund].

Ackeleye, Gabriel Knudsen, er f. i Skaane, uvist hvilket Aar; hans Fader Knud Gabrielsen A. til Krængerup og Hjulerød var Landsdommer i Halland; Moderen hed Sophie Enevoldsdatter Voyen. 1627 kom han i Sorø Skole og rejste senere i Udlandet. $^{21}/_{10}$ 1641 fik han Skibslieutnants Bestalling og blev 1643 Sekretær i Danske Kancelli. 1649 sendtes han tilligemed Henrik Bielke til Island og Færøerne for i Kongens Navn at modtage Indbyggernes Hylding. Blev Oberst i Skaane og blev aflagt med Domprovstiet og et Vikarie i Aarhus Kapitel. Var forlovet med Merete Sophie Prebensdatter v. Ahnen, men han døde inden Brylluppet 1652.

S. M. Gjellerup i Biograf. Lex. I. p. 161. — H. D. Lind, Chr. IV og hans Mænd paa Bremerholm. 1889. p. 308. — Personalhist. Tidsskr. V. p. 229—30.

XXV exercitationes s. politico-philologici discursus in librum C. Cornelii Taciti de moribus Germanorum veterum. Soræ. 1646. (jfr. Hamburg. Berichte von gelehrten Sachen. 1743. p. 475—76; D. Clement, Bibliothèque curieuse historique et critique. I. 1750. p. 34—35).

Han har i Haandskrift efterladt sig forskellige Skrifter bl. a. »Peregrinatoriæ prudentiæ præcepta« 1643 (Ny kgl. Saml. Nr. 141 b. 8vo) og oversatte efter Frederik IIIs Befaling Thom. Brownes Pseudodoxia epidemica, der heller ikke udkom. Endvidere skal han have forfattet et Værk om Fægtekunsten.

Han og Henrik Bjelke havde Andel i den af Boghandler Jørgen Holst udgivne: Iszlandske oc Ferøeske Hylding, befattet udi en kort historiske Narration, hvorledis Kongl. Mayt. Konning Fredrich den Tredie, ved sine djd afferdigede Commissarier, lod tage Huldskab oc Troskabs Eed af Indbyggerne paa forbemelte Insuler. Kbh. 1650. 4. I Fortalen udtaler Holst, at Beretningen er ham »af forneme oc visse Hænder meddeelt oc communicered.« (jfr. Danske Saml. 2. R. II. p. 67—68).

Adamsen, C. F., formodentlig Pseudonym.

En Fortælling om de tre reisende Brødre til Cataloniens Slot, som kaldes Rosenholm. Kbh. u. A. (Triblers Enke).

Adamsen, Villads Nielsen, (Wilhadus Nicolai Adamius), er f. c. 1563 i Randers, hvor hans Fader Niels Adamsen († 1587) var

Sognepræst ved Graabrødrekirken. Som Student rejste han udenlands og opholdt sig 1587 i Rostock som Hovmester for Otto Lindenow. 13/4 1592 blev han indskrevet som Student ved Universitetet i Heidelberg og 3/11 1592 ved Universitetet i Padua, 24/5 1593 i Siena. 1597 blev han beskikket til Rektor ved Randers Skole, men 1599 nedsatte han sig som praktiserende Læge i Bergen. 25/6 1603 tog han den medicinske Doktorgrad i Kbh. og fik 3/7 s. A. Bestalling som Provinsialmedikus i Bergen. 14/7 1604 blev han aflagt med et Kanonikat. † 15/5 1616.

Han ægtede Dorothea Foss, Datter af Biskop Anders Foss i Bergen og dennes Hustru Marine Rubbertsdatter. Hun ægtede senere Lector Jon Sørensen i Bergen.

D. H. O. Cold, Lægerne og Lægevæsenet paa Chr. IVs Tid. 1858. — Ingerslev, Danmarks Læger og Lægevæsen. I. p. 383—84. — Norske Magazin. II. p. 184. 561. — Personalhist. Tidsskr. V. p. 230—31; 4. R. III. p. 58; 6. R. IV. p. 206. — Suhms Samlinger. II. 3. H. p. 7. — Kirkehist. Saml. 3. R. II. p. 741. — Norsk Mag. f. Lægevidensk. 5. R. II. p. 235—46. — Kr. Carøe, Den danske Lægestand. Doktorer og Licentiater. p. 2—3. — Kirkehist. Saml. 5. R. V. p. 143.

Theses de peste. Hafniæ. 1603. 4. [Præs. Th. Fincke].

2 Breve til Jonas Charisius (Dec. 1600 og 25/9 1608) i Rørdams historiske Kildeskrifter. II. p. 580. 592. og desuden i Norsk Mag. f. Lægevidensk. 5. R. II. p. 237—40.

Adeler, Christian Holger, er f. 22/11 1743 paa Herregaarden Dragsholm paa Sjælland, Søn af daværende Amtmand over Kallundborg m. fl. Amter Frederik Adeler (f. 1700, † 1766) og Anna Beate Rosenkrantz (f. 1707, † 1777). Han var først Page, blev 1762 Kornet, 18/1 1764 Sekondlieutenant, 10/7 1765 Ritmester ved det holstenske Kyrasserregiment og dimitteret 21/10 1772. Senere blev han Ejer af Hindsgavl paa Fyn og Kammerherre. † 21/12 1801.

Han ægtede 1774 Karen Basse Fønss (f. 1743, † 26/7 1808), Datter af Kancelliraad Hans Fønss til Løvenholm og Karen Basse.

W. Lassen, Norske Stamtavler. I. p. 57. — Prospekter af danske Herregaarde IX. — Danm. Adels Aarbog. 1906. p. 9.

Allehaande Tanker i Anl. af Hr. Conf.raad Bangs Afhandling om Bondestanden, hvoraf Gienpart er indsendt d. 23de Decbr. 1786 til den Kgl. nedsatte Commission, som skal bestemme Adskilligt, Landvæsenet angaaende i Danmark. Odense. 1787. [Anm. i Lærde Eft. 1787. p. 437 (af Mandix); jfr. Bibl. Dan. II. p. 989—92].

Adeler, Christian Wilhelm Matthias, er f. c. 1719. Han blev 1739 indskrevet som Student ved Kbh.'s Universitet (imellem »Nobiles«) og tog 1740 Baccalaurgraden.

Univmatriklen. II. p. 598. 610.

Anatomiæ systema, complectens cuncta ad anatomiam tam practicam qvam theoreticam spectantia. Particula I. Hauniæ. 1740. 4. [Præs. Balth. Joh. de Buchwald].

Positiones quædam de utilitate philosophiæ theoreticæ. Hafniæ. 1741. 4. [Resp. Chr. Ulr. Florentz].

Adeler, Johannes, se: Erslew.

Adler, Jacob Georg Christian, er f. $^{8}/_{12}$ 1756 paa Øen Arnæs i Slesvig, hvor hans Fader Georg Christian Adler var Præst. Faa Aar efter blev denne forflyttet til Altona, hvor han døde 1804. A. dimitteredes 1776 fra Gymnasiet i Altona til Universitetet i Kiel; senere besøgte han ogsaa Universiteterne i Bützow og Rostock, hvor han lagde sig efter Teologi og østerlandske Sprog. 1779 blev han af Guldberg kaldt til København og fik ved hans Understøttelse et kgl. Rejsestipendium, paa hvilket han 1780—82 rejste til Tyskland, Frankrig og Italien for at studere græske og orientalske Haandskrifter (jfr. Fonden ad usus publ. I. 1897. p. 58). 1783 blev han beskikket til Professor i det syriske Sprog ved Kbh.'s Universitet og fik $^{9}/_{5}$ 1783 en aarlig Understøttelse af 500 Rdl. i 5 Aar. Denne bortfaldt, da han $^{20}/_{4}$ 1785 blev kaldet til Præst ved Frederiks tyske Kirke paa Christianshavn, men istedetfor fik han ved Resolution af $^{15}/_{6}$ 1785 en aarlig Understøttelse paa 200 Rdlr. i 6 Aar (jfr. Fonden ad usus publicos. I. p. 63. 78). 1788 blev han extraord. Professor i Teologi, $^{1}/_{5}$ 1789 tysk Hofpræst og 1790 Doctor theologiæ samt Medlem af Missionskollegiet og Meddirektør af Waisenhuset. 1792 blev han udnævnt til Overkonsistorialraad og Generalsuperintendent i Slesvig og fra 1806 tillige i Holsten. † $^{22}/_{8}$ 1834 i Gickau ved Lütjenburg. 1809 Ridder af Dannebrog, 1811 Kommandør, 1815 Dannebrogsmand og 1817 Storkors.

Han ægtede $^{8}/_{12}$ 1787 Dorothea Maria Lorck (f. $^{12}/_{7}$ 1772, † $^{6}/_{3}$ 1804), Datter af Josias Jessen Lorck, Sognepræst ved Frederiks tyske Kirke, og Sophie Amalie, f. Müller.

H. F. Rørdam i Biograf. Lexikon. I. p. 101. — Allg. deutsche Biographie. I. — Kordes. p. 9. — Lübker und Schröder. I. p. 4. — Fallesens Mag. f. Religionslærere. II. 1793. p. 609. — Helveg, Den danske Kirkes Hist. efter Reformationen.

2. Udg. II. — Neue schlesw.-holst. Provinzialberichte. 1831. p. 530—41; 1834. p. 480—86. — Falcks Archiv. I. 1842. p. 548—73. — Chr. Feddersen, Hist. Blätter zur Förderung der Humanität und des Christenthums. Kellinghusen. 1858. p. 9—26. — Schriften des Vereins f. schlesw.-holst. Kirchengesch. 2. R. V. p. 213—31.

Sammlung von gerichtlichen jüdischen Contracten Rabbinisch und Deutsch. Dem Druck übergeben von J. G. C. Adler, mit einer Vorrede Herrn Ol. Gerh. Tychsen. Hamburg u. Bützow. 1773. — Samme Bog. 2. Aufl. Altona. 1792.

Iudæorum codicis sacri rite scribendi leges, ad recte æstimandos codices manu scriptos antiqvos perutiles. E libello Thalmudico in Latinum conversas et adnotationibus necessariis explicatas eruditis examinandas tradit J. G. C. Adler. Hamb. 1779. 4.

Descriptio codicum quorundam cuficorum partes Corani exhibentium in bibliotheca Reg. Hafn. Altonæ. 1780. 4. [Anm. i L. Eft. 1782. Nr. 7; Alm. dansk Litt. Journal. 1781. p. 120—31; Allg. d. Bibliothek. XLVIII. p. 203].

Museum cuficum Borgianum Velitris. Romæ. 1782. 4. 12. Kbtvl. [Anm. i Gött. Anz. 1783. p. 177; Allg. d. Bibl. LIII. p. 315—31.]. (Oversat i forkortet Skikkelse, men med Tilføjelser, af J. G. Eichhorn i hans Repertorium für bibl. und morgenländische Litteratur. 1777 ff. XII). I dette Værk skal A. selv have graveret endel af de arabiske Mynter. (jfr. Weinwich, Konstnerlexicon. 1829).

Collectio nova numorum cuficorum seu Arabicorum veterum, CXVI continens numos plerosque ineditos e museis Borgiano et Adleriano. Digesta et explicata a J. G. C. Adler. Hafniæ. 1792. (o. m. T.: Museum cuficum Borgianum Velitris. Pars II. sstd. s. A.). 4. 7 Kbtvl. [Anm. i Gött. Anz. 1793. Nr. 4; Neue allg. d. Bibl. XIV. p. 538; jfr. Articolo della biblioteca di Torino sulla seconda parte del museo cufico Borgiano di J. G. C. Adler. Torino. 1793.]. 1794 fik den ny Titel som Editio secunda aucta supplemento (numorum Cuficorum quibus e munificentia ill. P. F. Suhmii auctum est museum Adlerianum), cum VI tabulis.

Brevis linguæ Syriacæ institutio in usum tironum edita. Hafniæ. 1783. — Samme Bog. Altonæ. 1784. [Anm. i Gött. Anz. 1784. p. 1502; Allg. d. Bibl. XIX. p. 228.].

Kurze Uebersicht seiner biblisch-kritischen Reise nach Rom. Altona. 1783. [Anm. i Gött. Anz. 1784. p. 849; Allg. d. Bibl. LX. p. 193—99; L. Eft. 1783. p. 227].

Reisebemerkungen auf einer Reise nach Rom. Aus seinem Tagebuche herausgegeben von seinem Bruder J. C. G. Adler. Altona. 1783. — Altona 1784. [Anm. i L. Eft. 1784. p. 518; Allg. d. Bibliothek. LVIII. 1. p. 165].

Nonnulla Matthæi et Marci enunciata ex indole linguæ Syriacæ explicantur; adduntur observationes qvædam in historiam utriusqve evangelii. Prolusio, qua scholas suas aperiendas indicit J. G. C. Adler. Havniæ. 1784. 4. [Anm. i L. Eft. 1784. p. 577].

Antrittspredigt in der Friderichs Kirche auf Christianshafen. An Christi Himmelfahrtstag, 1785. Kph.

Indtrædelsesprædiken holden i Frederiks Kirke paa Christianshavn, Christi Himmelfarts Dag. Af det Tydske oversat. Kbh. 1785.

Agendenbuch für die Friederichskirche auf Christianshafen. Kph. 1785.

Bibliotheca biblica seren. Würtenbergensium Ducis olim Lorckiana. Pars 1—4. Altonæ. 1787. 4. [Anm. i Allg. d. Litt. Zeit. 1789. I. p. 185; Allg. d. Bibl. LXXVIII. p. 202].

Novi Testamenti versiones Syriacæ simplex, Philoxeniana et Hierosolymitana. Denuo examinatæ et ad fidem codicum manu scriptorum bibliothecarum Vaticanæ, Angelicæ, Assemanianæ, Mediceæ, Regiæ aliarumque novis observationibus atque tabulis ære incisis illustratæ. Hafniæ. 1789. 4. [Anm. i Gött. Anz. 1789. p. 1409; Allg. d. Bibl. 104. Bd. p. 556; Annalen f. deutsche Theologie und Kirchengesch. 1789. p. 625]. Jfr. Epistolæ duæ, una R. P. A. Antonii Georgii, altera Adleri, in quibus loca nonnulla operis Adleriani de versionibus Syriacis novi Testamenti examinantur. Hauniæ. 1791. 4.

Abulfedæ annales Muslemici, Arabice et Latine; opera Jo. Jac. Reiskii, sumtibus Pet. Fr. Suhmii. Nunc primum edidit J. G. C. Adler. I—V. Hafniæ. 1789—94. 4. [Anm. i Gött. Anz. 1790. p. 321; Allg. d. Litt. Zeitung. 1790. II. p. 49; 1791. IV. p. 478; 1795. Nr. 61; Annalen d. theol. Litt. 1790. p. 705; jfr. Werlauff, D. st. kgl. Bibl.'s Hist. 2. Udg. p. 273; Suhms saml. Skr. XV. p. 141—42; Suhmiana. p. 418; Chr. Bruun, P. F. Suhm. p. 377.].

Die Foderungen Jesu in Absicht des Gehorsams gegen die Landesobrigkeit. Eine Predigt über das Evangelium am 23. Sontage n. Trinitatis in der Friedrichs Kirche gehalten. Kph. 1789.

Antritspredigt in der Schlosskirche am 4ten Sontag nach Ostern 1789 über Luc. 2. 49. Kph. 1789.

Indtrædelses-Prædiken, holden i Slotskirken paa 4de Søndag efter Paaske 1789 over Luc. 2. 49. Oversat af Tydsk. Kbh. 1789. [Anm. i Kritik og Antikr. 4. H. p. 547].

Einige Predigten gehalten vor den Königl. Dänischen Herrschaften. Kph. 1790. [Anm. i Kritik og Antikr. 5. H. p. 346]. — 2. Aufl. Kph. 1790.

Nonnulla de vaticiniis veteris Testamenti de Christo. Prolusio. Hafniæ. 1790. 4. [Resp. Pet. Chr. Cramer]. [Anm. i Kritik og Antikritik. 10. H. Nr. 40—41 (af R. Fleischer); L. Eft. 1791. Nr. 5].

Abschiedspredigt in der Friedrichskirche am 3ten Fastensontage d. 3. März 1793. Kph. 1793. [Anm. i Kritik og Antikritik. 13. H. p. 187; Ann. d. theol. Litt. 1793. p. 446].

Afskeedsprædiken i Friderikskirken paa 3die Søndag i Faste d. 3die Martii 1793. Oversat af [D. F.] Staal. Kbh. (1793).

Abschiedspredigt in der Schlosskirche am Palmsontage 24. März 1793. Kph. 1793. [Der skal være udkommen en dansk Oversættelse ved H. W. Riber; jfr. Fallesens Mag. f. Religionslærere. II. p. 612].

Sammlung von Predigten in der Friedrichskirche zu Kopenhagen gehalten. 1.—2. Band. Kph. 1796. [Anm. i Neue Kiel. gelehrte Zeit. 1797. p. 254; 1798. p. 245].

Samling af Prædikener over Søn- og Festdags-Evangelierne gjennem heele Aaret, holdne for en blandet Forsamling. [Oversat af H. C. Michelsen]. 1.—2. Bind. Kbh. 1797. [Anm. i L. Eft. 1798. Nr. 4].

Angaaende hans Skrifter efter 1792 — se: Kordes, Lübker und Schröder, Alberti.

I [Eichhorns] Repertorium für biblische und morgenländische Litteratur. 1777—86. XIV. p. 183—204. Beiträge zu Montfaucons Hexaplen aus einer Handschrift der Psalmen codex Vaticanus 754. — XV. p. 265—98. Neue Beyträge zur Geschichte der Drusen. Aus den arabischen Handschriften der kgl. Bibliothek zu Kopenhagen. — XVIII. p. 150—57. Das erste gedrukte Stük des griechischen neuen Testaments vom Jahr 1504.

I Schlözer, Stats-Anzeigen. III. 1783. p. 196—203 findes en Artikel: Von den Kurden in Asien. An Hrn. Prof. Eichhorn in Beziehung auf dessen Repertorium. VIII. p. 152 ff. undertegnet A. L. S., der hovedsagelig bestaar af Uddrag af et Brev fra A.

I [C. U. D. von Eggers], Deutsches gemeinnütziges Magazin. I. 1788. p. 121—35. Kammuwa, Einweihungsformular zum zweiten Grad der Bomanischen Mönche in Ava. Aus der heiligen Sprache der Bomanen übersezt.

I Eggers, Deutsches Magazin. I. 1791. p. 161—65. Das Sittenbuch Aattisuwadi.

I B. Münter, Predigten über die gewöhnlichen Sonntagsevangelien. VII. 1784. p. 65—81. Das Unerforschliche in der göttlichen Regierung. — p. 177—93. Die Grösze der Seele Jesu in der Stiftung des heiligen Abendmahls.

I S. F. G. Wahl, Neue arabische Anthologie. 1791. p. 12—31 findes nogle Meddelelser af A.

I »Egeria« 1806. p. 39—71. Udkast til en almindelig Skole-Anordning for Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen. Oversat [efter Gutsmuths Bibl. d. pädagog. Litt. 1805].

I Kbhvns. Skilderie. 1823. p. 981—86. Erindringer fra Generalsuperintendent Adlers Reise til Rom [af Liter. Convers. Blatt].

I S. A. G. Schmidt, Einweihungsfeier der Kirche zu Cappeln. Flensburg. 1793. p. 7—18 findes A.'s Einweihungsrede.

Breve til Joh. David Michaëlis i Literarischer Briefwechsel von Joh. Dav. Michaëlis. Herausg. von J. G. Buhle. III. 1796. p. 219—28. ($^{15}/_{8}$ 1781), p. 228—37. ($^{1}/_{11}$ 1781), p. 245—48. ($^{28}/_{2}$ 1782), p. 265—70. ($^{29}/_{2}$ 1784), p. 276—77. ($^{4}/_{4}$ 1786). Desuden findes i dette Bind flere Breve til A. fra Michaëlis.

Adler, Johan Gunder, se: Halvorsen.

Adolph, Jochum Zarth, er f. 1744 i Hillerød, hvor Faderen var Kordegn. Blev Student fra Frederiksborg 1763, 1766 Skole-

holder i Ølstykke, 1773 Degn i Pedersborg. Fik $^{23}/_{3}$ 1798 kgl. Tilsagn om et bedre Levebrød og 1803 blev han Degn i Stiftsbjergby-Mørke Sogn. † $^{26}/_{6}$ 1821.

Han ægtede 1. $^{17}/_{1}$ 1769 Anne Marie Sophie Bech († $^{6}/_{2}$ 1804), 2. $^{8}/_{6}$ 1804 Mette Regine Laurberg († $^{24}/_{10}$ 1832).

A. Petersen, Sjællands St. Degnehistorie. 1899. p. 104. — Univmatriklen. III. p. 235.

Et par Ord talte paa Aastedet i Anledning af Fællesskabets Ophævelse udi Pedersborg og Haverup Byer, Sorøe Amt, den 27de Sept. 1790. Sorøe.

Adolph, Iver Pedersen, er f. 1620 i Bergen, Søn af Dr. jur. og med. Peder Alfsen (Adolphus), dengang Læge i Bergen, senere 1631 Lagmand i Trondhjem, og Anne, f. Wolf. A. blev 1642 Student fra Trondhjems Skole og foretog derefter en længere Udenlandsrejse. $^{2}/_{11}$ 1644 blev han immatrikuleret ved Universitetet i Leyden, hvor han opholdt sig til 1646. 1647 kaldtes han til personel Kapellan hos Sognepræsten til Fron, Thor Lauritssøn og blev efter dennes Død hans Efterfølger samt senere tillige Provst i Gudbrandsdalen i Kristiania Stift. $^{8}/_{5}$ 1649 tog han Magistergraden. Han foranledigede Opdagelsen af Lesje Jærnværk og havde i den Anledning en Mængde Stridigheder (jfr. Norsk hist. Tidsskr. 2. R. IV. p. 283 ff.). Under disse fremkom adskillige Vidnesbyrd om A.'s usømmelige og ryggesløse Optræden og det fremgaar ogsaa af disse, at han var meget tilbøjelig til Drik. † $^{31}/_{3}$ 1665.

Han ægtede Birgitte, Datter af ovenfor nævnte Thor Lauritssøn.

H. F. Rørdam i Biograf. Lex. I. p. 114. — Personalh. Tidsskr. II. p. 133. V. p. 231. — Budstikken. III. 1821. p. 339. 341. — Kirkehist. Saml. 3. R. V. p. 263 269. — Resens Bibliotek. p. 314. — Univmatriklen. I. p. 173. 217.

Breviarium dictionum. Lugd. Bat. 1646.

Medulla oratoria, continens omnium transitionum formulas, quibus ornari possit oratio rhetorica, in gratiam studiosorum collecta. Lugd. Bat. 1646. — Amstelodami. 1656. (ex officina Elzeveriana). — Amstelodami. 1656. (Apud Joh. Janssonium juniorem). (samme Tryk med nyt Titelblad). — Amstelodami. *1663. — Amstelodami. *1666. — Jenæ. *1673. — (I Budstikken. III. p. 341 nævnes uden Trykkested Udgaver: 1662. 1680. 1693. 1702, samt i Østs Interimsblade 1826. en Udg. Amsterdam. 1677 (jfr. Kjøbenhavnsposten. 1827. p. 22; A. E. Erichsen, Trondhjem Katedralskoles Hist. 1911. p. 38).

En kort Undervisning om de Formørckelser, som udi nerværende Aar 1654, 2. August i Solen, 17. August i Maanen sig haffuer at lade see. Christiania. u. A. 4.

Han efterlod i Haandskrift en Prædiken ved Takkegudstjenesten 1659 i Anledning af Trondhjem Lens Generobring fra Svenskerne. (jfr. Daae, Trondhjem St. geistl. Hist. 1863. p. 111.).

Agatophilus, Pseudonym, se: Bøgh, N. S. 1764.

Ager, Peter, var Søn af en Bødker og dette Haandværk lærte A. i sin Ungdom. Han blev 1791 ansat som Lærer ved det søsterlige Velgiørenheds-Selskabs Skole. Som saadan fungerede han dog kun i kortere Tid, idet han paa Grund af sit svagelige Helbred blev fritaget for dette Hverv og istedetfor blev ansat som Bud. † 1798.

Han var gift med Mette Kirstine Ager, f. Randers, der virkede som Lærerinde ved Skolen.

P. C. St. Gad, Overs. over det søsterl. Velgjørenheds-Selskabs Hist. 1840. p. 36.

Taksigelses-Tale holden i det søsterlige Velgiørenheds-Selskab d. 1ste Aug. 1796 af Eleven Cathrine Elis. Funk. Kbh.

Agerbech, Andreas, er f. i Nov. 1702 i Varde, Søn af Hjulmand Niels Agerbech og Ane Andersdatter. Efter at være bleven Student 1725 fra Nyborg tog han $^{20}/_{5}$ 1727 teologisk Examen og opholdt sig som Huslærer i Kbh. 1731 rejste han med kgl. Understøttelse til Halle. Studerede efter sin Hjemkomst Medicin og indgav en Disputats, som dog blev forkastet, for den medicinske Doktorgrad. $^{18}/_{10}$ 1737 kaldtes han til residerende Kapellan for Nordre-Frederikshald og Berrig. Her kom han i Strid med Sognepræsten, Provst Joh. Cold, og blev som Følge deraf kaldt ned til Kbh. Her praktiserede han som Læge, endogsaa i Hofkredse, som det synes baade for Kongen selv og hans Svigerinde Enkefyrstinden af Ostfriesland (jfr. Riegels, Smaa hist. Skrifter. III. 1798. p. 293). Som en Slags Forvisning kaldtes han $^{13}/_{2}$ 1739 til Sognepræst i Povlsker og $^{15}/_{5}$ 1741 til Klemensker. Ogsaa her blev han indviklet i Stridighed dels med sine Foresatte, dels med Øens Kommandant; saaledes blev han 1744 dømt til at bøde 50 Rdlr. for Opsætsighed. (jfr. Rørdam, Hist. Saml. og Studier. III. p. 414. 417. 419. 420. 421). $^{16}/_{7}$ 1756 forflyttedes han til Christiansø, men blev allerede $^{1}/_{7}$ 1757 entlediget. Derefter tog han til Kbh., hvor han praktiserede som Læge. † i Svaneke $^{30}/_{1}$ 1770.

Han ægtede Karen Lütken.

A. Jantzen i Biograf. Lex. I. p. 116. — Østs Materialier. p. 845. — Personalhist. Tidsskr. I. p. 79—80. — J. A. Jørgensen, Bornholms Hist. II. 1901. p. 107. — Ingerslev, Danmarks Læger. II. p. 434. — J. Petersen, Den danske Lægeviden-

skab. 1893. p. 159. 200. 264. — Kirkeh. Saml. 5. R. IV. p. 550. — Kr. Carøe, Den danske Lægestand. Doktorer og Licentiater. p. 3. — Festskrift til Prof. Jul. Petersen. 1910. p. 87. — Forstrøm, Frederikshald. I. 1915. p. 405—06. — Bornholmske Samlinger. XIII. 1920. p. 53—56. — Univmatriklen. II. p. 473.

Den filosofiske Læge, som giver Anledning til de hidtil i Lægekonsten brugte vildsomme og vidtløftige Methoders Forbedring og Indskrænkning. Kbh. 1758. [Anmeldt i L. Eft. 1758. p. 265].

Den første-anden Part af den filosofiske Apotheker, anviser her Medicamenter til alle de Sygdomme, som nævnes i den filosofiske Læge, for at gjøre Læge-Konsten kort og forstaaelig. Kbh. 1764. [Anm. i L. Eft. 1764. Nr. 46.].

Den filosofiske Apothekers Historie giør enhver til sin egen Læge, i det den giver en tilforladelig Efterretning om alle de Species, jeg har sammensat alle mine Recepter af. Kbh. 1764.

Huus- og Landapothek eller Anviisning for danske og norske Huusfædre og Huusmødre, til at anvende mange Ting i Naturen, især i Planteriget, til Sundhedens Vedligehold. Udg. og forøget ved P. S. Garboe. Kbh. u. A. (Det er kun nyt Titelblad til frgd. Skrift og P. S. Garboes »Forøgelse« er en Fiktion).

Efterretning om Hr. Andr. Agerbechs Universal, Feber- og Slag-Balsam. Saa vidt dens Nytte af hans alt udgivne Skrifter kand anviises. Kbh. 1764. [Indrykket i Adresseavisen. 1764. Nr. 96].

I Adresseavisen. 1765. Nr. 106. En indsendt Artikel om Sygdommes Kurering. — 1766. Nr. 108. Flere anatomiske Beviser paa, at de rigtigste Curer skal forrettes derved: at opløse og afføre det Fordervede i Legemet.

I Haandskrift Ny kgl. Saml. 1110 C. 4. findes hans paa den alm. Faste- og Bededag $^{9}/_{4}$ 1746 i Anledning af Kvægpesten holdte Prædiken: De umælende Bæsters billige Suk over Landets ubændigste Synder —, som han sendte Kongen i Afskrift. — Thott. Nr. 1689. 4. Jubelprædiken 1749.

Agerbeck, Otto Diderik Lütken, er f. $^{27}/_{4}$ 1747 i Klemensker, Søn af ovenfor anf. Andreas A. 1759 gik han som Skibsdreng med det asiatiske Kompagnis Skib »Kongen af Danmark« og steg efter mange Rejser til Kaptajn i Kompagniets Tjeneste. † 1806.

Personalhist. Tidsskr. I. p. 79. — N. C. Møller, Bidrag til Frederiks-Øernes eller de Nikobariske Øers Beskrivelse. 1799. p. 5—6.

Kort og ukunstlet Beskrivelse over de vigtigste Begivenheder, som ere hendtes mig fra min Barndom, og de Hendelser og Anekdoter, som ere forekomne mig meest mærkværdige i de 44 Aar, jeg har faret til Søes. Kbh. 1804.

Agerholm, Christian, er f. c. 1696 i Agerholm Gaard i Thy; hans Fader var Peder Roaldsen, Sognepræst til Vester- og Øster-Vandet († 1730) og hans Moder Maren Christensdatter Agerholm († 1704). A. blev Student 1713 fra Viborg Skole, tog 1714 Bac-

calaurgraden og var 1714 til 1719 Alumnus paa Borchs Kollegium. Han studerede Astronomi og fungerede som Observator paa Rundetaarn. Hans Dødsaar er ubekendt.

Aalborg Skoleprogram. 1840. p. 3. — S. A. Christensen, Matematikens Udvikling i Danmark og Norge. 1895. p. 174—75. — Univmatriklen. II. p. 372. 381.

De maculis in sole et theoriis, quibus salvantur earundem phænomena, nec non de insigni earum in re astronomica usu et commodo dissertatio physico-mathematica. Hauniæ. 1714. 4. [Resp. Jac. Hasse].

De semidiametro lunæ dissertatiuncula mathematica. Hafniæ. 1715. 4. [Resp. Chr. Fog].

Dissertatio de parallaxi orbis annua. Hauniæ. 1716. 4. (iflg. Worm & Nyerup).

De circuli in quotcunque partes divisione dissertatio. Hafniæ. 1717. 4.

Theses mathematicæ. Hafniæ. 1718. 4. [Resp. Jens Hoeberg].

Skriv- og Reyse-Calender paa det Aar 1715. (Kbh.).

Almanak paa det Aar 1715 og 1716. Kbh.

Agerholm, Melchior Edvard, er f. i November 1678 i Vandet, Søn af Sognepræst Christen Pedersen Agerholm (f. $^{3}/_{12}$ 1637, † $^{1}/_{2}$ 1690) og Anna Melchiorsdatter. A. blev 1701 Student fra Helsingør, tog $^{29}/_{7}$ 1706 teologisk Examen med Haud, var derefter Alumnus paa Valkendorfs Koll. og blev 1712 Magister. Efter i nogle Aar, uvist naar, at have været Skibspræst kaldtes han $^{25}/_{6}$ 1712 til Sognepræst for Brorstrup, Ravnkilde og Haverslev i Viborg Stift; her døde han $^{24}/_{6}$ 1731, muligvis ugift; Hustruens Navn kendes i hvert Fald ikke.

Wiberg. I. p. 224. — H. J. Helms, Valkendorfs Kollegiums Hist. 1917. p. 273. — Univmatriklen. II. p. 270. 378.

Exercitium academicum de problemate Pindarico, ex Olymp. Θ od. IX desumpto. το δε φυᾷ Κρατιστον ἅπαν. Hafniæ. 1708. 4. [Resp. Chr. Cunr. Hellevad].

Theses miscellaneæ. Hafniæ. [1709]. 4. [Resp. Chr. Hiarmaalinus].

Cogitata probabilia de cacodæmone capriformi. Hafniæ. 1709. 4. [Resp. Janus Radier Malthesii F.].

Tarantara veterum dithyrambica. Dissertatio. Hafniæ. 1710. 4. [Resp. Just. Valent. Lidovius].

De phyllobolia veterum profana disqvisitio historica. Hafniæ. 1711. 4. [Resp. Elias Heltberg].

Aggerup, Christian Christopher Nielsen, er f. 1674 i Tølløse, Søn af Sognepræst Niels Pedersen Aggerup († $^{1}/_{1}$ 1687) og Birgitte Hansdatter Høfding (hun ægtede 1688 Eftermanden Peder Han-

sen Cappel og døde $^{29}/_{5}$ 1711). Han blev 1695 Student fra Herlufsholm og kaldtes $^{30}/_{1}$ 1711 til Sognepræst i Glumsøe og Bavelse; blev Provst 1731 og † $^{1}/_{4}$ 1738.

Han ægtede Gundel Pedersdatter Mandal, Datter af Formanden i Kaldet Peder Vernersen Mandal og Margrethe Nielsen Piilsmed († 1684).

Wiberg. I. p. 466. — Leth, Dimitt. fra Herlufsholm. p. 71. — Univmatriklen. II. p. 212.

Væmodig Klage-Minde over Grefinde Birgitta Scheel til Gammelkiøge Gaard og Ørtoffte, etc. Høy-Ædle og Velbaarne Hr. Knud Thott til Knustrup og Gafnøe Hans Elskelige Grefinde, som den . Febr. 1700 udi Kiøbenhafn i Nicol. Kircke Høy-Adeligen og herligen blifver hensat. Kbh.

Aggerup, Niels, er f. c. 1705, Søn af senere Sognepræst i Magleby paa Møn Hans Aggerup (f. c. 1673, † 1734, begr. $^{28}/_{12}$) og Christine Margrethe Hetting (f. c. 1689, † 1734, begr. $^{18}/_{2}$). Han blev 1725 Student fra Herlufsholm Skole og tog 1726 Baccalaurgraden.

Leth, Dimitt. fra Herlufsholm. p. 89. — Univmatriklen. II. p. 471. 476.

Circa hieroglyphica quatuor animalia, Ezechieli repræsentata, in visione maxime stupenda, cap. prophetiæ illius primo descripta, meditationes quædam subitaneæ. I—II. Hauniæ. 1731—32. 4. [Resp. Joh. Otth. Bang].

Aggerup, Peder Christensen, er f. $^{29}/_{7}$ 1713 i Glumsø, Søn af ovennævnte C. C. N. Aggerup. A. blev 1730 Student fra Sorø og tog teol. Examen $^{14}/_{12}$ 1734; $^{11}/_{12}$ 1739 beskikkedes han til residerende Kapellan i Fodby, $^{24}/_{5}$ 1743 Sognepræst i Vallensved og 1757 Provst i Ø. Flakkebjerg Herred. $^{25}/_{3}$ 1758 kaldtes han til Sognepræst i Hyllested, Venslev og Holsteinborg. † $^{29}/_{7}$ 1784.

Hans Hustru, hvis Fornavn ikke kendes, var født Siersted. († 1760).

Wiberg. I. p. 727. — Univmatriklen. II. p. 519. — Personalh. Tidsskr. III. p. 315—16.

Diss. historico-ecclesiastica de præcipuis Christianorum festis. Hafniæ. 1733. 4. [Resp. Laur. Nic. Foss].

Agre, Frederik Christian, er f. 1769 paa Fyn af Smaakaarsfolk. Han kom i Huset hos Boghandler Christian Iversen i Odense, der bekostede hans Uddannelse. Efter at have taget dansk juridisk Examen, blev han 1781 Fuldmægtig hos Amtmand over Holbæk Amt Baron Michael Herman Løvenskjold, hvilken Stilling han indehavde til 1804. Han flyttede til Løvenborg, hvor

han fungerede som Sekretær hos Baron Løvenskjold og dennes Søn Carl Løvenskjold. 1802—06 var han selvanden Ejer af Lerchenfeld Hovedgaard. † 8/8 1819 ugift.

I »Gemt og Glemt. Minder fra gamle Dage.« Udg. af Louis Bobé og Carl Dumreicher. I. 1915. p. 1—97. har C. Løvenskjold efter hans Haandskrift (i Løvenborg Arkiv) offentliggjort hans: Reisen til Kiøge eller Maanederne August og September 1807.

Agrophilus, Pseudonym, se: Teilmann, A. C. 1759 og 1767.

Ahlefeldt, Christian Albrecht von, er f. 1675 som Søn af daværende Fiskemester, senere Amtsforvalter og Ridefoged i Frederiksborg Amt Cai Ahlefeldt († 1704) og Anna Valeria f. Freins († 1702). 6/4 1692 blev A. indskrevet paa det ridderlige Akademi i Kbh. og tog derefter Tjeneste i Livgarden til Fods som Menig og senere som Underofficer. 26/3 1695 udnævntes han til Fændrik, 25/2 1698 til Sekondlieutenant, 19/4 1701 til Premierlieutenant og 7/10 1704 til Kaptajn i jyske hvervede Infanteriregiment. Han blev skudt 16/6 1714 efter en Ordstrid med Kaptajn Preben Schinkel.

L. Bobé, Slægten Ahlefeldts Hist. 1899. Bilag. p. 52—53. — Worm. III. p. 12 har forvexlet ham med en anden A.

Gebrauch des proportionirten Zirkels, wie auch dessen Zubereitung, in der Arithmetic, Geometrie, Fortification und Artillerie sehr nützlich. Cph. 1694. 4.

Ahlefeldt, Ditlev, er f. 20/2 1617 paa Gelting; han var en Søn af Benedict A. til Hasseldorf m. fl. Godser og Christina, f. Ahlefeldt. Efter at være bleven undervist hjemme tiltraadte han i sit 18de Aar en stor Udenlandsrejse, paa hvilken han opholdt sig 3 Aar ved Pariseruniversitetet og bl. a. ogsaa besøgte Italien, Schweiz og England. 1640 vendte han tilbage og overtog Bestyrelsen af Godserne Haseldorff, Haselau og Kaden, hvilke to sidste han havde faaet ved sit Giftermaal. 1644 hvervede han to Kompagnier til Hest i Anledning af Torstensons Indfald og udnævntes 16/3 1644 til Ritmester. Efter Fredsslutningen tog han sin Afsked og traadte i Stedet for i Tjeneste hos Landgrevinden af Hessen-Cassel; her blev han udnævnt til Oberst, men tog allerede 7/2 1648 sin Afsked. Derefter levede han nogle Aar i Hamborg, beskæftiget med historiske og filosofiske Studier. 18/7 1651 udnævntes han til Landraad i Fyrstendømmerne og 1652 til Amtmand

i Flensborg. $^{26}/_{2}$ 1657 fik han Bestalling som Oberst i Rytteriet og $^{23}/_{3}$ s. A. udnævntes han til Generalkrigskommissær. I de følgende Aar blev han flere Gange sendt i diplomatisk Ærende til Kurfyrsten af Brandenborg og senere anvendtes han hyppigt i lignende Øjemed. 1680 fik han efter Ansøgning Afsked fra sine Embeder og tilbragte sine sidste Aar i Hamborg, hvor han † $^{8}/_{11}$ 1686.

Han ægtede $^{5}/_{5}$ 1642 Ida Pogwisch (f. $^{15}/_{9}$ 1619, † $^{31}/_{10}$ 1679), Datter af Siegfried Pogwisch og Magdalena von Pogwisch, Enke efter Marquard von Ahlefeldt.

Fr. Krarup i Biograf. Lex. I. p. 132. — O. Moller, Nachr. von d. Geschl. derer von Ahlefeldt. 1771. p. 257 ff. — Forschungen zur brandenburg. und preuss. Gesch. VII. p. 186—92 (af L. Bobé).

Briefe und Verrichtungen am Brandenburgischen Hofe, wegen des Schwedischen Krieges. 1658. 4. (jfr. Moller. I. p. 13; Moller, Nachr. v. d. Geschl. d. v. Ahlefeldt. p. 262).

Af Geheimeraad Ditlev Ahlefeldts Memoirer. Dagbogs-Optegnelser og Brevbøger. Udgivne efter Originalerne i Haseldorfs Arkiv ved Louis Bobé. Kbh. 1895. 4.

Detlev v. Ahlefeldts Memoiren aus den Jahren 1617—1659. Nach der Originalhandschrift im Haseldorfer Archiv herausgegeben von L. Bobé. Kph. 1896. (jfr. Hist. Tidsskr. 8. R. VI. p. 253 ff.).

Ditlev Ahlefeldts Erindringer 1617—1660. (Oversat af L. Bobé og P. Rosenkrantz). Kbh. 1922.

I Joh. Chr. Lünig, Europäische Staats-Consilien. 1715. II. p. 602—4 findes trykt: Bedencken der Kgl. Dänischen Gesandtschaft am Chur-Brandenburgischen Hofe, Tit. Herrn Detlevs von Alefeld, warum Churfürst Friedrich Wilhelm zu Brandenburg, ohnerwartet der Polnisch- und Hungarischen Völcker in Schwedisch Pommern einbrechen solle, de Anno 1658.

I Pet. Goldschmid, Höllischer Morpheus. Hamburg. 1698. p. 145. 146. 162—98 findes optaget endel Historier om Spøgeri o. l., hentede fra A.'s efterladte Optegnelser.

I Zeitschrift d. Gesellsch. f. schlesw.-holst. Geschichte. XXXVI. 1906. p. 79—169. har Helene Höhnk efter et Haandskrift paa Breitenburg offentliggjort hans »Gesandtschaftsjournal vom Jahre 1666.«

Breve fra 1658 er trykt i: Copeyen einiger Schreiben und Documenten, worausz S. Churfl. Durchl. zu Brandenburg vorhaben wieder die Königl. May. zu Schweden erhellet. U. St. o. A. 4. (jfr. Bibl. Dan. III. p. 145).

Ahlefeldt, Maria Theresia, er f. $^{28}/_{2}$ 1755 i Regensburg som Datter af Fyrst Alexander Ferdinand af Thurn og Taxis; hun ægtede $^{10}/_{8}$ 1780 den senere Hofmarskal og Teaterchef Ferdinand Anton Christian Ahlefeldt (f. $^{9}/_{5}$ 1747, † $^{2}/_{10}$ 1815). † $^{20}/_{12}$ 1810.

Hun har komponeret Musiken til Galeottis Ballet: Telemak paa Kalypsos Ø. 1793 og til Hastes Mellemspil: Veddemaalet. 1793.

Biograf. Lex. I. p. 134. — L. Bobé, Slægten Ahlefeldts Historie. 1897. p. 86.

Til Harmonien. Cantate. Opført i det Harmoniske Selskab d. 12. Dec. 1792. Kbh. 1792. [Oversat fra Fransk af B. G. Sporon].

Ahlefeldt-Laurwigen, Jens Juel, er f. $^{10}/_{6}$ 1764 paa Herregaarden Bjørnemose i Fyn, Søn af Generalmajor Christian Ahlefeldt-L. (f. 1732, † 1791) og Elisabeth, f. Juel. A. studerede ved Universitetet i Göttingen og fra 1784 i Kiel. Han skal desuden have været Husarofficer i fremmed Tjeneste; men levede forøvrigt som Privatmand i Altona og senere i Slesvig, hvor han † $^{19}/_{11}$ 1794. 1788 ægtede han Sophia Dorothea Hedemann (f. $^{16}/_{12}$ 1760, † $^{7}/_{2}$ 1820), Datter af Landraad Johan Christoph Georg Hedemann til Himmelmark og Mohrberg, og Margrethe, f. v. Drieberg.

E. Holm i Biograf. Lex. I. p. 157. — L. Eft. 1794. p. 829. — L. Bobé, Slægten Ahlefeldts Hist. 1897. p. 94.

Hingeworfene Gedanken über Regierung. Altona. 1791. Samme Bog findes ogsaa med omtrykt Titelblad, hvorpaa Forfatterens Navn er udeladt. [I Almennyttige Samlinger. XXII. 1791. p. 395—468. findes en Oversættelse: »Tanker om Regiering af J. J. Grev von Ahlefeldt-Laurvig. Oversatte af C. C. Fabricius.«; ogsaa udkommen særskilt. Odense. 1791]. (jfr. N. Blicher, Topographie over Vium Præstekald. 1795. p. 23).

Grundsätze einer richtigen Politik nach dem Phocion. Von einem dänischen Bürger. Schleswig und Lpz. 1793. [Trykt i Altona]. (Anonym). [Anm. i L. Eft. 1794. Nr. 18].

Ueber Dänemarks gegenwärtige Politik. Von einem Dänischen Bürger. Schleswig und Lpz. 1793. (Anonym). [Anm. i L. Eft. 1793. Nr. 44; Kritik og Antikritik. 13. H. p. 8].

En dansk Borgers Tanker om hvad der i disse Dage kunde være Politik for Danmark. Oversat. Kbh. 1793. (Anonym).

En dansk Borgers Tanker om Danmarks nærværende Politik. Oversat. Kbh. 1794. (Anonym). (Samme Skrift med ny Titel). [Anm. i Kritik og Antikritik. 13. H. p. 115].

Schreiben eines dänischen Bürgers an den Kronprinzen 1793. Schleswig und Lpz. 1793. (Anonym). [Anm. i L. Eft. 1793. p. 701. 816; Kritik og Antikritik. 13. H. p. 68. 113; Intelligenzblatt d. Litteraturzeitung. 1794. Nr. 48]. (Bogen fremkaldte et Modskrift, der ligeledes blev oversat paa Dansk; jfr. Bibl. Dan. III. p. 565).

En dansk Borgers Skrivelse til Kronprindsen. 1793. Kbh. (Anonym).

Ahlers, Johan, var Renteskriver ved det norske Saltværks-Kontor under Rentekammeret, han angives i Hjelmstjernes Kata-

log p. 197 at være Forfatter til nedennævnte Skrift. I Rhode, Saml. til Laalands og Falsters Historie. 1776. I. p. 225 hedder det, at det er forfattet af Friherreinde Sophia Gjedde († $^{28}/_{1}$ 1769), Datter af Frederik Winterfeldt, og gift med Major Carl Wilh. Gjedde. Iflg. Werlauffs haandskr. Notitser til Nyerup skal Ahlers kun have oversat Skriftet, der er forfattet paa Dansk af Andr. Lowson.

Bibl. Dan. II. p. 738.

Zufällige Gedanken von dem, in den itzigen Feudis oder Lehngütern des Königreichs Dännemark, rechtsbegründeten Modo succedendi. Denen die Privilegia der Grafen und Freyherren dieses Reiches hinzugefüget worden. Nebst zwoen Speciebus facti A & B, wodurch der Majorin von Gedden, gebohrnen von Winterfeldten, unstreitiges Eigenthum an die Baronie Wintersburg erwiesen, und wider die angebliche Prätendenten behauptet wird. Hamburg. 1741. 4. (Anonym).

Ahrends, Frederik, se: Erslew.

Ahrensberg, Niels Heboe, er f. c. 1739 i Hveisel i Ribe Stift, hvor Faderen Johan Pedersen Ahrensberg (f. 1702, † c. 1749) var Præst; Moderens Navn kendes ikke. Han blev 1759 Student fra Ribe Skole og gav sig til at studere Teologi, men har dog næppe taget Examen. 1764 tog han Baccalaurgraden. 1764—69 laa han som Alumnus paa Borchs Kollegium. Han ernærede sig siden som Skole- og Sproglærer i Kbh., hvor han døde Natten mellem 19. og 20. Januar 1812, 73 Aar gammel.

A. var gift, rimeligvis med Cathrine Elisabeth Neckelmann (f. c. 1753, † $^{12}/_{2}$ 1788).

Adresseavisen. 1812. Nr. 19. — Borchs Kollegiums Festskrift. 1889. p. 170. — Personalh. Tidsskr. 4. R. VI. p. 89. — Univmatriklen. III. p. 192. 248.

Diss. continens solutionem quæstionis, an quis juri suo renunciari possit? ex principiis juris naturalis deductam et ab objectionibus dissentientium vindicatam. Hauniæ. 1764. 4. [Resp. Erasm. Fleischer].

De usu philologiæ in genere et speciatim in jurisprudentia disputatio. Hafniæ. 1765. 4. [Resp. Claud. Ahrensberg].

De officiis boni oratoris dissertatio I—III. Hafniæ. 1766—68. 4. [Resp. I. Finno Thorulf Muhle, II. Simon Jørgensen, III. Casp. Abrah. Borch].

Den ny danske ABC eller Methode at lære at læse dansk rigtig, naturlig og flydende, med større Fremgang og til modnere Fuldkommenhed i tre Maaneder, end i tre Aar efter den gamle og sædvanlige Maade, med en tydelig Anviisning i kort Begreb til Afdelings-Tegnenes Betydning og rette Brug, samt Danske og Romertallenes Form og Læsning. Kbh. 1796. [Anm. i L. Eft. 1799. Nr. 19].

Ahrentzen, Jens Dahl. Han var i 1797 Skuespiller ved Teatret i Odense, hvor han gav Anledning til endel Stridigheder.

K. Schmidt, Skuespil og Theaterforhold i Odense. 1896. — Teatret. 10. Aarg. 1910—11. p. 138—40. — N. C. Øst, Intelligenzblade. I. 1798. p. 230—39.

I »Almennyttige Samlinger« XXXV. 1798. p. 369—408. F. G. Hagemann, Fyrsten og Kammertieneren. Et Lystspil i 1 Act. Oversat. — det udkom ogsaa særskilt. Odense. 1798.

I Østs Intelligentsblade. 1797. findes et Opraab ($^{12}/_{7}$ 1797) undertegnet af A. om at understøtte Teatret i Odense.

Alan, Hans Jensen, er f. $^{18}/_{8}$ 1563 i Landsbyen Ala i Halland, Søn af Jens Eskildsen og Bente Lauridsdatter. Under Syvaarskrigen flygtede Moderen til Sjælland, hvor Birgitte Gøye fattede Interesse for A. og satte ham i Herlufsholm Skole, hvorfra han dimitteredes 1582. I 6 Aar studerede han ved Universitetet, men fik 1588 Understøttelse af Sten Brahe til en Udenlandsrejse, hvor han tilbragte 3 Aar i Wittenberg. Efter sin Hjemkomst fik han det Hverv at rejse ud paany som Hovmester for Jens Brahe. Paa denne Rejse besøgte han Tyskland, Schweiz og Italien, men blev 1595 løst fra sin Stilling og vendte alene tilbage 1596. Aaret efter blev han Rektor ved Herlufsholm Skole (jfr. Kirkehist. Saml. 3. R. I. p. 334 ff.; Melchior, Herlufsholm. 2. Udg. 1865. p. 99). 1602 kaldtes han til Professor pædagogicus eller poetices ved Kbh.'s Universitet. $^{13}/_{7}$ 1602 tog han Magistergraden. $^{17}/_{6}$ 1607 blev han Professor i Retorik, 1608 i Græsk, 1610 i Dialektik. 1621 overtog han efter Kanslerens Ønske igen Professoratet i Græsk. To Gange beklædte han Rektoratet 1613—14 og 1622—23 samt indehavde forskellige andre Tillidshverv, saaledes var 1607—8 Biblioteksforretningerne ham overdraget. I sit første Rektorat repræsenterede han 1614 Universitetet ved Retssagen mod Oluf Jensen Kock. † $^{12}/_{2}$ 1631.

A. ægtede i December 1602 Elline Mortensdatter (f. 1566, † $^{24}/_{5}$ 1615), Enke efter Professor Anders Krag († 1600) og Datter af den kbhske Handelsmand Morten Olufsen. I November 1617 ægtede han Giørild Christensdatter (f. $^{19}/_{3}$ 1604), Datter af Borgmester i Malmø Christen Jacobsen († 1624) og Margrethe Sehested. Efter A.'s Død ægtede hans Enke $^{5}/_{2}$ 1637 Jens Hansen, Borger i Kbh. † $^{23}/_{6}$ 1654.

S. M. Gjellerup i Biograf. Lex. I. p. 165. — Rørdams Univhistorie. 1537—1621. III. p. 609—16. — Wad, Rektorerne paa Herlufsholm. 1879. p. 12—15. — R. Vinding, Acad. Hafn. 1665. p. 203—8. — Danske Mag. 5. R. I. p. 154. — Univ. Lig-

program af $^{16}/_{2}$ 1631 over ham og 5. Cal. Jul. 1654 over hans Hustru. — Personalh. Tidsskr. III. p. 128. IV. p. 333. V. p. 232—33. 4. R. III. p. 58. 6. R. IV. p. 208. V. p. 104. — Kirkehist. Saml. 5. R. V. p. 143.

Theses de sermone, ornamento hominis singulari et proinde de nominum ratione et lingvarum diversitate. Hafniæ. 1608. 4. [Resp. Nic. Simonis].

Dissertatio 2da de sermone, qva agitur de lingvarum utilitate et dialectorum apud Græcos varietate, cum ejus gentis origine. Hafniæ. 1609. 4. [Resp. Joh. Andr. Tausen].

Dissertatio III de sermone, qua agitur de pronunciatione linguæ Græcæ, pro honore et æstimatione recentiorum Græcorum, qui disciplinas et artes in Occidente a Barbarie vindicarunt ab anno 1399 et deinceps. Hafniæ. 1622. 4. [Resp. Olaus Benedicti Coronius]. (jfr. Gjellerup, J. D. Jersin. p. 85—86).

Introductio ad artem logicam, qva agitur de sapientia acquirenda, conservanda et de ejus fine legitimo. Hafniæ. 1610. 4.

De arte logica theses, quibus agitur de artium et præceptorum qualitate generaliter; inde de Logica naturali et artificiali, deque hujus incremento, declinatione et restauratione. Hafniæ. 1612. 4. [Resp. Arner Otthonis].

Theses logicæ, in quibus agitur de qvibusdam definitionis logicæ generibus, de divisione dialecticæ, tum de fine, subjecto etc. post de Universalibus sive prædicalibus. Hafniæ. 1613. 4. [Resp. Olaus Joh. Slangendorp].

Theses logicæ, in quibus agitur de categoriis primis, ab Aristotele et Philippo propositis, cum definitionibus, divisionibus earundem etc. Hafniæ. 1614. 4. [Resp. Bartholin Tauler].

Qvinta logicarum disputationum continuatio, qva de relatione et aliis sequentibus sex categoriis agitur: item de postprædicamentis, de locis seu topis dialecticis, in genere. Hafniæ. 1615. 4. [Resp. Vilh. Johannis].

Sexta, qua de quatuor causis, efficiente, materia, forma et fine: tum de effecto, duobus prioribus topis agitur. Hafniæ. 1616. 4. [Resp. Joh. Nicolai].

Septima, qua de tribus locis topicis, subjecto, adjuncto, dissentaneis additis assertionibus dubiis agitur. Hafniæ. 1617. 4.

Octava logicarum disputationum continuatio. Hafniæ. 1618. 4.

Nona dialecticarum disputationum continuatio, qua de definitione, notatione et testimonio topis postremis agitur. Hafniæ. 1619. 4. [Resp. Steph. Johannis].

Alia dissertationum logicarum continuatio ex libro Aristotelis περὶ ἑρμηνειας de natura propositionum et earundem definitionibus etc. Hafniæ. 1620. 4. [Resp. Steph. Johannis].

Undecima, cujus fundamentum ex libro I Analyticorum priorum Aristotelis de natura syllogismi, ejus definitione, divisione figuris syllogismorum tribus etc. Hafniæ. 1621. 4. [Resp. Olaus Benedicti Coronius].

Disqvisitio II de pronunciatione græca, cum seculis certis, quibus est variata, ut doctrina et mores: illis est adjecta anomalia vocalium et diphthongorum. Hafniæ. 1623. 4. [Resp. Janus Casp. Stampe]. (Disq. I udgøres formodentlig af hans Dissertatio III de sermone. Hafniæ. 1622).

Dissertatio philosophica miscellanearum qvæstionum. Hafniæ. 1624. 4. [Resp. Olaus Jacobi].

Dissertatio philosophica miscellanearum qvæstionum. Havniæ. 1625. 4.

Ad criminationes Joh. Goropii, Becani et aliorum similium, objectas Saxoni Grammatico, responsio brevis. Hafniæ. 1627. 4. [Resp. Chr. J. Hegelund].

Dissertatio de gentium quarundam ortu, primatu, præcipue de Cimbrorum ortu et migrationibus, donec in hisce oris persederint. Hafniæ. 1628. 4. [Resp. Matth. Thomæ].

Latinske Digte i: Hans Bang, Ligpredicken offuer Sten Rosensparre. Kbh. 1612. p. 200—8. — C. Aslacus, Oratio funebris in memoriam Christiani Frisii. Hafniæ. 1616. 4. — Cunr. Aslacus, Oratio de religionis per D. Mart. Lutherum reformatæ origine. Hafniæ. 1621 — og et Brudstykke af hans latinske Gravskrift over Mogens Bertelsen i Pontoppidans Annaler. III. p. 715—16. (jfr. Wad, Rektorerne paa Herlufsholm. p. 52).

Alan, Hans Jensen [har muligvis heddet Winge], blev Student fra Kbh.'s Skole 1656, kaldtes $^{28}/_{4}$ 1667 til Sognepræst i Meelby i Sjælland og blev samme Aar Magister. † 1676.

Wiberg. II. p. 396. — Univmatriklen. I. p. 264. II. p. 1.

Catena methodica Salomonis. Det er: Salomon adspreedt, samblet aff hans Ordsprocker, Prædicker oc Høysang effter Joseph Hals Methodum, udi tre Gudelige Konster. Kbh. 1667. — p. 133: Salomons Politica eller Borgerlige Konster. Eet Compas for det gemeene Beste: Uddraggen aff Salomons Ordsprocker, Prædicker oc Høysang tilforn paa Engelsk aff Joseph Hal. Nu paa Danske i rictigere Orden; med smaa Forklaringer oc vijdere tilleg forfattet. — p. 195. Salomons Oeconomica. Det er: Huusholdings Konst, Regel oc Efterretning.

Salomons Ethica, det er Forholds og Sæders Efterretning, uddragen af Salomons Ordsproger, Prædiker og Høisang, indeholdende alle Dyder og Lyder, udi Fire Bøger efter Joseph Halls Maade og Orden nyttelig, kortelig og ordentlig samlet, og nu igien paa nye oplagt. [Ved Pt. Bruun]. Kbh. 1742.

Albek, Niels Jensen, er f. $^{11}/_{12}$ 1728 i Kbh., hvor hans Fader Jens Albek var Købmand; Moderen hed Dorthe Lauritsdatter Mubroe. 1745 blev han privat indskrevet som Student, tog 1746 Baccalaurgraden og $^{15}/_{5}$ 1749 teol. Examen med h. ill. $^{11}/_{10}$ 1754 blev han Kateket ved Nicolai Kirke og kaldtes $^{31}/_{8}$ 1757 til Sogne-

præst i Munkebjergby og Bromme i Sjællands Stift, hvor han døde i Februar 1783.

Han ægtede Christiane Sofie Brorson (f. 1734, † 1796), Datter af Sognepræst til Nicolai Kirke Nicolai Brorson (f. 1690, † 1757).

Kirkehist. Samlinger. 4. R. I. p. 638. — Worms Lexikon. I. Fortalen. — Univmatr. III. p. 53. 61.

A. har intet selv udgivet, men han har efterladt sig en Række kirkehistoriske Optegnelser, af hvilke H. F. Rørdam har offentliggjort endel i Kirkehist. Saml. (jfr. ovenanførte Sted; hvortil kan lægges 4. R. II. p. 595).

Albertsen, Albert, er f. i Kbh. $^{20}/_{1}$ 1767; hans Fader var Politisekretær. A. dimitteredes 1788 fra Slagelse Skole, tog $^{9}/_{4}$ juridisk Examen med H., blev 1795 Hof- og Stadsretsprokurator og Aaret efter Auditør ved det fynske Dragonregiment i Odense, hvor han † $^{5}/_{4}$ 1803.

Han ægtede 1. Ulricka Louise Bentzen († $^{7}/_{4}$ 1799 i sit 21. Aar efter ikke fuldt 2 Aars Ægteskab). 2. formodentlig 1800 Elisabeth Fridericka Maria Bentzen, en Søster til hans første Hustru.

A. Jantzen i Biograf. Lex. I. p. 172. — Richter, Juridisk Stat. 1881. p. 5. — Fyns Avertissementstidende. 1799. Nr. 43; 1803. Nr. 43. — J. K. Høst, Erindringer. 1835. p. 18. — Univmatriklen. III. p. 430.

Selskabssang paa Kongens Fødselsdag. Kbh. 1790.

[J. G. Pahl], Hillmars Bekiendelser. Af det Tydske. Kbh. 1796. [Anm. i Iris og Hebe. 1796. III. p. 123; L. Eft. 1796. p. 372 [af J. K. Høst]; Kritisk og antikrit. Journal. I. p. 333].

I Nyerups Literaturlexicon angives, at han har oversat et Par Dele af Bechsteins Spadseregange — dermed menes: C. C. Andre og J. M. Bechsteins Almeennyttige Underholdninger i Physik, Naturhistorie, Technologie og Landvæsenet. Oversat efter det andet Oplag. 1.—3. Deel. Kbh. 1796—98. (se: Bibl. Dan. II. p. 104; anmeldt i: L. Eft. 1797. p. 174; 1798. p. 169).

Nytaarsgave for det yndige Kiøn. Kbh. 1797. [Anm. i Iris og Hebe. 1797. I. p. 115; Kritisk og antikrit. Journal. I. p. 450].

Skildring paa Buonaparte. Oversat og forøget med et kort Tillæg. Odense. 1798. (Anonym).

Den 29de Januarii. Skuespil i een Handling. Odense. 1798. (Anonym).

I »Nordia« IV. 1795. p. 153—59. Om den de stores Skik at skiænke Deres Yndlinger Ure, Daaser, Ringe og andre Kostbarheder.

I »Euphrosyne« 1796. o. fl. I. p. 118—19. Skovduen og Gøgen. — p. 120—21. Bien og Sommerfuglen. — p. 121—22. Hunden og Bien. — p. 267—68. Tiggersang for et fattigt Hittebarn. — p. 316—22. Over det gamle Ordsprog: Mange Bekke smaa giør' en stor Aa. — p. 328—29. Det er ikke

sandt. — II. p. 140. Til Maanen. (efter det Tyske). — p. 140—41. Kjærlighed. Til Henriette. (efter det Tyske).

I »Iris og Hebe«. 1796. I. p. 349—51. Terskervise. — Vise at synge, naar man piller Steen af Ageren. — p. 371—78. Tanker foranledigede af de, i Følge Indbydelse fra Commissionen til at forbedre vore Jøders borgerlige Forfatning, udkomne Smaaskrivter. (fortsat 1796. II. p. 88—98). — 1796. II. p. 52—53. En gammel Slaves Midnatssang. — 1796. III. p. 113—16. En Uskik. — p. 290—302. Om et Forstinstitut. [Bearbeidet efter tysk]. — 1799. I. p. 59—77. Efterretning om det i Aaret 1792 af det fyenske Dragonregiments Officeercorps oprettede Underviisnings- og Opdragelses-Institut. — 1799. II. p. 47. Selskabssang 1789.

I Almennyttige Samlinger. XXXIX. 1800. p. 241—70. Æres-Ordet, et Lystspil i fire Optoge af C. H. Spies, oversat.

Han skal iflg. Nyerup »i et Aars Tid« have været Redaktør af »Samleren«, muligvis Aargangen 1796, hvor der findes nogle Bidrag mærkede A.

I Lærde Eft. 1795. p. 16 indbød han til Subskription paa en »Oeconomisk-litterarisk Haandbog eller Forsøg til en Anviisning til de beste Hielpemidler til at studere Landoeconomien og dens Hjelpevidenskaber«, der imidlertid aldrig udkom.

Albertsen, Hans, er f. 1525 i Kbh. Hans Forældre kendes ikke. 1544 tog han Baccalaurgraden i Filosofi og 1546 Magistergraden. Formodentlig samme Aar blev han Professor i Græsk ved Universitetet og 1554 i Dialektik. I Palladius' Sted holdt han i de følgende Aar ofte teologiske Forelæsninger og beskikkedes $^{31}/_{5}$ 1558 til Professor theologiæ efter først $^{1}/_{4}$ 1558 at have taget Baccalaurgraden i Teologi. I Slutningen af 1559 blev han Palladius' Medhjælper i Bispeembedet og fik efter dennes Død $^{29}/_{5}$ 1560 Bestalling som Superintendent i Sjællands Stift. $^{28}/_{5}$ 1563 kreeredes han til Doctor theologiæ. † $^{25}/_{5}$ 1569 som Universitetets Rektor.

Han ægtede 1550 Karine Andersdatter, Datter af Sognepræst i Malmø, Lektor Anders Jensen Ljung.

H. F. Rørdam i Biograf. Lex. I. p. 172. — Cl. Scavenius Ligprogram 1569. — Rørdam, Universitetets Hist. 1537—1621. I. p. 606—13. — Zwergius siæll. Cleresie. p. 83—91. — R. Vinding, Academia Hafniensis. 1665. p. 83—85. — Pontoppidans Annales. III. p. 95—96. — Molbech, Hist. Aarbøger. 1851. III. p. 78. — Rørdam, Kbh.'s Kirker og Klostre. Tillæg. p. 214. — Rørdam, Danske Kirkelove. II. — Hundrup, Biograph. Efterretn. om Doctores. p. 10. — V. Bang, Biogr. Oplysninger om Salmeforfattere. 1886. p. 8. — Rørdam, Lyskanders Levnet. p. 255. — Personalhist. Tidsskr. V. p. 233—34.

Themata logica, rhetorica et ethica. Hafniæ. 1555. Fol.

Theses de uno mediatore. Hafniæ. 1559. 4.

Dispositio concionum, quæ in diebus publicarum precationum 12. 13. 14. Julii populo proponentur. Ad usum ministrorum verbi scripta. 1563. Hafniæ.

Enarratio Psalmi XX Exaudiat te Deus etc. in tres conciones digesta, pro ministris verbi, in diebus precationum 14. 15. 16. Aug. scripta. Hafniæ. 1564.

Psalmi XC explicatio tribus concionibus distincta ita ut ecclesiis Dei proponi possit, in diebus publicarum precationum, quæ in hoc regno Daniæ celebrabuntur 18. 19. 20. Junii. Hafniæ. 1565.

Dispositio trium concionum ex Hoseæ 14. capite pro ministris verbi, in diebus precationum 25. 26. 27. Martii. Hafniæ. 1566.

Skrev Fortale til: P. Palladius, Søndages oc hellige Dages Episteler oc Euangelia met Collecter. Kbh. 1564. (jfr. Theol. Tidsskr. 3. R. IX. 1918. p. 43—44.). — P. Tidemand, En deylig Bøne Bog. Kbh. 1563. — M. Luther, Husspostille offuer alle Søndagers oc de besynderligste Høytiders Euangelier. Fordansket aff P. Tidemand. Kbh. 1564.

Han skal have forfattet flere Salmer i Hans Thomesens Salmebog 1569; af disse kendes kun Salmen »Jeg veed en Urt baade dejlig og bold« (optrykt i Brandt & Helveg, Den danske Psalmedigtning. I. p. 67, jfr. Kirkehist. Saml. 4. R. III. p. 700.); den findes i Psalmebog f. Kirke og Hjem som Nr. 84. Den er forfattet 1566 i Anledning af Krigen med Sverrig. I Nord. Kirketidende. I. 1833. p. 705 findes den aftrykt med nogle Forandringer, der skyldes J. C. Lindberg.

Et latinsk Epigram i Bal. Jacobi Sepulchri facies M. T. Ciceronis. Hafniæ. 1559. 4.

Hans Synodalmonita er trykt i Kirkehist. Saml. IV. p. 464—507.

En Forestilling af $^{31}/_{12}$ 1560 ang. tre Bede-Dage er trykt i Zwergius, Siæll. Cleresie. p. 88—90, og i Ny kirkeh. Saml. VI. p. 100—1. (jfr. Rørdam, Universitetets Hist. 1537—1621. I. p. 613*).

Albertsen, Henrik, se: Hamilton, Henrik Albertsen.

Albertsen, Ole, er f. i Bergen 1772. Dimitteredes derfra 1790 og gav sig til at studere Teologi. Han fulgte M. C. Bruun, da denne 1796 flygtede til Hveen, men da han 1797 sammen med et Par Venner vilde gæste ham derovre, kæntrede Baaden og A. druknede.

Samleren. 1796. II. p. 242 M. C. Bruuns Digt Sejladsen, tilegnet A. og H. G. Sveistrup og 1797. I. p. 128 en latinsk Gravskrift af Peter Hans Mønster. — J. K. Høsts Erindringer. 1835. p. 40—41. — Rahbeks Erindringer. IV. p. 461.

J. J. Rousseau, Den ny Heloise. 1.—2. Del. Kbh. 1797 (anonym). [3.—4. D. blev oversat af J. Collin. 1798—99 — og 5.—6. D. af Joh. Garnæs. 1800]. 1.—2. Bd. udkom i 2. forb. Oplag. Kbh. 1807 med A.'s Navn som Oversætter paa Titelbladet. (jfr. Bibl. Dan. IV. p. 493).

C. P. Funke, Geographie og Historie. Kbh. 1798. [Fr. Ekkard udgav en rettet og forøget Udg. Kbh. 1803].

I »Samleren«. 1796. I. p. 42—45. Hvor foragtelig Adelen er, naar den ikke giør sig fortjent af Staten. — p. 45—47. En Passage af Aristophanes's Komedie, Skyerne kaldet. — p. 47—50. Kun frie Folk kunne elske og forsvare deres Fyrste. — p. 50—53. Hvad Adelen skylder Fædrenelandet. — p. 54—55. Graven. En Sang. — p. 111—16. Christendommen indeholder ingen ægte Ideer om Dyden, da den finder samme ikke i den menneskelige Fornuft, men uden for den. — p. 161—63. Foraaret (en fri Efterligning efter Metastas). — 1796. II. p. 63—64. Sang til de Skjønne. — p. 257—63. Mademoiselle d'Espagne. En Historie af den nyeste Periode af den franske Lovgivning. — p. 268—70. Til Sandheden. — p. 325—35. Valget eller den kloge Contract (af det Engelske). — Dels under Navn, dels mærkede O. A.

I den af A. Albertsen udg. Nytaarsgave f. det yndige Kiøn. 1797 følgende Digte. p. 100—1. Kierlighedens Straf. (Ideen af det Tydske). — p. 102. Til Aglae. — p. 110—12. Befrielsen efter Mathisson.

Albertsen, Peder, skal være f. i Kbh. henimod Midten af d. 15. Aarhundrede. 1474 erholdt han ved Universitetet i Køln Licentiatgraden i Medicin og tidligere var han smsts. promoveret til Magister artium. 1478 findes han immatrikuleret i Rostock. I dette Aar blev det overdraget ham at rejse ud og skaffe Lærere til det Universitet, som agtedes oprettet i Kbh. $^{26}/_{5}$ 1479 vendte han tilbage med en Stab af Lærere og $^{1}/_{6}$ indviedes Universitetet, for hvilket A. blev Vicekansler; kort efter kreeredes han til Doktor i Kirkeretten. 1488 omtales han som Kannik ved Vor Frue Kirke i Kbh. og 1496 til sin Død var han Raadmand. I Aarene 1492—93 deltog han i en Statssendelse til Tyskland, England og Skotland. Han døde i Slutningen af 1517.

A. var gift, men hans Hustrus Navn kendes ikke.

A. grundede 1482 Universitetsbiblioteket, idet han skænkede en Samling Bøger »ad usum literariæ facultatis artium almæ universitatis generalis studii Hauniensis« (jfr. S. Birket Smith, Om Kbh.'s Universitetsbibliothek før 1728. 1882. p. 4 ff.).

Rørdam i Biograf. Lex. I. p. 174. — R. Vinding, Acad. Hafn. 1665. p. 55. — Rørdam, Kbh.'s Kirker og Klostre. p. 137—40. — Werlauff, Kbh.'s Univ. indtil Reformationen. 1850. p. 11—15. — Rørdam, Universitetets Hist. 1537—1621. I. p. 8—9. 12—15. — Herholdts Archiv. 1823. p. 46. — Ingerslev, Danmarks Læger og Lægevæsen. I. p. 42. — Kbh.'s Diplomatarium. I. p. 293. — Personalhist. Tidsskr. V. p. 234—35. — Østs Materialier. Nr. 57. p. 453. — Carøe, Den danske Lægestand. Doktorer og Licentiater. p. 3.

Han havde Del i Udgivelsen af følgende fra Gotfred af Ghemens Trykkeri udgaaede Bøger:

Fundamentum in gramatica deseruiens scolasticis pro leuissima informatione scolarium utilissimum atque rarum. Impressus est Hafnye in curia domini doctoris Petri Alberti. 1493. 4.

Regule emendate correcteque Hafnye de figuratis constructionibus gramaticis ex diuersis passibus sacre scripture ac poetarum feliciter incipiunt. Impressum est in uniuersitate haffniensi expensis doctoris Petri Alberti de haffnya. 1493. 4. (jfr. Nyerup, Librorum, qui ante reformationem in scholis Daniæ prælegebantur notitiæ mantissa. 1785. p. 11—21; Werlauff, Kbh.'s Universitet indtil Reformationen. p. 14—15; Chr. Bruun, Aarsberetn. f. d. st. kgl. Bibl. I. p. 47—54).

Nyerup anfører baade i Mantissa (p. 20—21) og i sit Litteraturlexikon, at de to Skrifter, som han med Urette angiver A. som Forfatter til, skulde samlede være udkomne u. T. »Fundamentum scholarium«. Coloniæ. 1502. 4., men det er i Virkeligheden en meget forskellig Bog, der allerede 1492 var udkommen i Køln. (jfr. Chr. Bruun anf. Skrift. p. 51).

Albertsen, Rasmus, skal have været Præst og Salmedigter, men der vides intet som helst om ham. Lyskander meddeler, at nogle af hans Salmer skal være trykt i Hans Thomesens Salmebog 1569, men hvilke kendes ikke.

Rørdam, Lyskanders Levnet. p. 225—26. — Personalhist. Tidsskr. V. p. 235.

Albinus, se: Hvid.

Albipratæus, Søren Jespersen (Severinus Caspari), stammer vistnok fra Hviding i Vorning Sogn og er Student fra Viborg. Af nedenstaaende Skrift synes at fremgaa, at han 1598 opholdt sig i Danzig.

Personalhist. Tidsskr. V. p. 233.

προπέμπτικα ἀυτοσχεδία M. Nicolao Archtandro Wiburgensis diocæsis superintendenti, M. Petreo Hegeo, M. Joanni Petreo, M. Christiano Fossio, ibidem Canonicis etc. etc. D. Martino Joanni ecclesiæ Wdebynedrensis præconi, dedicata. Dantisci. 1598. 4.

Albrecht, Dietericus.

En lystig Historie om en Munk og en Bondedreng. Kbh. 1709. (Worm. III. p. 12; iflg. denne Opgivelse skal den ogsaa være udkommen flere Gange senere). (jfr. R. Nyerup, Alm. Morskabslæsning i Danm. og Norge. p. 239).

Albrecht, Joh. Daniel. Er formodentlig den Fabriqueur A., der i den første Vejviser 1770 findes boende i Gotersgade, og muligvis identisk med en Strømpevæver af samme Navn, der senere

ligeledes bor i Gotersgade, men forsvinder af Vejviseren med Udgangen af 1795. Formodentlig er han da død dette Aar.

Stiftelses-Articler af den saa kaldte Oeconomie-Cassa paa Guld-Huuset, i Kraft af hvilken ingen udelukkes hvad enten han er ung eller gammel, naar han ikkun vil indgaae Conditionerne, hvilke ere separerede og adskildte fra Enke-Cassens. 2. Junii 1749. Kbh. (Navnet under Fortalen).

Stiftungs-Articuln von der sogenannten Oeconomie-Cassa auf dem Gold-Hause. 2. Junii 1749. Cph. (Navnet under Fortalen).

Die Güte Gottes wolte bey dem Wechsel des 1756 und 1757 Jahres und mit demselben zu einen gesegneten Antrit des bevorstehenden Jahres allen Einwohnern dieser Stadt Coppenhagen besonders der Kgl. Manufactur und bey derselben allen Vorgesetzten und sämtlich Fabriquanten und Arbeits-Leuten aufrichtig wüschen und anpreissen. Cph. d. 1. Januar 1757. Cph. Fol.

Skrev Fortale til: Confirmation paa Articlerne for den paa (det saa kaldte) Guld-Huuset udi Kiøbenhavn stiftede og oprettede Liig- og Enke-Casse de Dato 8. Januarii 1749. Kbh. — og til den tyske Udgave: Confirmation der Stiftungs-Articuln für die auf dem sogenannten Gold-Hause zu Copenhagen errichteten Leichen- und Wittwen-Casse. 8. Jan. 1749. Cph.

Aletheia, se: Holst**.

Aletheus, Theophilus, se: Lyser, Joh.

Alethophilus, se: Rosenkrantz, Oluf. 1678.

Alethophilus, se: Gutfeld, P. 1768.

Alethophilus, se: Schytte, Andr. 1773.

Alethophilus, se: Seydlitz, C. G. 1784.

Alethophilus, Pseudonym; rimeligvis nedennævnte Carl Gotthold Seydlitz eller Hans Christian Hansen (jfr. Erslew).

Om Frankrig. Kbh. 1792. [Anm. i L. Eft. 1794. p. 188; Kritik og Antikr. 12. H. p. 703; Iris. 1793. I. p. 105].

Alethophilus Germanus, se: Lyser, Joh. 1673.

Alethæus, Henr., se: Masius, H. G. 1703.

Alfsen, Peder (Petrus Adolphus), er f. c. 1581 Oslo. Hans Forældre kendes ikke. Han studerede i flere Aar udenlands, dog med enkelte Afbrydelser. Saaledes blev han 1609 immatrikuleret ved Universitetet i Leyden (jfr. Personalhist. Tidsskr. II. p. 110),

men 1610 har han atter været i Oslo, hvorfra han atter drog ud, immatr. 1611 i Orléans. Han maa derfra igen være vendt hjem muligvis det følgende Aar, thi 1612 findes han indblandet i den Sag, der rejstes mod Præsten Jacob Hjort i Oslo Stift som mistænkt for at støtte den katolske Reaktion. Da Dommen faldt, var han i hvert Fald borte igen, thi i Januar 1613 immatrikuleredes han i Padua. (jfr. Norsk hist. Tidsskr. 3. R. III. p. 330—1). Paa sin Udenlandsrejse erhvervede han sig Doktorgraden i Jura og Medicin. $^{20}/_{9}$ 1617 blev han beskikket til Medicus i Bergen og forlenedes med et Kannikepræbende dér. 1623 fik han tillige Brev paa Indkomsten af Herø Præstekald mod at forsyne Embedet med en Kapellan. Da han snart efter mistede denne Forlening, forlenedes han 1626 med Kantordømmet i Oslo Kapitel med Forpligtelse til »at læse Philosophiam for Ungdommen i Skolen, saa og lade sig bruge in praxi medica og Kantoriet forvalte.« $^{21}/_{6}$ 1631 beskikkedes han til Lagmand i Trondhjem; 1654 afstod han dette Embede til sin Svigersøn Niclas Povelsen, med hvem han var en af de første Participanter i det Meldalske Kobberværk (jfr. Det Trondhiemske Selskabs Skr. III. p. 308 ff.). Han døde i en høj Alder $^{3}/_{5}$ 1663.

A. ægtede Anna, Datter af Jakob Jakobsen Wolf († $^{31}/_{3}$ 1635), Professor og Lektor i Odense. (jfr. Bloch, Den fyenske Gejstlighed. I. p. 286).

Rørdam i Biograf. Lex. I. p. 179. — Norske Rigsregistranter. IV—VI. — Budstikken. 1821. III. p. 339 ff. — Personalhist. Tidsskr. V. p. 235—36. 4. R. I. p. 136. VI. p. 24. 6. R. IV. p. 210. — Danske Mag. 4. R. II. p. 246—47. (hvor hans Vidnesbyrd mod Christoffer Dybvad 1620 findes aftrykt). — Ingerslev, Danmarks Læger. I. p. 380. — Norsk Mag. f. Lægevidensk. 5. R. II. p. 246—49. 1331—34. — Carøe, Den danske Lægestand. Doktorer og Licentiater. p. 3—4. — Hans Søn Alf Pedersen havde 1663 Provsteretssag med Student Didrik Muus. (jfr. Luthersk Ugeskrift. Chria. 1882. II. p. 361 ff.).

Et latinsk Digt i A. C. Arreboe, Kong Davids Psalter. 2. Edition. Kbh. 1627. [Verset findes hverken i første Udg. 1623 eller i de 2 senere 1650. 1664].

I Arne-Magnæanske Saml. 371. Fol. findes »Picturæ quarundam antiquitatum Norvegicarum, ex mandato Domini mei et magni Mæcenatis Christiani Frisii, a Petro Adolpho A° 1627 collectæ, traditæ et ad Doctorem Olaum Wormium transmissæ.« (En Afskrift fra d. 18. Aarh. findes i Ny kgl. Saml. 1065. Fol., jfr. Kålund, Katal. over den A.-M. Saml. Haandskr. I. p. 294; Gigas, Kat. o. d. st. kgl. Bibl.'s Haandskr. I. p. 11—12). Det er Udbyttet af en Rejse A. efter Kansleren Chr. Friis' Opfordring foretog i Akershus Stift. (jfr. O.Wormii epistolæ. I. p. 383; Akad. Afhandl. til S. Bugge. 1889. p. 101—2). Et Udtog deraf er trykt i Suhms Samlinger. II. 3. H. p. 215—16.

A. har muligvis oversat den tyske Ligprædiken af Joachim Westphal, der 1615 holdtes over hans Beskytter Peder Iversen Jernskjægs eneste Søn Iver Pedersen Jernskjæg, og af denne Oversættelse skal et Exemplar findes i Fuldmægtig Th. Boecks Bogsamling i Kristiania. (jfr. Y. Nielsen, Biskop Jens Nilssøns Visitatsbøger. p. LXXII.).

I Resens Bibliotekskatalog. 1685. p. 294 anføres: »Den norske Loubog trykt i Kiøbenhavn 1610. Forklaret aff Doct. Petro Adolpho, Laugmand i Thrundhiem i 39 Aar. M. S.« (jfr. Suhms saml. Skrifter. VII. p. 34).

Aliqvonius, Libertus, se: B. C. Aqvilonius.

Allerup, Laurids Albertin, er f. 1723 i Ringkøbing, Søn af Sognepræst Hans Allerup (f. 1666, † 1744; jfr. Frost, Ringkjøbing. p. 111) og dennes anden Hustru Barbara Margrethe Lauridsdatter Thura (f. 1698, † 1738). 1744 blev han Student fra Kolding Skole, tog 1746 Baccalaurgraden og prædikede 1747 til Dimis, understøttet i sine Studier af Kommandør-Kaptajn Didrik de Thurah. 1748 blev han Skoleholder ved en af Holmens Sogns fattige Skoler og kaldtes 1761 til Degn i Helsinge og Drøsselbjerg, hvor han † $^{19}/_{5}$ 1797.

Han ægtede 1. Catharina Rosendahl og 2. $^{18}/_{10}$ 1764 Karen Møller († 1804).

A. Petersen, Sjællands St. Degnehistorie. 1900. p. 95. — Univmatriklen. III. p. 39. 61.

Den første Part af den sangviis forfattede Catechismus. Kbh. 1756.

De fiire sidste Catechismi Hoved-Parter, sangviis forfattede. Kbh. 1756. [Anm. i Lillies l. Eft. 1756. p. 14. 386 (af T. Bloch); L. Eft. 1756. p. 65; 1757. p. 67; — Prøver af Bogen findes i Brandt & Helveg, Den danske Psalmedigtning. II. p. 141. 371].

Den sangviis forfattede Catechismus, indeholdende aandelige Sange og Psalmer under meest bekiendte Melodier over D. Lutheri Catechismi fem Hoved-Parter, nu anden Gang oplagte, samt et Anhang af tredive originale Psalmer over adskillige evangeliske Texter. Kbh. 1775.

Katekismi- og Evangelii-Sange, indeholdende endeel gudelige Betragtninger paa bekjendte Melodier over Dr. M. Luthers liden Katekismi fem Hovedparter samt over de vigtigste Søn- og Helligdages evangeliske Texter. 3. Oplag. Kbh. 1803.

Passions Catechismus eller Vor Herres og Frelseres Jesu Christi Lidelses-Historie, som den af de Fire Evangelister er sammenskreven, udi Spørsmaal og Gjensvar forfattet til de Unges og Eenfoldiges Opbyggelse. Kbh. 1774. [Anm. i L. Eft. 1775. p. 257; Krit. Journal. 1774. Nr. 9.]. Til denne Bog skal der være udkommen et Tillæg 1775.

Jesu Christi Herlighed af Patriarken Jacobs Spaadom, 1. Mos. 49, 12, beviist af Frid. Regstad v. Weile, en omvendt Jøde. Oversat. Kbh. 1777.

Kort dog grundig Afhandling om det menneskelige Gemyts Tilfredshed. Oversat af det tydske i det danske Sprog. Kbh. 1786.

Alling, Jep Hansen, er rimeligvis f. 1723. Han var i adskillige Aar kgl. Mundkok. † $^{22}/_{4}$ 1798 i sit 75. Aar.

Han var gift, men Hustruens Navn kendes ikke.

[Fr. Marin], Les dons de Comus eller Indledning og Undervisning udi Koge-Kunsten, det er Begyndelses Grund-Regler til kostbare og ordinaire Rætter at tillave, efter nærværende Tiders Smag, største Delen oversat af det Franske i vores Sprog. I. Tome. Kbh. 1762.

Allum, Hans, se: Halvorsen.

Almstrup, Jacob.

Tabell, hvorledes de efter Deres Kgl. Maj.'s allern. udgivne Forordninger af 15. og 31. Julii A° 1726 reducerede 2—12 og 16 Skilling Stykker beqvemmelig tælges kand. Kbh. 1726.

Almstrup, Johannes [Hans], er f. 1733, blev Student 1749 »e priv. Hafn.«, tog 1750 Baccalaurgraden og $^{17}/_{9}$ 1753 til $^{17}/_{9}$ 1758 var han Alumnus paa Borchs Kollegium. Tog teologisk Examen og kaldtes 1772 til Degn i Roholte, 1776 forflyttedes han til Snesere, hvor han † $^{9}/_{5}$ 1816. Det er rimeligvis ham, der er Forf. til nedennævnte Disputats.

Han ægtede 1773 Else Marie Schowert († $^{1}/_{7}$ 1803).

A. Petersen, Sjællands St. Degnehistorie. 1900. p. 195. — Univmatriklen. III. p. 96. 98.

Dissertatio philologico-historica de antiquitate mapparum geographicarum. Part. I—IV. Hafniæ. 1753—56. 4. [Resp. I. Chr. Fabricius; II—III. Cornelius Dons; IV. Frid. Jessen].

Aloysio, Domenico Antonio, Marchese del Vasto, var en Italiener, der, som det fremgaar af Fortalen til hans nedenfor anførte Bog, efter Sophia Magdalenes Tilskyndelse havde havt en aarlig Pension af Dronningen af Polen. Efter hendes Død begav han sig til Danmark, hvor han tilegnede Sophia Magdalene sit Opbyggelsesskrift, der ved Siden af den italienske Text har en fransk Oversættelse. Han hørte til den fornemme spanske Adelsslægt Avalos del Vasto, der ogsaa havde Godser i Italien, hvorfra A. rimeligvis stammer. Han findes ikke paa Stamtavlerne over Slægten.

Massime fondamentali di Giesu Cristo sopra la gratia e verita. Confessione d'un vero cristiano cauata nella sacra scrittura. Tradotta in lingua francese. Cph. 1733.

Als, Jesper Henriksen, er f. c. 1652, han deponerede 1672 fra Odense, var 1675—76 Alumnus paa Walkendorfs Kollegium; udnævntes $^{16}/_{1}$ 1677 til Rektor i Køge og tog $^{21}/_{6}$ s. A. Magistergraden. Ved Prins Jørgens Protektion kaldtes han $^{28}/_{1}$ 1679 til Sognepræst i Vordingborg. † 1680, begr. $^{14}/_{12}$.

Han ægtede $^{14}/_{7}$ 1680 Annike Hermansdatter, der $^{13}/_{3}$ 1682 ægtede Gregers Hansen Svitzer.

P. Stolpe i Biograf. Lex. I. p. 191. — Stolpe, Dagspressen i Danmark. I. p. 76—83. — Wiberg. III. p. 625. — Roskilde Skoleprogr. 1870. p. 4. — Univmatriklen. II. p. 30. 74. — Personalhist. Samlinger. 5. Aarg. 1906. 3. Tillæg. p. 52. — Kirkehist. Saml. 5. R. IV. p. 726—27.

Philologico-geographica dubia elisa. Hafniæ. 1675. 4. [Resp. Chr. Chr. Hammer]. — Af denne Disputats skal der desuden have existeret Exemplarer u. T. »Themata philologico-geographica« og med Tilegnelse til Hertug Ernst Gynther og Griffenfeldt, men ved denne sidstes Fald blev disse Exemplarer kasseret og inddraget. (jfr. Stolpe, Dagspressen. I. p. 76).

Han fortsatte A. Bordings Merkurius muligvis lige fra 1677 til sin Død. (jfr. Luxdorphs Saml. af smukke danske Vers. 1742. X. p. 729).

(Latinsk Digt i) Henr. Bornemann, Ligpr. over Chr. Casp. Schøller. Kbh. 1679. Fol. p. 357—59.

Als, Johannes Henriksen, formodentlig Broder til ovennævnte, blev 1661 Student fra Odense.

Univmatriklen. I. p. 298.

Themata miscellanea. Hafniæ. 1669. 4. [Resp. Petr. Laurentii].

Als, Peder, er f. $^{16}/_{5}$ 1726 i Kbh. som Søn af Caspar Johan Als, Lakerer i Kbh. († 1762) og Marie Margrethe Olsdatter Zeuthen. Han blev Lærling af Pilo og vandt 1755 Kunstakademiets store Guldmedaille. 1756 rejste han med Stipendium paa 400 Rdlr. aarlig i 6 Aar til Italien, hvor han opholdt sig til 1761; derfra drog han til Paris, da hans Ansøgning om at faa sit Stipendium forlænget endnu 2 Aar var bleven afslaaet, og 1762 vendte han hjem. $^{4}/_{3}$ 1763 agreeredes han ved Akademiet som Portrætmaler; $^{31}/_{3}$ 1764 blev han kgl. Hofskildrer og $^{8}/_{8}$ s. A. blev han Medlem af Akademiet. $^{9}/_{4}$ 1766 blev han Professor ved Modelskolen. † ugift $^{8}/_{7}$ 1776. A. var Medlem af Akademiet i Bologna.

F. J. Meier i Biograf. Lex. I. p. 191—92. — Weilbachs Kunstnerlex. I. p. 27—29. — Weinwichs Konsthistorie. 1811. p. 160—61. — Kbh.'s Skilderie. 1829.

p. 881. — F. J. Meier, Fredensborg. 1880. p. 171. — Thiele, Kunstakademiet og Hestestatuen. 1860. p. 127 o. a. St. — Suhms nye Saml. IV. p. 3—23. — Personalhist. Tidsskr. 5. R. VI. p. 28.

Explication over Compositionen af Allerhøist Hs. Kgl. Majestets originale Portrait i fuld Corpus naturlig Størrelse. Kbh. d. 24. Oct. 1772.

I Suhms nye Saml. IV. p. 4—5 findes en Optegnelse af ham om hans Oldefader. — den er optrykt i Kbh. Skilderie. 1829. p. 730. under Titlen: »Hvad Kiøbenhavns Borgerinder gjorde i Stormens Nat d. 11. Februar 1657.« Smsts. findes en Concept til en Piece i Anledning af J. A. Scheibes Anekdoten eines reisenden Russen. Lübeck [ɔ: Kph.]. 1771.

Breve: af $^{19}/_{7}$ 1760, $^{20}/_{7}$ 1762 og August 1762 til Wiedewelt i Ude og Hjemme. I. 1878. p. 234. 247 samt i Suhms nye Samlinger. IV. p. 3—23. Sidstnævnte Sted (p. 20—22) findes ogsaa hans Testamente af $^{8}/_{7}$ 1776.

Alstrup, Andreas Christian, se: Erslew.

Altewelt, Albert Jørgensen, er f. i Roskilde, Søn af Jørgen Altewelt. 1621 blev han Student fra Roskilde, tog 1622 Baccalaurgraden og fik samme Aar Kommunitetet; 1625 Hører ved Roskilde Skole. 1626 søgte han Universitetet om Stipendium til Udenlandsrejse og opholdt sig udenlands, beskæftiget med Studier, til han 1630 blev udnævnt til Rektor i Roskilde. $^{24}/_{5}$ 1631 tog han Magistergraden. 1638 blev han af Lensmanden Jørgen Seefeld kaldet til Sognepræst i Ringsted, men Borgerskabet havde kaldet en anden Præst og den derved opstaaede Strid blev først endt, da et Kongebrev af $^{22}/_{10}$ 1638 bestemte, at A. som den, der havde været længst i Embede, skulde beholde Kaldet. (jfr. T. Hofman, Afhandl. om at tage og give Tiende. 2. Udg. 1777. p. 59—60); han ordineredes dog først $^{3}/_{4}$ 1639 af den nysindsatte Biskop J. R. Brochmand (jfr. Kirkehist. Saml. III. p. 501). Senere blev han tillige Provst i Ringsted Herred. † 1657 (begravet $^{3}/_{8}$).

A. var 2 Gange gift; hans første Hustru Karen Nielsdatter Hiersing døde 1640 el. 1641; den anden, som hed Gjertrud Strangesdatter, rimeligvis Datter af Raadmand Strange Madsen i Kbh., overlevede ham.

Giessings Jubellærere. II. 2. p. 329—30. — S. N. I. Bloch, Roskilde Domskoles Historie. 1842—46. I. p. 52. 53; II. p. 36; III. p. 6—7; IV. p. 1. — Wiberg. II. p. 624. — Personalhist. Tidsskr. III. p. 265; V. p. 236—37; 5. R. V. p. 263; VI. p. 147. — Norsk Tidsskr. f. Genealogi, Personalhist. etc. I. 1907. p. 198. 387. — Univmatriklen. I. p. 53. 57. 106.

Disputatio theologica de judice et norma judicandi in controversiis religionis. Hafniæ. 1626. 4. [Præs. J. R. Brochmand]. (jfr. A. Thura, Idea hist. litt. Danorum. 1723. p. 250).

Altevelt, Sigvart, er f. 1752 i Aalborg, deponerede herfra 1771. Studerede Medicin, men døde som Student $^{16}/_{10}$ 1775. Han var Medlem af det medicinske Selskab i Kbh.

Adresseavisen. 1775. Nr. 168. — Aalborg Skoleprogr. 1844. p. 1. — Univmatriklen. III. p. 306.

Tentamen med.-chemicum circa cerevisiam. Pars I—II. Hafniæ. 1774—75. [Præs. I. J. C. Tode, II. Heinr. Callisen].

Amberg, Hans Christian, se: Erslew.

Amberg, Herman, se: Halvorsen.

Ambus, Erik Mule, er f. c. 1734. Han blev 1757 Student fra Metropolitanskolen, skal siden have været Lærer ved en Skole i Kbh. og derefter have boet paa en Gaard i Sjælland. Da han i Landhusholdningsselskabets Skrifter offentliggjorde sin nedennævnte Afhandling kalder han sig Student. (I Statstidende 1812. Nr. 19 offentliggør Amalie Ambus, f. Brandt, at hendes Mand Skibskirurgus Erik Mule Ambus er afgaaet ved Døden $^{3}/_{2}$ i sit 34te Aar; det er formodentlig hans Søn).

Univmatriklen. III. p. 167.

Herreds og Kjøbstæds Register over Danmark med Henviisning til de gamle Amter, hvori de have lagt, og de Amter, hvorunder de nu, efter Pl. af 21. Junii 1794, og senere Forandringer, henhøre; saaledes som de i Aaret 1801 virkelig befindes, eller dog sikkerligen blive forandrede. Kbh. Fol.

I Landhusholdningsselskabets Skrifter. VII. 1804. p. 95—154: Beregning grundet paa paalidelige Erfaringer over adskillige Handelsplanters fordeelagtige Dyrkning imod een eller flere Kornsorter paa ligestort Stykke Land; i Anledning af det kgl. danske Landhuusholdnings-Selskabs fierde theoretiske Priismaterie. Skrevet 1800. (Ogsaa udkommen særskilt. Kbh. 1804).

Amerinus, Hans Lauridsen, er f. i Ribe, hvor hans Fader Laurids Nielsen dengang var Sognepræst ved Domkirken, men 1554 blev kaldet til Biskop i Aalborg Stift († 1557). A. blev opdraget i Ribe og studerede senere dels i Kbh., hvor Niels Hemmingsen gav ham sit Tilnavn, fordi han reciterede Ciceros Tale pro Roscio Amerino udenad, dels ved Leipzigs Universitet, hvor han immatrikuleredes 1571 (jfr. Kirkehist. Saml. IV. p. 519). Med kgl. Understøttelse opholdt han sig i adskillige Aar udenlands for at studere, men var dog ret hyppigt hjemme og erhvervede under et af disse Besøg $^{14}/_{5}$ 1574 Kongebrev paa et Kannikedømme ved

Ribe Domkirke. Rimeligvis 1577 tog han Magistergraden i Wittenberg og blev senere Doctor Medicinæ. $^{12}/_{5}$ 1581 fik han det Kanonikat, han havde faaet Kongebrev paa og 1583 vendte han hjem og blev Provinsialmedikus i Ribe, hvor han døde $^{21}/_{10}$ 1605.

Han ægtede 1. efter flere Aars Forlovelse Anna Hansdatter († $^{21}/_{2}$ 1586), Datter af Ribeborgeren Hans Torbernsen. 2. $^{15}/_{10}$ 1587 Lene, Datter af Jacob Madsen Vejle, der s. A. var bleven kaldet til Biskop i Fyn († $^{24}/_{9}$ 1606); hun ægtede efter A.'s Død Ribeborgeren Jens Andersen Lund og skal være død inden 1623.

J. Kinch i Biograf. Lex. I. p. 195—96. — Kinch, Ribe Bys Hist. II. p. 257 ff. — Personalh. Tidsskr. V. p. 237—38. — Ingerslev, Danmarks Læger. I. p. 191. — D. H. O. Cold, Lægevæsenet og Lægerne. 1858. p. 86. — Herholdts Archiv f. Lægevidensk. Hist. I. 1823. p. 69. — Terpager, Ripæ Cimbricæ. 1736. p. 627. — Terpager, Inscriptiones Ripenses. 1702. p. 40 (Gravskrift over hans første Hustru). — Rørdam, Lyskanders Levnet. p. 251—52. — Kirkehist. Saml. 3. R. II. p. 488. — Carøe, Den danske Lægestand. Doktorer og Licentiater. p. 4.

Epithalamion in nuptias Erasmi Joh. Reravii. Hafniæ. 1567.

Querela Daniæ in mortem Christiani III ad Nicolaum Coldingensem. Hafniæ. 1570.

Eucharisticon ad Deum optimum maximum pro defensione et gubernatione annua. Hafniæ. 1570.

Carmen in honorem nuptiarum Matthiæ Lagonii Ripensis et Mariæ, Johannis Langi filiæ. Lipsiæ. 1572. Fol.

Egloga nova et festiva de pacis foedere inter inclyta et potentissima regna, Daniæ et Sueciæ, nuper inito: In qua præter alia lectu non injucunda, belli quoque duces, et alij viri generosi, celebrioresque, Danicæ Nobilitatis familiæ, nec non præcipua bellicarum nauium nomina recensentur. Witebergæ. 1573. [Dette Digt findes »recognita et aucta« i den følgende Samling. 1576].

Carminum varii generis pars prima, quorum catalogum versa pagella indicabit. Witebergæ. 1576.

Ripensium episcoporum series et vita tetrastichis comprehensa. Hafniæ. 1591. 4. — Samme Bog. Ad hanc usque diem continuata per Pt. Terpagrum. Hafniæ. 1704. 4.

Carmen de coronatione et laude Christiani IV. Hafniæ. 1596. [Moller, Worm og Nyerup anfører Aaret 1593, men Kroningen fandt først Sted 1596, hvilket Aarstal Lyskander ogsaa har].

I Rørdam, Universitetets Historie 1537—1621. II. p. 443 findes aftrykt et latinsk Smædevers mod N. Hemmingsen.

Amletsbøl, N. I.

Klage-Suck ofver Konning Friderich den Tredies høi-sørgelige dog meget salige Bortgang fra denne forgiengelige til hin U-forkrenckelige Krone. Kbh. 1670. 4.

I T. de Hofman, Efterretn. om velfortiente danske Adelsmænd. II. p. 314—16. En liden mercurialsk Digt; indeh. Corfitz Greve af Uhlefeld, hans begrædelig trædskelig Anslag imod sin naadige Herre og Konge.

Amsberg, C. R., var Kommerceraad og Ejer af Gaarden Carlshof i Holsten. Han havde 1811 købt Serritslevgaard, men overlod den endnu samme Aar til Firmaet Mussmann & Schwedler og købte istedetfor af dem Gaarden Haraldslund, fra hvilken de imidlertid endnu samme Aar fortrængte ham. Denne Handel gav Anledning til de 2 efternævnte Piecer.

Dokumenteret Fremstilling af Handelshuset Mussmann og Schwedler i Aarhuus, deres Forhold ved Haraldslunds Salg. Kbh. 1812.

Et Par Ord til Giensvar paa det af D'Hrr. Mussmann og Schwedler, Kiøbmænd i Aarhus, indførte i danske Statstidende No. 50, d. 22de Junii 1812; ogsaa No. 51, d. 26de Junii. Kbh. 1812.

Amsberg, S. T., se: Erslew.

Amundin, Carl Ulrich, er f. $^{15}/_{11}$ 1710 i Kallundborg, Søn af Kapellan Hans Amundin († $^{10}/_{3}$ 1739) og Helvig Graa. A. blev Student fra Kallundborg 1729, tog teol. Examen 1735; 1736 blev han Kateket ved Frue Kirke i Kbh., $^{31}/_{5}$ 1737 personel og $^{17}/_{4}$ 1739 residerende Kapellan i Kallundborg, hvor han $^{20}/_{7}$ 1753 kaldtes til Sognepræst og udnævntes til Provst $^{1}/_{5}$ 1758. † $^{25}/_{2}$ 1773.

Han ægtede $^{8}/_{9}$ 1739 Anna Adelgunde Unruhe (f. $^{29}/_{12}$ 1717, † $^{13}/_{4}$ 1812).

Wiberg. II. p. 53—54. — Univmatriklen. II. p. 502. — Personalhist. Samlinger. 5. Aarg. 1906. 3. Tillæg. p. 56.

Har til Hofmans Fundatser. X. Appendix til Sjællands St. p. 27—62 leveret endel ordret aftrykte Rettelser og Tilføjelser ang. »Ars Herred, Callundborg Bye.«

Amundin, Johannes Feldten, er f. $^{11}/_{11}$ 1729 paa Lerchenborg, Broder til ovennævnte Carl Ulrich Amundin. Han blev 1749 Student fra Slagelse Skole, tog 1751 Baccalaurgraden, studerede Matematik og anstillede Observationer paa Rundetaarn, og var 1751—56 Alumnus paa Ehlers' Kollegium. $^{13}/_{10}$ 1758 blev han Skibspræst paa et Skib til Ostindien og Kina og † paa Rejsen.

Roskilde Skoleprogr. 1862. p. 55. — Vestergaard, Elers Collegiums Hist. 1891. p. 163. — Univmatriklen. III. p. 94. 109.

Diss. de statione solis ad Josv. X. 12. 13. Hafniæ. 1752. 4. [Resp. Jens Bing Dons].

Diss. de luce primigenia ad Gen. Cap. I. v. 3. Hafniæ. 1753. 4. [Resp. Joh. Conr. Fabricius].

Diss. de constellatione Orionis. Hafniæ. 1754. 4. [Resp. Mart. Jelstrup].

Disqv. de rubedine coeli vespertina et matutina ansam præbente dicto Matth. XVI. v. 2. 3. Havniæ. 1755. 4. [Resp. Chr. Fabricius].

Diss. de apparitionibus et disparitionibus stellarum. Hafniæ. 1756. 4. [Resp. Curt. Spielderup].

Amundsen, Andfin. Pseudonym.

Andfin Amundsen Nordmand ved den paa nye oprettede Kgl. Liv-Vagts (1ste—5te) Uge-Blade, som hver Fredag skal udgives og indeholde adskillige opmerksomme Betragtninger 8. Maji—5. Junii 1772. Kbh.

Amundsøn, Hans; fra Frederikshald; andet vides ikke om ham.

Den bedrøvet Fader sampt otte Børns veemodig Klagemaal ofver Ursula Korte Kampffs Sign. Conr. Joch. Fabritzii Kierist. Kbh. 1693. Fol.

Ancher, Lorents, er f. i Kbh. $^{4}/_{10}$ 1746, Søn af nedennævnte Peder Kofod Ancher. 1763 blev han privat dimitteret, tog $^{1}/_{5}$ 1764 philosophisk Examen og $^{22}/_{1}$ 1766 teologisk Examen. 1766—67 var han Dekan paa Kommunitetet og rejste 1767 med det Lassonske Rejse-Stipendium til Göttingen, hvor han særlig lagde sig efter de klassiske Sprog og østerlandsk Filologi under Michaëlis og Heyne. 1770 tog han dér Magistergraden og holdt Forelæsninger over græske Forfattere. Han fik ogsaa Ansættelse ved det teologiske Fakultet ved Universitetet i Göttingen som Repetent, men da hans Helbred var svækket, rejste han i Efteraaret 1772 tilbage til Kbh., hvor han $^{29}/_{1}$ 1773 blev beskikket til Professor i Teologi og $^{1}/_{11}$ Aaret efter tog Doktorgraden. Ogsaa i denne Stilling lagde hans daarlige Helbred (jfr. Østs Archiv. 1824 ff. IV. p. 348) ham Hindringer i Vejen, hvorfor han ansøgte om at blive Sognepræst ved St. Knuds Menighed i Odense. Til dette Embede blev han kaldet $^{16}/_{11}$ 1775 og beskikkedes tillige til Stiftsprovst i Fyns Stift. † $^{7}/_{6}$ 1798.

Han ægtede $^{13}/_{5}$ 1774 Ursula Elisabeth Wodroff (f. 1748, † $^{1}/_{4}$ 1813), Datter af Justitsraad Frederik Wodroff og Ursula Christiane Linde.

A. Jantzen i Biograf. Lex. I. p. 200—01. — Bloch, Den fyenske Gejstligh. Hist. I. p. 698—702. — Badens Universitetsjournal. 1798. p. 140. — Hundrup, Biograph. Efterretn. om Doctores. p. 53. — Bidstrup, Familien Koefoed. 1887. p. 5. — Dansk Maanedsskrift. 1865. I. p. 421. — Personalh. Tidsskr. 3. R. V. p. 62. — I Østs Intelligentsblade. 1798. II. p. 715—18 findes en latinsk Gravskrift af H. Sibbern og et dansk Sørgedigt af H. M. Juell over ham. — Univmatriklen. III. p. 233. 248. 334.

Disquisitio hermeneutico-theologica de dæmoniacis in regione Gadarena. Marc. V. v. 1. Hafniæ. 1766. 4. [Resp. Jac. Henr. Schou]. [Anm. i L. Eft. 1767. p. 108].

Diatribe in fragmenta geographicorum Eratosthenis. Partic. I. Goettingae. 1770. 4. [Anm. i Gött. Anz. 1770. p. 409; C. F. Schmidt, Philol. Bibliothek. 1770. I. 4. St.; Krit. Journal. 1770. p. 193].

Præken paa første Paaskedag 1773, holden i Vor Frue Kirke. Kbh. 1773. [Anm. i L. Eft. 1773. p. 753; Fortegn. o. Trykkefrihedsskr. III. p. 225].

Disqvisitio de canonica auctoritate libri Estheræ. Part. I. Diss. inaug. Hauniæ. 1774. 4. [Resp. C. C. Birch]. [Anm. i Krit. Journal. 1775. p. 345; Krit. Tilskuer. 1775. p. 269].

Indhold af Høymesse-Prækener for 1776 fra Fastelavns Søndag til 24. Søndag efter Trinitatis. Odense. 1776.

Prædiken over Philipp. III. 7.—10. om Jesu Religions Ypperlighed, i Anledning af en Jødes Daab, tilligemed en kort Tale over Tit. III. 5.—7.; begge holden d. 11. Junii 1779 i St. Knuds Kirke. Odense. 1779.

Liigprædiken over Sal. Nicolai Nannestad, Doctor Theologiæ og Professor i det Ebreiske Sprog og Lektor Theologiæ ved Odense Gymnasium, holden udi St. Knuds Kirke d. 25. Apr. 1782. Odense. 1782. [Anm. i Litt. Progresser. II. p. 302 (af Seydlitz); L. Eft. 1782. p. 365].

Æreminde oprettet Mad. A. C. Kurrelbaum, fød Brorson, ved en Sørgetale holden i St. Knuds Kirke d. 31te Jan. 1783. Odense. 1783. [Anm. i L. Eft. 1783. p. 379].

Sendschreiben an den Hrn. M. H. E. G. Paulus, das ungedruckte griechische Glossarium des Photius betreffend. Kph. d. 19. Merz 1789. [Anm. i L. Eft. 1789. Nr. 20]. Suhm, der 1779 havde tilkøbt sig Reiskes efterl. Samling af orientalske og græske Haandskrifter og Collectanea, havde 1784 overdraget A. af disse at udgive Photius Lexikon, men da Arbejdet trak ud, begærede han 1795 det til A. udlaante Haandskrift og de Bøger, han havde haft til Laans, tilbage og Arbejdet gik saaledes helt i Staa. (jfr. Werlauff, Det st. kgl. Bibl. Hist. 2. Udg. p. 273; C. W. Bruun, P. F. Suhm. p. 374 og Tillæg p. 11 ff., hvor foruden Suhms Breve til A. ogsaa A.'s Brev af $^{6}/_{8}$ 1795, hvormed han tilbagesender Haandskriftet, er aftrykt). Sine egne Udkast og Notitser beholdt A. og disse kom efter hans Død ved Køb til det st. kgl. Bibl. Af dem meddelte N. Schow en Prøve i: Specimen novæ editionis lexici Photii ex apographo Reiskiano. Hauniæ. 1817. i hvis Fortale der gøres Rede for A.'s Forhold til Udgiverarbejdet.

Tanker om den offentlige Gudstjenestes og de med samme forbundne Kirkeskikkes behøvende Forandringer. Odense. 1792. [Anm. i Kritik og Antikr. 12. H. p. 449].

I Odense Adresse-Contoirs Efterretninger. 1783. p. 741—43 findes Referat af Indholdet af hans Ligtale over P. v. Westen Eilschow.

Han havde megen Andel i Walchs philologische Bibliothek. I—III. Göttingen 1770 ff. og skal endog iflg. Ekkards Register über die götting. gelehrten Anzeigen. 1784—85 have udgivet de 8 Stykker, der udgør det første Bind af Biblioteket.

Han arbejdede paa en Udgave af Arati Phænomena — Forarbejderne dertil kom ved Køb 1799 i det st. kgl. Biblioteks Eje. Endvidere skal han have paatænkt Udgaver af Vitalis Blesensis Amphitrio og Apollonii lexicon Homericum, hvilken sidste i 1785 skal have været saa vidt fremskreden, at den ventedes at kunne udkomme ved Paaskemessen det følgende Aar paa det Korten'ske Forlag. (jfr. Minerva. 1785. Sept. p. 14). Den udkom imidlertid aldrig.

Hans Bibliotek, over hvilket der findes en trykt Katalog, blev solgt ved Auktion i Odense 1799. I Fortalen giver daværende Subrektor S. N. J. Bloch en Udsigt over A.'s efterladte Manuskripter.

Ancher, Peter, blev Student 1735 fra Ribe og var 1736—39 Alumnus paa Borchs Kollegium.

Univmatriklen. II. p. 562. — Borchs Kollegiums Festskr. 1889. p. 168.

De turri incatata ad Toletum Castiliæ novæ disp. Hafniæ. 1826. [ɔ: 1736]. 4. [Resp. Ansg. Borch].

Diss. physico-historica de succino Danice Raf, part. I. de nominibus et etymologia. Havniæ. 1737. 4. [Resp. Joh. Joach. Anchersen]. Af denne Disputats haves Exemplarer, hvor p. 9—16 er betegnet som D. R. — Continuatio. Hauniæ. 1737. 4. (jfr. Bibl. Dan. II. p. 205).

Ancher, Peder Kofod, er f. $^{14}/_{6}$ 1710 i Østerlarsker paa Bornholm, hvor hans Fader Jørgen A. († 1718) var Præst; hans Moder hed Johanne Kofod. 1722 blev han sat i Skole i Sorø under den bekendte Rektor Sneedorf; allerede Aaret efter kunde han være bleven dimitteret til Universitetet, men efter hans Moders og Rektorens Ønske skete dette dog først 1726. Aaret efter tog han den filosofiske Examen og umiddelbart efter Baccalaurgraden. 1727 blev han Alumnus paa Walkendorfs Kollegium og siden Dekan paa Kommunitetet i 2 Aar. 1730 tog han teol. Examen med L.; derefter kastede han sig over Jura'en og tog 1738 den nyoprettede retsvidenskabelige Examen. Efter A. Høiers Død og Scheidts Oprykning i dennes Plads konkurrerede A. 1740 med Stampe og Møllmann om det ledige Professorat (jfr. Danske Saml. V. p. 244), og blev den sejrende, idet han $^{19}/_{5}$ 1741 udnævntes til Professor juris. Aaret efter disputerede han for den juridiske Doktorgrad (jfr. Dänische Bibl. V. p. 483, hvor det ved hans Promotion udstedte Program er aftrykt). 1748 blev A. første Professor i Jura

og Dekan i Fakultetet og 1752 beklædte han første Gang Stillingen som Universitetets Rektor. 1753 udnævntes han til Assessor i Højeste-Ret, General-Auditør ved Sø-Etaten og Justitsraad. 1756 faldt A., der i det Hele led af et svageligt Helbred (jfr. Personalhist. Tidsskr. 3. R. V. p. 62) i en svær Sygdom, for hvilken han 1757 med kgl. Understøttelse foretog en Baderejse til Pyrmont, hvor han siden ofte søgte Rekreation. Han følte sig imidlertid ikke mere stærk nok til at holde Forelæsninger og lod derfor disse besørge ved Vikarer, ligesom han lod sit Embede som Generalauditør forrette af andre. Da han 1776 tog sin Afsked fra dette Embede, beholdt han Gagen for Livstid. A., der 1766 blev Etatsraad og 1770 virkelig Etatsraad, 1769 Medlem af Landhusholdningsselskabet og 1774 Konferensraad, fik 1783 for sin Udgave af jyske Lov en Brillantring med Indskriften merito af Kongen og Tilsagn om en aarlig Pension for sin Enke. 1750 blev han Medlem af Videnskabernes Selskab. A. var Medlem af en Række Kommissioner, saaledes bl. a. af Kommissionen til Revision af Landsloven (1743 o. fl. Aar), af en Kommission, der skulde paadømme en Ægteskabssag mellem Herman Løvenskiold og Ingeborg Akeleye (1770), af Kommissionen, der skulde dømme Struensee og Brandt (1772), samt af Kommissionen ang. den Laurvigske Arvesag. A. † $^{31}/_{7}$ 1788.

A. ægtede 1. $^{7}/_{9}$ 1742 Sophie Amalia Bildsøe (f. 1715, † 1746, begr. $^{14}/_{10}$), Datter af Sognepræst i Kjettinge og Breigninge Lorents Christophersen Bildsøe (f. 1666, † 1736) og Anna Sophie Olufsdatter Lundt. 2. $^{17}/_{11}$ 1751 Johanne Maria Sevel (f. $^{13}/_{10}$ 1725, † $^{17}/_{1}$ 1787).

H. Matzen i Biograf. Lex. I. p. 202—8. — [Jac. Baden], Memoriam P. K. Ancher commendat Univ. Havn. 1788. 4. [optrykt i Badens opuscula Latina. 1793. p. 371—400]. — Ancher, Dänisches Lehns-Recht, übers. von J. H. Bärens. 1788. Fortalen p. XIII—CX. (gennemset af A. selv). — Bärens, Juridisk Lommebog. 1795. p. 99—102. — Minerva. 1788. III. p. 119. — Büschings Nachrichten. II. p. 74—84. — Hundrup, Efterretn. om Doctores. p. 115. — Bidstrup, Familien Koefoed. 1887. p. 5. — Suhms saml. Skr. XIV. p. 294. 331 (Gravskrifter over A. og hans 2den Hustru). — Matzen, Kbh. Univ. Retshist. II. p. 282 ff. — Personalh. Tidsskr. 3. R. V. p. 61—62. — Personalhist. Samlinger. 5. Aarg. 1906. 3. Tillæg. p. 58. — Danske Saml. I. p. 102—08. — Univmatriklen. II. p. 480. 492.

Disqvisitio præscriptionis Danorum e fontibus genuinis, naturali et civili derivatæ, excussæ, explanatæ. Hafniæ. 1740. 4. [Resp. Joh. Lud. Münch].

Cogitationum in dubios qvosdam articulos legis Danicæ de successione ab intestato part. I—III. Havniæ. 1742—43. 4. [Resp. I. Ansg. Andr. de Suhm, II. Fr. Chr. Sevel, III. Claud. Steenbech]. (jfr. F. C. Sevel. 1745).

Conjecturæ de origine et sensu septimæ generationis, lingva vernacula, Syvende Mand, termini legibus nostris præfiniti, ut finem faciat successioni ab intestato et regio deinceps fisco aditum ad successionem aperiat. Havniæ. 1744. 4. [Resp. Casp. Pt. Rothe].

Programma de diversa notione jurisdictionis et magistratus juxta legem Danico-Norvegicum. Hafniæ. 1745. Fol.

De genuina contrariarum legum conciliandarum ratione diss. I—II. Hafniæ. 1749 (ɔ: 1750) — 1751. Accedunt corollarii loco miscellæ qvæstiones juris maxime controversi. Havniæ. 1751. 4. [Resp. I. Ole Strøm, II. Engelbr. Hesselberg]. [Anm. i L. Eft. 1750. p. 265].

Han er Forfatter til den under J. F. Bruns' [fra Delmenhorst] Navn udkomne: Diss. jur. inaug. ad L. 6 ff. de justo et jure, de jure civili, naturali, dum addit aliquid vel detrahit nequicquam contrario. Hafniæ. 1750. 4. (jfr. Ancher, Dänisches Lehns-Recht, übers. von J. H. Bärens. 1788. p. XXXV—XXXVI; Büschings Nachr. II. p. 82).

En kort Anviisning især for en Dansk Jurist, angaaende Lovkyndigheds og Staats-Konstens adskillige Deele, Nytte og Hielpe-Midler. Kbh. 1755. [Anm. i L. Eft. 1755. p. 277; Büschings Nachr. III. p. 437. 502 (af Cold); jfr. Suhms saml. Skr. XV. p. 223—24]. — Anviisning for en Dansk Jurist, angaaende Lovkyndigheds adskillige Deele, Nytte og Hielpemidler. Kbh. 1777. [Anm. i Krit. Journal. 1773. Nr. 33 (af Caroc); Alm. dansk Bibl. 1778. III. p. 99; L. Eft. 1777. Nr. 42; Krit. Tilskuer. 1777. p. 377; Gött. Anz. 1778. Zug. p. 170].

Diss. de indole juris privati pro habitu imperii Danico-Norvegici, scripto Montesqueviano: de l'esprit des loix opposita. Part. I. Hafniæ. 1756. 4. [Resp. Joh. Erichsen]. — Libri II. Hafniæ. u. A. 4. [Anm. i Acta eruditorum. 1757. p. 100—6; Journal encyclopédique. 1757. I. 3. partie. p. 25—41; Götting. Anzeig. 1758. p. 414; Lilies l. Eft. 1756. p. 505; Lorcks Nachrichten. II. p. 124; Büschings Nachr. III. p. 286; Mercure Danois. 1756. Sept. p. 68; Oct. p. 183; Nov. p. 323; L. Eft. 1756. p. 385. Denne Anmeldelse er overs. i Schlesw.-hollst. Mag. 1757. p. 231. Jfr. E. Holm, Om Kongemagt, Folk og Frihed (1746—70). 1883. p. 42 ff.]. Der udkom kun 1ste Del, skønt Nyerup ogsaa anfører en 2den Del 1758, og i Udgaven u. A. findes ogsaa kun første Del, til Trods for at det paa Titelbladet hedder »libri duo«. — Iflg. B. Dass' Beretning i et Brev $^{19}/_{8}$ 1756 til Suhm (Suhms Skrifter. XV. p. 251—52) skal Mr. Rothe (formodentlig C. P. Rothe) endnu samme Aar have udgivet en »elendig dansk Oversættelse« af A.'s Bog; da han i denne havde ladet trykke en Dedikation til Grev Holstein, hvori han retter skarpe Angreb mod den svenske Regering, blev der nedlagt Forbud mod Bogens Salg. Rothe udelod saa denne Dedikation og satte en kort Fortale i Stedet.

Brevis imago supremi regii judicii in geminis Daniæ et Norvegiæ regnis, delineata ad exemplar ordinationis novissimæ. Hafniæ. 1756. 4. Resp. Joh. Ørsted]. [Anm. i Lillies l. Eft. 1756. p. 441].

Et Brev til Ingen, om Intet i Lov og Ret. Kbh. 1764. 4. (Anonym). [Anm. i L. Eft. 1765. p. 120—27 og Anhang; jfr. P. Obel, Freja, 1835. p. 82; Ancher, Dänisches Lehns-Recht; übers. von Bärens. 1788. p. LIII—LVI; Aftenposten. 1786. Nr. 27]. — I Anl. af dette Skrift udgav H. M. Ponich anonymt: Tanker om Brevet til Ingen om Intet i Lov og Ret. Kbh. 1765. 4.

Forsvar for Love og Lovkyndighed til Svar paa Brevet om Intet i Lov og Ret. Kbh. 1765. 4. (Anonym). [Anm. i L. Eft. 1765. p. 425].

Om den retteste og beste Maade at regne Slægtskabs Led paa i Ægteskabs- og Arve-Sager, samt om Led-Regnings Maaden efter vore danske og Norske Love. Kbh. 1765. M. Tabel. [Anm. i L. Eft. 1765. p. 321].

En dansk Lov-Historie fra Kong Harald Blaatands Tiid til Kong Christian den Femtes. I—II. Kbh. 1769—76. 4. [Til 2. Del er føjet: Accessio jurium quorundam Daniæ municipalium. Dette Anhang udkom ogsaa særskilt med forandret Titelblad: Farrago legum antiquarum Daniæ municipalium una cum commentario Pauli Cypræi in leges Slesvicenses. Hafniæ. 1776. 4.]. [Anm. i L. Eft. 1769. p. 493. 509. 525—41; 1776. p. 561. 577; Krit. Journal. 1769. p. 479; 1776. p. 113; Krit. Tilskuer. 1776. p. 89; Kiel. gelehrte Zeitung. 1776. p. 81; Acta eruditorum. 1772. p. 302; Gött. Anz. 1770. p. 649; jfr. Zeitschrift f. geschichtl. Rechtswissensch., herausg. von Savigny. III. 1817. p. 75. 87—92.]. — I L. Eft. 1796. p. 735—36 indbød Kancelliraad Joh. Andr. Lesser til Subskription paa en forkortet tysk Udgave af Lovhistorien; den udkom ikke, men Kordes (p. 207) oplyser, at Manuskriptet forelaa færdigt til Trykken i 1797.

Erindringer imod den nylig udgivne Betænkning, hvorvidt en Efterkommere i Regieringen er forbunden at betale sin Formands Gield. Kbh. 1771. (Anonym). [Det er rettet mod J. R. Schumachers Skrift, jfr. Bibl. Dan. I. p. 1048., der tillige fremkaldte O. H. Guldbergs anonyme Fortælling Azan eller den fra Gield udfriede Fyrste. Kbh. 1771]. [Anm. i L. Eft. 1771. p. 577; Fortegn. o. Trykkefriheds-Skrifterne. I. p. 121].

Et Brev til Forfatteren af de Kiøbenhavnske Samlinger, angaaende Skrive-Friheden. Kbh. 1771. (Anonym). [Rettet imod en Artikel af Suhm om Skrive-Friheden i 1. Hefte af dennes Samlinger].

Et Brev til Forfatteren af de Kiøbenhavnske Samlinger, angaaende Skrive-Friheden, paa nye trykt med Anmærkninger til Forsvar for Skrive-Friheden [af B. G. Sporon]. Kbh. 1771. (Anonym). [Anm. i L. Eft. 1771. p. 545; Fortegn. o. Trykkefriheds-Skr. I. p. 173].

Farrago legum antiqvarum Daniæ municipalium una cum commentario Pauli Cypræi in leges Slesvicenses. Hafniæ. 1776. 4.

Dansk Lehns Ret. Kbh. 1777. [Anm. i L. Eft. 1778. Nr. 1; Krit. Tilskuer. 1777. p. 337; Krit. Journal. 1777. Nr. 35—36 [af Auditør Caroc]; Alm. dansk Bibl. 1778. III. H. 8. p. 97; Gött. Anz. 1778. p. 129; Allg. d. Bibl. XC. p. 403.].

Dänisches Lehns-Recht. Uebersetzt und mit einigen Anmerkungen, einer Vorrede, die eine vollständige Lebensbeschreibung des Verfassers enthält, nebst zwey Tabellen versehen von Joh. Heinr. Bärens. Kph. 1788.

Svar paa nogle Spørsmaale til det juridiske Fakultet. Kbh. 1779. 4. [Anm. i L. Eft. 1780. p. 417; Gött. Anz. 1780. Zug. p. 401].

Om gamle danske Gilder og deres Undergang. Kbh. 1780. [Anm. i L. Eft. 1780. p. 497; Kiel. Litt. Journ. 1781. p. 761; Gött. Anz. 1780. p. 686].

Om den fornuftige Guds-Dyrkelse. Kbh. 1781. [Anm. i L. Eft. 1782. Nr. 2; Alm. d. Litt. Journal. 1781. II. p. 316; Litt. Progresser. II. p. 1 (af Seydlitz); Kiel. Litt. Journal. 1781. p. 715].

Von der vernünftigen Verehrung Gottes. Uebersetzt von Holger de Fine Olivarius. Kiel und Lpz. 1782. [Anm. i L. Eft. 1783. p. 91; Gött. Anz. 1783. p. 394].

Den jydske Lovbog paa gammel Dansk, med forskiellige Læsninger, latinsk Oversættelse, Anmerkninger og Forklaringer. Kbh. 1783. 4. [Der findes ogsaa Exemplarer med latinsk Titelblad: Lex Cimbrica antiqua lingua Danica, variis lectionibus, versione Latina, animadversionibus et interpretamentis illustrata. Hafniæ. 1783. 4. Med tilføjet latinsk Register, men ellers samme Tryk]. [Anm. i L. Eft. 1786. p. 385; Kiel. Litt. Journ. 1785. p. 72; Gött. Anz. 1784. p. 209].

Om Syndens Oprindelse og Fortplantelse. Kbh. 1788. (Anonym). [Anm. i Kritik og Antikr. 2. H. p. 552].

Samlede juridiske Skrifter, udg. af J. F. W. Schlegel og R. Nyerup. 1ste Deel, indeh. Lovhistorien. Kbh. 1807. — 2den Deel. 1.—2. Afd. indeh. Afhandlinger henhørende til Lovhistorien. Kbh. 1809. — 3die Deel indeh. særskilte Undersøgelser og Afhandlinger af historisk-juridisk Indhold. Kbh. 1811. [Anm. i Litt.-Tidende. 1813. p. 481. 505 (af Kolderup Rosenvinge)].

Nyerup anfører, formodentlig efter J. H. Bärens Opgivelse (p. CVI i hans Oversættelse af A.'s Dänisches Lehns-Recht. 1788), at A. har udgivet: Oplysninger betreffende Lehns-Følgen i Grevskabet Laurvigen og Hertugens til Slesvig-Holsteen-Augustenborgs Ret og Adgang til samme. Kbh. 1785. — herimod har A. imidlertid bestemt protesteret i Adresseavisen. 1788. Nr. 104, idet han henviser til vedkommende Skrifts Fortale, hvoraf det forøvrigt ogsaa fremgaar, at han ikke kan være Forfatteren. Hans Votum i Sagen er derimod aftrykt i Skriftet. Imod disse Oplysninger udgav Pet. Uldall anonymt: Erindringer ved de betreffende Lehnsfølgen i Grevskabet Laurvigen udgivne Oplysninger. Kbh. 1785. og da hans Erindringer nærmest angik A.'s Votum, fandt denne sig beføjet til at foranstalte en ny Udgave af Erindringerne. »Oplagte paa ny med Tillæg af nogle Anmerkninger.« Kbh. 1785., hvilket han ogsaa vedgaar i ovenfor nævnte Avertissement. (jfr. Kraft, Beskrivelse over Norge. II. 1822. p. 887).

I »Orationes inaugurales memoriam restaurati ante seculum imperii absoluti celebrandi causa dictæ in audit. sup. universitatis Hafn.« Hafniæ. 1760. Fol. p. 99—120. Oratio de præstantia imperii absoluti.

I Acta eruditorum. 1761. p. 553—58. Epistola ad Fr. Platnerum de autoritate juris Romani, canonici, Longobardici et criminalis Carolinæ in Dania.

I »Acta academiæ Haun. inter gaudia aulæ populique ob celebratas feliciter nuptias principis Friderici.« Hafniæ. 1774. Fol. findes en Tale (p. 1—10) af A. som Rector magnificus, en Tale som Promotor ved den juridiske Doktorgrads Meddelelse samt (p. 29—40) en Tale om de Mecklenborgske Fyrsters Nedstamning fra de gamle danske Konger. Denne Tale blev af Koppe oversat i Rostockische Monatsschrift. 1791. p. 49—62. u. T.: Rede von der Abstammung der Mecklenburgischen Fürsten von den alten dänischen Königen, Knud dem Groszen, Erich Glipping und Friedrich I.

I »Acta litteraria universitatis Hafniensis.« 4. 1778. p. 103—31. Oratio academica de jurisprudentia emendanda. — p. 131—44. De jurisprudentia legislatoria ad Dnum Fellenbergium. [Anm. i Gött. Anz. 1763. p. 190]. — p. 144—81. Fragmenta colloqvii olim epistolici cum libero Barone de Senckenberg, de fontibus legum patriæ, de mutuo juris Germanici et patrii usu in explicandis utrinqve legibus, de legibus Haraldinis, speculo Saxonico, jure Cæsareo pp. — p. 181—96. De legibus Anglicis Canuti Magni in perantiqvo codice Bibliothecæ Colbertinæ. [Anm. i Alm. d. Litt. Journal. 1779. p. 264—68; Krit. Journal. 1779. p. 37—41].

I Vidensk. Selsk. Skr. VI. p. 57—78. Beviis paa Sprog-Konstens virkelige Nytte, som en Fortale til den Afhandling, der er destineret til følgende Tome om Oprindelsen til det Ord: Adel, forklared af vores gamle Nordiske Allodial-Ret. [Anm. i Büschings Nachr. III. p. 99]. — VII. p. 129—68. Philosophiske Betragtninger angaaende det Spørgsmaal: Enten Lyst til Got eller Afskye for Ont formaaer meest hos et Menneske. [Anm. i L. Eft. 1758. p. 250—63. Afhandlingen udkom særskilt i tysk Oversættelse: Ob die Lust oder der Abscheu am stärksten würke. [Uebers. von J. Baden]. Kph. und Lpz. 1763. 4. [Anm. i L. Eft. 1763. p. 179—92. 195—202; Lorcks Nachr. III. p. 59]. — IX. p. 50—83. Skulde vel Kong Waldemar den I. have givet den Skaanske og Sællandske Lov? [Anm. i L. Eft. 1766. p. 25]. — X. p. 29—49. Beviis, at Norge, ved Kong Christian III. Recess af 1536, ikke er bleven til en Provintz af Dannemark. [Anm. i L. Eft. 1771. p. 452].

I J. H. Bärens, Juridisk Lommebog. 1795. p. 25—43. Tillæg til de udi det Kbh.'ske lærde Selskabs Skrifter trykte 2de Afhandlinger om en gammel dansk Lov, kaldet Arvebogen. — I Aargangen 1797. p. 39—48. Om Helmeskyld.

I J. F. W. Schlegels Astræa. V. 1805. p. 237—396. Promemoria til Lov-Commissionen af 31. Martii 1759, tilligemed nogle Anmerkninger i Anledning af den Nye Lov, et Udkast til et nyt Cap. om Vidner, samt Concept til en Formaning til Vidner og Parter, naar de for Retten tages i Eed.

I Juridisk Arkiv, udg. af Chr. Krohg. 1803. Nr. 1. p. 66—93. Om det danske og norske Lovarbejde under Kongerne Frederik den Tredje og Christian den Femte.

I Mercure Danois. 1753. mai. p. 336—48. findes et Uddrag af A.'s Universitetstale paa Kongens Fødselsdag 1753.

Af to Universitetsprogrammer 1768 (Om Salvingens Betydning og Om nomina appellativa) findes Referat i L. Eft. 1768. p. 461. 489.

Han skrev Fortaler til: Philosophiske, historiske og oeconomiske Skrifter [af F. C. Eilschov]. 1.—5. H. Kbh. 1746—47. 4. [Om Dyrene kand tillegges Fornuft eller ey]. — C. D. Hedegaard, Trifolium juridicum. Odense. 1748. 4. og Kbh. 1766. — F. C. Eilschov, Lebensbeschreibung des Weltweisen Pythagoras. Kph. u. Lpz. 1756 [i begge Trykkene af denne Bog findes A.'s Fortale]. [Ob denen Thieren eine Vernunft könne beygeleget werden oder nicht]. — J. F. Melon, Forsøg til en politisk Afhandling om Handel. Oversat [af M. Theiste]. Kbh. 1759. [Om Handelens Nytte for borgerlige Stater]. — John Arnesen, Hist. Indledning til den gamle og nye islandske Rættergang. Kbh. 1762. 4. [Om den theoretiske Lovkyndigheds, især vore gamle Loves Nødvendighed og Nytte]. — T. Reenberg, Poetiske Skrifter, udg. af T. R. Teilmann. Kbh. 1769. 4. [Anm. i Krit. Journal. 1770. Nr. 10—11; L. Eft. 1769. Nr. 39—40]. — Han skrev en meget rosende Approbation til Fr. Chr. Schønau's »Forsøg paa en Historie om Naturens Ret.« Kbh. 1751. i den Mening, at den var forfattet af Otto Manderup Rantzau. Da han opdagede sin Fejltagelse, undsaa han sig ikke ved (i L. Eft. 1751. p. 276) at oplyse, at Approbationen ikke var møntet paa Schønau. (jfr. G. L. Baden, Frederik Vs Regerings Aarbog 1832. p. 87—88; C. Nyrop, Den danske Boghandels Hist. I. p. 304; Hist. Tidsskr. 6. R. II. p. 77).

Han oplæste 8. Marts 1751 i Videnskabernes Selskab en Afhandling »om Døve og Dumme«, der ikke blev trykt. (jfr. Molbech, Videnskabernes Selskabs Hist. 1843. p. 136).

I Kritik og Antikr. 1788. p. 543 indbød J. H. Bärens til Subskription paa en »Ord-Konkordants over Christian Vs danske og norske Lov«, som A. havde udarbejdet og kort før sin Død tilladt ham at udgive.

I L. Eft. 1797. p. 287—88 indbød Kløcker og Gudenrath til Subskription paa en Udg. af A.'s efterladte Skrifter, dels utrykte, dels tidligere trykte i periodiske Værker, hvoriblandt en Prøve paa hans »korte gudlige Tankerim.« Den udkom aldrig.

Anchersen, Ancher, er f. $^{17}/_{1}$ 1644 i Kerteminde, hvorhen hans Forældre var flygtet, da Svenskerne havde besat Jylland. Hans Fader var nedennævnte Anker Sørensen. A. blev sat i Odense Skole og 1659 i Gymnasiet, hvorfra han 1661 dimitteredes til Universitetet. 1662 tog han Baccalaurgraden og drog 1665 udenlands, hvor han studerede Teologi og orientalske Sprog ved for-

skellige af Tysklands Universiteter, navnlig i Wittenberg. 1666 vendte han hjem og blev 1668 Rektor ved Kolding Skole. 1671 disputerede A. for Magistergraden og fik 1673 Løfte om at blive sin Faders Efterfølger i Præstekaldet. 1682 blev han Sognepræst i Kolding. Her havde Kongen Lejlighed til at høre ham prædike og den Omstændighed skyldes det sikkert, at A. $^{5}/_{1}$ 1692 blev udnævnt til Kronprins Frederiks Hofprædikant paa dennes Udenlandsrejse 1692—93 til Tyskland, Italien, Frankrig og Nederlandene. $^{20}/_{6}$ 1693 udnævntes han til Biskop over Ribe Stift og $^{11}/_{10}$ 1697 til Doctor theologiæ. † $^{19}/_{6}$ 1701.

Han ægtede Sept. 1673 Maria Pedersdatter, og efter hendes Død 1688 Anne Nielsdatter Obling († 1703, begr. $^{4}/_{7}$), som tidligere havde været gift med Jens Jørgensen Jelling, Ejer af Gaarden Laage i Sindbjærg Sogn, og var Datter af Niels Nielsen Obling.

V. A. Secher i Biograf. Lex. I. p. 208—9. — Universitetsprogram 1701. — Giessing. II. 1. p. 274. — Pontoppidan, Annal. eccl. Dan. IV. p. 155. — Zwergius, Det siellandske Cleresie. p. 740. — V. A. Secher, Slægten Secher. 1885. p. 60—63. — Fyhn, Efterretn. om Kolding. 1848. p. 81. 110. — P. N. Frost, Optegn. om Ribe. 1842. p. 66. — Frost, Ribe Domkirke. 1841. p. 60. — Kolding Skoleprogr. 1915. p. 79—80. — P. B. Grandjean, Tillæg til Meddel. om Thygine Graae, f. Lunds Forfædre. 1918. p. 22—25. — Univmatriklen. I. p. 297.

Formæ syllogismi natura considerata. Hafniæ. u. A. [c. 1670]. 4. [Resp. Paulus Jani Munggardi]. [Muligvis er Respondens Forfatteren].

Anchersen, Ancher, er f. $^{6}/_{1}$ 1702 i Borch Præstegaard i Ribe Stift, hvor hans Fader Ancher Sørensen (f. $^{1}/_{10}$ 1669, † $^{30}/_{10}$ 1715) var Præst. Hans Moder, Maria Hansdatter Curtz, ægtede Efterfølgeren i Kaldet Lauge Pedersen († 1775) og døde 1767. (jfr. Fløe og Nielsen, Nørre Horne Herred. p. 141 og Terpager, Inscript. Ripenses. p. 100). A. dimitteredes privat 1716 af sin Broder Søren A. og tog 1718 Baccalaurgraden. $^{19}/_{10}$ 1719—$^{28}/_{10}$ 1724 var han Alumnus paa Borchs Kollegium. Han lagde sig efter Medicinen under Johs. de Buchwald og praktiserede som Amanuensis hos Jens Bing. 1721 fulgte han med Grev Ahlefeldt-Laurvig paa dennes Rejse til Badestedet Aachen. 1728 rejste han med Finckes og Fuirens Stipendier paa Studierejse til Halle, Leipzig, Jena, Erfurt og Strassburg, hvor han gjorde et længere Ophold. Da han stod i Begreb med at rejse videre til Frankrig, indtraf hans Udnævnelse $^{27}/_{9}$ 1729 til Stads-Fysikus og Provincial-Medicus i Ribe. Han vendte tilbage til Kbh. 1730 og disputerede s. A. $^{6}/_{2}$ for Doktorgraden. Han nød stort Ry som Læge og det blev ham

tilbudt at komme til Universitetet, men han afslog det. † $^{28}/_{2}$ 1760.

Han ægtede 1732 Ingeborg Christine Fridsch (f. 1714, døbt $^{11}/_{3}$, † $^{31}/_{1}$ 1790), Datter af Købmand Mathias Fridsch i Ribe. Ægteskabet var barnløst og A. benyttede derfor sin Formue til at oprette et Legat til fattige Børns Undervisning.

Jul. Petersen i Biograf. Lex. I. p. 209—10. — Ingerslev, Danmarks Læger. II. p. 210. — Universitets Program ved hans Død 1760 (Uddrag i L. Eft. 1760. p. 204—7). — Hundrup, Efterretn. om Doctores. p. 156. — Borchs Kollegiums Festskrift. 1889. p. 147. — Hofmans Fund. IX. App. til Ribe Stift. p. 5. — Saml. til jysk Hist. og Topogr. X. p. 85—94. — E. Ingerslev, Fragm. af Fødselshjælpens Hist. II. 1907. p. 366—67. — Carøe, Den danske Lægestand. Doktorer og Licentiater. p. 4. — Personalhist. Tidsskr. 5. R. VI. p. 160. — Univmatriklen. II. p. 401. 414.

De medicatione per musicam diss. I—III. Hafniæ. 1720—22. 4. [Resp. I. Jens Pt. Storm, II. Joh. Fleischer, III. Chr. Nissen]. (Der findes to forskellige Tryk af disse Disputatser, der adskiller sig ved Vignetterne paa Titelbladene).

De monstro cyclopio Hafniensi diss. I—II. Hafniæ. 1724. 4. [Resp. Petr. Hee].

De στροφη septimestri foetus Gallis dicta la culbute falso hactenus credita. Diss. Havniæ. 1730. 4. [Præs. Georg. Frid. Francus de Frankenau]. (jfr. J. Petersen, Den danske Lægevidenskab. 1893. p. 111).

I Juridiske, medicinske og oeconomiske Tidender. 1768. Nr. 42. p. 2—3. Om Kink-Hoste. og Nr. 49. p. 3. Tilforladeligt Middel imod Fnat eller Udslet. [en Recept].

Anchersen, Ancher, er f. $^{11}/_{12}$ 1722 i Taarnby paa Amager, Søn af nedennævnte Matthias Anchersen. A. blev 1737 privat dimitteret, tog $^{23}/_{6}$ 1738 Baccalaurgraden og $^{20}/_{10}$ 1739 teol. Examen med h. ill. 1744—49 var han Alumnus paa Borchs Kollegium og tog $^{27}/_{7}$ 1744 Magistergraden. Derefter blev han ansat som øverste Hører ved Helsingør lærde Skole og 1757 som Rektor i Nakskov, hvor han † ugift $^{23}/_{8}$ 1757.

Giessing. II. 1. p. 278. — P. Rhode, Laaland-Falsters Hist. I. p. 145; ny Udg. ved Friis. I. p. 119. — Hundrup, Lærerstanden ved Helsingør l. Skole. p. 20. — Roskilde Skoleprogram. 1866. p. 10. — Borchs Kollegiums Festskr. 1889. p. 168. — Univmatriklen. II. p. 581. 588.

Conjecturæ de clavo figendo apud Romanos. Diss. Hafniæ. 1744. 4. [Resp. Petr. Anchersen].

Diss. psychologica de indifferentia perfecti æqvilibrii. Hafniæ. 1745. 4. [Resp. Laertius Aabye].

Da Christian VI. nedsattes hos sine Forfædre i Roeschilde Dom-Kirke d. 4. Oct. 1746. Kbh. Fol. (Digt).

Diss. philosophica qva vindictæ cupiditatem circa minimum officii neglectum affectuum impotentiam prodere demonstrat. Hafniæ. 1746. 4. [Resp. Jac. Bruun].

Diss. philosophica de statu animæ cataractali. Hafniæ. 1747. 4. [Resp. Laur. Thurah].

Diss. philosophica de miraculis apocatastaticis e philosophia recentiori eleminandis. Hafniæ. 1748. 4. [Resp. Uldar. Ludwigsen].

Allerund. Lykønskning til Hds. M. Dronning Juliane Marie da Hds. K. M. med største Solennitet første Gang holdt sit Indtog udi Hovedstaden Kiøbenhavn, d. 11. Oct. 1752. Kbh. 4.

I Det ved Kongens Kroning med Lykke kronede Danmarks Glæde. I. 1747. p. 21—25. Allerunderd. Løkønskning.

I 3dje Samling af Vers i Anl. af Dronning Lovises Død. Kbh. 1752. p. 104—7. Thura rogis august. Reginæ et matris patriæ Ludovicæ.

Latinsk Digt i [H. P. Anchersen], Consecratio divæ Lovisæ reginæ Daniæ. Hafniæ. [1752]. Fol.

Anchersen, Ancher, er f. $^{22}/_{12}$ 1754 i Kbh., hvor hans Fader Hans Chr. Anchersen († $^{6}/_{6}$ 1791) var Brygger og Lavsskriver. Moderen hed Anna Margretha Broch († $^{5}/_{1}$ 1804). A. dimitteredes 1772 fra Odense og var fra 1777—82 Alumnus paa Borchs Kollegium. Han tog 1781 medicinsk Examen og Licentiatgraden. Han døde ugift i Kbh. $^{5}/_{2}$ 1782.

P. J. Schmidt, N. Brocks og Lene Brock, f. Bredals Slægt. 5. Udg. 1891. p. 66. — I Adresseavisen. 1782. Nr. 28 en Gravskrift over ham af hans Svoger Nicolai Ussing, Skriver ved Inqvisitions-Commissionen. — Borchs Kollegiums Festskr. 1889. p. 171. — Carøe, Den danske Lægestand. Doktorer og Licentiater. p. 5. — Univmatriklen. III. p. 312.

Dissertationis medici de antisepticis part. I—II (in Soc. exercitat. medica). Hafniæ. 1777—78. 4. [Resp. I. Joh. Svendsen, II. Joh. Gislesen]. Den samme Disputats udkom u. T. Tentaminis medici de antisepticis part. I—III. Hafniæ. 1777—78. [Præs. H. Callisen]. (Texten i denne Udg. svarer kun til p. 1—20 i Kvartudgaven].

Anchersen, Hans Peter, er f. $^{4}/_{10}$ 1700 i Bork Præstegaard, Broder til ovennævnte Ancher Anchersen. 1716 blev han Student, tog Aaret efter den filosofiske Examen, blev Baccalaureus og Alumnus paa Walkendorfs Kollegium. 1719 Dekanus paa Kommunitetet. 1723—26 rejste han i Tyskland som Hovmester for en ung Borgersøn, tog 1726 Magistergraden i Kbh. og rejste derefter atter til Tyskland som Hovmester for Etatsraad Bille til Steenalts Sønner; i 2 Aar opholdt han sig i Halle og rejste derfra til Paris, England og Nederlandene. 1730 kom han hjem og

holdt privat Forelæsninger over Historie, Geografi og Retorik. 1732 blev han Konrektor ved Kbh.'s Skole og Aaret efter tillige Universitetsbibliotekar, 1736 Doctor juris og Professor philosophiæ og 1737 virkelig Professor eloquentiæ. 1752 blev han virkelig Justitsraad. † $^{22}/_{4}$ 1765. Han var Medlem af Videnskabernes Selskab.

Han ægtede $^{13}/_{2}$ 1737 Cathrine Madsdatter Wiel (f. $^{5}/_{11}$ 1688, † $^{27}/_{1}$ 1762), Enke efter Commerceraad og Raadmand i Kbh. Herman Høyer († $^{14}/_{10}$ 1725).

Chr. Bruun i Biograf. Lex. I. p. 210—11. — Kollegiets Ligprogram af Mikk. Kiær. — Fasting (p. 205) nævner en ellers ukendt Liig-Prædiken over ham af Ancher Borch Hansen. — L. Eft. 1765. p. 249—51. — Büschings Nachr. I. p. 501. — Ramus, Tale ved Taubers Indsættelse. 1782. p. 12—20. — Minerva. 1786. 2. Aarg. II. p. 559. — Suhms saml. Skrifter. X. p. 24—25. — Riegels hist. Skrifter. III. 1798. p. 484. — O. Wolffs Journal. 1814. I. p. 174—76. — P. Obel, Freja. 1835. p. 46. — Metropolitanskolens Program. 1872. p. 52. — Hundrup, Efterretn. om Doctores. p. 112. — Steffens, Slægten Wiel. 1903. p. 49 ff. — Bibl. Dan. III. p. 960. — Ex bibliotheca universitatis Hafn. 1920. p. 134—36. — Univmatriklen. II. p. 401. 406. 478.

Ima et IIda apologismi Terentiani dissertatio critico-philologica. Hafniæ. 1717—20. 4. [Resp. I. Petr. Severini Stauning, II. Joh. Petr. Storm].

Theses hasce miscellaneas philologico-physico-juridicas de magnete et ferro proponit Diet. Cph. Eisenberg, resp. Margareta Regelsen e Mssto cum fide edidit et notis illustravit J. P. A[nchersen]. U. St. 1720. 4. [Bryllupsdigt i Disputatsform med et dansk Slutningsdigt].

Paradoxon: inter philologi virtutes præcipua est pleraqve nescire, ceu speculam philologiæ phariam, per theses constructam, testimoniis fundatam, exemplis illustratam 1—2. defendit Joh. Pt. Anchersen. Hafniæ. 1721. 4. [Resp. Bondeus Olai fil. Colding].

Diss. I. historico-critica de Brimo. Hafniæ. 1722. 4. [Resp. Georg Meulengracht]. Fortsættelsen af denne Disputats (II—III) skal have ligget færdig i Mskpt. (jfr. Büschings Nachr. I. p. 504).

(Latinsk Gravskrift over Mart. Nielsen Budolf, død i Freyberg $^{25}/_{2}$ 1725). Fol.

Als Christian (VI) nebst Dero Gemahlin d. 31. Juli 1728 in Halle eintraffen. Halle. Fol. (sammen med Anch. Anchersen).

Lemmata et indices observationum de Solduriis et origine militiæ, atque imperii apud Celtas. Annotationes de Wehading, Camfwic, Stapsaken, Historia juris principum Ostfrisiæ in Embdanam urbem. Denique excerpta juris publici et feudalis, ex jure aulico Norvagico veteri. Halæ Magdeburgicæ. u. A. [1729]. 4.

Observationum de Solduriis part. I—XII. Hafniæ. 1734—40. 4. [Resp. I. Chr. Braad, II. Chr. Horrebow, III. Joh. Speilberg, IV. C. F. Wadskiær, V. Petr. Nic. Kleist, VI. Petr. Wartberg, VII. Joh. Joach. Anchersen, VIII. Ansg. Anchersen, IX. Chr. Wøldike, X. Jens Kraft, XI. Joh. Wille]. [Op-

trykt i A.'s Opuscula minora. 1775. 4. p. 145–422]. (Iflg. Büschings Nachr. I. p. 505 havde det været A.'s Mening at føje endnu 5 Disp. til). (jfr. Breve fra Hans Gram. 1907. p. 221).

Notitia Romæ generalis, in supplementum et ad illustrationem Breviarii antiquitatum Romanarum Cellario-Freyeriani. Hafniæ. 1733. 4. [Resp. Joh. Neve].

Jus publicum et feudale veteris Norvegiæ, ex antiquo jure aulico Hirdskraa in compendium et systema redactum. Hafniæ. 1736. 4. [Resp. Andr. Reiersen]. [Optrykt i A.'s Opuscula minora. 1775. 4. p. 1–26].

De criteriis boni libri partic. I–III. Hafniæ. 1740–44. 4. Der udkom en ny Udgave u. T. Collecta de criteriis boni libri. Hafniæ et Lipsiæ. 1746. (Den bestaar af følgende Dele. 1) De criteriis boni libri. Particula I. Hafniæ. 1740. 2) De criteriis boni libri. Partic. II. Hafniæ. 1744. 3) Universitetsprogram. 1744. 4) Oratio in LXVI laureæ primæ philosophicæ candidatorum inauguratione habita in auditorio superiori a. d. XVIII Junii 1744. 5) De criteriis boni libri. Partic. III. Hafniæ. 1744. 6) Universitetsprogram. 1744. 7) Oratio habita a. d. XXVII Julii 1744 cum summis in philosophia honoribus augerem XII clarissimos et doctissimos candidatos.). [Anm. i Acta eruditorum. 1751. p. 383].

Descriptio statuum cultiorum in tabulis, quæ singularum rerum publicarum nomina, limites, descriptionem, civitates primarias, conditionem naturalem, religionem, formam civilem et physicam exhibent, in usum August. Regni Daniæ Principis hæredis. Hafniæ et Lipsiæ. 1741. Fol. [18 Tabeller]. Af denne Bog findes desuden Exemplarer, hvor Titelbladet er erstattet af en Dedikation saalydende: Nomen augustum orbi et sacrum Friderici tabulis novis orbis noti præscripsit J. P. Anchersen. Hafniæ. u. A. Fol. [Anm. i Acta erud. 1751. p. 159–60].

Præfatio ad tabulas geographiæ synopticas. Part. I–VI. Havniæ. 1741–45. 4. [Resp. I. Joh. Christ. Hersleb, IV–V. Joh. Joach. Anchersen, VI. Lud. Heiberg]. Den udkom paany u. T. Præfatio ad tabulas geographiæ synopticas, anno 1740 editas, earundem inprimis Xmum et XImum seu Indicium errorum in geographia patria ab exteris commissorum. Hauniæ et Lipsiæ. 1747.

Breviarium antiqvitatum Romanarum Cellario-Freyerianum suppletum et recognitum. Havniæ. 1743. [A.'s Navn findes i Fortalen]. [Anm. i L. Eft. 1744. Nr. 51; Acta erudit. 1746. p. 564.]. — Havniæ. 1751. [Iflg. Nyerup skal der desuden findes en Udg. i Kbh. 1733 og en Udg. i Leipzig].

Herthedal ved Leyre i Siæland og det gamle Dannemark 150 Aar for og efter Christi Fødsel. [1.–2. Deel]. Kbh. 1745. 4. [Anm. i L. Eft. 1746. p. 257]. (jfr. Gigas, Kat. o. d. st. kgl. Bibl.'s Haandskr. I. p. 212–13).

Collecta de criteriis boni libri. Hafniæ & Lipsiæ. 1746.

Aditus vallis Herthæ deæ. Diss. Hafniæ. 1746. 4. — Vera veterum Chaucis. Diss. Hafniæ. 1746. 4. — Parva Cimbrorum civitas ad Taciti Germ. cap. 37. Diss. Hafniæ. 1746. 4. [Resp. Ovidius Chr. Leyrdahl]. — Particula observationum de Svevis in genere. Diss. Hafniæ. 1746. 4.

[Resp. Ludv. Heiberg]. Disse fire Disputatser, der har fortløbende Paginering (p. 1—88) udgør Begyndelsen af det følgende Værk.

Vallis Herthæ deæ et origines Daniæ ex Græcis et Latinis autoribus descriptæ et illustratæ. Hafniæ. 1747. 4. [Det er en Oversættelse af »Herthedal« I. Bind; paa Smudstitlen benævnes det »Originum Danicarum pars I]. Af II. Bind udkom kun p. 1—18 i Oversættelse i Disputatsform u. T. Specimen mythologiæ septentrionalis antiquissimæ de Herthigenis. Diss. Hafniæ. 1747. 4. [Resp. Chr. Schnabel], men det havde været A.'s Hensigt at udgive baade 2. og 3. Tome, jfr. Büschings Nachr. I. p. 506. [Anm. i Gött. Anz. 1748. Nr. 63, 1. Zugabe. p. 502—3; herpaa svarede A. i L. Eft. 1748. p. 49—64 og indrykkede desuden sstds. 1750. p. 209—17. 225—37. Taksigelses Brev til Forfatteren af de Göttingske Lærde Tidninger, saaledes som det paa Tydske er indført udi nogle Udenlandske lærde Aviser].

(Diss.) de tributo coriorum Norvegico, e Taciti An. L. IV. Cap. 72. Hafniæ. 1748. 4. (p. 1—16). — De Hida veterum Anglorum disp. [De tributo coriorum caput II.]. Hafniæ. 1748. 4. (p. 17—48). [Disse 2 Disp. er optrykt i A.'s Opuscula minora. 1775. 4. p. 81—120].

Diss. de scientia fideque Taciti geographica et historica in Germania. Hafniæ. 1748. 4. [Resp. Joh. Petr. Lange]. [Optrykt i A.'s Opuscula minora. 1775. 4. p. 121—44].

Pars sexta operum Horatii carmina secularia digesta nunc primum, sua serie ordinata et edita. Hafniæ. 1749. 4. (p. 1—24). [Resp. Petr. Kaasbøll]. — Prologi Horatiani ad laudes Phoebi et Dianæ, e carm. lib. 1. oda 32 editi et explicati stropha prima. Hafniæ. 1750. 4. (p. 25—58). — Prologi Horatiani ad laudes Phoebi et Dianæ, e carm. lib. 1. oda 32 editi et explicati stropha 2. 3. et 4. Hafniæ. 1750. 4. (p. 59—90). — Ode ad carm. secularia Horatii παρασκευασικη e carm. lib. IV. 6. Hafniæ. 1750. 4. (p. 91—192). [Resp. S. S. Monrad]. — Strophæ priores IV e lib. III oda 1. carm. Horatii secularibus vindicata. Hafniæ. 1751. 4. (p. 193—242). [Resp. P. J. Tetens]. — Partis sextæ operum Horatii versus a 76 ad 108. Hafniæ. 1751. 4. (p. 243—302). [Resp. Marc. Lud. Hiorth]. — Odes secularis IV e carm. Horatii lib. III od. 22 stropha prima. Hafniæ. 1754. 4. (p. 303—26). — Odes secularis IV e carm. Horatii lib. III od. 22 stropha 2da explicata. Hafniæ. 1755. 4. (p. 327—48). [Resp. Laur. Schov]. — Oda secularis V e lib. carminum I. oda 21. asserta seculari dignitate et explicata. Hafniæ. 1755. 4. (p. 349—418). [Resp. Matth. Ansg. Faber]. — Seculare carmen ad Dianam e Catullo carm. 34 scriptum, quidam in hos usus, ast nunquam adhibitum. Hafniæ. 1756. 4. (p. 419—52). [Resp. Matth. Ansg. Faber]. [Anm. i Lillies l. Eft. 1756. p. 1046]. — Carminum secularium partic. XIma oda Horatii lib. carm. I. od. 31 secularibus asserta nunc primum et vindicata. Hafniæ. 1757. 4. (p. 453—510). [Resp. Petr. Marc. Wøldike]. — Carminum secularium particula XIIma oda Horatii secularis notissima, quæ post epodon librum sola in quotidianis editionibus exhibetur. Hafniæ. 1758. 4. (p. 511—66). [Resp. Chr. Mich. Rottbøll]. — Carminum secularium part. XIII et ultima odæ Horatianæ secularis notissimæ strophæ

IX posteriores. Item oda 30 libri III et oda 3. libr. IV. Hafniæ. 1760. 4. (p. 567—643). [Resp. Laur. Schov]. [Anm. i L. Eft. 1749. p. 387; 1750. p. 219. 241; 1752. p. 395; 1753. p. 73; 1754. p. 241; 1755. p. 131. 381; Büschings Nachr. II. p. 61. 420; III. p. 626; Lorcks Nachr. I. p. 130; II. p. 75. 456; Lilies l. Eft. 1756. p. 1046.].

Catalogus numismatum antiqvorum, qvæ collegit Joh. Grammius. Hafniæ. 1750.

Consecratio divæ Lovisæ reginæ Daniæ rite peracta Kal. Febr. in auditorio superiori. Hafniæ. [1752]. Fol. (anonym). [Anm. i L. Eft. 1752. p. 113; Büschings Nachr. I. p. 410].

Oratio die natali 30mo patris patriæ augusti Friderici V in auditorio superiori Nonis ipsis April. 1752 a rectore Univ. Reg. Hafn. recitata. Hafniæ. Fol. [Anm. i Büschings Nachr. I. p. 569].

Pars sexta operum Horatii ipsi et Sidonio Apollinari Laudes Phoebi et Dianæ dicta, ex antiquissima recensione Sidonii nunc primum edita, argumentis et nova paraphrasi collustrata, in usum auditorii et scholarum. Hafniæ. 1752. [Anm. i Gött. Anz. 1753. p. 155].

Relatio Johs. Matthiæ Gesneri, quæ relationum de libris novis fasc. V seu anni 1753, qui relationum 2dus est, 1mi relatio est 7ma, a pag. 76 ad pag. 99 animadversionibus castigata. Hafniæ. 1753. 4. [Resp. Joh. Mart. Sommer]. [Anm. i Gött. Anz. 1754. p. 349; Büschings Nachr. I. p. 405; L. Eft. 1753. p. 25.].

Indbydelse til at høre en academisk Forelæsning udi hans Huus, Kl. 3 til 4re Efterm., om hvad en Hoffmester bør vide, og hvorledes han bør opføre og skikke sig etc. Kbh. 1754. Fol. [Anm. i L. Eft. 1754. p. 379; Büschings Nachr. II. p. 514]. (Skriftet er optrykt i Østs Archiv. VIII. 1827. p. 357.).

Sciagraphia primarum in philosophia morali simplici et universali linearum. — En Skygge-Tegning af den første Udkast til en simpel og almindelig moralsk Philosophie. Kbh. 1756. 4. [Anm. i Lillies l. Eft. 1756. p. 553; Büschings Nachr. I. p. 82. 405. 626; Lorcks Nachr. II. p. 460; jfr. Dass Brev til Suhm 19/8 1756 i Suhms saml. Skr. XV. p. 250].

Laus propria B. Herslebio, in funere honorario illi dicta in auditorio superiori ad d. 12 Cal. Maji 1757. Havniæ. 4. [Skriftet bestaar af det af B. Møllmann udstedte Universitetsprogram, A.'s Tale og en Sørgekantate af G. Treschow]. [Anm. i L. Eft. 1757. Nr. 17—18; Lilies l. Eft. 1757. p. 448.].

Tvende Lov-Taler, den første af Anchersen, holden paa den Høye Skole d. 20. Apr., den anden af Biskop Harboe, holden paa Landemodet i Roeskilde Domkirke 15. Juni 1757 over Peder Hersleb. Begge udi det Latinske Sprog forfattede men nu tilligemed det Akad. Indbydelsesskrift besørget oversatte paa Danske og med endeel udkomne, af adskillige forfattede, Sørge-Vers til Trykken befordrede af den, som stedse kalder sig Den Salige Herres Troe TieNeR. [ɔ: Niels Rønning]. Kbh. 1758. 4. [Oversættelsen er besørget ved C. M. Rottbøll]. (jfr. Suhms saml. Skr. XV. p. 275).

Fridericus V etc. oratione simplici occasione regii natalis XXXVIII habita. Hafniæ. (1760). 4.

De cruciata Norvegica, sive expeditione Hierosolymitana Sigurdi regis Norvegiæ diss. Hafniæ. 1762. 4. [Anm. i L. Eft. 1762. p. 283].

Commentatio juridico-historica de hospitibus Norvegiæ veteris in jure publ. Norv. Gestir appellatis, ad capp. 42—45 legis aulicæ Hirdskraa dictæ. Hafniæ. 1762. 4. [Resp. Jens Munthe]. [Anm. i L. Eft. 1762. p. 121; Lorcks Nachr. II. p. 460]. Skriftet er optrykt i A.'s Opuscula minora. 1775. 4. p. 27—80.

Opuscula minora, collecta et cum indicibus locupletissimis rerum et verborum edita a Gerhardo Oelrichs. Bremæ. 1775. 4. [Anm. i Gött. Anz. 1777. p. 970.].

[6 geografiske og historiske Tabeller, udg. i Frederik Vs Regeringstid]. Kbh. Fol. [I. Indeholder Geographien. II. Historien om Guds Folk. III. Historien om de 4 Monarchier. IV. Historien om 1. Portugal. 2. Spanien. 3. Frankrig. 4. De italienske Stater. V. Historien om 1. Tydskland. 2. Om Schweitz. 3. Om Nederlandene. 4. Om Preusen. 5. Om Bømen. 6. Om Ungaren. VI. Historien. 1. Om Engeland. 2. Danmark. 3. Sverrig. 4. Moscou. 5. Polen. 6. Tyrchiet.]. (Anonym; iflg. Fastings Bogfortegnelse er A. Forfatteren, jfr. Hans Paus).

Hans tre latinske Universitetsprogrammer over Thomas Bartholin, 1738, Casp. Wilh. Smit, 1738, og Joh. de Buchwald, 1739, er optrykt i Dänische Bibliothek. IV. p. 605—44.

[Latinsk Universitetsprogram over Dr. med. Jens Bing. 31. Dec. 1751. Kbh. 1751]. (Oversat i C. P. Rothe, Brave danske Mænds og Qvinders berømmelige Eftermæle. I. 1753. p. 57—78).

I Supremus honor Marco Woeldike, in Univ. Reg. Hafn. habitus a. d. 3. Oct. 1750. Hafniæ et Lipsiæ. findes foruden Universitetets Ligprogram tillige A.'s Tale. [Anm. i Büschings Nachr. I. p. 300]. [Af denne findes et Uddrag i Oversættelse i L. Eft. 1750. p. 335—39. 1751. p. 9—14.].

(Latinsk Universitetsprogram om Overvurderingen af de gamle Autorers Skrifter. 1751). Fol.

Han skrev Fortaler til: P. Brinch, Philologia sacra veteris et novi testamenti. Hauniæ 1734. — J. Hübner, Geographie. Kbh. 1743 og til den ny Udg., der udkom u. T.: Universal-Geographie. Kbh. 1752. — [S. Richardson], Pamela, oversat af L[odde]. 1. Part. Kbh. [1743]. — F. C. Schønau, Phædri fabularum Æsopiarum libri V. Hauniæ 1750. — [S. Anchersen], Grammaticæ latinæ præcepta. Kbh. 1751 o. fl. Oplag. — Jac. Graah, Poetisk Tids-Fordriv. [1.—2. Tome]. Kbh. u. A. [1751?] — C. Svetonii Tranqvilli tolv første romerske Keyseres Levnets-Beskrivelse, oversat af Th. Schmidt. 2. Part. Kbh. 1751. — Terlons historiske Merkværdigheder. Oversat ved A. S. Dellgast. II. Kbh. 1754. — H. v. Aphelen, Dictionaire en abrégé eller en fransk og dansk Ord-Bog. Kbh. 1754. [Anm. i Mercure Danois. 1754. Fèvr. p. 331 — i L. Eft. 1754 p. 81—88 indrykkede A. i den Anledning: En liden Afhandling eller Dissertation om de almindelige

Præjudiciis eller urigtige, forudfattede Meeninger om Sprog]. — C. Plinii Epistler. Overs. af Th. Schmidt. Kbh. 1754. — [A. H. Francke], En nyttig og nødvendig Anviisning til velanstændige Sæder. Fordansket [af M. Borgen]. Kbh. 1755. [A. havde iflg. Fortalen selv fremkaldt denne Oversættelse]. — Snorre Sturlesens Norske Kongers Krønike, oversat af P. Clausen. Kbh. 1757. 4.

Han har forfattet den latinske Inskription paa Holbergs Kiste. (se bl. a. Büschings Nachr. I. p. 443].

Brev af $^{7}/_{5}$ 1743 til Præsten Niels Tøxen med dennes Svar ($^{15}/_{8}$ 1743) i Kirkehist. Saml. 5. R. I. p. 449—51; af $^{14}/_{2}$ 1754 til Geheimeraad J. L. Holstein i Soransk Tidsskr. 1865 ff. I. 2. p. 145—48.

I Haandskrift findes: Om Kongeriget Danmark og Norge med tilhørende Lande (Ny kgl. Saml. 4. 629) og Den nordiske Histories Real-Academie paa Ledreborg (Uldallske Saml. 4. 466).

Anchersen, Johan Joachim, er f. $^{3}/_{11}$ 1721 paa Amager. Søn af nedennævnte Matthias Anchersen. Han blev Student 1737, tog Baccalaurgraden 1738 og var Alumnus paa Borchs Kollegium 1739—44; 1742 tog han juridisk Examen, blev 1747 Højesteretsadvokat, 1770 Assessor i Højesteret og Justitsraad, 1773 Etatsraad, 1776 virkelig Etatsraad og 1781 Konferentsraad. † $^{21}/_{11}$ 1785 ugift.

G. Kringelbach i Biograf. Lex. I. p. 211. — Giessing. I. p. 278. — Borchs Kollegiums Festskrift. 1889. p. 168. — Univmatriklen. II. p. 581. 588.

Animadversionum in Luciani Samosatensis περι της Συριης Θεου particula I—III. (Diss.). Hafniæ. 1739—41. 4. [Resp. I. Jens de Place. II. Andr. Klingenberg. III. Petr. Kierul].

Diss. juridica de quinque delictis, vi, damno publico, rapina, latrocinio, et furto. Hafniæ. 1742. 4. [Resp. Ivar Brinch].

Diss. juridica de quibusdam creditorum beneficiis juris. Havniæ. 1743. 4. [Resp. Frid. Adam Møller].

Ærevers foran P. Terpager, Ripæ Cimbricæ. 1736. 4.

Anchersen, Matthias, er f. $^{16}/_{3}$ 1682 i Kolding, Søn af ovennævnte Biskop Ancher A. Dimitteredes 1698 fra Ribe Skole, tog 1699 filosofisk Examen og Baccalaurgraden, 1700 teologisk Examen. Ved Universitetet lagde han sig særlig efter de orientalske ske Sprog. $^{6}/_{6}$ 1701 beskikkedes han til Rektor i Fredericia og modtog her Undervisning i Hebraisk af de jødiske Rabbinere ved Synagogen. $^{21}/_{2}$ 1705 beskikkedes han til Professor Philosophiæ og tog Aaret efter sin Afsked fra Rektoratet. Med kgl. Understøttelse rejste han 1706 for at fortsætte sine orientalske

Sprogstudier til Tyskland, Holland og England. Hjemrejsen gik over Holland, hvor han gjorde et længere Ophold. 1709 ved sin Hjemkomst blev han Professor i Matematik og 1711—20 var han tillige Notar i Konsistoriet. $^{14}/_{2}$ 1720 kaldtes han til Sognepræst i Taarnby paa Amager, hvorfra han $^{3}/_{5}$ 1726 forflyttedes til Trinitatis Menighed i Kbh. I Ildebranden 1728 mistede han næsten alt sit Eje; 1731 blev han Prof. theologiæ trods Kongens Modvilje (jfr. Hist. Tidsskr. IV. p. 276), men $^{15}/_{6}$ 1731 kaldtes han til Biskop i Ribe. I denne Stilling havde A., der synes at have været meget vanskelig at omgaas, adskillige Bryderier, bl. a. med Rektoren Chr. Falster. (jfr. C. Bruun, Falsteriana. 1869. p. 9—10. 21—31, hvor der findes aftrykt nogle af A.'s Indberetninger og Breve i denne Sag, og Personalh. Tidsskr. 2. R. I. 290—313). Hans pekuniære Omstændigheder var i den Grad derangerede, at der $^{7}/_{8}$ 1739 blev bevilget ham Indtægten af en Kollekt i Kirkerne (jfr. Hübertz, Aktst. til Aarhus Bys Hist. III. p. 279) og 1740 blev Bestyrelsen af de til Bispeembedet knyttede offentlige Midler frataget ham. Efter hans Død $^{26}/_{2}$ 1741 blev Indtægterne af et Lektorat ved Ribe Skole bestemt til Afbetaling paa A.'s Gæld. (jfr. C. Bruun anf. St. p. 74).

A. ægtede 1. $^{29}/_{5}$ 1711 Theodora Bygball, Datter af Kancelliraad Søren B. af Trondhjem, men hun døde 10 Uger efter af Pesten (begr. $^{12}/_{8}$ 1711). 2. $^{16}/_{11}$ 1712 Maria Elisabeth Mechen, Datter af Johan Joachim Mechen († 1710), Hofprædikant og Konfessionarius hos Prins Georg i London, og Catharine Margrethe Drøge († 1700). (jfr. Kirkeh. Saml. 5. R. II. p. 755). Hun overlevede ham.

A. Jantzen i Biograf. Lex. I. p. 211—12. — Moller. I. p. 19. — Bircherods Dagbøger v. Molbech. 1846. p. 489. — Giessing. II. 1. p. 277. — Zwergius, Sjellandske Cleresie. p. 752. — Pontoppidans Annales. IV. p. 159. — Fyhn, Efterretninger om Kolding. 1848. p. 60 (hans Epitafium i Kolding Kirke). — Frost, Optegnelser om Ribe. 1842. p. 66. — Frost, Ribe Domkirke. 1841. p. 70. — Riegels, Frederik IVs Historie. 1800. II. p. 380. — L. Koch, Christian VIs Historie. 1886. p. 115. 177—78. — Nykøbing Skoleprogram. 1841. p. 11. — Kirkehist. Saml. I. p. 117. 148. 211—12; V. p. 843—45; 4. R. I. p. 503. 507 ff.; samt p. 423—30 (H. A. Brorsons Optegnelser om A. som Grundlag for hans Ligtale), p. 430—34 et Brudstykke af en latinsk anonym Biografi; 5. R. IV. p. 786—99. — J. H. Monk, Life of Bentley. 1830. 4. p. 258. — Molbechs Aarbøger. III. 1851. p. 219. — A. Thura, Idea hist. lit. Dan. 1723. p. 195—96. — Personalhist. Samlinger. 5. Aarg. 1906. 3. Tillæg. p. 58. — Univmatriklen. II. p. 236. 245.

Spicilegium defectus lexicorum Rabbinicorum variorum potissimum Buxtorfiani utriusque in brevi dissertatione coacervatum. Hafniæ. 1704. 4. [Resp. Joh. Casp. Cracowitz].

Poema Tograi cum versione Latina Jacobi Golii hactenus inedita, quam ex msto Goliano præfatione et notis quibusdam auctam edidit Matth. Anchersen. Trajecti ad Rhenum. 1707. [Anm. i Acta erudit. IV. Supplem. Sect. IV. p. 156—57; Journal des sçavans. 1740. p. 342; Heidelb. Jahrbücher. 1839. p. 598—99.]. (Da Oplaget af dette Skrift skulde sendes til Kbh. fra Holland, led Skibet Skibbrud og kun 50 Exemplarer blev reddet, jfr. Moller. I. p. 19. Det er tilegnet Fr. Rostgaard).

Nova orbis literati, quæ mense Octobri anni 1729 Hafniæ publicari cæpere. (Hafniæ). (jfr. Luxdorphiana. p. 268.).

I »Dänische Bibliothek«. VIII. p. 701—20. Oratio de mathematicis Danorum, accedit narratio brevis de vita et scriptis P. Horrebowii hodie per universam Europam celeberrimi. (jfr. S. A. Christensen, Matematikens Udvikling i Danm. og Norge. 1895. p. 212).

Af hans Universitetsprogrammer kan særlig fremhæves det af $^{31}/_{1}$ 1716, hvor han i skarpe Ord opfordrer Studenterne til at melde sig til at forsvare Hovedstaden. (jfr. Luxdorphiana. p. 268; Borchs Kollegiums Festskrift. 1889. p. 73).

Latinsk Digt i: J. L. Amerinus, Ripensium episcoporum series et vita. Continuata per Pt. Terpagrum. Hafniæ. 1704. 4. p. 7—8.

Versionis Latinæ libri Ikkarim, sive fundamentorum, R. Josephi Albo, a Joh. Steenbuchio inchoatæ, sed abruptæ, continuatio atque editio. — af et saadant Skrift skal, iflg. Moller I. p. 19, være trykt det første Ark i Amsterdam.

Blandt de Arbejder, som A. havde planlagt, men som aldrig saa Lyset, var ogsaa et »Lexicon Coranicum«.

I Haandskrift findes: Excerpta miscellanea de philosophia, mathesi ac astronomia, præsertim orientalium et maxime Arabum. (Ny kgl. Saml. 509 b. 4.). — Orationes ab anno 1732. (Gl. kgl. Saml. 2505. 4.). — Inauguratio scholæ Coldingensis habita An. 1732 d. 26. Martii samt 10 Synodaltaler. (Ny kgl. Saml. 1255. 4.; jfr. Kirkehist. Saml. 5. R. II. p. 89).

Breve (1724. IV Idus Apr.) til Ivar Rosenkrantz i Kirkehist. Saml. 4. R. I. p. 435—37; til Jacob Hygom ($^{10}/_{1}$, $^{27}/_{1}$ 1735) — sstds. p. 503—9. samt i C. Bruun, Falsteriana.

Anchersen, Peter, er f. $^{13}/_{11}$ 1723 i Aarup Præstegaard i Aalborg Stift, Søn af Sognepræst Ancher Jensen A. († 1726 eller 1727) og Mette Pedersdatter Spendrup. Han blev 1744 Student fra Ribe Skole, tog 1745 Baccalaurgraden og var 1746—49 Alumnus paa Borchs Kollegium. 1749 blev han personel Kapellan i Bragnes og Strømsøe i Norge, hvor han † $^{13}/_{5}$ 1755, rimeligvis ugift.

Worm. I. p. 25; III. p. 16. — Hj. Pettersen, Bibl. Norvegica. I. p. 6. — Borchs Kollegiums Festskr. 1889. p. 169. — Ribe Skoleprogr. 1824. p. 2. — Univmatriklen. III. p. 39. 51.

Diss. de Orpheo theologiæ et orgiorum apud Græcos auctore. Hafniæ. 1746. 4. [Resp. Joach. Chr. Geelmuyden].

Diss., qua demonstratur miraculum fuisse Sodomæ exitium. Hafniæ. 1747. 4. [Resp. Mart. Reenberg].

Diss. de usu matheseos. Hafniæ. 1748. 4. [Resp. Joh. Thurah]. (jfr. S. A. Christensen, Matematikens Udvikl. i Danm. og Norge. 1895. p. 177).

Undersøgning og Svar paa det Spørgsmaal: om den Lærdom om Jesu Forsoning saaledes alleene skal prædikes, at alle andre Saligheds Lærdomme, som ufornødne skal og kand agtes og tilside sættes? Uddraget af Guds Ord ved Guds Bistand og udført offentlig udi en Prædiken over Pauli Ord 1. Cor. 2. C. 2. v., som blev holdet for Strømsøe Meenighed paa Lang-fredag Aar 1754. Christiania. [1754].

Anchersen, Søren, er f. $^{4}/_{11}$ 1698, Broder til Hans Peter Anchersen, i Bork Præstegaard. 1713 dimitteredes han af sin Fader til Universitetet, men de følgende to Aar tilbragte han i sit Hjem som Lærer for sine to Brødre Hans Peter og Ancher A., hvem han begge dimitterede. 1716 tog han filosofisk Examen og strax derefter Baccalaurgraden. 1717 blev han Alumnus paa Walkendorfs Kollegium og tog Aaret efter teologisk Examen. 1719—22 var han Dekan paa Kommunitetet og fra 1720 Inspector paa Walkendorfs Kollegium. $^{3}/_{4}$ 1722 blev han Prorektor ved Odense Latinskole, $^{31}/_{5}$ 1726 Professor philosophiæ designatus ved Gymnasiet og $^{19}/_{1}$ 1731 Konrektor ved Skolen og virkelig Professor eloquentiæ ved Gymnasiet. $^{9}/_{7}$ 1740 tog han Magistergraden og blev kreeret af sin Broder H. P. A. $^{19}/_{7}$ 1748 blev han Rektor ved Skolen. 1772 ($^{23}/_{4}$) fejredes hans 50-Aars-Embedsjubilæum med stor Højtidelighed. (jfr. Odense Adresse-Contoirs Efterretn. 1772. Nr. 17. (Digt af C. G. Biering). Nr. 18. (Kantate af H. Sibbern); Bibl. Dan. III. p. 961.). Han tog sig med stor Iver af sin Skolevirksomhed og lagde bl. a. Grunden til Odense Gymnasiums Bibliotek (jfr. Odense Skoleprogr. 1858. p. 23 ff.). I sine sidste Aar havde han en Medhjælper i Hans Jørg. Gottschalch. † $^{16}/_{4}$ 1781.

Han ægtede $^{11}/_{9}$ 1725 Christina Møller (f. $^{18}/_{4}$ 1693, † $^{3}/_{11}$ 1755); Datter af Sognepræst til Adserballe paa Als Christian Møller og Enke efter Vinhandler Jacob Hansen Flensborg i Odense (f. 1689, † 1725).

Gertz i Biograf. Lex. I. p. 212—13. — Giessing. II. 1. p. 254—64. — Bloch, Den fyenske Geistligheds Hist. I. p. 424—32. — Odense Adresse-Contoirs Efterretn. 1781. p. 241—44. 257—61. 273—77. (Digte af Hedegaard (optr. i Aftenposten. 1781. Nr. 35)., P. v. Westen, Joh. Georg. Rosengaard, N. Høyer, og Gravskrifter

af J. Karup m. fl.; i Odense Adresse-Cont. Eft. 1779. Nr. 24 findes en Fortegnelse over hans Skrifter). — Univmatriklen. II. p. 370. 397.

Exercitatio de suspecto oraculi Delphici sub natales Christi conticinio. Hafniæ. 1717. 4. [Resp. Christ. Wodroff].

Vindiciæ I—II loci Corneliani de usu scenæ apud Lacones. Diss. Hafniæ. 1720. 4. [Resp. Chr. Langemach Leth].

De epistola ad Laodicenses, quæ occasione loci Col. IV comm. 16 S. Paulo falso tribuitur schediasma I—II. Hafniæ. 1721. 4. [Resp. I. Chr. Nold, II. Sev. Overwad].

Grammaticæ latinæ præcepta in compendio. Det er: Kort og tydelig Underviisning udi det latinske Sprog, forfattet til at bruges i Skole, af S. A. Kbh. 1751. (anonym). — 2. Oplag. Kbh. 1753. — 3. Oplag. Kbh. 1761. — 4. Opl. Kbh. 1771. [Denne Bog blev forfattet efter udtrykkelig Opfordring fra Universitetets Professorer og nøjagtig gennemgaaet inden Trykningen af M. Wøldike (jfr. Giessing. II. 1. p. 256 ff.). Ved Reskript af $^{23}/_{4}$ 1751 blev der bevilget hans Arvinger Privilegium paa i 30 Aar at trykke denne Grammatik og den blev indført ved alle latinske Skoler i Danmark og Norge.] Nedennævnte Hans Sibbern udgav: Accessiones et annotationes exiguæ ad præcepta grammaticæ latinæ in compendio editionis tertiæ S. A. Othenis. 1780.

Rex ædificator optimus sive Oratio habita natalibus Friderici Vti. Othenis. 1758. 4.

Nobile et illustre probitatis genuinæ et veræ liberalitatis exemplum sive oratio funebris in obitum Christiani Rami, episcopi dioeceseos Fionensis, d. 29. Dec. 1762. Hafniæ. 4.

En større dansk-latine Grammatica, hvoraf den hidtil i Skolerne brugte Grammatica er et Udtog. Odense. 1778. (Den havde henligget i 20 Aar efter at den var bleven »sammenskrevet og udarbeidet efter Professorum paa Universitetet, deres Raadførsel og Eftersyn.« jfr. Giessing. II. 1. p. 263). [Anm. i L. Eft. 1780. p. 168].

Nogle Regler om Ziirligheden i det Latinske Sprog, sammenskrevne af de i Fortalen til min større Grammatica anførte Autoribus og som et Anhang til samme Grammatica tillagte. Odense. 1780. (Den var bestemt som Tillæg til hans store Grammatik, men Manuskriptet var bortkommet og, da det uformodentlig atter dukkede op, udkom den særskilt).

Programma de solennitate conventus Othenis nostris habiti, in qvo Rex Fridericus II, Ducibus, Johanni Seniori Hatterslebiensi, Adolpho Gottorpiensi et Johanni Juniori Sonderburgensi, attributæ sibi partis fiduciariam ritu et formula solenni contulit possessionem die altero Maj 1580. Odense. 1768. 11. Sept. 4. (jfr. Krit. Journal. 1769. p. 223).

Programma de veterum symposiis et sodalitatibus. Odense. 1769. d. 26. Febr. 4. (jfr. Krit. Journal. 1769. p. 224).

Programma de Gildis et conviviis gentis arctoæ. Odense. d. 17. Sept. 1769. 4.

Programmata III de Gilda et conviviis regis Sancti Canuti 1770 d. 25. Martii. 1771 d. 10. Martii et 7. Apr. Odense. 4.

Progr. VI de eo, qvod in educatione veterum præcipue Romanorum est vitandum qvodve imitandum. Odense. 1771. 13. Oct. 1772. 29. Martii, 20. Sept. 1773. 21. Martii, 24. Oct. 1774. 13. Martii. 4.

Quodnam ex temperamentis, ut litteris et scientiis maxime idoneum, sit seligendum? Othenis. 1774. 31. Oct. 4.

De ratione studiorum in schola feliciter instituenda. Othenis. 1775. 26. Martii. 4.

Quinam veterum scriptorum discenti sunt legendi, qvove ordine et studio. Othenis. 1776. 4.

De ratione autores latinos legendi. Othenis. 1777. 21. Julii. 4.

De ordine in legendis Græcis. Othenis. 1778. 20. Julii. 4.

De immunitatibus et privilegiis eruditorum. Othenis. 1780. 23. Julii. 4.

I L. Eft. 1756. p. 225—26. et latinsk Digt ved Kong Frederik Vs Besøg paa Odense Gymnasium. Det skal ogsaa have været trykt særskilt og siden være oversat af Palle Saabye. (jfr. Giessing. II. 1. p. 262).

I Adresseavisen 1769. Nr. 11 et latinsk Digt ved Christian VIIs Ankomst til Odense, oversat i samme Nr. af C. G. Biering.

Han har i Dänische Bibliothek ladet indrykke endel lærde Mænds latinske Breve, som han havde faaet af Landsdommer Jacob Bircherod.

Endel utrykte Skrifter, bestaaende hovedsagelig af Skole-Taler og Vers, anføres i Giessing. II. 1. p. 262—64. og Bloch, Den fyenske Geistl. I. p. 429—32.

Anders Jyde, se O. D. Lütken. 1773.

Andersdatter, Ellen, angives som Forfatter til Salmen »Eja, min Sjæl ret inderlig sig fryder«, der findes første Gang i Udkaarne Psalmer oc aandelige Loffsange. 1642. og senere er optaget i de fleste Salmebøger, bl. a. ogsaa i den nu brugelige. Efter nogle skal Forfatterinden være Ellen Marsvin (f. 1572, † 1649), gift 1. med Ludvig Munk og 2. med Knud Rud; det er dog næppe rimeligt; desuden hed hendes Fader Jørgen og ikke Anders. Efter en anden Meddelelse var Forfatterinden gift med en Malmøborger Hans Hansen og døde 1643. Salmen er ogsaa kendt i Sverrig, hvor den gaar under Navnet »Näfvervisen«, fordi den efter Sagnet skulde være skreven paa Näfver [ɔ: Barkstumper].

V. Bang, Forfattere og Oversættere af Salmer i Roskilde Konvents Salmebog. 1886. p. 9—10. — Skaar, Norsk Salmehist. I. p. 569 ff., hvor Salmen er aftrykt i sin oprindelige Form.

Andersen.

[A. Lafontaine], Forføreren eller Fader og Søn. Oversat. Kbh. 1807.

Andersen, And. Forfatteren benævner sig selv »Bondekarl«; rimeligvis er det et Pseudonym.

Korte og i Eenfoldighed fremviiste Behandlinger imellem Proprietairen og Bondestanden i Danmark, tildeels af mangfoldige Bønders Samtale fremsatte. Odense. 1787. (jfr. Bibl. Dan. II. p. 992.).

Andersen, Baard. Var Skolelærer i Stoeds Gjæld.

Døds Tanker over den hastige Døds Tilfælde, som skeede paa Bye-Fiorden den 7. Oct. 1750. Da sex fromme Siæle, nemlig: Fire agtbare Mænd, med en Dreng og en Pige fra Stoed, paa deres Hiem-Reyse fra Tronhiem i haardt Veyr og Storm forulykkedes. Tronhiem. 1751. (Digt). (jfr. Hj. Pettersen, Bibliotheca Norvegica. I. p. 6—7).

Andersen, Charlotte Cathrine, f. Hauber, er f. 1735, Datter af nedennævnte Eberhard David Hauber. Hun fulgte med Faderen, da han 1746 kaldtes til Kbh. og fik der en lærd Opdragelse; ægtede $^{9}/_{12}$ 1761 Sekretær, Silke- og Lærredskræmmer, senere Stadskaptajn Johan Andersen, der var Medparticipant i Holcks Adressekontor, men gik fallit. Hun † $^{27}/_{10}$ 1805.

A. F. Büsching, Beytr. zu der Lebensgeschichte denkwürdiger Personen. III. 1785. p. 217—18. — Kbh.'s Skilderie. V. 1806. p. 89. — Fr. Brun, Wahrheit aus Morgenträumen. 1824. p. 84—87. — Bering Liisberg, Agent Hans Holck. 1907. p. 23. — H. Trier, Gaarden Nr. 8 paa Amagertorv. 1900. p. 71. 83. — Bibl. Dan. III. p. 962.

I G. L. Lahde, Mindesmærker paa Assistentskirkegaarden. 1801 ff. har hun skrevet Biografierne om Fr. C. Trant og Joh. Zoega.

I Büschings Nachrichten har hun leveret forskellige Recensioner, jfr. Fortalen til I. Bd., hvor de anføres. — Desuden korrigerede hun en Tid alle Avertissementer i fremmede Sprog i Adresseavisen.

Andersen, Christen, se: Mylius, Christen Andersen.

Andersen, Gudmund, er f. paa Gaarden Bjarg i Midfjord Syssel i det nordlige Island. Hans Forældre, hvis Navne ikke kendes, var Bønder. Han besøgte den lærde Skole paa Holar, men maatte forlade den paa Grund af Fattigdom, og levede nogen Tid som Degn og senere efter sin Afskedigelse som Bonde. Samtidig gav han sig af med Studier og forfattede bl. a. et utrykt islandsk Skrift, hvori han optraadte som Forsvarer for Flerkoneri og Konkubinat, idet han hævdede, at dette ikke var forbudt hverken i det gamle eller det ny Testamente. Dette Skrift, der maa være bleven spredt i Afskrifter, gav Anledning til, at den kgl. Lensmand Henrik Bjelke lod A. fængsle og stille for Al-

tinget; men, da A. henskød sig under Kongens Naade, blev han ført ned til Kbh., hvor han blev hensat i Blaataarn. Her skal han en Nat have forvildet sig ind i Slottets Barnekammer og derved have henledet Kongens Opmærksomhed paa sig og sin Sag. Hans ovenfornævnte Afhandling blev oversat paa Latin af Runolf Jónsson og forelagt det teologiske Fakultet; da man skønnede, at hans Skrift ikke skyldtes nogen ond Hensigt (Erklæringen er trykt i Danske Mag. 5. R. II. p. 152.), blev han frigiven, men maatte forpligte sig til ikke at vende tilbage til sin Fødeø og i Fremtiden afholde sig fra slige Undersøgelser. 1650 blev han indskrevet ved Universitetet, hvor han fik Vitus Bering til Privatpræceptor, og tillige opnaaede Plads paa Regensen. Han beskæftigede sig særlig med Studiet af oldnordisk, men døde allerede 1654 af Pest.

Kr. Kålund i Biograf. Lex. I. p. 256. — O. Wormii epistolæ. p. 1071. — F. Johannæus, Historia ecclesiast. Islandiæ. III. p. 586. 722. — Pontoppidans Annaler. IV. p. 402. — Iris og Hebe. 1805. IV. p. 102. — Fortalen til hans nedenfor nævnte Arbejder: Vøluspa. 1673 og Lexicon Islandicum. 1683. — Personalhist. Tidsskr. V. p. 238—39. — Suhms Samlinger. II. 3. p. 9. — Univmatriklen. II. p. 224.

Philosophia antiqvissima Norvego-Danica, dicta Vøluspa, quæ est pars Eddæ Sæmundi, Edda Snorronis non brevi antiquioris, Islandice et Latine publici juris primum facta a Petro Joh. Resenio. Hauniæ. 1665. 4. [Tilegnet Prins Christian]. (jfr. om dette og de følgende Skrifter Nyerup, Nordens ældste Poesie. 1798. p. 24—25; Islandica. XIV. Ithaca. 1922. p. 41 og 109).

Ethica Odini, pars Eddæ Sæmundi, vocata Haavamaal, una cum ejusdem appendice appellato Runa capitule a multis exoptata, nunc tandem Islandice et Latine in lucem producta est per Petrum Joh. Resenium. Hauniæ. 1665. 4. [Tilegnet Prins Jørgen].

Philosophia antiqvissima Norvego-Danica dicta Vøluspa, alias Edda Sæmundi. Ex bibliotheca Petri Joh. Resenii. Haffniæ. 1673. 4.

Lexicon Islandicum sive Gothicæ Runæ vel linguæ septentrionalis dictionarium in gratiam eorum qui archaicum Gothicæ gentis amant sermonem qva fieri potuit diligentia concinnatum, adornatum et scriptum a Gudmundo Andreæ et nunc tandem in lucem productum per Pt. Johan. Resenium. Hauniæ. 1683. 4. (jfr. Annaler f. nord. Oldk. og Hist. 1853. p. 347; af en Notits i Nova litt. maris Balthici 1706. p. 96 ses, at Præsten i Præstø Peder Jacobsen Winsløw († 4/1 1705) imellem sine scripta inedita efterlod sig »Lexicon Islandicum Gudmundi Andreæ auctius atque correctius redditum, cui quoque interpretatio Danica, in gratiam patristarum, addita«; se tillige Skand. Litt. Selsk. Skr. 1815. p. 145; ogsaa A. Bussæus skal have syslet med at samle Forøgelser og Forbed-

ringer til dette Lexikon; jfr. Rask, Vejledn. til det Islandske. 1811. p. XXXVIII.; Islandica. XIV. Ithaca. 1922. p. 1—3).

Andersen, Halvor, er f. $^{21}/_{3}$ 1745 paa Gaarden Vestrebalke i Totens Præstegæld i Christians Amt. 1771 blev han Kopist ved Skifteretten og 1777 Fuldmægtig sammesteds. 1793 blev han Revisor i det danske Kancelli og fik 1805 Titel af Kancelliraad. † $^{21}/_{3}$ 1810. Han var ivrigt Medlem af det kgl. danske Selskab. (jfr. Østs Misceller. 1810. Nr. 19. p. 145—49; Kbh.'s Skilderi. 1810. Nr. 48. p. 760—61; Universitetsbibliotekets Aarbok f. 1917. (Kria.) p. XXI—XXIV; Norsk hist. Tidsskr. II. p. 299). Ved Testamente skænkede han sit betydelige Bibliotek paa c. 15,000 Bind og sine mange Afskrifter til det norske Universitetsbibliotek (jfr. Fr. Thaarups Statistik. V. p. 35; Engelstofts Universitets- og Skole-Annaler. 1813. p. 111; Kbh.'s Skilderi. 1814. p. 1675; Werlauff, Det kgl. danske Selskab. 1847. passim; Illustr. Nyhedsblad. XIV. 1865. p. 24.) mod en aarlig Livrente til hans Adoptivdatter. Endel af hans Afskrifter af Arkivalia kom dog i det norske Rigsarkivs Besiddelse (jfr. Saml. til det norske Folks Sprog og Hist. VI. p. 1.).

I Nye danske Magazin. II. p. 257—85. Adskillige gamle Documenter Ribe Bye vedkommende. — III. p. 161—97. Kong Christian d. 4des Artickler for det Danske Krigsfolk eller Landsknegte, dateret 10. April 1611 tilligemed hans Krigs-Ordning eller Rytter-Ret, samt Ridder-Ret, uden Aar og Dag, begge af Cancelliets Arkiv.

I »Minerva«. 1803. I. p. 192—221. Noget om at masquere sig, formumme eller forklæde sig, og om Masquerader, som en Nutidens giængse Fornøielse.

Efter A.'s Afskrifter meddelte J. Chr. Berg endel Lehnsbreve i Budstikken. VI. 1825. p. 177—240. 656—711.

Andersen, Hans (Johannes Andreæ Scogardus), er f. $^{2}/_{6}$ 1600 i Helsingør, Søn af Kapellan Anders Christensen (f. 1552, † c. 1615) og Mette Christens- (eller Carls-)datter († $^{25}/_{9}$ 1623)., fra hvis Skole han 1620 blev indskreven ved Universitetet, hvor han studerede Medicin. 1622 fik han kgl. Rejsestipendium, som han beholdt i 5 Aar. I Wittenberg tog han 1625 Magistergraden; derefter besøgte han Italien og holdt 1627 anatomiske Forelæsninger i Pisa, lønnet af Hertugen af Toscana. Af Troshensyn afslog han en ham tilbudt Professorpost der. Derefter vendte han tilbage til Padua, hvor han opholdt sig i Efteraaret 1627. Senere skal han

have praktiseret som Læge i Konstantinopel, »Sultanis charus«, og rimeligvis er han død der.

Personalhist. Tidsskr. V. p. 239. — Th. Bartholin, Diss. VIII de medicina Danorum. 1666. p. 369. 373. — Saml. til Fyens Hist. og Topogr. IV. p. 176. — Ingerslev, Danm. Læger. I. p. 388- — Kr. Carøe, Den danske Lægestand. Dokt. og Licent. p. 116. — Hostrup Schultz, Helsingørs Embeds- og Bestillingsmænd. p. 78. — Personalh. Tidsskr. 4. R. III. p. 58; 6. R. VI. p. 145. — Univmatriklen. I. p. 40.

Quæstiones physico-medicæ. Wittebergæ. 1624. 4.

Disputatio de syncope. Wittebergæ. 1624. 4.

I Ol. Wormii epistolæ. p. 122—27. Breve af $^{5}/_{2}$ 1626 og $^{12}/_{10}$ 1627 fra Padua. (jfr. Præfatio. p. XLII.); p. 120—22 findes Breve fra Worm til ham fra Aarene 1623—24.

Andersen, Hans, er f. c. 1750 i Kristiania, hvor hans Fader var Handelsmand, og blev 1770 Student fra sin Fødebys Skole. Han har aabenbart senere taget Ophold i Bergen, hvor de fleste af hans Skrifter udkom.

Dietrichson, Den norske Poesis Hist. 1866. p. 147. — Univmatriklen. III. p. 302.

Den forelskede Philosoph. Et Skuespil i fem Optoge. Khh. 1775. (Anonym). [Anm. i L. Eft. 1775. p. 662; Krit. Journal. 1775. p. 339].

Viisdoms Raad eller udsøgt Samling af Salomons Forholds-Regler til at leve viiseligen og lykkeligen. Oversat af det Franske. 1.—2. Bog. Bergen. 1790.

Tanke-Fortolker. Et periodisk Skrift, hvoraf hver Uge udkommer et Blad i Bergen. Nr. 1—5. Bergen. 1790. [Iflg. Nyerup skal der være udkommen 6 Nr.; jfr. Bergens hist. Forenings Skrifter. Nr. 25—26. 1921. p. 162—63.].

Haand-Bog for alle fremmede Penge-Beregninger, hvori saavel Asiens, Africas og Americas, som især alle Europæiske Nationers og Staters indbyrdes Penge-Forhold efter deres indvortes og virkelige Værdie vises beregnet imod Dansk Currant. Bergen. 1790. [Anm. i Kritik og Antikritik. 11. H. p. 58; L. Eft. 1791. Nr. 24].

Den almeene Røst. Bergen. 1793. [Det vides ikke mere, hvor mange Nr. der udkom af dette Tidsskrift; jfr. Sagen og Foss, Bergens Beskrivelse. 1824. p. 646; Hj. Pettersen, Bibl. Norvegica. I. p. 594; Bergens hist. Forenings Skrifter. Nr. 25—26. 1921. p. 163—64]. [Anm. i Kritik og Antikritik. 16. H. p. 457].

Andersen, Hans Christian. Om ham vides intet andet end, at han selv betegner sig som Forvalter. Et Fingerpeg kan maaske søges i, at han har tilegnet den ene Udgave af sit Prisskrift om Gaardes Udflytning til Peter Severin Fønss, Herre til Løvenholm, hvor han muligvis har været Forpagter.

Afhandling om en Gaards Udflytning paa skarpe og sandige Jorder. Belønnet med Landhuusholdnings-Selskabets 2den Sølvmedaille. Kbh. 1796.

Priis-Skrift om en Gaards Udflytning paa skarpe og sandige Jorder, samt Maaden at dyrke og dueliggiøre den. Viborg. 1796. (Under Fortalen C. H. Andersen).

Praktisk Anviisning til at vinde Land fra Strandkyster, Søer, Moser, Aaer etc., med Anviisning hvor dette beqvemmeligen kunde skee og Overslag over de rimelige Omkostninger i Sammenligning med de forventede Fordeele. Efter Videnskabernes Selskabs Ønske til Trykken befordret. Kbh. 1796.

De to ovennævnte Afhandlinger udkom samlede under Titlen: Den danske og norske Landmand eller Bidrag til Agerdyrknings-, Land- og Skovvæsenets Forbedring. 1ste Hæfte. Kbh. 1796. [Anm. i L. Eft. 1797. p. 560]. Desuden udkom de med særskilt Paginering hver i »Tillæg til Magazin for Næringsstanden.« 1ste Bind. 1. Hæfte. Kbh. 1798. [Anm. i L. Eft. 1798. p. 72].

I »Tillæg til Magazin for Næringsstanden.« 2. Hæfte. 1798. p. 1—77. Afhandling om den fordeelagtigste Huusholdning og Handel med Landets Hornqvæg og de deraf faldende fede og andre Vare. Belønnet med Landhuusholdnings-Selskabets anden Sølvmedaille i Aaret 1785. — p. 78—100. Om de jydske Heders Dyrkning og Anvendelse. — p. 101—28. Om Skov-Kolonister i Jylland.

I Nyt Bibl. f. Physik, Medicin etc. IX. 1806. p. 1—29. Strand Vejbred (Plantago maritima Lin. Fl. Dan. Tab. 243) oekonomisk betragtet, især som tienlig til at forebygge Jordens Bortskyllelse ved Elven og Vesterhavet.

Andersen, Jacob. Se: Hummer, Jacob Andersen.

Andersen, Jens, kaldet Beldenak, var Søn af en Landsbyskomager i Brøndum i Slet Herred. Han besøgte først en Klosterskole i Aalborg og studerede senere i Köln og Rom. Efter sin Hjemkomst blev han ansat i Kong Hans' Kancelli og brugtes i forskellige Hverv. 1501 blev han Biskop i Fyn, men kom i Strid med flere af Rigets Stormænd og tilsidst med Kong Hans selv og efter dennes Død med Kong Kristian II. I flere Aar blev han holdt i Fangenskab og slap først fri mod at forpligte sig til paa Livstid at overlade Kongen de to Tredjedele af Bispestolens Indkomster. Han fulgte derefter med Kongen til Sverrig, men blev senere paany kastet i Fængsel. Efter Kristian II's Flugt fik han sit Bispedømme igen, men snart kom han paany i Strid, der medførte en langvarig Proces. Under denne oplod han 1529 Stiftet til Domprovsten i Viborg Knud Henriksen Gyldenstjerne, og dømtes 1530 til Tremarksmand som Løgner og Æreskænder for de mod den afdøde Marqvard Rønnow fremsatte Sigtelser.

Han tog derefter Ophold paa Kjærstrup Bispegaard paa Taasinge, men blev 1532 bortført af Christoffer Rantzau til Qvarnbeck, en Svoger til Otto Porsfeldt, der 1503 var bleven dræbt af Biskoppens Folk. Efter et haardt Fængsel blev han udløst af en Slægtning, Henrik Skepping, Borger i Lybæk, hvor han selv derefter tog Ophold. † $^{20}/_{1}$ 1537.

A. Heise i Biograf. Lex. I. p. 242—47. — C. Paludan-Müller, Jens Andersen Beldenak. Odense. 1836. — 2. forøgede Oplag. Sm. St. 1837. — Allen, De tre nord. Rigers Hist. II. p. 350 ff. — Nye danske Mag. III. p. 197—234. — Aarbøg. f. nord. Oldk. og Hist. 1889. p. 89—100. — Hist. Tidsskr. 6. R. III. p. 433—49; VI. p. 528—30.

I Scriptores rerum Dan. VIII. p. 527—29 er trykt et latinsk Digt af ham om hans Fængsling — og i Kirkeh. Saml. 5. R. III. p. 205—8 et andet latinsk Digt af ham om samme Emne (ved Carl S. Petersen).

I Danske Magazin. 3. R. I. p. 40—43: Nogle Artikler angaaende Kongevalget efter Frederik I's Død 1533 til Ove Bilde. (jfr. Hist. Tidsskr. 4. R. III. p. 515—17).

Andersen, Jens, var 1549 Sognepræst i Idestrup paa Falster, hvor han døde rimeligvis 1582.

Barfod, Den falsterske Geistligh. I. 1849. p. 202 (hvor han urigtigt kaldes Hans Andersen, hvilken Fejl genfindes i Wiberg. II. p. 5). — Personalhist. Tidsskr. V. p. 240.

En ganske herlige Trøste-Bog, hvorudi der findis skiøne oc trøstelige Lerdomer mot atskillige Kors oc Bedrøffuelse. Rostock. 1581.

Andersen, Jens, blev 1572 kaldet til Sognepræst for Tryggelev og Fodslette paa Langeland, hvor han † $^{7}/_{10}$ 1619.

Wiberg. III. p. 380.

I Kirkehist. Samlinger. II. p. 458—64 er trykt nogle af hans Optegnelser i Tryggelev Kirkebog.

Andersen, Jens, var 1619 Sognepræst i Gjerding og Blenstrup i Hellum Herred, Viborg Stift, hvor han † 1640.

Wiberg. I. p. 433. — Personalh. Tidsskr. V. p. 240. — Kirkehist. Saml. 3. R. V. p. 104.

En selsom Siun, med paamindelse, som til en sand Omvendelse og bædring i daglig Liif oc Lefnet, om vi ville endnu undgaa Guds Vrede og Straf etc. Skeed i Judland i Wiborg Stict, etc. nu i Julii Maaned Aar 1629. Kbh. 1629. 4. [Udg. af Christen Hansen Riber]. [Optr. i Kirkehist. Saml. 5. R. V. p. 591—95]. — Kbh. 1659. 4.

Andersen, Morten. Se: { Horsens, Morten Andersen. / Scavenius, Morten Andersen.

Andersen, Ole; Sogne- og Bondefoged; rimeligvis et Pseudonym.

Enfoldig Samtale imellem en Borger og en Bonde, saare nyttig at læse for Proprietairer, Magistrats-Personer, Consumptions-Forpagtere, og Ridefogder. Uddragne af Peder Paarses Dag-Bog. Kbh. 1771.

Andersen, Peter, skal være født i Kbh. Han var Hører ved Roskilde Domskole. Nyerup angiver hans Dødsaar til 1599, men hans nedenfor nævnte Skrift udkom først 1602 og af dets Titel synes at fremgaa, at han levede endnu.

S. N. J. Bloch, Roskilde Domskoles Historie. 1842 ff. II. p. 34; III. p. 10. — Personalh. Tidsskr. V. p. 240.

Joan. Casæ Flor Galateus, seu de morum honestate et elegantia libellus. Ad quæstiones succinctas in usum scholarum revocatus. Hafniæ. 1602.

Andersen, Peter, om hvem intet vides, udgav:

A. R. G[ryderup], Nogle merckelige oc aandelige Psalmer, tilsammensancket. Nu formeret med nogle flere Psalmer. Kbh. 1632. (jfr. Bibl. Danica. I. p. 348 og 309).

Andersen, Poul, er f. 1585 i Kerteminde, hvorfra han blev Student 1604. Derefter drog han udenlands, opholdt sig i 3 Aar i Tyskland. Ved sin Hjemkomst blev han 4de Lektie-Hører ved Odense Skole; derefter havde han i 2 Aar Ophold hos Holger Rosenkrantz paa Rosenholm. Siden studerede han dels ved Universitetet i Kbh., dels i Wittenberg, hvor han opholdt sig i 2 Aar. 1615 tog han i Kbh. Magistergraden og havde sit Ophold hos Biskop Hans Resen. Samme Aar blev han kaldet til Sognepræst i Assens og blev senere tillige Provst i Baag Herred, hvor han † $^{25}/_{12}$ 1640.

Han ægtede Margrethe Jensdatter Bang, der † $^{22}/_{6}$ 1654.

Blochs fynske Geistlighed. II. p. 151. — Saml. til Fyns Hist. og Topogr. III. p. 10. — Personalhist. Tidsskr. V. p. 241. — Rørdams Universitetets Hist. 1537—1621. IV. p. 655. — Univmatriklen. I. p. 19.

De prima causa et dependentia omnium ex ipsa. Wittebergæ. 1614. 4.

De duobus Christi statibus. Wittebergæ. 1614. 4.

Andersen, Poul, se: Aarhus, Poul Andersen.

Andersen, Roald, er Søn af Sognepræst i Skogn Anders Pedersen. Han deponerede fra Trondhjem Skole og blev 1593 immatrikuleret i Rostock. Efter sin Hjemkomst blev han Sognepræst paa Ytterøen.

Han ægtede Ellen, Datter af Formanden Hans Johansen.

A. C. Bang, Den norske Kirkes Geistligh. 1536—1600. 1897. p. 324. — Erlandsen, Trondhjem St. Geistligh. p. 359.

Hans Optegnelser i Kalendariet i et Exemplar af »Missale Nidrosiense« (nu i Universitetsbiblioteket i Kristiania) er trykt i Personalhist. Tidsskr. 2. R. I. p. 227—31.

Andersen, Simon. Om ham vides næppe mere end hvad der fremgaar af nedennævnte Skrift. Paa dette kalder han sig »Collingius Danus« og synes altsaa at stamme fra Kolding. 1613 opholdt han sig i Franeker og dedicerede sit Skrift til Biskop Isak Grønbæk i Trondhjem, der selv en Tid havde studeret i Franeker.

Manes Martini Helsinii. Franekeræ. 1613. 4.

Andersen, Steffen (Stephanus Andreæ H.), om ham meddeler Lyskander, at han var »Poeta eruditione ac venæ ubertate spectabilis«. Til hans Livsomstændigheder kendes slet intet. Hans af Lyskander anførte Skrift:

Epitaphium Dñi Joh. Bille et Dñæ Ingertæ Rønnoviæ carmine elegiaco ad Ermegardam et Birgittam Bildones sorores.

kendes ikke mere. Det maa, da Inger Rønnov døde 1548, rimeligvis stamme fra Tiden deromkring. (jfr. Biograf. Lex. II. p. 231).

Rørdam, Lyskanders Levned. p. 304. — Personalhist. Tidsskr. V. p. 241.

Andreas, Jacob. Af hans Skrift fremgaar, at han var en Jøde, der d. 23. April 1741 blev døbt af Sognepræst Andreas Halse i Øster-Alling Kirke.

En liden Tractat om vor Frelsere Jesu Christo, udtagen af det Gamle og Nye Testamentes Skrifter, forfattet, udi et Brev til sin Familie af Jacob Andreas, som tilforn var i den jødiske Blindhed, nu til Naade antagen, i Guds Elskelige Søn, Vor Herre Jesu Christo, og døbt i Øster Alling Kierke, ved gammel Estrup af Andreas Halse, den 23de April 1741. Kbh. 1746.

Andresen, Christopher Otto Andreas, se: Erslew.

Andresen, Christopher Schrøder, se: Erslew.

Andresen, Claus, er f. 1751 i Helsingør, hvor hans Fader Jørgen A. (f. 1720, † $^{22}/_{3}$ 1778) var Toldkontrollør. Moderens Navn kendes ikke, men hun maa være død kort efter A.'s Fødsel, thi $^{21}/_{4}$ 1756 ægtede A.'s Fader Karen Wedege († $^{22}/_{4}$ 1801). A. blev Student fra Helsingør 1772 og indsattes 1787 som Degn paa

Christiansø, hvorfra han 1790 forflyttedes til Østerlarsker-Gudhjem paa Bornholm, hvor han † 1/6 1816.

Han ægtede Frederikke Lovise, f. Bernth.

A. Petersen, Sjællands Stifts Degnehist. 1900. p. 210. — Jyllandsposten. 7/2 1910 (af Hans Brix) og 19/2 1910 (af C. Behrend). — Univmatriklen. III. p. 314. — Bornholmske Saml. VI. 1911. p. 81—96 (af C. Behrend).

H. K. H. Cronprindsesse Louisa Augusta paa hendes høie Formælingsdag helliget. Kbh. 1786. Fol.

Poetiske Forsøg. Kbh. 1786. [Heri findes 2 Bidrag af Christ. Schrøder Andresen]. [Anm. i L. Eft. 1787. Nr. 40 (af Rahbek)].

[Versificeret] Indbydelse til Subscription paa nye Prøver i Poesien. (Kbh.) u. A. (1804). (1 Bl.).

I »Iris«. 1794. I. p. 121—22. Til min sovende Søn. — p. 278—80. Den Lattermilde eller Voldtagelsen. En Fortælling. — II. p. 57—59. Sang den 28de Martii 1794. — 1795. IV. p. 15—17. Paa min Kones Fødsels-Dag. — I »Iris og Hebe«. 1796. IV. p. 63—65. Andet Opkog af Degne-Petitum. — 1799. II. p. 28—29. Paa min Kones Fødselsdag. — 1801. III. p. 96. Vugge-Vise. — IV. p. 228—30. Sang paa Kronprindsesse Marie Sophie Friderikkes Fødselsdag d. 28. Oct. 1801. — 1802. I. p. 279—80. Vise fra Claus Degn til Mads Skriver, indsendt fra Bornholm, som et Pendant til Degne-Elegierne i Morgenposten, samt »Iris og Hebe« — II. p. 164—65. Battaille-March, dediceret til H. K. H. Kronprindsens Livcorps d. 22. Mai 1801. — III. p. 93—96. Helvede i en Drøm. Fortælling. — p. 177—79. Tanker ved min uforglemmelige Stifmoders Madame Karen sal. Andresens fød Wedeges Grav d. 22. April 1801. — p. 231—32. Selskabs-Sang i Anl. af d. 7. Juli 1801. — 1804. III. p. 169—80. Væddemaalet. En Fortælling i tre Sange. — p. 272—73. Til mine Venner paa Kildehøj. — p. 281—82. Til min ældste Datter Cathrine Marie Sophie paa hendes Confirmationsdag 25. April 1802. — p. 283. Indbydelse til Subscription paa nye Prøve i Poesien [den heri bebudede Samling udkom aldrig]. — 1807. II. p. 91—93. Fødselsdagssang i Marts.

I »Poesier«. 1ste Samling. 1785. p. 106—9. »Den lykkelige Jyde« (signeret A*******) og muligvis flere uden Mærke.

I »Minerva« 1785. Aug. p. 80—83. Klokkerne. — Sept. p. 83—85. Jus vocandi.

I »Morgenposten« dels under Mærket A. dels under Navn: 1786. I. p. 4—7. Noget om Gadeviser. — p. 45—48. Den listige Musicant. — p. 105—8. Jens Bødker, imiteret efter Hagedorn. — p. 113—15. Svøbet eller det gamle Barn. — p. 223—24. Selskabs-Sang. — p. 252—55. 260—63. 275—78. 290—93. Barberen og Greven. — p. 326—28. Til en Ven. — p. 334. Det gode Raad (efter Hagedorn). — p. 359—60. Til Pauline. — 1787. II. p. 8—12. Til min Muse. — p. 86—89. Den Eenøiede. En Fortælling. — 1788. I. p. 235—39. Sengedusken. — p. 360—63. Venskab. — II. p. 439—40. Elise, et Fragment. — p. 569—77. Kammerpigen, en Fortælling. — 1790. II. p. 463—64. Brev. — p. 481—82. Degne Petitum. — p. 528. Fragment og ei

Fragment. — p. 768. Spørsmaalet. — 1791. I. p. 218. Degne-Elegie. — p. 224. Skiebnen i god Luune. — p. 231—33. Den fæle Øe. — p. 239. Interdum bonus dormitat Homerus. — p. 251—54. Rokkedreieren. En Fortælling. — p. 264—67. Skiæbnens Magt. En Fortælling. — p. 352. Ønsket. — II. p. 432. Brudevers. — p. 448. Til en bortreisende Ven. — p. 509—10. Paradoxet. — p. 589—90. Anekdoter. — 1792. I. p. 64. Sang paa min Kones Fødselsdag. — II. p. 589—91. Første Opkog af Degne-Petitum 1792. — p. 601—3. Anekdoter. — 1793. I. p. 202—3. Til min Kone d. 28. Martii 1791. — p. 203—5. Anekdoter.

I »Nytaarsgave for Damer« 1799. p. 193—94. Til min Kone paa hendes Fødselsdag.

I Bornholmske Saml. VI. 1911. p. 82—87 er trykt 3 Breve ($^{17}/_{8}$ 1801, $^{5}/_{7}$ og $^{30}/_{7}$ 1804) til K. L. Rahbek.

Andresen, Joh., f. c. 1757, var Sekretær hos Hertugen af Augustenborg og Hofraad. † $^{27}/_{2}$ 1839.

Han ægtede Ida Sophie Schmidt (f. c. 1775, † $^{21}/_{4}$ 1859).

I »Borgervennen«. XII. 1800. p. 153—81. Noget om Brændebesparelse og en Beskrivelse af en med ringe Bekostning indrettelig saare brændebesparende Kaageindretning. — XV. 1803. p. 337—40. Et Damp-Koge-Apparat til alle Slags Kogninger og Madlavninger.

Andreæ, Christianus, en Tysker fra Jena, som 1642 opholdt sig i Kbh.

Personalh. Tidsskr. V. p. 241.

Threnodia super Lipsiam expugnatam, spoliatam, incensam. Hauniæ. 1642. 4.

Syntagma anagrammaticum, Regiæ Danicæ Cancellariæ mente et stirpe nobilissimos secretarios continens. Hafniæ. 1642. 4.

Dodecas geminata anagrammatica. U. St. 1642. 4.

Justa exequialia piis manibus Oligeri Rosencrantii, Dn. in Rosenholm. Haffniæ. 1642. 4.

Angel, Henrik August, se: Halvorsen.

Angell, Jochum, er f. $^{7}/_{6}$ 1674 i Trondhjem, Søn af Raadmand, Købmand Lorents Mortensen Angell (f. 1626, † 1697) og Abel Jespersdatter († 1682). 1692 blev han Student fra Trondhjem Skole, Aaret efter fik han Baccalaurgraden. 1694 tog han teologisk Examen (non contemnendus) og rejste Aaret efter til Tyskland, Holland og England. $^{30}/_{8}$ 1697 kaldtes han til Sognepræst ved Røraas Kobberværk. $^{11}/_{3}$ 1706 blev han Magister. † 1726.

Han ægtede 1. $^{10}/_{1}$ 1698 Elen Pedersdatter Friis (f. $^{10}/_{8}$ 1670, † $^{4}/_{6}$ 1701), 2. $^{17}/_{1}$ 1702 Maren Jensdatter Collin (f. $^{3}/_{3}$ 1681, † 1755).

Erlandsen, Geistligh. i Trondhjems Stift. p. 180. — Nogle biografiske Optegnelser af ham er udg. af E. A. Thomle i Personalhist. Tidsskr. 2. R. VI. p. 181—84. — Personalh. Tidsskr. 3. R. III. p. 277. — O. Hjort, Uddrag af Slægterne Friis. 1911. p. 22. — Univmatriklen. II. p. 188. 193. 310.

Angelo, Theodor Gottfred Nicolaus, er f. $^{9}/_{10}$ 1767 i Slesvig, hvor hans Fader var Uhrmager. 1780 kom han til Kbh., hvor han lagde sig efter Kobberstikkeriet; 1787 blev han Kortstikker ved Videnskabernes Selskab. † $^{21}/_{6}$ 1816.

Han ægtede $^{3}/_{6}$ 1796 Philippe Sofie Holst, Datter af fhv. Bogholder Lorenz Holst.

Weinwichs Kunst-Historie. 1811. p. 233. — Sammes Kunstner-Lexicon. 1829. — Weilbach. I. p. 38. — Hj. Pettersen, Bibl. Norveg. I. p. 207. 583. — Personalhist. Samlinger. 5. Aarg. 3. Tillæg. p. 65.

Kort over Mähren, og Stilling af Armeerne til Slaget ved Austerlitz d. 2. Dec. 1805, samt Forklaring derover. Kbh. 1806. — Carte de la Moravie etc. 4.

Anker, Bernt, er f. $^{22}/_{11}$ 1746 i Christiania; hans Fader var den rige Købmand, Justitsraad Christian Ancher (f. 1711, † 1765), hans Moder hed Karen, f. Elieson (f. 1723, † 1806). Efter at være undervist i Hjemmet sammen med sine Brødre rejste han under Opsigt af Christian Hee Hvass udenlands 1761—63 og 1764—67 til Sverrig, England, Italien og Frankrig. 1764 blev han immatrikuleret ved Kbh.'s Universitet under et Ophold her. Da Faderen døde under hans Udenlandsophold, vendte han efter Moderens Ønske hjem for at overtage Bestyrelsen af Handelshuset og derved blev hans Planer om at gaa den diplomatiske Vej, hvortil Grev Bernstorff skal have opmuntret ham, tilintetgjort. $^{16}/_{10}$ 1767 blev han Justitsraad, og styrede i Aarene 1767—83 i Moderens Navn Handelshuset. 1783 blev Boets Ejendomme delt imellem ham og hans 2 genlevende Brødre og efter den Tid drev hver af disse sin Forretning. Ved sine dristige, men altid vel beregnede og kloge, Spekulationer lykkedes det ham at samle sig store Rigdomme. $^{10}/_{3}$ 1774 udnævntes han til Etatsraad, 1778 blev han med sine 2 Brødre og 2 Fætre optagen i den danske Adelsstand, $^{31}/_{7}$ 1790 udnævntes han til Konferensraad og $^{1}/_{12}$ 1792 fik han Kammerherrenøglen. Endelig blev han $^{7}/_{7}$ 1803 benaadet med Dannebrogsordenens Storkors. A., der var meget interesseret for alle patriotiske og nationale Spørgsmaal, deltog ogsaa i Forhandlingerne om et norsk Universitet og efter at denne Plan maatte opgives, holdt han sammen med et Par Meningsfæller offentlige

Forelæsninger i Kristiania (jfr. Minerva. 1796. IV. p. 364). 1804 begav A. sig paa en Rejse til England og paa Hjemrejsen gjorde han et længere Ophold i Kbh., hvor han † $^{22}/_{4}$ 1805. A. var Medlem af det norske Videnskabernes Selskab i Trondhjem, af det kgl. Videnskabernes Selskab i London og af kgl. vetenskapsakademien i Stockholm.

Han ægtede $^{11}/_{4}$ 1773 Matthia Collett (f. $^{28}/_{5}$ 1737), Datter af Købmand Peter Collett (f. 1694, † 1740) og Anna Cathrine, f. Rosenberg (f. 1699, † 1747). Matthia Collett havde først ($^{6}/_{5}$ 1758) været gift med Købmand Morten Leuch (f. $^{15}/_{4}$ 1732, † $^{24}/_{1}$ 1768). Hun † $^{21}/_{7}$ 1801. Efter hendes Død skal A. have omgaaedes med Planer om at ægte Frk. Christiane Georgine Lovise Falbe. (jfr. Ill. Nyhedsblad. XIV. 1865. p. 24. — Dunker, Gamle Dage. 1871. p. 253—54.).

C. J. Anker, Bernt Ankers Liv og Virksomhed. 1884. (Særtryk af Illustr. Familielæsning). — Huitfeldt-Kaas i Biograf. Lex. I. p. 268—73. — Lahde, Samling af fortjente Mænds Portraiter. Ill. 1806. [Denne Biografi er forf. af A. selv med Bistand af J. C. Berg, se: Ill. Nyhedsblad. XIV. 1865. p. 20]. — Tidsskr. f. den norske Personalhist. 1840. I. p. 369—99. — Bien. IV. 1. H. 1833. p. 118—27. — Fr. Thaarup, Fædrenel. Nekrolog. 1835 ff. 4. H. p. 253—55. — Werfel, Nyeste Skilderie af Kbh. 1805. IV. p. 879—88. — Collett, Familien Collett. 1872. p. 49—54. — Nytaarsgave f. Illustr. Nyhedsblads Abonnenter. 1860. p. 5—10. — Collett, En gammel Christiania-Slægt. 1883. p. 153—69. — Lassen, Norske Stamtavler. I. p. 93. — Daae, Det gamle Christiania. 2. Udg. 1891. p. 253. — Daae, Af Bülows Papirer. 1864. p. 166. — Chr. Tønsberg, Norsk Portrætgalleri. 1877. — Huitfeldt, Christiania Theaterhistorie. 1876. — C. Dunker, Gamle Dage. 1871. — Personalh. Tidsskr. 2. R. IV. p. 198. — Sørgedigte i Minerva. 1805. II. p. 96 af Sagen og X. Y.; p. 211 af Frankenau; i Iris og Hebe. 1805. II. p. 167 af Fester. — Adresseavisen. 1805. Nr. 154. — Norske Intelligentssedler. 1805. Nr. 18. 19. 25.

Ved Testamente af $^{19}/_{12}$ 1801 bestemte han, at Boets Masse skulde holdes samlet som et Fideikommis og en stor Del deraf anvendes i velgørende Øjemed. Allerede 1778 havde han oprettet det Ankerske Vaisenhus i Kristiania og bl. de Institutioner, han ellers betænkte, kan nævnes Latinskolen i Kristiania og den norske Krigsskole. Sin Gaard skænkede han til offentligt Brug.

Nicolaisen, Norske Stiftelser. II. p. 68. 244. 264.; III. p. 24. 127. — Dagen. 1806. Nr. 97. — Kbh. Skilderi. VI. 1806. p. 124—26. — Budstikken. 4. Aarg. 1822. p. 33—48. 51—96. 101—76. — Tidsskr. f. norsk Personalhist. 1840. p. 387 ff. — O. Dahl, C. v. Linnés Forbindelse med Norge. 1907. p. 22—23.

[Om Oprettelsen af et Universitet i Norge. Christiania 1793. 4. Uden Titel. Dat. Christiania 25. Maji 1793. Fulgte som Tillæg med Norske Intelligents-Sedler. $^{29}/_{5}$ 1793. Nr. 22]. (jfr. Minerva. 1793. II. p. 416).

Sørgetale i St. Olai Loge, over Herr. Conrad Clauson, Eier af Bærums Jern-Værk. 1785. Trykt i Sept.-Heftet af Iris for 1793 og nu særskilt aftrykt som Manuskrift for Venner. Kbh. 1793. — Kbh. 1794.

Tale i St. Olai Loge over General-Stor-Mesteren, den durchl. Fyrste Ferdinand, Hertug til Brunsvig-Wolfenbüttel, holden d. 11. Dec. 1792. Christiania. 1793. — Kbh. 1794.

Tale i St. Olai Loge over Herr. Chr. Braumann Tullin 1784. Kbh. 1794.

Les adieux d'un ami à Mr. et Mad. de M[oltke]. (Christiania. 1795?). 4. (jfr. Huitfeldt, Christiania Theaterhist. p. 201).

Svar fra Berent Anker til Secretairen i det Stockholmske Videnskabers Selskab, da han fra samme havde erholdet Diploma som Medlem. Christianiæ cal. Oct. 1796. [Dette Svar findes trykt i L. Eft. 1796. p. 653 ff.].

[Beretning om Begivenhederne den 2. April 1801]. Christiania. 1801. 4. (Uden Titel).

Tableau de l'homme à la fin du XVIIIe siècle. En Latin par N. Treschow. Traduit. [Christiania. 1801]. 4. (jfr. Hj. Pettersen, Bibl. Norvegica. I. p. 370).

Minde-Tale over Matthia Anker, holden i det Ankerske Vaisenhuus d. 21de Julii 1802. Aftrykt for Venner. Kbh. 1803.

I »Samling af Skrifter udg. fra det nord. Selskab i London«. 2. H. 1788. p. 83—96. Indtrædelses Tale i det nordiske Selskab i London d. 11. Martii 1790. (jfr. L. Eft. 1792. p. 512).

I »Minerva«. 1791. I. p. 271. Afskeds-Epilogue til Kronprindsen i Christiania 1788 efterat et Selskab havde opført den af Anker forfattede Tragoedie Major Andre. — p. 291—95. Tanker ved en agtet Landsmands [Zahlkasserer Holters] Grav. — 1792. IV. p. 238—39. Inpromptu.

I »Iris« 1793. III. p. 225—30. Tale i St. Olai Loge over Herr. Chr. Braumann Tullin (se ovenfor). — p. 231—38. Sørgetale i St. Olai Loge over Herr. Conrad Clauson. (se ovenfor). [Anm. i Kritik og Antikr. 14. H. p. 665].

I Norske Intelligentssedler. 1794. Nr. 50: Et latinsk Mindedigt over Laugmand Herman Colbjørnsen. — 1796. Nr. 38. Gravskrift over Fru Karen Anker f. Elieson, Broderen Jens Ankers Hustru. [aftrykt i Aftenposten. 1796. Nr. 87].

I »Hermoder«. 2. Bd. 1796. Nr. 6. p. 1—36. Om Banker i Almindelighed med Hensyn til en lokal Bank i Christiania. (oversat af N. Treschow).

I »Topographisk Journal for Norge«. 5. Hefte. 1793. p. 128—33. Pro Memoria til Hr. Presidenten i det topographiske Selskab, Hr. Stiftsbefalingsmand Moltke. [om at bore efter Stenkul; med Præsidentens Svar. p. 133—34]. Jfr. 15. H. p. 83, hvor J. Rosted meddeler Efterretninger om den i Omegnen af Kristiania stedfundne Boring med det af A. skænkede Bor.

Breve til Pram $^{16}/_{4}$ 1796 — i Østs Archiv. VIII. 1827. p. 174—82; til samme $^{24}/_{8}$ 1801; $^{3}/_{10}$ 1801; $^{21}/_{5}$ 1803 — sstds. p. 19—24. [Ligeledes trykt med nogle Rettelser i Tidsskr. f. norsk Personalhist. I. p. 466—75]. — Breve til M. T. Brünnich $^{18}/_{10}$ 1792, $^{4}/_{4}$ og $^{18}/_{9}$ 1794 i Tidsskr. f. norsk Personalhist. I. p. 476—77; til Carsten Anker $^{20}/_{7}$ 1799, $^{20}/_{5}$ 1804; $^{13}/_{11}$ 1804 sstds. p. 477—80; til F. O. v. Haxthausen $^{13}/_{11}$ 1802 sstds. p. 481—82; til

J. E. Scheel $^{6}/_{9}$ 1788 sstds. p. 483—84; til Morten Anker $^{14}/_{7}$ 1800 sstds. p. 484—85. — Brev til Suhm $^{20}/_{4}$ 1791 i Danske Saml. IV. p. 183—84.

I sit Testamente havde A. bestemt, at hans literære Efterladenskaber skulde overdrages Pram til Udgivelse mod et Honorar af 5000 Rdlr. Over hans Manuskripter, der nu findes i Universitets-Biblioteket i Kbh., opsatte Pram en raisoneret Fortegnelse, og i Adresseavisen 1805. Nr. 265 anmodede han om Tilsendelse af saadanne Arbejder af A., som maatte være i privat Eje. Han henvendte sig dernæst til Fideikommissets Bestyrer, Kammerherre Peder Anker og foreslog ham at udgive A.'s Arbejder dels i en Pragt- dels i en Haandudgave. Tillige ønskede han, at Rahbek og H. C. Ørsted skulde deltage i Udgivelsen. Paa Grund af Uenighed med Fideikommissets Bestyrelse trak Sagen i Langdrag, skønt Pram allerede havde erholdt den for Skrifternes Udgivelse stipulerede Sum udbetalt og, da han i 1820 afrejste til St. Thomas, deponerede han A.'s Efterladenskaber paa Universitetsbiblioteket i Kbh. (jfr. Dagen. 1806. Nr. 94; Tidsskr. f. d. norske Personalhist. I. p. 399 ff.; 485 ff.; Norsk hist. Tidsskr. 2. R. I. p. 492—546).

Af flere af A.'s utrykte Arbejder, navnlig de dramatiske, findes Brudstykker eller Redegørelser trykt i Huitfeldt, Christiania Theaterhistorie. 1877.

Anna Cathrine, Datter af Christian IV og Kirstine Munk, er f. $^{10}/_{8}$ 1618 paa Frederiksborg. Allerede 1627 var hun trolovet med den 25-aarige Frantz Rantzau til Rantzausholm, der imidlertid druknede i Rosenborg Slotsgrav 1632. A. † $^{20}/_{8}$ 1633.

S. Birket Smith i Biograf. Lex. I. p. 288. — Danske Mag. IV. p. 130. — Christian IV.s egenhændige Breve. — S. Birket Smith, Grevinde Ulfeldts Historie. I.

Det fortælles, at hun ved Efterretningen om sin Fæstemands Død skal have digtet en Sørgevise; Visen, der findes trykt i P. Syvs Kæmpeviseudgave 1764 og 1787. p. 729—32 under Titlen: Frøken Annæ Cathrines Vise, og hvor de enkelte Vers' Begyndelsesbogstaver danner hendes Navn, stammer dog sikkert ikke fra hendes Haand. (jfr. Brock, Rosenborg. I. 1881. p. 19; Kirkehist. Saml. 5. R. I. p. 136 ff.; A. Hammerich, Dansk Musikhist. indtil c. 1700. 1921. p. 162—63).

Anna Margaretha B* de. Muligvis et Pseudonym.

Den erfarne Raadgiverinde for huuslige Fruentimmer eller Anviisning til vigtige Kundskaber og Fordele i Huusholdningen, for saavel efter Skiønsomhed at vælge og anskaffe sig de til Kiøkken, Dragt og andre Livets Beqvemmeligheder hørende Ting som at bevare og forædle de dertil brugbare Produkter. Kbh. 1796.

Annilo, Orosius, se: Bering, Vitus. U. A.

Anonymus.

*Høistnødvendig Bekiendtgiørelse. Kbh. 1793. [Anm. i Kritik og Antikritik. 12. H. p. 725; det fremgaar heraf, at Forf. i et Avertissement

havde kaldt sig Anonymus Barfred og at hans Skrift var bleven gratis uddelt].

Anthon, Georg David, er f. 1714; 1748 blev han udnævnt til Lærer i Geometri og Arkitektur ved Kunstakademiet, 1751 til kgl. Bygningsinspektør og 1761 til Hofbygmester og Inspektør over de kongelige Slotte; samtidig fratraadte han sin Lærerstilling. † $^{30}/_{8}$ 1781.

A. ægtede $^{28}/_{4}$ 1755 Anne Margrethe Eigtved (f. 1730, † $^{2}/_{8}$ 1816), Datter af Hofbygmester Nikolaj Eigtved (f. 1701, † 1754) og Sofie Christine, f. Walther (f. 1726, † 1795).

F. J. Meier i Biograf. Lex. I. p. 294. — Weilbach. I. p. 38. — F. R. Friis, Saml. til dansk Bygnings- og Kunsthist. 1872—78. p. 119. 273. — F. J. Meier, Wiedewelt. 1877. p. 20. — F. J. Meier, Marmorkirken. 1883. p. 15. 30. 31. — F. J. Meier, Fredensborg. 1880. p. 164. — Nær og Fjærn. 1878. Nr. 294. — Personalhist. Samlinger. 5. Aarg. 1906. 3. Tillæg. p. 67. — Personalhist. Tidsskr. 5. R. VI. p. 28—29.

Grundig og tydelig Anviisning til den civile Bygnings-Kunst, hvorudi viises, hvorledes man kan bringe de fem Ordener i en god Overeensstemmelse, og vel anvende dem i heele Bygnings-Kunsten, efter de fem ældste og beste Byg-Mestere, nemlig: Vitruvius, Serlio, Palladio, Scamozzi, Vignola og de romerske Antiquiteter, udgivet til Nytte for den studerende Ungdom paa det Kgl. Danske Skildre-, Billedhugger- og Bygnings-Academie. — Gründliche und deutliche Anweisung. Kbh. 1759. Fol. [p. 25—28 er et Tillæg, udk. 1772]. 51 Tavler. [Anm. i Todes Blandinger. 1772. p. 28—29]. [Enken ansøgte $^{24}/_{5}$ 1790 Fonden ad usus publ. om 2000 Rdlr. for Oplaget af dette Værk, som Anthon selv havde bekostet; jfr. Fonden ad usus publ. 1897. I. p. 253].

Anviisning til Civil Bygnings-Kunsten efter Vitruvius, Serlio, Palladio, Scamozzi, Vignola etc. Nye Udgave. Kbh. 1818. (Ogsaa med tysk Titel). [Det er i Virkeligheden det gamle Oplag fra 1759 med Tillægget fra 1772, i hvilket man har bortskaaret Dedikationen og tilsat et nyt dansk og tysk Titelblad].

Anti-Philopatrejas, se: Bie, J. C. 1770.

Aphelen, Hans von, er f. $^{27}/_{10}$ 1719 i Nærø Præstegæld i Nummedalens Fogderi, hvor hans Fader Hans v. Aphelen var Klokker og Skoleholder. A. studerede først hjemme paa egen Haand, men da han var 22 Aar gammel, rejste han til Holland, hvor han lod sig indskrive som Student efter forudgaaende Examen. Derfra drog han til Frankrig, hvor han forblev i nogle Aar for at studere Sproget. 1749 vendte han hjem og blev 1754 Adjunkt i det filosofiske Fakultet; 1759 udnævntes han til Prof. 1774 virkelig Justitsraad og Lærer for Kronprinsen i fransk. † $^{31}/_{7}$ 1779.

A. ægtede $^{14}/_{3}$ 1760 Helene Dorothea Schiønning (f. $^{19}/_{5}$ 1726, † $^{19}/_{7}$ 1792).

Sundby i Biograf. Lex. I. p. 295—96. — Tidsskr. f. norsk Personalhist. N. R. 1846—50. p. 28. — N. M. Petersen, Den danske Literaturs Hist. 2. Udg. V. 2. p. 19—20. — Wolffs hist. Ordbog. I. p. 295. — R. Nyerup, Hist. statist. Skildr. af Tilstanden i Danm. og Norge. 1805. III. 2. p. 364—65. — Personalh. Tidsskr. V. p. 59. — Personalhist. Samlinger. 5. Aarg. 1906. 3. Tillæg. p. 68.

Dictionaire en abrégé, eller en fransk og dansk Ord-Bog, hvorudi ej aleneste alle brugelige franske Ord med Exempler og Talemaader efter alphabetisk Orden findes forklarede paa Dansk, men endog et fuldstændigt dansk Register. Med [H. P.] Anchersens Fortale. Kbh. 1754. [Anm. i L. Eft. 1754. p. 27].

La meilleure et la plus facile méthode d'apprendre à écrire correctement le françois, ou traité de l'ortographe françoise, avec des remarques sur l'étymologie, l'autorité de l'usage et la prononciation. Cph. 1756. (Anonym). [Er i Virkeligheden kun Fortalen til Restant, Traité de l'orthographe françoise en forme de dictionnaire, — som paavist i Lilies l. Eft. 1756. p. 699—700; L. Eft. 1757. p. 25—26].

Grand dictionnaire royal danois et françois première partie. Kbh. 1759. — Den Kongelige Ord-Bogs anden Deel. Dansk og Fransk. Kbh. 1759. 4. [Anm. i L. Eft. 1759. Nr. 19. 38. 1769. p. 224]. — 2det Oplag, anseligen forbedret og forøget. 1.—2. Tome: Fransk og Dansk. Kbh. 1772—73. 3die Tome. Dansk og Fransk. Kbh. 1775. 4. [Anm. i L. Eft. 1772. p. 674; Krit. Tilskuer. 1777. p. 161 (af W. H. F. Abrahamson); Krit. Journal. 1772. p. 359; 1777. p. 161].

Kongelig dansk Ord-Bog, oplyst med Exempler og Talemaader. 1ste Tome. Dansk og Tydsk. 2den Tome. Tydsk og Dansk. Kbh. 1764. 4. [Anm. i L. Eft. 1764. Nr. 31; jfr. 1760. p. 138].

Valmont de Bomare, Den almindelige Natur-Historie, i Form af et Dictionnaire. Oversat, forøget og forbedret. 1.—8. Tome. Kbh. 1767—70. [Anm. i Krit. Journal. 1768. p. 137; 1769. p. 1. 97. 293 [af O. F. Müller]; 1770. p. 108. 292; 1771. p. 311. 383; Lorcks dän. Journal. II. p. 91; jfr. L. Eft. 1766. p. 273].

[P. J. Macqver], Chymisk Dictionnaire, indeholdende denne Videnskabs Theorie og Praxin, dens Anvendelse paa Physikken, Naturhistorien, Lægekunsten og den dyriske Forfatning. Af det Franske oversat. I—III. Kbh. 1771—72. [Anm. i L. Eft. 1771. Nr. 46; Krit. Journal. 1772. p. 196; Fortegn. o. Trykkefrihedsskr. I. p. 285].

Kunsters og Haandværkers Beskrivelse. U. St. o. A. [ɔ: Underretning om Udgivelsen af et Værk med denne Titel]. (Anonym). [jfr. L. Eft. 1772. p. 287].

Fransk Sproglære. Kbh. 1775. [Anm. i Krit. Journal. 1775. p. 388; Krit. Tilskuer. 1775. p. 324].

Fransk Sprog-Øvelse for Danske. 1.—(2.) Deel. Kbh. 1777. [Anm. i Krit. Journal. 1777. p. 240; Krit. Tilskuer. 1777. p. 339].

Et Priisskrift af Ballexserd angaaende Børns naturlige Opdragelse, oversat af Fransk paa Dansk af H. v. A. Kbh. 1778. (anonym). [Anm. i Krit. Journal. 1779. p. 13; Krit. Tilskuer. 1779. p. 49; L. Eft. 1779. p. 129.].

Baade Worm og Fasting nævner et Arbejde »Grammatikalske Tabeller«. U. St. o. A., der i hvert Fald næppe kendes mere, om det overhovedet ikke skyldes en Fejltagelse.

Det var paatænkt at overdrage Arbejdet paa Videnskabernes Selskabs Ordbog til A. og navnlig Hjelmstjerne gjorde sig til Tolk for denne Tanke, men Ole Strøm blev ham endelig foretrukken (jfr. Molbech, Vidsk. Selsk. Hist. p. 94—96).

Aphemius, Philomusus, = { B. K. Aqvilonius. / Vilh. Ulrichsen.

Appolti, Elias, er f. $^{17}/_{11}$ 1735 i Thisted, Søn af Købmand Johan Christophersen Appolti og Christine Muhlmann. Han blev 1763 Student fra Christiansand, tog 1767 Baccalaurgraden, $^{23}/_{2}$ 1769 teol. Examen med Haud. og blev 1774 Hører ved Aalborg Skole. † $^{29}/_{4}$ 1783 ugift.

Adresseavisen. 1783. Nr. 87. — Aalborg Skoleprogram 1870. p. 57. — Univmatriklen. III. p. 237. 276.

Observationes quædam de decreto apostolico Act. XV. 28. 29. Hafniæ. 1768. 4. [Resp. Simon Jørgensen].

April, Friderich Christian, se: Bendahl, Friderich Christian.

Aquilinus, Johannes Nicolai, se: Ørn, Hans Nielsen.

Aqvilonius, Bertel Knudsen [Paa Latin: Bertillus Canuti Toxotes og ved Anagram: Libertus Aliqvonius], er f. $^{7}/_{3}$ 1588 i Kongsted i Faxe Herred, hvor Faderen Knud Nielsen Nordrup († 1606) var Præst. Moderens Navn er ubekendt, hun ægtede 1607 Efterfølgeren Hans Sørensen Nyborg og døde 1617. A. blev sat i Herlufsholm Skole, hvor han særlig blev paavirket af Rektoren Willich v. Westhoven. Efter at være bleven Student, senest 1606, var han en kort Tid Hører ved Herlufsholm og begav sig derefter ud paa lange Udenlandsrejser, paa hvilke han gæstede bl. a. England, Skotland, Tyskland, Frankrig, Italien, Østerrig, Tyrkiet og skal endog have besøgt Kaukasus. 1610 er han rimeligvis kommet hjem og $^{28}/_{4}$ 1612 tog han Magistergraden; endnu s. A. blev han Rektor i Malmø, men allerede 1613 opgav han dette Embede for at blive Slotsprædikant i Malmø. 1619 kaldtes han til Sognepræst i Løderup og Hørup i det sydlige Skaane og $^{19}/_{7}$

s. A. valgtes han til Provst i Ingelstads Herred. 1639 fik han, hvis Helbred med Aarene var bleven noget svagt, Tilladelse til at rejse til et Badested, og paa Grund af Sygdom holdt han i flere Aar Kapellan, ligesom han 1647 overlod Provsteembedet til en Vikar. † 7/1 1650.

A. ægtede 1614 en femtenaarig Pige, hvis Navn ikke kendes; hun døde i Barselseng 1615 og A. holdt saa 10/9 1616 Bryllup med Elisabeth Olsson, Datter af Sognepræst Nils Olsson i Asserum i Bleking. Hun døde c. 61 Aar gammel 7/4 1663.

Rørdam i Biograf. Lex. I. p. 297—98. — Kirkehist. Saml. 3. R. III. p. 241—310. — Rietz, Skånska skolväsendets hist. 1848. p. 363—64. — Cawallin, Lunds st. herdaminne. IV. p. 78—82. — Paludan, Renæssancebevægelsen i Danm. Litt. 1887. — Personalhist. Tidsskr. III. p. 135; V. p. 242—43.

Lusuum juvenilium liber 2dus, odas sive Horatianas verius parodias continens. U. St. (Rostochii). 1609. — Lusuum juvenilium liber 3tius, elegias continens. [Trykt i Fortsættelse af det foregaaende; jfr. Kirkeh. Saml. 3. R. III. p. 254—55]. — Lusuum juvenilium liber septimus. Hafniæ. 1611. 4. — Lusuum juvenilium liber octavus. Hafniæ. 1612. 4. [jfr. Kirkeh. Saml. 3. R. III. p. 255—56; iflg. Worm og Nyerup skal der være udkommet en 2. Udg. af 7de Bog. Hafniæ. 1618].

Otia adolescentiæ et pericula. Rostochii. 1613. [jfr. Kirkeh. Saml. 3. R. III. p. 256—59].

Juvenilium reliqviæ et properata laborum interludia. Rostochii. 1615.

Q. Horatii manes sive perpetuæ in ejus odas parodiæ. Hafniæ. 1615.

Poematiorum liber XXVIII sive miscella et symmicta ad clariss. V. Nicolaum Olaum in Asserom. Portuæ. 1616. 4.

Epistolarum centuria auspicalis, in qua æternas lacrymas sacris Suæ cineribus reliquit. Witebergæ. 1617. (jfr. Indholdsangivelsen i Kirkeh. Saml. 3. R. III. p. 259—75).

Epistolarum selectarum II centuriæ, qvæ velut in gustum emissæ. Rostochii. 1617. (med 2 særskilte Titelblade: A. Epistolarum centuria auspicalis ad v. ill. Sigv. Grubbe. U. St. 1617. B. Epistolarum centuria II ad magnum heroem Lavonem Urnæum. Rostochii. 1617. (jfr. Kirkeh. Saml. 3. R. III. p. 275—304].

*Epistolarum selectarum centuriæ III et IV. Amstelodami. 1619. 4.

Adolescentiæ ejus interludia. Rostochii. 1620. [Hver Afdeling har særskilt Titelblad: 1) Heroica selecta. Rostochii. 1620. 2) Epigrammatia sive versus adstricti. Sm. St. o. A. 3) Elegiæ festinatæ sive uno die et non toto fusæ. Sm. St. o. A. 4) Phalæcia. Sm. St. o. A. 5) Lyrica. Sm. St. o. A. 6) Versus novi aut non vulgares. Sm. St. o. A. 7) Poematiorum liber XXIX. Ad v. ill. Andream Sinclarum. Sm. St. o. A.].

Epistolarum selectarum centuriæ V, qvæ Lipsianum aliqvid habent infusum, et ad morem et modum novæ illius musæ. Indices adjuncti,

qui ostendunt si quid eminet et ad virtutem aut honestatem docet et deducit. Similitudinum item Atticarum libri duo. Rostochii. 1623. [Hver Afdeling har særskilt Titelblad: 1) Epistolarum centuria auspicalis. Rostochii. 1623. 2) Epistolarum centuria II. Sm. St. o. A. 3) Epistolarum centuria III. Sm. St. o. A. 4) Epistolarum centuria IV. Sm. St. o. A. 5) Epistolarum centuria V. Sm. St. o. A. 6) Gnomæ et similitudines non omnes sed maxime insignes, quæ in Epistolis Canutiis inspersæ. Collectore C. Veværo P. Sm. St. o. A. 7) 115 similitudinum Atticarum libri II. E commentariis quibusdam in Marcum et Matthæum selectæ. Sm. St. u. A.]. (jfr. Kirkeh. Saml. 3. R. III. p. 304—10.).

*Epigrammatum Græcorum libri VI. Rostochii. 1626. (anføres baade af Worm og Nyerup).

Odarum novarum libri II ad duos incomparabiles heroes scripti. Rostochii. 1630. (Anonym). [Tilegnet Chr. Friis og Frants Rantzow].

*Philomusi Aphemi ποιηματων Græcorum ad viros Daniæ nobiles et doctos libri tres. Hauniæ. 1633. (Pseudonym; muligvis er Vilh. Ulrichsen Forf.).

Philomusi Aphemi ποιηματων quæ quidem prodierunt liber XI, ad Tagium Tottium. Rostochii. 1633. (Pseudonym; muligvis er Vilh. Ulrichsen Forf.).

Similitudinum atticarum libri septem. A variis scriptis, verso folio pervidendis, selecti. Quæ præter multimodum usum, pro meditationibus legi possunt et in magna cogitata vocare. Cornel. Aqvil. in mundum emittente. Ed. 3tia. Portuæ. 1639.

Liberti Aliqvoni ποιηματων, quæ qvidem prodierunt, liber XXXX. C. Aq[vilonio] in famam efferente. Portuæ. 1640. (Anonym). [Worm og Nyerup anfører en Udg. s. A. Hafniæ; det er dog rimeligvis denne Udg., som er opført med fejl Trykkested].

De Danicæ linguæ cum Græca mistione diatribe. Ob novum scribendi genus authore spernente aut negligente producta per C. Aq[vilonium]. U. St. 1640. (Anonym).

Pro Danica perfectione vindiciæ diatribe secunda. Per C. Aq[vilonium] famæ permissa. Portuæ. 1640. (Anonym).

De altitudine Danica panegyricus. Diatribe prima. Per C. Aq[vilonium] in lucem ablegata. Portuæ. 1641. (Anonym).

De Danicæ linguæ cum Latina mixtione diatribe, authore non curante per C. Aq[vilonium] in lucem allata. Portuæ. 1641. (Anonym).

Ad poeticam Danicam deductio, quæ versus in ea lingua scribi ad Græcos omnes Latinosqve demonstret, quæ rhetoricam nos ad cultas omnes gentes, bene si non supra eas habere. C. Aq[vilonio] editore. Portuæ. 1641. (Anonym). (jfr. Nyerup og Rahbek, Den danske Digtekunsts Hist. II. p. XX—XXIV).

Liberti Aliqvonii Interludia et diatribæ, quæ in remissione scriptæ, in ea legi sine damno possunt. Tomus I. in Danica magnitudine osten-

denda consumptus. C. Aq[uilonio] in publicum apportante. Portuæ. 1641. (Anonym). [I denne findes med særskilt Titelblad og Paginering: 1) De altitudine Danica panegyricus. Diatribe prima. Portuæ. 1641. 2) Pro Danica perfectione vindiciæ. Diatribe secunda. Sm. St. 1640. 3) De Danicæ linguæ cum Græca mistione diatribe. Sm. St. 1640. 4) De Danicæ linguæ cum Latina mixtione diatribe. Sm. St. 1641. 5) Ad poeticam Danicam deductio. Sm. St. 1641. 6) ποιημάτων (quæ quidem prodierunt) liber XXXX. Sm. St. 1640. (jfr. Hist. Tidsskr. IV. 138, hvor der anføres et Mskpt. af A. med Titlen: »Bertilli Canuti de magnitudine Danica panegyricus«, der 1680 blev skænket til Antikvitetskollegiet af W. J. Coyet).

Declamatio polemica de secundis auspiciis et successu desiderato Danicæ in Sveciam expeditionis sub imperatore Christiano IV. 1611. U. St. (Hafniæ). 1644. 4.

De monumentis antiquis epistola — findes i: Laur. Asseroi inscriptionum Selandicarum — Daniæ antigrapha. Hafniæ. 1621. [Af Brevet, der er rettet til O. Worm 8. Cal. Jan. 1618, findes Begyndelsen gengivet i O. Wormii epistolæ p. 42; her er det dateret 9. Cal. Nov. 1619].

Latinsk Digt i: Cunr. Aslaci, Oratio in memoriam Chr. Frisii. Hafniæ. 1616. 4.

Epicon in memoriam Serenissimæ beatissimæque Reginæ D. Annæ Catharinæ recitatum in Regia Academia Hafn. XIIX. Aprilis 1612. er trykt i: Qvinqvatria feralia pro memoria Reginæ beatissimæ D. Annæ Catharinæ. Francofurti a/M. 1614. 4. (p. 151—64). (jfr. Rørdam, Kbh. Universitets Hist. 1537—1621. III. p. 253*).

Breve fra 1619. 1621. 1623. 1628 til Worm i Wormii epistolæ. p. 42. 43. 44. 45. 47. 49. 50; sstds. findes endel Breve fra Worm til A.

1632—33 berejste han Skaane, Halland og Bleking for at samle Runeindskrifter til Worms Monumenta Danica. (jfr. Danske Studier. 1921. p. 25—39). — 1632 bragte Sorø Akademis Professorer A. i Forslag til at forfatte nye Skolebøger, hvilket dog ikke skete. (jfr. Rietz, Skånska skolväsendet. p. 651).

Aqvilonius, Cornelius, Søn af B. K. Aquilonius. Han blev 1645 Student ved privat Dimission og udgav endnu i Faderens Levetid nedenfor nævnte Skrifter. Forøvrigt vides intet om ham.

Cawallin, Lunds st. herdaminne. IV. p. 82, hvor det antages, at han 1670 rømte til Danmark, mistænkt for at have myrdet en Bonde i Blekingen. — Personalh. Tidsskr. V. p. 243. — Univmatriklen. I. p. 193.

Bert. Aqvilonii similitudinum atticarum libri septem. Editio 3tia. Portuæ. 1639.

[B. C. Aqvilonii] Pro Danica perfectione vindiciæ diatribe secunda. Portuæ. 1640.

Liberti Aliqvoni [B. C. Aqvilonii] ποιημάτων, quæ qvidem prodierunt, liber XXXX. Portuæ. 1640.

[B. C. Aqvilonii] De Danicæ linguæ cum Græca mistione. U. St. 1640.

[B. C. Aqvilonius] de altitudine Danica panegyricus. Diatribe I. Portuæ. 1641.

[B. C. Aqvilonius] de Danicæ linguæ cum Latina mixtione, diatribe. Portuæ. 1641.

[B. C. Aqvilonius] Ad poeticam Danicam deductio. Hafniæ. 1641.

Liberti Aliqvonii, Interludia et diatribæ. I. Portuæ. 1641.

Arason, Jón, er f. 1484 paa Gaarden Grýta i Øfjord. Faderen hed Ari Sigurðsson og Moderen Helga Magnúsdatter. Han nød Undervisning i det nærliggende Kloster, Múnka-pverá. 1508 blev han Præst til Helgastaðir og 1510 til Hrafnagil. 1520 overdroges den midlertidige Bestyrelse af den nordlandske Bispestol til ham. Efter megen Strid lykkedes det ham 1524 at blive indviet til Biskop i Holar. I den snart efter paafulgte Kamp mellem Katolicismen og den indtrængende lutherske Lære optraadte A. som en energisk, men hensynsløs, Forsvarer for det gamle. 1548 tilbød Kongen ham frit Lejde til at komme ned til Danmark for at forsvare sig mod de mod ham rejste Beskyldninger, bl. a. for at have bemægtiget sig Skalholt Bispestol, et Tilbud, som A. dog ikke modtog. Aaret efter erklæredes han paa Grund af Ulydighed og lovløs Fremfærd for fredløs, og det paabødes Præsterne i Holar-Bispedømme at vælge en ny Biskop, da A. var afsat. Hans Overmod og Trods gik nu over alle Grænser, men under et Tog mod en af hans ivrigste Fjender, Dade Gudmundsen, lykkedes det denne at gribe A. og hans 2 Sønner, hvorpaa de alle 3 efter en kort Proces blev halshugne $^{7}/_{11}$ 1550 udenfor Bispegaarden Skalholt.

Allerede som Præst i Helgastaðir havde han taget sig en Elskerinde, Helga Sigurðsdatter, der levede sammen med ham til hans Død og hvis Børn han offentlig vedkendte sig.

A. har gjort sig fortjent ved at indføre Bogtrykkerkunsten paa Island, idet han vistnok 1535 indkaldte en svensk Bogtrykker Jonas Matthiæ, der bosatte sig ved Holar og tillige blev Præst paa Breidarbolstad. (jfr. Nord. tidskr. f. bok- och biblioteksväsen. VII. 1920. p. 131—45).

Kr. Kaalund i Biograf. Lex. I. p, 299—305. — Páll Eggert Ólason, Jón Arason. Rvk. 1919. — Johannæus, Hist. ecclesiastica Islandiæ. II. p. 394; 644—724. — L. Harboe, Om Reformationen i Island i Det kbh.'ske Selskabs Skrifter. V. p. 221—302; VII. p. 2—100. — Suppl. til Chr. III.s Historie. 1779. p. 211—12. — Espolin, Islands árbækur. III—IV. — R. Keyser, Den norske Kirkes Historie. 1856—58. — Annaler f. nord. Oldk. og Hist. 1853. p. 332—33. — C. Rosenberg i Nord. Tidsskr. for almendannende og underh. Læsning. 1876. II. p. 68—125. —

Biskupasögur. II. p. 315—595. — Jón Egilsson, Biskupaannálar. (Safn til sögu Islands. 1853. I). — Þ. Bjarnason, Um siðbótina à Islandi. 1878. — H. Einarsson, Hist. litt. Islandiæ. 1786. p. 45. 208. — J. Þorkelsson, Om Digtningen paa Island. 1888. p. 323—30. — Worm. III. p. 23—25. — Nyerup. p. 20.

I Gudbrand Thorlaksson, Ein ny wiisna-bók. Holum. 1612. 4. er optaget A.'s Píslargrátr. p. 256—60; Davids dyctur ut aff psalmenum Miserere lag sem Ljómur. p. 269—73 (jfr. Aarb. f. nord. Oldk. og Hist. 1869. p. 311—38). [I Finnur Jónsson, Jón Arasons religiøse Digte. 1918. er Píslargrátr aftrykt efter Haandskr. i A. M. p. 25—37 og Davids dyctur efter Wiisna-bók. p. 49—58; smstds. p. 37—49. Ljómur efter Haandskr. i A. M.; p. 58—69. Niðrstignings visur efter Haandskr. i A. M.].

Hans Digt »Krosswisur gamlar« er først trykt i Joh. Fred. Peringsköld's Fragmentum runico-papisticum. Stockholm. 1721. Fol. p. 16—20. [Aftr. efter Haandskr. i A. M. i Finnur Jónssons anf. Skrift. p. 69—77]. Endvidere findes Fragmenter af forskellige Digte om hans egne Hændelser aftrykt i L. Harboes ovenfor nævnte Afhandlinger i det Kbh.'ske Selskabs Skrifter og i Biskupasögur. II.

Arason, Jón, er f. 1603. Hans Fader var Are Magnusson, Sysselmand i Isafjord og Strande Syssel; Moderens Navn var Kristine, Datter af Biskop Gudbrand Þorkelsson. A. blev sat i Holar Skole, hvorfra han dimitteredes 1623 og opholdt sig i nogen Tid hos Bedstefaderen. 1624 skal han være rejst til Kbh., men det kan næppe være rigtigt, thi som Universitets-Matriklen udviser er han allerede 17. Nov. 1623 indskrevet ved Universitetet, hvor han fik J. Brochmand til Privatpræceptor. $^{19}/_{5}$ 1628 tog han Baccalaurgraden og vendte det følgende Aar tilbage til Island. Her blev han vistnok 1633 Rektor i Skalholt, men nedlagde allerede 1636 dette Embede og drog til Reykjavik. Senere blev han Præst i Vatnsfjord og Provst i Isafjords Provsti. † 1674.

Johannæus, Hist. ecclesiast. Islandiæ. III. p. 528—29. — Worm. I. 32. III. p. 25—26. — Univmatriklen. I. p. 63.

Joh. Sigwart, Christelegrar Trwar Höfud Greiner. Vtlagdar. Holum. 1675. (jfr. Islandica. XIV. Ithaca. 1922. p. 95—96).

Joh. Förster, Passio Christi, það er. Historia Pijnunnar og Daudans Drottins vors Jesu Christi, j aatta nytsamlegum Predikunum jnnefalenn. Hoolum. 1678. (jfr. Islandica. XIV. Ithaca. 1922. p. 27—28).

Han skal desuden have efterladt sig nogle Salmer og en Fortsættelse af Annales Flateyenses — hvilke dog ikke er trykt.

Arbien, Niels Eriksen, er f. c. 1744, Søn af Rektor i Kristiania Erik Nicolai Arbien (f. $^{16}/_{9}$ 1710, † $^{28}/_{11}$ 1745) og Else Marie Arctander († $^{16}/_{1}$ 1800), der $^{12}/_{8}$ 1748 ægtede nedennævnte Jacob Peter

Hersleb. Han blev 1761 Student fra Kristiania Skole, var 1766—71 Alumnus paa Elers' Kollegium og tog 1768 Baccalaurgraden.

Vestergaard, Elers' Collegiums Hist. 1891. p. 165. — Univmatriklen. III. p. 213. 282.

Diss. de origine Essenorum. Havniæ. 1768. [Resp. Chr. Koenig].

Diss. de religione Essenorum particula I—II. Hafniæ. 1769—70. [Paa den anden Part hedder det: Essæorum; Resp. ved begge var Ove Gierløw Meyer].

Arbien, Peter Erichsen, er f. $^{28}/_{12}$ 1674 i Arboga, hvor hans Fader Erich Nielsen A. var Raadmand; Moderen hed Brigitta Petersdatter Brandin. A. besøgte den lærde Skole i sin Fødeby, men i hans 14de Aar blev han taget ud deraf og var i flere Aar ansat hos forskellige juridiske Embedsmænd. 1697 under et Besøg hos sin Fader duellerede han med en Student Johan Dahliin og, da han nedlagde denne, flygtede A. til Norge, hvor han fik Ansættelse paa General-Major Hausmanns Sav- og Tømmerbrug. † 1733.

Han ægtede $^{6}/_{10}$ 1707 Johanna Holm (f. $^{4}/_{10}$ 1685, † $^{18}/_{1}$ 1721), Datter af Provst, Magister Jens Pedersen Holm til Skedsmo og Sara Nielsdatter Dorph.

Han har efterladt sig nogle Slægtsoptegnelser, der er meddelt af H. K. Steffens i Personalhist. Tidsskr. 3. R. I. p. 18—22.

Arbien, Peter Eriksen, er f. i Aug. 1740 i Kristiania, Broder til ovennævnte Niels Eriksen Arbien. A. blev 1758 Student fra Kristiania Skole, tog 1759 Baccalaurgraden og blev senere Hører sstds. Han døde 1804 som By- og Raadstueskriver i sin Fødeby.

Han ægtede $^{7}/_{9}$ 1781 Gjertrud Juel (f. c. 1746, † $^{3}/_{4}$ 1823), Datter af Justitsraad Hans Juel († 1765) og Else Sophie Dorothea Rasch († 1815).

Ill. Nyhedsblad. VII. Kria. 1858. p. 38. — Stamtavle over Familien Breder. 1876. p. 139. — Univmatr. III. p. 178. 194.

Fra A. skal Beskrivelsen over Kristiania i Wilses Rejseiagttagelser. 1790. I. p. 146 ff. hidrøre.

Arboe, Friedrich, var Student og c. 1752 Hovmester hos Grev Werner v. d. Schulenburg for dennes Søn; 1748 findes han indskrevet ved Universitetet i Leyden. † Febr. 1761.

Adresseavisen. 1761. Nr. 10. — Personalh. Tidsskr. V. p. 58.

Versuch eines ausführlicheren Beweises der nothwendigen Verbindung der Wissenschaften. Cph. 1752. [Anm. i Büschings Nachr. II. p. 675; W. Høybergs Kiøbenhavnske Samlinger. I. 1755. Fortalen n. 2].

Arboe, Niels, er f. $^{4}/_{9}$ 1723 i Strømsø, Søn af Købmand Peter Arboe (f. $^{12}/_{6}$ 1689, † $^{25}/_{11}$ 1761) og Anna Cathrine Wiel (f. $^{11}/_{3}$ 1696, † $^{12}/_{7}$ 1746). 1739 blev han privat dimitteret af Mag. Matth. Ham og tog Aaret efter filosofisk Examen og Baccalaurgraden. Derefter vendte han tilbage til Norge, hvor han i Kongsberg studerede Kemi og Metallurgi. 1741 rejste han udenlands og studerede i næsten 11 Aar Medicin ved forskellige tyske Universiteter. 1752 kom han atter hjem og disputerede s. A. $^{19}/_{7}$ for den medicinske Doktorgrad. Derefter nedsatte han sig som praktiserende Læge i Strømsø, hvorfra han 1782 flyttede til Christiansfeldt, hvor han † $^{12}/_{9}$ 1797.

Han ægtede $^{29}/_{9}$ 1762 i Kristiania Marthe Cathrine Wolf (f. $^{12}/_{10}$ 1729, † i Christiansfeldt $^{26}/_{4}$ 1814), Datter af Købmand Frantz Christopher Wolf i Kristiania og Inger Fredriksdatter Brun.

F. C. Kiær i Biograf. Lex. I. p. 307. — Hundrup, Efterretn. om Doctores. p. 166. — Ingerslev, Danm. Læger og Lægevæsen, II. p. 441. — W. Lassen, Norske Stamtavler. I. p. 117. — Kr. Carøe, Den danske Lægestand. Doktorer og Licentiater. p. 5—6. — Univmatriklen. II. p. 603. 610.

Diss. inaug. sistens analysin Nitri physico-chymicam. Hafniæ. 1752. 4. [Resp. Barth. Joh. de Buchwald]. [Anm. i Büschings Nachr. II. p. 340].

Afhandling om Radesygen eller Salt-Flod. Kbh. 1792. [Anm. i Todes Medicinisches Journal. I. 3. H.; L. Eft. 1792. p. 495; Iris. 1793. II. p. 224; 1794. III. p. 222; Allg. Litt. Zeit. 1796. Nr. 92]. Denne Afhandling blev oversat paa Tysk af Andr. Friedrich Kühnel i Zwey Abhandlungen von den Kennzeichen, Ursachen und der Heilmethode der Radesyge, von Arbo und Mangor. Aus dem Dänischen. Mit einer Vorrede von P. G. Hensler. Altona. 1797. [Anm. i Allg. Litt. Zeit. 1798. Nr. 60]. Til disse 2 Afhandlinger blev senere føjet en om samme Emne af Wilh. Georg Pfefferkorn med speciel Titel og Paginering og Oplaget udstyredes nu med nyt Hovedtitelblad: Drei Abhandlungen von den Kennzeichen, Ursachen und der Heilmethode der Norwegischen Pest (oder Radesyge), von Arbo, Mangor und Pfefferkorn. Aus dem Dänischen. Mit einer Vorrede von P. G. Hensler. Altona. 1799.

Arbo, Peter, er f. 1769 (døbt $^{31}/_{3}$) i Strømsø, Søn af ovennævnte Niels A. Han studerede i Jena og blev der 1792 Dr. medicinæ et chirurgiæ. 1797 underkastede han sig offentligt Colloquium for det medicinske Kollegium i Kbh.; derefter bosatte

han sig som Læge i Drammen og var 1802—4 konstitueret som Landfysikus i Buskerud og fik $^{31}/_{10}$ 1806 Udnævnelse som saadan. † $^{5}/_{6}$ 1809. Han var ugift.

F. C. Kiær i Biograf. Lex. I. p. 308. — Ingerslev, Danmarks Læger og Lægevæsen. II. p. 597—98. — Kiær, Norges Læger. 2. Udg. I. p. 22 ff. — W. Lassen, Norske Stamtavler. I. p. 117. — Gravvers i Norske Intelligents-Sedler. 1809. Nr. 48.

Hvad der er at iagttage ved Blodgang. Bragernæs. 1808. 4.

Arboe, Poul Otto, er f. 1781, døbt $^{18}/_{12}$, i Hasle, Søn af Sognepræst i Hasle og Rutsker Poul Arboe (f. $^{8}/_{9}$ 1729, † $^{10}/_{9}$ 1786) og Johanne Cathrine Whitte (f. $^{5}/_{9}$ 1750, † $^{1}/_{12}$ 1821). Han blev Bogtrykkersvend i Kbh. og tjente 1807 i Livjægerkorpset under Kbh.'s Belejring, hvorved han paadrog sig en uhelbredelig Sygdom, af hvilken han kort efter † ugift.

J. Bidstrup, Stmtvl. over Familierne Hauberg og Arboe. 1911. p. 84.

Kjøbenhavns Kjøkkenseddel. Onsdagen d. 13. Febr. 1805. (Der skal iflg. en skreven Notits paa det st. kgl. Bibl.'s Exemplar være udkommet et Nr. forud $^{11}/_{2}$. Nr. for $^{13}/_{2}$ er aftrykt i Fra Arkiv og Museum. I. p. 423—26; jfr. Adresseavisen. 1805. Nr. 89).

Arctander, Aron, f. c. 1700, var en Bondesøn fra Lødingen. Han blev 1724 Student fra Trondhjems Skole, $^{24}/_{5}$ 1734 kaldet til Sognepræst til Hammerfest, hvor han forblev indtil 1741; $^{31}/_{8}$ 1742 blev han Sognepræst til Ofoten, hvor han † 1781.

Han ægtede Margrethe Aalum fra Laxviken; hun døde ogsaa 1781.

Stamtvl. over Fam. Breder. 1876. p. 171. — Erlandsen, Tromsø St. Geistligh. p. 108. — Univmatriklen. II. p. 465.

Et skinnende Riis af himmelske Straaler, fra Retfærdigheds Soel Christo, fremviist igiennem en Jordiske Stierne paa den nordiske Horizont fremvisendes Herrens Munds Riis, at slaae Jorden med, samt Herrens Læbers Aand til at ihielslaae den ugudelige. Eller: En kort Extract af Moses og Propheternes Skrifter for den riige Mands igienlevende Brødre, anlediget ved den u-sædvanlige Stierne, som udi afvigte Aar lod sig tilsyne. (1744.) Trykt i dette Aar. U. St. (jfr. Hj. Pettersen, Bibl. Norvegica. I. p. 10).

Arctander, Aaron, f. 1735 — se: Erslew.

Arctander, Henrik Nielsen, f. i Kbh. 1587, Søn af nedennævnte Niels Lauridsen A., blev 1605 Student fra Viborg; han rejste derefter udenlands, var 1608—9 i Giessen, blev Magister i Kbh. og

1612 Rektor i Viborg, fra hvilket Embede han 1614 blev afskediget. 1615 kaldtes han til Sognepræst for Selde og Aasted i Viborg Stift og var Provst til 1634, da han blev idømt 400 Rdlr. Mulkt for begangne Forseelser i Drukkenskab. † $^{2}/_{6}$ 1652.

Han ægtede 1. Birgitte (eller Hylleborg) Pedersdatter Rimboltsen († 1644), Datter af Sognepræst til Sortebrødre Kirke i Viborg Peder Rimboltsen († 1612). 2. $^{4}/_{5}$ 1645 Drude Justsdatter Boemann, Datter af Raadmand Just Boemand i Viborg. Hun ægtede siden A.'s Eftermand Sognepræst Bertram Hansen From († 1690).

Rørdam, Lyskanders Levnet. p. 241. — Wiberg. III. p. 29. — Stamtvl. over Fam. Breder. 1876. p. 130—31. — Personalhist. Saml. I. 1900. p. 453. — Kirkehist. Saml. 5. R. V. p. 577. — Hist. Aarbog for Skive og Omegn. VII. 1915. p. 75—81.

Theses physiologicæ. Hafniæ. 1608. 4.

Basis portæ sapientiæ. Hafniæ. 1608. 4.

Disputationum metaphysicarum prima de philosophia in genere. Giessæ. 1609. 4. [Præs. Chr. Matthiæ].

Muligvis er han Forf. af den ved W. Mollerup i Danske Saml. 2. R. VI. p. 289—97 offentliggjorte Relation om Forholdene i Jylland i Krigsaarene 1627—29. (jfr. Skivebogen. X. 1918. p. 79—80).

Arctander, Holger Hansen, Søn af Sognepræst Hans Holgersen i Aafjorden Præstegæld i Trondhjems Stift, gik i Skole i Lund og blev 1624 immatrikuleret ved Kbh.s Universitet. 1626 var han Alumnus ved Kommunitetet, derefter tabes hans Spor. Rimeligvis er han død ung.

Hist. Skrifter tilegnede Prof. Ludv. Daae. 1904. p. 134. — Erlandsen, Trondhj. St. Geistligh. p. 209. — L. Daae, Trondhjems St. Geistlige Hist. 1863. p. 90. — Personalhist. Tidsskr. III. p. 163; VI. p. 151. — Stamtvl. over Fam. Breder. 1876. p. 163. — Giessing. III. p. 364. Tab. III. — Univmatriklen. I. p. 64.

Encomiolon Norvegianum, viris Andreæ Christierni, Johanni Holgeridæ, Laurentio Holgeri dicatum. Hafniæ. 1625. 4. [Optrykt af Roar Tank i Hist. Skrifter tilegnede Prof. Ludvig Daae. 1904. p. 136—47].

Arctander, Holger Nielsen, er f. 1656 paa Stelholt i Norge, Søn af Sognepræst i Morland i Vester-Gøtland Niels Holgersen Arctander († 1667) og Sara Poulsdatter Cleve, der siden ægtede Sognepræst i Frederiksstad Lars Dahl. Han blev 1683 Student fra Helsingør Skole, tog 1687 Baccalaurgraden, var 1691 Alumnus paa Valkendorfs Kollegium, blev derefter personel Kapellan i Næs i Romerige og kaldtes $^{20}/_{3}$ 1698 til adjunctus et successor i Nykjøbing S. og Rørvig. † $^{25}/_{2}$ 1712.

Han ægtede 1690 Regine Colstrup († 13/5 1711), Datter af nedennævnte Jens Colstrup.

Giessing. III. p. 364. — Wiberg. II. p. 476. — Stmtvl. over Fam. Breder. 1876. p. 158. — H. J. Helms, Valkendorfs Kollegiums Hist. 1917. p. 272. — Univmatriklen. II. p. 125. 151.

Diss. Ebræo-philologica de קְשִׁיטָה Hafniæ. 1691. 4. [Resp. Ol. Jac. Resenius].

Arctander, Niels Christensen, er f. i Viborg af »smukke Folk«. Han blev Student fra Kbh.'s Skole 1681 og 1687 4de Lektie-Hører ved Odense Latinskole og tillige Amanuensis hos Biskop Kingo. 1690 (eller muligvis 1693) blev han Kapellan med Succession hos Sognepræst Hans Christensen Naur i Vissenbjærg. Her døde han 1700, 3 Aar før Naur.

Han ægtede Hilleborg Jensdatter Bering, Datter af Vinhandler Jens Bering. Hun ægtede senere Eftermanden Sognepræst Hans Jensen Kingo († 1707) og døde 26/4 1739.

Brandt & Helveg. I. p. 55. — Skaar, Norsk Salmehist. I. p. 49. — V. Bang, Biograf. Oplysn. om Salmeforf. 1886. p. 10. — Blochs fynske Geistlighed. II. p. 343—44. — Wiberg. III. p. 598. — Univmatriklen. II. p. 107.

Han har oversat fra Tysk: Jesu, dine dybe Vunder, der første Gang findes trykt u. T. Christi Pinis og Døds salige Betragtelse i Kingos Vinterpart. 1689. (jfr. Brandt & Helveg. I. p. 415—16).

Arctander, Niels Lauridsen, er f. i Kvernæs i Trondhjems Stift 1559 [efter andre 1561], Søn af daværende Sognepræst i Kvernæs Laurids Nielsen A. (f. 1527), der 1570 blev Archidiakon i Trondhjem og døde 9/11 1596. Hans Moder var Magdalena Sigurdsdatter (f. 1536, † 19/11 1595). (jfr. Erlandsen, Geistligh. i Trondhj. St. p. 332.). A. blev Student 1578 og studerede med Understøttelse af daværende Lensmand, senere Kansler Christian Friis i Marburg, ved hvis Universitet han blev indskreven 1584. Aaret efter blev han ordineret til Slotsprædikant paa Kbh.'s Slot; derimod har han næppe, som det ofte anføres, været Hofpræst. 1595 blev han udnævnt til Biskop over Viborg Stift og fik kgl. Stadfæstelse 21/6 s. A. (jfr. Ny kirkehist. Saml. VI. p. 78). A. havde 1614 Sæde i den Kommission, som skulde dømme imellem Resen og Kock, og senere s. A. deltog han i Bedømmelsen af Resens Skrift »De sancta fide« (jfr. Kirkehist. Saml. III. p. 419—41). A. † 1/11 1616.

Han ægtede 1. 1585 Maria Stratmann (f. 1568, † 1/6 1587 i Barselseng). 2. 3/12 1587 Karine Clausdatter Scavenius (f. 1558, † 1615), Datter af Professor Claus Scavenius; hun havde første

Gang været gift med Sognepræst til Nikolaj Kirke Anders Mariager († 1582).

S. M. Gjellerup i Biograf. Lex. I. p. 310—12. — Zwergius. p. 511—20. — Pontoppidans Annales. III. p. 176—78. — Rørdams Lyskander. p. 282. — A. C. Krog, Efterretn. om Viborg. 1779. p. 102—4. — Molbech, Hist. Aarbøger. 1851. III. p. 158. — Stamtavle over Familien Breder. 1876. p. 129—30 og Tillæg. — Rørdam, Danske Kirkelove. II. p. 462. — Theol. Tidsskr. f. den evang.-luth. Kirke. Ny R. VII. Kria. 1880. p. 67. — Brandt & Helveg. I. p. 213. Tillæg. p. 29. — Skaar, Norsk Salmehist. II. p. 580. — Ang. Navnet Arctander, der kun er en Oversættelse af »Nordmand«, se: Stamtvl. over Fam. Breder. 1876. p. 125.

Elegia in obitum Gertrudæ Anphindi Soopiæ, quæ ex hac miseriarum valle migravit A. D. 1579 d. 2. Nov. marito Olao Nicolai, canonico Nidrosiensi et pastori in Borgen gratitudinis ergo scripta. Hafniæ. 1580. 4.

*Elegia in festum Bacchanaliorum, ad Conradum Pletsch amicum suum singularem scripta. Marburg. 1585. 4. (jfr. Nord. tidskr. f. bok- och biblioteksväsen. IX. 1922. p. 221).

Jesu Syrachs aandelige oc naturlige Lægedom oc Raad: huorledis it Christet Menniske skal skicke sig udi sin Siugdom oc all anden Nød oc modgang. Forklaret oc udlagd. Kbh. 1586.

En Christen Underuisning. Om Guds watskillige Enighed oc Hellige Trefoldighed oc huad som hør til en Sand oc Saliggiørendis Kundskafft om Gud. Kbh. 1588. [Baade Worm og Nyerup anfører en Udg. fra 1598, muligvis en Fejl ist. 1588; desuden nævner Nyerup en Udg. fra 1614 og Worm en fra 1685].

Exeqviæ Friderico II., cum fieret ejjus Majjestati funus Roschildiæ nonis Junij, Anno 1588, in arce Hafniensi factæ. Hafniæ. 1590.

*Trende aandelige Viser, den første om Guds Kundskab, den anden om Christi Person oc Embede, den tredie O Jesu Christ, Mariæ Søn. U. St. [Kbh.] 1591.

Alexipharmacon desperationis, d. e. En vis oc krafftig Lægedom imod Fortuiffuelse oc Mishaab, aff Guds Ords himmelske Apotecke. Kbh. 1592.

Alexipharmacon adversus desperationis pestem, ejusque causas, ex myropolio cælesti sacræ scripturæ compositum et ex BB. patrum hortis edulcatum. Hanoviæ. 1611. [Oversættelse af foregaaende].

N. Hemmingsen, Bog om Guds Naade, som tilbiudis alle Mennisker til Salighed met en kaart Forklaring offuer Herrens Bøn. Udset aff Latinen. Kbh. 1593.

N. Hemmingsen, Den Lærdom om Guds Naade, som alle tilbiudis, aff det 9., 10. og 11. Cap. til de Rommere kaartelig paa ny forklaret. Oc dem, som Latinen icke kunde forstaae, til Tieniste udset paa Danske. Kbh. 1595.

Philippi Melanchtonis Samtale imellem Gud paa den eene Evam og Hendes Børn paa den anden side, fordansket paa Riim. Kbh. 1594. (En anden anonym Oversættelse af samme Bog. Kbh. 1636. findes i Karen

Brahes Bibliotek, jfr. L. Lind, Fortegnelse over Karen Brahes Bibl. 1725. p. 120).

Threnodia in obitum Nicolai Kaas. Hafniæ. 1594.

Christelige oc udkaarne Bønner, for alle Stater, udi huilcke en Christen icke alleniste fremsetter sin Trang og Begering for Gud, men faar ocsaa Trøst oc Suar aff hannem. Nyligen aff Scrifftens Ord sammensette oc beskreffne. Kbh. 1595.

Christi Testamente oc yderste villie mod sine Børn, aff hans Bøn, Johan: 17 udi Erl., Velb. oc Sal. Niels Jonssøns [Viffert] til Torstedlund, Begraffuelse, i Prædicken faaregiffuit. Kbh. 1596.

Precationes aliqvot ministrorum verbi ex sacris scripturis compositæ. Havniæ. 1599. [Worm har en Udg. fra 1595, muligvis Forvexling med den tidligere nævnte danske Bønnesamling].

Christelig oc nyttige Bøner for Lærestaten, Verjestaten oc Nærestaten, aff Scrifftens Ord nyligen sammenscreffne. U. St. 1605. — Nyligen med 58 Bøner formerede. Kbh. 1614. [Den Udg. fra 1599, som baade Worm og Nyerup anfører, er formodentlig den foregaaende latinske Samling; Nyerup nævner desuden en Udg. fra 1611 (muligvis Trykfejl for 1614) og Pontoppidan (i Annales. III. p. 176) en Udg. i Aarhus 1634].

Trøst oc raad. 1. Naar Gud i Kaarssens tid tøffuer met hielpen, oc bønhører icke strax. 2. Imod fortuifflelse. Aff den 130. Psalme faaregiffuen, udi Frue Christine Rosenkrantzis, Niels Skrams til Werup etc. kiere Husfruis Begraffuelse. Kbh. 1600. [Uddrag findes i C. P. Rothes Brave danske Mænds og Kvinders Eftermæle. 1753. Sept. p. 317—23].

N. L. A. N. Epicedia in obitum M. Nicolai Schavenii, Professoris physici in Acad. Reg. Hafn. soceri sui dilecti et Laurentii Nicolai F. Archidiaconi Nidrosiensis et pastoris ecclesiæ, quæ est in Stoordalen, patris sui longe carissimi, scripta a N. L. A. N. Hafniæ. 1600. 4. (Anonym). (jfr. Stamtvl. over Fam. Breder. 1876. p. 130.).

En christen Underuisning, om Dødsens Vished oc Timens, Stedens oc Maadens Wuished. Udi Niels Juels, til Kongstedlund, Begraffuelse d. 24. Junii Aº 1600 i Kongsløff Kircke faaregiffuen. Kbh. 1601.

En Predicken aff Ezechielis 24. Cap. om hans allerkieriste Hustruis hastige Død oc affgang. Udi Fru Elizabeth Schrams, Henr. Belows til Spøtterup, kiere Husfruis ligs nedsettelse holden udi Viborg Domkircke d. 21. Dec. 1600. Kbh. 1601. [Hos Zwergius anføres denne Ligprædiken fejlagtig som udkommen 1603].

Om den første oc anden Død oc Opstandelse, en nyttig oc trøsterig Underuisning, udi Jacob Sefelds til Visborg Jordefærd d. 23. Decbr. Aº 1599 udi Visborg Kircke faaregiffuen oc predicket. Kbh. 1602.

Lifsens Stige, det er, En merckelig Lærdom, huorledis it Menniske skal omuende sig oc opstige fra Synden til Retfærdighed, fra Dieffuelen til Gud, fra Døden til Liffuet, oc fra Helffuede til Himmerige. Udi Fru Marine Malthis-Daatters [Sehesteds], Iffuer Juel til Villestrup, hans kiere

Husfruis begraffuelse i Astrup Kircke d. 18. Decemb. Aar 1600. Kbh. 1603. [Hos Fasting anføres den fejlagtig som udkommen 1605].

Om Legemens Opstandelse, Forklaring oc Herlighed paa Dommedag en meget skøn oc trøsteriig Lærdom udi Sal. Predbern Bilds til Agersborg, Liigs nedsettelse, den 3. Julii A° 1602 i Viborg Domkircke predicket. Kbh. 1604. [Optrykt i Den danske Adel i d. 16. og 17. Aarh., v. C. F. Bricka og S. M. Gjellerup. I. 1875. p. 397—409; ogsaa i Særtryk].

Troens Triumph oc Seyer, det er, Trøst imod Troens suaghed, oc grundelig Beuisning, at de Gudfryctige bliffue aff Guds mact beuarede formedelst Troen, til Salighed, oc faa Seyeruinding, offuer alle Fiender oc Anfectninge. Lybeck. 1604. [Af denne Udg. haves ogsaa Exemplarer med omtrykt Titelblad. U. St. 1604; Worm, Fasting anfører desuden en Udg. Lübeck. 1614 (rimeligvis en Forvexling); Zwergius har en Udg. ligeledes fra Lübeck 1605].

Troens Triumph og Seyer, det er Trøst mod Troens Suaghed oc grundelig Beviszning, at de Gudfryctige bliffue aff Guds Mact bevarede formedelst Troen til Salighed oc faa Seyeruinding offuer alle Fiender oc Anfectninge. Corrigerit oc rettet efter Autoris egen Haand, oc siden tryct i Aarhus. 1639. [Udg. ved H. H. Skonning].

Trøstespeyel, i huilcken mand kan see, Guds Børns Kaars, oc huorledis de der udi skicke dem oc huad Naade, Hielp oc Trøst, Gud giffuer dennem. Aff den XCI. Psalme. Udi Fru Charine Krauffsis, Christian Holchis til Høygaard, hans kiere Husfruis Begraffuelse, udi Wiborg Domkircke, den 10. Julii Aar 1602 fremsat. Kbh. 1604.

Davids Poenitentz, det er, De siu Poenitentz Psalmer, saa at de aff alle Gudfryctige oc bedrøffuede Hierter, kunde met stor Trøst oc nytte forstaais oc bedis, met andre Scrifftens Ord forklarede oc udlagde. U. St. [Lübeck]. 1605. [Zwergius anfører en Udg. 1607 og Fasting har foruden den her nævnte fra 1605 tillige Udg. fra 1594, 1614 og Aarhus 1639].

Guds børns Tucteschole udi Sal. Mogns Juels til Pallisbierg Liigs nedersettelse d. 14. Maii A° 1605 i Viborg Domkircke, udi Predicken faaregiffuen. Kbh. 1606. [Zwergius anfører urigtigt 1605 som Udgivelsesaaret].

Christi Veckere eller Bud oc Formaning. at vi skulle vocte oss, vaage oc bede, at wi aff Døden oc hans tilkommelse, oc vore Fiender icke skulle uforuarendis offuerfaldis oc forraskis. Udi sal. Otte Skrams til Hammergaard, Liigs nedersættelse den 26. Jan. Aar 1606 i Viborg Domkircke udi Predicken forklaret. Kbh. 1607. (jfr. O. Wolffs Journal. 1826. I. p. 256—58).

Det hellige Fader Vor i Bøner aff Scrifften forklaret. Syndekiæden udi tolff Led forfattet. Nogle Psalmer oc aandelige Viser. Kbh. 1607. [Baade Worm, Nyerup og Zwergius anfører Udg. fra 1590 og 1612].

Nogle Psalmer oc aandelige Viser, om Guds sande Kundskab oc Christi Person oc Embede, oc en Christen Poenitentze oc Omuendelse oc den rette Trøst imod Synden oc en bange Samuittighed. Kbh. 1607. [Er en Del af »Det hellige Fader Vor« 1607].

Syndiakedian, giørd oc samsett af XII. Synda hleckium, huøria aller Idranarlauser Menn sier smijda til Eilijfrar Gløtunar. Vtlagt wr Dønsku. Holar. 1609. (Oversat af Guðbr. Þorlaksson). (jfr. Islandica. XIV. Ithaca. 1922. p. 4.).

Ligprædiken udi Henrik Belows til Spytterup Lijgs Nedsettelse, 21. Dec. 1606, i Viborg Domkircke. Kbh. 1608.

De excommunicatione ecclesiastica tractatus, scholasticæ juventuti Viburgi propositus. (Hafniæ). 1608. [Worm, Nyerup og Zwergius nævner Udg. Giessæ. 1610 og Hafniæ. 1622].

Recreationes aliqvot. Hafniæ. 1609.

Tabitha, det er, Historien om den hellige oc gaffmilde Matronis Tabithæ, christelige Leffnet, Siugdom, Død oc Opveckelse, udi Sal. Fru Sophie Bildis til Sostrup, Sal. Jacob Seefelds til Visborg, effterladne Husfruis Begraffuelse i Visborg Kircke den 14. Apr. Anno 1608 forklaret. Kbh. 1609.

Poenitentzis Speyl, huor i en Christen kand beskue den nødtørfftige Lærdom, om en salig Omuendelse til Gud, oc om hand giør Poenitentze eller ey, aff Guds Ord beskreffuen, oc nu nyligen meget forbedret oc formeret. Met en skøn Fortale om Menniskens Retfærdiggiørelse for Gud. Kbh. 1609. [Worm, Nyerup og Zwergius anfører en Udg. fra 1591; Pontoppidan har en Udg. fra 1619, formodentlig fejlagtigt isted. 1609].

Idranar Speigill i huørium christen madur kann ad sia og skoda þann naudsynlegasta lærdom, huørnen syndugur madr skule snua sier til Guds med riettre idran. Vtlagdur [af Guðbr. Þorlákssón]. *Holum. 1611. — Speculum poenitentiæ. Þad er Idranar-Speigell. Skalhollt. 1694. (jfr. Islandica. XIV. Ithaca. 1922. p. 3—4.).

Om Syndernes Forladelse. En ret Evangeliske oc meget trøstrig Lærdom, aff den LI. Psalme, udi Sal. Hans Langhes til Bredning, hans Lijgs nedersættelse den 16. Febr. Aº 1609 udi Viborg Domkircke, predicket. Kbh. 1610.

Speculum miseriæ humanæ, det er, Menniskens uselheds speyel, i huilcken mand kand beskue voris Aandelig Fattigdom, Nøgenhed oc Blindhed, oc huad gruselig straff oc elendighed wi der offuer ere faldne udi, saa oc huad Himmelske Lægedom, raad oc trøst mand der imod hoss Christum søge oc finde kand, aff Scrifften oc Patribus forklaret. Kbh. 1610.

Trøstscrifft for dem, som ved Døden miste deris Ectestalbroder, Børn, Forældre, Slect oc Venner, eller oc selff aff Dødsens Tancker oc Fryct forskreckis. Met nogle Latiniske Graffscriffter oc Epitaphiis. Kbh. 1611. [Skrevet til hans Farbroder Borgmester i Trondhjem Peder Nielsens Enke, Ermegaard Caspers Datter; det hos Worm anførte Skrift: Epicedia in obitum Petri Nicolai. Hafniæ. 1611. er kun Anhanget til denne Bog].

Fire smucke, christelige oc aluorlige Bøner udi denne farlige Feydetid at bruge. Kbh. 1611.

Den trøstrige, evangeliske Historie om den Enckis Søns Opveckelse i Nain. Item en Beretning om sal. Thom. Fasthies til Vennergaard adelige Byrd, christelige Leffnet oc Endeligt. Kbh. 1611. [Beretningen har et særskilt Titelblad: En Beretning om sal. Thom. Fasthies til Vennergaard adelige Byrd, christelige Leffnet oc Endeligt i Aalsøe Kircke den 13. Martii 1600 udi Lijgprediken faaregiffuen aff M. P. T. Paa ny igiennem seet. — Derefter følger: Nogle Christelige Bøner aff Scrifftens Ord sammensætte oc skenckt Jfr. Margrete Bilde aff Niels Lauritzøn A. N. Kbh. 1611. — Signaturen er fortløbende gennem hele Bogen]. Sammenhængen er følgende: Den over Thom. Fastie holdte Tale skyldes Sognepræst i Aarhus Mester Peder Torkildsen, som døde inden han kunde faa den udgivet. Fasties Enke Christence Bryske overlod da til A. at gennemgaa den og overlevere den til Trykken; men da han syntes, at den var for lidet omfangsrig, føjede han en Prædiken til og desuden nogle Bønner. Inden Bogen udkom døde imidlertid Fru Christence og den oprindelige Dedikation til hende blev derfor kasseret og en ny, hvorved Bogen tilegnedes hendes Søskende, indsat i Stedet. (jfr. Fortalen og Danske Mag. 4. R. IV. p. 302—3). Adelslexikonnet anfører en Ligprædiken af A. over Fru Christence Bryske, det er en Forvexling med den her opførte over hendes Mand.

Nogle christelige Bøner, aff Scrifftens Ord sammensætte oc skenckt Jomfru Margrete Bilde. Kbh. 1611. [Trykt i Ligprædikenen over Thom. Fasthie. 1611].

Guds Faderlig nærværelse hos sine Børn, som haver en ydmyg Aand, andragen af Esai. 57. 15. seq. udi en Predicken udi Vibiche Ulfstands, Niels Krabbes til Torstedlund Huszfruis, Lijgs nedersettelse i Viborg Domkircke 16. Februar 1611. Kbh. 1612.

Gyldenkunst oc Middel, huorledis Guds vrede oc straff, som hand truer oss met, kand stillis tilfreds, oc enten affvendis, eller formildis; aff Kong Josiæ Historie faaregiffuen, udi Kield Krabbis til Brussgaards, Kgl. Maj. Befalnings Mand paa Hald Slot, Begraffuelse, udi Viborg Domkircke d. 15. Febr. Ann. 1612. Met en merckelig Fortale om Guds providentz oc Forsiun. Kbh. 1612. 4. [Zwergius har 1611 og Fasting 1613].

Guds Børns Triumph, det er: Om deris igienløsning, himmelske Vaaning, Glæde, Herlighed, oc Beløning, effter dette Liffs strijd, en trøsterig underuisning, udi Christen Juels til Aabierg, Lijgs nedersættelse i Viborg Domkircke, d. 22. Jan. Aº 1612 predicket. Kbh. 1613. 4.

Veri Christiani persona et fortuna. Om en ræt Christens Person oc Lycke, det er: Huorledis hand bliffuer rætferdig formedelst Troen oc tien Gud i en got Samuittigheds Retfærdighed, en grundelig Forklaring udi Fru Margrete Brahes til Ulffstrup, Sal. oc Velb. Christen Skeels til Fusingø, effterladne Hussfrues Liigs nedersættelse i S. Mortens Kircke i Randerhuss, d. 24. Dag Martii Aº 1614 i Prædicken fremsæt. U. St. 4.

Mora Dei. Om Guds Dvælelse, oc huad Sager der ere til, at hand i vor Nød, undertiden tøffuer met sin Hielp oc Bønhørelse. En nyttig Forklaring udi Christopher Lauritzsøns Seefelds til Reffsnis, begraffuelse i Nørkongsleff Kircke d. 16. Martij Aº 1612 predicket. Kbh. 1614. 4.

Crucigeri spirituales. Om Christi aandelige Kaarsz-Brødre og Kaarsz-Systre oc deris Ordens Regle, Kaarsz oc Drøfvelse. Oc nu først efter Forfatterens Død udi Trycken udgaaet. Aarhusz. 1640. [Udg. ved H. H. S[konning].

Arctander, Peder Mikkelsen, er f. 1638 i Gjelsted, Søn af Sognepræst Mikkel Pedersen A. (f. 1608, † 1654) og Maren Pedersdatter. A. blev Student fra Odense 1657 og kaldtes 1665 til Præst i Tanderup i Fyn, hvor han † 3/4 1687.

Han ægtede Anna Jensdatter, der tidligere havde været gift med hans Formand Hans Christensen Trochmann († 1665) og efter A.'s Død ægtede hans Eftermand Mikkel Jacobsen Rørup († 1721).

Blochs fynske Geistligh. II. p. 531. — Wiberg. III. p. 297. — Stamtvl. over Fam. Breder. 1876. p. 165. — Univmatriklen. I. p. 268.

Et Brev af 15/7 1675 om Kræft findes aftrykt i Bartholins Acta medica etc. 1673 ff. III. p. 108—9.

Arctander, Søren Andersen, blev 1676 Student fra Bergens Skole, 22/11 1684 tysk Kapellan ved Vor Frelsers Kirke paa Kristianshavn og tillige Sognepræst til Nyhollænderby. 1686 blev han Magister. † 6/1 1688 ved et Ulykkestilfælde. Han synes at have været ugift.

Wiberg. II. p. 156. — Univmatriklen. II. p. 66. 144.

Hieremiæ Drexelii Betenckninger om Evigheden. Med ni Tanke-Billeder udprydede. Oversat. 1681. Kbh.

Arendt, Martin Friedrich, se: Erslew.

Arenfeld, Axel, er f. 26/11 1590, Søn af Hans Arenfeld til Basnæs og Anne Marsvin. Han studerede i Giessen og Tübingen o. fl. St. og var derefter 1615—23 Sekretær i det danske Kancelli. 1620 var han paa Kongens Vegne Anklager i Processen mod Christoffer Dybvad, og Aaret efter sendtes han som Afsending til Spanien. 1623—27 var han Rentemester og 1626—27 tillige Krigskommissær under Kristian IV.'s Deltagelse i Trediveaarskrigen. 1630 var han i en Sending til Nederlandene og blev 1634 udnævnt til Ridder. 1623—43 var han forlenet med Giske Len i Norge og 1643—46 med Stjærnholm Len. † 4/10 1647.

Han ægtede $^{13}/_{4}$ 1634 Marie Ulfeldt (f. c. 1619), Datter af Rigskansler Jacob Ulfeldt (f. 1567, † 1630) og Birgitte Brockenhuus († 1656).

Fridericia i Biograf. Lex. I. p. 315. — Danske Herregaarde. VI. Basnæs. — Worm. I. p. 36; III. p. 21. — Personalh. Tidsskr. V. p. 312; 4. R. III. p. 60. — Kirkehist. Saml. 5. R. V. p. 576. — Danske Mag. III. p. 362—65.

De speciebus rerum publicarum. Giessæ. 1609. 4.

Arensberg, Niels, se: Ahrensberg, Niels.

Arentsehe, Joachim. Om ham vides slet intet og hans Navn findes ikke engang paa alle de 7 nedennævnte Skrifter, hvortil han dog rimeligvis er Forfatter.

Worm. III. p. 21.

Ein Buch zusammen gezogen aus vielen probierten Künsten und Erfarungen, wie ein Zeughausz sampt aller Munition anheimisch gehalten werden sol. Daneben auch, von Salpeter, Schwebel, Kolen. Folgt auch hernacher ein Bericht der Wagenburgk. Kph. 1578. Fol. (Anonym). [Denne Bog, hvormed de følgende 6 er bundet sammen i det eneste kendte Exemplar i det st. kgl. Bibliotek, har rimeligvis været offereret Frederik II.; den er prydet med hans Portræt og Vaaben i Træsnit illumineret. Den indeholder nogle skrevne Anmærkninger af Christian IV.; jfr. L. L. Thurah, Hafnia hodierna. 1748. p. 113; Milit. Tidsskr. XV. 1886. p. 100—2; Danske Saml. I. p. 95. 401; Werlauff, Efterretn. om d. st. kgl. Bibl. 2. Udg. p. 11; Erichsen, Udsigt over den ældre kgl. Manuskript-Samling. 1786. p. 51. Det her nævnte Haandskrift (Gl. kgl. Samling. Fol. Nr. 351) er dog næppe, som af Werlauff formodet, Originalen til den trykte Bog; R. Paulli, Lorentz Benedicht. 1920. p. XVII—XIX].

Kriegs-Ordnung: warhafftiger Bericht von allerley Kriegssachen einem jden Potentaten, der Krieg führen musz und wil, nicht allein nutzlich, sondern zu wissen hoch von nöten. Kph. 1578. Fol.

Kriegs-Empter, aller hohen Empter zu Rosz und Fusz thun und lassen, wie sich dieselbige in allen und jden fellen weislich zuuerhalten und auch was eins jden gebür und Gerechtigkeit sey. Kph. 1578. Fol. (Anonym).

Das Kaiserliche Malafitz-Recht, wie dasselbig durch den berümbten Keiser Maximilianum dem Ersten ist verordent. Kph. 1578. Fol.

Ritterrecht: wie in alten Jaren der Ritterstand seinen Anfang genommen und von dem Loblichen waren deutschen Adel in tugentlicher Vbung geführt. Kph. 1578. Fol.

Reuterrecht: wie dasselbig unter rittermeszigen hochgeadelten Personen vor vielen Jaren im brauch gewesen. Mit angehengten fernern Bericht zum Reuter Rechten gehörig. Kph. 1578. Fol.

Spieszrecht: wie das die frommen Landsknecht vor vielen Jaren gehalten, und schentliche unehrlige Tatten mit den langen Spieszen selbst gestrafft haben. Kph. 1578. Fol.

Arentz, Frederik, er f. $^{3}/_{12}$ 1699 (ikke 1702) i Trondhjem, Søn af Sognepræst til Stadsbygden Hans Arentz (f. $^{24}/_{5}$ 1670, † $^{23}/_{5}$ 1720) og Susanna Schreuder, som 1721 ægtede Eftermanden Michael Stub og døde 1742. A. gik i Trondhjem Skole og hørte til de første Disciple, der meldte sig til det nyoprettede Seminarium for Missionen blandt Finnerne. 1718 blev han Student og tog Aaret efter teologisk Examen og prædikede $^{21}/_{9}$ 1719 til Dimis; for begge Dele erholdt han Laud. Derefter rejste han udenlands og besøgte Universitetet i Halle, hvor han studerede under Francke. Efter Faderens Død vendte han hjem og levede i nogle Aar af at undervise. 1727 blev han antaget som Hovmester for en fornem Mands Søn og skulde være rejst til Tyskland med ham, men denne Plan blev tilintetgjort ved Københavns Ildebrand. Hans Velynder, Biskop Hersleb, tilbød ham at blive Informator for Kadetterne, men $^{21}/_{1}$ 1729 blev han kaldet til Sognepræst til Askevold i Søndfjord. 1748 blev han beskikket til Provst i Søndfjords Provsti. $^{30}/_{3}$ 1760 kaldtes han, uden at have søgt derom, til Sognepræst til Nykirken i Bergen og $^{24}/_{6}$ 1762 til Biskop over Bergens Stift. $^{13}/_{7}$ 1763 blev han, der paa Grund af Fattigdom forgæves havde anmodet om at blive fri for at rejse ned til Kbh., ordineret i Frue Kirke af Biskop Harboe. 1774 tog A. sin Afsked og † $^{22}/_{11}$ 1779.

A. ægtede 1. $^{8}/_{8}$ 1730 Cathrine Frederikke Holberg (f. c. 1715, † $^{1}/_{12}$ 1738), Datter af Holbergs Broder, Sognepræst til Nykirken Frederik Christian Holberg († 1747) og Maren Krog. 2. $^{21}/_{6}$ 1741 Drude Frimann (f. 1705, † 1759), Datter af Sognepræst til Sælø Claus Frimann († 1715) og Anna Pedersdatter Harboe.

D. Thrap i Biograf. Lex. I. p. 325—26. — L. Eft. 1763. p. 312—14. — A. Hatting, Forsøg til en Præstehistorie. I. 1774. p. 80—84. — Samme Bog. 2. Udg. 1775. p. 97 ff. — Lampe, Bergens St. Biskopper og Præster. I. p. 21. — Delgobe, Familien Holberg. 1884. p. 16. — W. Lassen, Norske Stamtavler. I. p. 132. — Luthersk Ugeskrift. 1877. II. p. 54—60. — Nicolaysen, Norske Stiftelser. I. p. 695. — Worm. III. p. 22. — J. V. Kvam, Den norske Kirkes Biskoper. 1909. p. 59—60. — Danske Mag. 5. R. V. p. 214. — Univmatriklen. II. p. 413.

Melk for Børn, Det er: Kort Udleggelse over de fem Parter i Luthers Catechismus, Hvorudi vor Saligheds Orden paa det eenfoldigste og tydeligste er forestillet. Bergen. 1736. — Bergen. u. A. (efter 1750). (Anonym).

(jfr. Theol. Tidsskr. f. d. evang.-luth. Kirke. VII. Kria. 1864. p. 81. 370. 391—92; Norsk hist. Tidsskr. 4. R. VI. p. 476—78).

Passions Prædiken paa første Mandag i Fasten. Bergen. 1767.

Uddrag af hans Visitatsberetninger er trykt i Theol. Tidsskr. f. d. evang.-luth. Kirke. N. R. VI. Kria. 1879. p. 136—55.

Han har forfattet et latinsk Skrift »De admissione indignorum ad sanctam cænam sciente ministro«, om hvilket Pontoppidan i sin Visitatsberetning 1748 (Theol. Tidsskr. f. d. evang.-luth. Kirke. VII. p. 392) udtaler, at han maaske lader det trykke, »dersom Facultas Hauniensis approberer det, hvorom kan tvivles i Betragtning af visse Hypotheser, som jeg gierne lader staae, men andre maaske ikke.« Skriftet er aldrig trykt. (jfr. Luth. Ugeskrift. 1877. II. p. 55.).

Arentz, Frederik Christian Holberg, se: Halvorsen.

Arentz, Hans, er f. $^{31}/_{7}$ 1713 i Stadsbygden, Broder til ovenfor nævnte Frederik A., der underviste ham i 5 Aar. Derefter gik han i Trondhjems Katedralskole, hvorfra han dimitteredes 1732. 1734 tog han Bakkalaurgraden, 1735 teologisk Examen med Laud. og prædikede s. A. for Dimis. $^{15}/_{11}$ 1737 blev han personel Kapellan hos sin Stedfader, Sognepræst Michael Stub i Stadsbygden. 1742 begav han sig til Kbh. for at søge Forfremmelse, og her forrettede han under Vakance et halvt Aar som Præst i Citadellet Frederikshavn. $^{11}/_{5}$ 1743 kaldtes han til Sognepræst til Jelsø i Ryfylke og $^{2}/_{8}$ 1749 blev han udnævnt til Provst sstds. $^{20}/_{2}$ 1767 blev han uventet udnævnt til Sognepræst i Stavanger og strax derpaa beskikket til Provst. $^{18}/_{9}$ 1782 blev han Sognepræst til Øjestad. 1787 fejrede han sit 50-Aars-Embedsjubilæum og † $^{26}/_{8}$ 1790.

Han ægtede 1. Anna Cathrine (el. Marie) Krog, Datter af resid. Kapellan til Lindaas Christen Trulsen Krog († 1743) og Abel Margrethe Madsen († 1778). Hun var Enke efter Sognepræst til Kinn Sigvard Brarup († 1741); hun døde $^{24}/_{3}$ 1758. 2. $^{13}/_{2}$ 1760 Abel Cathrine v. Krogh (f. $^{14}/_{12}$ 1734), der døde før A. Hun var Datter af Oberst Christopher v. Krogh til Haakenvik og Maria de Fine.

Lampe, Bergens Stifts Biskopper og Præster. I. p. 136. — Faye, Christiansands Stiftshistorie. 1867. p. 422. — Erlandsen, Trondhj. Stifts Geistligh. p. 246. — Faye, Øiestads Præster. 1861. p. 41. — Løwold, Præster i Stavanger. 1890. p. 10. — Løwold, Præstehistorier fra Ryfylke. 1891. p. 145. — Christianssands Adr. Kont. Efterretn. 1793. Nr. 3; 1795. Nr. 15. — Nyerup. p. 19. — Univmatriklen. II. p. 536. 551.

Beskrivelse over Stavanger Amt i Norge. I. Deel. [Udg. af Vilh. M. Skeel]. Kbh. 1779. (Anonym). [Anm. i L. Eft. 1781. p. 539; Krit. Journal. 1779. p. 139].

Arentz, Hans, er f. $^{27}/_{8}$ 1731 paa Askevold, Søn af ovennævnte Frederik A. Han blev Student 1747 fra Bergen, $^{6}/_{10}$ 1749 juridisk Kandidat og 1762 Sorenskriver i Søndfjord. † $^{12}/_{4}$ 1793 i yttre Holmedal.

Han ægtede 1765 Ingeborg Cathrine Nagell (f. $^{17}/_{9}$ 1742, † $^{6}/_{7}$ 1799), Datter af Foged i Søndfjord, Kammerraad Hans Thiis Nagel og Margrethe Worm.

Delgobe, Familien Holberg. 1884. p. 16. — W. Lassen, Norske Stamtavler. I. p. 132. — Nyerup. p. 20. — Univmatriklen. III. p. 75.

Samtale efter Døden imellem de tvende Romere Cato og Cæsar, angaaende Eenevolds- og Folke-Regieringen. Kbh. 1756. 4. [Anm. i Lorcks Nachrichten. I. p. 191; Lillies l. Eft. 1756. p. 984. Jfr. Suhms saml. Skrifter. XV. p. 260].

Grund-Tegning af den fornuftige Norske Patriotism. Bergen. 1787. [Anm. i Kritik og Antikr. 4. H. p. 492. 512].

I Topographisk Journal for Norge. 1801 ff. H. 28. p. 1—148; H. 29. p. 1—144; H. 30. p. 1—109; 31. H. p. 1—191; 32. H. p. 1—99; 33. H. p. 1—191; 34. H. p. 1—80 offentliggjordes hans c. 1785 forfattede: Beskrivelse over Søndfiord i det Bergenhusiske Amt — med enkelte Anmærkninger af J. C. Berg.

Arentz, Michael Stub, er f. $^{5}/_{11}$ 1738 paa Askevold, Søn af ovennævnte Frederik A. Blev undervist hjemme af sin Broder Frederik Christian Holberg A., der dimitterede ham 1756. Aaret efter tog han anden Examen og 1759 teologisk Examen med Laud. S. A. prædikede han for Dimis. Derefter rejste han hjem og blev Lærer for en yngre Broder, til han 1762 blev Famulus hos sin Fader, der da var bleven Biskop. $^{9}/_{9}$ 1763 kaldtes han til Sognepræst i Haus; paa Grund af Svagelighed, der stammede fra hans Barndom og Opvæxt, maatte han i mange Aar holde Kapellan. † $^{18}/_{3}$ 1799.

Han ægtede $^{26}/_{7}$ 1764 Elisabeth Tidemand (f. $^{12}/_{8}$ 1737, † $^{12}/_{12}$ 1817), Datter af Biskop Ole Tidemand (f. 1709, † 1778) og Charlotte Eleonora Callundan (f. 1719, † 1789).

J. N. Brun, Liig-Tale over M. St. Arentz. Bergen. 1799. — Lampe, Bergens St. Biskopper og Præster. I. p. 316. — W. Lassen, Norske Stamtavler. I. p. 143. — Hj. Pettersen, Bibl. Norvegica. I. p. 12. — Worm. III. p. 23. — Nyerup. p. 20. — Univmatriklen. III. p. 158. 172.

En patriarchalsk Konges sidste Farvel til sine Børn, forestillet udi en Klage-Prædicken over Kong Friderich den Femte, saaledes som den blev holden udi Hougs Hoved-Kirke i Bergens Stift. Bergen. [1767]. 4.

Et Velmeent Brev, sendt og uddeelt til Hver Almues Mand i Annex-Sognerne under Hougs Præstegield. Bergen. 1773. [Iflg. Lampe. I. p. 316 skal det være optrykt mange Gange; Pettersen nævner kun et Optryk fra Bergen. 1845.].

Fader Vor, omskreven udi en Bede-Sang. Bergen. 1786.

Brudevielses-Tale til Brudgommen Johs. Fougstad og Bruden Charlotta Eleon. Tidemand Arentz, holden i Hougs Kirke 5. Aug. 1798. Bergen. 1798.

Anviisning til retskaffen Prøvelse. Bergen. u. A.

Et Digt af ham findes i F. C. Holberg Arentz, Et Lyksaligt Folk, forestillet udi en Jubel-Tale 1760. Bergen. [1760]. 4.

Arff, Peder, er f. $^{15}/_{5}$ 1712 i Roskilde, Søn af Lorentz Lorentzen Arff († 1732), Strandrider, senere Købmand i Roskilde, og Sophie Korp. Han deponerede 1730 fra Roskilde og tog 1731 Baccalaurgraden. $^{13}/_{12}$ 1735 tog han teol. Examen med Laud., blev Dekanus paa Kommunitet og $^{8}/_{7}$ 1740 Magister. S. A. blev han 6. Lektie-Hører ved Viborg Skole og fik $^{25}/_{1}$ 1743 Bestalling paa Succession som Rektor; Aaret efter blev han Rektor. † $^{6}/_{9}$ 1764.

Han ægtede 1. $^{30}/_{6}$ 1745 Anna Margrethe Ostenfeld († $^{18}/_{11}$ 1746), Datter af Rektor i Viborg Jens Ostenfeld (f. 1672, † 1744) og Dorothea Helene Reenberg († 1742). 2. $^{20}/_{3}$ 1748 Nille Dorthe Arctander (f. 1723, † 1796), Datter af Købmand i Viborg Niels Arctander († 1723) og Sophie Dorothea Møinichen († 1775; 2. Gang gift $^{10}/_{1}$ 1726 med Assessor Lukas Kierulf).

Viborg Skoleprogram. 1875. p 28—29. — A. C. Krog, Efterretn. om Viborg. 1779. p. 162. — M. R. K. Ursin, Stiftsstaden Viborg. 1849. p. 200. — Saml. til jysk Hist. og Topogr. IV. p. 389. — Stamtvl. over Fam. Breder. 1876. p. 141. — Worm. I. p. 37. — Nyerup. p. 20. — Bibl. Dan. III. p. 965. — Univmatriklen. II. p. 520. 543.

Dissertatio biblico-critica de Bileamo. Havniæ. 1734. 4. [Resp. Mart. Brysting].

Specimen de Ephod Gideonis Judic. VIII. 27. Havniæ. 1735. 4. [Resp. Pt. Andr. Aagaard].

Aug. Monarchæ Friderico V^to^ natalem suum elapsum ultimo die mensis Martii Anno 1760 oratione panegyrica habita Viburgi gratulatur. Alburgi. 1760. 4.

Endel Breve fra ham til Biskop Wøldike i en Strid med en Hører ved Skolen 1749 er trykt i Vor Ungdom. 1898. p. 362—69.

Arnason, Gestur, blev 1713 Præst til Brautarholt og Saurbær paa Island og døde vistnok 1752.

Sv. Nielsson, Presta-tal à Islandi. 1869. p. 77. — Worm. III. p. 26—27.

Einföld lijk-predikun yfer greftran þess Herra Hr. Sigurdar Biörns-Sonar, lofsverdugs lögmañs, Suñañ og Austañ a Islande, hvør burtkalladest 3. Sept. 1723. Hoolum. 1726. 4.

Arnason, Jón, er f. 1665 i Dyrefjord, hvor hans Fader Árni Thordarson var Præst. Moderen hed Alfheiður Sigmundsdatter. 1690 dimitteredes han fra Skalholt Skole og vendte 2 Aar efter som cand. theol. tilbage og blev 1692 ansat som Kollega ved Holar lærde Skole. 1695 blev han Rektor sstds. 1707 kaldtes han til Præst paa Staður i Steingrímsfjörður og kort efter blev han Provst i Stranda Syssel. 1720 udnævntes han til Biskop i Skalholt. † $^{8}/_{2}$ 1743.

Han ægtede 1703 Guðrun Einarsdatter († 1752), Datter af Biskop Einar Thorsteinsson paa Holar.

Kr. Kaalund i Biograf. Lex. I. p. 332—33. — Vigf. Erlendsson, Lijk-Predikun yfir J. A. Holum. 1748. — Johannæus, Hist. eccles. Isl. III. p. 695—714. — Giessing. I. p. 492—501. — Treschows Jubellærere. p. 117. — Pontoppidans Annaler. IV. p. 263—65. — C. P. Rothes Brave danske Mænds og Kvinders Eftermæle. 1754. II. p. 501—12 (Uddrag af Vigf. Erlendssons Ligprædiken over A.). — Thoroddsen, Gesch. der isl. Geographie. II. 1898. p. 284—85. — Timarit hins isl. bókmentafélags. I. 1880. p. 49—64. — Worm. I. p. 38—39; III. p. 27—28. — Nyerup. p. 20. — Univmatriklen. II. p. 179.

[J. Gunnlaugsson], Lykpredikaner yfir greptran þeirra Einars Thorsteinssonar og Ingebiargar Gysla-Dottur. Kph. 1700. 4. [I denne findes desuden 2 Digte af A.]. (Anonym).

Calendarium Gregorianum, eður sa nje Still, uppa hvørn Gregorius, 13de Pave i Rom þañ Añο 1582 fyrer Hialp og Lidveitslu Aloysii Lilii etc. Hoolum. 1707. [Worm anfører desuden en Udg. sstds. 1706].

Spurningar ut af frædunum, samanteknar handa børnum og fafrædu almugafolcke. Kph. 1722. — Kph. 1727. — Kph. 1733. — Kph. 1737.

*Donatus, hoc est Paradigmata partium orationis latino-islandica. Hafniæ. 1733.

Lexidion latino-islandicum grammaticale, það er Glosna kver a Latinu og Islendsku, lijkt Grammatica, i því, það kieñer þeim sem fyrst fara ad læra, under eins og glosurnar vocum genera, nominum casus, og verborum vandfundnustu tempora. Havniæ. 1734. (Anonym).

Epitome grammaticæ latinæ cum interpretatione islandica pro schola Skalholtina ad majorem Jersini grammaticam accommodata. Havniæ. 1734. (Anonym).

[H. Gram], Nucleus latinitatis in usum scholæ Schalholtinæ. Hafniæ. 1738. (anonym udg.).

Dactylismus ecclesiasticus, eður Fingra-Rijm, vidvikiande Kyrkiu-Arsins Tijmum. Hvert, ad afdregnum þeim Romversku Tøtrum gamla Stijls, hefur sæmiligañ Islendzkañ Bwning feingið, lagaðañ epter Tijmatala hinu nya. Fylger og med Ny adferð að fiña íslendsk misseraskipta. Kph. 1739. — (Obreytt eptir útgáfunni frá 1739). Utgefið af P. Jónssyni. Kph. 1838. (jfr. Vidensk. Selsk. Skr. Philos-hist. Afd. VII. 1845. p. 146 ff.).

Under hans Tilsyn udgaves: Jo. Arndt, Verus Christianismus, eður Sannur Christenndómur, wtlagður á Islendsku af þorleifi Arnasyni. I—IV. Kph. 1731—32. — M. P. Rostok, Saa Evangeliske Catechismus. Wtløgd af Petre Einarssyni. 1.—2. Part. Kph. 1739. — Ein ny Psalma Book Isslendsk. Kph. 1742. [Ny Udg. af Guðbr. Thorlakssons fra 1589]. — Stein Jónsson, Psalterium triumphale. Það er Upprisu Psaltari. Kph. 1743. — Jo. Lassenius, Ein nytsamlig bænabook, á Isslendsku wtløgd af Thorsteine Gunnarssyni 1681. Kph. 1743.

Han efterlod sig endel Manuskripter, som findes anførte hos Johannæus. III. p. 714; Giessing. I. p. 492; Rothes Eftermæle. II. p. 502.

I Arne Magnússons private Brevveksling. 1920. p. 22—33. Breve (1703—29) til A. Magnússon.

Arnason, Jón, er f. 1727 (eller 1726) paa Island, Søn af Gaardbruger Árni Þorleifsson. Han blev 1748 Student og 1754 Sysselmand i Snæfellsness Syssel. † 1777. Hans efterladte Bogsamling (trykt Fortegnelse) bortsolgtes ved Auktion 1779.

Kr. Kaalund i Biograf. Lex. I. p. 333. — Pétursson, Hist. eccles. Island. p. 433. — Univmatriklen. III. p. 88.

Historisk Indledning til den gamle og nye islandske Rættergang. Igiennemseet, forøget og med Anmærkninger oplyst af Jón Eiríksson. Med Kofod Anchers Fortale om den theoretiske Lovkyndigheds især vore gamle Loves Nødvendighed og Nytte. Kbh. 1762. 4. [Anm. i L. Eft. 1762. p. 333. 341. 349].

Han skal have udarbejdet en Historie om Lensherrerne i Island til 1683 under Titlen »Hyrdstiorn«, som imidlertid aldrig blev trykt.

Arnason, Þorleifur, blev 1718 Præst i Kalfafel og 1721 Provst i Skaptafels Syssel paa Island. Døde vistnok 1727 (41 Aar gl.).

Johannæus, Hist. eccles. Islandiæ. III. p. 561. — Worm. III. p. 28.

Joh. Arndt, Verus Christianismus eður Sannur Christeñdomur, í fiorum bokum, hliodande uṁ rett-christeña maña saaluhialplega boot og betran, hiartans angur og trega fyrer syndernar, sanna trw og H. frammferde. En nu med kostgiæfna wtlagdur a Islendsku. Kph. 1731. — 2.—4. bok. Kph. 1731—32. [Udg. af Jón Arnason]. (jfr. Arne Magnússons private Brevveksling. 1920. p. 29).

I Arne Magnússons private Brevveksling. 1920. p. 34—36. Breve 1703—11. til A. Magnússon.

Arndt, Josua, er f. i Güstrow i Mecklenburg $^{9}/_{9}$ 1626; hans Fader var hertugelig Hofpræst og Superintendent Samuel Arndt; A. studerede ved Universitetet i Rostock og tog Magistergraden dér. 1645 kom han til Kbh. som Informator for Raadmand Jens Nielsen Lunds Børn og opholdt sig her i 3 Aar. Derefter begav han sig til Wittenberg, men 1653 blev han Professor i Logik i Rostock og 1656 Præst og Bibliotekar i sin Fødeby. Senere blev han Hertugens Hofpræst. † $^{5}/_{4}$ 1687. Under sit Ophold i Kbh. udgav han nedennævnte Skrifter.

Jöcher. I. p. 553. — Worm. III. p. 39.

Genealogia Scaligerorum sive carmen heroicum, continens seriem stirpis Scaligeranæ antehac a Patre Cæsare Scaligero metro et Fil. Josepho epistola qvadam exhibitam. Hafniæ. 1646.

Judicium de studio lingvæ Latinæ ad amicum qvendam I. B. Rostochii in Academia perscriptum, cui accedit brevis dissertatio de pangendo versu ad eundem. Haffniæ. 1646. [Tilegnet hans Disciple Nicolaus Lundius og Werner Frisius].

Epibaterion Cornificio Vlfeldio, post res in Gallia, Belgioque feliciter gestas reduci. Hafniæ. u. A. [1647?] Fol.

Miscellaneorum sacrorum liber unus, in quibus præter scripturæ N. T. et V. loca illustriora ex antiquitatibus perspicue explicata, usus verus et pius profanæ doctrinæ ad Dei gloriam et verbi ejusdem intellectum ostenditur. Hafniæ. 1648. [Tilegnet hans Fader. Paa Titelbladet staar: Liber alter sequetur].

Arnesen, Povl, se: Erslew.

Arnetvedt, Niels Eriksen. »En ringe Bondesøn i Haulje Hovedsogn.«

En Sørge-Sang over vore udkommanderede gode Venner. Paa ny bekostet oplagt af Hendrik og Ingebrigt Røst. Egset. 1811. (jfr. Morgenbladet (norsk). 1898. Extranr. 36; Hj. Pettersen, Bibl. Norvegica. I. p. 551).

Arnfinnsson, Einarr, er f. c. 1608; 1642 blev han Sognepræst i Reynistaðar, hvorfra han 1648 forflyttedes til Hrútafjörd. Her døde han 1688.

Sv. Nielsson, Presta-tal og prófasta. 1869. p. 142.

Af ham haves i Wormii epistolæ. p. 1069—70 Brev af Aug. 1648, p. 1070—71 Brev af $^{15}/_{8}$ 1649. Smstds. findes Breve til ham fra Worm p. 1071—72.

Arngrímsson, Jón, er f. $^{29}/_{10}$ 1769; han blev 1794 Præst i Borgaa paa Island, men omkom $^{4}/_{1}$ 1798 ved et Ulykkestilfælde.

Magn. Stephensen, Minnisverð tiðindi. I. 1796—98. p. 443—44. — Petursson, Historia eccl. Island. p. 394. — Sv. Nielsson, Presta-tal og prófasta. 1869. p. 94.

Vorir tímar standa i Guds hendi. Leirargördum. 1798. [Den sidste Prædiken, A. holdt, Nytaarsdag 1798, befordret til Trykken af hans Paarørende. — Anm. i Iris og Hebe. 1799. III. p. 100].

Arngrímsson, Þorkell, er f. 1629 i Melstaður i Hunavatns Syssel, hvor hans Fader Arngrímur Jónsson (f. 1568, † 1648) var Præst. Hans Moder, Arngrímur Jónssons 2. Hustru, hed Sigriður Bjarnadóttir. 1647 dimitteredes han fra Skolen paa Holar og blev indskrevet ved Universitetet $^{16}/_{12}$ s. A., hvor han fik O. Worm til Privatpræceptor. 1649 vendte han tilbage til Island, men drog endnu s. A. atter til Kbh. Herfra rejste han udenlands og opholdt sig 1651 i Leyden. Ikke længe efter var han i Norge, hvor han var beskæftiget ved Bjærgværkerne. 1655 blev han sendt til Island efter kgl. Befaling for at undersøge Metalgruber der. 1658 blev han Præst til Gardar paa Alptanes. Det blev ham paalagt at udarbejde en Naturhistorie over Island, og for at kunne bestride de dermed forbundne Udgifter fik han $^{7}/_{5}$ 1664 Ventebrev paa Staðastaður eller Breiðabólstaður. Der synes imidlertid ikke at være kommet noget ud af dette Arbejde. † 1677.

Han ægtede 1660 Margarete Thorsteinsdatter. † 1706 i Skalholt.

Johannæus, Hist. eccles. Isl. III. p. 559—60. — Gosch, Danm. zool. Litt. II. p. 148; III. p. 111. — Worm. I. p. 39; III. p. 28. — Th. Thoroddsen, Gesch. d. isländ. Geographie. 1898. II. p. 158—64. — Univmatriklen. I. p. 209.

Thomas à Kempis, Þriar stuttar bækur, huørneñ maður skule breyta epter Herranum Christo. A Islendsku wr þysku maale wtlagdar. Hoolum. 1676. (jfr. Islandica. XIV. Ithaca. 1922. p. 57—58.).

I Acta medica et philos. Hafn. 1673 ff. III. p. 165—66. De alga saccharifera, Oskabiorno, petrificatis ex literis Thork. Arngrimi $^{17}/_{8}$ 1674 ad D. O. Borrichium. — p. 172—73. Plura de alga saccharifera Oskabiorni etc. Ex literis Thork. Arngrimi $^{31}/_{7}$ 1675 ad D. O. Borrichium. [Disse 2 Stykker er oversat i Berryat, Collection acad. Part. Etrang. IV. 1757. p. 334. 315—16]. — IV. p. 182—83. De Rosmari dente et ebeno fossili Islandico. Ex literis Thork. Arngrimi $^{31}/_{8}$ 1676 ad D. O. Borrichium.

Brev til ham ($^{1}/_{2}$ 1652) i Wormii epistolæ. p. 1113—14.

Arnisæus, Frederik, Søn af nedennævnte Henning Arnisæus, er f. i Okt. 1621 i Hillerød. 1637 rejste han til Udlandet, hvor han studerede i Groningen, Franeker, Helmstad (i c. 2 Aar), Leyden og Frankrig. 1642 vendte han hjem, men rejste kort efter tilbage til Helmstad og besøgte siden Holland, Tyskland, Frank-

rig og Italien. 1653 drog han atter hjem og blev $^{5}/_{1}$ 1654 indskrevet ved Universitetet. S. A. tog han medicinsk Examen og forsvarede $^{18}/_{1}$ sin nedennævnte Afhandling for Doktorgraden, men paa Grund af Pesten blev han ikke kreeret som Doktor. † ugift $^{20}/_{8}$ 1654 af Pest.

Hundrup, Efterretn. om Doctores. p. 139. — Ingerslev, Danm. Læger. I. p. 520—21. — Worm. I. p. 40. — Universitetsprogram af $^{24}/_{8}$ 1654. — Personalh. Tidsskr. II. p. 130. — Carøe, Den danske Lægestand. Doktorer og Licentiater. p. 6. — Univmatriklen. I. p. 247.

Disp. medica de melancholia hypochondriaca. Hafniæ. u. A. [1654]. 4. [Præs. Ol. Worm].

2 Breve fra 1652 er trykt i Bartholin, Epist. med. centuria. II. 1663—67. p. 455—57. 461—64. — og et Brev fra 1645 i Wormii epistolæ. p. 915.

Arnisæus, Henning, er f. i Schlanstedt ved Halberstadt, Aaret kendes ikke. A., der særlig studerede Medicin og Statsret, var 1611 Professor i Moral i Frankfurt an der Oder og blev 1613 Professor i Medicin i Helmstad. $^{15}/_{8}$ 1619 blev han udnævnt til Livmedikus hos Christian IV. og indehavde denne Stilling til sin Død Sept. 1636 (i Hillerød).

Han ægtede 1. Elisabeth Götz († 1631), Datter af Borgmester Götz i Soltquelle. 2. 1632 Anna Lundt, Datter af Borgmester i Nykøbing Nickel Hansen Lundt og Enke efter Enkedronning Sophies Kansler Daniel Fabricius. Efter A.'s Død ægtede hun $^{27}/_{6}$ 1647 Professor Jørgen Witzleben (f. 1616, † 1676).

Fridericia i Biograf. Lex. I. p. 338—39. — Moller, Bibl. septentr. eruditi. 1699. p. 233—37. — D. H. O. Cold, Lægevæsenet under Chr. IV. 1858. p. 63 (med Tillæg i Bibl. f. Læger. 4. R. XIV. p. 185). — Ingerslev, Danmarks Læger. I. p. 297—99. — Chr. IV.s Breve. 1632—35. p. 266. — Meddel. f. Rentekammerark. 1872. p. 189. — Engelstofts Annaler. 1812. p. 167—68. — Allg. deutsche Biographie. I. p. 575—76. — Gierke, Joh. Althusius. 1880. — V. Ph. Gumposch, Die philosophische Litt. der Deutschen. 1851. p. 76. — Worm. I. p. 40; III. p. 29. — Nyerup. p. 20. — Carøe, Den danske Lægestand. Doktorer og Licentiater. p. 6. — Her anføres kun de Arbejder, der stammer fra hans Ophold her i Landet; om de øvrige se: Moller, ovenanf. Sted. p. 236—37.

I Th. Bartholin, Cista medica. 1662. p. 311—14. Brev til Th. Fincke ($^{18}/_{11}$ 1629) ang. Anordningen om Apoteksvisitation (oversat i Herholdt, Pharmacien og Medicinaltaxtens Historie i Skand. Litt. Selsk. Skr. 1811. p. 183 ff. [i Særtrykket p. 47—50]). — p. 323—29. Judicium i Sagen mod Janus Nicolai, der havde mishandlet en frugtsommelig Kvinde. 1630. — p. 330—31. Brev til Th. Fincke ($^{12}/_{5}$ 1630). — p. 375—84. Judicium ang. en Abort. — p. 385—90. Medicamenta in officinis nostris usitata.

Brev af $^{24}/_{9}$ 1633 i O. Wormii epistolæ. p. 469—73.

Arnsbach, Johan Jensen, er f. i Helsingør 1686; Faderen hed Jens Andersen. A. blev 1710 dimitteret fra Kbh.'s Skole og tog $^{18}/_{10}$ 1717 teologisk Examen med Laud. Han skal derefter have været Hører i Christiansand, men allerede 1718 var han Hører ved Kbh.'s Skole. $^{10}/_{11}$ 1730 kaldtes han til Sognepræst i Vordingborg, hvor han † $^{18}/_{10}$ 1757.

Han ægtede 1. $^{30}/_{9}$ 1723 Ane Marie Zwergius. 2. $^{8}/_{3}$ 1731 Enken Sophie Hedvig Schermacher († 1741). 3. $^{7}/_{11}$ 1742 Johanne Andreasdatter Staal, Enke efter en Viborg Købmand.

Wiberg. III. p. 625. — Univmatriklen. II. p. 348.

Nye-Aars Ønske til Friderich IV. Kbh. 1718. Fol.

Allerglædeligste Tanker om Friderich den Femtes Fødsels-Dag d. 31. Martii 1753. Kbh. Fol.

Arnsberg, Zacharias, er f. i Kbh. $^{6}/_{3}$ 1657; Søn af Guldsmed Nikolaj Arnsberg og Barbara Mortensdatter Møinichen (f. $^{1}/_{4}$ 1639, † 1672, begr. $^{4}/_{6}$). 1674 blev han Student fra Kbh.'s Skole og tog 1676 Baccalaurgraden. 1684 kaldtes han til Sognepræst i Værum og Ørum, hvor han † 1698.

Han var gift, men Hustruens Navn kendes ikke.

Wiberg. III. p. 648. — Personalh. Tidsskr. I. p. 216; II. p. 155. — Universitetsmatriklen. II. p. 45. 70.

Trøst, der Døden giorde Skilsmisse mellem hende [ɔ: Helene Haagensen] og hendis Huszbond Frid. Pogenberg, Kgl. Toldener udi Kbh. U. St. o. A. 4.

Arnstrop, Christian, var Student og Skoleholder i Kbh.

Worm. I. p. 41. — Nyerup. p. 21. — S. A. Christensen, Matematikens Udvikling. 1895. p. 252.

Arithmetica eller Regne-Konst, indrettet i Særdeeleshed og fornemmelig først: for de Eenfoldige; for det Andet: for dem, som har ikkun liden eller ingen Raad til, at lade sig informere; og for det Tredie: for dem, som mangler paa Tiid at lade sig informere udi. Tilligemed en Formular om Børne-Tugt. Kbh. 1758. [Anm. i L. Eft. 1759. p. 351]. — Kbh. 1761.

Arntzen, K. Muligvis den Christian Arntzen, der 1781 i en Alder af 22 Aar blev Student (fra Kristiania eller Kbh.).

Univmatriklen. III. p. 386.

Dramaturgiske Blade (Nr. 1—8). Et Fragment. Kbh. 1799. [Nyerup. p. 326 og Erslev II. p. 70 angiver L. Kruse som Forfatter, men fra Nr. 3 betegner Bladene sig selv som »samlet af K. Arntzen«, ligesom de fra Nr. 4 indeholder en Erklæring om, at han er Forfatter til alle Artikler uden Navn].

Arrebo, Anders Christensen, er f. $^{2}/_{1}$ 1587 i Ærøskøbing, hvor hans Fader Christen Andersen († 1606) var Sognepræst; Moderens Navn kendes ikke. A. blev tidligt Student, uvist hvilket Aar; allerede 1608 kaldtes han til Slotspræst i Kbh. og tog 1610 Magistergraden. 1613 forflyttedes han til Slotsmenigheden i Frederiksborg og 1616 kaldtes han til Sognepræst ved Nikolaj Kirke. $^{15}/_{3}$ 1618 blev han Biskop i Trondhjem efter i Forvejen at være bleven valgt af Trondhjems Kapitel. I sit nye Embede kom han, ikke helt uden egen Skyld, i et spændt Forhold til forskellige indflydelsesrige Mænd, bl. a. Lensmanden Tage Andersen Thott og Byfogden i Trondhjem Peder Lauridsen. I ungdommeligt Letsind begik han adskillige Ubesindigheder og opførte sig tidt paa en Maade, der daarligt lod sig forlige med hans Stilling som Biskop. Hans Modstandere udspredte allehaande fornærmelige Rygter om ham, og efter Kansler Christen Friis's Raad, til hvem han personlig henvendte sig, besluttede han sig til at rense sig for Beskyldningerne ved Dom. Sagen blev ved Kongebrev af $^{2}/_{8}$ 1621 overdraget Lensmanden Tage Thott, der var Biskoppens Avindsmand, til Undersøgelse, uagtet A. havde andraget om, at den maatte blive undersøgt af en Kommission af Biskopperne og Lagmændene i Oslo og Bergen. Sagen blev foretaget $^{12}/_{11}$ 1621 for Raadstueretten i Trondhjem; men da Lensmanden benyttede sin Stilling til at chikanere A., forlod denne i Vrede Retten. Lensmanden begav sig i Begyndelsen af Aaret 1622 til Kbh. for at klage over A. og udvirkede, at A. skulde stævnes for Herredagen i Bergen $^{22}/_{7}$ 1622. Paa denne blev A. frikendt for de mod ham af Lensmanden rejste Beskyldninger med Hensyn til Embedsforseelser, men paa Grund af sin letfærdige Opførsel og sin Letsindighed samt sin Undvigelse fra Retten i Trondhjem, dømtes han til at miste sit »bispelige Kald og Embede«. Dommen over ham blev trykt og udsendt til alle Biskopperne i Danmark og Norge. Strax efter Dommens Afsigelse trak A. sig tilbage til sin Hustrus Fødeby, Malmø, hvor han beskæftigede sig med literære Sysler. Et Kongebrev af $^{25}/_{8}$ 1625 tillod A. at maatte admitteres til et Bondekald (Rørdam, Danske Kirkelove. III. p. 117), og den udvalgte Prins Christian anbefalede ham ved Brev $^{11}/_{9}$ 1625 til Johan Friis (Kirkeh. Saml. 4. R. VI. p. 750), og s. A. kaldtes han af Borgmester og Raad i Malmø til Sognepræst der, men Christian IV. nægtede sin Stadfæstelse. (jfr. Chr. IV.'s egenh.

Breve, udg. af Molbech. 1848. I. p. 208—9). $^{20}/_{7}$ 1626 blev han imidlertid kaldet til Sognepræst i Vordingborg, hvor han † $^{12}/_{3}$ 1637.

Han ægtede 1611 Else Jørgensdatter († 1641), en Borgerdatter fra Malmø.

Paludan i Biograf. Lex. I. p. 345—51. — H. F. Rørdam, Mester Anders Christensen Arrebos Levnet og Skrifter. I—II. Kbh. 1857. — Nyerup og Rahbek, Den danske Digtekunsts Hist. II. p. 209—86. — Minerva. 1799. III. p. 133—99. — G. Schønings Berettelse om A.'s Afsættelse i Det norske Videnskabers Selsk. Skr. i d. 19. Aarh. 1813—17. I. p. 245—74. — C. Molbech, Historisk-biographiske Samlinger. 1851. (Arrebo og Bording). p. 329—78. — Erlandsen, Trondhjems St. Geistlighed. p. 19—20. — Pontoppidans Annaler. III. p. 200—2. — Cawallin, Lunds st. herdaminne. II. p. 9. — Folkevennen. XVII. 1868. p. 358—408. — Trap, Billeder af berømte danske Mænd. I. 1867. p. 91. — Daae, Trondhjem Stifts Geistligh. 1863. p. 74—83. — Rosenberg, Nordboernes Aandsliv. III. p. 509. — G. Rode, Renaissancens tidligste Eftervirkning paa dansk poetisk Litteratur. 1866. p. 50 ff. — J. Paludan, Renaissancebevægelsen i Danmarks Litteratur. 1887. — Brandt & Helveg. I. p. 38—40 (af Fr. Helveg). — Skaar, Norsk Salmehistorie. II. p. 37—41. — V. Bang, Biograf. Oplysn. om Salmeforf. 1886. p. 11. — Worm. I. p. 41—42; III. p. 29. — Nyerup. p. 21. — Personalh. Tidsskr. III. p. 133. — G. Saxvik, Trondhjems St. Biskopper. 1905. p. 29—30. — J. V. Kvam, Den norske Kirkes Biskoper. 1909. p. 76—78. — Chr. Kirchhoff-Larsen, Danske Digteres Kærlighedshist. 1922. p. 9—18.

En gantske kort Extract offuer den store Lycke og Seyeruinding, som den Herre Zebaoth moxen paa tre Maaneders tid, haffuer voris allern. Herre oc Konning, Konning Christian den IIII. med velsignet udi Smaalandene ved Suerrige i sanguijsz befattet. Kbh. 1611. [Optrykt i Rørdams Udg. II. p. 3—10; i Samlaren. 1887. p. 178—84 er aftrykt en svensk Parodi eller Modskrift, hvis Titel er næsten ordlydende med den danske og ogsaa har Trykkested tilfælles; i Virkeligheden er den vistnok trykt i Lübeck. Denne svenske Parodi er ogsaa trykt i Gyllenmärs visbok. Stockholm. 1887. p. 136—40].

En Sørgelig ny Dict om Høyborne Førstindes Salig oc Høylofflig Ihukommelse, Dronning Annae Catharinae, Fordum Danmarckes, Norges, Wenders oc Gothers etc. Dronning, Hendes Majestetes Christeligste oc Saligste Fredfart aff denne usle Verden, som skede paa Kiøbenhaffns Slot den 29. Martij vid 1 slet effter M. i Nærværendes Aar 1612. Med christelig Advarsel til alle Guds Børn i disse Riger, huorledis de sig i denne Høybedrøffuelige Tid bør ad forholde, om de icke retferdeligen vil slaes med flere oc større Plager. Skreffuet oc i sanguijs befattet. Kbh. 1612. 4. [Optrykt i Rørdams Udg. II. p. 11—22].

En ny Dict om de Tegen, som Gud allermæctigste lader dagligen skinne, oc aabenbaris for Mennisken, huilcke der kand vel regnis blant de Tegen, som skal fremgaa for Menniskens Søns tilkommelsis Dag. Kbh. u. A. [Digtet, hvoraf et Uddrag er trykt i Rørdams Udg. II. p. 23—24, maa antages at stamme fra Tiden før hans Udnævnelse til Biskop 1618].

Pest-Pulver eller Pestilentz Forgifft, som i denne farlige oc megit skrøbelige Tid, seckerligen, i Aanden oc Sandhed, aff alle Guds Børn,

inden oc vden Kircken, brugis kand, Pestilentzen der met, enten slet at fordriffue oc forgiffue, eller oc endelig, til en evig Sundhed forvende. Kbh. 1618. [Optrykt i Rørdams Udg. II. p. 25—29].

K. Davids Psalter, sangvijz udsat, under hundrede oc nogle Melodier og Toner, som i vore Danske Kirker oc christelige Huse brugelige og velbekante ere. Kbh. 1623. [Prøver, dog ikke efter denne første Udg., i Brandt & Helveg. I. p. 261—81, i Hertha. II. 1827. p. 229—45; 2. Aarg. I. 1828. p. 251—61; jfr. Hammerich, Musiken ved Chr. IV.'s Hof. 1892. p. 65—66]. — Anden Edition paa ny offuerseet oc met Noderne forbedret. Kbh. 1627. [Af denne Udg. findes ogsaa Exemplarer med et andet Titelblad: »En liden Haandbog.« Efter Salmerne følger med særskilt Titelblad, men med fortsat Signatur: Nogle udvalde Bøner, som mand kand bruge om Morgenen oc Afftenen oc ellers effter Tidsens Leylighed. Kbh. 1627. Dette Bønnetillæg findes ogsaa i de følgende Udg.]. — Kbh. 1650. [Her er tilkommet et Afsnit, »de aarlige Bøner«]. — Kbh. 1664. — Kbh. 1673. (jfr. om alle Udg. Rørdams Udg. II. p. 30—163 med endel Prøver).

Hexaemeron rhytmico-danicum. Det er: Verdens første Uges sex Dages prædictige og mæctige Gierninger, med den allerhøieste Skaberes alting-formuende Finger paa det allermesterligste skabte oc beredde, paa heroiske Riim-maade, af Mose første oc andet Capitel, udsatte oc uddragne. Kbh. 1661. 4. [Udg. af Chr. Andersen Arrebo]. (jfr. Rørdams Udg. II. p. 169—266 med Prøver; Prøver findes desuden i Hertha. II. 1827. p. 229—45; 2. Aarg. I. 1828. p. 251—61; Prometheus. II. 1833. p. 261—66. Baade Worm og Nyerup anfører en Udg. fra 1641, som imidlertid aldrig har existeret; jfr. Rørdam. I. p. 290—91, hvor Chr. And. Arrebos Ansøgning om Privilegium paa Udg. af Hexaëmeron findes aftrykt; Festskrift til L. F. A. Wimmer. 1909. p. 128—34; [J. E. Schlegel], Der Fremde. Nr. 30. 1745. p. 237—40; Minerva. 1799. III. p. 158—59. 187—88.)

Torcular Christi eller Jesu Christi Pinis, Døds oc Begraffvelsis Historia, befattet udi 15 Prædickener nu for Liuset fremstillet af Chr. Andersøn Arrøboe. Kbh. 1670. 4. (jfr. Rørdams Udg. II. p. 267—82 med Prøver).

Trende Psalmer, som han Gud til Ære og sit Huses Opbyggelse daglig haver forlystet sig udi. Udgivet af Chr. Andersøn Arrøboe. Kbh. 1670. [Af dette Skrift existerer næppe mere noget Exemplar].

Ossa rediviva det er, den underbarlige høytrøstelige oc aandrige Siun om de tørre døde Been, som Propheten Ezechiel paa een aaben Marck hafver seet liggende, oc ved Guds Søns Ord tilhaabe samlet oc lefvende giort, udi XV Prædickener eenfoldeligen forklaret oc udlagt, igiennem seet oc til Trycken forferdiget aff Christen Anderssøn Arrøboe. Kbh. 1680. 4. — Kbh. 1681. 4. (jfr. Rørdams Udg. II. p. 283—91).

I H. P. Resen, Ligprædiken over Elisabeth Rosensparre. Kbh. [1628]. findes et dansk Sørgedigt af A., undertegnet: »Aa bröd Rosen«, hvilket har forledet Worm og efter ham Nyerup til at tilskrive A. en Ligprædi-

ken over Elisabeth Rosensparre. [Digtet er aftrykt i Rørdams Udgave. II. p. 164—68].

Breve til J. Brochmand $^{12}/_{11}$ 1613, til Prof. W. Rhumann $^{30}/_{9}$ 1619, til Kansler Chr. Friis $^{24}/_{7}$ 1621 [tidligere trykt i Det norske Vidsk. Selsk. Skr. i 19. Aarh. I. p. 268—69], til Universitetets Rektor og Professorer $^{5}/_{9}$ 1625, til Rektor i Nakskov Axel Hansen $^{1}/_{10}$ 1632 i Rørdams Udg. II. p. 292—303. — Breve til Kansler Chr. Friis $^{26}/_{6}$ 1618, $^{22}/_{11}$ 1618, $^{6}/_{10}$ 1620 i Ny kirkehist. Saml. III. p. 642—58. — 2 Breve til ham fra O. Worm 1621 og 1624 er trykt i Wormii epistolæ. p. 54—55 og optrykt i Rørdams Udg. I. p. 251—52 og p. 273.

Nyerup har tillagt A. Forfatterskabet til Vægterversene (jfr. Udvalg af Danske Viser. 1821. I. p. 297), og Rørdam (i sin Biografi af A. I. p. 74) synes at slutte sig til ham deri. Rimeligere er det dog at antage, at Vægter-Versene hidrører fra Kingo. (jfr. Fausbøll, Vægter-Versene. 2. Udg. 1862. p. 22 ff.; Nyeste Skild. af Kbh. 1819. p. 787).

I Haandskrift haves en Samling kirkelige Optegnelser fra Danmark og Norge. (jfr. Kirkehist. Saml. 3. R. VI. p. 790—92).

Arreboe, Christen Andersen, Søn af foregaaende; Fødselsaaret kendes ikke, men han var født inden Faderen drog til Trondhjem 1618. $^{4}/_{11}$ 1628 blev han sat i Herlufsholms Skole, hvorfra han blev Student 1636; 1640 blev han personel Kapellan i Nebbelunde og Sæddinge og 1661 Sognepræst sstds. Han skal være død 1680.

A. var 2 Gange gift; hans første Hustrus Navn vides ikke med Sikkerhed; muligvis var hun en Søster til Hof-Apoteker Christoffer Heerfort, hvem han i sin Tilegnelse i Udgaven af Faderens »Torcular Christi« kalder sin »høyærede kiere Svoger«. Hans anden Hustru hed Cathrine Fohlmann; Brylluppet fandt rimeligvis Sted 1679; hun ægtede siden Niels Madsen Hommel (f. 1663, † 1691), Sognepræst til Skælby og Geddesby, og døde 1701.

P. Rhode, Saml. til Lolland-Falsters Hist. 2. Udg. I. 1859. p. 582. — Leth & Wad, Dimitterede fra Herlufsholm. I. p. 31; II. p. 74. — Rørdam, A. Chr. Arrebo. I. p. 220—23. — Barfod, Den falsterske Gejstligheds Personalhist. 1851. I. p. 243. — Wiberg. II. p. 429. — Univmatriklen. I. p. 133.

And. Christensøn Arrøboe, Torcular Christi eller Jesu Christi Pinis, Døds oc Begraffvelsis Historia. Kbh. 1670. 4.

And. Christensøn Arrøboe, Trende Psalmer. Kbh. 1670.

And. Christensøn Arrøboe, Ossa rediviva, det er, den underbarlige, høytrøstelige oc aandrige Siun om de tørre døde Been, som Propheten Ezechiel paa een aaben Marck hafver seet liggende. Kbh. 1680. 4. — Kbh. 1681. 4.

Artzt, Friederich, var Sekretær hos Generalmajor Frederich Christian von Plessen til Gunderslevholm og skal en Tid have haft Ophold paa Førslevgaard, der var i den Plessenske Families Eje. † 1813.

Worm. III. p. 29. — Nyerup. p. 21.

E. C. C. de M., Ti Breve fra en Fader til sin Søn, som indeholde de fornemste Pligter, en ung Herre har at iagttage i Henseende til sine Tienere. Oversat. Aalborg. 1772.

I Kiøbenhavns Skilderie. 1813. Nr. 29. p. 452—55: Iagttagelse over Venus og dens Drabant. Anstillet paa Gundersløvholm i Sjelland ved Hielp af et tre Fods Speil-Teleskop, ved reen og skyfri Himmel, d. 6. Junii 1761.

Ascanius, Peder, er f. $^{24}/_{5}$ 1723 i Aure i Norge, Søn af Sognepræst Mentz Pedersen Ascanius († $^{21}/_{2}$ 1740) og Clara Marie Schjelderup († 1731). Han blev Student fra Trondhjem 1742, tog 1747 Baccalaurgraden og studerede i Upsala under Linné 1753 og foretog derefter paa kongelig Bekostning en Rejse, der strakte sig over flere Aar, til Mellem- og Sydeuropa. 1759 blev han ansat som Professor i Zoologi og Mineralogi ved det ny økonomisk-naturhistoriske Amfiteater paa Charlottenborg. Med kgl. Understøttelse berejste A. 1768—70 Vestkysten af Norge for at samle Materiale til sit Værk »Icones rerum naturalium«. $^{7}/_{9}$ 1771 udnævntes A. til Assessor i Overbergamtet paa Kongsberg og senere til Berghauptmand nordenfjælds. Disse Stillinger opgav han 1788 og tog derefter Ophold i Kbh., hvor han † $^{4}/_{6}$ 1803.

J. Collin i Biograf. Lex. I. p. 355—56. — Gosch, Danmarks zool. Litt. II. p. 317—27; III. p. 147—49. — H. Steffens, Hvad jeg oplevede. II. 1840. p. 31—33. — Naturhist. Tidsskr. 3. R. VII. 345—46. 403. — Ingerslev, Danm. Læger. II. p. 420. — Daae, Af Joh. v. Bülows Papirer. p. 208. — Worm. I. p. 42—43; III. p. 29. — Nyerup. p. 21. — O. Dahl, C. v. Linnés Forbindelse med Norge. 1907. p. 23—24. — Personalh. Tidsskr. V. p. 59. — Hist. Meddel. om Kbh. V. p. 188—99. — Univmatriklen. III. p. 21. 71.

Oratio panegyrica in thalamos Friderici V^ti^ atque Julianæ Mariæ, habita in Acad. Reg. Upsaliensi d. 21. Julii 1752. Hafniæ. (1752). 4.

Prospect d'un ouvrage intitulé Icones rerum naturalium. Cph. 1766.

Icones rerum naturalium eller Teigninger til Natural-Historiens Oplysning og Forbædring. 1ste Hæfte. Kbh. 1767. Tvær-Folio. (Med 10 Tvl.). [Anm. i Gött. Anz. 1769. p. 32; Krit. Journal. 1768. p. 304; jfr. Gazette salutaire. 1768. Nr. 44].

Icones rerum naturalium ou figures enluminées d'histoire naturelle. 1. cahier. Cph. 1767. Tvær-Fol. (Med 10 Tvl.). [Texten oversat af N. J. A. Y. Descampeaux]. (jfr. Kabinetsstyrelsen i Danm. 1768—72. I. 1916. p. 229.).

Icones rerum naturalium, oder Abbildungen zur Erläuterung und Verbesserung der Natur-Geschichte. 1stes Heft. Kph. 1767. Tvær-Fol. (Med 10 Tvl.).

Icones rerum naturalium ou figures enluminées d'histoire naturelle du Nord. 1.—4. Cayer. Cph. 1772—77. Fol. [1.—2. Cayer 1772; 3. Cayer. 1775; 4. Cayer. 1777]. [Anm. i Krit. Journal. 1776. p. 240; Journal encyclopédique. 1772. VI. p. 326; Neue Mannigfaltigkeiten. 1776. III. p. 687; jfr. Naturhist. Tidsskr. 3. R. VII. p. 377; XI. p. 262—63]. — Af disse 4 Hæfter udkom 1806 et Optryk, hvortil føjedes Cahier V., hvis Udgivelse A. havde overdraget M. Vahl, og som efter dennes Død (1804) blev besørget af J. Rathke og udkom 1805. [Anm. i L. Eft. 1806. Nr. 49]. — A. efterlod sig endel Tegninger til Værkets Fortsættelse; Prof. D. F. Eschricht ejede mange af disse; ved hans Død (1863) gik de til Udlandet. (jfr. Naturhist. Tidsskr. 3. R. XI. p. 262; Gosch, Danm. zool. Litt. II. p. 322—26).

I »Prodromus prævertens continuata Acta medica«. 1753. 4. p. 127—33. Aphis populi tremulæ abdomine ecorni descripta. [Anm. i Comment. de rebus in scientia nat. gestis. VI. 1757. p. 117—18; jfr. Gosch. II. p. 321].

I Nordische Beiträge zum Wachsthum d. Naturkunde. I. 1756. p. 67—74: Nachricht von einem Berge von Eiseners zu Taberg in Schweden, in einem Briefe an Peter Collinson. Aus dem Lateinischen. [Anm. i Gött. Anz. 1757. p. 995]. Samme Artikel findes oversat i Philosophical transactions. 1755. XLIX. p. 30—34: An account of a mountain of iron ore at Taberg in Sweden, in a letter to Mr. Peter Collinson. Translated from the Latin by Emanuel Mendes de Costa.

I Kgl. svenska vetensk. acad. handl. XXXIII. 1772. p. 329—31. Philine quadripartita. Et förut obekant sjö-kråk, aftecknadt och beskrifvet. Öfversatt ifrån Danska språket.

I Det norske Vidensk. Selsk. Skr. V. 1774. p. 153—58. Beskrivelse over en Norsk Sneppe og et Sødyr. (jfr. Norske Vidsk. Selsk. Skr. i 19. Aarh. 1900. IV. p. 74—75).

I Politisk-physisk Magazin. I. 1793. p. 358—59: Beskrivelse af et Menneske i Engeland, som gemeenligen blev kaldet The porcupine man, Pindsvinemanden.

I Videnskabernes Selsk. Skr. Ny Saml. III. p. 419—22. Beretning om Sild-Tusten [affattet 1770.].

Breve til Linné og dennes Søn af $^{16}/_{4}$ 1754, $^{5}/_{9}$ 1754, $^{7}/_{5}$ 1755, $^{24}/_{4}$ 1761, $^{4}/_{10}$ 1767, $^{15}/_{10}$ 1782 i Naturhist. Tidsskr. 3. R. VII. p. 366—78. (et Par af disse har tidligere været trykt i A select of the correspondence of Linnæus, by J. Ed. Smith. II. 1821. p. 479—83. 485). — til J. E. Gunnerus af $^{7}/_{8}$ 1762 og $^{6}/_{1}$ 1770 i Norske Vidsk. Selsk. Skr. i 19. Aarh. 1897. IV. p. 60—62; 1900. IV. p. 74—75. — til M. T. Brünnich af $^{6}/_{1}$ 1782 i Naturhist. Tidsskr. 3. R. XI. p. 262—63.

Ascanius, Peter Henriksen, blev 1665 privat dimitteret til Universitetet, hvor han blev indskrevet $^{26}/_{10}$ s. A. og tog Aaret efter Baccalaurgraden.

Universitetsmatriklen. I. p. 331. 333.

Theses physicæ de sensum (!) objectis. Hafniæ. 1668. 4. [Resp. Joh. Georg. Howius].

Aschenberg, Svend, se: Halvorsen.

Aslacus, Conradus, se: Axelsen, Cort.

Aslovius, Trugillus Nicolai, se: Nielsen, Troels.

Asminderød, Peder Hansen [el. Jensen], (Petrus Johannis Asminderodensis], var Hører ved Roskilde Domskole. Senere studerede han paa Roskilde Kapitels Stipendium udenlands og opholdt sig 1578 i Wittenberg. Fra Udlandet blev han kaldt hjem, da Rektoratet ved Domskolen blev ledigt og ansattes som saadan 1585. Samtidig blev han Kanonikus. Han synes at have opgivet Rektoratet 1590. † $^{10}/_{5}$ 1592.

S. N. J. Bloch, Roskilde Domskoles Hist. I. 1842. p. 44—45. — Worm. I. p. 45—46; III. p. 31. — Nyerup. p. 21.

Carmen continens paraphrasin epigrammatis Virgiliani, de litera Pythagorica V. In illustri schola Roschildensi cum se instituendæ iuventutis munere abdicaret, recitatum XIX. Septembris Anno 1577. Witebergæ. 4.

Isocratis oratio ad Demonicum carmine heroico. Hafniæ. u. A. 4. (jfr. A. Thura, Idea hist. litt. Danorum. 1723. p. 332).

Asmundsen, Tyge, er f. 1522, formodentlig i Lund af uformuende Forældre. Efter at være bleven Student, rimeligvis fra Lund, drog han til Kbh.'s Universitet, hvorfra han 1544 begav sig til Wittenberg. Her vandt han Bugenhagens Yndest, og denne anbefalede ham til Christian III. til Understøttelse. Ved en Rejse til Kolding, hvor Kongen dengang opholdt sig, opnaaede han ogsaa en beskeden Pengehjælp, og senere skaffede Bugenhagen ham fornyet Understøttelse. 1554 var han Prædikant hos Hertug Frederik paa Malmøhus. 1558 opgav han denne Stilling, og Hertugen anbefalede ham da til Professorerne. (jfr. Rørdam, Universitetshistorie. IV. p. 97). Aaret efter blev han ansat som Professor pædagocicus ved Universitetet, og 1560 kaldtes han til Sognepræst ved Vor Frue Kirke i Kbh., men allerede $^{7}/_{10}$ 1560 valgtes han af den skaanske Gejstlighed til Biskop i Lund. I denne Stil-

ling havde han mange Bryderier, bl. a. blev han sigtet for Hor og maatte 1572 for en særlig nedsat Ret rense sig for Beskyldningen ved Ed, uden at det derved lykkedes ham at faa Rygterne til at ophøre. 1577 nedlagde han Bispeembedet og levede siden som Kannik i Lund. † $^{23}/_{4}$ 1586.

Han ægtede Marine Sørensdatter.

Rørdam i Biograf. Lex. I. p. 360—61. — Rørdams Universitetshistorie. II. p. 528—36. 734. — Pontoppidan, Annales. III. p. 112—13. — R. Vinding, Regia acad. Hafn. 1663. p. 108. — Kirkehist. Saml. VI. p. 326—58. — Cawallin, Lunds st. herdaminne. I. p. 23.

Han har oversat fra Tysk Salmen »Der Israel af Ægypten drog«, optaget i Hans Thomesens Salmebog og optrykt hos Brandt & Helveg. I. p. 67—68. (jfr. I. p. 18—19).

Breve til J. Bugenhagen 1546 i A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe. I. 1758. p. 67—69 og i Dänische Bibliothek. IX. p. 211—13; og til Biskop Povl Madsen $^{23}/_{1}$ 1576 i Kirkehist. Saml. VI. p. 353—54.

Prøver paa hans Prædikemaade findes i Kirkehist. Saml. IV. p. 605—7.

Asp, Christen, er f. i Nibe 1769, Søn af Købmand Asp og Maren Kiersgaard († $^{10}/_{1}$ 1782). Han nedsatte sig som Købmand i sin Fødeby og senere var han Prokurator sstds. † $^{4}/_{7}$ 1811.

Han ægtede 1. Ane Margrethe Lüttichau († $^{3}/_{7}$ 1806) og 2. Petrea Karmark.

Jydske Eft. 1806. Nr. 54. — Dansk Statstidende. 1811. Nr. 57. — Østs Materialier. Nr. 9. p. 68. — Nyerup. p. 21.

I Landhusholdningsselskabets Skrifter. Ny Saml. 1808 ff. II. p. 25—46. Om Sildetrans Kogning og Tilberedning, for hvilken han vandt Selskabets 2. Guldmedaille. [Anm. i Litt. Tidende. 1813. Nr. 15].

Aspach, Adam Daniel, er f. $^{18}/_{5}$ 1715 i Aalborg, Søn af nedennævnte Biskop Sixtus Aspach. Han blev 1730 Student fra sin Fødebys Skole, tog 1731 Baccalaurgraden og $^{30}/_{4}$ 1736 teol. Examen med Laud., var c. 1733—36 Alumnus paa Valkendorfs Kollegium, blev 1740 Hører ved sin gamle Skole, 1743 Kapellan og senere Sognepræst i Tisted og Binderup, hvorfra han $^{1}/_{4}$ 1758 forflyttedes til Hellevad, Hellum og Ørum. † $^{16}/_{4}$ 1772.

Han ægtede 1. Augusta Dorothea Zimmermann (f. 1721, † 1762). 2. $^{21}/_{4}$ 1763 Jacobine Vilhelmine Kierulff (f. 1729, døbt $^{19}/_{2}$, † $^{30}/_{1}$ 1772), Datter af Justitiarius ved Overhofretten i Norge Lucas Kierulff (f. $^{26}/_{7}$ 1692, † $^{24}/_{5}$ 1739) og dennes 2. Hustru Sophie Dorothea à Möinichen (f. $^{10}/_{1}$ 1687, † $^{4}/_{3}$ 1775).

Wiberg. I. p. 575. — Aalborg Skoleprogr. 1840. p. 5. — H. J. Helms, Valkendorfs Kollegiums Hist. 1917. p. 275. — Univmatriklen. II. p. 518. 542.

Theses miscellæ. Havniæ. 1733. 4. [Resp. Petr. Olaides Vibe].

Meletema de quibusdam signis in scriptura sacra memoratis. Havniæ. 1733. 4. [Resp. Mich. Halling].

Positiones criticæ. Havniæ. 1734. 4. [Resp. Sev. Lindam].

Diss. biblico-critica de allegato apud Matthæum cap. XXVII. v. 9. Jeremia, part. I. Havniæ. 1734. Part. post. sstd. 1735. 4. [Resp. I. Joh. Petr. Mossin, II. Eric. Colstrup].

Schediasma de libro emptionis obsignato et aperto apud Jeremiam, cap. XXXII, v. 11 & 14 memorato. Hafniæ. 1735. 4. [Resp. Eric. Colstrup].

Corrupta diluvii Noachici apud gentiles vestigia, part. I—II. Hafniæ. 1736. 4. [Resp. Nic. Nørholm].

Aspach, Frederik Wilhelm, se: Erslew.

Aspach, Laurids Christian, er f. $^{15}/_{5}$ 1714 i Aalborg, Søn af Biskop Sixtus A. 1730 blev han Student fra Aalborg Skole, tog 1731 Baccalaurgraden og $^{4}/_{3}$ 1734 teol. Examen med Non. Var fra 1735 Hører i Thisted, til Skolen blev nedlagt 1739, og blev $^{15}/_{5}$ 1741 Kapellan i Rønne og Knudsker. † $^{15}/_{6}$ 1755.

Han ægtede Enken efter sin Formand som Kapellan Josias Lehmann (f. 1685, † 1741). Hun hed Barbara Bohn.

Wiberg. II. p. 687. — Aalborg Skoleprogr. 1840. p. 5; 1871. p. 59. — Univ-matriklen. II. p. 518. 542.

Diss. historico-critica de Juda proditore Christi. Havniæ. 1733. 4. [Resp. Chr. Dyrhusius].

Aspach, Sixtus, er f. $^{9}/_{12}$ 1672 i Kbh., Søn af den fra Tyskland indvandrede Kirurg Adam Daniel A. (f. $^{18}/_{1}$ 1629) og Karen à Møinichen (f. 1636, † 1716, begr. $^{3}/_{12}$). A. blev Student fra Kbh.'s Skole 1690, tog 1691 Baccalaurgr. og 1692 teol. Examen med Haud. Blev Dekan paa Kommunitetet og 1695—98 Alumnus paa Borchs Kollegium. 1695 tog han Magistergraden. $^{26}/_{2}$ 1698 kaldtes han til Sognepræst i Thisted og fra 1703 var han tillige Provst i Hundborg Herred. $^{17}/_{3}$ 1705 forflyttedes han til Aalborg som Sognepræst ved Vor Frue Kirke og tillige Stiftsprovst. 1714 udnævntes han til Consistorial-Assessor og 1735, da han blev forbigaaet ved Besættelsen af Aalborg Bispestol, fik han tillagt Biskops Rang og Titel. Da Bispestolen 1737 igen blev ledig, blev han atter forbigaaet. (jfr. Rørdam, Hist. Saml. og Studier. II. p. 283.). † $^{3}/_{2}$ 1739.

Han ægtede 1. $^{18}/_{7}$ 1698 Anna à Møinichen († $^{29}/_{11}$ 1708), Datter af Sognepræst til Nykirken i Bergen Jens Mortensen à Møinichen

(† 1712) og Magdalene Bredahl. 2. $^{17}/_{9}$ 1709 Marine Lauridsdatter Popp († 1717), Datter af Købmand i Aalborg Laurids Popp og Birgitte Hemmer. 3. $^{11}/_{1}$ 1718 Dorothea Marie Rose (f. $^{1}/_{9}$ 1684, † $^{18}/_{12}$ 1767), Datter af Ritmester Rose og Frederikke Willumsen. Hun havde tidligere været gift med Sognepræst til Tømmerby og Lild Jacob Urbansen Bruun (f. 1679, † 1708). (jfr. Jydske Eft. 1767. Nr. 52).

A. Jantzen i Biograf. Lex. I. p. 362—63. — Nova litt. m. Balth. 1705. p. 369. — Zwergius. p. 655. — Danske Saml. VI. p. 97. 101. — Personalhist. Tidsskr. II. p. 141. 151; 6. R. V. p. 194. — Borchs Kollegiums Festskr. 1889. p. 125. — Et Tidsbillede fra det 18. Aarh. W. Høybergs Optegnelser. 1900. p. 42—43. — Univ-matriklen. III. p. 173. 180. — Bibl. Dan. III. p. 967.

Diss. physica de terræ motu. Havniæ. 1691. 4. [Præs. Gudm. Poscholan].

Diss. critico-philologica de signo Caini. Havniæ. 1692. 4. [Resp. Er. Bredal].

[Sørgedigt over Biskop Hans Bagger, 19. Sept.]. Kbh. 1693. Fol.

Ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων seu diss. historico-critica de Diana Ephesia. Hafniæ. 1694. 4. [Resp. Petr. Gerh. Falch].

Diss. historica de Pauli ad Senecam et Senecæ ad Paulum epistolis. Hafniæ. 1696. 4. [Resp. Joh. Alb. Syling].

Diss. historico-critica de Nicodemo discipulo Christi. Hafniæ. 1696. 4. [Resp. Petr. Dossenius, Henrici F.].

Diss. historico-physica de miris qvorundam humani corporis defectuum supplementis. (Havniæ). 1697. 4. [Resp. Henr. Boye].

Diss. critico-philosophica de variis superstitionibus. Hafniæ. 1697. 4. [Resp. Hier. Bornemann]. (jfr. Læsning i blandede Emner. 1823. IV. p. 485.).

Kong Friderich IV. frembæris dette ringe Tanke-Billede, paa hans Fødsels-Dag d. 11. Oct. 1706. Kbh. Fol.

(Latinsk og dansk Vers til Frederik IV. i Anl. af Stades Erobring). Kbh. 1712. Fol.

Den Frommes Øye henvendt til Herren, da Frue Elisabeth Westengaard, Hr. Krigs-Raad Hauchs, hendes efterladte Dødeligheds Levninger bleve overleverede til Jordens Giemme udi vor Frue Kirke i Aalborg d. 25de Juni 1728. Kbh. Fol.

Aspach, Sixtus, er f. $^{10}/_{11}$ 1725 i Aalborg, Søn af Biskop Sixtus A. Han blev Student fra Aalborg Skole 1742, tog 1743 Baccalaurgraden og teol. Examen 1746 med Haud. og blev $^{22}/_{7}$ 1753 personel Kapellan i Sæby. $^{11}/_{5}$ 1754 blev han personel Kapellan ved Frue Kirke i Aalborg og $^{30}/_{5}$ 1755 ved Budolphi Kirke sstds. $^{30}/_{7}$ 1762 kaldtes han til Sognepræst ved Hospitalet i Aalborg. † $^{4}/_{2}$ 1788.

Han ægtede 1. $^{15}/_{8}$ 1755 Elisabeth Cathrine Steenfeldt (f. $^{6}/_{3}$ 1726, † $^{27}/_{5}$ 1768), Datter af Peder Jensen Steenfeldt til Clausholm og Dorothea Gundesdatter Torup; hun havde først været gift med Sognepræst Jens Jørgensen Seidelin i Ulsted (f. 1719, † 1750). 2. $^{8}/_{6}$ 1769 Ane Truelsen (f. c. 1741, † $^{24}/_{6}$ 1807).

Wiberg. I. p. 34—35. — Aalborg Skoleprogram. 1840. p. 5. — Aalborgske maanedl. Tillæg. 1788. p. 14. (Gravskrift). — Univmatriklen. III. p. 19. 46.

Diss. exegetico-critica de adventu Pauli tertio ad Corinthios ejusqve officio ex posterioris ad Corinthios Cap. XIII. v. 1. Part. I.—II. Hauniæ. 1744—45. 4. [Resp. Henr. Worm].

Diss. biblico-critica de gemitu creaturæ desumta ex epistola ad Romanos cap. VIII. v. 18—23. Part. I—II. Hafniæ. 1746—47. 4. [Resp. I. Chr. Rise Brorson, II. Chr. Mich. Rottbøll]. Desuden findes en Part. III, der imidlertid (i hvert Fald i det st. kgl. Bibl.'s Exemplar), formodentlig ved en Fejltagelse, har samme Titelblad som Part. II).

Aspach, Sixtus, er f. i Aalborg c. 1757, Søn af ovennævnte Hospitalspræst Sixtus A. Han blev Student fra Aalborg Skole 1775 og var i mange Aar, bl. a. ogsaa da han udgav nedennævnte Skrift, Lærer og Regnskabsfører ved Garnisonsskolen i Bredgade. Senere blev han Universitetspedel og † $^{1}/_{4}$ 1814.

Han var gift, men Hustruen, der maa være død før ham, kendes ikke.

Aalborg Skoleprogr. 1840. p. 5. — Adresseavisen. 1814. Nr. 80 ($^{5}/_{4}$).

Stave- og Læse-Bog for Begyndere. Kbh. 1796.

v. Aspern, Hedevig Eleonora, se: Hoppe, Hedevig Eleonora.

v. Aspern, Matthias Wilhelm, er f. i Kbh. 1682, Søn af Regimentsfeltskær Jacob Heinrich v. Aspern († 1715). Efter at være bleven Student 1705 rejste han udenlands og tog 1715 Doktorgraden i Medicin i Wittenberg. 1736 blev han Kancelliraad, $^{29}/_{6}$ 1737 kgl. Livlæge og $^{28}/_{8}$ 1739 Justitsraad. † $^{23}/_{8}$ 1751.

Han ægtede 1. Sophie Elisabeth Hacqvart († 1721, begr. $^{24}/_{10}$), Datter af Livkirurg Philip Hacqvart († $^{23}/_{5}$ 1698) og Catharina Hedevig Lorentzen. 2. 1722 Maria Licht († 1729, begr. $^{15}/_{2}$), Datter af kgl. Kammertjener Heinrich Licht og Margrethe Ewers. 3. $^{14}/_{2}$ 1737 (el. 1734) Dorothea Magdalena v. Pippenbringen (el. Pappenbring) (f. 1694, † eller begravet $^{16}/_{8}$ 1762).

Jul. Petersen i Biograf. Lex. I. p. 363; XIX. p. 423. — Ingerslev, Danmarks Læger. II. p. 299—300. — L. Eft. 1751. p. 273—74. — Personalh. Tidsskr. 2. R. IV. p. 28. — Personalhist. Saml. 5. Aarg. 3. Tillæg. 1906. p. 83. — Carøe, Den d. Lægestand. Doktorer og Licent. p. 6. — Univmatriklen. II. p. 302.

De morbis classiariorum et navigantium eorundemque remediis diss. Vitembergæ. 1715. 4. [Præs. Chr. Vater].

Assenius, Søren, er f. 1741 i Laurbjerg, Søn af Sognepræst Søren Jensen Assenius (f. 1689, † 1740) og Anna Elisabeth Aaboe. A. blev Student fra Viborg 1759, tog teol. Examen $^{12}/_{6}$ 1765 med Non; $^{2}/_{12}$ 1768 blev han residerende Kapellan til Kjøbelev og kaldtes $^{21}/_{4}$ 1774 til Sognepræst i Sandby. † $^{10}/_{6}$ 1791.

Han ægtede Christine Hornemann Frederiksdatter Suhr (f. $^{23}/_{6}$ 1741, † $^{12}/_{5}$ 1818), Datter af Sognepræst til Kjøbelev Frederik Bentsen Suhr (f. 1708(?), † 1767) og Abigael Maria Dorothea Møller.

Wiberg. III. p. 14. — P. Rhode, Lolland-Falster. 2. Udg. I. 1859. p. 138. — Nyerup. I. p. 22. — Univmatriklen. III. p. 191.

En historisk-oekonomisk Beskrivelse over Nakskov. Efter en Patriots Indbydelse forfattet. Kbh. 1784. [Under Fortalen N. R. S., hvilket skal betyde Niels Rudolph Suhr. Denne, A.'s Svoger, der senere blev Sognepræst i Rudkøbing, var nemlig i Virkeligheden Beskrivelsens Forfatter, men, da han var en af Dommerne i Prisæskningen, lod han Bogen udgive under A.'s Navn; jfr. G. L. Baden, Dansk-norsk hist. Bibl. 1815. p. 179]. [Anm. i L. Eft. 1785. p. 389—91]. Skriftet udkom uden A.'s Navn under følgende Titel: Historisk Beskrivelse over Nakskov Kjøbstæd i Lolland. Et kronet Priisskrivt, udgivet ved N. R. S. 2det forbedret Oplag. Kbh. u. A. [Det er det gamle Oplag, hvortil der er trykt nyt Titelblad, men det er ogsaa den eneste »Forbedring«, der er blevet det tildel].

Assens, Rasmus Eriksen, havde været N. Hemmingsens Famulus i Roskilde. 1607 rejste han udenlands med Brødrene Iver og Jørgen Vind. 1608 tog han Magistergraden i Basel efter at have forsvaret nogle fysiske Theses, som Casp. Bartholin havde forfattet. 1610 vendte han hjem, og 1611 blev han sammen med 3 andre bragt i Forslag til den ledige Post som Professor pædagogicus ved Universitetet, men fik dog ikke Posten. 1613 blev han Lektor i Bergen, hvor han † 1619.

Han ægtede Dorothea Due, der senere ægtede nedennævnte Engelbrecht Jørgensen.

Danske Mag. 4. R. II. p. 221. — Rørdams Universitetshist. III. p. 245. 249—51.

I C. Bartholins Logica major locupletata. Hafniæ. 1625. findes et latinsk Digt af A.

Assens, Rasmus Winther, se: Erslew.

Asserous, Laurentius, er f. i Asserum i Bleking, hvor hans Fader Nils Olsson var Præst; han blev undervist i Malmø af

sin Svoger Bertel Knudsen Aquilonius, blev 1619 Student og studerede senere udenlands. 1624 nævnes han som Sognepræst i Hällaryd i Blekingen og ligeledes 1635; rimeligvis har han ogsaa indehaft dette Embede 1640, men derefter forsvinder han helt.

Suhms Saml. til d. Danske Hist. I. 1. H. p. 126. — Cawallin, Lunds st. herdaminne. V. p. 287—88. — Worm. I. p. 47; III. p. 31. — Nyerup. p. 22. — Univmatriklen. I. p. 35.

Oratio de Jonæ ad Ninivitas legatione, carmino heroico. Rostochii. 1620. 4.

Inscriptionum Selandicarum-Daniæ antigrapha. In fine adjuncta Bert. Canuti [Aqvilonii] De monumentis antiquis epistola. Hafniæ. 1621.

Breve til ham i B. C. Aqvilonii epistolæ. 1623. p. 392—97. 411. 443—46. 500—2. 519—20. 846—47. 893—96.

Astrup, Frederik, se: Erslew.

Astrup, Hans Rasmus, er f. $^{11}/_{9}$ 1754 i Ørskogs Præstegjæld, Søn af Sognepræst Niels Astrup (f. $^{5}/_{9}$ 1717, † $^{28}/_{6}$ 1792) og Gertrud Magdalene Brandahl (f. 1730, † 1810). A. kom 1773 til Bergen, hvor han blev undervist af Magnus Wigeboe, der dimitterede ham privat 1776. Derefter tog han 2. Examen og var i 8 Aar Huslærer paa forskellige Steder i Norge. 1784 drog han tilbage til Kbh., tog $^{5}/_{7}$ 1787 teol. Examen og prædikede for Dimis. $^{16}/_{11}$ 1787 blev han personel Kapellan hos Faderen i Ørskog, $^{14}/_{7}$ 1797 resid. Kapellan til Leganger og $^{25}/_{1}$ 1805 Sognepræst til Grytten, hvor han † $^{27}/_{7}$ 1827.

Han ægtede $^{28}/_{10}$ 1791 Pouline Susanne Tønder (f. $^{8}/_{3}$ 1768, † $^{3}/_{6}$ 1834), Datter af Sognepræst Ebbe Carsten Tønder.

Lampe, Bergens St. Biskopper og Præster. II. p. 76. — Univmatriklen. III. p. 346. 353.

Prædiken paa den anordnede Fredsfest den 1. Januar 1802. Kbh. 1802.

Atkinson, John, en Englænder, der opholdt sig flere Aar i Helsingør og udgav:

The Tariff; or book of rates and duties, on goods passing through the Sound, at Elsingoer in Denmark. U. St. o. A. [Glasgow. 1770]. [Anm. i L. Eft. 1780. p. 616–17].

Attrup, Rasmus Hansen.

Worm. I. p. 47.

Et Brev, hvilket af de Kgl. Danske Missionarier i det Malabariske Sprog er de Malabariske Hedninger paa Kysten Coromandel bleven tilsendt. Først i det Tydske Sprog af Missionarierne oversat og nu fordansket.

Tranquebar. 1719. 4. (jfr. Walch, Neueste Religionsgeschichte. V. 1775. p. 170; Bibl. Dan. I. p. 161).

d'Aubert, Jacques, se: Erslew.

Aubertin, Johannes, er f. i Kbh. $^{9}/_{10}$ 1715; hans Fader Simon Aubertin var Kok hos J. Rosenkrantz, Moderen hed Helene Fogth. A. blev Student fra Viborg 1736, tog Baccalaurgraden 1737 og teol. Attestats 1739 og kaldtes $^{6}/_{8}$ 1745 til Sognepræst i Hyllinge og Lyngby. † $^{33}/_{7}$ 1769.

Han ægtede $^{13}/_{10}$ 1745 Elisabeth Margrethe Crone (f. $^{28}/_{10}$ 1715, † $^{20}/_{11}$ 1768.

Wiberg. I. p. 729. — Personalhist. Saml. 5. Aarg. 3. Tillæg. 1906. p. 85. — Univmatriklen. II. p. 572. 580.

Specimen critico-homileticum de sensu vero pericope Rom. 8. v. 18—24. Hafniæ. u. A. 4. (p. 1—8; uafsluttet).

Augustin, Johan Samuel, er f. $^{31}/_{3}$ 1715 i Oldenswort i Ejderstedt. Faderen, der bar samme Navn, døde 1717; Moderen hed Gertje Bischoff. A. blev opdraget af sin Farbroder Steffens Augustin i Oldenswort, hvor han gik i Skole, og lagde sig særlig efter de gamle Sprog samt Geometri og Astronomi. Efter at være bleven Student studerede han 1736—37 videre ved Universiteterne i Kiel, Jena og Leipzig. Det var hans Agt at studere Jura, men da der blev tilbudt ham Plads som Informator hos den senere Generalmajor C. E. D. v. Oetken i Oldenborg, modtog han den og opgav derfor sit Studium. Senere tog han til København, hvor han 1750 blev ansat i Krigskancelliet. 1757 blev han første Sekretær sstds. 1775 valgtes han til Medlem af Videnskabernes Selskab. † ugift som Etatsraad $^{26}/_{4}$ 1785. Paa Assistenskirkegaarden opsattes et Monument over ham.

Hans Selvbiografi i Worm. III. p. 894—95 (jfr. p. 32). — Schiellerup i Biograf. Lex. I. p. 380. — Nyerup i G. L. Lahdes Mindesmærker paa Assistents Kirkegaard. 1. H. 1801. — Minerva. 1786. I. p. 397—400. — Werlauff, Det kgl. danske Selskab. 1847. — Hans store Samling Bøger, Kort og Instrumenter blev bortsolgt ved Auktion $^{5}/_{4}$ 1786. Katalogen var forfattet af Fr. Ekkard, der havde tilføjet nogle biografiske Efterretninger, hvoraf der skal være taget 50 Exemplarer i Særtryk; den indeholdt desuden A.'s Portræt stukket af Clemens. — Uddrag af hans Testamente i Lahdes Mindesmærker. 1. H. p. 6—8.

P. Hersleb, Erbauliche Reden, vor der Hohen Kgl. Herrschaft über verschiedene Texte gehalten. I—IX. Cph. 1743 ff. — 2. Aufl. I—III. Cph. 1750—51. (Anonym).

Briefe des Joaber Adaders aus der Sonne an Pyrophilus, auf Kosten der Pyrophilaner. U. St. 1748.

Joh. Mart. Johannson, Die bürgerliche Regierung nach deren Ursprunge und Wesen betrachtet. Aus dem Schwedischen. Stockholm. 1750.

I Videnskabernes Selsk. Skrifter. XII. p. 191—216. Om Forskiellen mellem Tycho Brahes og Piccards Meridian af Uraniborg. — p. 371—82. Om adskillige Stæders Længde og Brede i Norge.

Desuden har han efter egen Opgivelse (Worm. III. p. 895) i Vidensk. Selsk. 1781 forelæst en Afhandling, »Efterretninger om T. Brahes skrevne Observationer og deres Skiebne«, og 1782 »Efterretninger om Veirligets besynderlige Forandringer« — de er begge utrykt.

Efter egen Opgivelse (Worm. III. p. 895) har han skrevet nogle Artikler i Hamburgische gelehrte Zeitungen i Aarene 1750 o. fl.

Sammen med Wiedewelt, Luxdorph og Schumacher havde han Andel i Pragtudgaven af Peder Paars. Kbh. 1772. (jfr. Minerva. 1786. I. p. 398—99).

Brev af $^{21}/_{1}$ 1769 til Wiedewelt i Ude og Hjemme. I. 1877. p. 254.

Augustinus, Rasmus, er f. i Næstved. Juni 1560 blev han indskrevet ved Universitetet i Rostock og opholdt sig der ogsaa det næste Aar. Efter sin Hjemkomst blev han af Herluf Trolle kaldet til Prædikant ved Herlufsholms Kirke. 1571 beskikkedes han til Sognepræst i Køge og blev 1584 udnævnt til Provst. † 1589.

Rørdam, Lyskanders Levnet. p. 226. — Kirkeh. Saml. V. p. 569—70. — Moller. I. p. 453. — Personalh. Tidsskr. V. p. 151.

Carmen de Johanne Baptista, nuper conscriptum et recitatum publice in celebri Academia Rostochiana. Rostochii. 1561. 4.

En Sang om Dauids oc Goliaths Fict. Kbh. 1582.

En kort Vise skencket Cl. Bager oc Bodil Pedersdatter i Kiøge. Kbh. 1583.

R. A., En kort Vise om Ecteskabs Ære. Kbh. 1583. (anonym).

Hos Lyskander anføres et Skrift: Epitaphium Herluffi Trolle, hvormed sikkert menes et latinsk Digt af ham, som findes i Chr. Machabæus, Oratio funebris ill. viri Herluffi Trolle. Hafniæ. 1566.

4 Breve til Fru Birgitte Gøye 1563—73 i Kirkeh. Saml. V. p. 570—73. 577—79. 581.

Augustinussen, Melchior, er f. $^{7}/_{6}$ 1642 i Trondhjem, Søn af nedennævnte Augustinus Jensen. Han blev 1662 immatrikuleret ved Kbh.'s Universitet, tog 1664 Attestats og var derefter i nogen Tid Informator i Skaane. 1669 Kapellan til Meldalen og 1680 Sognepræst sstds. $^{2}/_{7}$ 1693 Provst i Dalerne. † $^{2}/_{3}$ 1707.

Han ægtede $^{25}/_{6}$ 1671 Elen Steensdatter (f. $^{5}/_{10}$ 1645), Datter af hans Formand Steen Evindsen († $^{18}/_{7}$ 1680).

Personalhist. Tidsskr. 3. R. III. p. 250 ff. — Erlandsen, Trondhjems St. Geistlighed. p. 152. — Daae, Trondhjems St. geistlige Hist. 1863. p. 118—19. — Gunneri Hirtenbrief. 1759. p. 27. — Univmatriklen. I. p. 309.

Efterretninger om Gyldenløvefejden, ved L. Daae i Norsk milit. Tidsskrift. XXV. p. 492—501.

Annaler (1670—1705). I Uddrag ved L. Daae — i Personalhist. Tidsskr. 3. R. III. p. 250—80 (ogsaa som Særtryk. 1894).

Efter egen Opgivelse oversatte han 1673 (maaske 1678) Arndts 4 Bøger om den sande Christendom af tysk, Oversættelsen udkom ikke. 1680 oversatte han tre andre af Arndts Opbyggelsesskrifter af Hollandsk, men Oversættelsen brændte i Trondhjems Ildebrand 1681.

Han efterlod sig endel Arbejder i Mskpt., om hvilke kan henvises til hans egne Optegnelser i Personalhist. Tidsskr. anf. St.; Catalog over Norske Videnskabers Selsk. Saml. I. 1808. p. 509; Continuation. 1831 ff. p. 168; Fortegn. over d. Norske Vidensk. Selsk. Haandskr. 1872. p. 62. (Nr. 62); Daae anf. St. — samt Norske Vidensk. Selsk. Skr. 1896. p. 20—21, hvor der findes et Brev (1759) til J. E. Gunnerus fra Sognepræst Matth. Bruun i Øksnæs, der lover at skaffe ham, hvad han kan overkomme af Manuskripter af Augustinussen. — Endel af de i hans efterl. Mskpt. indeholdte Oplysninger har G. Schøning benyttet til sin Afhandling Om Uaar og Kornmagaziner i Trondhjemske Selskabs Skrifter. I. 1761. p. 151 ff.

Auribosius, Martinus.

Han skal iflg. Worm. I. p. 47 have forfattet: Anagrammatismorum Havniensium Decades. Baade Forf. og Skriftet, til hvilket der hverken anføres Trykkested eller Aar, er ganske ubekendt.

Aurifaber, Joh. Thomæ, se: Guldsmed, Hans Thomesen.

Aurimontanus, Joh., se: Guldberg, Hans.

Aurilesius, Nicolaus Petri, se: Pedersen, Niels.

Axelsen, Cort, (Cunradus Aslacus), er f. $^{28}/_{6}$ 1564 i Bergen; Faderen hed Aslak Mogensen, Moderen Kristine Jakobsdatter. Efter Forældrenes Død tog Biskoppen i Bergen Jens Skjelderup sig af ham; 1578 optoges han i Malmø Skole og blev 1584 immatrikuleret ved Kbh.'s Universitet; han nød Understøttelse af Kapitlet i Bergen. 1590 tilskrev Regeringsraadet Professorerne om at tildele ham et af de fire kgl. Rejsestipendier, men inden han fik det, havde han taget Tjeneste hos Tyge Brahe paa Hvén, hvor han opholdt sig 1590—93. 1593 tog han Magistergraden og, da han s. A. fik det kgl. Rejsestipendium, afslog han den ham tilbudte Plads som Rektor i Malmø og rejste som Mentor for

de unge Adelsmænd Jens Sparre og Otto Brahe til Tyskland, hvor han besøgte Rostock, Wittenberg, Herborn, Siegen, Heidelberg, Basel, Schweiz, Frankrig, England og Skotland. 1599 vendte A. tilbage til Danmark. 1600 blev han ansat som Professor pædagogicus ved Kbh.'s Universitet; 1602 ombyttede han dette Professorat med Professoratet i Græsk. 1607 overtog han Stillingen som Professor i Teologi og kreeredes s. A. til Doktor. 1614—15 og 1620—21 var han Universitetets Rektor. † $^{7}/_{2}$ 1624.

Han ægtede 1603 Barbara Olufsdatter († $^{12}/_{11}$ 1628), Datter af Borgmester Oluf Mortensen i Kbh.

Universitetets Ligprogram af J. Brochmand, $^{10}/_{2}$ 1624; optrykt i R. Vinding, Acad. Haun. 1665. p. 194—200. — H. F. Rørdam i Biograf. Lex. I. p. 358—59. — Pontoppidans Annales. III. p. 755—58. — H. F. Rørdam, Kbh. Univ. Hist. 1537—1621. III. p. 585—99; IV. p. 369. — Hundrup, Biogr. Eft. om Doctores. p. 14. — J. Paludan, Renaissancebevægelsen i Danmarks Literatur. 1887. — Personalh. Tidsskr. 4. R. I. p. 131. — Kirkehist. Saml. 5. R. V. p. 144. — Videnskapsselskapets Forhandl. i 1917. Kria. Nr. 1. p. 11—13. — Ogsaa over hans Hustru udstedte Universitetet et Ligprogram $^{14}/_{11}$ 1628.

*Oratio de studiis philosophiæ. Witebergæ. (jfr. Rørdam, Univhist. III. p. 595).

De natura cæli triplicis libelli tres, qvorum

I. } de cælo { aereo
II. } { sidereo
III. } { perpetuo

e sacrarum litterarum et præstantium philosophorum thesauris concinnati. Sigenæ Nassoviorum. 1597. (jfr. D. Clément, Bibl. curieuse. II. 1750. p. 165; Athene. 1813. p. 420).

*The description of heaven; or a divine and comfortable discourse of the nature of the eternall heaven. Converted into English by R. Jennings. London. 1623. (jfr. British Museums Katalog).

Theses de siderum ortu et occasu poetico. Hafniæ. 1603. 4. [Resp. Halvardus Erici].

De mundo disp. I. de ejusdem definitione, causis et adjunctis quibusdam. Havniæ. 1605. 4. — II. de ejusdem partibus et potissimum coelo. Havniæ. 1606. 4. — III. de infima aëris regione et potissimum aqvis cælestibus. Havniæ. 1607. 4. [Resp. I—II. Petr. Joh. Chiusius, III. Mich. Andreæ Aalburgensis].

Theses de artis et philosophiæ definitione ac distributione. Hafniæ. 1605. 4.

Grammaticæ Hebrææ libri duo breviter et methodice in usum tyronum linguæ sanctæ concinnati. Accessit ad ejusdem usum ostendendum analysis grammatica psalmi 25. Hafniæ. 1606. — Hafniæ. 1608.

Theses theologicæ de sacræ scripturæ perfectione et traditionibus non scriptis. Hafniæ. 1607. 4. [Præs. Pt. Vinstrup]. [Worm anfører desuden 3 Disputatser derom. 1616. 1617. 1618].

Theses de sacra scriptura et Dei cognitione. Hafniæ. 1608. 4. [Resp. Mich. Mauritius]. — *Hafniæ. 1646.

De creatione. I—III. Hafniæ. 1609—11. 4. [Resp. I. Frid. Andreæ, II. Joh. Georgius Bleching. III. Nic. Francisci].

Tychonis Brahei de disciplinis mathematicis oratio. Hafniæ. 1610. [Af A. selv findes i denne Bog: Oratio de Paradiso, terrestri videlicet spirituali et æterno, Hafniæ publice recitata in auguratione rectoris anno 1604, die 7. Junij. (p. 41—68). — Oratio de Inferno, recitata in renunciatione novi rectoris anno 1607, die 4. Junij. (p. 69—96). — Oratio de poetarum et in primis lectione Terentiana publice habita die 10. Sept. anno 1600 cum pædagogicam professionem susciperem. (p. 97—120). — Oratio de anima mundi, habita in promotione Baccalaureorum, anno 1605, die 27. Julij. (p. 121—45). — Oratio de Sacræ Scripturæ Canone ejusque constitutione, cum susciperem professionem theologicam recitata die 27. Sept. anno 1608. (p. 146—70). — I. Homilia de præstantia, perfectione, utilitate sacrarum litterarum. (p. 172—98). — II. Homilia de poenis impiorum et præcipuis Christi beneficiis erga pios et fideles omnes. (p. 199—227). — III. Homilia de admirabili Dei nomine, hoc est, potentia, sapientia et φιλανθρωπία erga genus humanum. (p. 228—48). — IV. Homilia de tribus magnis Dei magisteriis et miraculis mundi, videlicet, Coelo, Terra et Homine, in quibus admirabile Dei nomen potissimum elucet. p. 249—77). — V. Homilia, qua ostenditur, qvo modo admirabile illud nomen Dei, qvod in tribus Dei magisteriis et mundi miraculis, Terra, Coelo et Homine elucet, ad Christianam theoriam et praxin transferre queamus. (p. 278—93).

Klage om Thønne Brahe til Thostrup, huilcken for Calmer bleff skut 12. Jun. 1611. Først paa Latin, nu paa Danske Rijm udset af Chr. Thork. Bruse. Kbh. 4.

De libero hominis arbitrio disp. I, qua potissimum de libero arbitrio seu viribus humanis in genere disseritur. Hafniæ. 1612. 4. — II. de libero arbitrio rariorum statuum et actionum respectu. Hafniæ. 1613. 4. [Resp. I. Simon Andreæ, II. Olaus Christiani].

En nyttig Underuisning om den høyuictige Lærdom, som er, Om Uduelielsen til det Euige Liff oc Guds store Naade, som er funderit oc grundfest paa hans elskelige Søn Christo Jesu. Læst oc forklarit i det Kongelige Universitet i Kjøbenhaffn. Oc siden aff Latinske Sprock udsat paa Danske, menige Mand til gode. Kbh. 1612. [Der haves Exemplarer af denne Udg., hvor paa det sidste Blad er tilføjet Forlæggeren; jfr. Bibl. Dan. I. p. 204]. — Anden Gang tryct oc af Auctore igiennem seet. Kbh. 1613.

Physica et Ethica Mosaica, ut antiquissima, ita vere christiana, duobus libris comprehensa. Hanoviæ. 1613. (jfr. D. Clément, Bibl. curieuse hist. et critique. II. 1750. p. 165—66; Rørdams Univhistorie. III. p. 272—73.).

De peccato. I. De peccati natura et origine. Hafniæ. 1614. — II. De lapsu primorum parentum et inde secuto originali peccato. Hafniæ. 1615. 4. [Resp. I. Georg. Matthiæ, II. Nic. Martini Schelderup; iflg. Worm. I. p. 44 skal der have været 3 Disputatser].

Oratio funebris in perpetuam memoriam et honorem magnifici et illustris viri Christiani Frisii, Dn. de Baareby, Reg. Daniæ, Norvegiæ etc. Dn. Christiani IV Cancellarii magni scripta et recitata in Academia Hafniensi die 20. Augusti Anno 1616. Præfixa huic est intimatio publica Magnifici Dn. Rectoris [Chr. S. Longomontani] et adjuncta Epicædia aliquot. Hafniæ. 1616. 4.

De Immanuele nostro Dn. Jesu Christo, vero Deo et vero homine, in una indivisa persona. I—III. Hafniæ. 1616—18. 4. [Resp. I. Nic. Francisci, II. Nic. Strangius, III. Engelb. Georgii]. Af dette Skrift og det flgd. udkom en Udgave i 8vo uden Disputatstitelbladene i Frankfurt 1620. [Iflg. Worm. I. p. 44. skal der desuden være udkommen en Udg. i Kbh. 1622 og en dansk Oversættelse ligeledes i Kbh. uden at Aaret for denne kendes; de existerer i hvert Fald næppe mere].

De verbo Dei scripto, religionis Christianæ articulo primo. I—III. Hafniæ. 1617. [Resp. II. Trug. Nicolaus, III. Joh. Borchardi].

De Deo, religionis Christianæ articulo secundo. Disp. I. De cognitione Dei naturali. Hauniæ. 1617. [Resp. Mart. Matthiæ]. — II. De nominibus Divinis. Hauniæ. 1617. [Resp. Engelb. Georgii]. — III. Hauniæ. 1617. — IV. De SS. Trinitate. Hauniæ. 1618. [Resp. Bernhardus Johannis]. — V. De trium Personarum communione et distinctione. Hauniæ. 1618. [Resp. Joh. Laurentii]. — VI. De Deo Patre, Filio et Spiritu Sancto. Hauniæ. 1618. [Resp. Janus Petri]. [Iflg. Worm. I. p. 44 skal de 3 Disp. »De verbo Dei«•og de 6 Disp. »De Deo« være udkommen i en samlet Udg., der dog næppe haves mere].

De persona et officio Christi θεανθρώπου. I—III. Hafniæ. 1619. [Resp. I. Nic. Paul. Scandorph, II. Torb. Gudmandus, III. Bartholinus Eschilli].

Invitatio ad promotionem IV doctorum S. S. theologiæ obeundam. Dat. XIX. Julij 1620. 4.

De causa peccati articulus XIX. Augustanæ Confessionis. Hafniæ. 1620. 4. [Resp. Joh. Petri].

Oratio theologico-historica de religionis per D. Martinum Lutherum reformatæ origine et progressu in Germania et ejusdem in hisce regnis Daniæ et Norvegiæ elapso hoc centenario, videlicet ab anno 1517 ad annum 1617, recitata in Acad. Hafn. in Jubilæo evangelico anno 1617. Cui annexa est Tabula chronologica et historica breviter exhibens præ-

cipuas res, tum in Dania tum in exteris ab anno 1517 ad præsentem 1621 gestas. Hafniæ. 1621. 4. [Tilegnet Holger Rosenkrantz].

Theologiske oc Historiske Beskriffuelse om den Reformerede Religion ved D. Marten Luther, huorledis den i Danmarck oc Norge er plantet, tilvoxen etc. Først paa Latine sammenskreffuet, nu paa Danske udsat, mangesteds forbedret oc formeret. Kbh. 1622. 4. [Iflg. A. Bartholin, de scriptis Danorum. 1699. p. 203 (og Worm. I. p. 44) skal der tillige være udkommen en tysk Overs. 1622, den kendes ikke mere og har rimeligvis aldrig existeret; jfr. D. Clément, Bibl. curieuse. II. 1750. p. 163—64].

De dicendi et disserendi ratione libri tres. In quibus via facilis et expedita monstratur, qvomodo tum ratio tum oratio rite excoli queat, et iuuenes studiosi in utroque exercitio academico, videlicet declamandi et disputandi, leui negotio et magno cum fructu proficere possint. Hafniæ. 1622. 4. — Herbornæ Nassov. 1622. 4. — Francofurti ad M. 1643. 4. [Optaget paa Index librorum prohibitorum ved Dekret af $^{2}/_{12}$ 1622; jfr. D. Clément, Bibl. curieuse. II. 1750. p. 166].

De statu Christi θεανθρώπου Disputatio I—II. Hafniæ. 1622—23. 4. [Resp. I. Christ. Christierni, II. Henr. Gerhardi].

En kort og eenfoldig Forklaring om Exorcismo eller Besværelse, som pleier at bruges udi Daabens Sacramente — er trykt i O. Bang, Samlinger af nyttige Materier. I. 1743. p. 345—55; et tysk Uddrag findes i Dänische Bibl. IV. p. 48—57.

Ærevers i A. Chr. Arrebo, K. Davids Psalter. Kbh. 1623.

Brev til Tyge Brahe $^{28}/_{10}$ 1594 i Tychonis Brahei et ad eum doctorum virorum epistolæ ex anno 1588 et sequentibus annis, editæ a F. R. Friis. 1900. p. 219—20; til N. M. Aalborg $^{28}/_{12}$ 1609 og $^{27}/_{10}$ 1610 i Kirkehist. Saml. VIII. p. 594—96; til Kansler Chr. Friis 1619 i Rørdams Univhist. IV. p. 718—19. — Brev til C. Axelsen fra Biskop Paræus i Heidelberg $^{11}/_{9}$ 1613 super Theses Resenii i Pontoppidans Annaler. III. p. 614 og fra B. K. Aquilonius 1616 i dennes Epistolarum selectarum centuriæ quinque. 1623. p. 189—91.

Axelsen, Laurids, er f. c. 1657 i Ryde, Søn af nedennævnte Sognepræst Axel Hansen. Erik Grubbe til Gammelgaard og Tjele tog sig af ham og satte ham 1663 i Viborg Latinskole. 1670 dimitteredes han til Universitetet og tog 1672 teologisk Examen. 1678 ordineredes han til Skibspræst, blev 1680 residerende Kapellan i Nysted og kaldtes 1681 til Sognepræst for Vester- og Østerbølle Menigheder i Rinds Herred. 1689 blev han Herredsprovst. 1714 tog han sin Afsked som Provst. † $^{24}/_{11}$ 1717.

Han ægtede $^{2}/_{4}$ 1685 Anna Mogensdatter (f. $^{20}/_{5}$ 1644, † $^{27}/_{3}$ 1714), Datter af Ridefoged Mogens Christophersen og Mette Ibs-

datter. Hun havde tidligere været gift med Præsten i Ulbjerg og Lynderup Mads Pedersen Farstrup (f. 1609, † 1684), hvis efterladte Dagbog ved Giftermaalet gik over til A., der fortsatte den.

S. M. Gjellerup i Biograf. Lex. I. p. 382—83. — Østs Materialier. Nr. 3. p. 21. — Kirkehist. Saml. 5. R. IV. p. 680. — Univmatriklen. II. p. 21.

Muusenes og Frøernes Striid, beskreven, som der meenes af dend gamle og vidt berømte Grædske Poëte Homero; nu udsat paa Danske Riim af dend som haver Lyst til Lystig Arbeyde. Kbh. 1724. (Det Kongl. privilegerede Bogtrykkerie efter det kiøbte og approberede Manuscript). — Samme Aar udkom hos P. J. Phoenixberg den samme Oversættelse med omtrent enslydende Titel (»udsat paa Danske Riim ved Hans Hielp, som haver givet alle Ting«). I L. Eft. 1725. p. 100—01. hedder det: »I afvigte Aar ere i Kiøbenhavn in 8. udkomne tvende Editioner, som Oversettelser af Homeri Skrift om Musenes og Frøernes Krig, og det nesten paa en Tid udi tvende differente Bogtrykkerier, da en visz Person skal have solt i hver af disse Bogtrykkerier et Exemplar af dette MSS., som dog ikke var hans eget, da nu bag efter er bekiendt, at Authoris skylte Navn under de Bogstaver L. A. er afg. Hr. Lauritz Axelsøn.« — Af Phoenixbergs Edition med Titelvignet udkom et Optryk Kbh. 1756. — Af denne Oversættelse blev endel optrykt i Dagen. 1816. Nr. 274. 277. 280. 283. 295. 299. 312. 1817. Nr. 5. Der lovedes Fortsættelse, men den kom aldrig. (jfr. Den danske Tilskuer. 1805. Nr. 40, hvor Rahbek uden at kende Oversætteren giver endel Prøver, samt O. Wolffs Journal. 1814. I. p. 44, hvor Oversætterens Navn anføres).

De Dagbogsoptegnelser, han havde nedskrevet, blev udgivne af Ignatius Becher under Titlen: Dagbog fra det 16., 17. og 18. Aarhundrede, fordum sammenskrevne af Hr. Mads Pedersen Farstrup og Hr. Lauritz Axelson. Fra Aar 1536 til 1715 inclusive. Aalborg. 1813. (Begyndelsen af Optegnelserne skyldes Farstrup, Slutningen fra dennes Død derimod Axelsen, der tillige har meddelt endel Notitser fra 1681—84; Bogen er anm. i Litteraturtidende. 1814. p. 113—25 (af L. Engelstoft), jfr. Ergänzungsblatt zur Hall. allg. Litt. Zeit. Juli 1815. Nr. 118. Uddrag af Dagbogen er meddelt i O. Wolffs Journal. 1827. II. p. 77—81).

Ligprædiken over Fru Kirsten Rosenørn er trykt ved G. L. Wad i Personalhist. Tidsskr. 2. R. I. p. 231—36. (ogsaa i Særtryk. 1886).

I L. Eft. 1725. p. 100. berettes, at han har efterladt sig et Manuskript om den sidste Dytmerske Feyde, men senere (p. 149) oplyses det, at det kun, som ogsaa af A. angivet, er en Udskrift af Resens Frederik II.'s Krønike. Sstds. p. 371 meddeles, at der efter ham findes et Manuskript, indeholdende: I. Compendium biblicum exegetico-chronologicum. II. Odæ plusquam nonaginta ad melodias evangelicæ hactenus usitatas ecclesiæ Latina compositæ lingua. III. Varia varii generis poemata. Af hans Digte gives der sstds. endel Prøver. (jfr. Kirkehist. Saml. 5. R. VI. p. 803).

I Catalog over det norske Vidensk. Selsk. Saml. I. 1808. p. 509 anføres en Række latinske Provste-Breve til Rinds Herreds Præster fra Aarene 1693—1708.

Et Sendebrev om en tilstundende Visitats $^{16}/_{2}$ 1703 er trykt i Kirkehist. Saml. 5. R. V. p. 789—95.

Axen, Anna, f. Pentz.

Personalhist. Tidsskr. 3. R. V. p. 172.

Hun skal (iflg. Hj. Pettersen, Bibliotheca Norvegica. I. p. 236) have oversat den 6te Satire af G. I. Lucius, Sex Satyrer. Tronhjem. 1779. De øvrige 5 er oversat af P. A. Wahl.

Baade, Peder Daniel, se: Halvorsen.

Baagøe, Herman, se: Erslew.

Baagøe, Peder, er f. $^{6}/_{3}$ 1743 i Svendborg, Søn af Rebslager Jørgen Lauritsen Baagøe og Marie Fritz. 1760 blev han Student fra Svendborg, Aaret efter tog han 2. Examen og 1767 teologisk Examen med Non. Efter at have været Informator i nogle Aar blev han 1774 personel Kapellan ved Vartov Kirke og 1776 tillige antaget til Opdragelsesinspektør ved Opfostringshuset. $^{18}/_{12}$ 1782 kaldtes han til residerende Kapellan ved Roskilde Domkirke. † $^{11}/_{5}$ 1812.

Han ægtede $^{14}/_{1}$ 1778 i Kbh. Christine Rasmussen Schønberg (f. $^{22}/_{2}$ 1762, † $^{16}/_{3}$ 1836), Datter af kgl. Staldkarl Peter Rasmussen Schønberg og Gunild Marie Hansdatter.

Worm. III. p. 32—33 (formodentlig Autobiografi). — Hundrup, Præster ved Roskilde Domkirke. p. 60—61. — Stamtvl. over Familien Baagøe. 1876. p. 3. — J. Begtrup, Svendborgs Beskrivelse. 1823. p. 92. — A. T. Høy, Opfostringshuset. 1903. p. 185 ff. — Kirkehist. Saml. 3. R. IV. p. 663—64. — Memoirer og Breve. X. (J. M. Hertz) Domprovsten i Roskilde. 1909. p. 55. — Univmatriklen. III. p. 205. 218.

(G. F. Seiler), Religionen for Umyndige. Oversat. Kbh. 1776.

Den gode Opdragelses vigtige Indflydelse paa det christelige og borgerlige Liv. En Tale, holden paa Opfostringshusets Stiftelsesdag d. 29de Juni 1777. Kbh. [Anm. i L. Eft. 1778. p. 33; Krit. Journal. 1778. p. 53; Kritisk Tilskuer. 1777. p. 347 (af W. H. F. Abrahamson)].

Et Folks Lyksalighed under en fredelig Regiering. Tale holdet til Aftensang i Roeskilde Domkirke 3. Søndag efter Hell. 3 Konger 1794. Kbh. [Anm. i Annalen d. theol. Litt. 1794. VI. p. 88.].

Tale i Anledning af den ulykkelige Ildsvaade, som fortærede det kongelige Residents-Slot Christiansborg i Kbh. d. 26. Februar 1794 holdet til

Aftensang i Roeskilde Domkirke den 2den Søndag i Fasten. Kbh. [Anm. i L. Eft. 1794. Nr. 50].

Bach, Jens Nielsen.

Den Fattigis Lof-Sange, eller Morgen og Aften Psalmer. Componered udi Eenfoldighed. U. St. 1707. [2 Digte].

I V. J. v. Holstein Rathlou, Deliciarum manipulus Danicarum. 1914. p. 32 er trykt et lille Digt af ham (jfr. smstds. p. 160—61).

Bache, Hans, se: Erslew.

Bache, Niels Simon, er f. af Bondeslægt $^{15}/_{3}$ 1748 i Knudstrup paa Bidstrups Gods i Aarhus Stift. 1765 kom han i Tjeneste som Gartnerdreng paa Bidstrup, hvor han forblev til 1770. Aaret efter tiltraadte han en Studierejse til Holland og forblev der, til han 1773 rejste til England. 1776 tog han til Frankrig. Efter at være vendt hjem anlagde han i nogle Aar Haver for forskellige danske Godsejere. $^{1}/_{4}$ 1780 beskikkedes han til Gartner ved den botaniske Have i Kbh. 1793 forflyttedes han til Frederiksborg Slotshave og beskikkedes 1794 til Slotsforvalter og Gartner ved Charlottenlund. B. var et virksomt Medlem af Landhusholdningsselskabet. † $^{7}/_{4}$ 1795.

Han ægtede Ane Marie Brandt (f. c. 1762, † $^{5}/_{7}$ 1839), der $^{6}/_{11}$ 1795 ægtede Slotsforvalter paa Charlottenlund Martin Baastrup (f. c. 1760, † $^{5}/_{5}$ 1842).

T. Rothe i Biograf. Lex. I. p. 388—89. — Physicalsk, oeconom. og medico-chirurgisk Bibl. V. (1795). p. 206—10. — L. Eft. 1795. p. 528. — Personalhist. Samlinger. 5. Aarg. 3. Tillæg. 1906. p. 96. 98.

Et par Ord til Publicum i Anl. af den usandfærdige Beretning om den Kgl. botaniske Hauge, og dens Gartner, som Hr. Riegels i sit nyligen udkomne Skrift: de fatis faustis et infaustis chirurgiæ etc. S. 582 har indført. Kbh. 1787. 4. [Anm. i L. Eft. 1788. p. 786—87].

Kammerraad Lunds Angreb paa den botaniske Haves Forfatning besvaret. Kbh. 1788. 4. [Den virkelige Forfatter er: Chr. Friis Rottbøll]. (Ang. de andre Indlæg i denne Strid jfr. Bibl. Dan. II. p. 198; L. Eft. 1788. p. 787—88).

I Almanakkerne 1782—93 leverede han anonymt »Ekonomiske Anmærkninger fra det kgl. Landhuusholdings-Selskab, Landmanden især til Tieneste.«

Bachoff v. Echt, Ludvig Heinrich, er f. $^{16}/_{3}$ 1725 i Gotha, Søn af Rigsfriherre B. v. Echt; B. var dansk Gesandt i Madrid 1758—60. Derefter var han akkrediteret ved Rigsforsamlingen i Regensburg, men tog 1768 sin Afsked. 1776—78 var han Gesandt i Dresden.

Levede derefter paa sit Gods i det Altenburgiske. Han var Gehejmeraad og Ridder af Dannebrog. † 16/5 1792.

Han ægtede 29/11 1749 Gustave Dorothea Vilhelmine v. Moltke (f. 12/12 1731, † 2/2 1787), Datter af Geheimeraad Christopher Moltke.

P. Vedel i Biograf. Lex. I. p. 393—94. — Worm. III. p. 895. — Meusel, Das gelehrte Deutschland. 4. Ausg. I. p. 42. — L. Bobé, Efterl. Papirer f. d. Revent lowske Familiekreds. VII. p. 495.

Sechs Oden Davids. U. St. 1745. (Anonym).

Versuch einiger Gedichte. U. St. 1746. (Anonym).

Der Herbst. U. St. 1748. (Anonym).

Die Landlust. U. St. 1748. (Anonym).

Luisens Genesungstag. U. St. 1752. (Anonym).

Bey Bernstorfs Grabe. U. St. 1772. 4. (Anonym).

Versuche in geistlichen Oden und Liedern. Altenburg. 1774. (Anonym).

Aufforderung an die Skalden. Am Vermählungstage des Erb-Prinzen Friederich. U. St. 1774. 4. (Anonym).

Einige Freymaurerlieder. U. St. 1775. (Anonym).

Bachkeger, Hans Sørensen.

En kort oc enfoldig Frandsøsk Grammatica, sammendragen aff Daniel Matras, oc nu effter nogles begiering fordansket oc til Trycken befordret af H. S. B. Kbh. u. A. [Bogen maa være udkommen 1654, thi i Fortalen til hans nedenfor anf. Skrift 1660 hedder det, at den er udgivet for 6 Aar siden; naar Bibl. Dan. IV. p. 32 anfører tillige en senere Udg. ogsaa uden Aar, er det næppe rigtigt; der existerer vistnok kun en Udgave].

Eenfoldige frandske Samtaler, Ungdommen oc Alle, som hafver Lyst, at øfve sig i Sprocket, tienstvilligen udtaalckede oc fordanskede. [Kbh.]. 1660. [Fortalen dateret Malmø 1. Julii 1660]. — Kbh. 1663. [Fortalen dateret Lund 29. April 1663]. (Originalen er muligvis af nedennævnte Daniel Matras, jfr. Fasting. p. 336).

Johannis Amosi Comenii Opladne Dør til Tungemaalen. Udsat paa vort Danske Sprock Ungdommen til villie, om de vil bruge den. Kbh. [1667]. (Anonymt; under Fortalen »Herrens Salvede Bevare« 1667]. [Iflg. Fortalen skulde »Latinen, som Bogen er udsat effter«, senere følge for sig selv; om det er sket, vides ikke].

Bachrud, Carl Michelsen. Paa Titlen kalder han sig »En gammel Bondemand«.

En nye Viise om den jammerlige Hændelse, som skeede den 24de Sept. 1785 i Næss Sogn paa Hedemarken, med 19 Mennesker og 16 Creaturer, som paa en Færge skulle sætte over et Sund eller Vand til deres Hiemstæd, da Færgen kæntrede og 5 Mennesker, samt 2de Creature druknede; men de øvrige baade Mennesker og Qvæg vare i den største Livs Fare. U. St. 1786.

Bachrud, Hans Thorsen, se: Halvorsen.

Bachstrøm, Johan Friedrich, er f. 1686 i Ravicz i Storpolen. Han havde lært Parykmager-Haandværket, men studerede siden Teologi og blev kaldet til Præst i Schlesien. Han blev dog ikke ordineret, da han blev mistænkt for Pietisteri. 1717 blev han Professor ved Gymnasiet i Thorn; 1720 efter at være bleven afskediget bosatte han sig i Wengrov ved Thorn og fungerede baade som Præst og Læge. 1723 tog han Doktorgraden i Medicin ved Kbh.s Universitet. 1728 skal han have været Feltpræst ved et sachsisk Regiment og har aabenbart ogsaa været i London. S. A. har han vistnok været i Konstantinopel, hvor han for Sultanen skulde anlægge et Akademi for Medicin og andre Videnskaber. Her skal han have grundet et tyrkisk Bogtrykkeri og have trykt Arndts sande Kristendom paa Tyrkisk. 1733 var han i Holland og England. Senere blev han ansat som General-Direktør ved Hertuginden af Radzivils Fabriker. Efter en anden Version skal han være død af Sult i et polsk Fængsel.

Hundrup, Biogr. Efterr. om Doctores. p. 154. — E. Fleischers Naturhist. III. 1789. p. 666—67. — Hans nedenfor anf. Skrift om Kunsten at svømme. 1778. — Carøe, Den d. Lægestand. Doktorer og Licent. p. 7. — Universitetsmatriklen. II. p. 456.

Disp. medica inaug. de plica Polonica, Lithuanice Koltun, Polonice Gozdziec. Hafniæ. 1723. 4. [Præs. Georg Frid. Francus de Frankenau].

*Exercitatio sive specimen de causa gravitatis. Adjecta sunt nonnulla de originibus rerum tanqvam fundamenta physices novæ antatheisticæ. [Hafniæ]. 1728. 4.

Den Kunst at svømme, eller Opfindelse, hvorledes man alletider ved et Skibbrud kan redde sig. Først skrevet i det Franske, derefter i Tydsk oversat af D. J. v. d. F. og nu i det Danske af Friderik Holm. Kbh. 1778. [Hans øvrige Skrifter vedkommer ikke den danske Literatur].

Backer, Hans Rasmussen (Johannes Erasmi Baccherus), er f. c. 1611 i Rudkøbing; 1634 blev han Student fra Odense Skole; 1637 Rektor i Ærøskøbing, tog Magistergraden 1643 og blev s. A. Sognepræst i Herlufmagle. 1658 kaldtes han til Sognepræst ved St. Peters Kirke i Næstved og blev s. A. Provst i Tyberg Herred. † $^{12}/_{3}$ 1663.

Han var gift med Else Nielsdatter Mule.

Wiberg. II. p. 435. — Worm. I. p. 47; III. p. 33. — Univmatriklen. I. p. 121. 180.

Verus thesaurus sive summum bonum, das ist Wahrer Schatz und höchstes Gut, wornach aller Christen Hertz und Muth, musz einig und

allein stehn. Mit Fleisz aus dem 73. Psalm zusammen getragen, und zwar in unterschiedlichen Predigten allhie zu Ahrköping gehalten, nun aber auf christliches Begehren, allen wahren Christen zu Trost, in dieses Handbüchlein verfasset. Lübeck. 1642.

Backer, Jens Larsen.

En alvorlig Opvækkelse af Sikkerheds og Lunkenheds Søvn til Salighedens Søgning, fremstillet udi Richard Baxters aanderige Bog kaldet de Helliges ævige Roe. Af det Engelske i det danske Sprog oversat. Kbh. 1740.

Baden, Gustav Ludvig, se: Erslew.

Baden, Jacob, er f. $^{30}/_{3}$ 1704 i Holbæk, Søn af nedennævnte Rektor Torkel Baden; han blev 1722 dimitteret fra sin Fødebys Skole, tog næste Aar Baccalaurgraden og var 1725—30 Alumnus paa Borchs Kollegium. 1730 blev han konstitueret Rektor og Aaret efter Rektor ved den lærde Skole i Vordingborg. $^{20}/_{7}$ 1732 tog han Magistergraden. † $^{27}/_{1}$ 1738.

Han ægtede $^{17}/_{5}$ 1731 Else Jacobine From (f. $^{1}/_{11}$ 1697, † $^{21}/_{6}$ 1774), Datter af Amtsforvalter Jacob From paa Antvorskov og Else Rosenfeldt.

J. E. Suhr, Efterretn. om Vordingborg Skole. 1825. p. 44. — Burman-Becker, Efterr. om Familien Baden. 1875. p. 15. — Borchs Kollegiums Festskr. 1889. p. 167. — J. Bidstrup, Stmtvl. over Familierne Hauberg og Arboe. 1911. p. 93. — Univmatriklen. II. p. 444. 450. 535.

Diss. prima philologica de quatuor linguæ latinæ ætatibus. Havniæ. 1726. — Continuatio prima dissert. Havniæ. 1727. 4. [Resp. I. Torchil. Terkelson, II. Ottho Rhud].

Baden, Jacob, er f. $^{4}/_{5}$ 1735 i Vordingborg, Søn af ovennævnte Rektor Jacob Baden. 1750 dimitteredes han til Universitetet fra sin Fødebys Skole. Ved Professor Peder Holms Bistand fik han snart Plads paa Ehlers Kollegium (1752—56) og tog 1753 Baccalaurgraden og 1752 teologisk Attestats. 1756 rejste han med Understøttelse af det Ehlers'ke Rejsestipendium til Tyskland, hvor han i 3 Aar studerede ved Universitetet i Göttingen og navnlig hørte Forelæsninger af Michaëlis, der førte ham ind paa Studiet af de gamle Sprog og de skønne Videnskaber. Fra Göttingen drog B., der havde faaet yderligere Understøttelse hjemmefra, til Leipzig, hvor han forblev i et Aar og navnlig nød godt af Gellerts og Ernestis Undervisning. 1760 vendte B. hjem og tog Magistergraden i Filosofi. S. A. begyndte han at holde Forelæsninger over de skønne Videnskaber og tillige over det tyske Sprog. 1762 blev

han ansat som Rektor ved Pædagogiet i Altona, men, da Skolen var stærkt i Forfald, søgte han Forflyttelse og blev 1766 ansat som Konrektor og Rektor designatus ved Helsingør latinske Skole efter at have afslaaet Pladsen som Rektor i Trondhjem. 1770 blev han virkelig Rektor og 1780 efter Wadskiærs Død Professor eloqventiæ ved Universitetet. S. A. blev han Sekretær i Selskabet til de skiønne Videnskabers Forfremmelse, af hvilket han havde været Medlem siden 1765. † $^{5}/_{7}$ 1804.

Han ægtede $^{4}/_{2}$ 1763 sin Kusine Sophia Louise Charlotte von Klenow (f. $^{21}/_{11}$ 1740, † $^{6}/_{6}$ 1824), Datter af Major Gustav Ludvig v. Klenow (f. 1703, døbt $^{17}/_{8}$, † $^{8}/_{12}$ 1772) og Bolette Catharine From (f. $^{15}/_{9}$ 1696, † $^{10}/_{4}$ 1788) (jfr. Erslew. I. p. 29).

A. Jantzen i Biograf. Lex. I. p. 401—3. — B.'s Autobiografi i Lahdes og Nyerups Saml. af fortjente danske Mænds Portraiter. III. 1806, der er en rettet og forbedret Udg. af G. L. Badens Bidrag til Jakob Badens Levnet etc. Kbh. 1800, der udkom uden B.'s Vidende (jfr. Universitets-Journalen. VIII. 1800. p. 190). — Fallesen, Theol. Maanedsskrift. IV. 1804. p. 222—24. — Egeria. 1804. II. p. 489—90. — L. Eft. 1804. p. 416. — Den danske Tilskuer. 1804. p. 409—16. — Kbh.'s Skilderi. II. 1804. Nr. 64. p. 1007—10. — Hundrup, Lærerstanden ved Helsingør Skole. p. 11. — Burman-Becker, Efterretn. om Familien Baden. 1875. p. 18—24. — Grundtvig, Verdenskrønike. 1812. p. 327. — Østs Literaturlexicon. 1826. p. 11. — Kbh.'s Skilderi. 1826. p. 24—28. 120—27. — R. R. Vestergaard, Elers Kollegium. 1891. p. 117—18. 164. — Kjøbenhavnsposten. 1831. p. 601—2. (Oversættelse fra det svenske Tidsskrift: Swea). — Latinsk Gravskrift af Rasmus Møller i L. Eft. 1804. p. 462—63 og Badens Minde af E. C. K. Munthe i Den danske Tilskuer. 1805. p. 113—17. — Personalh. Tidsskr. 5. R. II. p. 109 ff. — Vilh. Andersen, Tider og Typer. Erasmus. 2. Bog. 1909. p. 202—6. — Bidstrup, Stmtvl. over Familierne Hauberg og Arboe. 1911. p. 93—94. — Univmatriklen. III. p. 104. 133. 219.

Diss. de generalioribus et præcipuis theologiæ polemicæ mediis. Sectio I. Hafniæ. 1754. 4. [Resp. Jo. Paludan Smith].

De possibilitate miraculorum diss. Hafniæ. 1755. 4. [Resp. Tork. Baden].

Diss. theologica-naturalis qua doctrinam de scientia divina proponere et a dubiis Poiretianis liberare tentatur. Hauniæ. 1756. 4. [Resp. Jo. Wilh. Jacobi].

Jac. Baden indbyder til sine Forelæsninger og handler kortelig om: Hvad Ære et Folk kand have af at dyrke de skiønne Videnskaber. Kbh. 1760. [Anm. i L. Eft. 1760. p. 413].

Chr. Gellert, Lærevers. I. Menneske Vennen. II. Ære og Rigdom. III. Hovmod. Paa Dansk. Kbh. 1761. [Anm. i L. Eft. 1762. p. 10—11; jfr. Suhms saml. Skrifter. VII. p. 337].

C. F. Gellert, Breve, tilligemed en praktisk Afhandling om den gode Smag i Breve. Oversatte. Kbh. 1762. [Anm. i L. Eft. 1763. p. 25—30; Lorcks fortges. Nachr. IV. 4. p. 16—18].

P. Kofod Ancher, Ob die Lust oder der Abscheu am stärksten würke? Uebersetzt. Kph. und Lpz. 1763. 4. [Overs. er anonym].

In wie weit ein Gelehrter Ursache habe, die Aufnahme der Städte zu wünschen. Bey Gelegenheit des erfreul. Jubel-Festes, welches zum Andenken des am 23sten August 1664 ihr ertheilten Stadt-Rechts die Stadt Altona feyerlichst begieng. Altona. 1764. [Anm. i L. Eft. 1765. p. 65—69; Lorcks fortges. Nachr. IV. 5. p. 28—34].

Gedanken von dem wahren Werthe der griechischen und lateinischen Sprache und wie solche auf den Schulen zu erlernen. Hamburg. 1764 [Anm. i L. Eft. 1767. p. 451—57. 467—76].

J. S. Sneedorfs Briefe über verschiedene Gegenstände, aus dem Dänischen übersetzt. Kph. und Lpz. 1764.

Grædsk Grammatik, tilligemed en liden Chrestomathie, som indeholder nogle Stæder af det Nye Testament og LX Æsopiske Fabler, hvortil kommer et fuldstændigt Register over de i bemeldte Chrestomathie forekommende Ord. Kbh. 1764. [Anm. i L. Eft. 1767. p. 146—58; 387—400; J. Badens maanedlige Tillæg. 1767. p. 36—38; Allg. deutsche Bibl. XII. p. 336].

Anfangsgründe der griechischen Sprache nebst einer kleinen Chrestomathie und einem für dieselbe eingerichteten Wörterbuche. Cph. 1766. [Anm. i J. Lorck, Dänisches Journal. I. 4. 1769. p. 78—89].

De eo, quod leve est in laude præceptoris prolusio. Altonæ. 1764. (Progr.). 4. [Optrykt i Opuscula Latina. 1793. p. 1—20; anm. i L. Eft. 1764. p. 159].

Ingenium et ars Cyropædiæ. Altona. 1765. (Progr.). 4. [Optrykt i: Opuscula Latina. 1793. p. 21—52].

De perfecto theologo. Jo. Andr. Cramero locum inter theologos Haunienses gratulatur. Hamburgi. 1765. 4. [Optrykt i: Opuscula Latina. 1793. p. 53—84; anm. i L. Eft. 1766. p. 1—5. 9—12].

Forsøg til en moralsk og politisk Catechismus for Bønder-Børn. Kbh. 1766. (Anonym). [Anm. i L. Eft. 1767. p. 225—30; J. Lorck, Dänisches Journal. I. 1. 1767. p. 109—13].

Forsøg til en Oversættelse af Tacitus, tilligemed en Afhandling om Sprogets Berigelse ved nye Ord og Vendinger. Kbh. 1766. [Oversætterens Navn under Fortalen]. [Anm. i L. Eft. 1767. p. 33—43, 49—60; B. G. Sporons Breve. 1768. p. 1—27; J. Lorck, Dänisches Journal. I. 1. 1767. p. 86; Krit. Journal. 1768. p. 216; jfr. C. Thaarup, Fort. over Overs. af græske og lat. Skribenter. 1836. p. 79; R. Nyerup, Det danske Sprogs Retskrivningstheorier. 1805. p. 27—28].

Xenophons Cyropædie, oversat efter det Grædske. Kbh. 1766. [Anm. i L. Eft. 1767. p. 853—61; 1768. p. 736. 753. 765; J. Lorck, Dänisches Journal. I. 1. 1767. p. 501—16].

Anweisung zur dänischen Sprache nebst einer poetischen und prosaischen Chrestomathie mit einem vollständigen Wörterbuche für dieselbe. Kph. und Odensee. 1767. (Anonym). [Anm. i L. Eft. 1768. p. 17—31; Krit. Journal. 1768. p. 411—14; J. Lorck, Dänisches Journal. II. 1769. p.

176—87 (af J. H. Schlegel); jfr. R. Nyerup, Det danske Sprogs Retskrivningstheorier. 1805. p. 28].

B**** Wesentlicher Unterricht zur Erlernung der dänischen Sprache nebst einer Chrestomathie und vollständigen Wörterbuche für dieselbe. Gedruckt zum Gebrauch der Kgl. dänischen Truppen und andrer Liebhaber. Hamburg und Glückstadt. 1773. (Anonym; det er et Eftertryk af den foregaaende). [Anm. i Krit. Journal. 1774. p. 17—18].

Dicendo homines apti fiunt ad dicendum, agendo ad agendum. Helsingoræ. 1768. (Progr.). 4. [Optrykt i Opuscula Latina. 1793. p. 85—106].

Super Homeri Ιλιαδ. ή v. 215, 216. Helsingoræ. 1769. (Progr.). 4. [Optrykt i: Opuscula Latina. 1793. p. 107—20; anm. i Kritisk Journal. 1770. p. 41—43].

Lud. de Holberg synopsis historiæ universalis, methodo erotematica exposita. Nunc denuo revisa et cum aliis nonnullis, tum inprimis historia recentissima aucta et locupletata. Lipsiæ. 1769. (Anonym).

Supplementi ad clavem Ernestii Ciceronianum specimen I. Helsingoræ. 1770. 4. [Optrykt i: Opuscula Latina. 1793. p. 121—56 tilligemed nedenanførte Specimen II—III. 1773—76].

Philalethes, Svar til Philopatreia angaaende de Geistliges Indkomster. Kbh. 1771. (Anonym). [Anm. i Fortegn. over Trykkefrihedsskr. I. p. 13; Krit. Journal. 1771. p. 41—44; L. Eft. 1771. p. 488—90].

Upartisk Undersøgelse om de academiske Examina ere Videnskaberne og Lærdommen til Gavn eller Skade. Kbh. 1771. (Anonym). [Anm. i L. Eft. 1773. p. 113—22; Fort. o. Trykkefrihedsskr. I. p. 24; Krit. Journal. 1771. p. 137—41; jfr. Suhms saml. Skr. XI. p. 329].

Raisonnemens over Kiøbenhavns Universitet. Af Forf. til Upartisk Undersøgelse, om de academiske Examina etc. Helsingøer. 1771. (Anonym). [Anm. i Krit. Journal. 1771. p. 351—52; L. Eft. 1771. p. 646—50; Fort. o. Trykkefrihedsskr. I. p. 188—89].

Liig-Tale over den haabefulde Discipel, Christopher Discher, holdet i Helsingøer Latinske Skole den 27. Mart. 1772. Kbh. 1772. 4. [Anm. i Fortegn. over Trykkefrihedsskr. II. p. 332—33; L. Eft. 1772. p. 526—28; Kritisk Journal. 1772. p. 57—60 (af B. G. Sporon)].

Anviisning til det tydske Sprog for Danske. Tilligemed en tydsk Chrestomathie og en for samme indrettet Ord-Bog. Kbh. 1773. [Anm. i Krit. Journal. 1773. p. 105—10; L. Eft. 1773. p. 609—12; Fortegn. o. Trykkefrihedsskrifter. III. p. 257—60; i Literaturens Paqvetbaad. 1779. p. 35—36. 39—40. 48. 60 findes en Del Rettelser til denne Bog]. — 2. Oplag. Kbh. 1781. — 3. Oplag. Kbh. 1791. [Anm. i L. Eft. 1791. p. 603—4]. — 4. Oplag. Kbh. 1798. [Anm. tilligemed flere andre tyske Gramm. i L. Eft. 1799. Nr. 14 ff.]. — 5. Oplag. Kbh. 1805. — 6. Oplag, efter Opfordring besørget og med en nye Chrestomathie forsynet ved L. C. Sander. Kbh. 1814.

Fabula Phædri I., 5. comparata cum duabus græcis similis argumenti. Accedit supplementi ad clavem Ernestii Ciceronianum specimen alterum. Hauniæ. 1773. (Progr.). 4. [Optrykt i: Opuscula Latina. 1793. p. 157—66].

Cajus Cornelius Tacitus. Af det Latinske. Med de fornødenste Anmærkninger, i sær for Ustuderede. I—III. Kbh. 1773—97. [Anm. i Gött. Anz. 1774. p. 975; L. Eft. 1774. p. 257—68; jfr. Fortalen til L. Eft. 1774. 1. H.; Krit. Journal. 1773. p. 450—55; Fortegn. o. Trykkefrihedsskr. III. p. 369—70; Universitets-Journalen. III. 1795. p. 178—82; jfr. S. Monrad, Judicium de translato nuper in linguam vernaculam Tacito. Hafniæ. 1774]. [Af denne Overs. haves 3dje Bind med Titlen: C. C. Tacius (!) Historiebøger, item og Germanernes Sæder og Agricolas Levnet. Af det Latinske oversat. Kbh. 1804 — kun Titelbladet er nyt].

H. J. Woltemat, Anviisning til hele Statshistorien; forøget og fortsat af J. B. Busser. Af det Svenske oversat, paa adskillige Steder forandret, paa nogle gandske omarbeidet. Kbh. 1773. [Anm. i Krit. Journal. 1773. p. 199—210; Fort. o. Trykkefrihedsskr. III. p. 269—71; L. Eft. 1773. p. 359—64]. — 2. Oplag, paa nye igiennemseet, og med den nyeste Historie forøget. Kbh. 1786. [Anm. i L. Eft. 1786. p. 406—10].

De constructione Latinæ linguæ ad rationes philosophicas examinanda. Accedit supplementi ad clavem Ernestii Ciceronianum specimen tertium. Havniæ. 1776. 4. (Progr.). [Optrykt i: Opuscula Latina. 1793. p. 167—74].

Qvintilians Undervisning i Veltalenheden. Tiende Bog. Oversatt. Udg. ved Selskabet til de skiønne og nyttige Videnskabers Forfremmelse. Kbh. 1776. [Sammen med B. konkurrerede ogsaa H. J. Gottschalck og P. Schouboe til den af Selskabet udsatte Præmie (jfr. Bibl. Dan. IV. p. 131; L. Eft. 1776. p. 412)]. [Anm. i L. Eft. 1776. p. 641—67; 1777. Fortalen til 2. H.; Krit. Journal. 1777. p. 1—12]. (iflg. C. Thaarups Fortegn. 1836. p. 74 har der existeret fælles Titelblad til disse 3 og de følgende 2 Konkurrenceafhandlinger 1776—79.) — 2. Oplag. 1794.

Qvinctilians Undervisning i Veltalenheden. Ellevte Bog. Oversatt. Udg. ved Selskabet til de skiønne og nyttige Videnskabers Forfremmelse. Kbh. 1777. [Sammen med B. konkurrerede I. S. Frimann; jfr. Bibl. Dan. IV. p. 131; anm. i L. Eft. 1780. p. 625—26 (af P. C. Petersen)].

Phædri fabularum Aesopiarum libri quinque in usum scholarum. Hafniæ. 1777. [Anm. i L. Eft. 1779. p. 742—43 (af P. C. Petersen)].

P. Virgilii Maronis opera, perpetua adnotatione illustrata a Chr. Gottl. Heyne. Repetiit et in usum scholarum Daniæ ac Norvagiæ adornavit Jac. Baden. I—II. Hauniæ. 1778—80. [Anm. i L. Eft. 1782. p. 226—29].

Symbola ad augendas linguæ vernaculæ copias e Saxonis Grammatici interpretatione Vellejana. Occasione prolusionum scholasticarum. Hafniæ. 1780. 4. [De udkom oprindelig 1778—80 som Program for Helsingør Skole i 3 Afdelinger med særskilte Titelblade; det første af Programmerne er optrykt i: Opuscula Latina. 1793. p. 175—82; anm. i Kiel. Litt. Journal. 1781. p. 769; L. Eft. 1778. p. 609—10].

Eloquentia Martini Lutheri tanquam magnum reformationis instrumentum publica laudatione habita in auditorio superiori a. d. 30. Oct. 1781 commendata. Hauniæ. 4. [Optrykt i: Opuscula Latina. 1793. p. 183—226; anm. i L. Eft. 1782. p. 5—9; Kiel. Litt. Journal. 1782. p. 103; oversat i Universitets-Journalen. VIII. 1800. p. 55—64. 97—105].

Compendium historiæ Romanæ ab u. c. ad occasum imperii occidentalis ad ductum Eutropii. Accedit index locupletissimus cum rerum ad historiam et geographiam antiquam pertinentium tum verborum ac phrasium. Hauniæ. 1781. [Anm. i L. Eft. 1781. p. 521—23; Kiel. Litt. Journal. 1782. p. 107]. — Editio II. Hafniæ. 1793.

Grammatica latina, det er Anviisning til det Latinske Sprog, udgivet til Skolernes Brug i Dannemark og Norge. Kbh. 1782. (jfr. Reskript $^{3}/_{4}$ 1782; C. Nyrop, Den danske Boghandels Hist. II. p. 86). — 2det og meget forbedr. Opl. Kbh. 1790. — 3die og meget forbedr. Opl. Kbh. 1795. — 4de forøgede Opl., besørget ved S. B. Hersleb. Kbh. 1812. — 5te Udg. med nogle Forandringer og Tillæg, besørget ved N. Fogtmann. Kbh. 1821. [Anm. i Litt. Tid. 1821. Nr. 3—4 (af N. B. Krarup); jfr. Statsvennen. 1821. Nr. 4; Erslews Forf.lexikon. I. p. 448]. — 6te Udg., med Forandr. og Tillæg ved N. Fogtmann. Kbh. 1824. — 7de Udg., med Forandr. og Tillæg ved N. Fogtmann. Kbh. 1830. — Jac. Badens latinske Skolegrammatik. 8de Udg. med Forandr. og Tillæg ved G. A. Dichman. Kbh. 1841.

Laudatio dicta beato Ludovico Harboe, Sællandiæ episcopo in Univ. Haun. a. d. 28. Novbr. 1783. Hauniæ. 1784. 4. [Optrykt i: Opuscula Latina. 1793. p. 239—70].

Lovtale over Sal. Biskop Ludv. Harboe, holden paa Kiøbenhavns Universitet Fredagen d. 28de Novbr. 1783. Oversat af det Latinske. Kbh. 1784. [Anm. i L. Eft. 1785. p. 53—54]. (Oversættelsen er iflg. Fasting besørget af N. E. Balle).

Oratio in memoriam Ottonis Comitis Thottii, Dynastæ in Gaunoe etc., Univ. Haun. Patroni habita in auditorio superiori A. D. 17. Novbr. 1785. Hauniæ. 4. [Optrykt i: Opuscula Latina. 1793. p. 271—96; anm. i L. Eft. 1788. p. 624—31; oversat i Universitets-Journalen. VIII. 1800. p. 149—61].

Forelæsninger over det danske Sprog eller resonneret dansk Grammatik. Kbh. 1785. (jfr. Nyerup, Retskrivningstheorier. 1805. p. 36—42; Vor Ungdom. 1885. p. 254—77). — 2det forbedrede og formerede Oplag. Kbh. 1792. [Anm. i L. Eft. 1793. Nr. 9. 12. 16. 19. 22. (af W. H. F. Abrahamson); Allg. Litt. Zeitung. 1794. Nr. 75; Iris. 1792. IV. p. 109]. — 3die paa nye giennemseete og forbedrede Oplag. Kbh. 1801. (Af dette Oplag findes ogsaa Exemplarer med nyt Titelblad med Aarstallet 1804). — 4de paa nye giennemsete og forbedrede Oplag. Kbh. 1812. (ogsaa Exemplarer med nyt Titelblad med Aarstallet 1813).

Udtog af Jac. Badens resonnerede danske Grammatik, af ham selv forfærdiget og forøget med et Tillæg om Ordenes Orden og Følge i en Sætning. Kbh. 1798. (jfr. Adresse-Avisen. 1797. Nr. 263 og Berlingske Avis. 1797. Nr. 81 med B.'s Bekendtgørelse, at da der fandtes et »i Publikum

omløbende Skrift, som foregives at være et af mig forfærdiget Udtog af min resonnerede danske Grammatik«, hvilket han ikke vilde vedkende sig, agtede han selv at udgive et saadant Udtog. Hermed maa han have sigtet til J. Werfel's anonymt udg.: Veiledning til at lære det danske Sprog. 1794. [2. Opl. 1798], hvorfor dette Skrifts Forlægger lod indrykke en Bekendtgørelse i Østs Intelligentsblade. 1798. I. p. 94—96, hvori han hævdede det Werfelske Arbejdes Originalitet). [Anm. i Iris og Hebe. 1798. II. p. 109—11]. — 2. af Selskabet til de skiønne Videnskabers Forfremmelse samtykte Oplag. Kbh. 1798. (Ogsaa Exempl. med nyt Titelblad: 1804). [Anm. i Iris og Hebe. 1798. III. p. 339—40]. — 3. Oplag. Kbh. 1810. — 4. Oplag. Kbh. 1818. — 5. Oplag. Kbh. 1826. — 6. Oplag. Kbh. 1838.

Latinsk-dansk Lexicon eller Ordbog, indeholdende det latinske Sprogs Ord og Talemaader af de beste latinske Skribenter, indtil Udgangen af det 5te christelige Aarhundrede. 1.—2. Deel. Kbh. 1786. [Anm. i L. Eft. 1787. p. 449—55; jfr. Fonden ad usus publ. I. 1897. p. 107; Kritik og Antikr. 4. H. p. 443—49; C. Nyrop, Den danske Boghandels Hist. II. p. 86]. — Dansk-latinsk Ordbog eller det latinske Lexicons 3die Deel, som indeholder de brugeligste danske Ord og Talemaader med deres latinske Navne og Oversættelser. Kbh. 1788. (jfr. Reskript $^{20}/_{5}$ 1789); [anm. i Kiel. gel. Zeit. 1788. p. 273]. — Latinsk-dansk Lexicon eller Ordbog. 2det forbedr. og formerede Opl. besørget ved Torkel Baden. 1.—2. Deel. Kbh. 1815. [Anm. i Litt. Tid. 1815. p. 657—68 (af B. Thorlacius; jfr. Fonden ad usus publ. II. 1902. p. 184]. — Dansk-latinsk Ordbog. 3die forbedr. og formerede Oplag. [Udg. med en Fortale ved T. Baden]. Kbh. 1831.

Memoriam Petri Kofod Ancher, J. U. Doctoris commendat Universitas Hauniensis. Hafniæ. 1788. 4. (Anonym). [Optrykt i: Opuscula Latina. 1793. p. 371—400; anm. i Kritik og Antikr. 2. H. p. 682—84].

Laudatio in funere Henrici de Stampe, in Univ. Reg. Haun. juris publici, naturæ et gentium professoris, habita in auditorio superiori a. d. 17. Dec. 1789. Hauniæ. 4. [Optrykt i: Opuscula Latina. 1793. p. 451—76]. [Oversat i Minerva. 1790. IV. p. 157—81 af E. C. K. Munthe].

Statsminister og Geheimeraad Henrik de Stampes Minde. Oversat. Kbh. 1789. [Blev kun trykt i et meget begrænset Antal Exemplarer; det er en anden Oversættelse end den i Minerva 1790. IV. trykte].

Svar paa de Beskyldninger, som i Maanedsskriftet Minerva for Februarii Maaned dette Aar ere giorte imod Selskabet til de skiønne Videnskabers Forfremmelse og dets Secretair. Kbh. 1789. [Dette og det flg. Skrift er anm. i L. Eft. 1790. p. 344—48 (af W. H. F. Abrahamson); Kritik og Antikr. 4. H. p. 563—70; Minerva. 1789. II. p. 87—146].

Tillæg til Badens Svar paa de Beskyldninger etc. Foranlediget ved Hr. Sekr. Prams nye Angreb i Minerva for April Maaned. Tilligemed et Postskriptum til Hr. Rahbek. Kbh. 1789.

Forelæsninger over Horaz's Digtekonst, holdne i Aaret 1781. Kbh. 1791. [Anm. i L. Eft. 1792. Nr. 22 (af W. H. F. Abrahamson); Kritik og Antikr. 10. H. p. 427—36 (af R. Fleischer); Iris. 1791. III. p. 217—20 (af Tode)].

Q. Horatius Flaccus' samtlige Værker. Af det Latinske oversatte og med en oplysende Commentar forsynede. I—II. Kbh. 1792—93. [Anm. i L. Eft. 1793. p. 337. 1794. p. 78 (af W. H. F. Abrahamson); Iris 1793. IV. p. 109—10 (af Tode); Allg. Litt. Zeit. 1794. Nr. 71; Kritik og Antikr. 15. H. p. 145—60. 167—74. 179—84 (af R. Fleischer); jfr. H. G. v. Schmidten's Ode til Jacobum Baden i Kbh.'s flyvende Post. 1828. Nr. 21; imod denne fremkom en Protest af T. Baden i Kjøbenhavnsposten. 1828. Nr. 27. p. 107—8; Heiberg svarede i Kbh.'s flyvende Post. 1828. Nr. 27 (optrykt i Prosaiske Skr. X. p. 420—31); Nyrop, Den danske Boghandels Hist. II. p. 86].

Opuscula Latina. Hauniæ. 1793. (Der findes ogsaa Exemplarer med nyt Titelblad med Aarstallet 1804 sat foran det oprindelige Titelblad). [Anm. i Iris. 1793. II. p. 214—16; L. Eft. 1793. p. 338; Kritik og Antikr. 13. H. p. 193—208. 232—39. 262—70. 292—301. 309—13 (af R. Fleischer); Gött. Anz. 1793. Nr. 137].

Q. Horatii Flacci opera omnia, ex optimis recensionibus in usum scholarum. Hauniæ. 1793. (Af denne Bog skal der være Exemplarer med omtrykt Titelblad. Kph. und Lpz. 1795; jfr. Allg. Litt. Zeit. 1796. Nr. 340; L. Eft. 1796. p. 655; Nyrop, Den danske Boghandels Hist. II. p. 86). [Anm. i L. Eft. 1794. p. 79].

Sex. Aur. Propertii elegiarum libri IV, in usum scholarum ad textum Burmanni secundi editi. Hafniæ. 1798. [Anm. i Allg. Hall. Litt. Zeit. 1807. p. 405].

Dansk ortografisk Ordbog tilligemed et kort ortografisk Register. Kbh. 1799. [Til denne leverede han Supplementer i: Kbh.'s Universitets-Journal. VIII. 1800. p. 92. 138. 189. IX. p. 44. 94. 142.; anm. i L. Eft. 1799. p. 737—48 (af Nyerup); jfr. Universitets-Journalen. VII. 1799. p. 178—80. B. indbød (Univjourn. IX. 1801. p. 175—76) til Subskription paa Supplementer til Ordbogen; de udkom aldrig].

Orationes, qvas in rectoratu academico habuit Jac. Baden. Accedit laudatio Pt. Frid. Suhmii. In supplementum opusculorum latinorum editæ. Hafniæ. 1799. (jfr. Universitets-Journalen. VII. 1799. p. 181—87).

Sørge-Tale over Kammerherre Pd. Fredr. Suhm, holdet paa Universitetets øverste Høresal. Oversat af Torkel Baden. Kbh. 1799. (jfr. Iris og Hebe. 1799. II. p. 98; imod den dér fremsatte Bedømmelse udgav en Anonym: Brev til den anonyme Brevsmører i Iris og Hebe for April Maaned 1799. Kbh. 1799).

De eo, quod in regimine verbi substantivi inter dativum et accusativum interest. Kiliæ Hols. 1802. (Univ. Progr.). 4. (Anonym).

Caji Svetonii Tranqvilli Tolv første Romerske Keiseres Levnetsbeskrivelse, oversat paa Dansk og forsynet med Anmærkninger. I—II. Kbh. 1802—3. [Anm. i L. Eft. 1803. p. 705—13 (af Nyerup)].

C. C. Tacitus, Dialog om Talerne eller om Aarsagerne til Veltalenhedens Fordærvelse. Oversat. Kbh. 1802.

(Latinsk Universitetsprogram ved Ludv. Harboes Død. Kbh. d. 28. Nov. 1783). Fol. [Optrykt i: Opuscula Latina. 1793. p. 227—38].

Latinsk Univ. Progr. de philosophiæ cum eloquentia conjunctione. Havniæ. 1787. Fol. [Optrykt i: Opuscula Latina. 1793. p. 313—22].

Latinsk Univ. Progr. de enthusiasmo, ingeniosis quibusque scriptoribus communi. Hauniæ. 1787. Fol. [Optrykt i: Opuscula Latina. 1793. p. 339—44].

Latinsk Univ. Progr. de Cyro Xenophonteo effigie perfectissimi imperantis. Hauniæ. 1787. Fol. [Optrykt i Opuscula Latina. 1793. p. 297—312].

2 latinske Univ. Progr. de vi seculi in constituenda re scholastica. Havniæ. 1787. Fol. [Optrykt i: Opuscula Latina. 1793. p. 323—38; et Uddrag i Oversættelse i Universitetsjournalen. V. 1797. p. 49—54; det hele oversat af N. H. S. Bloch i hans Trondhjemske Blandinger. 2. H. 1804. p. 165—76].

Latinsk Univ. Progr. de doctrina utili et inutili. Hauniæ. 1788. Fol. [Optrykt i: Opuscula Latina. 1793. p. 401—08].

Latinsk Univ. Progr. de regio imperio popularitate commendabili. Hauniæ. 1788. Fol. [Optrykt i: Opuscula Latina. 1793. p. 345—58; anm. i L. Eft. 1788. p. 110—11, i hvilken Anledning B. udgav: Indhold af det ved sidste kgl. Fødselsfest i Universitetets Navn udg. latinske Programma. For at sammenholdes med et Udtog deraf, som man har villet give i de Nyeste Kbhske. Efterretn. Nr. 7. Kbh. 1788; anm. i Kritik og Antikr. 1. H. p. 338—42; Kiel. gel. Zeit. 1788. p. 173—94; Programmet er oversat i Universitets-Journalen. VII. 1799. p. 150—58. Den populære Regent].

Latinsk Univ. Progr. Defensio Ciceronis contra criminationes eorum, qui ipsum levitatis et inconstantiæ in opinionibus arguere conantur. Hauniæ. 1788. Fol. [Optrykt i: Opuscula Latina. 1793. p. 359—70; anm. i Kiel. gel. Zeit. 1788. p. 276].

Latinsk Univ. Progr. Exempla quædam superstitiosorum rituum, plebeculæ nostræ cum Romana communium. Havniæ. 1789. Fol. [Optrykt i: Opuscula Latina. 1793. p. 431—36].

Latinsk Univ. Progr. ved Henr. de Stampes Død. Kbh. d. 16. Sept. 1789. Fol. [Optrykt i: Opuscula Latina. 1793. p. 437—50].

Latinsk Univ. Progr. de facultate poetica Ciceroni vindicata. Hauniæ. 1789. Fol. [Optrykt: i Opuscula Latina. 1793. p. 421—30].

Latinsk Univ. Progr. de caritate patriæ. Hauniæ. 1789. Fol. [Optrykt i: Opuscula Latina. 1793. p. 409—20].

Maanedlige Tillæg til Adressecontoirets Efterretninger om Bøger og Skrifter. Kbh. 1767. 4. (Anonym). De fortsattes under Titlen: Kgl. priviligerede Adresse-Contoirs Kritiske Journal om Bøger og Skrifter. 1768—72. Kbh. 4. (Anonym). Aargangen 1773 redigeredes af W. H. F. Abrahamson Cl. Fasting og J. C. Tode. Aargangene 1774—79 igen anonymt af Baden. I dette Tidsskrift er han Forfatter til alle Recensionerne undtagen dem,

som han opregner i sidste Nr. af Aarg. 1779; Forfatterne til disse angives i G. L. Badens Dansk-norsk historisk Bibliothek. 1815. p. 6—7.

Kiøbenhavns Universitets-Journal. 1.—9. Aarg. Kbh. 1793—1801. 4. Det meste i dette Tidsskrift er af Baden selv; af Indholdet kan særlig fremhæves: I. p. 49—55. Om den philosophiske Examen. — p. 71—77. Bør Kjøbenhavns Universitet afgive noget til et Akademie i Norge? — III. p. 49—54. Tale holden paa Universitetet d. 7. Februar, i Anl. af Hans Majestæts Fødselsdag. (Oversat af det Latinske). — p. 114—22. Var det nu Tid at forfløtte Kjøbenhavns Universitet? — p. 178—82. Prøve paa en Oversættelse af Taciti Historiebøger. — IV. p. 24—25. Etatsraad Tyge Rothe. — V. p. 49—54. Om Tidernes Indflydelse paa Skolevæsenet. — p. 62—68. Om Universitetets Bogtrykkere. — p. 147—53. Om den academiske Disciplin i de ældre Tider. — p. 156—61. Kan der vindes noget for Fædrenelandets Sprog og Literatur ved en nøiere Foreening med Sverrigs? (oversat i Kiel. gel. Zeit. 1798. p. 41—56; jfr. Rahbeks Erindr. V. p. 83—85). — VI. p. 66—82. Lucians Auction over Philosopherne. (jfr. p. 142). — p. 97—115. 156—71. VII. p. 7—18. Ciceros Tale for Sextus Roscius af Ameria. — VII. p. 59—67. Ciceros Begreb om de beste Borgere eller Aristokrater (af Talen for Publius Sextius). — p. 67—73. Er Tacitus skikket til at opvække endogsaa Afskye for den monarkiske Regiering? — p. 90—95. Hvad er nyttigst enten at holde et Barn, som skal studere (studentem), hiemme eller at overgive det til, saa at sige, offentlige Lærere (efter Qvinctilian). — p. 97—119. Lucians Fisker eller de Oplevede. — p. 135—37. Hvorledes man skal prøve et Barns Nemme og Begreb (efter Qvinctilian). — p. 171. Er det raadeligt at afskaffe Examen artium eller den saakaldte Deposits. — VIII. p. 175—79. IX. p. 1—8. Den yngre Plinius' Beretning om hans Morbroders Plinius den Ældres Levnet og Død i tre Breve. — IX. p. 17—34. 49—76. Ciceros Forsvar for L. Murena. — p. 108—30. Ciceros Tale om en Klager at beskikke imod Verres eller saakaldte Divinatio in Cæcilium. — p. 157—60. Exempler af Skiæmt og vittige Indfald, uddragne af Macrobii Saturnalia.

I J. S. Sneedorffs Patriotiske Tilskuer. 1761 ff. (mærket B**), Nr. 76. Der er Pedanter i alle Stænder, skjønt Enhver troer sin frie. — Nr. 80. Et Brev om Opdragelsen og Romaners Nytte, naar de male deres Karakterer efter Naturen. — Nr. 109. Om det selvgjorte Begreb, Verden forbinder om Højhed og Rigdom med Ædelmodighed. — Nr. 130. Følelser ved en deilig Aften. — Nr. 135. Grev Shaftsburys Indvendinger mod Religionen, at den ingen Indflydelse har paa at elske sit Fædreneland, giendrives. — Nr. 180. Sammenligning mellem Syrach og Seneca, og nogle Betragtninger i den Anledning over Fattigdom.

I Minerva. 1789. I. p. 119—21: Bekjendtgjørelse fra Selskabet til de skiønne Videnskabers Forfremmelse. (jfr. II. p. 87—146).

I L. Eft. 1798. p. 732—34 en Replik mod N. L. Nissen (jfr. p. 702—4), hvis Artikel: Om den græske Tragoedies Forskjellighed fra de Nyeres Sørgespil i »For Sandhed« I. 1798. p. 306—42 B. havde anm. i Universi-

tetsjournalen. VI. 1798. p. 134—37 (jfr. Iris. 1796. IV. p. 74—86). — Sm. St. p. 458—60 en Replik til H. G. Svejstrup.

Han skrev Fortalen til de to første Dele af [H. C. Amberg], Fuldstændig Tydsk og Dansk Ordbog. Kbh. 1787—1797.

Af T. Badens »Roma Danica« vilde han have givet et nyt Oplag med Tilføjelser 1802, en Plan, som han allerede 40 Aar forinden havde syslet med (jfr. L. Eft. 1802. p. 188—89).

Brev af $^{26}/_{12}$ 1803 til Oluf Worm i Horsens Skoleprogr. 1844. p. 65.

Baden, Jacob, f. 1771, se: Erslew.

Baden, Laurids Ernstsen von, er f. 1626 i Horsens, hvor hans Fader Ernst Ernstsen v. B. († 1656) var Borgmester, senere blev han Toldforvalter i Nørrejylland. Moderen hed Anne Hansdatter, en Søster til Erkebiskop Hans Svane. 1639 blev B. sat i Herlufsholms Skole, hvorfra han dimitteredes 1645. Han tog teologisk Examen og beskikkedes 1648 til Rektor i Horsens. $^{8}/_{5}$ 1649 tog han Magistergraden. $^{27}/_{1}$ 1650 kaldtes han til Sognepræst i Stovby og Hornum. Fra 1685 havde han Kapellan. † $^{24}/_{8}$ 1689. Over hans Bibliotek, der solgtes ved Auktion i Kbh. 1687, haves en trykt Fortegnelse.

Han ægtede 1. Else Cathrine Jensdatter Jerløs. 2. Anna Berntsdatter († $^{17}/_{5}$ 1698), Enke efter Købmand i Odense Bendix Lauritsen Øgler.

Rørdam i Biograf. Lex. I. p. 406. — Giessing. III. p. 297—300 (Opgivelserne her er ganske urigtige). — Horsens Skoleprogram. 1848. p. 49—50 (der har hentet det meste fra Giessing). — Kirkehist. Saml. VII. p. 129—30; 3. R. III. p. 340—41. — Burman-Becker, Efterretn. om Familien Baden. 1875. p. 9—10. — Leth & Wad, Dimitterede fra Herlufsholm. I. p. 43; II. p. 125—28. — Personalh. Tidsskr. IV. p. 67—68. — Univmatriklen. I. p. 191. 217.

Himmel-Stie, det er en liden Undervisning at søge Livsens Vey oven til, paa det mand kand undfly Helvede neden til. Kbh. 1670. (Navnet under Fortalen). — Kbh. 1678. (Navnet under Fortalen). — Kbh. 1687. — 3die Gang tryckt. Kbh. 1694. — 3die Gang tryckt. Kbh. 1700. — Kbh. 1704. — Kbh. 1740. (Med et Anhang: En Hiertens Bøn og Tacksigelse og tuende aandelige Psalmer, tilligemed nogle Aandelige Viiser). — Kbh. 1746. — Kbh. 1759.

Himmelstien eller Veien til Livet, hellige Betragtninger og Vidnesbyrd om Korsets Herlighed og Kraft i Døden af Laur. Ernstsøn von Baden, Luther med flere. Bergen. 1884. — 2. Opl. Bergen. 1885. — 3. Oplag. Bergen. 1887.

I D. Paullis Salmebog. 1680 er Salmen: Naar jeg betænker Tid og Stund — tillagt ham, men det kan ikke være rigtigt. (jfr. Skaar, Norsk Salmehist. II. p. 370).

Baden, Sophia Louise Charlotte, se: Erslew.

Baden, Torkil, er f. 13/4 1668 i Herslöf i Skaane, hvor hans Fader Jacob Ernstsen v. Baden (f. 1621) dengang var Præst; 1679 kaldtes han til Holbæk og Merløse, hvor han døde 1694. Moderen hed Dorothea Halse. B. gik først i Skole i Landskrona, senere i Holbæk, hvorfra han dimitteredes 1686. Han tog 1688 teologisk Examen og vendte derefter hjem til Holbæk. 1693 udnævntes han til Vikar for Latinskolens Rektor og 27/2 1694 til virkelig Rektor. 16/5 1694 tog han Magistergraden. † 9/7 1732.

Han ægtede 27/9 1701 Karen Lachmann († Juni 1725), Datter af Tolder ved Isefjorden Lyder Lachmann og Helle Pedersdatter.

Gertz i Biograf. Lex. I. p. 408—9. — Universitetets Ligprogram 28/6 1733. — Roskilde Skoleprogram. 1870. p. 16. — Burman-Becker, Efterretn. om Familien Baden. 1875. p. 11—12. 43—48. — Fra Arkiv og Museum. V. p. 620—30. 636—38. — Univmatriklen. II. p. 149.

Roma danica, harmoniam atque affinitatem lingvæ danicæ cum lingva romana exhibens. Hafniæ. 1699. — Hafniæ. 1717. — Editio altero priore anni 1699 auctior et emendatior curante Torch. Badenio. Hafniæ. 1835. [Anm. i Maanedsskr. f. Litteratur. XV. p. 472—92 (af C. W. Elberling); jfr. F. P. J. Dahl, Aftvungne Bemærkninger til »Roma Danica«. Kbh. 1838; Østs Supplementsblade. 1839. p. 149—50. Svar til F. P. J. Dahl paa hans aftvungne Bemærkninger. Om en paatænkt Udg. ved Jacob Baden 1802, jfr. ovenfor].

Parentalia grammatica a philosophia adornata; sive observationes philosophicæ ad grammaticam latinam qvarum critica falce, omnibus ad lydium philosophiæ lapidem probe examinatis, superflua præceptionum qvarundam seges demetitur, et ex agro grammatico exstirpatur. Hauniæ. 1715. — Hauniæ. 1717.

Condimenta latinitatis sive elegantiæ linguæ latinæ in usum incipientium interpretatione vernacula expositæ, atque luculentis exemplis illustratæ. Hafniæ. 1717.

Series chronologica episcoporum, quorum auspiciis per dua Lutheranismi secula, administrata fuit ecclesia Christi Sælandina. Det er: Tiids-Register over Biskopperne udi Siællands-Stifft. Kbh. 1720. [Anm. i A. Højers Nova litteraria. 1721. Nr. 4; jfr. Suhms saml. Skr. X. p. 391].

Bryllupsvers til Amtsskriver Anders Andersøn Boltrup. 1700. 4. — Raadmand i Holbæk Alex. Berg. 1701. 4. — Handelsmand i Holbæk Niels Christensen Faber. 1701. 4.

Han efterlod sig en Mængde utrykte Arbejder, af hvilke endel findes opregnede i L. Eft. 1723. Nr. 51 og flere i Burman-Beckers ovenanf. Skrift. p. 43—48. Sidstnævnte Sted findes aftrykt 2 Breve af 26/6 1722 og 1/1 1723 til Rostgaard (p. 43—45). [Brevet 1/1 1723 er optrykt i Fra Arkiv og Museum. V. p. 623—24].

Baden, Torkil, er f. 1734 (døbt $^{28}/_{5}$) i Vordingborg, Søn af ovennævnte Rektor Jacob Baden. Han blev 1754 Student fra sin Fødeby's Skole, tog 1756 Baccalaurgraden, var 1761—62 Assistent ved de geografiske Opmaalinger under Professor P. Koefoed, blev 1763 Hovmester hos Grev Bernstorf og siden Forvalter paa dennes Gods ved København. $^{23}/_{1}$ 1771 blev han kgl. Inspektør ved det Vordingborgske Distrikt, afskediget $^{2}/_{9}$ 1773, blev $^{23}/_{10}$ 1780 Kammerraad og $^{17}/_{8}$ 1785 Forvalter ved det kgl. Gods Baadesgaard paa Lolland, men afskediget $^{30}/_{12}$ 1789. Han var korresponderende Medlem af Landhusholdningsselskabet. † $^{14}/_{11}$ 1805.

Han ægtede 1. $^{23}/_{6}$ 1768 Johanne Sørensen. 2. 1798 Charlotte Helene Riisbrigh (f. c. 1760, † $^{14}/_{1}$ 1851 paa Bredelandsgaard).

J. P. Petersen i Biograf. Lex. I. p. 409—10. — Burman-Becker, Familien Baden. 1875. p. 12. — J. Bidstrup, Familierne Hauberg og Arbo. 1911. p. 93. — Univmatriklen. III. p. 144. 156.

Agerbruget og Landvæsenet i Dannemark i Henseende til dets Udspring og indbyrdes Forhold. Kbh. 1770. [Anm. i Krit. Journal. 1771. p. 164; L. Eft. 1771. p. 129; et Uddrag er trykt i Jydske Efterretn. 1770. Nr. 50].

Kort Efterretning om de Kgl. Domainers forrige og nuværende ekonomiske Forfatning paa Wordingborg Amt. Forfattet i et Brev. Kbh. 1773. (Anonym). [Anm. i L. Eft. 1773. p. 513; Fortegn. o. Trykkefriheds-Skr. III. p. 293; herimod udgav Esaias Fleischer anonymt: Sandfærdig og tilforladelig Svar paa den udi et Brev udkomne kort Efterretning etc. Kbh. 1773; Baden svarede med: Skrivelse til sin Ven i Anledn. af et hemmeligt udspredt trykt Skrift: Sandfærdig og tilforladelig Svar. Kbh. 1773, hvilket gav Anledning til Esaias Fleischers anonyme: Svar til Forfatteren af Brevet om de Kgl. Domainers forrige og nu værende ekonomiske Forfatning paa Vordingborg Amt. Kbh. 1773, [Anm. i Fortegn. o. Trykkefriheds-Skrifter. III. p. 294]. (jfr. Magazin f. patriot. Skribenter. 1771. Nr. 39—40. 44. 50; Luxdorphiana. p. 274—76; Es. Fleischer, Liv og Levnets-Beskrivelse. 1785. p. 41—46), der igen fremkaldte 1) Badens: Aftvunget Svar paa Fleischers Invectiver. Kbh. 1786; 2) Es. Fleischers: Begiering til Publikum at dømme imellem ham og Baden. Kbh. 1786; 3) Badens: Yderligere dokumenteret Forklaring i Anledn. af Fleischers Begiering til Publikum. Kbh. 1787; 4) Fleischers: Taksigelse til Baden for hans yderligere dokumenteret Forklaring. Kbh. 1787; 5) Badens: Modgift for dem, som angribes af det Fleischerske Edder. Kbh. 1787; 6) Fleischers: Et Par Ord til Publikum i Anl. af det Badenske Gift mod Fleischer. Kbh. 1787. og endelig 7) Badens anonyme: Svar paa Fleischers nyeste Skrift i den Badenske Sag. Kbh. 1787. jfr. nedenfor: Esaias Fleischer. I Adresseavisen. 1773. Nr. 26. fandtes: Misregninger, Skrive- og Trykker-Fejl — herpaa svarede Baden i Nr. 42. 43. og 46, og herpaa svarede den første anonyme Indsender; i Nr. 54 indrykkede Birkeskriver J. N. Prehn et Svar

til Baden paa hans Notits i Nr. 43, og herpaa svarede Baden i Nr. 61. (jfr. Fra Arkiv og Museum. IV. p. 178 ff.).

Beskrivelse over den paa Godset Bernstorff i Gientofte Sogn under Kiøbenhavns Amt iverksatte nye Indretning i Landbruget, fremlagt i nogle Breve til en Proprietair. Kbh. 1774. [Anm. i L. Eft. 1776. p. 145; Kritisk Journal. 1774. Nr. 44. p. 359.; jfr. G. L. Lahde & R. Nyerup, Saml. af fortiente danske Mænds Portraiter. 1798 ff. II. p. XII—XVI et Brev fra hans Søn Jakob Baden ang. nogle Bemærkninger i den i Bd. I. indeholdte Biografi af Bernstorff].

Første Forsøg ang. Stamfædrenes Hovedlære, om Vægtens nøyeste Foreening med Maalet, efter begges ældste Reysning over hele Norden, til Grund-Regel for Hart-Kornets Bestemmelse i vor gamle og nye Dannemark. (Der udkom kun 6 Ark; Titlen er afskreven efter Fyens St. Journal. 1782. Nr. 13. p. 102). (I et andet Ex. har Luxdorph tilskrevet: »Videre er endnu, 1786, ej udkommet, siden hand ej kand blive eenig med sig selv om sit System.«). (jfr. Adresseavisen. 1782. Nr. 13; Scriptores rerum Dan. VII. p. 517).

I Iris og Hebe. 1800. IV. p. 88—90. Feil i Tidsregningen.

I Maanedlige Tillæg til Adressecontoirets Efterretninger. 1767. p. 8—11. anmeldte han anonymt: Jens Lange, Tanker om Landvæsenets bedste Indretning. Kbh. 1765.

Baden, Torkel, f. 1765, se: Erslew.

Badenmathon. Pseudonym, se: B. G. Sporon. 1769.

Badstuber, Andreas, er f. $^{9}/_{3}$ 1728, Søn af Fabrikejer Paul Badstuber, der 1746 gik fallit, og Engelke Legang († 1736). Han blev 1743 Student, tog 1747 Baccalaurgraden, var 1747—52 Alumnus paa Borchs Kollegium, tog 1752 juridisk Examen med Laud., rejste udenlands og blev 1763 Birkedommer i Vordingborg Rytterdistrikt, Byfoged, Vejer og Maaler i Præstø. $^{7}/_{2}$ 1781 fik han sin Afsked som Byfoged, men vedblev at være Birkedommer. † $^{28}/_{4}$ 1808 som Kancelliraad.

Han ægtede Karen Fieldsted († $^{27}/_{2}$ 1791).

Aftenposten. 1790. Nr. 102. — Berl. Tidende. 1791. Nr. 18. — Lidt af Alt, udg. af J. Stilling. 1867. p. 62. — V. Richter, Jurid. og statsvidensk. Stat. 1881. p. 13. — Personalhist. Tidsskr. 5. R. VI. p. 156. — Borchs Kollegiums Festskr. 1889. p. 169. — Univmatriklen. III. p. 30. 71.

Dissertatiuncula de antiqvo jure postliminii. Hafniæ. 1748. 4. [Resp. Joh. Chr. Hammelew].

Diss. de discrepantiis præcipuis juris communis Danici et Saxonici circa arrestum. Hafniæ. 1748. 4. [Resp. Barthold. Herm. Grube].

Diss. de usucapione Danorum. Hafniæ. 1749. 4. [Resp. Barthold. Herm. Grube].

Diss. de testamentifactione jure Danico. Hafniæ. 1750. 4. [Resp. Andr. Bondo].

Bagge, Casten. Rimeligvis den i Universitets-Matriklen (II. p. 48) anførte Castanus Castani, der 1674 dimitteredes fra Bergens Skole, 1677 tog Baccalaurgraden (Castanus Castani Baggæus) (II p. 71) og 1696 blev Raadmand og Branddirektør i Bergen.

Norske Magazin. 1859. II. p. 402. 543. — A. E. Eriksen, Saml. til Stavangers Hist. II. 1906. p. 526.

Almanak for 1686. 1687. (2 Udgaver). 1688—97.

Bagge, Christian, er f. i Tved, Søn af Sognepræst Christen Sørensen Bagge (f. $^{9}/_{11}$ 1700, † $^{29}/_{3}$ 1772). B. var Brygger i Kbh., da han udgav nedennævnte Skrifter. Senere blev han vistnok Assistent ved Hof- og Stadsretten. † $^{3}/_{4}$ 1792, 63 Aar gammel. Han ægtede $^{16}/_{7}$ 1762 Anna Maria Saur, f. Eegholm.

Adresseavisen. 1792. Nr. 84.

Formeentlige Aarsager til de mange paa en vis Tiid arriverede Fallissementer ved Brygger-Lauget her i Staden, til nærmere Eftertanke fremlagt. Ü. St. o. A. [Kbh. 1770]. [Anm. i Fort. o. Trykkefriheds-Skr. I. p. 30; Krit. Journal. 1770. p. 372; jfr. Bryggerlaugets Bekendtgørelse af $^{4}/_{2}$ 1771 i Adresseavisen. 1771. Nr. 19, at det har indstævnet B. for Retten og B.'s Svar sstds. Nr. 22 af $^{8}/_{2}$ 1771].

Replique paa de atten Brøggeres Notice de Dato 13. November 1770 til høyere Omdømme nedlagt. Kbh. 1770. [Anm. i Fort. o. Trykkefriheds-Skrifter. I. p. 35; Krit. Journal. 1771. p. 1—9. jfr. p. 27; jfr. Bibl. Dan. II. p. 648].

Nærmere Afhandling betreffende de 18. Bryggeres Notice de Dato 13. November 1770. Sandheden til Ære, de Forurettede og Undertrykte til Opmuntring og Invitation, men de hemmelige Voldsmænd og Forurettere til Skræk og Afskye forfattet. Kbh. 1771. [Anm. i Fort. o. Trykkefriheds-Skrifter. I. p. 36; Krit. Journal. 1771. p. 68].

Tanker om Brygger-Ligningen udi Kiøbenhavn; samt Forslag til dens Ophævelse. Kbh. 1771. (Anonym). [Anm. i Fort. o. Trykkefriheds-Skr. I. p. 70; Krit. Journal. 1771. p. 127].

Historisk Beretning hvorledes og hvorvidt med den af de bekiendte 18. Bryggere og deres Oldermand, formedelst nogle Sandheders offentlige Fremleggelse, imod Udgiveren heraf Chr. Bagge anlagde Process nu in Octobri 1771 er avanceret. Kbh. 1771. [Anm. i Fort. o. Trykkefriheds-Skr. II. p. 41].

Aftvungne Erindringer i Anledning af de Kanneworfiske Kritikmageres urigtige Foregivende angaaende den af Undertegnede om den ham af de

18. Bryggere og deres Oldermand paaførte Proces udgivne historiske Beretning. Kbh. 1771. [Anm. i Fort. o. Trykkefriheds-Skr. II. p. 127].

Kritiske Erindringer til Forfatterne af den Kritiske Journal. Kbh. 1771 (Anonym).

Ulvene og Beveren. En Fabel, som forklares ved disse Tiders nyeste Historie. Kbh. 1771. (Anonym, formodentlig af ham). [Anm. i Fort. o. Trykkefriheds-Skr. I. p. 67].

Den saa kaldede nye Autor-Igle. En vigtig Opdagelse for alle skiønsomme Insekt Elskere. Kbh. d. 21. Martii. 1771. (Anonym).

Anders Sand: Den skadelige Borger. Et original Stykke dediceret til Kritike-Direktøren. Kbh. 1771. (Pseudonym).

Tilforladelig Anviisning, hvorledes man med en u-udblivelig Fordeel kan indsætte udi Tal-Lotteriet, samt Underretning om hver Trænings-Stæds lykkelige og ulykkelige Tal. Kbh. 1772. (Anonym).

Beregning over den ved Conventionen af 23. Maj 1776 oprettede almindelige Enkekasse. Kbh. 1776. 4.

Tabeller over 28 Slags pro Cento samt over Auctions-Salarium i Kiøbenhavn item General-Regler til Rente og Rentes Rente halv aarlig beregnet for 10 Aar, saa og Tabel over Assistents-Husets Renter i Kiøbenhavn. Kbh. 1778.

Bagge, Oluf, se: Erslew.

Bagge, Oluf Sørensen, er f. $^{3}/_{9}$ 1675 i Tirstrup, Søn af Sognepræst Søren Jensen Bagge (f. 1643, † $^{31}/_{12}$ 1689). Moderen Mette Nørup ægtede senere Eftermanden i Kaldet Hans Pedersen Botzen († 1704). Han blev 1691 Student fra Christiansand, tog 1693 teologisk Examen og blev 1698 residerende Kapellan i Frederiksborg. Han tog Magistergraden 1704 og blev s. A. Sognepræst ved St. Mortens Kirke i Næstved. $^{18}/_{5}$ 1731 forflyttedes han til Kerteminde. † $^{25}/_{12}$ 1746.

Han ægtede 1702 Inger Juul (f. 1676, † $^{30}/_{12}$ 1760), Datter af Vintapper Niels Juul.

Wiberg. II. p. 80. — Saml. til Fyns Hist. og Topogr. III. p. 23—25. — Univmatriklen. II. p. 184.

*Tro-hjertig Løck-Ønskning til Hr. Jacob Joensøn Buck, Sogne-Præst til Aalsøe og Hoed Menigheder og Anne Hans-Daatter Cappel d. [24. Nov.] 1697. Kbh. [Aftrykt i Fra Randers Amt. VIII. 1914. p. 126—30].

Sørgedigt over Professor Oluf Erichsøn Torm. Kbh. 1698. Fol.

Allerunderdanigst Lyk-Ønskning til Kong Christian VI. paa Hs. Kgl. Maj.'s høitidelige Salvings-Fest d. 6. Junii 1731. Kbh. 4.

Bagge, Ove Georg Frederik, se: Erslew.

Bagge, Pauline Marie, Datter af Procurator Christian Bagge († $^{27}/_{3}$ 1798) i Odense.

I Aftenposten. 1792. Nr. 51. Tanker helliget min Søster, Ulrica Eleonora Bagge, paa hendes Confirmations-Dag. — Nr. 88. Tanker helliget min Fader, Procurator Christian Bagge, paa hans Fødselsdag.

Bagge, Peter, var Student, da han oversatte:

(I Univmatriklen findes han dog ikke).

De ni Tvillinger. En Ridder og Spøgelsehistorie fra det 11te Aarhundrede. Kbh. 1807. [Anm. i L. Eft. 1807. p. 815 (af R. Nyerup)].

Bagger, Christian, er f. i Lund, Søn af daværende Lektor ved Gymnasiet, senere Professor ved Universitetet smstds. Ole Bagger (f. 1607, † 1677) og Marie Lauridsdatter († 1650). Han blev 1671 indskrevet ved Kbh.'s Universitet »ex acad. Carol. Lund.«, kaldtes $^{11}/_{3}$ 1676 til Sognepræst i Faxe og tog $^{1}/_{7}$ 1682 Magistergraden. † 1710.

Han var gift, men Hustruens Navn kendes ikke.

Wiberg. I. p. 348. — Univmatriklen. II. p. 29. 113.

Theses miscellaneæ. Hafniæ. 1672. 4. [Præs. Petr. Chr. Blichfeld].

Bagger, Christian, er f. $^{19}/_{1}$ 1692 i Kbh., Søn af nedennævnte Biskop Hans Bagger i hans 2. Ægteskab. 1703 blev han sat i Sorø Skole, hvorfra han blev Student 1709. 1710 tog han Baccalaurgraden. 1712—15 var han Alumnus paa Borchs Kollegium og begav sig 1715 paa en Udenlandsrejse. Under denne blev han Professor designatus. Da han 1720 kom hjem, blev han Professor i lavere Matematik, 1722 i Logik og senere i Jura. 1729 blev han Assessor i Højesteret, 1733 Justitsraad og 1736 Dr. juris bullatus. 1738 beskikkedes B. til Stiftamtmand i Bergen, hvor han † $^{13}/_{4}$ 1741.

Han ægtede $^{17}/_{7}$ 1733 Marie Elisabeth Brandt, f. Müller († $^{23}/_{2}$ 1769), Enke efter Viceborgmester Brandt († 1731).

Huitfeldt-Kaas i Biograf. Lex. I. p. 423. — Giessing. II. p. 38. — Hundrup, Biograph. Efterretn. om Doctores. p. 134. — S. A. Christensen, Matematikens Udvikling. 1895. p. 212—13. — Borchs Kollegiums Festskrift. 1889. p. 140. 166. — Univmatriklen. II. p. 338. 345.

De therapeutis apud Philonem Judæum in libro de vita contemplativa exercitium historico-criticum. Hafniæ. 1712. 4. [Resp. Nic. Fogh].

Creophagiam ante diluvium licitam fuisse defendet. Hafniæ. 1714. 4. [Resp. Sev. Glatved].

De epulis feralibus veterum Ebræorum diss. historico-philologica. Hafniæ. 1714. 4. [Resp. Petr. Schultz]. (Af denne Disp. findes desuden 2 noget forskellige Udgaver; jfr. Bibl. Dan. I. p. 125).

Bagger, Frederik, er f. 1710 ved Kerteminde paa Gaarden Risinge, der ejedes af hans Fader Poul Bagger (f. $^{23}/_{6}$ 1670, † $^{27}/_{9}$ 1722); hans Moder hed Pernille Køhke (f. $^{23}/_{4}$ 1669, † $^{27}/_{6}$ 1731), hun var Enke efter Cai Mathiesen Praem (f. $^{14}/_{5}$ 1656, † $^{21}/_{1}$ 1697). B. blev først sat i Kerteminde og siden i Odense Skole, hvorfra han blev Student 1730. Efter at have taget teologisk Examen blev han Huslærer hos Sognepræsten til Brahetrolleborg og Krarup Fr. Schurmann. Under sit Ophold der prædikede han undertiden for Herskabet paa Brahetrolleborg og lagde sig forøvrigt efter Medicin; for at uddanne sig videre i dette Fag rejste han 1736 til Altona. 1737 tog han juridisk Examen for ustuderede. Nogle Aar efter blev han antaget til Maître d'hôtel paa Brahetrolleborg hos Grev Reventlow og overtog 1746 Brendegaard i Forpagtning under Baroniet. Denne Gaard, der var meget forfalden, ophjalp B. og tjente saa meget, at han 1760 kunde købe Herregaarden Julskov. Aaret efter blev han Kammerraad, 1781 Justitsraad og tilsidst Etatsraad. † ugift $^{23}/_{2}$ 1791. 1789 fik han tildelt Guldmedaillen pro meritis. (jfr. Fonden ad usus publ. I. p. 116.). Sin store, ved ihærdigt Arbejde, erhvervede Formue anvendte han til at stifte en Række Legater.

J. P. Petersen i Biograf. Lex. I. p. 423—24. — 1) Kay Praem, Til Hr. Frid. Bagger. 1781 (Særtryk af Maanedl. Till. til de aalborgske Efterretninger. 1781. p. 89—93). — 2) Iversens almeennytt. Saml. XXII. 1791. p. 307—79: Aftiggede Personalier. — 3) Iris. 1792. II. p. 113—62, 225—78. Personalia betreffende Hr. Friderich Bagger, sammenskrevne af ham selv, nogle Anmerkninger og et lidet Tillæg af Kay Praem, udg. af J. H. Tauber (med Tillæg af forskellige af hans Legater og hans af ham selv skrevne Gravskrift). (1—3 blev udg. u. T. Personalia, betr. Hr. Frid. Bagger. Kbh. 1792. 4.; jfr. Kritik og Antikr. 12. H. p. 674—79). — Ejnar Pedersen, Friderich Bagger til Julskov. Nyborg. 1919. — Iris. 1793. p. 1—48. Tauber, Grundtræk til et Skilderie over Menneskevennen Fr. Bagger. — W. H. F. Abrahamson, Fr. Bagger, den Vindskibelige. Kbh. 1794. — Th. Aabye, Samleren f. Landboen. I. 1789—90. p. 45—55. — Ny kristelig Samler. XXI. 1875. p. 193—221. — N. Rasmussen-Søkilde, Minder om Brahetrolleborg. 1870. p. 116—20. — Samme, Holstenshus. 1875—78. p. 356—58. — Samme, Hillerslev og Østerhæsinge Sogne. 1881. p. 77. — Landbrug og Landmænd i Danmark. 1888. — Univmatriklen. II. p. 518. — Om nogle af hans Legater jfr. A. F. Mülertz, Efterretn. om Nyborg Skole. 1821—23. p. 88. — Odense Skoleprogr. 1850. p. 37—39, 41—44.

Instrux eller Bye-Lov for Revsvindinge Bye Juulschous Gods. Odense. 1773. [Anm. i Fortegn. o. Trykkefrihedsskr. III. p. 223—24]. [Optr. i Vider og Vedtægter. I. 1906. p. 480—98, og i Ejnar Pedersen, Fr. Bagger. p. 97—117].

*Maade, hvorledes man med samme Plov og Beester kan pløje smalle Furer. Odense. 1773. (jfr. E. Pedersen, Fr. Bagger. p. 173). [tidligere trykt i Danm. og Norges oeconom. Magazin. III.; jfr. nedenfor].

Legatum fra Juulschou paa 21000 Rigsdaler 1781. Odense. — Erindringer til velagte, kiere og elskeligste, Juulschous Bønder, samt andre forestaaende Legati Vedkommende. Odense. 1781. [Trykt i Almeennytt. Saml. III. 1781. p. 227—81; anm. i Danmarks Litt. Progr. II. p. 125—35]. — Optrykt: Odense. 1880.

Naturlige Aarsager til Jordgrødens Formindskelse og deraf flydende Dyrtid, hidrørende deels fra Skaberens alvise Indretning ved Jordklodens i Kræfter gradatim Aftagelse, deels fra Menneskens egen feiltagende frie Villie, paa en tildeels hidtil uoplyst Maade fremstillet. Odense. 1787. [Anm. i L. Eft. 1787. p. 317 (af J. Mandix)].

I Danmarks og Norges oeconom. Magazin. III. 1759. p. 333—37. En forsøgt Maade, hvorledes man med samme Tid, Plov og Bæster uden mindste Umage eller uden Besværlighed kand pløye smale Furer.

Breve til Købmand P. Eilschow og dennes Enke $^{27}/_{9}$ og $^{15}/_{12}$ 1783 i C. Nyrop, Om danske Sæbesyderier. 1903. p. 112—18; E. Pedersen, Fred. Bagger. p. 155—59 (p. 163—67 er trykt et Brev ($^{9}/_{3}$ 1786) til Eilschows Enke).

Bagger, Hans, er f. i Lund $^{23}/_{9}$ 1642, Broder til ovennævnte Præst Chr. Bagger. B. studerede dels i Upsala, dels i Greifswald, tog 1664 Baccalaurgraden ved Kbh.'s Univ., blev 1668 Rektor ved Ystad Skole og Magister i Lund 1670. $^{5}/_{4}$ 1674 kaldtes han til Sognepræst i Trolleborg og Maglarp. 1683 blev han Provst. † $^{20}/_{10}$ 1722.

Han ægtede 1. 1674 Karna Wichmand, Datter af Professor med. Nils Wichmand i Lund. 2. Sophia Amalia von Brunow (f. 1659, † 1702), Datter af Oberstlieut. Carl v. Brunow og Margreta Aalborg.

G. J. Sommelius, Disp. acad. in hist. acad. Lund. II. 1757. p. 59—60. — Cawallin, Lunds st. herdaminne. II. p. 123—24. — Univmatriklen. I. p. 322.

Disputatio de fortitudine. Lond. Scan. 1667. 4. [Præs. Petrus E. Ljung].

Diss. politica, modos imperium adeundi legitimos exhibens. Lond. Scan. 1669. 4. [Præs. Eric. Elfvedal]. (Denne sidste Disputats er fejlagtig tillagt hans Broder, den senere Biskop).

Bagger, Hans, er f. $^{23}/_{8}$ 1646 i Lund, Broder til foregaaende. 1656 kom B. i Lunds Katedralskole, hvorfra han blev Student 1663. S. A. har han sikkert været i Kbh., men $^{22}/_{3}$ 1663 immatrikuleredes han ved Universitetet i Greifswald, hvor han opholdt sig i 3 Fjerdingaar. Derefter drog han til Rostock og vendte 1664

tilbage til Kbh., hvor han tog Baccalaurgraden og blev Dekan paa Kommunitetet og Alumnus paa Walkendorfs Kollegium. 1666 fik han det Winstrup-Resenske Rejsestipendium og studerede dette og det følgende Aar i Wittenberg og Leipzig. Senere begav han sig til Jena, Erfurt, Berlin og flere Steder og vendte først hjem 1669. Aaret efter tog han ved det nyoprettede Universitet i Lund Magistergraden. Den svenske Konge Carl XI gav ham Kongebrev paa Professoratet i teoretisk Filosofi og Konrektoratet ved Lunds Katedralskole. 1672 fulgte han med et svensk Gesandtskab til England, og trods adskillige Paamindelser fra den svenske Regering vendte han først 1674 tilbage efter at have studeret orientalske Sprog i Oxford og Cambridge og besøgt forskellige Universiteter i Holland. Efter sin Hjemkomst fik han Tilbud om Professoratet i orientalske Sprog ved Lunds Universitet. Men da han $^{28}/_{4}$ s. A. af Christian V blev kaldet til Stiftsprovst og Sognepræst ved Vor Frue Kirke i Kbh., fik han af den svenske Regering Tilladelse til at forlade Sverrig. 1675 kreeredes han til Doctor Theologiæ og s. A. blev han udnævnt til Sjællands Biskop. † $^{30}/_{8}$ 1693.

Han ægtede 1. $^{12}/_{11}$ 1674 Margrethe Faber, f. Schumacher (f. $^{20}/_{8}$ 1648, † $^{1}/_{6}$ 1690), Søster til Griffenfeld, Enke efter Sognepræst til Vor Frue Kirke Jacob Faber (f. $^{10}/_{10}$ 1622, † $^{20}/_{2}$ 1674). 2. $^{30}/_{4}$ 1691 Søster Svane (f. 1656, † 1730), Datter af Biskop Hans Svane (f. $^{27}/_{3}$ 1606, † $^{26}/_{7}$ 1668) og Marie Fuiren († 1694). Hun havde forud været 2 Gange gift.

S. M. Gjellerup i Biograf. Lex. I. p. 424—26. — Univ. Ligprogram $^{18}/_{9}$ 1693. — L. H. Hylling, Ligpr. over Hans Bagger. Kbh. [1693]. — Zwergius. I. p. 308—45. — G. J. Sommelius, Skånska clericiets hist. III. 1763. p. 166—80. — Pontoppidans Annaler. IV. p. 92—96. — Østs Archiv. IV. 1825. p. 345—66 (af G. L. Baden). — J. Haas, Sjæll. Biskopper. 1761. p. 81—88. — Schønaus danske l. Fruentimmer. 1753. p. 600—2. — Bircherods Dagbøger, v. Molbech. 1846. p. 276. — Nyt theol. Bibl. XVI. 1830. p. 133—213 (af Jens Møller). — Hundrup, Biograph. Efterretn. om Doctores. p. 34. — O. Wolffs Journal. 1812. I. p. 268—70. — A. Halling, Meine Vorfahren. II. 1905. p. 169—83. — Univmatriklen. I. p. 322.

Brevis diss. de principiis perfectivis syllogismorum et in primis de ipsissima reductione. Hafniæ. 1665. 4. [Resp. Canut. Jac. Kiergaard].

Fasciculus quæstionum aliquot philosophicarum. Hafniæ. 1665. 4. [Resp. Georg. Herm. Hannæus].

Jubilæus academicus de felicitate ecclesiæ in hoc statu per Lutherum parta, collata cum ejusdem miseria sub Rom. Papatu oppressæ publ. panegyri celebratus in ill. ad Albim Academia. Wittebergæ. 1666. 4.

Disp. philologico-theologica de nomine Jehova Messiæ appropriato ex Jerem. 23. v. 8 & 33. v. 6. Wittebergæ. 1667. [Præs. Abrah. Calovius].

Φθόνος ἐζοστρακίζων, sive Ostracismus leviter adumbratus, et, qvantum fieri potuit, cum Petalismo comparatus. Londini Scanorum. 1670. 4. [Præs. Eric. Elfvedalius].

Diss. de principiis cognoscendi naturalibus. Londini Scan. 1671. 4.

Priora Aristotelis analytica. Londini Scan. 1671.

De bono disputatio. Lundæ. 1672. 4. [Resp. David A. Krokius]. (Sommelius anf. St. p. 178).

De jure onomatopoias. Londini Scan. 1672.

H. O. B., En almindelig Bøn, at bruge i disse besværlige farlige Tider, oc dagligen at bede oc læse baade i Kircken saavelsom hiemme i Huset. Kbh. u. A. [1675]. (Anonym).

Bønner oc Lectier til de trende almindelige Faste oc Bede Dage, som effter Christian V Befalning ere forordnede at holdis udi Dannemarck d. 17. og 24. Sept. og 1. Oct. udi Norge d. 15. 22. og 29. Oct. Aar 1675. Kbh. (Anonym). [Som Anhang med særskilt Paginering og Signatur: Tvende Bededags Prædickener, den Første kaldet et Lands Randsagning, et Lands Frelse, beviist af Propheten Zophonia II. Cap. i de 7 første Vers. Den Anden, Et Lands Gud, et Lands Salighed, bekiendt af den kgl. Prophet Davids 144. Psalme. Kbh. u. A. [1675]. Den anden Prædiken haves ogsaa med særskilt Titelblad, men uden Forandring af Paginering og Signatur].

Bønner oc Lectier til de trende almindelige Faste oc Bede-dage, som efter Christian V Befalning ere forordnede at holdis udi Danmarck d. 2. 9. og 16. Junii, udi Norge d. 30. Junii, 7. oc 14. Juli 1676. Kbh. (Anonym). — Christianiæ. (1676).

Bønner oc Lectier til de trende almindelige Faste- oc Bededage, som ere forordnede at holdes udi Danmark d. 4. 11. og 18. May, udi Norge d. 18. 25. May oc 1. Juni 1677. Kbh. 1677. (Anonym). [Som Anhang med særskilt Paginering og Signatur, men uden Titelblad: Meditationes in textus litaneuticos: Amos. 9. 8—10 et Hos. 14. 2—3]. — Christianiæ. 1677. (uden Anhang).

Bønner oc Lectier til de trende almindelige Faste- oc Bede-dage, som efter Christian V Befalning ere forordnede at holdis udi Dannemarck d. 19. 26. April. 3. May, udi Norge d. 3. 10. oc 17. May 1678. Kbh. (Anonym). — Christianiæ. (1678).

Bønner oc Lectier til de trende almindelige Faste- oc Bede-dage udi Dannemarck d. 28. Martii, 4. oc 11. April, udi Norge d. 9. 16. og 23. Maji. Aº 1679. Kbh. (Anonym). — Christianiæ. (1679).

Gebete und Texte, welche auff die drey allgemeinen Fast- und Bet-Tage hochfeierlich zu halten verordnet worden in Dännemark 28. Martii, 4. und 11. Apr., in Norwegen 9. 16. und 23. Maji. Kph. 1679. (Anonym).

Bønner oc Lectier til de trende almindelige Faste- oc Bede-Dage. 1680. Kbh. [1680]. (Anonym).

Bønner oc Lectier til de trende almindelige Faste- oc Bede-Dage. 1681. Kbh. [1681]. (Anonym).

Archiæpiscopi Hafniensis literæ intercessoriæ ad omnes theologos ecclesiæ nostræ Germanicæ [de dato Havniæ d. 9. Maj 1682]. Wittebergæ. Fol. [Anbefalingsskrivelse for Mag. Joh. Schmidius.]

Bønner oc Lectier til de trende almindelige Faste- oc Bede-dage udi Danmarck d. 3. 10. oc 17. Maji, udi Norge den 5. 12. oc 19. Julii A° 1682. Kbh. (Anonym).

Litania publica indicta a Christiano V in Dania d. 3. 10. et 17. Maji, in Norvegia d. 5. 12. et 19. Julii 1682, et quoad priores textus piis meditationibus illustrata. [Hafniæ].

Bønner oc Lectier til de trende almindelige Faste- oc Bededage udi Danmarck d. 27. Apr., 4. oc 11. May, udi Norge d. 15. 22. oc 29. Junii 1683. Kbh. (Anonym).

Bønner oc Lectier til de trende almindelige Faste- oc Bede-Dage udi Danmarck d. 18. 25. April oc 2. May, udi Norge d. 6. 13. oc 20. Junii 1684. Kbh. (Anonym).

Texter oc Bønner til en extraordinarie alm. Faste- oc Bede-dag, som aarligen skal holdis baade i Danmarck oc Norge den fierde Fredag efter Paaske. Kbh. 1686. (Anonym).

Gebet und Texte, welche an dem extraordinaire allg. Fast- und Bet-Tag, in Dännemarck und Norwegen jährlich am vierten Freytag nach Ostern hochfeyerlich sollen gebrauchet werden. Cph. 1686. (Anonym).

De meritis Adami in statu integro. Hafniæ. 1688. 4. [Resp. Joh. Volckmar]. (jfr. Danske Mag. 5. R. III. p. 233).

Theses nonnullæ miscellaneæ. Hafniæ. 1690. 4. [Resp. Joh. Ostenfeld].

Iflg. Nyerup. p. 29 skal han ogsaa have udgivet Bededagsprædikener, muligvis som Anhang til Bønnerne og Lectierne for Aarene 1676. 1678—81.

Hans Betænkning af $^{11}/_{8}$ 1684 om Hugenotternes Bosættelse i Danmark er trykt i Minerva 1790. III. p. 146—201 og i Fallesens theol. Maanedsskr. XII. 1808. p. 289—351 (jfr. L. Eft. 1810. p. 463—64; C. Falster, Amoenitates philol. III. 1732. p. 1—7; Odense Skoleprogr. 1857. p. 30; Nyt theol. Bibl. XVI. 1829. p. 157 ff.).

Hans Reglement for Ministerio i Helsingør ang. de indkvarterede af fremmed Religion 10. Jan. 1686 findes trykt hos Zwergius. p. 325—37.

I Iris og Hebe. 1803. II. p. 39—45. Consilium apodemicum. 1690.

Fortaler til Hugo Grot, Om den Christen Troes Sandhed. Ofversat aff Th. Bartholin. Kbh. 1678. — Forordnet Alterbog udi Danmark og Norge. Kbh. 1688. (iflg. Nyt teol. Bibl. V. 1823. p. 150 skal han være den egentlige Forfatter af Ritualet; jfr. A. C. L. Heiberg, Th. Kingo. 1852. p. 87; Kirkehist. Saml. 5. R. V. p. 206—07. Fortalen skal være oversat paa Engelsk af I. Brink). — J. Lassenius, Das betrübte und von Gott reichlich getröstete Ephraim. Kph. 1692.

I Henr. Bornemanns Ligpr. over Chr. Casp. Schøller. Kbh. 1679. Fol. et Digt.

I Kirkehist. Saml. 4. R. II. p. 144—46. 148—50. 153—57. 169—70. 4 Breve ($^{17}/_{3}$ 1684, udat., $^{23}/_{8}$ 1685 og udat.) til Biskop H. Bornemann; i Nord. Ugeskrift for en forbedret Retskrivning. 1837. p. 427—28. Brev ($^{9}/_{7}$ 1689) til Sognepræst i Ørsløv Niels Holgersen.

Han førte i nogle Aar Brevvexling med Kardinal Albani, den senere Pave Clemens XI ang. Katolikernes Forsøg paa at vinde Indgang i Danmark. (jfr. E. Pontoppidan, Marmora Danica. I. 1739. p. 66; Schönaus danske l. Fruentimmer. I. 1753. p. 602—4; Pontoppidans Annales. IV. p. 94—95.).

Om hans efterladte Haandskrifter se: Zwergius. p. 344—45.

Bagger, Jacob, er f. 1718 (?) i Hvirring, Søn af Sognepræst Jacob Bagger (f. 1673, † $^{21}/_{11}$ 1717) og Karen Cathrine Holm; hun ægtede senere Borgmester Hans Ottesen Langemach i Kallundborg. B. blev Student 1735 fra Kallundborg Skole og tog $^{15}/_{8}$ 1737 teologisk Examen med Laud. 1740 blev han Dekan paa Kommunitetet og rejste udenlands 1741—43. Aaret efter sin Hjemkomst blev han Sognepræst til Skamstrup og Frydendal. 1771 forflyttedes han til Hagested og Gislinge og 1779 til Kundby, hvor han † 1789.

Han ægtede 1. $^{16}/_{6}$ 1745 Cathrine Hedvig v. Aspern (f. 1721, † $^{10}/_{12}$ 1749), Datter af ovenn. M. W. v. Aspern. 2. $^{30}/_{6}$ 1751 Vibekke Buch (f. 1730, † $^{25}/_{12}$ 1804), Datter af Claus Buch til Gislingegaard.

Wiberg. II. p. 267. — F. Algreen Ussing, Kallundborg. 1869. p. 32—33. — Univmatriklen. II. p. 563. — Personalh. Tidsskr. V. p. 58; 2. R. IV. p. 28.

Annotationes quædam de clientibus et patronis veris apud Romanos et convenientia nostris temporibus. Hafniæ. 1738. 4. [Resp. Fr. Chr. Westphal].

Diss. philosophico-moralis de mendacii et æquivocationum deliberatarum convenientia. Hafniæ. 1739. — Continuatio. Hafniæ. 1739. 4. [Resp. Otto Joh. Langemach].

En gudfrygtig Regierings Fortplantelse paa Efterkommerne i samme Slægt. Prædiken paa den alm. Jubel- og Taksigelses-Fest d. 28. Oct. 1749. Kbh. 1750. 4.

Bagger, Laurids Olsen, Broder til Biskop Hans Bagger. $^{4}/_{6}$ 1665 blev han immatrikuleret ved Kbh.'s Universitet med Tilføjelsen »ex acad. Gryphiswaldensi«. Zwergius meddeler ogsaa (p. 310), at Hans Bagger under sit Studieophold ved Greifswald's Universitet

var sammen med en ældre Broder. 1666 tog B. Baccalaurgraden. † som Præst i Viken i Bohuslen 1685.

Bibl. Dan. III. p. 971. — Lengnick, Niels Bagger. — Univmatriklen. I. p. 329. 332.

Disp. logica de enunciationibus æqvivoce exponibilibus. Hafniæ. 1666. 4. [Resp. Cornelius Paulinus].

Annotata nonnulla circa propositionem propriam et impropriam, quibus accedunt tres qvæstiones. Hafniæ. 1667. 4. [Resp. Laur. Alb. Schrøder].

Bagger, Matthias Olsen, er f. i Christianssand c. 1683; Søn af daværende Hører, senere Sognepræst sstds. Ole Hansen Bagger; han blev Student fra Sorø 1701; paavirket af jesuitiske Præster hos den franske Gesandt i Kbh. gik han over til den katolske Tro og opholdt sig i nogle Aar ved Jesuiter-Kollegiet i Strassburg. 1706 var han atter i Kbh., hvor han tog Baccalaurgraden. Derefter rejste han atter udenlands og blev Underbibliotekar ved det kgl. Bibliotek i Madrid; da han maatte forlade denne Plads, tog han til Mexiko, hvor han opholdt sig i 3 Aar. Senere var han ansat hos den kejserlige Ambassadør i London, Grev Staremberg, men traadte ud af den katolske Kirke og maatte derfor opgive denne Stilling. 1725 var han ansat som Tolk ved det kgl. Bibliotek i Paris, hvor Holberg paa sin Udenlandsrejse traf sammen med ham. Han optog imidlertid sin Løn forud og flygtede derpaa. Danmark besøgte han et Par Gange, og under sit sidste Besøg 1740—42 erhvervede han sig Grams Yndest, saa at denne overdrog ham at oversætte Knytlinga Saga paa Latin til den paatænkte men aldrig fuldførte Udgave af denne Saga (jfr. Bibl. Dan. III. p. 38). Inden Arbejdet var tilendebragt, forlod han imidlertid Danmark og fortsatte sin omflakkende Tilværelse. 1744 var han i London og indsendte herfra en Ansøgning til Kongen af Danmark om Ansættelse ved det kgl. Bibliotek eller en anden passende Stilling. Ansøgningen blev afslaaet. Hans videre Skæbne er ganske ukendt.

Chr. Bruun i Biograf. Lex. I. p. 427—28. — Holbergs Epistler, v. Bruun. IV. p. 25—28. 407—10. — Holbergs trende Epistler. 1857. p. 123. — Nyt hist. Tidsskrift. VI. p. 376—83. — Hist. Archiv. 1878. I. p. 318—20. — Kirkehist. Saml. 4. R. IV. p. 392—98. — Universitets-Matriklen. II. p. 267.

Bagger, Oluf, er formodentlig Søn af Borgmester Claus Olufsen Bagger (f. 1554, † $^{1}/_{10}$ 1629) i Køge. $^{10}/_{10}$ 1621 findes han im-

matrikuleret ved Kbh.'s Universitet med Tilføjelsen »Ex schola Bremensi«. Hans senere Skæbne kendes ikke.

Universitetsmatriklen. I. p. 53.

Epithalamium in nuptias M. Johannis Erasmi Brochmand, Professoris, et virginis Druidæ Thomæ Finckii filiæ. Hafniæ. 1623. 4. [Forfattet sammen med Th. Bang].

Physicarum exercitationum exercitatio proæmialis de physicæ constitutione. Hafniæ. 1624. [Præs. Franc. Nic. Rosenberg]. (jfr. Bibl. Dan. II. p. 105—6).

Bagger, Peder, er f. 1663, døbt $^{8}/_{2}$, i Køge. Han er muligvis identisk med den Petrus Nicolai, der 1685 blev indskrevet fra Køge Skole ved Universitetet (jfr. Universitets-Matriklen. II. p. 140). Han maa derefter være rejst udenlands, thi 1689 tog han i Utrecht den medicinske Doktorgrad ved nedennævnte Skrift. Hans senere Skæbne er ubekendt.

Ingerslev, Danmarks Læger. II. p. 81. — Kr. Carøe, Den danske Lægestand. Doktorer og Licent. p. 7. — Personalhist. Tidsskr. V. p. 49.

Disp. medica inaug. de hydrophobia. Trajecti ad Rhenum. 1689. 4. [Præs. Herm. van Halen].

Bagger, Peder, er f. $^{8}/_{1}$ 1714 i Hellested, Søn af nedennævnte Rudolph Moth Bagger i dennes 2. Ægteskab. B. blev Student 1732 fra Roskilde, tog 1733 Baccalaurgraden og teologisk Examen 1741 og blev 1746 personel Kapellan hos Faderen. $^{6}/_{12}$ 1748 kaldtes han til Sognepræst for Fuglse og Krønge, hvor han † April 1762. Han ægtede Karen Neuspitzer († $^{15}/_{12}$ 1769), der senere ægtede hans Eftermand i Kaldet Hans Jacobsen Tage (f. 1715, † 1782).

Wiberg. I. p. 403. — Univmatriklen. II. p. 537. 543.

Diss. de vultu Mosis radiante, ad Exod. 34, 29. Hafniæ. 1736. 4. [Resp. Pt. Nic. Kleist].

Specimen de Micha idolatra ad Jud. 17 & 18. Hafniæ. 1737. 4. [Resp. Pt. Nic. Nygaard].

Part. I. de festo expiationis, Lev. 16 & 23. v. 27, Num. 29. 7. etc. Hauniæ. 1738. 4. [Resp. Mich. Lorentzen].

Bagger, Rudolph Moth, er f. 1677 eller 1679 i Kjølstrup, Søn af Sognepræst Peder Poulsen Bagger († 1704) og Elisabeth Thestrup (f. 1648, † 1688). B., der er opkaldt efter den 1675 afdøde Biskop Rudolph Moth, hvis Enke holdt ham over Daaben, blev først sat i Kerteminde og senere i Odense Skole, hvorfra han dimitteredes 1697, og tog 1699 Baccalaurgraden. I nogen Tid var

han Huslærer hos Stiftamtmand Wind paa Jullinge. Efter Peder Syvs Død kaldtes han $^{4}/_{3}$ 1702 til Sognepræst i Hellested. 1742 blev han Vice-Provst og 1744 virkelig Provst i Stevns Herred. † $^{18}/_{3}$ 1755.

Han ægtede 1. Ane Kirstine Pedersdatter Syv, Datter af Peder Syv. 2. Edle Margrethe Bircherod (f. 1688, † 1717), Datter af Sognepræst til Kirke-Værløse Jens Bircherod (f. 1662, † $^{6}/_{1}$ 1697) og Else Mouritsen. 3. Else Bircherod (f. 1698, † 1754), Datter af Sognepræst til Birkerød Frederik Christian Bircherod (f. 1670, † 1702) og Johanne Guntzager.

Treschow, Danske Jubellærere. p. 266—68. — Wiberg. I. p. 573. — Personalh. Tidsskr. II. p. 238. — Univmatriklen. II. p. 226. 245.

I »Sermones ad clerum« 1740 ff. V. p. 81—102. Davids Bøn for Guds Kirke, af Psalm. 51. v. 20, 21. Eenfoldeligen fremsat ved Dionysii Lande-Mode i Roeskilde den 12. Oct. 1746.

Baggesen, Jens, se: Erslew.

Bakke, Lorents (Andreas), er f. c. 1745 i Kolding, Søn af Sognepræst Matthias Bakke (f. $^{6}/_{10}$ 1709, † $^{28}/_{8}$ 1767). Han blev 1763 Student fra sin Fødebys Skole, tog 1771 Baccalaurgraden, var rimeligvis før dette Aar Hører ved sin gamle Skole, blev derefter Sergeant og tog Bolig i Odense.

Worm. III. p. 38. — Fyhn, Efterretn. om Kolding. 1848. p. 124. — Univmatriklen. III. p. 239. 309.

I Almeennytt. Saml. 1780 ff. V. p. 163—64. Om Kolibrien (af Altonaer gel. Merkur). — p. 423—48. Tildragelser med en engelsk Kjøbmand, som under Peter den stores Regiering blev paa Livstid forviist til Siberien. En Oversættelse. — VI. p. 29—41. Fru Mathilde Markhams Historie. — p. 46—51. Et ungt Fruentimmers Brev over de unge Ægtemænds Opførsel. — p. 76—78. En Historie, som virkelig har tildraget sig. — p. 138—40. Den nobiliterede Kræmmer, en Anecdote. — p. 141—44. Kjang-Tce eller Oprindelsen til Kongeriget Pontlyamas. — Desuden skal han have leveret Bidrag til Fyens Stifts Journal.

Balholmen, Anna Samuelsdatter.

En nye Viise, begynder saaledes: Hver Gang min Fod den stiger. Bergen. 1796. (jfr. Hj. Pettersen, Bibl. Norvegica. I. p. 552).

Ball, Edv. J. Han betegner sig paa Titelbladet af nedenanførte Bog som »Clerk of exports«. Rimeligvis har han tilbragt nogle Aar i Helsingør, hvor hans Bog er trykt.

Duties payables on goods, wares and merchandize imported into the U. St. of America from and after the 30th june 1800 etc. Revised. Elsinore. 1801.

Balle, Emanuel, se: Halvorsen.

Balle, Nicolai Edinger, se: Erslew.

Balle, Peder Thomsen, se: Erslew.

Balle, Thomas Pedersen, f. 1714, skal først have været Købmand paa Island; senere nedsatte han sig i Kbh. og handlede med ostindiske Varer. 1771 blev han Kvarterkommissær. † 5/10 1796.

Han ægtede Margrethe Elisabeth Schwartzkopff, Datter af Sognepræst i Kregome og Vinderød Isak Schwartzkopff (f. 1686, † 1754) og dennes 1. Hustru Maria Høyer.

Iris og Hebe. 1796. IV. p. 385. — Erslew. I. p. 55. — Personalhist. Tidsskr. II. p. 2. — Personalhist. Saml. V. 1906. 3. Tillæg. p. 113.

Han udgav: Den ypperlige Uhrgamle Elephant Ordens første Oprindelse. Kbh. 1760. 4. (Bogen indeholder M. Giøe Falksens Oration om den ypperlige og Uhrgamle Elephant-Ordens første Oprindelse og Fremgang — med Tilleg af Andmerkninger).

Oeconomiske Tanker ofver Island til høyre Betænkning. (1.—)2. Deel. Kbh. 1760—61. (jfr. Thoroddsen, Gesch. der isl. Geographie. II. 1898. p. 261; Adresseavisen. 1787. Nr. 130; Thaarup, Det danske Monarkies Statistik. 2. Udg. 1794. p. 248).

Joh. Albr. Bengel, Tresindstyve opbyggelige Taler over Johannes eller rettere Jesu Christi Aabenbaring, samt en Eftersamling af lige Indhold. Udgivet paa Tydsk i Stuttgardt 1747 og nu oversat i det danske. Kbh. 1765.

Islændernes Haab til Kongen om allernaadigst Forandring af deres haarde Skiæbne, hvorpaa beroer Dannemarks Flor, fremsat paa Islands Vegne. Kbh. 1771. [Anm. i Fort. o. Trykkefriheds Skr. II. p. 356].

Politiet i sin ægte Glands som en Grundfæstning til en Stats Magt og Lyksalighed. Kbh. 1795.

I Adresseavisen. 1787. Nr. 268 fremsatte han en Plan til et Handelsselskab og i Aftenposten. 1788. Nr. 1—2 Invitation til et Interessentskab udi en Handels-Convention til Factoriers og Fiskeriers Anlæg i Island.

Balling, Emanuel, er f. 13/12 1733 i Præstø, Søn af Købmand Jørgen Jensen Balling († 1743) og Bolette Cathrine Amunds († c. 1735). Faderen giftede sig 2. Gang 9/1 1737 med Anna Magdalene Dreyer († 1743). Efter Faderens Død kom han til en Købmand

i Præstø og blev siden taget i Huset af sin Formynder. Da han var konfirmeret, blev han antaget som Skriverdreng paa Gaunø. Senere blev han Fuldmægtig hos Notarius publicus i Helsingør. Her anlagde han et Eddike- og Hvidtøls-Bryggeri og begyndte at udgive i Trykken øresundske Skipperlister. Da Helsingør intet Bogtrykkeri havde, fik han 1767 Kgl. Privilegium paa et saadant og udgav fra 1768 fra dette en Adresseavis. Desuden oprettede han en almindelig Skriverstue, men intet af disse mange Foretagender var i Stand til at fri ham for trykkende Næringssorger. 1771 forlod han Helsingør og solgte sit Hus og sit Privilegium (jfr. Adresse-Avisen. 1771. Nr. 103). I Kbh. blev han ansat som Revisor ved det nylig oprettede Tallotteri; men denne Stilling var saa daarlig aflagt, at han for at tjene til Livets Ophold maatte »give sig i Sold til Boghandlerne« og besørge en Række Oversættelser o. l. B., der var stærkt interesseret for filantropiske Ideer, oprettede 1787 en »Realskole for Middelstandens Pigebørn« (jfr. Bog og Naal. II. p. 210 ff. 233 ff.). Skolen gik snart ind, men 1791 oprettede han »Det søsterlige Velgjørenhedsselskab«, i hvis Direktion han havde Sæde til sin Død. Desuden var han en af Medstifterne af »Selskabet for Borgerdyd« 1785. (jfr. H. Lund, Selskabet f. Borgerdyd. p. 3 ff.). † $^{22}/_{1}$ 1795.

Han ægtede $^{13}/_{7}$ 1768 Mette Marie Enghaven (f. 1736, † $^{2}/_{2}$ 1793), Datter af Postmester og Raadmand i Helsingør Andreas Jacob Enghaven († $^{8}/_{9}$ 1764) og dennes 1. Hustru Anna Catharine Wulf († $^{23}/_{3}$ 1753).

A. Jantzen i Biograf. Lex. I. p. 466—67. — Fr. Thaarup, Den virksomme Emanuel Balling. Kbh. 1795. — Aftenposten. 1795. Nr. 39—40. Fr. Thaarups Tale over B. — Søsterlig Velgjørenhed. Et Qvartalblad. VI. 1804. p. 109—13. — Haste i Iris og Hebe. 1795. I. p. 179—81. — P. C. S. Gad, Det søsterl. Velgjørenhedsselskab. 1840. p. 6 ff. — R. Petersen, For 100 Aar siden. 1888. p. 61 ff. — Penia. VII. 1812. p. 337—38. — Rahbek og Nyerup, Den danske Digtekunst under Chr. VII. p. 34. — Iris. 1795. II. p. 46—48. Tanker ved B.'s Grav. — Aftenposten. 1795. Nr. 10—14. Beretning om hans sidste Fødselsdag. — G. Sinding i Nordstjernen. 1895 – 96. Nr. 30. — Personalhist. Saml. V. 1906. 3. Till. p. 113. — Hostrup-Schultz, Helsingørs Embeds- og Bestillingsmænd. p. 54.

Forsøg til en Oversættelse af Dr. Edward Youngs Klager eller Nattetanker om Liv, Død og Udødelighed. Forfattet i ni Sange. Helsingøer. 1767. (Anonym). [Anm. i J. Lorcks dän. Journal. II. 1769. p. 215].

Tanker ved vor allern. Konges Kong Christian den Syvendes Hjemkomst d. 14. Jan. 1769. Kbh. 4.

Forsøg til en Oversættelse af Edw. Youngs ypperlige Afhandlinger om Den yderste Dag, tilligemed Religionens Magt, eller den seiervundne

Kierlighed og en Paraphrase over Jobs Bog. Forɑansket. Helsingøer. 1770. [Anm. i L. Eft. 1770. p. 334; Krit. Journal. 1770. p. 196, jfr. Ballings Gensvar i Helsingørs Adresse-Contors Efterretn. 1770. Nr. 29].

Upartiske Erindringer til Philopatreias, og Compatrioter, ang. deres udgivne patriotiske Skrivter, forfattede af en Enfoldig Borger i Februarii 1771. Kbh. (Anonym; Forf. er muligvis Balling, der ofte undertegnede sig med Bogstaverne E. B.).

Afbrudte Tanker i Anl. af Beskiermelses-Dagen d. 17. Jan. 1772. Af E. B. Kbh. 1772. 4. (Anonym). [Anm. i Krit. Journal. 1772. p. 65; Fort. o. Trykkefrihedsskrifter. II. p. 168].

Fridlev, eller den ædelmodige Prints. En Fortælning. Kbh. 1772. [Anm. i Fort. o. Trykkefrihedsskr. III. p. 56].

Ømme Tanker over Dyrenes Skiebne. Et Skalde-Digt. Kbh. 1774. [Anm. i Krit. Journal. 1774. p. 428; jfr. Fortalen til E. Youngs uopdigtede Centaur. 1775. p. XIII—XIV].

Følende Tanker ved Nordens Talsmands høie Formæling. Kbh. 1774.

O. Dalin, Comoedien den Misundelige i tre Akter. Oversat. Kbh. 1774. (Begyndelsen af Oversættelsen blev først trykt i H. Holcks Flyveblade. 1774. Nr. 20—23). [Anm. i Krit. Journal. 1774. p. 397].

Adskillige curieuse Anmærkninger og Efterretninger om den bekiendte lærde Emanuel Svedenborg. Uddraget af adskillige af hans Skrifter. Kbh. 1774. (Anonym). [Anm. i Krit. Journal. 1774. p. 411.]. — 2. Oplag. Kbh. 1780. (Anonym).

Brudesang til Prinds Friderich og Prindsesse Sophia Friderica deres Formæling. Kbh. 1774. 4. [Anm. i Krit. Journal. 1774. p. 375].

Den muntre og alvorlige Borger, et Uge-Blad. For Aar 1774. Kbh. (52 Nr.). (Anonym).

Søndags-Blad. 1774. 1. Aargang. Kbh. (52 Nr.). (Anonym).

Edw. Youngs tvende Sange om Taalighed i Lidelser. En Oversættelse. Kbh. 1774. (Anonym). [Anm. i Krit. Journal. 1774. p. 415].

Skuespil for Børn. 1ste Stykke. De kierlige Sødskende i 3 Acter. Kbh. 1775. [Anm. i Krit. Journal. 1776. p. 28; Krit. Tilskuer. 1775. p. 341].

Edw. Youngs uopdigtede Centaur eller halv dyriske Menneske i sex Breve til en Ven. Tilligemed denne berømmelige Forfatters Liv og Levnet. Oversat af E. Balling. Kbh. 1775. [Anm. i Krit. Journal. 1776. p. 97; Krit. Tilskuer. 1775. p. 185].

Lovtale over en skiult og fattig Heldt Mads Pedersen, Brandmand ved Brand-Compagniet i Kiøbenhavn, tilligemed nogle afbrudte Tanker over en Ildsvaade. Kbh. 1776. [Anm. i Krit. Tilskuer. 1776. p. 204].

Forsøg i det Følsomme. Kbh. 1777. [Anm. i L. Eft. 1781. p. 620; Krit. Journal. 1777. p. 292; Krit. Tilskuer. 1777. p. 361].

Den lidende Frelser i Urtegaarden og den korsfæstedes sidste Suk. Kbh. 1779. [Først trykt i Litteraturens Paketbaad. 1779. p. 49—56., jfr. p. 64—66; anm. i Krit. Tilskuer. 1779. p. 105].

Avis for Børn. 1.—4. Aargang. Kbh. 1779—82. (De to første Aarg. er udg. af N. Prahl; Resten af Balling anonymt. Titelbl. til 1. Aarg. og Nr. 1 af samme har Titlen »Adresse Avis for Børn«).

Venskabelige Breve. Skrevne af tvende danske Venner. Kbh. 1780. [E. Balling og Jens Cph. Tønder]. (Anonym). [Anm. i L. Eft. 1780. p. 81; Alm. dansk Litt.journal. 1780. p. 34].

Patrioten, et originalt dansk Ugeblad. 1782. 1ste Aargang. Kbh. 4. (52 Nr.).

Vaaren eller Foraaret. Kbh. 1782. [Anm. i L. Eft. 1783. p. 442]. — 2. Opl. Kbh. 1784. — Sommeren. Aarstidernes anden Deel. Kbh. 1784. [Anm. i L. Eft. 1784. p. 631]. — Høsten. Aarstidernes tredie Deel. Kbh. 1788. [Anm. i Kritik og Antikritik. 2. H. p. 697; jfr. Morgenposten. 1788. p. 805—6: Carmen panegyricum til Forf. af Høsten]. — Vinteren. Aarstidernes fierde Deel. Kbh. 1785. — Aars-Tiderne. Kbh. 1788. (bestaar af: Vaaren. 2. Opl. samt de 3 andre hver med særsk. Titel og Pag.). (jfr. Minervaregistret. p. 16).

Skilderie af en retskaffen Mand eller Sal. Capitain Fred. Lütkens Minde. Kbh. 1784. [Anm. i L. Eft. 1784. p. 155].

Moralsk Tankeskriin gjemmende 365 Tankesprog til Stytte for alle dem, der elske Dyd og Religion. U. St. o. A. [1786 iflg. Nyerup].

Plan til en Real-Skoele for vore Døttre. Kbh. 1787.

Venskabelige Sange. Kbh. 1787. [Anm. i L. Eft. 1788. p. 358; jfr. Ballings Gensvar i Aftenposten. 1788. Nr. 49].

Belidor i Hytten. En Fortælling. No 1. Kbh. 1789. [Anm. i Kritik og Antikr. 3. H. p. 249; jfr. H. Lund, Borgerdydskolen i Kbh. 1887. p. 54—57].

Den moerende Nyeaars-Gave, eller Samling af 32 muntre Sange, stemt i jevn Smag for Folk i alle Stænder. 2den Samling af mine Sange. Kbh. 1791. [Anm. i Kritik og Antikr. 10. H. p. 565; jfr. Hj. Pettersen, Bibl. Norvegica. I. p. 552].

Guldæblet eller Forældres Nyeaars-Gave til deres Børn, en Fortælling. Kbh. 1791. [Anm. i L. Eft. 1791. p. 41; Iris. 1791. I. p. 351; Kritik og Antikr. 8. H. p. 477; jfr. Aftenposten. 1791. Nr. 11].

Caroline og Lambert. En Fortælling. No 2. Kbh. 1792. [Anm. i L. Eft. 1794. p. 267; Kritik og Antikr. 12. H. p. 400]. — Nye Udg. Kbh. 1815. [Muligvis er det kun nyt Titelblad].

Huusmoderen eller den værdige Landboeqvinde. Et Priisskrift, som har vundet det Kgl. Landhuusholdnings Selskabs Agtelse og tilkiendt dets første Sølv-Medaille. Kbh. 1792. [Anm. i L. Eft. 1793. p. 385 (af V. C. Hiort); Iris. 1793. I. p. 324; Kritik og Antikr. 12. H. p. 697]. — 2det og forbedr. Oplag. Kbh. 1794.

Den wärdige bondhustrun. En prisskrift, öfwersatt med förändring och tillägg af Carl Fredr. Fallén. Lund. 1801.

Nytaarsgave for Tienestepiger. Aar 1794. Kbh. [Anm. i L. Eft. 1793. p. 825; Kritik og Antikr. 14. H. p. 575].

Nyeaars Foræringer til alle ædle unge Koner og Piger, som ønske at blive lykkelige Huusmødre. Kbh. 1795. [Anm. i L. Eft. 1795. p. 75; Kritik og Antikr. 17. H. p. 27; J. K. Høsts Nordia. I. 1795. p. 103].

Lindor og Elise. En original dansk Fortælling til behageligt Tidsfordriv. Kbh. 1799. (p. 403—737). [Overskrift over alle Sider: »Vinter-Afteners Tidsfordriv«; Fortællingen har først været trykt i Aftenposten. 1793. Nr. 90 — 1794. Nr. 102. Arkene blev aftrykt separat efterhaanden. Bogtrykkeren har ladet en anden, muligvis Sønnen, afslutte Fortællingen].

Helsingøers Adresse-Contors nye Efterretninger. U. St. [Helsingør]. 1768—71. 4. [Fra 1771 var Titlen »Almindelige Tidender, indeholdende Lærde-, Stats-, Handels-, oekonomiske og historiske Nyheder og Efterretninger.« $^{7}/_{11}$ 1771 udgik det sidste Blad; jfr. Thaarups Archiv f. Statistik etc. I. 1795. p. 201—2].

Kiøbenhavns Aften-Post. Kbh. 1772—95. (Udgaves til 1783 under Holcks Navn, men redigeredes af E. Balling; jfr. Bibl. Dan. IV. p. 605; Hist. Tidsskr. 4. R. IV. p. 393—94; Tilskueren i Kbh. 1788. p. 35. 77; Minerva. 1785. Aug. p. 35.).

Paketbaaden. 1. Aarg. 1777. [Nr. 1—19]. — Litteraturens Paketbaad. 1778—79. 2—3. Aargang. Kbh. 4. (Udg. af Holck; redig. anonymt af Balling).

I »Den danske Proteus«. 1766. Nr. 24. (p. 217—24): Adspredte Tanker. En Sommer-Aften i dette Aar.

I Bibliothek f. nyttige Skr. 1772. p. 423: Haab og Forglemmelse (jfr. Ewalds Digt: Haab og Erindring sstds. Nr. 52).

I »Kbh.'s Magazin«. 1774. p. 38—40. Ømme Tanker ved Mad. Judith Hee's Død $^{4}/_{2}$ 1774.

I Alm. dansk Bibliothek. 1778. I. 1. p. 91—100. En Landsbye-Scene. d. 29. Januarii 1778. — I. 2. p. 58—79. Selim og Selinde. En Fortælling. — II. p. 98—109. Om Haver.

I Samleren for Landboen. I. 1789. p. 339—50. Oles Frierie. [Dette Digt findes ogsaa særskilt udgivet i 2 udaterede Udgaver, samt en Udgave. Kbh. 1848].

I Figaro. 1866. Nr. 27. (og i For Romantik og Hist. V. p. 200—1) et Rimbrev af $^{1}/_{12}$ 1766 til Collin.

Til Enighedsselskabet og Det søsterlige Velgjørenheds Selskab har han skrevet endel Sange, af hvilke flere foreligger særskilt trykt.

I Aftenposten. 1789. Nr. 84. (Morgenposten. 1789. p. 817; Kritik og Antikr. 5. H. p. 111) indbød han til Subskription paa et periodisk Skrift: Sophie eller den ædle danske og norske Piges Dagbog, — men da der meldte sig for faa Subskribenter, opgav han dette Foretagende, der tildels skulde være en Oversættelse og Bearbejdelse af »Die Hausmutter«. (jfr. Aftenposten. 1790. Nr. 20 og 67).

I Aftenposten. 1793. Nr. 94 indbød han til Subskription paa en Samling af sine trykte og utrykte Skrifter. Den udkom aldrig.

Balling, Emanuel, f. 1769, se: Erslew.

Balling, Jens, er f. 1729 i Præstø, Broder til foregaaende. 1746 blev han Student fra Frederiksborg. Han var først Skoleholder i Næstved og fra 1752 i Fensmark. 1754 kaldtes han til Degn i Roholte. † $^{24}/_{5}$ 1763.

Han ægtede $^{5}/_{5}$ 1751 Johanne Wegner (f. $^{12}/_{12}$ 1734, † 1771), Datter af Kapellan i Næstved Niels Haar Wegner (f. $^{25}/_{3}$ 1699, † $^{1}/_{5}$ 1763) og Anne Rasmusdatter Overbye († 1758).

A. Petersen, Sjæll. St. Degnehist. 1900. p. 172. — Univmatriklen. III. p. 65.

Det lykkelige Cimbrien under Friderich den Femtes faderlige Regiering i Anl. af Jubel-Festen d. 16de—18de Oct. 1760, opsat som en musicalisk Samtale imellem Irene og Cimbrernes Skytsengel. Kbh. 1761. [Anm. i L. Eft. 1762. p. 5].

Ballum, Christopher Pedersen, er f. $^{10}/_{10}$ 1691 i Ballum, Søn af Sognepræst Peder Brorson i Ballum og Sara Bruun. Han blev Student fra Ribe 1706, tog 1708 Baccalaurgraden og var 1712—16 Alumnus paa Borchs Kollegium. 1716 tog han teol. Examen og kaldtes $^{30}/_{4}$ 1728 til Sognepræst i Lunde og Outrup. † 1736.

Han ægtede Elisabeth Carstensen, f. Lassen, der var Enke efter hans Formand i Kaldet Hans Friis Carstensen (f. 1683, † 1728).

Wiberg. II. p. 330. — Danske Saml. II. p. 61. — Borchs Kollegiums Festskrift. 1889. p. 166. — Ribe Skoleprogr. 1843. p. 29. — Univmatriklen. II. p. 314. 328.

Schediasma criticum disqvirens, num Virgilius in ecloga qvarta Bucolicorum secundum placitum Eusebii Phamphili Christo genethliacon dicat? Hauniæ. 1712. 4. [Resp. Joh. Adolph. Broersonius].

De Mithra, veterum Persarum idolo, diss. historica. I—II. Hafniæ. 1713—14. 4. [Resp. I. Matth. Gerh. Bonsach, II. Nic. Engelstoft]. (Af II haves ogsaa Exemplarer, hvor Titelbladet har en anden Vignet og hvor der tillige findes indsat en Dedikation til Hans Schack og Laur. Thura].

Exercitium philologico-criticum de voce תקוה Josv. c. 2. v. 18. Hafniæ. 1715. 4. [Resp. Matth. Scest].

Ballum, Niels, er f. i Kbh. $^{13}/_{10}$ 1748, Søn af Sætter Christian Ballum og Inger Ammentorp. Efter Faderens tidlige Død blev han opdraget i Christianshavns Børnehus. 1763 blev han Læredreng hos Vinhandler Barfred og 1772 Svend. Han lagde sig nu efter Studeringer og blev 1774 privat dimitteret til Universitetet. 1776 tog han teol. Examen med non, men erholdt Laudabilis

for Dimisprædiken. $^{18}/_{3}$ 1778 blev han residerende Kapellan ved Garnisonskirken. $^{28}/_{5}$ 1783 kaldtes han til Sognepræst til Kjeldbye paa Møn. † i Kbh. $^{15}/_{5}$ 1792.

Han ægtede 1. $^{15}/_{1}$ 1782 Ane Ballum († $^{8}/_{5}$ 1785). 2. $^{21}/_{8}$ 1785 Anna Dorothea Discher (f. $^{30}/_{10}$ 1753, † 1791). 3. $^{2}/_{5}$ 1792 den foregaaendes Søster Maria Margrethe With, f. Discher (f. 1752, † 1802), Enke efter Kapellan i Taarnby Foch Christian With (f. $^{20}/_{7}$ 1754, † $^{21}/_{6}$ 1785).

Wiberg. II. p. 76. — J. Paludan, Beskr. over Møen. I. 1822. p. 506—7. — Univmatriklen. III. p. 328.

Forklarende Omskrivning af Jesu Christi Lidelses-Historie, efter de fire Evangelisters Beretninger med Anmærkninger. Kbh. 1781. [Anm. i L. Eft. 1781. p. 625; Danmarks litt. Progr. II. p. 63].

Balslev, Christopher (Balzlau, Cph. Petræus), er f. $^{16}/_{1}$ 1628 i Odense, Søn af Stiftsskriver Peder Rasmussen og Karen Bruun, der senere ægtede nedennævnte Jens Poulsen Winding. 1647 blev han Student fra Odense Skole og rejste derpaa udenlands til forskellige Universiteter (bl. a. Leyden og Strassburg). $^{29}/_{7}$ 1658 tog han den medicinske Doktorgrad i Utrecht. 1660 vendte han hjem, og fik 1661 Privilegium paa at drive Apoteket i Odense, som han havde erhvervet sig ved sit Giftermaal; desuden praktiserede han som Læge. 1664 solgte han Privilegiet og købte 1671 Fraugdegaard. $^{16}/_{4}$ 1681 fik han Titel af Kancelliassessor. † $^{6}/_{9}$ 1693.

Han ægtede $^{20}/_{10}$ 1661 Karen Riisbrigh (f. $^{18}/_{9}$ 1635, † $^{6}/_{8}$ 1686), Datter af Borgmester Thomas Brodersen Riisbrigh og Enke efter Provinsialmedikus og Apoteker Stephen Ram (f. 1625, † $^{1}/_{8}$ 1658).

G. L. Wad i Biograf. Lex. I. p. 469. — O. Worms Ligprogr. $^{27}/_{9}$ 1693. — E. Pontoppidan, Marmora Danica. I. 1739. p. 237. — Suhms Samlinger. I. 2. p. 12. — Ingerslev, Danm. Læger. I. p. 533—34. — Kr. Carøe, Den danske Lægestand. Doktorer og Licent. p. 7. — H. Rørdam, Apotekervæsenets Oprindelse og Udvikling. 1899. p. 98—99. — Personalhist. Tidsskr. 5. R. VI. p. 147. — Bibl. Dan. III. p. 975. — Over hans Hustru udstedte Universitetet Ligprogr. af $^{27}/_{8}$ 1686, og Ludv. Stoud udg. sin Ligprædiken. Odense. u. A. 4.

Diss. medica inaug. de nephritide. Ultrajecti. 1658. 4.

I Bircherods Dagbøger, v. Molbech. 1846. p. 238—40 findes Uddrag af et Brev til Bircherod angaaende Balslevs Hustrus Død. (jfr. Personalh. Tidsskrift. 3. R. III. p. 200).

Balslev, Rasmus, er f. $^{16}/_{9}$ 1719 i Odense, Søn af Sognepræst til Tommerup og Brylle Jens Balslev (f. $^{3}/_{10}$ 1690, † $^{8}/_{8}$ 1761) og dennes 2. Hustru Maria Sophia Luja (f. 1698, døbt $^{20}/_{8}$, † $^{25}/_{8}$ 1731). B. blev Student fra Odense 1736, tog 1737 Baccalaurgraden og

teol. Examen $^{17}/_{1}$ 1743 med Haud. $^{13}/_{11}$ 1744 fik han Ventebrev paa Faderens Kald, men kaldtes $^{25}/_{8}$ 1747 til Sognepræst i Almind og Sjørslev. 1754 drog han til Tommerup som Faderens adjunctus et successor. Efter dennes Død 1761 blev han Sognepræst dér. 1777 fik han sin ældste Søn til adjunctus et successor. † $^{13}/_{5}$ 1779.

Han ægtede $^{2}/_{8}$ 1748 Cathrine Marie Juul (f. $^{12}/_{10}$ 1720, † $^{30}/_{8}$ 1787), Datter af Proprietær Hans Christensen Juul til Tyrrestrup og Elisabeth Clausdatter.

Et gammelt Haandskrift om den Balslevske Slægt. 1882. p. 4. 11. — B. Balslev, Stamtvl. over Fam. Balslev. 1901. p. 9. — Odense Adressekont. Efterretn. 1779. Nr. 22. (Th. Bredsdorff: Tanker ved R. Balslevs Begravelse.). — Aarbog for Hist. Samf. f. Odense og Assens Amter. 1918. p. 256—57. — Univmatriklen. II. p. 571. 580.

*Prædiken paa Trinitatis Søndag. Kbh. 1760. (anføres hos Worm. I. p. 57).

Et Vidnesbyrd om den vigtige Sandhed, at Intet i Verden setter os i en salig Tilstand, uden dette allene, at Gud føder os paa nye. Prædiken paa Trinitatis Søndag. Kbh. 1761.

Et Vidnesbyrd om den vigtige Sandhed, at de Siæle, som tilsidesætter det aabenbarede Guds Ord, de hindrer eller forspilder selv derved deres nye Fødsel og dermed følgende Salighed. Prædiken paa 1. Søndag efter Trinitatis. Kbh. 1761.

Et Vidnesbyrd om vores Frelseres Trofasthed imod de skiulte, udmattede og frygtsomme Siele, som dog i Troen søger ham. Prædiken paa 24. Søndag efter Trinitatis. Kbh. 1764.

Den livsalige Overeensstemmelse imellem Loven og Evangelium, saavel i vores Jesu Ord og Taler, som og i den ved dem virkede Gemyts-Beskaffenhed hos hans sande troende Tilhængere. Prædiken paa 8. Søndag efter Trinitatis. Kbh. 1765.

Et Vidnesbyrd om vores Frelseres hiertelige Medlidenhed, som Grunden til hans troende Tilhængeres betimelige eller velbeleylige Hielp, aflagt i en Prædiken paa 7. Søndag efter Trinitatis. Kbh. 1766.

Troens Kraft til at opbygge andre, især de Underhavende. Prædiken paa 21. Søndag efter Trinitatis 1764. Odense. 1773. [Anm. i Fort. o. Trykkefrihedsskrifter. III. p. 191].

Balslev, Rasmus, f. 1762, se: Erslew.

Bancke, Mogens, nævnes 1553 som Præst i Allinge og edfæstet Landsskriver paa Bornholm. Formodentlig er han 1558 bleven Præst i Svaneke og Ibsker. Senere var han tillige Provst over Bornholm. 1584 var han en af den bornholmske Gejstlig-

heds Deputerede ved Prins Kristians Hylding i Lund. Rimeligvis † 1588.

S. M. Gjellerup i Biograf. Lex. I. p. 471—72. — Rørdams Lyskander. p. 279. — Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. 1851. p. 183. 194. 495. — Brandt & Helveg. I. p. 73—75. Tillæg. p. 21. — Skaar, Norsk Salmehist. II. p. 187. — Rahbek & Nyerup, Den danske Digtekunsts Hist. I. p. 211. — Kirkehist. Saml. 5. R. II. p. 50. — Østs Materialier. p. 846.

Alle Søndagers og Fæsters Evangelier udi Riim at siunge, sangviis udsatte, med D. Poul Madsens Fortale. Kbh. 1580. — Kbh. 1586.

Af hans Salmer findes 4 optagne i H. Thomesens Salmebog 1569. (jfr. Brandt & Helveg. I. p. 73 ff.).

Bang, Andreas, er f. $^{7}/_{3}$ 1740 i Kbh., Søn af Renteskriver Jens Bang (f. $^{9}/_{9}$ 1691, † $^{15}/_{8}$ 1756) og Mette Holmsted Schurmann (f. $^{3}/_{7}$ 1718, † $^{15}/_{6}$ 1759). B. blev Student 1756 ved privat Dimission, tog 1760 Baccalaurgraden og var 1760—65 Alumnus paa Walkendorfs Kollegium. $^{23}/_{1}$ 1762 blev han juridisk Kandidat med Laud. $^{13}/_{5}$ 1773 udnævntes han til Assessor i Hof- og Stadsretten, og 1777 blev han tillige Dommer i Rettens Kriminalkammer. † $^{6}/_{4}$ 1801.

Han ægtede $^{7}/_{10}$ 1773 Anna Sybille Terkilsen (f. $^{31}/_{12}$ 1746, † $^{16}/_{3}$ 1822), Datter af Gjødert Terkilsen († 1750), Kapellan ved Nikolaj Kirke, og Anna Sybille Muhle.

Hundrup, Stmtvl. over Oluf Bangs Efterkommere. 1875. p. 48. — H. J. Helms, Valkendorfs Koll. Hist. 1917. p. 277. — Univmatriklen. III. p. 165. 206.

Diss. juridica de injuriis verbalibus jure Danico hodierno. Hafniæ. 1760. [Resp. Jac. Arends].

Diss. juridica de transactionibus ex principiis juris Danici. Hafniæ. 1761. [Resp. Chr. Siegfr. Helwad].

De inhabilitate testium jure Danico dissertatio. Havniæ. 1762. [Resp. Joh. Schow]. — Part. II. Hauniæ. 1763.

Diss. de exceptione non numeratæ pecuniæ jure Danico. Hauniæ. 1764.

Bang, Axel Olsen. Han tog 1704 Baccalaurgraden og var 1707—10 Alumnus paa Elers' Kollegium.

R. R. Vestergaard, Elers' Collegiums Hist. 1891. p. 162. — Univmatriklen. II. p. 291.

Diss. pharmaceutico-botanica de Junipero. Hafniæ. 1708. 4. [Resp. Joh. Heldwader]. (jfr. Botanisk Tidsskr. 3. R. IV. p. 56; Naturhist. Tidsskr. 3. R. VI. p. 83, hvor han urigtigt kaldes Axel Olsen Bay).

Bang, Balthasar, se: Erslew.

Bang, Carl Jørgensen, er f. i Ydstad i Skaane. Han blev Student og Magister og rejste derefter udenlands med Christoffer Ulfeld til Svenstrup. Han blev 1595 immatrikuleret i Wittenberg, hvor han $^{21}/_{9}$ 1596 tog Magistergraden og † $^{30}/_{6}$ 1599.

Rørdams Universitetshist. III. p. 363—64. 373. — Videnskapsselsk. Forhandlinger i Kria. i 1917. 1. p. 19—22.

Μέλος ἐπαινετικον in honorem resurrectionis Christi ad canonicos Lundenses. Wittebergæ. 1596.

Oratio de perverso calumniæ vitio, quod delira et effata hac mundi senecta in omnes generis humani societates valde grassatur. Witebergæ. 1596. 4.

Compendium naturalis scientiæ; ex octo libris physicæ auscultationis Aristotelis et aliis philosophis decerptum, et in celeberrima Witebergensium academia disquisitum. Witebergæ. 1599. 4.

Epitome moralis scientiæ ex libris Ethicorum Aristotelis et aliis philosophis repetita, et in celeberrima academia Witebergensium exercitii gratia proposita. Witebergæ. 1599. (jfr. Suhms Saml. I. 3. p. 144—45; Skriftet er delt i 10 smaa Bøger og har først været fremsat som Disputatser).

Bang, Christian Frederik, er f. $^{12}/_{7}$ 1742 i Kbh., Søn af daværende Slotsprædikant Hans Jørgen Bang (f. $^{13}/_{11}$ 1707, † $^{24}/_{7}$ 1752) og Apollone Dorothea Schiwe (f. $^{23}/_{12}$ 1717, † $^{30}/_{11}$ 1778). B. blev Student $^{18}/_{12}$ 1759 ved privat Dimission. 1761 tog han Baccalaurgraden og var 1763—68 Alumnus paa Borchs Kollegium. $^{26}/_{5}$ 1764 tog han teologisk Examen med Laud og blev senere Kopist i Hof- og Stadsretten. † som Kancelliraad og Justitssekretær ugift $^{11}/_{6}$ 1817.

Hundrup, Stmtvl. over Oluf Bangs Efterk. 1875. p. 40. — Borchs Kollegiums Festskr. 1889. p. 170. — Univmatriklen. III. p. 196. 218.

Diss. de jure asylorum apud Hebræos. Part. I—II. Hafniæ. 1764—65. 4. [Resp. Chr. Sommerfelt]. — Hafniæ. 1765. 4. (I denne er de første 16 Sider omtrykt, medens p. 17—30 (Part. II) er det oprindelige Tryk).

De moderamine inculpatæ tutelæ dissertatio. Hafniæ. 1766. 4. [Resp. Marc. Wøldike Kall].

Rigernes Ønske paa Christian den Syvendes og Caroline Mathildes Formæhlings Dag d. 8. Nov. 1766. (Kbh. 1766). 4.

Dissertatio de plantis quibusdam sacræ botanicæ. Particula prima. Hafniæ. 1767. [Resp. Casp. Abrah. Borch]. (jfr. Bot. Tidsskr. 3. R. IV. p. 64).

De jure læsi in lædentem. Hafniæ. 1768. [Resp. Søren Salling].

Baronen af Bratingshøi og Sælskab, hvoriblant Dannefærd, som en Landmand, faaer Leylighed at tale med Baronen om en fri og aldeles

ubunden Agerforfatnings almindelige Fordele. Af C. F. B. Kbh. 1771. (Anonym). [Anm. i L. Eft. 1772. p. 136; Fort. o. Trykkefrihedsskr. I. p. 327].

I Anl. af Arve-Prindsens Fødsels-Dag d. 11. Oct. 1783. U. St. Fol.

Til Prindsesse Sophia Friderica paa hendes Fødsels-Dag d. 24. Aug. 1783. U. St. Fol.

Bang, Christen Hansen (Schambius, Fionensis), er f. c. 1545 i Østrup i Odense Amt, Søn af Sognepræst (senere i Skamby i samme Amt) Hans Bang (f. 1523, † $^{29}/_{12}$ 1603) og dennes 1. Hustru, hvis Navn ikke kendes. Han blev c. 1578 Sognepræst i Hesselager i Svendborg Amt. † c. 1629.

Han var to Gange gift; den første Hustrus Navn kendes ikke; 2. ægtede han $^{21}/_{1}$ 1589 Johanne Mouridsdatter, Datter af Mourids Ibsen i Aarhus.

Wiberg. I. p. 619.

Carmen de horribili incendio et conflagratione Bogoniæ civitatis insulæ Fionensis, quæ igne perijt 14. die Oct. 1575. U. St. 1576. 4.

Bang, Christen Steffensen, er født vistnok 1584 i Aalborg, hvor hans Fader Steffen Clausen Bang var Købmand. Efter at være bleven Student tog han 1612 Baccalaurgraden og blev 1614 Kapellan i Solum, Akershus Stift. $^{14}/_{8}$ 1621 kaldtes han til Sognepræst i Romedal paa Hedemarken. 1657 tog han sin Afsked og flyttede til Kristiania, hvor han † i største Armod som Lem i Oslo Hospital 1678, begr. $^{1}/_{7}$. For at faa sine Bøger trykt foranledigede B., at Norges første Bogtrykkeri blev grundlagt i Kristiania. (jfr. Folkevennen. XX. 1871. p. 538—40). Han havde i sin Velmagts Dage stiftet et Legat for Fattige i Romedal (1649) og foræret endel Bøger til Kristiania Skole (jfr. Nicolaisen, Norske Stift. I. p. 92—94; S. S. Monrad, Programma. Chrianiæ. 1778. 4.).

Han var 3 Gange gift; hans første Hustrus Navn kendes ikke; den anden hed Ellene Helgesen († 1662), Datter af Borger i Oslo Hans Helgesen († 1621); den tredje hed Rebekka Davidsdatter Friedlieb, Datter af Borgmester i Kristiania David Johan Frederiksen Friedlieb og Blantzeflor Lauridsdatter († 1676).

Rørdam i Biograf. Lex. I. p. 475—76. — Pontoppidan, Annales. IV. p. 590. — Treschows Jubellærere. p. 283. — Giessing. III. p. 105—7. — Daae, Det gamle Christiania. 2. Udg. 1891. p. 163—64. — Hundrup, Stmtvl. over Ol. Bangs Efterk. 1875. p. 55—57. — Th. Ording, Solum Præstegæld. 1894. p. 23. — Personalhist. Tidsskrift. 2. R. IV. p. 208. — Trondhjemske Samlinger. 2. H. 1903. p. 170—73. — Univmatriklen. I. p. 7.

Solens oc Wgens Circkel. Befattit udi denne Bibelske Poenitentzis Rose, indeholdendis de VII Dage i Wgen, om Skabelsen, de VII største Miraculer i det gamle Testamente, VII største Christi Velgierninger i det ny Testamente. Med deris Texter af Skrifften oc der hosz andectige, gudelige Morgen-, Middag- oc Aftenbønner, effter huer oc serdelis Textis forklaring, saa som huer Partis Titel ydermeere udviiser. Kbh. 1640. [Det kobberst. Titelblad har Aaret 1638. De 3 Afdelinger har hvert sit Titelblad: I. Primus fasciculus precum, d. e. dend I Bøneknippe kaldis Clavis Mosaica. — II. Secundus fasciculus precum, d. e. dend II Bøne-Bog, kand kaldis Meditatio septem miraculorum Dei in Vetere Testamento. — III. Tertius fasciculus precum, d. e. dend III Bøne-Bog, kand kaldis Meditatio septem miraculorum Christi in Novo Testamento]. (jfr. Worm. III. p. 898).

Threnologia det er Dend algemeene Sørge-Prædicken, aff Salomonis Viisdombs Bogs 7 Cap. Udi Christiani V, Voris udvalde Kongelige Printzis Salige Ligs christelige Begengelse: aff disse Rigers Undersaatter udi alle Hoffvedkircker, saa vel i Kiøbstæderne som paa Landsbyerne dend 8. Novembris Anno Messiano 1647, med underdanigste Condolents oc Væmodighed forrettet. End ocsaa for dend Menighed udi Rommedalsogn paa Hedmarcken forn. Dag i effterfølgende Maader enfoldeligen forklaret oc i Pennen forfattet. Christiania. 1650. 4.

Postilla catechetica, ded er: Doct. Martini Lutheri lidle eller mindre Catechismus, ved Spørsmaal oc Giensvar, med hosføyede korte Summarier oc Udleggelse. Item Tauler Riim sambt heele Prædickener, gudelige Bøner oc Loffsange til huert Stycke. I—VIII. Christiania. 1650—62. 4. [En udførlig bibliografisk Beskrivelse findes i Hj. Pettersen, Bibl. norvegica. I. p. 15—22]. (jfr. O. Wolffs Journal. 1826. II. p. 47—48; Theol. Tidsskr. f. d. evang.-luth. Kirke. 3. R. III. Kria. 1891. p. 222–24; Evang. Ugeskrift. 1862. 2. R. VII. p. 316; Dansk Kirketidende. 1862. p. 342—51. 356—67; Norsk Kirketidende. VII. 1862. p. 809 ff. VIII. p. 33 ff. 71 ff. 158 ff. 279 ff. 289 ff.; Luth. Kirketidende. I. Kria. 1863. p. 152—56. 174—77; II. 1864. p. 123—24).

Descriptio civitatis Christianensis, Ded er: Christianiæ Stads Beskrifuelse, som er Hofued Stad i Norrige: oc omb de fornembste Cardinal-Dyder, som een christelige Stads Indwonere, sambt alle Christelskende, baade i Lære-, Werge- oc Nære-Stater, stædse skulle beflitte sig paa, disz større Lycke oc Velsignelse hos Gud at formode. Alle retsindige Christne, særdeelis Christianiæ Indwonere, til Ære oc Tieniste; sambt Anledning til it Christeligt oc Gud velbehageligt Liiff oc Leffnet ad føre emod Gud oc deris Negste, korteligen oc eenfoldeligen forfattet; oc med en liden Zugabe, eller ocsaa nogle ringsketzige Nyt Aars Gafuer forbedrit. Christiania. 1651. 4. (jfr. Thaarup, Archiv f. Statistik etc. I. 1795. p. 107—10).

Bang, Claus Hansen, er f. i Bogense, hvor hans Fader var Borgmester. 1654 blev han Præst i Horne og Asdal i Hjørring Amt, men blev 1662 ved Højesteretsdom afsat. Senere levede han

i Kbh., hvor han tjente sit Brød som Lejlighedsdigter, oftest under Pseudonymet Dorus. † $^{9}/_{12}$ 1682.

J. Paludan i Biograf. Lex. I. p. 476; XIX. p. 425. — Luxdorphs Visesamling. 1742. X. p. 731. — T. Reenberg, Poetiske Skrifter. II. 1769. p. 108—09. — Blochs fyenske Geistlighed. I. p. 402—03. — Nyerup og Rahbek, Den danske Digtekunsts Hist. III. p. 274—75. — Wiberg. I. p. 673. — Kinch, Ribe Bys Hist. II. 1884. p. 466. — Kirkehist. Saml. 3. R. III. p. 767—71; 5. R. IV. p. 672. — Vendsysselske Aarbøger. 1918. p. 284.

Honori Joh. Trægaard et Mariæ Furen, Jac. Petræi Senat. Haun. viduæ, foedus connub. iterantium 6. Cal. 1639. Hauniæ. 4.

Dori Erindring om de mange beviiste Velgierninger, hand haffuer oppebaaret aff den Høyædel oc Dydbaaren Gudinde, Velb. Frue Lizabeth Høeg, Velb. General Major Holchs til Elkier, Hiertis Elskerinde. Kbh. 1666. 4.

Dori Frydesang offver dend gylden Fred os med andet got aff Gud naadelig gifvet ved voris Princesse, Charlotha Amelia, Danmarckis, Norgis, Vendis oc Gottes Arfve Princesse. Kbh. 1667. 4.

Dori Lyckynskning til Her Christian, Danmarckes, Norges, Vendes oc Gotes Arffve-Prinds der Hs. Kgl. Hhds. Bilager med Printzcesse Charlotta Amalia, Landgrefinde til Hessen blef holden. Kbh. 1667. Fol.

Dorus til Chr. Falcks, Material-Skriffver paa Croneborg, Bryllup med Anna Seyersd. 2. Nov. 1669. Kbh. Fol.

Dori Klage- og Trøste-Digt, da Friderich III døde paa Kiøbenhavns Slot og Christian V samme Dag blev soren og ønsket til Lykke. Kbh. 1670. (iflg. Worm. item 1696; Klage-Digtet er trykt i P. Syvs Kæmpeviseudgave. 1695. p. 625—27; i Udg. 1764. og 1787. p. 584—85).

Volrad Stockmuntz, Oberst Leut., der Gen. Maj. Eiler Holck loed hans Liig nedsætte i Helsingøers tydske Kirke 21. Nov. af Dorus. Kbh. 1670. Fol.

Dori Gratulation til Herr Christian den Femte, hans Salving udi Friderichsborg dend 6. Junij. U. St. 1671. 4.

Offver det engelske Budskab paa vor Allernaad. Dronnings Charlottæ Amaliæ allerglædeligst Fructsommelighed glæder sig Dorus. U. St. 1671. Fol.

Dori Brude-Dict (ved) Knud Geddes, Amptmand offver Nordlandene og Herre til Weskiergaard og Helena Cath. Kaas' (Bryllup). Kbh. 1671. Fol.

Dori Lyckønskning til Otto Krabbis til Holmegaar, Brøllup med Dorothea Gerstorph i Kiøbenhavn 27. Dec. Kbh. 1671. Fol.

Dori Gratulation til Uldr. Friedr. Gyldenlev og 11 andre, som 1671 ere blevne Grever eller Baroner. U. St. Fol.

Dori Brude-Dict til Renteriskriffver Hans Hansøns og Elizabeth Evertsdaatters Bryllup. Kbh. 1671. Fol.

Dori Ære-Dict til den Høi Eddel Søehelt Capitein Christian Bielcke, som henreiste Aº 1669 d. 30. Oct. med det Ostindiske Skib Hauf-Hesten,

oc med Mageløs efter tre Aars periculoes Reyse lykkeligen er hiemkommen fra Danneborg paa det Land Chormandel, intra Gangem. Kbh. 1672.

Dori Tidsfordriff til H. M. Encke-Dronnings Hoff-Kiøcken-Skriffver og nu Ridefogets, Hans Petersøns Wall, Bryllup med Doroth. Wulffs Knudsdatter 24. Juni. Kbh. 1672. Fol.

Dori Klagemaal, der Griffenfelds Huusfrues Liig blev hensat i Helliggeistes Kirke den 13. Junii 1672. Kbh. Fol.

Dori Ære-Krantz til Konning Christian den Femtes Hiemkomst, der Gud ved Stormer Haand haffde giffvet ham Wismar d. 13. Dec. 1675. Kbh. 1675. Fol.

Dori Loff oc Ynske-Dict, der Damgarten den 7. October blev forlat aff Svensken oc med voris Danske Folck beset. Kbh. 1675.

Dori Graff-Skrifft over Hans Hopner, Lic. jur. et med. Kbh. 1675. Fol.

Dori Admiration offver den besværlig oc farlig Reyse, som det Skib Oldenborg hafver giort paa Banta paa 3 Aar oc 4 Maaneder, hvor paa 154 Mand hen Seilede oc ickun 25 Leffvende [hiemkom] oc Gratulation til de hiemkomne. Kbh. 1675.

Dori Betenckning offver den store Fare, som det Skiff Oldenborg (commanderet af Capitain Berent Andersen) haffver udstandet paa sin Reise til Bantam oc hiemkommen Aº 1675 d. 8. Aug. Kbh. 1675. 4.

Dori Graffskr. offver Cort Adeler, Admiralitets-Raad, 4. Febr. Kbh. 1676. Fol.

Dori Adhortation til Høye oc Lauffve, Rige oc Fattige etc, [at] de uden Affladelse offverlevere voris Allern. Herre oc Arffve Konning Christian den 5 med alle hans medhaffvende Soldater dend allmectig oc stercke Gud. Kbh. 1676. 4.

Dori Triumph-Sang for den store Seyer-vinding, Gud haffver giffvet Kong Christian den Femte ved sin Bøn oc de mandhafftig Søe-Helte Admiral Tromps oc Admir. Niels Juuls Sverd den 1. Junij. Kbh. 1676.

Dori Grav-Skrifft, offver Magn. Friis, Grefve til Frisenborrig etc., der hans Liig bleff bestediget udi Trefoldigh. K. 27. Jan. U. St. [1676]. Fol.

Dori Lyckynskis Continuation effter Ydsteds Erobring for lyckelig Sejervindinger, Konning Christian den Femte haffver bekommet. Kbh. 1676.

Dori Tacksigelse til Gud for den store Seyervinding, Gud hafver gifvet Konning Christian den 5. til Danmarck baade til Lands og Vands dend 1. Junii, der H. M. i egen Person undsatte Christian-Stad, saa vel der hans Admiral, Hr. Niels Juel sloe den Svenske Flode, commenderet aff Erich Søeblad. Kbh. 1677.

Dori Tidsfordriff til Jørg. Billis til Dybeck Bryllup med Ridze Beck i Compagniet i Kbh. 10. Aug. U. St. o. A. Fol.

Bang, Frederik Ludvig, se: Erslew.

Bang, Gjødert Terkelsen, se: Erslew.

Bang, Hans Christian, er f. $^{24}/_{6}$ 1709 i Fraugde, Søn af nedennævnte Jørgen Chr. Bang. B. blev 1727 Student fra Odense Skole og tog $^{20}/_{11}$ 1734 teol. Examen med non. $^{13}/_{1}$ 1736 blev han residerende Kapellan i Byrum paa Læsø. $^{2}/_{3}$ 1742 kaldtes han til Sognepræst i Rørbæk og Grynderup i Viborg Stift. † 1742, begr. $^{15}/_{6}$.

Han ægtede $^{20}/_{7}$ 1736 Bodil Cathrine Sveistrup, f. Løwenhertz (f. 1706, † 1785?), Datter af Guldsmed Mogens Løwenhertz i Horsens.

Wiberg. II. p. 693—94. — Hundrup, Stmtvl. over Oluf Bangs Efterk. 1875. p. 87. — Aarbog f. Hist. Samf. f. Odense og Assens Amter. V. Aarg. 1917. p. 119—20. — Univmatriklen. II. p. 487.

Diss. critica de judicis Jephtæ voto [Jud. XI]. Havniæ. 1731. 4. [Resp. Andr. Vilh. Orlob].

Theses miscellaneæ. Hafniæ. 1735. 4. [Resp. Joh. Morsin].

Bang, Hans Clausen, er f. 1620 i Middelfart, Søn af Borgmester Claus Madsen Bang († 1653) og Anna Clausdatter eller Rasmusdatter. B. blev Student 1638 fra Odense Skole, tog filosofisk Examen 1640 og blev 1646 personel Kapellan i Særslev. Muligvis er det ham, der 1642 blev immatr. ved Univ. i Groningen. 1646 eller 1647 kaldtes han til Sognepræst i Bogense. $^{25}/_{5}$ 1647 blev han Magister. 1650 gik der Dom over ham, fordi hans Hustru nedkom for tidlig. Desuagtet blev han 1655 Provst i Skovby Herred. † $^{29}/_{1}$ 1658.

B. ægtede 1649 Maren (f. 1622, † 1686).

Hundrup, Stmtvl. over Oluf Bangs Efterk. 1875. p. 22. — Wiberg. I. p. 181. — Personalh. Tidsskr. 5. R. VI. p. 264. — Univmatriklen. I. p. 142. 159.

Geneseos Mosaicæ Hexaemeron. Hafniæ. 1641. 4. [Præs. Laur. Mart. Scavenius].

Bang, Hans Henriksen, er f. 1560 i Middelfart, Søn af Borgmester Henrik Olufsen Bang († 1591) og Karen Bang. 1590 blev han Student. 1591—93 var han Rektor i Odense og blev 1593 Baccalaur. Han maa derefter have nedlagt sit Embede, thi 1594 rejste han udenlands som Hovmester for Otto Brahe til Elvedgaard. Efter at være vendt hjem blev han 1600 kaldet til Sognepræst ved Hellig-Aands Kirke i Kbh. 1609 valgte Købstadpræsterne i Aalborg Stift ham til Biskop, men Valget blev ikke stadfæstet.

1614 beskikkedes han til at sidde i Provsteretten over Oluf Kock, men Resen nedlagde Indsigelse derimod, hvorfor han maatte udtræde. 1616 kaldtes han til Sognepræst i Besser og Onsbjærg og Provst over Samsø Herred. † 1620.

Han var gift med Margrethe Bartholin, Datter af nedennævnte Iver Bertelsen.

S. M. Gjellerup i Biograf. Lex. I. p. 480. — Giessing. III. p. 155. — Blochs fynske Geistlighed. I. p. 346—48. — Hundrup, Stmtvl. over Oluf Bangs Efterk. 1875. p. 91. — P. J. Resen, Descriptio Samsoæ. 1675. p. 27—40. — Wiberg. I. p. 150. — Kirkehist. Saml. VIII. p. 81. 108—9. — Brandt & Helveg. I. p. 29. — Personalhist. Tidsskr. 6. R. II. p. 37.

Theses de respiratione. Basileæ. 1597. 4. [Præs. Joh. Georg. Leo]. (jfr. Gosch. III. p. 1).

Ligpredicken offuer Sal. Henrick Gøe til Thurebye, i Hellig Aands Kircke i Kiøbenhavn d. 12. Oct. 1611. af H. B. H. Kbh. (Navnet under Fortalen).

En alvorlig Bøn, som alle Danmarckis och Norgis Rigers met dessen underliggendis Landers Undersaatter i denne Krigs Tid bør hiertelig daglig at bede. Kbh. 1611. (Anonym).

En liden Krigs Sang oc Bøn at siunge oc bede i denne Tid. Kbh. 1611. (Anonym). [Aftrykt hos Brandt & Helveg. I. p. 215—17 og i Cassubens fuldkomne Psalme-Bog. Kbh. 1661].

Ligpredicken offuer Sal. Otthe Brahe Axelsøn til Eluid i den Hellig Aands Kircke i Kiøbenhavn d. 19. Julii Anni 1611. Af H. B. H. Kbh. (Navnet under Fortalen).

Ligpredicken offuer Sal. Sten Rosensparre til Skarolt i Hellig Aands Kircke i Kiøbenhavn d. 1. April Aº 1612. Aff H. B. Kbh. (Navnet under Fortalen). [Uddrag i C. P. Rothes Brave danske Mænds og Qvinders Eftermæle. I. 1753. p. 45—85].

Leichpredigt, als desz seligen Steen Rosensparres zu Scharholdt Leichnam, in der Heiligen Geistes Kirchen zu Kopenhagen, den 1. Aprilis Anno 1612 kläglich und ehrlich nidergesetzt wurde. In Teutsche Sprache ausz der Dänischen übergesetzt von M. J. K. F. Kph. (Iflg. Resens Bibl. p. 125 er den oversat af Jonas Krakewitz).

Bang, Hans Jørgen, er f. $^{12}/_{10}$ 1752 i Kbh., Søn af Hofprædikant Hans Jørgen Bang (f. $^{13}/_{11}$ 1707, † $^{24}/_{7}$ 1752) og Apollone Dorothea Schiwe (f. $^{23}/_{12}$ 1717, † $^{30}/_{11}$ 1778). B. blev 1762 sat i Metropolitanskolen, hvorfra han dimitteredes 1771, tog 1773 Baccalaurgraden og var 1773—78 Alumn. paa Valkendorfs Kollegium. $^{12}/_{12}$ 1777 blev han cand. jur. med Laud, 1780 Overretsprokurator for Danmark og 1784 Borgmester og Byfoged i Kolding. 1795 Birke-

dommer i Kbh.'s Amts Rytterdistrikt. 1816 Justitsraad. Entlediget 1819 paa Grund af Blindhed. † 21/11 1826 i Kbh.

Han ægtede 1. 27/10 1780 Adelheid Margrethe Rømer (f. 1758, † 26/2 1803), Datter af Sukkerraffinadør Ludvig Ferdinand Rømer (f. 9/1 1714, † 17/4 1776) og Anna Cathrine Wedderkamp. 2. 11/11 1803 Charlotte Amalie Rubens (f. 22/9 1783, † 14/11 1871), født paa Fødselsstiftelsen.

Richter, Jurid. Stat. 1881. p. 16. — Hundrup, Stmtvl. over Oluf Bangs Efterk. 1875. p. 41—42. — Fr. Thaarups Fædrenelandsk Nekrolog. 1835—44. p. 432—34. — Personalhist. Saml. V. 1906. 3. Tillæg. p. 118. — H. J. Helms, Valkendorfs Kollegiums Hist. 1917. p. 278. — Univmatriklen. III. p. 305. 324.

Diss., qva disqviritur, quodnam est genuinum juris naturæ principium. Havniæ. 1774. 4. [Resp. Canut. Geelmuyden Fleischer].

Diss. de bonitate atqve pravitate actionum tam materiali qvam formali intrinseca. Havniæ. 1775. 4. [Resp. Dan. Saabye].

Diss. de usucapione part. I. Hafniæ. 1778. 4. [Resp. Sever. Hansen].

Bang, Hans Nielsen, er f. 9/5 1682 (eller maaske 13/3 1683) i Middelfart, Søn af Raadmand Niels Kindstrup og Hustru Mette, f. Bang (f. 1651, † 1703), Datter af ovennævnte Hans Clausen Bang, efter hvem Dattersønnen antog Navnet Bang. B. blev 1700 Student fra Fredericia og tog 1701 Baccalaurgraden. 16/5 1702 tog han teol. Examen med non, og samme Aar aflagde han homiletisk Prøve. 1704 ansattes han som Hører i Middelfart. 18/10 1709 kaldtes han til Sognepræst i Vang og Torup i Thisted Amt. 1736—39 var han Provst i Hundborg Herred. † 2/3 1754.

Han ægtede Mette Rostock (f. 1683, † 1727), Datter af nedennævnte Mads Rostock.

Giessing. III. p. 107—10. — Wiberg. III. p. 470. — Hundrup, Stmtvl. over Oluf Bangs Efterk. 1875. p. 22—23. — Univmatriklen. II. p. 259. 263.

Verdens Contrafey, lifagtig afskildred med Guds Ordis Pensel og forestillet Guds Børn til Afsky, ved eenfoldig Forklaring over Apostelens Pauli Ord Rom. 12. v. 2. Af den, som for Christi Kirckes Velstand Hiertelig Beder. Kbh. 1709. (Anonym).

Han udgav Mads Pedersen Rostocks Catechismus over Evangelierne og Epistlerne. Kbh. 1721. — 1726. — 1735. — 1745, i hvilken han selv havde tilføjet nogle Prædikener og en Fortale.

Bang, Hans Otto, er f. 19/9 1712 i Hillerød, Søn af Postmester Hans Madsen Bang (f. 10/5 1673, † 4/1 1755) og dennes 3dje Hustru Anna Kirstine, f. Bording. B. blev Student 1731 fra Frederiksborg Skole, tog 30/6 1732 Baccalaurgraden og var senere Dekanus

paa Kommunitetet og 1737—38 Alumnus paa Valkendorfs Kollegium. 1738—40 opholdt han sig udenlands med kgl. Stipendium og blev 1740 Informator for Søkadetterne, 1746 Provst ved Kommunitetet og Regensen og tog 1748 Magistergraden. 1752 blev han Licentiat og senere paa Aaret Doctor theologiæ. 1/3 1754 udnævntes han til Professor ordinarius i det teologiske Fakultet. † ugift 31/10 1764 efter Badens Udsagn som Følge af sit Fraadseri. (jfr. Østs Archiv. IV. 1825. p. 347). Han stiftede 3/10 1763 et Stipendium for to teologiske Studenter paa Regensen. (jfr. Saml. af Bestemmelser f. Univ. Legater. 1890. p. 145—47).

Fr. Nielsen i Biograf. Lex. I. p. 480—81. — Universitetets Program af 12/7 1752. — Giessing. III. p. 128. — Büschings Nachrichten. II. p. 275—76. — Hundrup, Efterretn. om Doctores. p. 44. — Hundrup, Stmtvl. over Oluf Bangs Efterk. 1875. p. 44. — H. J. Helms, Valkendorfs Koll. Hist. 1917. p. 183. — Univmatriklen. II. p. 529. 535; III. p. 87. 118.

Theses miscellaneæ. Havniæ. 1733. 4. [Resp. Christ. Nyeholm].

Theses miscellaneæ. Havniæ. 1734. 4. [Resp. Frid. Qvist].

Diss. philosophica, qua logicam et apte dici et esse limam judicii defendit. Havniæ. 1735. 4. [Resp. Joh. Mossien].

Rationes, cur Jeremias loco Zachariæ Matth. 27, 9 citatur. Havniæ. 1737. 4. [Resp. Pet. Schow].

Disp. de tutissima explicatione Matth. 25. v. 9. Hafniæ. 1738. 4.

Introductio in explicationem epistolæ apostoli Judæ. Part. I—II. Hauniæ. 1752—57. 4. (Ufuldendt). [I. Præs. Pet. Holm. II. Resp. Georg. Leth Schiønning]. [Anm. i L. Eft. 1752. p. 337; Lillies l. Efterretn. 1757. p. 687; Büschings Nachr. II. p. 87.].

Introductio in historiam criticam theologiæ systematicæ speciatim dogmaticæ. Part. I. Hauniæ. 1758. 4. [Resp. Jac. Siwertsen]. — Part. I (omarbejdet). — II. Hauniæ. 1759. 4. [Resp. I. Birg. Riisbrigh. II. Chr. Car. Frid. de Fuchs]. — Part. I. Hauniæ. 1763. 4. (en ny Omarbejdelse af de foregaaende Disputatser).

I L. Eft. 1758. p. 170—76 er aftrykt hans latinske Universitetsprogram ved hans Nedlæggelse af sit Rektorat.

Bang, J. S., forhen Foged.

I Nordisk Landvæsen- og Landhuusholdnings-Magazin. IV. 1802. p. 169—75: Om Suurmelks Afbenyttelse til den saakaldte norske Gammelost og Syre.

Bang, Jacob, er f. 9/3 1739 paa Annabjerggaard i Egebjerg, Søn af denne Gaards Ejer, Kammerraad Niels Christian Bang (f. 1697, † 1760), og dennes første Hustru Cathrine Marie Kjær († 1743). B. var først Forvalter paa Ledreborg og blev 1775 Amtsforvalter

over Ringsted og Sorø Amter, 1779 over Odense, Dalum og Rugaards Amter. † som Justitsraad $^{5}/_{3}$ 1797.

Han ægtede 1. 1763 Regine Marie Hagendahl (f. 1732, † 1768), Datter af Byskriver Laurits Hagendahl i Frederiksstad og Edele Arctander. 2. $^{10}/_{2}$ 1769 Henrikke Dorothea Caroline Mynster (f. $^{1}/_{8}$ 1739, † $^{8}/_{3}$ 1774), Datter af Herredsfoged i Kjer og Hvetbo Oluf Mynster (f. 1692, † 1767) og Christence Vium. 3. $^{16}/_{12}$ 1774 Johanne Walther (f. $^{12}/_{1}$ 1754, † $^{22}/_{8}$ 1822), Datter af Taxator Laurits Walther og Karen Ring.

Hundrup, Stmtvl. over Oluf Bangs Efterk. 1875. p. 68).

Forslag til Grundsætninger for et Hoveriereglement for Sielland og Fyen. Kbh. 1786.

Bang, Jacob, f. 1772, se: Erslew.

Bang, Jens, er f. $^{1}/_{8}$ 1737, Søn af Kammerraad og Renteskriver Jens Jensen Bang (f. $^{9}/_{9}$ 1691, † $^{15}/_{8}$ 1756) og Mette Holmsted, f. Schurmann (f. $^{3}/_{7}$ 1718, † $^{15}/_{6}$ 1759). 1756 blev han privat dimitteret til Universitetet og tog 1759 Baccalaurgraden. Samtidig med at han studerede Medicin lagde han sig efter Bygningskunsten. 1761 blev han Alumnus paa Ehlers Kollegium, vandt 1760 og 1762 Kunstakademiets lille og store Sølvmedaille samt 1764 den lille og 1765 den store Guldmedaille. 1764 holdt han Forelæsninger for Jordemødrene paa Fødselsstiftelsen og 1768 over Anatomien paa Kunstakademiet. 1767 blev han antaget til Pageinformator i Tegning, og 1770 udnævntes han til Prosector anatomiæ ved Universitetet. 1772 blev han Medlem af det kgl. norske Videnskab. Selskab og det kbhvske. medicinske Selskab. $^{23}/_{7}$ 1773 tog han medicinsk Examen og Aaret efter $^{3}/_{8}$ Doktorgraden. 1774—76 var han Læge ved Næs Jærnværk og kaldtes $^{6}/_{11}$ 1776 til Læge ved Sorø Akademi; med denne Stilling forenede han fra 1788 Embedet som Distriktskirurg for Sorø Amt. Sidstnævnte Aar udnævntes han til Æresmedlem af Kunstakademiet, og $^{3}/_{2}$ 1797 optoges han som Medlem af Videnskabernes Selskab. $^{16}/_{10}$ 1801 udnævntes han til lægekyndig Borgmester i Kbh. og $^{10}/_{6}$ 1803 til Justitsraad og Æresmedlem af det kgl. medicinske Selskab. $^{7}/_{6}$ 1805 blev han Professor i Anatomi ved Kunstakademiet. Desuden blev en Række praktiske Hverv overdraget ham, bl. a. gav han Tegning til et nyt Hospital og et nyt Forbedringshus. † $^{25}/_{2}$ 1808.

Han ægtede $^{30}/_{7}$ 1779 Caroline Christiane Henriette Louise Kraft (f. $^{29}/_{3}$ 1758, † $^{13}/_{2}$ 1835), Datter af Justitsraad, Landsdommer Peter Kraft til Kattrup og Nørager (f. 1711, † 1764) og Birgitte Borthuus.

Jul. Petersen i Biograf. Lex. I. p. 482—84. — W. Klingberg i Bibl. f. Læger. II. 1810. p. 266—84. — Kbh.'s Skilderie. 1829. p. 1428. — L. Eft. 1808. p. 176. — Penia. III. 1808. p. 98—100. — Weinwichs Konsthistorie. 1811. p. 224—25. — Hundrup, Biograf. Efterretn. om Doctores. p. 182—83. — Hundrup, Stmtvl. over Oluf Bangs Efterk. 1875. p. 47. — Ingerslev, Danmarks Læger. II. p. 573—75. — Gosch, Danmarks zool. Litt. II. p. 556—57. — R. R. Vestergaard, Elers Kollegium. 1891. p. 121—23. — Weilbach. I. p. 54—55. — Carøe, Den d. Lægestand. Dokt. og Licent. p. 8—9. — Hist. Meddelelser om Kbh. I. 1907—08. p. 65—92 (af H. Weitemeyer); p. 225—26. — Univmatriklen. III. p. 165.

Hominis proportio dissertatio. Hafniæ. 1762. 4. [Resp. Georg Gynther Werlich].

Theses obstetriciæ. Havniæ. 1754. [ɔ: 1764].

Partus secundus vel placentæ propulsio, dissertatio. Hafniæ. 1765. 4.

Snørlivets Nytte og Misbrug. Kbh. 1767. (Navn under Fortalen). [Anm. i Maanedl. Till. til Adressecont. Eft. 1767. p. 71; Lorcks dän. Journal. II. 1769. p. 117; L. Eft. 1767. p. 237].

Tabula synoptica myologiæ dissertatio. Partic. I. Hafniæ. 1767. 4. [Resp. Fr. Ludv. Bang]. — Partic. II. Hafniæ. 1768.

De saltationis utilitate dissertatio. Partic. I. Hafniæ. 1769. 4. [Resp. Erasmus Topp].

Forsøg til Reebslageriets Forbedring. Kbh. 1769. (Navn under Fortalen).

Essai sur la réformation de la corderie. Cph. 1770. (Navn under Fortalen).

S. A. D. Tissot, Underretning for Landmanden angaaende Sundheden. Oversat. Kbh. 1770. [Anm. i Kritisk Journal. 1771. p. 409 (af P. C. Abildgaard); L. Eft. 1771. p. 325].

Nervorum cervicalium anatome. Havniæ. U. A. [1770]. [Anm. i Gött. Anz. 1772. Zugabe. p. 352; Commentarius de rebus in scient. nat. gestis. XX. Lipsiæ. 1774. p. 546 (hvor det angives som udk. 1772); Todes medicinisch-chirurgische Bibl. I. 1775. 1. p. 138; Krit. Journal. 1772. p. 40 (af P. C. Abildgaard); Afhandlingen er aftrykt i C. F. Ludwig, Scriptores neurologici minores selecti. I. 1791. p. 343—48].

Nutritio. Hafniæ. 1770. 4. (Af denne Disp. haves ogsaa Exempl. med forandret Titelvignet).

Tentamen medicum de mechanismo partus perfecti. Havniæ. 1774. [Præs. Matth. Saxtorph].

I Collectanea societatis med. Haun. I. 1774. p. 82—85. De variationibus in ductu thoracico visis. — p. 92—94. De monstro Hafniæ 1767 nato.

I Acta regiæ societatis. 1783 ff. III. p. 294—301. De delirio ex animi pathematibus venæsectione, vesicatoriis et mixtura lætificante fabricii sedato.

I Naturhistorieselskabets Skrifter. IV. 2. H. 1798. p. 186—87. Iagttagelser ved et Bøgetræ.

I Videnskabernes Selsk. Skr. Ny Samling. V. p. 464—68. Om et Menneske med Nægler i Form af Fuglekløer. — Skrifter for 1800. I. 2. p. 27—39. Afhandling om et Misfoster med Hjernen i en Pose, hengende fra Nakken ned paa Ryggen; og Formodningerne om Aarsagerne til Misfostere, Modermærker og deslige. [Oversat paa Tysk af C. G. Rafn i Schriften d. phys. Kl. d. Gesellsch. d. Wissensch. I. 1801. p. 201—14; anm. i E. G. Baldinger, Neues medicinisches Journal. 1802. III. 4. p. 77; desuden udkom 1801 (Kbh.) en Overs. paa Tysk ved Mendel: Abhandlung über eine Miszgeburt]. — Skrifter for 1803—4. III. p. 179—96. Anmerkninger og Oplysninger til M. Porcius Cato de re rustica 18de og 19de Capitel om Viin- og Olie-Persehuset; med Tegninger til samme. [Oversat paa Tysk af Joh. Ambr. Markussen u. T.: Des. Marc. Porcius Cato Beschreibung eines Wein- und Oelkelterhauses. Kph. und Lpz. 1805].

Han udgav: Over sal. Kammer-Junker Frid. Wolf Carl v. Reitzenstein. Sorø. [1778]. 4. [Heri er af ham: p. 1—10. Sygehistorie og p. 85—87. Et Digt].

I Pontoppidans danske Atlas I. 1763. har han samlet og tilsat danske Navne ved de deri optegnede Urter og Vexter samt tegnet en Del Prospekter. Ligeledes har han selv tegnet Afbildninger til sine medicinske Disputatser.

Bang, Jens Christensen, er muligvis den Janus Bangius, der 2/8 1686 fra Bergens Skole »iterum examinatus« blev immatrikuleret ved Kbh.'s Universitet. Iflg. Worm (III. p. 48) var han teol. Kandidat, men maatte paa Grund af Fattigdom først paatage sig et Skoleembede i nogle Aar. Siden rejste han til Indien, og derefter begav han sig i militær Tjeneste, som han forlod efter 6 Aars Forløb. Han døde som Student 1707.

Lengnick, Studenter, der 1649—1814 ere jordede i Kbh. 1847. p. 6. — Univmatriklen. II. p. 149.

Lutherus sexipartitus, eller D. Luthers første fire Arck. Det er: Doct. Luthers Herkomstis, Fødsels, Optugtelsis, Lærdoms, Modgangs, Medgangs oc Endeligts Beskrivelse. Kbh. 1690. — Ny Udgave. Med Continuation eller Fortsættelse med den dyre Guds Mands Doct. Mart. Luthers Lefnets Beskrifvelse. Befattende de fem udlofvede sidste Parter. Kbh. 1707.

Bang, Jens Erichsen, er f. c. 1582, muligvis Søn af Erik Hansen Bang, Sognepræst til Gudbjerg, og Marine Nielsen, f. Knudsdatter. B. blev Student 1602, rejste udenlands og studerede i

Wittemberg. 1607 blev han personel Kapellan og c. 1610 Sognepræst i Sandby i Maribo Amt og Provst. † 1629 (iflg. Giessing 1650).

Han ægtede Margrethe Bartholomæusdatter, Enke efter Formanden Niels Pedersen.

Gjessing. III. 1. p. 136. 175. — Wiberg. III. p. 13. — Hundrup, Stmtvl. over Oluf Bangs Efterk. 1875. p. 53. — P. Rhode, Saml. til Laaland-Falsters Hist., v. Friis. I. 1859. p. 134.

Christelige Raad, huorledis en Christen kand sig best forholde udi Pestilentzis oc andre Siugdoms Tider. Af J. E. B. Kbh. 1627. (Navn under Fortalen).

Bang, Jens Thomsen, er f. c. 1648, Søn af nedennævnte Professor Thomas Bang. Han blev Student 1666 fra Kbh.'s Skole og 1673 residerende Kapellan ved Frelsers Kirke paa Christianshavn. $^{18}/_{7}$ s. A. kaldtes han til Sognepræst i Slagslunde og Gandløse. † $^{14}/_{2}$ 1699.

Han ægtede 1. $^{28}/_{7}$ 1673 Maria Gerner (f. 1657, † 1694), Datter af Biskop Henrik Gerner. 2. $^{26}/_{4}$ 1695 Anna Qvist, Datter af Sognepræst i Lynge og Uggeløse Villads Andersen Qvist (f. 1626, † 1671) og Christence Pedersdatter Bircherod († 1699).

Giessing. III. 1. p. 368. — Wiberg. III. p. 130. — Hundrup, Stmtvl. over Oluf Bangs Efterk. 1875. p. 14. — Univmatriklen. I. p. 333.

Passions-Tanker eller gudelige Betenkninger over Vor Frelseris Jesu Christi smerte-fulde Lidelser, Gud til Ære og Guds Børn til Opbyggelse. Kbh. 1691. 4. — Kbh. 1726.

Bang, Jørgen Christian, er f. i April 1683 i Barløse, Søn af Sognepræst Hans Christensen Bang (f. 1637, † 1693, begr. $^{27}/_{6}$) og Anna Jørgensdatter, der $^{19}/_{9}$ 1694 ægtede Eftermanden Jacob Clausen (f. 1657, † 1735). B. blev Student 1700 fra Odense Skole. $^{17}/_{6}$ 1707 kaldtes han til Sognepræst i Fraugde i Odense Amt, hvor han † Januar 1738.

Han ægtede August 1707 Karen Vinding (f. 1669, † 1739), Datter af Kancelliassessor Peter Vinding til Lammehave. Hun havde tidligere været gift med B.'s Formand Christen Clausen Barfod (f. 1665, † Maj 1707).

Blochs fyenske Geistlighed. II. p. 56—57. — Wiberg. I. p. 380. — Hundrup, Stmtvl. over Oluf Bangs Efterk. 1875. p. 87. — Aarbog f. Hist. Samf. f. Odense og Assens Amter. V. Aarg. 1917. p. 119. — Univmatriklen. II. p. 256.

Theses qvædam philologico-historicæ de lingua hebræa. Hafniæ. 1703. 4. [Resp. Abraham Sever. Flinthoug].

Diss. trimembris philologica. Hafniæ. 1704. 4. [Resp. Joh. Fendt].

Diss. philologico-critica de Κεράιας significatione, Matth. 5. v. 18. Havniæ. 1706. 4. [Resp. Laur. Andr. Sandager].

Bang, Knud Sevaldsen, er f. 1633 i Kristiania, Søn af Sognepræst Sevald Thomsen († 1650) og Margrethe Madsdatter Bang († 1634), efter hvem han tog Navn. B. blev 1656 Student fra Sorø Skole. 1662 kaldtes han til Sognepræst i Toten i Kristiania Stift, men, da han havde haft mange Medansøgere, søgte disse dog uden Held at mistænkeliggøre hans Kaldelse. I sit Embede havde han mange Stridigheder og Processer. 1690 blev han Provst over Hadeland. † 1694.

Han ægtede Inger Blix, Datter af Raadmand i Frederiksstad Thomas Olsen Blix.

Rørdam i Biograf. Lex. I. p. 484—85. — Hundrup, Stmtvl. over Oluf Bangs Efterk. 1875. p. 34. — Kubberud, Sognepr. i Toten. 1897. p. 32—35. — Norsk Tidsskr. f. Geneal., Personalhist. etc. II. 1920. p. 42. — Univmatriklen. I. p. 264.

En nye Psalme-Bog for Guds Børn i Totens Menighed. Kbh. 1679.

Den Pærsekarret trædende Jesus. Kbh. 1679.

Dend søde oc velsmagende Catechismi Bryst-Melck, uddragen aff de tvende Guds Kierligheds Bryste, det gamle oc det nye Testamente ved den dyre Guds Mand D. Morten Luther. Kbh. 1681. [Optrykt af C. P. Caspari i Theol. Tidsskr. f. den evang.-luth. Kirke. VIII. 1865. p. 254—350 (ogsaa udg. særskilt. Christiania. 1865 med en biografisk Indledning); jfr. 3. R. III. p. 217—20]. (Titelbilledet til denne Bog har B., der var en dygtig Xylograf og Kobberstikker, selv udskaaret; jfr. Kubberud anf. Skr. p. 35.).

Bang, Marcus Frederik, er f. i Næstved i November 1711; hans Fader Carsten Nielsen Bang skal have været Degn dér (en Degn af dette Navn findes dog ikke i A. Petersen, Sjæll. St. Degnehist.); Moderen var født Pahl. B. blev Student fra Ribe Skole 1733, tog $^{9}/_{5}$ 1737 teol. Examen med Haud og var derefter en Tid Lærer ved Vajsenhuset. $^{31}/_{8}$ 1739 blev han Hospitalspræst i Trondhjem og $^{6}/_{7}$ 1740 residerende Kapellan ved Domkirken. $^{29}/_{8}$ 1769 blev han Stiftsprovst og Sognepræst ved Domkirken ved indtrædende Vakance, hvilket skete 1771. 1773 udnævntes han til Biskop i Ribe, men frabad sig Embedet. Han fik dog Titel og Rang som Biskop og s. A. udnævntes han til Biskop i Trondhjem. 1781 blev han Medlem af Landhusholdningsselskabet. 1787 tog han sin Afsked. † $^{15}/_{6}$ 1789.

Han ægtede 1. 1740 Anna Lisbeth Schønning († 1744) fra Ribe. 2. 1746 Ellen Susanna Hagerup (f. $^{13}/_{10}$ 1721, † 1747), Datter af

nedennævnte Biskop Ejler Hagerup. 3. 11/10 1752 Mette Margrethe Volqvartz († 1756), Datter af Købmand i Trondhjem Carsten Carstensen Volqvartz og Maria Treschow. Ved sine Giftermaal var han bleven en formuende Mand; han har skænket et Legat til Ribe Skole.

D. Thrap i Biograf. Lex. I. p. 485—86. — Giessing. III. p. 145. — Erlandsen, Geistligheden i Trondhjems St. p. 32. — L. Daae, Trondhjems St. geistl. Hist. 1863. p. 195—96. 200—1. — Ribe Skoleprogr. 1825. p. 4; 1830. p. 2. — Hundrup, Stamtvl. over Oluf Bangs Efterk. 1875. p. 17—18. — L. Daae, Af Joh. v. Bülows Papirer. 1863. p. 190. — G. Saxvik, Trondhjems St. Biskopper. 1905. p. 60—62. — J. V. Kvam, Den norske Kirkes Biskoper. 1909. p. 85. — Univmatriklen. II. p. 545.

Eenfoldige Tanker over Froe-Prædikens og Aften-Sangs Texterne, som til den allmindelige og høytidelige Jubel-Fest, d. 28. Octbr. Anno 1749, overalt i Dannemark og Norge vare befalede at forklares. Nu til Trykken overleverede i tvende Prædikener. Kbh. 4. [Anm. i L. Eft. 1750. p. 416].

Sorgens Dam, samlet da de bedrøvelige Tidender indløbe om Dronning Lovises farlige Svaghed, men udbrudt da Allerhøyst Sammes dødelige Bortgang blev forkyndet til Megen For Bauselse. Tronhiem. 1752. Fol. (Anonym). (jfr. Hj. Pettersen, Bibl. Norvegica. I. p. 552).

Karrigheds heslige Last, oversat af C. F. Gellerts Fabler 1. Part p. 41. og med smaa Anmerkninger forklaret. Tronhiem. 1758. (Anonym; under Fortalen: Maren Anders-Datter Solum).

En kort Tale, holden i Tronhiems Dom-Kirke Aº 1760 d. 22. Januar ved Slavens Fr. And. Kruses Daabs Act. Tronhjem. (1760). [Anm. i Lorcks fortgesetzte Nachr. II. p. 198].

Den Norden-Fieldske Vinter, fornemmeligen saaledes, som den sædvanligen falder i Tronhjems Amt besønderlig, med nogle af de almindeligste Land-Gierninger, kortelig forfattet Riim-viis. Tronhjem. 1764. 4. [Fasting anfører tillige en Udg. fra 1783].

Offentlige Taler over Aftensangs-Texterne paa alle Søn- og Hellige Dage, det ganske Aar, holdne i Tronhiems Dom-Kirke. Tronhjem. 1767. 4.

J. L. Mosheim, Religions-Spotteres elendige Daarlighed. En Prædiken. Oversat af M. F. B. Kbh. 1770. (Anonym).

En Christelig Liig-Prædiken, holden udi Tronhiems Domkirke, over Psalm. 39, 6., da Andreas Christian Friedlieb, Kiøb- og Handelsmand i Tronhiem, hans afsielede Legeme blev hensat d. 8. Januarii 1773. Tronhiem. 4.

I »Saml. af udvalde Vers i Anledn. af Dronning Lovises Død.« 1752. III. p. 23—27: Sørge-Tanker.

I Norske Vidensk. Selsk. Skr. 1906. IV. p. 46—96 forskellige Breve og Indberetninger 1770 ff.

Bang, Niels Frederik, er f. 1704 i Nim, Søn af Sognepræst Niels Nielsen Bang (f. 1649, † 12/2 1712) og Sidsel Clausdatter.

Han er muligvis den Nicolaus Bang, der 1727 blev Student ved privat Dimission. Som Student ernærede han sig som Huslærer i Kbh. $^{13}/_{8}$ 1734 kaldtes han til Sognepræst paa St. Thomas, hvor han skal være død.

Worm. I. p. 63; III. p. 49. — Wiberg. II. p. 446. — Univmatriklen. II. p. 490.

Dend i dend gandske Verden bekiendte Ertz-Sort-Konstner og Trold-Karl D. Johan Faust. Oversat af det Tydske Sprog ved N. F. B. U. St. 1732. (Anonym). [Paa sidste Side lover han, at Fausti Tjeners eller Chr. Wagners Levens-Beskrivelse skal snart følge — hvilket dog ikke skete]. — Haderslev. 1775. (Anonym). — U. St. 1777. (Anonym). (jfr. R. Nyerup, Alm. Morskabslæsning. 1816. p. 191—92; jfr. p. 314).

Grammatica Italiana e Danese, eller: En liden kort Italiensk og Dansk Grammatica, indeholdende de fornemmeste Ting, hvorved mand i en gandske kort Tiid, formedelst et Lexicons Hielp, kand af sig self lære at forstaae det italienske Sprog. Uddraget med Fliid af Veneroni Italienske og Tydske Grammatica, af den sidste Edition, saavelsom og af andre. Kbh. 1733. [Anm. i L. Eft. 1733. p. 49].

Nouvelle grammaire Françoise et Danoise. Det er: Ny Fransk og Dansk Grammatica, uddraget med Flid af de nyeste og beste Grammaires, de la Touche, Buffier, Redlein, Des Pepliers etc. Indrættet efter Hof-Sprogget, oplyst med det danske Sprog. Kbh. 1733. (Et andet Titelblad har 1732). [Anm. i L. Eft. 1733. p. 626].

Guds barmhiertige Forsorg for sine Troende. Kbh. 1734. — Kbh. 1736.

Hore-List, aabenbaret udi Ovid: 8. Eleg. Amor. Libr. 1. imod den Rufferske Dypsa, som vilde forføre hans Kiæreste Corine til Horerie; oversat i Danske Vers, efter Originalen, saavelsom og efter en Fransk Version 1676 af N. F. B. Trykt i dette Aar. (Anonym).

Bang, Niels Hansen, er f. $^{10}/_{8}$ 1614 i Klinte Præstegaard, Søn af Sognepræst Hans Nielsen Bang († $^{3}/_{5}$ 1636) og Maren Nielsdatter. 1635 blev han Student fra Odense Skole og rejste udenlands, hvor han studerede i Nederlandene og bl. a. opholdt sig en Tid i Franeker. 1639 kaldtes han til personel Kapellan i Dalum og Sanderum og tog 1641 Magistergraden. 1643 blev han Sognepræst og udnævntes $^{14}/_{9}$ 1663 til Biskop over Fyns Stift. $^{1}/_{8}$ 1668 kreeredes han per bullam til Dr. theol. 1672 fik han som Medhjælper mod sit eget Ønske Hofprædikanten Rud. Moth, men han døde allerede 1675. I Aaret 1674 indkaldtes han tillige med de øvrige Biskopper til at deltage i Forhandlingerne om Udarbejdelsen af Danske Lovs 2. Bog. † $^{17}/_{10}$ 1676.

Han ægtede Anna Hansdatter Kølenbrunn († 1/8 1688), Datter af Borgmester i Odense Hans Nielsen Kølenbrunn († 1651) og Marie Povelsdatter († 1631).

S. M. Gjellerup i Biograf. Lex. I. p. 486—87. — Pontoppidans Ann. IV. p. 109—10. — Blochs fyenske Geistlighed. I. p. 131—44. — Hundrup, Efterretn. om Doctores. p. 93. — Hundrup, Stmtvl. over Oluf Bangs Efterk. 1875. p. 16. — Wiberg. I. p. 261. — Rørdams Kirkelove. III. — Danske Mag. 5. R. II. p. 132. — Univmatriklen. I. p. 126. 167.

Λόγος περι ἱστορίας. Franekeræ. 1638. (Græsk og latinsk Text). 4.

Hvad retsindige Christnis, som i Naade-Riget saa ville føre deris Christum i Troens Liff med sig, at de omsider kand føris aff Christo ved Troen af Naade til Ære-Riget, deris her i Verden christelig Idræt skal være, udi en christelig Liigprædicken aff Koning Davids d. 138. Psalme, der Her Christopher Urne til Aaszmarck, hans Ljg bleff hæderligen til sin Nedersettelse bestædiget i Nykiøbings Kircke i Falster d. 4. Nov. 1663. Kbh. 1665. 4. [Uddrag i Bricka og Gjellerup, Den danske Adel. I. 1874. p. 23—47].

De Retfærdigis oc Guds Tro-bundne Børns salige Hiemfærd udi en christelig Liigprædicken aff Es. 56. Cap. v. 13, der Marcur Rothsten, til Lunds-Gaard, hans Sal. Liig blef hæderligen til sit Hvilested udi Kierteminde Kircke bestediget d. 16. Febr. 1671. Kbh. 1672. [Uddrag i C. P. Rothe, Brave danske Mænds og Qvinders Eftermæle. II. 1754. p. 513—24].

Bang, Oluf, er f. 7/8 1710 i Hillerød, Søn af By- og Raadstueskriver Ole Madsen Bang (f. 9/11 1663, † 25/6 1710) og dennes 2den Hustru Kirstine Marie Thams (f. 25/5 1686). B. blev Student 1728 fra Frederiksborg Skole, tog 1729 Baccalaurgraden og 26/11 1735 teol. Examen. Derefter var han Hjælpepræst først i Helsingør og 1738 paa Vallø. 1740 blev han Skoleholder for Fattigskolen ved Holmens Kirke. 1741 fik han Succession paa Klokkerembedet ved samme Kirke og tiltraadte det 1/8 1746. 1777 var han Medstifter af det kgl. genealogisk-heraldiske Selskab, hvis Forstander han var indtil 1780. † 8/7 1783. Hans efterladte Bogsamling (trykt Katalog) solgtes ved Auktion 1783.

Han ægtede 1. 2/11 1746 Jytte Christiane Gjøe (f. 7/11 1729, † 14/8 1764), Datter af Provst Marcus Gjøe i Nykøbing p. Mors (f. 1/8 1693, † 7/11 1741) og Else Susanne Kattenberg († 21/10 1790 (?)). 2. 20/12 1779 Jytte Sophie Marschall (f. 6/7 1758, † 18/4 1803), Datter af Traktør Jean Marschall og Maria Dorothea Coppy, der 10/9 1802 ægtede kgl. Mundkok Frederik Jepsen Lind (f. c. 1740, † 6/9 1803).

Chr. Bruun i Biograf. Lex. I. p. 488—89. — Fortalen til det danske Adelslex. I. 1787. p. VIII ff. — Werlauff, Det kgl. danske Selskab. 1847. — Hundrup, Stmtvl.

over Oluf Bangs Efterk. 1875. p. 43. — Danske Saml. II. p. 342—43; IV. p. 75—76. — Univmatriklen. II. p. 497. 512. — L. Bobé, Bremerholms Kirke. 1920. p. 252.

Decas thesium. Hafniæ. 1731. 4. [Resp. Joh. Christ. Palemand].

De quibusdam Babyloniorum et Chaldæorum antiqvitatibus diss. historica. Hafniæ. 1733. 4. [Resp. Janus Hansen].

Samling af adskillige nyttige og opbyggelige Materier, saa vel gamle som nye. 1.—7. Stykke. Kbh. 1743—45. (Anonym). [Anm. i L. Eft. 1743. p. 609; 1746. p. 49. 65]. (Af hans i 2. St. optagne Levnedsskildring af Eleonora Christina Ulfeldt udkom en tysk Oversættelse ved nedennævnte C. G. Mengel u. T. Leben Eleonoræ Christinæ Gräfin von Ulfeld. Aus dem Dänischen übersetzt von Philander v. d. Weistritz. Cph. und Lpz. 1754).

J. Lütkemann, Forsmag paa Guds Godhed. Til fleeres Opbyggelse oversat paa Dansk. Kbh. 1748.

Rhinoceros eller Næsehorningens naturlige Historie. Kbh. 1756. 4. [Heraf er kun Titelbladet og nogle Tavler trykt; jfr. Gosch, Danmarks zool. Lit. II. p. 282].

Ved hans Auktion bortsolgtes et Mskt. af B., der indeholdt en hist. Beskrivelse over Holmens Kirke. Til N. Jonges Kbh.'s Beskrivelse. 1783. havde B. meddelt Bidrag ang. Kirken, og Afsnittet om Bremerholms Kirke i Hofmans Fundatser. IX. p. 309—37 er udarbejdet efter B.'s Optegnelser. (jfr. Werlauff, Det kgl. danske Selskab. p. 131—32).

Bang, Oluf Lundt de, er f. $^{11}/_{9}$ 1731 i Ulkerup, Broder til ovennævnte Amtsforvalter Jacob Bang. 1747 blev han Student fra Frederiksborg Skole, tog 1748 Baccalaurgraden og 1750 teol. Examen med Laud. 1750—55 var han Alumnus paa Ehlers' Kollegium og tog $^{14}/_{5}$ 1753 juridisk Examen med Laud. 1758 blev han Højesteretsadvokat og 1763 tillige Kammeradvokat. $^{3}/_{7}$ 1773 fik han Titel af Justitsraad. 1777 blev han optaget i Adelsstanden, 1779 Etatsraad og s. A. Vice-Generalprokurør. $^{25}/_{5}$ 1780 blev han Assessor i Højesteret og Medlem af Kancellikollegiet, 1783 Konferensraad, 1784 Generalprokurør, 1788 Justitiarius i Hof- og Stadsretten. † $^{27}/_{9}$ 1789.

Han ægtede 1. 1762 Anthonette Frederica Horn (f. 1741, † $^{25}/_{3}$ 1773), Datter af nedennævnte Justitiarius Frederik Horn. 2. $^{3}/_{8}$ 1773 Else Marie Thecou, f. Schiødt (f. $^{21}/_{10}$ 1735, † $^{26}/_{1}$ 1802), Enke efter Brygger Nicolai Thecou (f. 1732, † 1762) og Datter af Justitsraad Niels Schiødt (f. $^{15}/_{10}$ 1706, † $^{1}/_{9}$ 1774) og Anthonette Boertmann (f. $^{9}/_{8}$ 1712, † $^{8}/_{12}$ 1735).

Kringelbach i Biograf. Lex. I. p. 489. — Büsehings Nachr. 1756. p. 444—49. — Hundrup, Stmtvl. over Oluf Bangs Efterk. 1875. p. 65. — Richter, Juridisk Stat. 1881. p. 16. — R. R. Vestergaard, Elers' Kollegium. 1891. p. 113—14. — Univmatriklen. III. p. 72. 80.

Diss. juris gentium de justo bello et publico part. 1—3. Havniæ. 1750—53. 4. [Resp. I. Jac. Sivertzen. II. Enevold Berregaard Fogh. III. Chr. Leth].

Meditationes circa cautelas contractuum jure Danico diss. Hafniæ. 1754. 4. [Resp. Adrian Lentz].

Quæstiones (juridicæ). Diss. Hafniæ. 1755. 4. [Resp. Petr. Hegelund Christi].

Afhandling om Bondestanden i Danmark. I Anl. af den kgl. Befaling af 25de Aug. 1786 til den derom nedsatte Commission. Kbh. 1786. [Anm. i L. Eft. 1786. p. 673 (af J. Mandix); Danm. Litt. Progr. IV. p. 113 (af O. N. Bytzow); Minerva. 1786. 2. Aarg. II. p. 488; E. Holm, Kampen om Landboreformerne. 1888. p. 120 ff.; N. Rasmussen-Søkilde, Landboreformerne. 1888. p. 104—7; om de Modskrifter, som Afhandlingen fremkaldte, jfr. Bibl. Dan. II. p. 989 ff.; Almeennytt. Saml. XV. 1787. p. 412. — Afhandlingen er ogsaa trykt i Landbovæsenskommissionens Forhandlinger. 1788. I. p. 51—105].

Nota, i Anl. af de imod Afhandlingen om Bondestanden i Danmark udkomne Skrifter. Af Afhandlingens Forfatter. Kbh. 1787.

I Landbovæsenskommissionens Forhandlinger. 1788. p. 51—105. Afhandling om Bondestanden i Danmark. — p. 173—84. Betænkning $^{23}/_{10}$ 1786. — II. p. 413—21. Aarsager, hvorfor jeg ei kan tiltræde Colbiørnsens Plan. $^{22}/_{1}$ 1787. — p. 586—88. Promemoria om Reventlows Forslag. $^{18}/_{8}$ 1787. — p. 700—02. Promemoria om samme. $^{11}/_{2}$ 1788.

Bang, Oluf Lundt, f. 1788, se: Erslew.

Bang, Peder Schwane, er f. $^{21}/_{10}$ 1744 paa Egebjerggaard, Broder til Oluf Lundt de Bang; han blev 1761 Student fra Herlufsholm; derefter blev han Underofficer ved Livvagten, men tog snart efter sin Afsked. $^{19}/_{9}$ 1764 tog han teol. Examen med Laud., fik $^{29}/_{5}$ 1767 Exspektance paa Vig og Asminderup Præstekald og blev $^{28}/_{7}$ 1769 residerende Kapellan dér. $^{15}/_{6}$ 1774 kaldtes han til Sognepræst for Hitterøen i Trondhjems Stift, hvorfra han $^{22}/_{11}$ 1780 forflyttedes til Strøm i Aggershus Stift. $^{2}/_{9}$ 1785 kaldtes han til Sognepræst til Stenløse og Vexø i Sjælland og forflyttedes 1787 til Vig og Asminderup, hvor han † $^{17}/_{5}$ 1792.

Han ægtede 1769 Ida Johanne Rogert (f. $^{3}/_{8}$ 1743, † $^{6}/_{8}$ 1800), Datter af Sognepræst i Utterslev Poul Rogert (f. $^{2}/_{4}$ 1702, † $^{13}/_{4}$ 1749) og Cecilie Margrethe Müller, Enke efter Konsumtionsforvalter i Nakskov Laur. Rhode.

Aftenposten. 1792. Nr. 44. — Erlandsen, Geistligh. i Trondhj. St. p. 230—31. — Melchior, Efterretn. om Herlufsholm. 2. Udg. 1865. p. 423. — Leth & Wad, Dimitt. fra Herlufsholm. I. p. 102. — Hundrup, Stmtvl. over Oluf Bangs Efterk. 1875. p. 71. — Wiberg. III. p. 565. — Bobé, Udv. Papirer f. den Reventlowske Familiekreds. VII. p. 471. — Univmatriklen. III. p. 212.

Guds Raad til Salighed, fremsat i Spørsmaal og Gjensvar for de Eenfoldige. Kbh. 1773. [Anm. i L. Eft. 1774. p. 228].

Kortest Veyviisning til Salighed. Christiania. 1784. [Udtog af den foregaaende].

Tale om Bondestandens Værd, holden for Steenløse og Wexøe Menigheder paa 5te Søndag efter hellig 3 Konger 1786. Kbh. [Anm. i L. Eft. 1786. p. 462; Danm. Litt. Progr. IV. p. 129 (af Seydlitz)].

Opløsning af den nye danske Religionsbog for Skolerne i passende Spørsmaal og Svar til Tieneste for Skoleholdere og Degne i Danmark. Kbh. 1792. (Anonym). [Anm. i Kritik og Antikr. 13. H. p. 171]. — 3. Oplag. Kbh. 1819.

I Budstikken. VI. 1825. p. 1—32. 49—112 har J. C. Berg udg. hans: Beskrivelse over Oudalens Præstegjeld, med Noter. Den var forf. 1784 og indleveret til det daværende Aggershusiske patriotiske Selskab; den vandt ikke den udsatte Præmie, der blev tilkendt Axel Chr. Smith for hans Beskrivelse over Trysild Præstegjeld (trykt i Topogr. Journal f. Norge. H. 19—23. 1797—98). Mskpt. syntes en Tid forsvundet og efterlystes i L. Eft. 1798. p. 335. Smstds. p. 480 meddelte Fr. Thaarup, at han besad en Afskrift, hvorefter han vilde lade Beskrivelsen, som han forøvrigt ikke vurderede højt, trykke med sine egne Noter og Rettelser. Imod denne affejende Dom tog en Anonym til Orde smstds. p. 648—49, og det er muligvis Grunden til, at Thaarups Udg. ikke saa Lyset. — p. 753—832. udgav J. C. Berg endvidere Bangs Beskrivelse over Hitterøens Præstegjeld, forfattet 1780, efter et Mskpt. i Deichmanns Bibliotek.

I Haandskrift har han efterladt: Beskrivelse over Hitterens Præstegjeld. (jfr. Fortegn. over d. norske Vidsk. Selsk. Haandskr. 1872. p. 50).

Han har leveret nogle Salmer til den evangelisk-kristelige Psalmebog. 1798.

Bang, Thomas, er f. $^{18}/_{2}$ 1600 i Flemløse ved Assens, Søn af Sognepræst Jens Bang (f. $^{7}/_{4}$ 1567, † $^{3}/_{5}$ 1643) og Karine Sørensdatter († $^{1}/_{1}$ 1602). B. blev først sat i Assens og senere i Odense Skole, fra hvilken sidste han blev Student 1621. Han vandt Professor Jesper Brochmands Yndest og blev antaget som Lærer for dennes Søn og for Kansleren Christen Friis' ældste Søn, der var i Huset hos Brochmand. 1627 fik han Stipendium Regium og drog til Universitetet i Rostock; da han ved Krigsuroligheder blev fordrevet herfra, vendte han tilbage til Kbh. Snart efter rejste han imidlertid til Franeker, hvor han opholdt sig i nogen

Tid, og derfra til Wittenberg, beskæftiget med Studiet af de østerlandske Sprog, Latin og Teologi. 1630 blev han paa Brochmands Tilskyndelse kaldt til Professor i Hebraisk ved Kbh.'s Universitet, kort efter blev han imidlertid overfaldet af en Sindsforstyrrelse, for hvilken han søgte Lindring ved et Ophold hos Holger Rosenkrantz. Allerede 1631 kunde han dog, fuldstændig helbredet, atter overtage sit Embede. $^{24}/_{5}$ s. A. tog han Magistergraden. 1631—33 var han Bibliotekar ved Universitetsbogsamlingen, og 1649 blev han Bibliothecarius perpetuus; det lykkedes ham at faa Bogsamlingen flyttet til Loftet over Trinitatis Kirke. 1652 blev han Professor i Teologi og tog Aaret efter Doktorgraden. I sine sidste Dage skal han paany have lidt af Sindsforvirring. † $^{27}/_{10}$ 1661. Hans betydelige Bogsamling (trykt Fortegnelse) solgtes ved Auktion 1662.

Han ægtede $^{26}/_{6}$ 1636 Else Bartskier (f. $^{13}/_{12}$ 1614, † $^{29}/_{5}$ 1675), Datter af Handelsmand, Raadmand Diderik Bartskier (f. 1585, † $^{5}/_{7}$ 1642) og Lene Helmersdatter Rhode († 1662).

Rørdam i Biograf. Lex. I. p. 501—2. — Universitetets Ligprogr. 1661. [aftrykt i Witten, Memoriæ theologorum nostri seculi. 1685. p. 1387—95]. — R. Vinding, Acad. Hafn. 1665. p. 314—20. — Pontoppidans Annaler. IV. p. 480—82. — J. Moller, Hypomnemata ad librum Alb. Bartholini de scriptis Danorum. u. A. p. 415—17. — Kirkehist. Saml. 3. R. V. p. 193—250; 820. — Hundrup, Biografiske Efterretn. om Doctores. p. 26. — Hundrup, Stmtvl. over Oluf Bangs Efterk. 1875. p. 13. — Personalhist. Tidsskr. III. p. 264; 3. R. II. p. 75. — Univmatriklen. I. p. 54. 106.

Epithalamium in nuptias M. Johannis Erasmi Brochmand, professoris, et virginis Druidæ, Thomæ Finckii filiæ. Hafniæ. 1623. 4. [Forfattet sammen med Ol. Bagger].

Partis comm. exercitationum physicarum exercitatio II de materia prima. Hafniæ. 1624. [Præs. Francisc. Nic. Rosenberg].

Explicatio dicti Jeremiæ c. 23., v. 24. Hafniæ. 1627. 4. [Præs. C. E. Brochmand]. (i Bibl. Dan. I. p. 38 er den urigtig tillagt Præses). (jfr. L. Eft. 1737. p. 434).

Disp. publica I. vindicias nonnullorum fontium S. V. T. exhibens. Hafniæ. 1630. 4. [Resp. Er. Torm.].

Nupera divina beneficia erga Daniam et domum Dei in ea. Hafniæ. 1631. 4. (jfr. Kirkeh. Saml. 3. R. V. p. 209—10).

Fontium Israelis trias, Jonam, Micham et Ruth Philebræis in Reg. Acad. Haun. studiosis publice editos, exhibens. Hafniæ. 1631.

Exercitatio glottologica, qua pentas problematum proponitur. Hauniæ. 1634. 4.

J. D. Jersin, Grammaticæ Latinæ præcepta minora, jussu Regio revisa, mutata et interpolata. Hauniæ. 1636. (Anonym; det maa sikkert være

denne Udg., hvortil Th. Bang sigter i Fortegnelsen over sine Skrifter i: Oliva sacræ pacis. 1654.; jfr. S. M. Gjellerup, J. D. Jersin. p. 99). — Hauniæ. 1640.

Observationum philologicarum libri duo, jussu Regio in usum scholarum Daniæ et Norvegiæ ad illustranda Jani Dionysii Jersini Grammaticæ Latinæ præcepta adornati. Hauniæ. 1637. — Hauniæ. 1640. (Under Fortalen 1640, men paa Index i begge Udg. findes Aarstallet 1638; jfr. D. Clément, Bibl. curieuse. II. p. 404; Kirkehist. Saml. 3. R. V. p. 212). — Med Benyttelse af hans efterladte Mskpt. udgav Joh. Georg Rhodius anonymt: Epitome elegantiarum syntaxeos Latinæ ex observationibus philologicis Bangii. Hafniæ. 1666. — 2. editio. Hafniæ. u. A. — 3. editio. Hafniæ. 1705. (De to sidste Udg. bærer Rhodius' Navn).

Aurora Latinitatis olim in privatum discipulorum usum concinnata, nunc vero publico scholarum Danicarum et Norvegicarum commodo destinata et emendatius edita opera Thomæ Bangii. Editio denuo penitus recognita, una cum appendice exemplorum nominum et verborum etc., quæ in colloqviis annexis passim etiam sunt obvia. Hauniæ. 1638. — Af denne Bog er udkommet en Række Udgaver, af hvilke dog nu kun kendes flgd. Hauniæ. 1705. (jfr. Nova litt. mar. Balth. 1705. p. 247). 1722. 1726. 1729. 1739. 1745. 1751. 1769. (2 forskellige Tryk). 1782. 1784. 1789. (jfr. Kirkeh. Saml. 3. R. V. p. 211 ff.) — Om Joh. Brunsmands Tillæg i Mskpt. — jfr. Nova litt. maris Balth. 1699. p. 60.

Exercitatio primos literarum natales investigans. Hauniæ. 1638. 4. — Exercitatio literariæ antiqvitatis secunda. Hauniæ. 1640. 4. [Resp. Jo. Just. Montanus]. — Exercitatio tertia de hieroglyphicis. Hauniæ. 1641. 4. [Resp. Joh. Enev. Brochmand]. — Exercitatio quarta de hieroglyphico schemate. Hauniæ. 1642. 4. [Resp. Nic. Georg. Serup]. — Exercitatio quinta de literis antediluvianis. Hauniæ. 1644. 4. — Exercitatio sexta de literis Hebræorum. Hauniæ. 1646. 4. [Resp. Sever. Johannis]. — Exercitatio septima de antiquis Hebræorum literis, Hieronymo opposita. Hauniæ. 1647. 4. [Resp. Sever. Johannis]. — Exercitatio octava sive ultima, qua triplex variarum assertionum literariarum spicilegium compendiose proponitur. Hauniæ. 1648. 4. [Resp. Joh. Christierni Vordensis]. — Disse 8 Disputatser omarbejdede B. senere og udgav dem under Titlen: Coelum orientis et prisci mundi triade exercitationum literariarum repræsentatum, curisque Thomæ Bangii investigatum. Hauniæ. 1657. 4. — Af denne Bog findes Exemplarer, hvor man har bortskaaret Dedikation og Fortale og indsat et nyt Titelblad saalydende: Exercitationes philologicæ-philosophicæ, quibus materia de ortu et progressu literarum, ex intimis et genuinis suis principiis ita succincte pertractatur, ut nihil in hac amplius desiderari videri possit. Cracoviæ. 1691. 4. (jfr. Clément, Bibl. curieuse. II. p. 404; Kirkehist. Saml. 3. R. V. p. 230).

J. D. Jersin, Grammaticæ Latinæ præcepta majora, jussu Regio revisa, mutata et adaucta opera et studio Thomæ Bangii. Hauniæ. 1640. — Hauniæ. 1657.

Laurus Danica dicata magisterio XXIX clarissimorum virorum A. 1641 1. Jun. Hauniæ. 4.

Danske Laur-Krantz til XXIX Cl. Magistros, der deris Magisterii Æredag med stor solennitet bleff holden i det Kgl. Academie udi Kiøbenhaffn d. 1. Junii Aº 1641. Udsat af Latinen paa Danske Riim aff P[eder] J[enssøn] R[oiskilde]. U. St. o. A.

Verna sponsalia divæ Sophiæ sacra, triginta quatuor philosophiæ candidatis, seu Laureæ primæ philosophicæ ab Apolline academico renunciatis sponsis, in Parnasso musarum Hauniensium, autore et inventore Palæmone arbitro dubiorum sponsaliorum Apollineorum. Hauniæ. 1646. 4. (Anonym).

Phosphorus inscriptionis hierosymbolicæ paræneticus et votivus augustæ coronæ seren. Regis Friderici III Jehovæ, ter. opt., ter. max. auspicio feliciter suscepto consecratus. Hauniæ. 1648. Fol. — 2da editio. Hauniæ. 1657. Fol.

Tropæum protevangelicum, admirandis triumphalibus Christi Jesu positum. Hauniæ. 1649. 4. [Resp. Sev. Johannis].

Exercitatio acroamatica de curis boni auditoris. Hauniæ. 1650. 4.

Hermes et Pan Hebraicus, supremæ laureæ philos. 13. Maji consecratus. Hauniæ. 1651. 4. [I hans egen Fortegn. over sine Skrifter i Oliva sacræ pacis. 1654 anføres den urigtigt med Aarstallet 1641, og dette urigtige Aarstal er optaget af Worm].

Exercitatio de Nephilimis, Gigantib. vulgo dictis, pro vindicandis Hebræi sermonis fontibus, opposita Jac. Boulduco, theologo Parisiensi. Hauniæ. 1652. 4. [Resp. Wilh. Worm].

Oliva sacræ pacis repurgata et Jehova benedicente initiis theologicæ professionis consecrata, 28. Julii Aº 1652. Hauniæ. 1654. Fol. (De sidste Sider optages af en Fortegnelse over hans egne saavel trykte som utrykte Skrifter). — Editio 2da nova hypotyposis irenicæ accessione adaucta. Hauniæ. 1657. Fol. [Skriftet er optrykt i Joh. Duraeus, Tractatuum irenicorum prodromus. 1662. p. 379—414].

Posthumum virtutum christianarum et illustrium theatrum adumbratum, quibus splenduit Christianus Thomæ Sehsted, Dn. de Stougaard etc. Hauniæ. 1657. Fol.

Han udgav med Oversættelse og Noter nedennævnte Jens Nielsens Oratio eucharistica biennio abhinc in academia Witebergensi pro restituta in Dania pace sermone Ebræo conscripta et recitata. Nunc ex Ebræo Latine conversa et notis sacris philologicis illustrata. Hafniæ. 1647. 4.

Han har leveret Fortaler til: Laur. Petræus [Thurah], Canticum canticorum Salomonis. Hafniæ. 1640. — E. E. Pontoppidan, Nyyt-Aars Idrætte udi Prædickener. Kbh. 1655. — A. Arreboe, Hexaëmeron. Hafniæ. 1661.

Desuden har han skrevet endel latinske Æredigte bl. a. i J. R. Brochmands Ligpr. over Birgitte Brock. 1640; O. Worm, Monumenta Danica.

1643. (bl. a. et Epigram skrevet med Runer); Stephanius's Udg. af Saxo. 1644; En Extract aff Urbani Rhegii Dialogo, v. H. L. Lunde. 1648; S. Poulsen Gotlænder, Synopsis prosodiæ Danicæ. 1650; J. D. Barsker, Ligpr. over Peder Juel. 1656.

I hans Skrift Oliva sacræ pacis. 1654 findes paa sidste Side en Fortegnelse over hans »Inedita«, blandt hvilke kan mærkes en Levnedsskildring af Holger Rosenkrantz. De er vistnok alle forsvundne nu. I sine sidste Aar beskæftigede han sig med Udarbejdelsen af et Forfatterlexikon, hvoraf dog intet, hvis det overhovedet er kommet ud over den blotte Plan, er bevaret. (jfr. J. K. Høst, Chronos. 1822. p. 72; Winkel-Horn, Peder Syv. p. 172).

Breve til L. J. Hindsholm $^{7}/_{7}$ 1624, $^{21}/_{9}$ 1626, i Kirkeh. Saml. 3. R. V. p. 256—58; til Prof. W. Rhumann, 1628, sstds. p. 259—60; til Henning Stockfleth $^{25}/_{5}$ 1649 sstds. p. 263—64; til samme $^{16}/_{2}$ 1656, $^{28}/_{7}$ 1656, $^{13}/_{9}$ 1657, $^{7}/_{11}$ 1657, sstds. p. 267—71; til samme $^{4}/_{8}$ 1658. sstds. p. 273—74; til Konsistorium $^{8}/_{9}$ 1658 sstds. p. 274—76; til Henn. Stockfleth $^{14}/_{7}$ 1659, $^{30}/_{7}$ 1659, $^{18}/_{2}$ 1660 sstds. p. 276—80; til Rasm. Brochmand $^{29}/_{6}$ 1660 sstds. p. 280—81. Til H. M. Ravn $^{12}/_{9}$ 1641, $^{9}/_{4}$ 1644, $^{22}/_{9}$ 1647, $^{1}/_{1}$ 1648, $^{29}/_{1}$ 1649, $^{20}/_{5}$ 1650 i Hist. Tidsskrift. 3. R. IV. p. 566. 567—68. 574—77. 578—79, samt en udateret lille Efterskrift til samme i Rahbek & Nyerups Bidrag til den danske Digtekunsts Hist. II. p. 109—10. I J. K. Høst's Chronos. 1822. p. 72. Brev til Birgitte Gjøe $^{7}/_{12}$ 1660. Desuden et latinsk Brev til Cph. Arnoldus i dennes Epistolæ philologicæ de Flavii Josephi testimonio, quod Jesu Christo tribuit. Nürnberg. 1661. p. 286.

Banke, Matthias.

I L. Eft. 1750. p. 323. En Gravskrift over Marc. Wøldike og i Nyeste Skild. af Kbh. 1829. p. 1304 er aftrykt det Vers, der 1750 blev indlagt i Kuglen paa Frelsers Kirke.

Banner, Niels, er f. c. 1688, Søn af nedennævnte Klokker Søren Matthiesen og Maren Nielsdatter Banner, hvis Navn han antog. Han blev 1706 Student fra Frederiksborg Skole, tog 1707 Baccalaurgraden, var 1712—14 Alumnus paa Elers' Kollegium og blev senere Kancelliraad, Assessor i Hof- og Stadsretten og Stadsbygmester. † 1771. Han er formodentlig Forfatter til nedennævnte Disputatser.

Han ægtede $^{30}/_{5}$ 1731 Charlotte Amalie Huhn (f. c. 1713, † $^{20}/_{10}$ 1781).

Lengnick, Fam. Roosen. — R. R. Vestergaard, Elers' Collegiums Hist. 1891. p. 162. — Breve fra Hans Gram. 1907. p. 154. — Univmatriklen. II. p. 314. 319.

De ectypica natorum ad parentes similitudine diss. medico-physica. Hauniæ. 1712. 4. [Resp. Nic. Fogh].

Triplex rationis principium pro demonstranda animæ rationalis immortalitate. Hauniæ. 1713. 4. [Resp. Canut. Nic. Lhemius].

Barch, Carl Vilhelm, er f. c. 1743, Søn af Perlestikker Carl Barch. Debuterede 1758 paa det kgl. Teater som Balletdanser. 1764 rejste B. paa Teatrets Bekostning til Wien for at studere Dans. 1770 blev han afskediget med Pension, men blev ansat til at uddanne Figuranter og fik Titel af Balletmester. † $^{29}/_{8}$ 1805.

Han ægtede Marie Knudsen (f. 1744, † $^{30}/_{3}$ 1827), der ogsaa medvirkede i Balletten. Hun afskedigedes 1799.

E. Collin i Biograf. Lex. I. p. 518—19. — Overskou, Den danske Skueplads. II—III. — Adresseavisen. 1827. Nr. 78. — Personalh. Tidsskr. 3. R. IV. p. 283. — Geneal. Tidsskr. Personalhist. Saml. V. 1906. 3. Till. p. 124.

Udtog af Balletten kaldet: Den medlidende Tyrk. Til at opføres paa Hof-Theatret d. 31. Oct. 1775. U. St. 4.

Barchmann, Laurids, blev Student fra Roskilde Skole 1666; i Universitetsmatriklen (I. p. 334) kaldes han Laurentius Vallebyensis Barchmannus. $^{21}/_{10}$ 1669 kaldtes han til Sognepræst i Herfølge og Sæder. † $^{8}/_{4}$ 1676.

Han ægtede Barbara Sørensdatter, Datter af Sognepræst i Lynge og Broby Søren Gunsøe († 1650?) og dennes anden Hustru Elisabeth Knopf (f. 1624).

Wiberg. I. p. 600.

Exercitatio psychologica, in qua anima non tantum ὁσιωδῶς tractatur, sed etiam δυνάμεις ejusdem proponuntur. Hafniæ. 1668. 4. [Resp. Janus Bircherod].

Barclay, Andreas Johannes, var Oldermand for Glarmesterlauget, da han udgav de to nedennævnte Skrifter. † $^{23}/_{4}$ 1802.

Hans Hustru hed Engelke Barclay.

Adresseavisen. 1802. Nr. 166.

Monopoliers skadelige Følger beviist ved Glas-Magazinets Omgang med Glarmester-Lauget i Kiøbenhavn. (Kbh.) 1788. [Navnet findes under Fortalen; iflg. Nyerup. I. p. 223 skal den egentlige Forfatter være den senere Biskop Peder Hansen; Skriftet fremkaldte et Indlæg af H. C. Musmann, Til Publicum, i Anledning af Monopoliers skadelige Følger. Kbh. 1788, paa hvilket B. svarede med Skriftet: Oplysninger, fremlagte for det danske og norske Folk, over Hr. Musmanns Skrivt til Publicum. Kbh. 1788. (jfr. C. Nyrop, Bidrag til den danske Industris Hist. 1873. p. 203 ff.).

Bárðarson, Þorður, blev 1669 Sognepræst i Torfastaðir paa Island. † 1690.

Johannæus, Hist. eccl. Islandiæ. III. p. 561. — Sv. Nielsson, Presta tal og prófasta á Islandi. 1869. p. 60.

Ein lijtel nij bæna book, innehaldande 1. Bæner a adskilianlegum tijmum. 2. Bæner fyrer imsar persoonur. Skálholt. 1693. — Skálholt. 1697. — Holar. 1723. — Holar. 1730.

Þat andlega tvij-partada bæna reykelse. I andlegt eirnenn tvij-partad psalma-salve sett og snued af Bened. Magnussyne Beck. Hoolar. 1723. — Holar. 1731. — Holar. 1740. — Holar. 1746. — Holar. 1750. — Holar. 1753. — Holar. 1769. — Holar. 1772. — Holar. 1776. — Holar. 1797. — Videyar Klaustri. 1836. (jfr. Bibliographical notes. VI. Books printed in Iceland 1578—1844. 1907. p. 21—22; Islandica. XIV. Ithaca. 1922. p. 5—6).

Bardenfleth, Frederik, er f. 1734, Søn af Generallieutenant Johan Frederik Bardenfleth (f. $^{2}/_{12}$ 1674, † $^{14}/_{4}$ 1736) og dennes anden Hustru Sophie Amalie Bonar (f. $^{25}/_{7}$ 1704, † $^{28}/_{6}$ 1760). B., der havde frekventeret Sorø Skole, blev 1752 udnævnt til Hofjunker og 1755 til Regeringsraad i Oldenburg. 1759 blev han Landfoged, 1761 holstensk Landraad, 1773 Amtmand over Aabenraa og Lygum Klosters Amter og 1774 2. Deputeret i Rentekammeret. Senere blev han Amtmand i Rendsborg og 1795 Gehejmeraad og Kansler ved Overretten i Gottorp. † $^{19}/_{9}$ 1800.

Han ægtede $^{10}/_{9}$ 1762 Magdalene Marie Ludovica v. Bassewitz (f. $^{10}/_{12}$ 1742, † 1812).

Thiset i Biograf. Lex. I. p. 521.

Oratio de præstantia principis in spem regni a prima inde juventute educati atque instructi, qua solennia gaudia de recens nato principe haerede Christiano celebravit d. 7. Febr. 1749 in Academia Sorana. Hafniæ. u. A. 4. [Anm. i L. Eft. 1749. p. 125].

Bardenfleth, Johan Frederik, se: Erslew.

Barfoed, Christian Hansen, er f. i Assens $^{15}/_{1}$ 1730, Søn af Borgmester i Assens Hans Pedersen (f. 1696, † $^{28}/_{3}$ 1743) og Elisabeth Cathrine Barfoed († $^{20}/_{4}$ 1776). B. blev Student 1748 fra Nyborg Skole, tog 1753 Baccalaurgraden, var Alumnus paa Valkendorfs Kollegium 1757—62 og tog teol. Examen $^{26}/_{1}$ 1756; $^{1}/_{5}$ 1761 blev han Feltpræst. $^{15}/_{2}$ 1765 kaldtes han til Sognepræst for Sønder og Nørre Onsild, forflyttedes $^{8}/_{4}$ 1768 til Tirstrup og Fuglslev og $^{9}/_{6}$ 1781 til Lyngby og Albøge. † $^{15}/_{8}$ 1785.

Han ægtede 1. $^{15}/_{6}$ 1762 Christiane Elisabeth Kruse (f. $^{21}/_{1}$ 1736, † $^{17}/_{7}$ 1777). 2. Inger Kirstine Kjersgaard (f. $^{16}/_{5}$ 1743, † $^{29}/_{5}$ 1824).

Wiberg. II. p. 346. — L. F. la Cour, Bidrag til Barfod og la Cour Slægternes Hist. 1. H. 1909. p. 19—25. — H. J. Helms, Valkendorfs Kollegiums Hist. 1917. p. 277. — Univmatriklen. III. p. 85. 134.

Diss. de bis-mortuis in scriptura sacra memoratis. Partic. I. Hafniæ. 1760. [Resp. Josva Tornøe].

Dissertationis, quæ modum ad veram felicitatem perveniendi exponet, part. I de falsa in divitiis beatitudinis specie. Hafniæ. 1760. 8. [Resp. Frid. Chr. Switzer]. — Part. III de falsa in honore beatitudinis specie. Hafniæ. 1762. 4. [Resp. Nic. Ussing].

Barfod, Hans Peter, se: Erslew.

Barfod, Niels, er f. $^{11}/_{6}$ 1696 i Kbh., Søn af senere Admiral Niels Larsen Barfod (f. $^{5}/_{4}$ 1650, † $^{23}/_{2}$ 1730), og dennes anden Hustru Magdalene Jørgensdatter Witt. B., der havde frekventeret Aarhus Skole, blev $^{27}/_{6}$ 1713 privat indskrevet ved Universitetet, tog 1714 Baccalaurgraden og 1715 teol. Examen. Efter 1718 drog han udenlands og opholdt sig en Tid i Hamborg, Jena og Leipzig, hvor han kastede sig over juridiske Studier. Fra Tyskland drog han til Holland, Oxford og Paris. $^{19}/_{12}$ 1727 kaldtes han til Sognepræst i Kallundborg og $^{28}/_{11}$ 1732 til Stiftsprovst i Christiania, hvor han † $^{10}/_{5}$ 1739.

Han var 2 Gange gift. Hans første Hustrus Navn kendes ikke. $^{14}/_{5}$ 1732 ægtede han Johanna Johansdatter Fischer (f. 1716, † $^{31}/_{10}$ 1754), Datter af Landsdommer over Lolland Johan Fischer og Martha Brinch. Hun ægtede $^{24}/_{3}$ 1743 Stiftsprovst i Christiania Rasmus Paludan (f. 1702, † $^{8}/_{1}$ 1759).

D. Thrap i Biograf. Lex. I. p. 528—29. — Wiberg. II. p. 53. — Personalh. Tidsskrift. V. p. 55. — Univmatriklen. II. p. 369. 380.

Diss. historico-ecclesiastica critica de hæreticis primi seculi. Hafniæ. 1718. 4. [Resp. H. P. Anchersen].

Diss. de necessitate juris naturalis. Jenæ. c. 1726. (jfr. Biograf. Lex. I. p. 528).

Barfred, Frederik, er f. c. 1711 i Kallundborg, Søn af Borgeren Jens Hansen Barfred († 1734) og dennes 1. Hustru Malene Mortensdatter (?). Han rejste udenlands og var 1734 Vintappersvend i Frankfurt a/M. $^{19}/_{10}$ 1739 tog han Borgerskab i Kbh. som Groshandler og Vinhandler, 1749 blev han Revisor, $^{29}/_{10}$ 1751 Direktør i Københavns Brandforsikring og 1752 Medlem af de 32 Mænds Forsamling. Fra 1744 til sin Død var han Indehaver af Stadskælderen i Raadhuset. 1757 købte han Hovedgaarden Benzonsdal. Efter mange Stridigheder traadte han 1766 ud af de 32 Mænds Forsamling. † $^{11}/_{1}$ 1794.

Han ægtede $^{29}/_{6}$ 1741 Christiane Rasmussen (f. $^{4}/_{6}$ 1725, † $^{28}/_{7}$ 1796), Datter af Assessor og Brygger Lauritz Rasmussen (f. c. 1688, † 1734, begr. $^{31}/_{7}$) og Karen Munch († 1755).

Berl. Tidende. 1794. Nr. 4. — Fra Arkiv og Museum. I. p. 533—64. — Lengnick, Stmtvl. over Fr. Barfreds Slægt. — Personalhist. Tidsskr. 4. R. I. p. 231. — Geneal. Tidsskr. Personalhist. Saml. V. 1906. 3. Tillæg. p. 128. — Kjøbenhavns Brandforsikring 1731—1911. 1913. p. 81—83. 88 ff. 524—25.

Forsøg eller Udkast (samt ringe og uforgribelige Tanker, der indstilles til vedkommendes behagelige Correction), til en Convention og Foreening imellem de høye og resp. Herrer Interessentere udi Stadens Brand-Assurance-Casse, hvilken er ubestemt. Kbh. 1780. (Anonym). [Magistraten fik strax efter Udgivelsen Salget forbudt og hele Oplaget konfiskeret; Barfred fik en Mulkt paa 20 Rdlr.].

Til Interessenterne i den Kiøbenhavnske Brandforsikrings Casse. Kbh. 1788. (Anonym; formodentlig ogsaa af Barfred).

Apologie og Oplysning om et meget billig og taalelig Udbytte af Brand-Cassen her i Staden til dens Eyere. Kbh. 1788. (Anonym).

Et høist nødvendig Appendix til Apologien om Brand-Cassen her i Staden. Kbh. 1788. (Anonym).

Aftvungen historisk Efterretning om Brand-Cassens Skiæbne og Fata. Kbh. 1788. (Anonym).

Bargum, Henning Frederik, er f. i Kbh. 1733, døbt $^{9}/_{10}$, Søn af Lærredskræmmer Thomas Carstensen Bargum (f. c. 1696, † 1754, begr. $^{2}/_{5}$) og Marie Rebecca Sprich (f. c. 1703, † $^{2}/_{12}$ 1781). B. uddannede sig til Handelsmand og blev $^{31}/_{12}$ 1760 General-Tobaksdirektør i Danmark, samtidig fik han Monopol paa at indføre Tobak til Forhandling i Indlandet. Allerede Aaret efter blev han uenig med General-Toldkammeret om Betingelserne, hvorfor Monopolet blev ham frataget. 1764 fik han Privilegium paa den Douillhacske Hattefabrik. Han grundlagde et Slavehandels-Societet, der 1765 opnaaede kgl. Oktroy. S. A. blev han valgt til Hoveddirektør for det kgl. oktr. guineiske Kompagni, der 1775 erklæredes insolvent; men forinden havde B. forladt Danmark. Han levede 1782 i Wien; hans Dødsaar kendes ikke.

Han ægtede $^{15}/_{12}$ 1762 Barbara Eleonora Gustmeyer, Datter af Groshandler Carl Hieron. Gustmeyer († 1756) og Catharina Sprich. (jfr. Bibl. Dan. III. p. 1134).

G. L. Grove i Biograf. Lex. I. p. 535—36. — Adresseavisen. 1766. Nr. 159. 163. — Kirkehist. Saml. 4. R. V. p. 659. — Hist. Meddel. om Kbh. I. 1907—08. p. 175—80.

*Plan. Ueber die Einrichtung eines Sclaven-Handels und einer Zucker-Raffinaderie, unter Direction der Wittwe Gustmeyer und H. F. Bargum in Cph. [Cph. 1765]. 4. (jfr. Brit. Museums Katalog).

Pro Memoria, som i første holdne General Forsamling blev læst d. 19. Febr. 1766 for de høye og respective Herrer Interessentere. (Kbh.). 4. (Paa dansk, tysk og fransk). (U. Titelblad). (jfr. Bibl. Dan. II. p. 1064—65).

Bargum, Ludolph Conrad, er f. i Kbh. $^{29}/_{11}$ 1726, Broder til foregaaende. Han blev Student ved privat Dimission 1743, tog 1744 Baccalaurgraden og teol. Examen $^{18}/_{9}$ 1751. $^{24}/_{3}$ 1752 kaldtes han til Sognepræst for Rorup og Glim. $^{20}/_{10}$ 1758 blev han Felt-Præst ved Armeen i Holsten og 1763 Sognepræst i Aabenraa og Provst. 1777 fik han Titel af Konsistorialraad. † $^{5}/_{1}$ 1798.

Han ægtede 1. $^{10}/_{12}$ 1755 Bodil Sophie Nold, Datter af Sognepræst i Karrebæk Christian Nold (f. $^{20}/_{1}$ 1699, † $^{1}/_{8}$ 1748) og Maren Trojel (f. $^{11}/_{7}$ 1701, † $^{24}/_{8}$ 1756). 2. $^{4}/_{5}$ 1774 Margrethe Nold (f. $^{12}/_{1}$ 1740), Søster til hans første Kone.

Wiberg. II. p. 652. — Personalh. Tidsskr. 2. R. I. p. 105. — Personalhist. Samlinger. 4. Aarg. 1905. p. 75. — Univmatriklen. III. p. 37. 46.

Ludw. von Holberg, Dänische und norwegische Staatsgeschichte ins Deutsche übersetzt. Cph. und Lpz. 1750. 4.

Barhow, Hans, er f. 1704 i Qvernæs Præstegaard, Søn af Sognepræst Amund Barhow († $^{3}/_{4}$ 1728) og Ingeborg Spydeberg († 1748). Han blev 1720 Student »e priv.«, dimitteret af nedennævnte senere Biskop i Trondhjem Ejler Hagerup, tog 1721 Baccalaurgraden, var derefter Alumnus paa Elers' Kollegium, 1723—27 Kapellan hos Faderen, derefter Huslærer i Kbh. og 1728 atter Alumnus paa Elers' Kollegium, 1730 Pageinformator, rejste 1739—41 som Hovmester i Tyskland, Holland, England og Frankrig og 1743 atter til Tyskland, hvor han opholdt sig i c. 2 Aar. Paa disse Rejser drev han kemiske og navnlig alkymistiske Studier. Efter i et Aars Tid at have opholdt sig i Norge, rejste han 1749 atter til Tyskland og boede efter sin Hjemkomst i Kbh., hvor han † $^{16}/_{5}$ 1754 ugift.

Univmatriklen. II. p. 430. 435.

I Hist. Meddel. om Kbh. 1920. p. 485—545 har Jul. Clausen efter Haandskrift i Rigsarkivet offentliggjort hans: Register over adskillige Stadens Quartere med Critique om endeel Beboere 1748 (rettet 1751), og forsynet det med en Biografi (jfr. smstds. p. 610—15).

Om hans Andel i Broderen nedennævnte Laur. Barhows: Observationes von dem Nord-Licht. Frankfurt und Lpz. 1751. jfr. nedenfor; Hist. Meddel. om Kbh. 1920. p. 499 f.; Erlandsen, Geistligheden i Trondhjems St. p. 252.

Barhow, Laurids, er f. $^{19}/_{2}$ 1707 i Qvernæs Præstegaard, Broder til ovennævnte Hans Barhow. Han blev 1721 Student fra Trondhjem og tog 1722 Baccalaurgraden. $^{26}/_{2}$ 1731 blev han Kapellan pro loco til Vedøen og $^{14}/_{10}$ 1740 Sognepræst paa Ørlandet. † $^{30}/_{9}$ 1754. Han gav sig af med filosofiske, fysiske og naturhistoriske Studier.

Han ægtede $^{9}/_{8}$ 1741 Kirstine Laurentza Hjort.

Erlandsen, Geistligh. i Trondhj. St. p. 252. — Daae, Trondhj. St. geistl. Hist. 1863. p. 159. — Danske Mag. 5. R. V. p. 137. — Suhms saml. Skr. XV. p. 453. — Univmatriklen. II. p. 435. 442.

Christelig Liig-Prædiken over Albert Topp, forrige Sogne-Præst for Aaefiords Præstegield i Tronhiems Stift og til sidst kaldet Præst for Nye-Kirkens Sogn i Bergens Bye, i Aaefiords Kirke 1742. Tronhiem. 1744. 4. — Trykt igien paa nye 1747, efter manges Begiering. Tronhiem. 1747. 4.

Richtig angestellte und aufrichtig mitgetheilte Observationes von dem seit eines halben Seculi sich in den meisten europäischen Ländern sehr merklich zeigenden und bekannt gewordenen Phænomeno, unter dem Namen von Nord-Licht, nebst einer beygefügten Hypothesi, dessen Ursprung und Ursache. Frankfurt und Lpz. 1751. (Udg. af ovennævnte Hans Barhow; jfr. Suhms Trondhjemske Saml. I. 1761. p. 214—15).

I Nyerups Catal. over det norske Videnskabs Selsk. Saml. I. 1808. p. 506 findes anført et Brev af $^{26}/_{11}$ 1757 om Moskøstrømmen.

Barnekow, Christian, er f. $^{13}/_{12}$ 1626 paa Vidskøfle, Søn af Hans Barnekow († 1630) og Elsebe Bille. B. frekventerede Sorø Skole og studerede derefter bl. a. ved Universitetet i Strasburg. 1650 blev han Hofjunker og 1651 Landkommissær i Skaane, hvor han havde alle sine Ejendomme. Derfor blev han ogsaa ved Skaanes Afstaaelse svensk Undersaat og udnævntes 1662 til Vice-Præsident i Göta Hofret. † $^{14}/_{4}$ 1666.

Han ægtede 1. $^{14}/_{9}$ 1651 Else Rammel (f. $^{12}/_{2}$ 1633, † $^{8}/_{3}$ 1658). 2. $^{5}/_{8}$ 1660 Birgitte Skeel (f. $^{23}/_{12}$ 1638, † $^{7}/_{11}$ 1699), der efter hans Død $^{29}/_{9}$ 1669 ægtede Christoffer Parsberg (f. $^{17}/_{12}$ 1632, † $^{24}/_{8}$ 1671) og 3dje Gang $^{2}/_{6}$ 1682 Knud Thott (f. $^{21}/_{12}$ 1639, † $^{18}/_{4}$ 1702).

Thiset i Biograf. Lex. I. p. 538. — Niels Sørensen, Ligpræd. over Chr. Barnekou. Kbh. 1666. 4.

Diss. de clarigatione et manifestis, ut appellantur. Argentorati. 1648. 4. [Præs. Jo. Henr. Boecler].

Barnewitz, Frederik, er f. $^{17}/_{7}$ 1622 paa Rubjærggaard, Søn af Hofmester Joachim Barnewitz (f. 1563, † $^{22}/_{3}$ 1626) og Øllegaard Hartvigsdatter Pentz, der senere ægtede meklenborgsk Gehejmeraad Hartwig Passow. B. frekventerede Sorø Skole og foretog 1642—46 en større Udenlandsrejse. 1650 blev han Lensmand paa Aalholm og Nykøbing og fik Aaret efter overdraget Inspektionen over Købstæderne paa Lolland og Falster. 1653 blev han Landkommissær sstds. † $^{22}/_{9}$ 1653.

Han ægtede Ide Jørgensdatter Grubbe († 1702).

Fridericia i Biograf. Lex. I. p. 544. — L. J. Hindsholm, Ligpræd. over Fr. Barnewitz. Kbh. 1655. 4. — Danm. Adels Aarbog. 1885. p. 64. — Personalh. Tidsskr. II. p. 131; 4. R. I. p. 143; III. p. 63.

De munitionum in republica usu oratio, in Reg. eqv., qvæ Soræ est, Academia publice habita. Soræ. [1641]. 4.

Disp. de Miltiade. Soræ. 1641. 4. [Præs. Joh. Ravius].

Mæcenas seu conciliator regius ex Dione libr. 52 expressus. U. St. 1643. 4. [Præs. Joh. Henr. Boecler].

Barsbyl, Anders Pedersen, er f. i Barsbøl i Slesvig, blev Student fra Ribe Skole og studerede 1551 og 1554 Teologi ved Wittenberg Universitet. 1559 kaldtes han til Sognepræst i Lintrup og Hjerting i Haderslev Amt. † $^{14}/_{2}$ 1584.

Rørdams Universitetshistorie. I. p. 701. — Moller. II. p. 57; jfr. Fortalen til I. p. 27. — Ribe Skoleprogr. 1823. p. 4. — Rørdam, Monumenta hist. Danicæ. 2. R. II. p. 618. — P. Rhode, Saml. til Haderslev Amts Beskr. 1775. p. 464. — Wiberg. II. p. 317 (urigtigt: Andreas Farsbøl). — Ny kirkehist. Saml. I. p. 470; III. p. 334—35. 346.

Joh. Spangeberg, En kort Underuisning om en Christen Ridder, med huilcke Fiender hand skal stride. Aff Tydsk fordansket. Wittenberg. 1554. — Joh. Spangeberg, Dend Christne Ridder. Af Tydsk fordansked Aar 1554 oc nu igiennem seet med fliid. Kbh. 1627. [Oversætterens Navn nævnes ikke i denne Udg.; i denne er det sidste Afsnit (4 Sider) »Om en Papistiske Ridderskaff« udeladt]. — Nye oplagt af Peter Bruun. Kbh. 1743.

En husvalelig Lærdom om smaa Børns Daab mod Giendøbere, tilsammenskrevet ved Doct. Joh. Bugenhagium, item Doct. Morten Luthers trøstelige Skrivelse til de bedrøvede Forældre for deres ufødte Foster. Fordansket. Som et Tillæg sætter Autor en ganske nyttelig Lærdom, hvorlunde man skal undervise og trøste de Qvinder, som rede til Barsel. Wittenberg. 1555.

Brev til Christian III $^{18}/_{6}$ 1554 fra Wittenberg i A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe an die Könige in Dänemark. III. 1759. p. 204—5.

Barscher, Johan Clemensen, blev 1688 Student fra Kbh.'s Skole, tog 1689 Baccalaurgraden, blev 1691 Hører i Sorø, 1696 Sognepræst til St. Peters Kirke og $^{13}/_{9}$ 1697 til St. Mikkels Kirke i Slagelse. 1696 tog han Magistergraden og blev 1730 Provst. † $^{30}/_{4}$ 1744.

Han ægtede $^{25}/_{11}$ 1696 Anna Margrethe Eisenberg, Datter af Byfoged i Kbh. Frederik Eisenberg og Anna Dideriksdatter, og Enke efter Sognepræst til St. Peters Kirke Mathias Cassel, (f. 1663, † 1696).

Wiberg. III. p. 122. — Univmatriklen. II. p. 159. 166.

I Sermones ad clerum. 1740 ff. III. p. 103—26. Prædiken over Texten Hebr. 13. Cap. v. 17, holdet for Clereciet den 13. Oct. A° 1734. Til Dionysii Landemode i Roeskilde Dom-Kirke.

Barth, Frederik Philip Carl August, er f. i Kassel 1775, Søn af senere dansk Kammermusikus Christian Samuel Barth (f. 1735, † $^{8}/_{7}$ 1809) og Anna Marie Wilhelmine Bisdorff. B. blev ansat i Kapellet ved det kgl. Teater i Kbh. 1793. † $^{22}/_{12}$ 1804.

Han ægtede Anna Cathrine Meyer.

S. A. E. Hagen i Biograf. Lex. I. p. 546. — H. W. Schytte, Musiklexikon. — Musikforeningens Festskrift. 1886.

Første musikaliske Forsøg i Sange for Klaveret. Kbh. [1793]. Tvær-Fol.

Erste musikalische Versuche in Liedern für's Klavier. Kph. [1793]. Tvær-Fol.

Barth, Johan Christian. Muligvis den i en Alder af 76 Aar $^{4}/_{3}$ 1801 i Christiansfeld afdøde Oberstlieutenant.

Berl. Tid. 1801. Nr. 20.

Forsøg paa Talregnekonstens Befrielse fra Undergang og Forslag, hvorledes dens velgjørende Udbredelse kunde vorde muelig blandt alle Stænder under det danske Monarchie. Kbh. 1793.

Barthold, Johan Christian, var Parykmager i Kbh. Hans Navn findes sidste Gang i Vejviseren 1798, formodentlig er han død dette Aar.

Han ægtede 1. $^{26}/_{7}$ 1747 Karen Moss. 2. $^{12}/_{9}$ 1753 Marie Kierboe.

Personalhist. Samlinger. V. 1906. 3. Tillæg. p. 134.

Bonasse. En oprigtig Haandværksmands Svar og Igiendrivelse imod den sig saa kaldende Haandverksmands (men vel snarere en Stats eller lærd Mands) trende Anmærkninger: 1) At Laugene i deres nærværende Forfatning ere skadelige for Vindskibelighedens Fremgang. 2) At de ere hinderlige i Folkemængdens Tiltagelse. 3) At de ere en Medaarsag til de

dyre Tider. Kbh. 1771. (Anonym). [Skriftet er rettet imod Mort. Hallager, Beviis, at Argus, uagtet sine 100 Øjne, har været stokblind. Kbh. 1771. jfr. Bibl. Dan. II. p. 1021—22; anm. i L. Eft. 1771. p. 764; Krit. Journal. 1771. p. 325; Fortegn. o. Trykkefriheds-Skr. I. p. 251].

Danskvenius. Eines warhaften Handwerkmannes Beantwortung auf die falschen Beschuldigungen, die einer unter der Masque eines Handwerksmannes denen Aemtern zu Last geleget. Kph. 1771. (Anonym, rimeligvis ogsaa af Barthold). [Anm. i L. Eft. 1771. p. 625; Fortegn. o. Trykkefriheds-Skrifter. I. p. 157].

Bartholin, Ahasverus, er f. i Højby, Søn af Sognepræst Eskil Bertelsen († c. 1670) og Mette Bie. B. dimitteredes privat 1673. $^{1}/_{12}$ 1683 fik han efter Ansøgning af Zahlkammeret aarlig en Understøttelse af 300 Rdlr. til at fortsætte den af Jesper Als udg. Danske Mercurius. Den ham tillagte Løn blev dog ikke udbetalt ham fuldt, og muligvis som Erstatning fik han $^{15}/_{9}$ 1685 Privilegium for sig og sine Arvinger paa i 20 Aar at oplægge, trykke og falholde Alterbogen. Dette Privilegium bragte ham i Strid med Bogtrykkerne, der mente sig berettiget til at trykke Evangelietexterne og Bønnerne. Et Kongebrev af $^{10}/_{2}$ 1691 bekræftede denne deres Ret. Allerede s. A. rømte B. paa Grund af Gæld til Skaane, hvor han en Tid var Deltager i Driften af Andrarum Alunværk. I Malmø ægtede han en Lieutenants Enke og levede endnu 1706. Hans Dødsaar kendes ikke. Han skal have samlet Folkesagn til Peder Syv.

P. Stolpe i Biograf. Lex. I. p. 549. — Rahbek og Nyerup, Bidrag til d. danske Digtekunsts Hist. III. p. 277—79. — P. Stolpe, Dagspressen i Danmark. II. p. 83—95; 338. — Danske Saml. V. p. 230. — Birket Smith, Leonora Christina paa Maribo Kloster. p. 100. — Univmatriklen. II. p. 39.

Mercurius eller Visseste Relationer om hvis paa adskillige Orter passeret er. Kbh. 1683—91. 4. (jfr. J. Sorterups Bedømmelse i Cacoëthes carminificum (Luxdorphs Visesaml. X. 1742. p. 730): Ahasverus Bartholin skrev saa slet, at den danske Mercurius derover faldt i Skarnet og forsvandt).

Danmarks Compas til Kong Christian den Femte ved hans lykkelig Hiemkomst fra Holsten Ao. 1684 d. 12. Aug. Kbh. Fol.

Den femtende Aprilis Danske Tide-Tanker ved Vor store Arve Kongis Christiani Qvinti Fødsels-Fest i hans ni og tredivte Aar. Kbh. 1684. Fol.

Den Høj-Dydige Danmarkis Nyt-Aars Gave, Kong Christian den Femte allerunderdanigst offererit. Kbh. 1684. 4. — [Dette Digt findes ogsaa med Titlen: Den Dyd-ædle Danmarkis Nyt-Aars Gave, Kong Christian den Femte allerunderdanigst offererit. Kbh. u. A. 4.].

Da Dorothea Engelbrects-Datter, Ambrosii Hardenbecks, begav sig paa sin Hiemreise til Bergen i Norge 27. Aug. 1685. Kbh. 1685. Fol.

Nyt-Aars Ønske til Christian den Femte. Kbh. 1685. Fol.

Sang til Major Fr. Munchgard og Birg. Schøller deris Bryllup 1. Oct. 1685. Kbh. Fol.

Nyt Aars Ynske til Kong Christian den Femte Aar 1686. Kbh. Fol.

Danmarks Ære-Minde om Kong Christian den Femtis Højtidige Fødselsdag den 15. April Aar 1689. (Kbh.). 4.

Casp. Neumann, Kerne af I alle Bønner i Almindelighed, II alle Morgen- og Aften-Bønner, III alle Poenitentze-Bønner, IV alle Communion-Bønner. Fordansket. Kbh. 1681. — Kbh. 1689. — Den udkom senere u. T. Casp. Neumann, Alle Bønners Kierne, udi Bøn, Formaning, Forbøn og Taksigelse. Kbh. 1695. — 1729. — 1731. — 1734. (to forskell. Tryk). — 1740. [I Udg. efter 1729 nævnes Oversætterens Navn ikke].

Bartholin, Albert, er f. i Kbh. $^{7}/_{8}$ 1620, Søn af nedennævnte Professor Caspar Bartholin († 1629). B. blev 1637 sat i Herlufsholm Skole, hvorfra han dimitteredes 1640. Siden rejste han udenlands og opholdt sig bl. a. 1643 i Wittenberg. Han vendte hjem 1644 og tog Aaret efter Magistergraden. 1645 blev han tillige Professor designatus og Rektor ved Frederiksborg Skole. 1656 fik han paa Grund af Svaghed en Medhjælper, og 1660 tog han sin Afsked; sine sidste Aar tilbragte han i sin Broder, Professor Thomas Bartholins Hus. † $^{17}/_{5}$ 1663. Han efterlod sig en stor Bogsamling (trykt Katalog. Kbh 1663. 4.); den bortsolgtes ved Auktion 1663.

Han ægtede Karen Bartholomæusdatter Haagensen, Datter af Handelsmand i Kbh. Bartholomæus Haagensen († 1662).

Rørdam i Biograf. Lex. I. p. 549—50. — Chr. IVs egenh. Breve. 1645—48. p. 142. 337. — Personalhist. Tidsskr. IV. p. 61. — Leth & Wad, Dimitt. fra Herlufsholm. I. p. 38; II. p. 91. — Bendtsen, Efterretn. om Frederiksborg Skole. 1822. p. 21. — Univmatriklen. I. p. 157. 193.

De mysterio S. S. Trinitatis. Witebergæ. 1643. 4.

Panegyricus principis Christiani electi regis Daniæ etc. divæ memoriæ consecratus. Hafniæ. 1648. Fol.

Gratulatoria ad Fridericum Tertium, Daniæ, Norvegiæ etc. regem de solio ejus regali habita in Regio, quod est Fridericiburgi, gymnasio. Hafniæ. 1649. Fol.

De scriptis Danorum liber posthumus auctior editus a fratre Thoma Bartholino. Hafniæ. 1666. (jfr. Personalh. Tidsskr. 3. R. IV. p. 93). — Udg. med Hypomnemata og Spicilegium af Joh. Moller i dennes: Bibliotheca septentrionis eruditi. Lipsiæ. 1699. (jfr. Acta eruditorum. VIII. 1699. p. 206). — Senere udkom en ny Udgave u. T.: Bibliotheca Danica a Thoma

Bartholino et Jo. Mollero aucta. Nunc denuo revisa et usque ad hæc tempora continuata. Hamburgi. 1716. Til denne Udg. slutter sig: Joh. Moller, Spicilegium hypomnematum ad Alb. Bartholini librum de scriptis Danorum historico-criticorum. U. St. o. A.

Brev $^{14}/_{1}$ 1643 til J. R. Brochmand i Danske Mag. 5. R. II. p. 130.

Bartholin, Albert Peter, er f. 1724 i Kbh., Søn af senere Auktionsdirektør i Kristiania Rasmus Bartholin (f. 1697, † 1762) og Margrethe Elisabeth Wielandt († 1771). Han blev 1745 Student fra Kristiania Latinskole og derefter Hører sammesteds, tog 1756 Baccalaurgraden og 1758 Magistergraden, var 1763—71 Sekretær i Generalkirkeinspektionskollegiet og blev Justitsraad. † $^{14}/_{3}$ 1798 ugift. Hans efterladte Bogsamling solgtes ved Auktion.

Personalhist. Tidsskr. 2. R. II. p. 129—30. 182—84. — En kjøbenhavnsk Embedsmand. Jacob Gudes Optegnelser. 1918. p. 148—51. — Meddel. f. Gehejmearkivet 1886—88. p. 272. — Univmatriklen. III. p. 59. 156. 195.

Marmontel, Belisarius. Nu i Dansk oversat. Kbh. 1768. (Anonym). [Anm. i L. Eft. 1768. p. 637—45. 649—63; B. G. Sporons Breve. 1768. p. 139; Krit. Journal. 1768. p. 497]. Foranlediget af denne Oversættelse udgav Nic. Nannestad, Afhandling om dydige Hedningers Salighed; i Anledning af det 15. Capitel af Belisarius. Sorøe. 1768. (jfr. L. Eft. 1768. p. 797; Krit. Journal. 1769. p. 33).

6 Breve fra Tullin til B. er trykt i Illustr. Nyhedsblad. 1861. p. 117 ff.

Bartholin, Bertel, er f. i Kbh. $^{21}/_{9}$ 1614, Broder til ovennævnte Albert Bartholin. Han blev 1628 Student, opholdt sig først i 5 Aar ved Universitetet og derefter hos Holger Rosenkrantz paa Rosenholm. Derpaa foretog han en Udenlandsrejse paa 8 Aar; i denne Tid studerede han i Holland, Frankrig og Italien baade Retsvidenskab og Klassikerne. 1645 blev han efter sin Hjemkomst udnævnt til Professor eloquentiæ og tog 1647 Magistergraden. Opsynet med det kgl. Kunstkammer blev ham betroet med Titel af Antiquarius Regius. † $^{29}/_{1}$ 1690.

Han ægtede $^{20}/_{6}$ 1647 Sille Marie Glob (f. $^{21}/_{2}$ 1630, † $^{21}/_{1}$ 1675), Datter af Sognepræst i Køge Christian Lauritsen Glob († 1633) og Johanne Hansdatter Resen.

Wad i Biograf. Lex. I. p. 550—51. — Universitetets Ligpr. over ham og hans Hustru. 1675 og 1690. — R. Vinding, Acad. Hafn. 1665. p. 363—66. — Personalhist. Tidsskrift. II. p. 126; IV. p. 62; p. 242; 4. R. I. p. 141. — Liisberg, Kunstkammeret. 1897. p. 91. — Univmatriklen. I. p. 92. 203.

Exercitatio philologica de latini sermonis puritate. Hafniæ. 1645. 4. [Resp. Jac. Bartholin, Casp. fil.]. (Jfr. Danske Mag. 5. R. II. p. 138).

Oratio in excessum Christiani IV habita in celeberrimo Hafniensium Athenæo XI Kal. Dec. Aº 1648. Hafniæ. Fol.

Philologiæ studium theologis, jctis, medicis, philosophis et oratoribus utile atque necessarium. Hafniæ. 1653. 4.

Commentarius de pænula. Accessit Cl. V. Henrici Ernstii ejusdem argumenti epistola. Hafniæ. 1655. — Editio altera priori auctior. Hafniæ. 1670. [Af 2. Udg. findes ogsaa Exemplarer, der er signeret som 4º]. [Optrykt i J. G. Graevii Thesaurus antiquit. Romanarum. 1694 ff. VI. p. 1157—82].

Suetonii loca nonnulla in C. Julii Cæsaris vita, brevi commentario explicata. Hafniæ. 1665. 4.

Laudatio funebris sacræ Friderici III, Daniæ Norvegiæ Regis memoriæ consecrata habita ex publico mandato. Hafniæ. 1670. Fol. [Optrykt i Joh. Erh. Kappius, Clarissimorum virorum orationes selectæ. Lipsiæ. 1722. p. 1183—1201].

Bartholin, Caspar, er f. $^{12}/_{2}$ 1585 i Malmø, Søn af nedennævnte Bertel Jespersen. Han blev 1602 Student fra sin Fødebys Skole, rejste Aaret efter udenlands, opholdt sig bl. a. 3 Aar i Wittenberg, beskæftiget med filosofiske og teologiske Studier, drog derefter til Holland, Frankrig og England og tilbage til Holland, hvor han først begyndte at give sig af med medicinske Studier. Efter et kort Besøg hjemme tog han 1607 til Basel, 1608 til Italien, hvor han gjorde et længere Ophold i Padua. Under et Besøg i Frankrig blev der tilbudt ham et Professorat i Græsk i Sedan, som han dog afslog. 1610 tog han den medicinske Doktorgrad i Basel og opholdt sig paany nogen Tid i Wittenberg. Ved sin Hjemkomst 1611 blev han Professor i Latin, 1613 i Medicin og var 1618—19 Universitetets Rektor. Sidstnævnte Aar fik han kgl. Befaling til at udgive Lærebøger i de forskellige filosofiske Fag til Skolebrug. Hans Helbred, der fra hans tidligste Ungdom havde været skrøbeligt, nødte ham 1622 til at foretage en Baderejse til Carlsbad og, da han 1623 faldt i en svær Sygdom, aflagde han det Løfte helt at ville ofre sig for de teologiske Studier. 1624 blev han Professor theologiæ og kreeredes $^{25}/_{5}$ 1626 til Doctor theol. † $^{13}/_{7}$ 1629 i Sorø.

Han ægtede $^{22}/_{11}$ 1612 Anna Fincke (f. $^{8}/_{2}$ 1594, † $^{17}/_{10}$ 1677), Datter af nedennævnte Thomas Fincke. Baade han og hans Hustru stiftede store Legater (jfr. Hofmans Fundatser. I. p. 162—67; Saml. af Bestemmelser f. Univ. Legater. p. 148. 245).

S. M. Gjellerup og Jul. Petersen i Biograf. Lex. I. p. 551—57. — Univprogr. $^{18}/_{7}$ 1629 [Uddr. i Th. Bartholin, Cista medica. 1662. p. 294—308] og over hans

Hustru $^{1}/_{11}$ 1677. [Overs. u. T.: Anna Fincke, Sal. Casp. Bartholini Effterlefverskes Liif oc Leffnet. Kbh. 1677]. — J. D. Jersin, Ligpr. over Casp. Bartholin. Kbh. 1632. — J. R. Brochmand, Currus et equites Israelis. H. e. vita et mors Casp. Bartholini. Hafniæ. 1629. [Optrykt i Herm. Witten, Dec. II mem. med. renov. 1676. p. 48—63]. — R. Vinding, Regia acad. Haun. 1665. p. 244—54. — G. A. Sommelius, Lex. erudit. Scanensium. I. 1776. p. 133—46. — J. P. Niceron, Nachrichten von berühmten Gelehrten, durch S. J. Baumgarten. VI. 1752. p. 240—49. — Giessing. II. 1. p. 53—60. — Hundrup, Efterretn. om Doctores. p. 17. — Ingerslev, Danm. Læger og Lægevæsen. I. p. 270—74. — D. H. O. Cold, Lægevæsenet under Christian IV. 1858. p. 49—51. — P. L. Panum, Det medicinske Fakultets Oprindelse. 1880. p. 56 ff. — Gosch. II. p. 10—23. — [J. P. Trap], Billeder af berømte danske Mænd. I. 1867. p. 88 ff. — Jul. Petersen, Bartholinerne. 1898. p. 5—15. — Kirkehist. Saml. 3. R. II. p. 769—79. — E. Ingerslev, Fragmenter af Fødselshjælpens Hist. II. 1907. p. 321—22. — Kr. Carøe, Den danske Lægestand. Dokt. og Licent. p. 9. — Bidstrup, Stmtvl. over Fam. Hauberg og Arboe. 1911. p. 132—34. — Personalhist. Tidsskr. 6. R. IV. p. 209—10.

Exercitatio physica de natura. Witebergæ. 1605. 4. [Præs. Ambr. Rhodius].

Exercitatio de stellis, qua de natura, affectionibus et effectionibus earum disseritur. Witebergæ. 1606. 4. [Resp. Wilh. Gros].

Exercitatio de stellarum natura, affectionibus et effectionibus, publice in inclita et celeberrima Leucorea die 22. Nov. Anni 1606. Editio II. emendatior et multo auctior, qua difficultates omnes præcipuæ quæstionibus 470 per 15 theoremata et 20 problemata succincte ac nervose expediuntur. Cum indice quæstionum. U. St. [Witebergæ]. 1607. — Editio III. emendatior et auctior. Witebergæ. 1609. — De følgende Udg. har Titlen: Astrologia sive de stellarum natura etc. Editio V. correctior mendosa tertia et melior. U. St. 1612. (Apud Becht. Raab). — Editio VI. correctior mendosa tertia et melior. U. St. 1616. (Apud Becht. Raab). — Editio VII. correctior mendosa tertia et melior. U. St. 1624. (apud Casp. Heiden).

Disp. philosophica. Basileæ. 1608. 4. [Resp. Erasm. Eric. Assenius].

Enchiridion logicum ex Aristotele, et opt. ejus interpretum monumentis ita concinnatum, ut contineat præcepta accurate declarata; controversias præcipuas omnes enucleatas; praxin brevem et perspicuam syllogismos conficiendi, scripta resolvendi, definiendi, disputandi, docendi, refutandi etc. Cum Indice. Argentorati. 1608. — Argentorati. 1612. — Witebergæ. 1618. — Argentorati. 1622. (Worm). — Argentorati. 1631. — Den udkom ogsaa med Titel: Logica major locupletata, ex Aristotele, optimis ejus interpretibus, et propriis insuper meditationibus, continens præcepta, controversias et praxin, a mendis, quibus variæ apud exteros editiones scatent, repurgata atque jussu Regis edita pro collegiis et scholis cathedralibus. Hafniæ. 1625. (Desuden findes i det kgl. Bibl. Fragment af en forskellig Udgave). (jfr. nedenfor Nyborg, Peder Andersen. 1693—95).

Janitores logici bini. Hoc est, exercitationes duæ ad Organum Aristotelis viam et januam aperientes: I. de natura logicæ. II. de quinque universalibus. Editio II. priore castigatior, cum indice quæstionum perspicuo. Wittebergæ. 1609. — Editio IV. mendosa secunda emendatior.

U. St. (apud Bechtholdum Raab.). 1616. — Janitores logici: I. de natura logicæ. II. de quinque universalibus. Accesserunt ejusdem autoris disp. logica de syllogismi genere contra Scherbium. Opusculum de principiis rerum naturalium. De natura opusculum. Disp. philosophica Basileensis. Hafniæ. 1622. — Argentorati. 1624. (Uden Tillægget).

Disp. physica Basileensis. Basileæ. 1610. 4.

Enchiridion metaphysicum ex philosophorum coryphæi, Aristotelis, optimorumque ejus interpretum monumentis adornatum. Pro angusta tyronum memoria. Argentinæ. 1610. [Worm og Nyerup har Udg. Argentorati. 1611 og 1619, samt Francofurti. 1618]. — Genevæ. 1611. — U. St. 1623. — Hafniæ. 1624. — Argentorati. 1625. — Rostochii. 1644. — Skriftet er desuden optaget i: Jo. Magirus, Physiologiæ peripateticæ libri sex cum commentariis. Editio VI. Witebergæ. 1612. [Det har selvst. Paginering og Titelblad med Aarstallet 1613]. — Editio VII. Francofurti. 1619. [I denne Udg. har det hverken selvst. Titelblad eller Paginering]. — Et Uddrag deraf udkom uden B.'s Navn under Titlen: Prima metaphysicæ rudimenta pro tyronibus excerpta et descripta. Hafniæ. 1656. — Hafniæ. 1676. — Hafniæ. u. A. (jfr. Th. Bartholin, Acta medica. 1673 ff. IV. p. 201).

Paradoxa CCXL pathologica, simiotica, diætetica, pharmaceutica, anatomica, ætiologica, therapeutica, chirurgica, chymica, botanica. Basileæ. 1610. 4.

Anatomicæ institutiones corporis humani utriusque sexus historiam et declarationem exhibentes, cum plurimis novis observationibus et opinionibus, nec non illustriorum, quæ in anthropologia occurrunt, controversiarum decisionibus. Cum indice capitum et rerum locupletissimo. U. St. [Wittenberg]. 1611. — Rostochii. 1622. — Editio II. Rostochii. 1626. — Argentorati. 1626. — Editio nova correcta et locupletata. Goslariæ. 1632. — Oxonii. 1633. — Novis recentiorum opinionibus et observationibus, quarum innumeræ hactenus editæ non sunt, figurisque auctæ a Thoma Bartholino. Lugd. Batav. 1641. — Lugd. Batav. 1645. (jfr. Gosch. III. p. 2—4; 13—14). [De senere Omarbejdelser findes under Thom. Bartholin].

Institutions anatomiques, augmentées et enrichies par la seconde fois, tant des opinions et observations nouvelles des modernes, que de plusieurs figures en taille douce par Thom. Bartholin, et traduites en François par Abr. du Prat. Paris. 1647. 4. (jfr. Gosch. III. p. 14—15).

Institutiones anatomicæ. Das ist: Künstliche Zerlegung menschlichen Leibes. Itzo durch Anordnung Simonis Paulli ins Deutsche übersetzt [durch Mich. Kirstein]. Kph. 1648. (jfr. O. Wormii epist. p. 731; Gosch. III. p. 15—16). Der skal desuden være udkommen en italiensk Oversættelse i Florens 1651 af en Del af Arbejdet.

Problematum philosophicorum et medicorum nobiliorum et rariorum miscell. exercitationes ad disputandum in ill. Albiaca propositæ. (Witteberg æ). 1611. 4. (Om en Udg. Sm. St. og A. i 8vo jfr. A. Haller, Bibl. Anatom. I. 1774. p. 320).

Logicæ peripateticæ præcepta ita perspicue atque breviter scholiis exemplisque illustrata, ut quivis latine doctus ingenio et memoria capere possit, olim collecta, nunc vero demum in usum juventutis edita. Witebergæ. 1612. — Editio IV. U. St. 1618. (impensis C. Heiden). — Editio nova. Argentorati. 1621. — Editio VI. U. St. 1623. (impensis C. Heiden). — Hafniæ. 1624. — Argentorati. 1629. — Editio VIII. Goslariæ. 1634. — Den udkom ogsaa under Titel: Præcepta logica mandato Regis in usum juventutis edita. Editio auctior et correctior. Hafniæ. 1625. — Editio auctior et correctior. Hafniæ. 1646. — Rostochii. 1647. — Hafniæ. 1659. — Endvidere under Titel: Præcepta logica in usum juventutis. Editio nova prioribus correctior. Francofurti. 1678. — Editio denuo recognita. Hafniæ. 1685. — Editio denuo recognita. Hafniæ. 1693.

Illustrium quæstionum philosoph. et medic. miscell. prodromus de philosophiæ in medicina usu et necessitate. Hafniæ. 1613. 4. [Resp. Ol. Slangendorph]. — Exercitatio II. Hafniæ. 1614. [Resp. Chr. Stub]. — Exercitatio III. Hafniæ. 1615. [Resp. Eric. Nic. Windalinus]. — Exercitatio IV. Hafniæ. 1616. [Resp. Joh. Nic. Thorropius]. — Exercitatio V. Hafniæ. 1617. [Resp. Chr. Laur. Thverstedius]. — Exercitatio VI. Hafniæ. 1618. [Resp. Janus Chr. Alburgius]. — Exercitatio VII. Hafniæ. 1618. [Resp. Joh. Erasmi Coagianus]. — Exercitatio VIII. Hafniæ. 1620. [Resp. Chr. Petreus Tidstadius]. — Exercitatio IX. Hafniæ. 1621. [Resp. Joh. Andr. Helsingorensis]. — Exercitatio X. Hafniæ. 1623. [Resp. Alb. Georg. Roeschildensis]. (Alle i 4.)

Enchiridion ethicum. Seu epitome philosophiæ moralis præcepta breviter et dilucide, methodoqve nova et facili explicata exhibens. Pro angusta tyronum memoria. Hafniæ. 1615. — Rostochii. 1616. — Hafniæ. 1618. — Argentorati. 1622. — Rostochii. 1624. — Hafniæ. 1626. — U. St. [Rostochii]. 1630. — Hafniæ. 1630. — U. St. [Rostochii]. 1635. — Hafniæ. 1675. (jfr. Worm. I. p. 70).

De mundo quæstiones et controversiæ nobiliores, ex sacro codice, rationibus atque experientiis formatæ ac firmatæ. Accedit brevis Uranologiæ summa, ex iisdem fundis fontibusque derivata. Hafniæ. 1617. [Tillægget har intet særskilt Titelblad; men der findes Exemplarer af dette Tillæg med Titelblad: Summa doctrinæ Uranologiæ. Hafniæ. 1617]. — Rostochii. 1618. [Worm og Nyerup har 1619]. — Rostochii. 1621. [Desuden har Worm og Nyerup en udateret Kvart-Udg. fra Wittenberg og M. T. Brünnich, Litt. sc. nat. 1783. p. 24 en Udg. Hafniæ. 1628].

De mixtione eamque consequentibus temperamento, coctione, putredine, petrificatione etc. liber unus. Hafniæ. 1617. — Rostochii. 1618. — Rostochii. 1621.

De aquis libri II naturam et accidentia aquæ tam in genere quam in specie, maris, fontium, fluminum, thermarum, aliarumque aquarum mineralium succincte explicantes: cum earundem per varia artificia tum vulgaria tum chymica probationibus. Hafniæ. 1617. — Rostochii. 1618. — U. St. [Rostochii]. 1621.

Physices specialis præcepta, quæ thesium loco in disputationibus esse possunt, decerpta ex prælectionibus physiologicis publicis, pro juniorum memoria. Pars I. de corporibus naturalibus simplicibus eorumque mixtione et mixtionem consequentibus. Hafniæ. 1618. — Pars II. de corporibus imperfecte mixtis seu de meteoris. Hafniæ. 1618. — Rostochii. 1619. — Editio nova. Argentorati. 1621. — Rostochii. 1630. — Rostochii. 1643—44. — Hafniæ. 1676. (jfr. Acta med. IV. p. 201; Worm og Nyerup har en Udg. Hafniæ. 1678). — Under B.'s Navn udkom i Strassburg 1625 [men i Virkeligheden trykt allerede 1624] et »Enchiridion physicum«, hvor Boghandleren til nogle af B.'s fysiske Skrifter havde føjet to andre, der tildels stred imod de af ham forfægtede Anskuelser. (jfr. Th. Bartholin, Cista medica. 1662. p. 265; Gosch. II. p. 17—18.)

Physicæ generalis præcepta, quæ thesium loco in disputationibus esse possunt; decerpta ex prælectionibus physiologicis publicis, pro juniorum memoria. Hafniæ. 1618. — Rostochi. 1618. — Argentorati. 1621. — Rostochi. 1624. — Hafniæ. 1626. — Rostochi. 1630. (Af denne Udg. haves Exempl. med omtrykt Titelblad). [M. T. Brünnich, Litt. sc. nat. 1783. p. 24 har desuden en Udg. Hafniæ. 1614]. (jfr. nedenfor P. Horrebow. 1754).

Physicæ præcepta ex Casp. Bartholini scriptis potissimum excerpta et digesta pro tyronibus. Hafniæ. 1656. — Hafniæ. 1676.

De terra, aere et igni institutio physica succincta, cum præmissa elementorum theoria generali. Hafniæ. 1619. — Rostochii. 1619. — Gryphiswaldiæ. 1624.

De aere pestilenti corrigendo consilium. Hafniæ. 1619. [Worm har en Udg. Hafniæ. 1624. 4.; Skriftet er optrykt i Casp. Bartholin, Syntagma de cauteriis. 1624. og i Th. Bartholin, Cista medica. 1662. p. 204—38].

De Luthero panegyricus ejus cum Elia Propheta comparationem ac vitam atque res gestas memorabiliores historice et theologice pertexens dictus publice in Acad. Reg. Hafniensi. Hafniæ. 1619. 4.

De ortu, progressu et incrementis Regiæ Academiæ Hafniensis oratio. Ad calcem subjungitur: Rectoralis intimatio et Hafniensis Acad. rectorum omnium professorum vero ab A. 1540 hucusque catalogus. Hafniæ. 1620. 4. — Hafniæ primum edita, nunc vero permisso superiorum recusa [per Henr. Motzfeld]. Wittebergæ. 1645. 4. (Med Tilføjelse af nogle Ærevers; jfr. Brev fra Udg. $^{18}/_{4}$ 1645 til O. Worm i dennes epistolæ. p. 876—77).

Epigrammata extemporanea, quæ juvenis inter peregrinandum fudit, cum intermixtis pauculis, quot quidem haberi potuerunt, quæ ætas maturior deproperavit, nonnullisque anagrammatismis et logogriphis. Ex autoris dispersis chartis collecta a Chr. Pet. [Tisted]. Hafniæ. 1621.

Oratoria, mandato Daniæ, Norvegiæ etc. Regis edita, pro scholis cathedralibus et collegiis. Hafniæ. 1622. — Hafniæ. 1624. — Argentorati. 1624. — Argentorati. 1630. — Rostochii. 1630. — *Lipsiæ. 1632.

Rhetorica, mandato Daniæ, Norvegiæ etc. Regis edita pro scholis cathedralibus et collegiis. Hafniæ. 1623. (Af denne Udg. haves to ved Vignetter

forskellige Tryk). [Worm og Nyerup har en Udg. sstds. 1622, muligvis den samme som den her anførte]. — Argentorati. 1629. — Samt en Udg., der vistnok er udkommen Rostochii. 1630. (Exempl. defekt).

Syntagma medicum et chirurgicum de cauteriis præsertim potestate agentibus s. ruptoriis, olim in Academia Patavina nationi Germanicæ prælectum, nunc revisum, auctum arcanisque cauteriis usu probatissimis locupletatum. Acc. ejusdem autoris de aere pestilenti corrigendo consilium medicum. Hafniæ. 1624. 4.

Præcepta rhetorica et oratoria seorsim edita pro tyronibus. Hafniæ. 1625. — Christianiæ. 1666.

Exercitatio de natura theologiæ. Hafniæ. 1627. 4. [Resp. Joh. Johannis].

De auctoritate Sacræ Scripturæ, quod ea sit unicum, primum ac infallibile disciplinæ theologicæ religionisque Christianæ principium. Hafniæ. 1627. 4. [Resp. Henric. Oldecop].

Undervijszning om Herrens Nadvere, som kaldes Alterens Sacrament, udi en Predicken forfattet oc holdet i Kiøbenhaffn paa Skiertorszdag Anno 1626. Nu manges Begiering at effterkomme, flere meddeelet, serdeelis dennem, som ville gaa til Guds Bord. Kbh. 1627. (jfr. Saml. till Skånes hist. 1868—69. p. 71). — Herhosz en kort Forklaring offuer Fader vor. Kbh. 1630. — Nu igiennemseet og med tvende Tillæg forbedret af Hans Thomæsen Bartholin. Kbh. 1722. — Kbh. 1730. (jfr. L. Eft. 1730. p. 450).

De lapide nephritico opusculum. U. St. o. A. [Havniæ. 1628]. [Er et Afsnit af hans Opuscula quatuor. 1628. jfr. Gosch. III. p. 6].

De studio theologico compendiaria et genuina tamen ratione incoando et continuando breve consilium. Hafniæ. 1628. — Witebergæ. 1630.

Underviiszning af Guds Ord om Krijg, hvad den er, med sin Nød oc Elendighed, oc af hvad Aarsager: samt Raad oc Trøst i Krijgs Tid oc Nød. Kbh. 1628. — Kbh. 1631.

Om en christelig indbiurdis Formaning oc Besøgelse. Forklaring offuer den evangeliske Text paa Mariæ Besøgelsis Dag indfaldendis. Kbh. 1628.

Exercitatio de S. S. bibliorum partitionibus. Hafniæ. 1628. 4. [Resp. Ferd. P. Payngk].

Benedictio Aharonis: Det er, om Velsignelsen: Huilcken Aharon oc hans Efterkommere, vaar befalet ad forkynde ofuer Guds Folck oc endnu i den Christen Kircke er i tilbørlig Brug. En kort Forklaring ofuer den fierde Mose Bogs siette Capittels fem sidste Vers. Kbh. 1628. — Kbh. 1631.

Underviisning om Christo, hans begge Naturer, deris personlig Foreening og Fellished, samt deres meddeelte Gafuer, korteligen for de Enfoldige i en Predicken holdet i Kbh. paa Christi Undfangelsis Dag Anno 1628. Kbh. 1628. — Kbh. 1631. — Kbh. 1648. [Worm har en Udg. Kbh. 1638].

Systema physicum ex autoris genuinis partium editis partim non antehac editis libris sequenti pagina indicatis coagmentatum. Cum privil. Reg. et præmisso capitum indice, atque subjecto librorum autoris catalogo. Hafniæ. 1628. [Heri er optaget: Physica generalis major. — Uranologia. — Astrologia. — De elementis in genere et in specie de terra, aere et igni. — De aquis libri II. — De mixtione et eam consequentibus liber. — De meteoris libri IV. — De rerum naturalium perfecte mixtarum qualitatibus manifestis et occultis libri II. — De corporibus perfecte mixtis inanimatis, seu metallis, lapidibus et mineralibus mediis liber. — De anima exercitatio].

Opuscula quatuor singularia. I. de unicornu ejusque affinibus et succedaneis. II. de lapide nephritico et amuletis præcipuis. III. de pygmæis. IV. consilium de studio medico inchoando, continuando et absolvendo. Hafniæ. 1628. [Hvert Afsnit har sit Titelblad, og de foreligger ogsaa enkeltvis]. — Hafniæ. 1630. (jfr. Gosch. III. p. 6; Athene. 1813. p. 418—19).

De studio medico inchoando, continuando et absolvendo consilium breve atque extemporaneum. Hafniæ. 1628. [Er et Afsnit af hans Opuscula quatuor. 1628; Skriftet er ogsaa trykt i Th. Bartholin, Cista medica. 1662. p. 257—72, samt i Herm. Conring, Introductio in artem medicam. Helmstad. 1687. Pars posterior. p. 5—16].

Metaphysica major, qua scholiis olim illustratum Enchiridion metaphysicum nunc primum publicatur. Ad calcem adjecta est autoris ejusdem disputatio logica de quæstionibus mixtis adversum Barthol. Keckermannum. Hafniæ. 1629. — Argentorati. 1630. [Worm og Nyerup har en Udg. Argentorati. 1629 — det er vistnok den her anførte].

Controversiæ anatomicæ et affines, nobiliores ac rariores. Goslariæ. 1631. [Nyerup har en Udg. Rostochii. 1631. og Goslariæ. 1638, hvilket dog muligvis skyldes en Fejltagelse].

*Manuductio ad veram psychologiam. Hauniæ. [saaledes anført af Nyerup. p. 39].

Remedia secretiora i Th. Bartholin, Cista medica. 1662. p. 161—64.

Threnologia in obitum Reginæ Annæ Catharinæ — i Quinquatria feralia pro Sancta memoria Reginæ Anna Catharinæ, Hafniæ peracta 14.—18. Aprilis 1612 et nunc simul edita. Francofurti a. M. 1614. 4.

I Jul. Casserius, Penthaesthesion, hoc est de quinque sensibus liber. Venetiæ. 1609 skal han have haft Andel, iflg. Thomas Bartholins Fortale til sin »Anatomia reformata«. 1669, jfr. Sommelius, Lexicon eruditorum Scanensium. I. 1776. p. 146; Gosch. II. p. 11).

Han har rimeligvis sammen med Th. Fincke og Ole Worm udarbejdet den 1619 udg. Apothecken Taxt. (jfr. Herholdt, Pharmacien og Medicinaltaxten. 1811. p. 39).

I Danske Mag. 5. R. I. p. 43—45 er trykt hans Tillægsbemærkninger til J. R. Brochmands Udkast til en kgl. Anordning om forskjellige Reformer i de akademiske Forhold.

Brev 1610 til Joh. Bauhin: De rusmate Turcarum og 1610 til Philip Muller i Th. Bartholin, Cista medica. 1662. p. 156—61; $^{9}/_{4}$ 1620 til Mads Jensen Medelfar i Kirkeh. Saml. 4. R. V. p. 46; $^{8}/_{8}$ 1624 til O. Worm i dennes Epistolæ. p. 128; $^{31}/_{5}$ 1627 til Borgmester og Raad i Malmø i Saml. tilt Skånes hist. 1868—69. p. 71.

Han efterlod sig endel Arbejder i Mskpt., men kort før sin Død havde han truffet den Bestemmelse, at intet deraf maatte offentliggøres, undtagen »Commentarii in officia Ciceronis«, der iflg. O. Worm's Udsagn 1629 (Epistolæ. p. 398) »liberalem exspectant typographum.« Johannes Cabeljavius, en bekendt Jurist i Holland, til hvem Worm's Brev var rettet, tilbød at lade B.'s Skrift trykke i Haag, men, uvist af hvilken Grund, blev det aldrig udgivet. (jfr. O. Wormii epistolæ. p. 398—405).

Bartholin, Caspar, er f. $^{19}/_{7}$ 1618, Søn af ovennævnte Caspar Bartholin († 1629). B. blev Student 1638 og tiltraadte 1639 en Udenlandsrejse, der med en enkelt Afbrydelse strakte sig over 10 Aar og paa hvilken han bl. a. besøgte Holland, Frankrig, Italien, hvor han blev Doctor juris i Padua, Schweiz og Tyskland. 1649 vendte han hjem. I den svenske Fejde 1657 hvervede han paa egen Bekostning en Eskadron Dragoner til Kongens Tjeneste og blev derefter Kancelliraad. Han var Ejer af Kornerupgaard. † $^{2}/_{11}$ 1670. 1674 blev hans Slægt optaget i den danske Adel med Navnet v. Bartlin.

Han ægtede $^{2}/_{12}$ 1655 Anna Catharina Müller, Datter af Rentemester Henrik Müller (f. $^{16}/_{3}$ 1609, † $^{2}/_{3}$ 1692) og Sophie Hansdatter (f. $^{26}/_{6}$ 1616).

Universitetets Ligprogr. $^{15}/_{11}$ 1670 af J. Witzleben [overs. i Uddrag i flgd. Skrift]. — J. Munk, Trøste-Skrift til Anna Catharina Müller, Casp. Bartholins. Kbh. 1671. — Giessing. II. p. 60—61. — Personalh. Tidsskr. II. p. 128; 4. R. I. p 144; III. p. 64. — Univmatriklen. I. p. 144.

Vocabula Grönlandica — i Th. Bartholin, Acta medica. 1673 ff. II. p. 71—76.

Bartholin, Caspar, er f. i Kbh. $^{10}/_{9}$ 1655, Søn af nedennævnte Thomas Bartholin († 1680). 1671 blev B. Student, $^{27}/_{10}$ 1674 udnævntes han til Professor philosophiæ og tiltraadte samme Aar en Udenlandsrejse, der strakte sig over 3 Aar, paa hvilken han besøgte Holland, Frankrig og Italien. Efter sin Hjemkomst 1677 tiltraadte han sit Professorat og holdt Forelæsninger over Anatomi og Fysik. $^{3}/_{10}$ 1678 kreeredes han til Doctor med. og var i nogle Aar Notarius i det filosofiske Fakultet. 1687 var han første Gang Universitetets Rektor. $^{17}/_{4}$ 1691 blev han Assessor i Højeste-

ret, $^{9}/_{8}$ 1697 Justitsraad, $^{19}/_{11}$ 1708 Etatsraad, 1719—29 General-Prokurør, $^{6}/_{2}$ 1722 Konferensraad, 1724—30 Deputeret for Finanserne og Præses i det kgl. Rente-Kammer og $^{11}/_{10}$ 1729 Ridder af Dannebrog. $^{6}/_{4}$ 1731 blev han og alle Th. Bartholins Børn optaget i Adelsstanden. I sine sidste Aar overtog han Professoratet i Hebraisk, men hans Forretninger som saadan overdroges hans Vikar Marcus Wøldike. Hagestedgaard, som han havde arvet efter Faderen, solgte han 1686. † $^{11}/_{6}$ 1738.

Han ægtede 1679 Anna Reitzer, f. Fabricius (f. $^{10}/_{11}$ 1643, † $^{18}/_{2}$ 1713), Datter af Lægen Christian Fabricius (f. $^{2}/_{6}$ 1601, † $^{19}/_{11}$ 1666) og Elise Steffensdatter Rhode († $^{3}/_{11}$ 1650). Hun var Enke efter nedennævnte Assessor Jørgen Reitzer († $^{9}/_{2}$ 1676).

G. L. Wad og Jul. Petersen i Biograf. Lex. I. p. 557—59. — Giessing. II. p. 51—65. — Treschows Jubellærere. p. 144—45. — Riegels, Fjerde Frederiks Hist. II. 1800. p. 362—66. — Danske Herregaarde. XVII. Hagested. — Ingerslev, Danmarks Læger. II. p. 34—36. — Hundrup, Efterretn. om Doctores. p. 141—42. — Gosch, Danm. zool. Litt. II. 1. p. 262—74; III. p. 89—101. — Panum, Det medicinske Fakultet. 1880. p. 27 ff. — Borchs Kollegiums Festskrift. 1889. p. 45 ff. — Jul. Petersen, Bartholinerne. 1898. p. 140—44. — Universitetets Ligprogr. over hans Hustru $^{13}/_{3}$ 1713. — Personalh. Tidsskr. II. p. 210. — Carøe, Den d. Lægestand. Dokt. og Licent. p. 9. — Univmatriklen. II. p. 26.

Th. Bartholin, Diss. de cygni anatome ejusque cantu. [Udg. af C. Bartholin]. (Hafniæ). 1668.

Th. Bartholin, De armillis veterum schedion. Accessit Olai Wormii de aureo cornu Danico ad Licetum responsio. Editio novissima figuris æneis illustrata. Amstelodami. 1675. [Udg. af C. Bartholin]. — Amstelodami. 1676.

Th. Bartholin, Antiquitatum veteris puerperii synopsis. A Casp. Bartholino commentario illustrata. Amstelodami. u. A.[[1675]. — Amstelodami. 1676. [jfr. Suhms saml. Skr. VII. p. 339—40; Th. Bartholin, Acta medica. 1673 ff. III. p. 91—95].

Exercitationes miscellaneæ varii argumenti inprimis anatomici. Lugd. Batav. 1675. [Af Exercitatio IV et Uddrag: De caudæ Vulpinæ odore violaceo et ursi suctione, i Th. Bartholin, Acta medica. III. p. 32—35; oversat i Berryat, Coll. Acad. Part. étrang. IV. 1757. p. 303—5].

De inauribus veterum syntagma. Accedit: Mantissa ex Thomæ Bartholini miscellaneis medicis de annulis narium. Amstelodami. 1675. — Amstelodami. 1676. [jfr. Suhms saml. Skr. VII. p. 339—40].

Diaphragmatis structura nova. Accedit: Methodus præparandi viscera per injectiones liquorum et descriptio instrumenti, qvo mediante peraguntur. Romæ. 1676. — Parisiis. 1676. [Skriftet er optrykt i Le Clerc et Manget, Bibliotheca anatomica. 1685. II. p. 1—26 og i H. Jacobæus, De ranis observationes. Parisiis. 1676. (jfr. Brit. Mus.). Tillægget er optrykt i B.'s Administr. anatom. specimen. 1679. p. 59—76; Uddrag er trykt u. T.

Diaphragmatis structura nova og Instrumentum novum, quo liquores injiciuntur in præparatione viscerum i Acta medica. IV. p. 14—23; oversat i Berryat, Coll. acad. Part. étrang. VII. 1766. p. 293—97].

Oratio jubilæa de gestis anni LXXVII prioris et currentis seculi, ad Christianum V. Hafniæ. 1677. 4.

Expositio veteris in puerperio ritus, ex arca sepulchrali antiqua desumpti. Romæ. 1677. [Accedit Thom. Bartholini de puerperio veteri ad filium Casp. Bartholinum epistola. Hafniæ Cal. Jan. 1675].

De ovariis mulierum et generationis historia epistola anatomica. Romæ. 1677. [I Th. Bartholin, Acta medica. 1673 ff. IV. p. 201 nævnes en Udg. Romæ. 1676, rimeligvis en Forvexling med den her anførte]. — Norimbergæ. 1679. (Optryk). — Amstelædami. 1678. [Optrykt i Th. Bartholin, Acta medica. V. p. 33—60; T. Petruccius, Opuscula nova anatomica. 1680; Le Clerc et Manget, Bibliotheca anatomica. I. 1685. p. 521—30; oversat i Berryat, Collect. acad. Part. étrang. VII. 1766. p. 331—33; jfr. E. Ingerslev, Fragmenter af Fødselshjælpens Hist. II. 1907. p. 340].

De tibiis veterum et earum antiquo usu libri tres. Epistola ad Cardin. Sigism. Chigi. Romæ. 1677. — Editio altera, figuris auctior. Amstelodami. 1679.

Th. Bartholini de unicornu observationes novæ. 2da editione auctiores et emendatiores editæ a Casp. Bartholino. Amstelædami. 1678.

Positiones anatomicæ ex novissimis aliorum et propriis observationibus. Hafniæ. 1678. 4. [Resp. Halvard. Nicolai].

Exercitatio anatomica de corporis humani oeconomia. Hafniæ. 1678. 4. [Resp. Mich. Severini].

De cordis structura et motu disqvisitio. Hafniæ. 1678. 4. [Resp. Georg Nic. Seerup].

De olfactus organo disqvisitio anatomica. Hafniæ. 1679. 4. [Resp. Georg Nic. Seerup]. [Af dette Skrift haves ogsaa Exemplarer med et andet Titelblad, hvor ingen Resp. er angivet og hvor desuden det sidste Blad med Theses er udeladt. Under Titlen »De vero olfactus organo« er den optrykt i Th. Bartholin, Acta medica. V. p. 61—72; oversat i Berryat, Coll. acad. Part. étrang. VII. 1766. p. 333—36].

Administrationum anatomicarum specimen, in quo selectiora quædam operi majori præmittuntur. Francofurti. 1679. [Udkom som særskilt Tillæg til Mich. Lyser, Culter anatomicus. Accessit tertiæ huic editioni Casp. Bartholini administrationum anatomicarum specimen. Francofurti. 1679. Skriftet er optrykt i Le Clerc et Manget, Bibliotheca anatomica. 1685. II. p. 1088—1101 og delvist u. T. Methodus demonstrationum anatomicarum i Th. Bartholin, Acta medica. V. p. 98—115; oversat i Berryat, Coll. acad. Part. étrang. VII. 1766. p. 343—50 og med særskilt Titelblad og Paginering i Joh. Timm, Collectanea ad praxin anatomes. Bremen. 1735. [I British Museums Katalog nævnes et Skrift: Verhandlung einiger zur

Anatomie gehörigen wiewohl ungemeinen Handgriffe und Instrumenten. [Amsterdam? 1700?]].

De ductu salivali hactenus non descripto observatio anatomica. Hafniæ. 1684. 4. — Ultrajecti. 1685. [Paa Bagsiden af sidste Blad findes den samme Titel med Tilføjelse af »Editio II.«]. [Skriftet er optrykt i Philosophical transactions of the Royal society of London. XIV. 1684. p. 749—56. Et Udtog er oversat i Berryat, Coll. acad. Part. étrang. VII. 1766. p. 75—76].

Collegii physici privati disputatio I—VIII. Hafniæ. 1684—85. 4. [Resp. I. Joh. Steenbuch, II. Sever. Sever. Glud, III. Joh. Bartholin, IV. Paul. Glud, V. Petr. Andreæ Reets, VI. Christ. Henn. Leth, VII. Ol. Georg. Bagge, VIII. Sever. Petr. Glud].

De ovarii situ in leæna in theatro anatomico Hafniensi dissecta observatio. Hafniæ. 1685. 4.

Speciminis historiæ anatomicæ corporis humani disp. I—II. Hafniæ. 1686—88. 4. [Resp. I. Andr. Aagaard, II. Ol. Worm].

De corporis animati functionibus disp. physica. Hafniæ. 1687. 4. [Optrykt i B.'s Specimen philosophiæ naturalis. 1692. p. 101—25].

Specimen compendii physicæ præcipua philosophiæ naturalis capita strictim exponens. Hafniæ. 1687. 4. [Der findes 2 indbyrdes forskellige Tryk, med samme Sted og Aar].

Quæstionum philosophicarum circa rerum naturalium examen ratione et experientia formatum disp. I—III. Hafniæ. 1688—94. 4.

Summa philosophiæ naturalis ad recentiorum mentem accommodata. Hafniæ. 1688. 4. — Hafniæ. 1689. 4. — Hafniæ. 1697. — Hafniæ. 1706. — Hafniæ. 1729. — Hafniæ. 1734.

A specimen of natural philosophy. Containing the principles of physics. Written originally in Latin and now revised, corrected and explained by the English editor. London. 1754. [Oversættelse af foregaaende Skrift].

De fontium fluviorumque origine ex pluviis diss. physica. Hafniæ. 1689. 4. [Optrykt i B.'s Specimen philosophiæ naturalis. 1692. p. 129—51].

Speciminis philosophiæ naturalis novissimis rationibus et experimentis illustratæ disp. I—V. Hafniæ. 1690—92. 4. — Accedit de fontium fluviorumque origine ex pluviis diss. physica. Hafniæ. 1692. 4. — Amstelædami. 1697. — Oxoniæ. 1698. — Hafniæ. 1701. 4. — Londini. 1703. (jfr. Gosch. III. p. 101). — Oxoniæ. 1713. — Oxoniæ. 1724.

Exercitationum anatomicarum de partium structura et usu I—III. Hafniæ. 1692—98. 4. [Resp. I. Maturin Castensen].

Thesium philosophicarum disp. I—XI. Hafniæ. 1696—1714. 4.

De secretione humorum in corpore animato disp. Hafniæ. 1696. 4.

De vita et nutritione animalium disp. Hafniæ. 1697. 4.

De via alimentorum et chyli in corpore humano disp. Hafniæ. 1700. 4.

De respiratione animalium disp. Hafniæ. 1700. 4.

Specimen historiæ anatomicæ, partium corporis humani, ad recentiorum mentem accomodatæ novisque observationibus illustratæ. Hafniæ. 1701. 4. — Amstelædami. 1701. [Desuden udkom den sammen med B.'s Specimen philosophiæ naturalis. Londini 1703. Der findes intet fælles Titelblad til de 2 Skrifter].

P. Vegetii Renati Artis veterinariæ libri IV. Cum variis lectionibus et indice vocum et locutionum. [Hafniæ. 1701]. [Kun Fortalen af C. Bartholin til denne Udg. er trykt; jfr. Suhms Saml. I. 3. H. p. 153.].

De glossopetris disp. physica. Havniæ. 1704. 4.

De circulatione sanguinis disp. Havniæ. 1707. 4.

Disp. de visu. Havniæ. 1708. 4.

Oratio, qua Friderico qvarto restitutam pacem gratulatur. Havniæ. 1720. 4. [Anm. i A. Højer, Nova litteraria. 1721. Nr. 2.]. — (En dansk Oversættelse ved F. J. V. Dauw 1743 haves i Haandskrift i Ny kgl. Saml. Nr. 1100 c. 4to).

Harangue sur la paix, prononcée en latin par l'auteur 13. nov. 1720. Traduite en françois par René de Montaigu. Cph. 4.

De nervorum usu in motu musculorum epistola ad Oligerum Jacobæum — er trykt i H. Jacobæus, de ranis observationes. Parisiis. 1676. p. 77—108.

I Th. Bartholin, Acta medica. 1673 ff. er (foruden de ovenfor nævnte Uddrag af hans særskilt udg. Skrifter) trykt. I. p. 278—82. Leporis anatome. [Oversat i Berryat, Coll. acad. Part. étrang. IV. 1757. p. 222—23]. — p. 292—93. Appendix ad observat. III. et de inedia puellæ. — II. p. 288—89. Pavonis anatome. [Oversat i Berryat. IV. 1757. p. 295]. — III. p. 3—7. De aqua stiptica. — p. 7—8. Microscopiis detecti globuli in sanguine. [Oversat i Berryat. VII. 1766. p. 254]. — p. 62—63. De gutta serena et frustulis æsophagi. — p. 63—64. Vesicula fellis in equo. [Oversat i Berryat. IV. 1757. p. 305—6]. — p. 86. De chirurgia transfusoria. — p. 87—88. De anatome in Indicam linguam versa. — IV. p. 54—55. Anatome plantarum. — p. 55. De glandulis uteri. [Oversat i Berryat. VII. 1766. p. 300].

Et dansk Vers »Over Lysthuset Pilenborg« er meddelt af C. Behrend i Fra Arkiv og Museum. IV. p. 534.

Han har forfattet de latinske Universitetsprogrammer ved 1) Sophia Christiani F., Eckard Elers' Hustrus Død. $^{4}/_{6}$ 1684. 2) Frid. Mechelnburg. $^{11}/_{7}$ 1684. 3) Rasmus Vinding. $^{18}/_{9}$ 1684. 4) Ida Burenees, Paul Moth's Enke. $^{15}/_{10}$ 1684. 5) Dorothea Jani F., Wulfg. Rhumans Enke. $^{13}/_{2}$ 1685. 6) Dronning Sophia Amalie. $^{25}/_{3}$ 1685. 7) Herman Mejer. $^{4}/_{6}$ 1685. 8) Peter Scavenius. $^{26}/_{6}$ 1685. 9) Søster Worm, Er. Olai Torms Hustru. $^{6}/_{8}$ 1685. 10) Otto Risbrich. $^{11}/_{8}$ 1685. 11) Claud. Lihm. $^{19}/_{8}$ 1685. 12) Anna Lund, Georg Witzleb's Enke. $^{6}/_{11}$ 1685. 13) Catharina Risbrich, Cph. Balslevs Hustru. $^{27}/_{8}$ 1686. Alle i Fol. og uden Angivelse af Forfatterens Navn. (I Personalhistorisk Tidsskr. 5. R. V. p. 249—62 er ved en Fejltagelse tillagt ham

Universitetsprogrammet over Cosmus Bornemann — det er forf. af O Worm).

Brev til H. Gram $^{8}/_{11}$ 1729 i Kirkeh. Saml. 4. R. II. p. 433; Brev til Arne Magnússon $^{7}/_{6}$ 1710 i Arne Magnússons private Brevveksling. 1920. p. 40.

Bartholin, Christopher, er f. i Kbh. i Dec. 1657, Søn af nedennævnte Prof. Thomas Bartholin († 1680). Han blev Student 1672. Medens han opholdt sig i Udlandet for sine Studiers Skyld, blev han 1676 Professor matheseos designatus ved Kbh.'s Universitet. 1684 udnævntes han til Landsdommer i Nørrejylland, hvor han købte Herregaarden Kaas. Han blev efterhaanden Kancelliraad, Justitsraad og 1709 Etatsraad. † $^{14}/_{4}$ 1714.

Han ægtede $^{16}/_{7}$ 1682 Mariane Grove († 1733), Datter af Fyrforvalter paa Anholt Peder Grove.

G. L. Wad i Biograf. Lex. I. p. 560. — Giessing. I. p. 64. — Thura, Idea hist. lit. Daniæ. 1723. p. 190—91. — Danske Herregaarde. XV. Kaas. — Bircherods Dagbøger, v. Molbech. 1846. p. 514. — Personalh. Tidsskr. II. p. 210. — Univ-matriklen. II. p. 30.

Bartholomaei Scalæ vita Vitaliani Borrhomaei, ex bibliotheca Medicaea. Romæ. 1677. 4.

I Th. Bartholin, Acta medica. 1673 ff. IV. p. 64—65. De M. Junio Nypso.

Bartholin, Hans, er f. paa Hagestedgaard $^{16}/_{4}$ 1665, Søn af nedennævnte Thomas Bartholin († 1680). Indtil Faderens Død blev han privat undervist i Hjemmet, derefter blev han sat i Kbh.'s Skole, hvorfra han 1683 blev Student. Aaret efter tog han Baccalaurgr. og tiltraadte en længere Udenlandsrejse til Holland, England, Frankrig og tilbage til Holland, hvor han navnlig studerede orientalske Sprog og bibelsk Filologi. Under et Ophold i Paris 1688 fik han Meddelelse om, at han var bleven beskikket til Professor i Filosofi og adjunctus theologiæ ved Kbh.'s Universitet, hvorfor han strax vendte hjem. 1691 blev han tillige Provst ved Kommunitetet og nogen Tid efter Professor i Hebraisk. 1693 fik han Sæde i det teologiske Fakultet, 1695 kreeredes han til Doctor theol. og blev Assessor i Konsistorium. 1696 fik han Plads i den Kommission, der blev nedsat for med Kingos Salmebog som Grundlag at udarbejde en fuldkommen Salmebog. 1718—31 havde han Indtægten af Ledøje og Smørum Sognekald, som han lod bestyre af en Kapellan (jfr. Kirkeh. Saml. 4. R. III. p. 343—44). 1725 var han Medlem af den til at dømme Mag. Hans Trojel nedsatte Kommission. I Kbh.'s Ildebrand 1728

mistede han endel af sine Bøger og Manuskripter. 1731 nedlagde han alle sine Embeder og trak sig tilbage til Herregaarden Kongsdal, der dog ikke, saaledes som man har troet, tilhørte ham. † Okt. 1738 [ikke 1739, thi hans Begravelse fandt Sted $^{31}/_{10}$ 1738].

Han ægtede Anna Maria Reitzer († $^{9}/_{3}$ 1733), Datter af Assessor Jørgen Reitzer og Anna Fabricius (se: Caspar Bartholin († 1738)).

Fr. Nielsen i Biograf. Lex. I. p. 560—62. — Giessing. II. p. 66—84. — Thura, Idea hist. lit. 1723. p. 149—50. — Hundrup, Efterretn. om Doctores. p. 37. — Helveg, Den danske Kirkes Hist. efter Reformationen. II. — Estrup, Tygestrup. 1838. p. 66—67. — Personalhist. Tidsskr. 3. R. II. p. 86. — Univmatriklen. II. p. 121. 128.

De tenebris Ægyptiacis diss. physica. Hafniæ. 1684. 4. [Resp. Matth. Trane].

Fasciculus sectionum demonstrans syllogismum Aristotelicum, quem logici vocant formalem minus esse necessarium et utilem. Hafniæ. 1685. 4. [Resp. Nic. Frisius].

Historia Pythonissæ in Endor. (1. Sam. 28). Hafniæ. [1693.] 4. [Resp. Cl. Lydersen Fasting].

Diss. ordinaria de causis diuturnæ captivitatis Judæorum. Hafniæ. 1693. 4. [Resp. Poul Poulson].

Thesium theologicarum I de sacra scriptura. Hafniæ. 1694. 4. [Resp. Sixt. Aspach].

Thesium theol. disp. II de Deo triuno. Hafniæ. 1695. 4. [Resp. Pt. Anchersen].

Thesium theol. disp. III de peccato. Hafniæ. 1696. 4. [Resp. Chr. Willich].

Thesium theol. disp. IV de persona Christi. Hafniæ. 1699. 4. [Resp. Jo. Matth. Hammeric].

Thesium theol. disp. V de officio Christi. Hauniæ. 1701. 4. [Resp. Nic. Laur. Foss].

Thesium theol. disp. VI de gemino Christi statu. Hauniæ. 1703. 4. [Resp. Chr. Henr. Bartholi F.].

Thesium theol. disp. VII de verbo legis et evangelii. Hauniæ. 1709. 4. [Resp. Matth. Bloch].

De sepultura Christi. Hauniæ. 1702. 4. [Resp. Joh. Linberg].

De exhortatione ante communionem ecclesiis regni Daniæ injuncta. Hafniæ. 1710. 4. [Resp. Joach. Wielandt].

Elementa theologica, ex variis systematibus collecta. Hafniæ. 1710. — Editio II correctior et auctior. Hauniæ. 1715. — Editio III correctior et auctior. Cui accesserunt: Positiones anti-Judaicæ, Socinianæ, Calvinianæ, et papisticæ, ad ipsa elementa accommodatæ. Hauniæ. 1716. [Tillægget har særskilt Paginering og Titelblad og forekommer ogsaa som selvstændigt Skrift; jfr. Bibl. Dan. I. p. 223]. — Hauniæ. 1720. — Hauniæ. 1724. — Editio V. Lipsiæ. 1739.

Diss. theol. de creatione angelorum intra Hexaëmeron, Socinianis præprimis opposita. Hauniæ. 1711. 4. [Resp. Andr. Chr. Holm]. (jfr. Giessing. II. p. 83; O. Wolffs Journal. 1807. IV. p. 113).

Epitome erotematica circa fundamentales Christianæ fidei articulos. In usum scholarum. Hauniæ. 1716. — Revisa et aucta. Hauniæ. 1720. — Hauniæ. 1727. — Hauniæ. 1730.

Casp. Bartholin, Underviisning om Herrens Nadvere. Giennemseet og med tvende Tillæg forbedret af Hans Bartholin. Kbh. 1722. — Kbh. 1730.

*De methodo concionandi. [anføres uden Sted og Aar af Worm. I. p. 77].

I Langebekiana. 1794. p. 396—403 er trykt hans Betænkning over Andr. Højers Diagramma de nuptiis propinquorum.

Han var en afgjort Modstander af Pietismen og har i Haandskrift efterladt endel Skrifter imod denne Retning, bl. a. ogsaa mod dens Missionsbestræbelser. (jfr. J. F. Fenger, Den trankebarske Missions Hist. 1842. p. 130 ff.; Kirkeh. Saml. V. p. 842—43; 4. R. I. p. 274—76; 5. R. I. p. 269—73, hvor der er optaget 2 Breve fra M. Reenberg, 1715, vistnok rettede til Bartholin). 1731 forfattede han en »Kort Underretning om Endeel Pietisternes Vildfarelser, for hvilke de Eenfoldige i disse Tider maae tage sig ivare«; det blev aldrig trykt, men har vistnok været spredt vidt om i Afskrifter. (jfr. Odense Skoleprogr. 1857. p. 31; Fortegn. over d. norske Vidensk. Selsk. Haandskr. 1872. p. 31). Af hans Tale ved Reformationsjubilæet, der ikke blev trykt, findes et kort Uddrag i Kirkeh. Saml. 4. R. I. p. 274—76.

Brev $^{10}/_{6}$ 1724 til Sognepræst Jacob Scharschow i Sevel — i Kirkeh. Saml. V. p. 842—43.

Bartholin, Jacob, er f. $^{7}/_{8}$ 1623 i Kbh., Søn af ovennævnte Caspar Bartholin († 1629). 1637 blev han sat i Herlufsholm Skole, hvorfra han dimitteredes 1641. Han tog 1644 Baccalaurgraden og studerede i Kbh. og Sorø til 1647, da han blev Magister og Professor designatus ved Sorø Akademi. 1648 rejste han udenlands. † i Heidelberg $^{1}/_{9}$ 1653 ugift.

Giessing. II. p. 64. — Leth & Wad, Dimitt. fra Herlufsholm. I. p. 39. — Personalh. Tidsskr. II. p. 194; IV. p. 65. — Dänische Bibl. III. p. 172. — Univmatriklen. I. p. 163. 185. 204.

Προγευσμα ἐξιλογίας καὶ τεχνολογίας de θεωρίας, πράξεως και ποίησεως natura. Hafniæ. 1644. 4. [Resp. Chr. Richardi].

Sepher Habbahir af Nechonja ben ha-Kana. Amsterdam. 1651. 4. (Udg. af Jac. Bartholin anonymt).

|Sepher Majan Hachochma|. Amstelodami. 1651. 4. (Udg. af Jac. Bartholin anonymt).

Bartholin, Johan Frederik, er f. 1722 i Kristiania, Broder til ovennævnte Alb. Peter Bartholin. Han blev 1741 Student fra sin Fødebys Skole, tog 1742 Baccalaurgraden og var 1744—49 Alumnus paa Borchs Kollegium. 1760 blev han Assessor i Overhofretten i Kristiania, fra hvilket Embede han afskedigedes $^{16}/_{9}$ 1778 paa Grund af Svaghed og udnævntes s. A. til virkelig Justitsraad. 1762 skal han have efterfulgt Faderen som Auktionsdirektør (jfr. dog Danske Mag. 5. R. V. p. 253). † ugift $^{26}/_{9}$ 1784 i Kristiania. Sin Bogsamling skænkede han til det Deichmannske Bibliotek i Kristiania.

Huitfeldt-Kaas i Biograf. Lex. I. p. 562. — Huitfeldt, Christiania Theaterhist. 1877. p. 73. 115. — Illustr. Nyhedsblad. Kria. 1861. p. 125. — Univmatriklen. III. p. 11. 18.

Diss. historico-critica de Saule per musicam curato. Hauniæ. 1745. 4. [Resp. Nic. Nannestad].

Diss. historico-critica de genio Socratis. Hafniæ. 1746. 4. [Resp. Alb. Petr. Bartholin].

Diss. historico-juridica de crimine læsæ majestatis et de ratione poenæ huic crimini constitutæ tam jure Danico, quam jure Romano et Germanico. Hafniæ. 1747. 4. [Resp. Laur. Thura].

Diss. juridica de quatuor delictis jur. Dan. vi publica et privata, rapina, latrocinio et furto, part. I. Hafniæ. 1748. 4. [Resp. Joh. Thura].

Fire Breve til B. W. Luxdorph 1763, $^{7}/_{1}$ 1764, $^{15}/_{11}$ 1765, $^{19}/_{1}$ 1782 udg. af C. F. Bricka i Danske Mag. 5. R. III. p. 89—104 (jfr. Svar fra Luxdorph paa det første $^{6}/_{11}$ 1763 i Personalh. Tidsskr. 2. R. II. p. 125 ff.). — 3 Breve til Hjelmstjerne $^{22}/_{12}$ 1775, $^{4}/_{1}$ 1777, $^{21}/_{6}$ 1777 udg. af C. Behrend i Danske Mag. 6. R. I. p. 88—96.

Bartholin, Margrethe, er f. 1652, Datter af nedennævnte Thomas Bartholin († 1680). Hun ægtede $^{8}/_{2}$ 1671 Justitsraad Christian Müller (f. 1638, † $^{3}/_{7}$ 1720) til Kattrup, der 1688 blev Amtmand over Island. Hun † 1711.

Giessing. II. p. 64. 73. — A. Thura, Gynæceum Daniæ litt. 1732. p. 19—21. — Schønaus lærde Fruentimmer. 1753. I. p. 2—15. — Birchs Billedgalleri f. Fruentimmer. I. 1793. p. 122.

Hun skal have forfattet en Mængde Digte, der roses meget af hendes Samtid; de blev imidlertid ikke trykt, undtagen et Runevers i Thom. Bartholin, Qvæstiones nuptiales nuptiis Petri Schumacheri consecratæ. 1670. 4. p. 53.

Bartholin, Rasmus, er f. $^{13}/_{8}$ 1625 i Roskilde, da Pesten grasserede i Kbh., Søn af ovennævnte Caspar Bartholin († 1629). B. blev sat i Herlufsholms Skole 1637 og blev Student derfra 1642.

1644 tog han Baccalaurgraden og rejste 1646 udenlands til Holland og Belgien. 1647 vendte han hjem, tog Magistergraden og drog derefter med Stipendium atter udenlands. Paa denne Rejse besøgte han Holland, England, Frankrig og Italien. 1654 blev han i Padua Doctor medicinæ. 1656 vendte han hjem, blev Professor geometriæ og Aaret efter $^{8}/_{6}$ Professor medicinæ. 1671 udnævntes han til Informator for Prins Georg, $^{27}/_{5}$ 1675 Assessor i Højesteret; 1678 blev han fritaget for at holde Forelæsninger (jfr. Kongebrev $^{26}/_{3}$ 1678 i Danske Mag. 5. R. III. p. 222). $^{6}/_{5}$ 1684 blev han Kancelliraad, senere Justitsraad og $^{7}/_{12}$ 1694 Etatsraad. 1664—90 ejede han Lindholm paa Sjælland. † $^{4}/_{11}$ 1698. (Om hans Legater se: Hofmans Fundatser. I. p. 169. 282).

Han ægtede 1. $^{17}/_{9}$ 1661 Anna Hansdatter (f. $^{11}/_{1}$ 1641, † $^{18}/_{1}$ 1684), Datter af Rektor i Roskilde Johan Frederiksen og Maren Glob. 2. $^{5}/_{2}$ 1686 Anne Margrethe Lihme, f. Braëm (f. $^{5}/_{10}$ 1652, † $^{2}/_{6}$ 1703), Enke efter Toldskriver ved Øresunds Toldkammer Johan Lambertsen Lihme († 1678), Datter af Handelsmand Gødert Braëm (f. $^{18}/_{4}$ 1601, † $^{20}/_{4}$ 1655).

Schellerup i Biograf. Lex. I. p. 563—64. — Universitetets Ligprogr. over ham $^{24}/_{11}$ 1698 og over hans Hustruer $^{5}/_{2}$ 1684 og $^{3}/_{7}$ 1703. — Giessing. II. p. 61. — R. Vinding, Acad. Hafn. 1665. p. 420—24. — Nova litt. maris Balth. 1698. p. 245. — Ingerslev, Danmarks Læger. I. p. 486—89. — Panum, Det medicinske Fakultet. 1880. p. 25—26. — Leth & Wad, Dimitt. fra Herlufsholm. I. p. 40. — Elvius og Hjort-Lorenzen, Patriciske Slægter. p. 38. — Personalh. Tidsskr. II. p. 134; IV. p. 65. — Carøe, Den d. Lægest. Dokt. og Licent. p. 9—10. — Univmatriklen. I. p. 175. 186. 204.

Problematum matheseos πεντας. Hauniæ. 1644. 4. [Resp. Theocar. Thomæ].

Exercitatio de causa efficiente. Hafniæ. 1645. 4. [Resp. Eric. Magn. Grawius].

Εργα και παρεργα, ενδοξα και παραδοξα. Hauniæ. 1647. 4. [Præs. Ol. Worm].

Francisc. a Schooten, Principia matheseos universalis seu introductio ad geometriæ methodum Renati des Cartes, edita ab Erasm. Bartholino. Lugd. Bat. 1651. 4. — Editio II, priore correctior. Amst. 1661. 4.

Damiani Philosophi Heliodori Larissæi de opticis libri II. Nunc primum editi et animadversionibus illustrati ab Erasm. Bartholino. Parisiis. 1657. 4.

Diss. mathematica, qva proponitur analytica ratio inveniendi omnia problemata proportionalium, præsertim vero harmonice proportionalium. Hafniæ. 1657. 4. [Resp. Froder. Andreæ].

Principia matheseos universalis, seu introductio ad geometriæ methodum Renati des Cartes. Ed. II, priore correctior. Amstelædami. 1659. 4. [Det er en Del af R. de Cartes, Geometria. Ed. II. Amstelædami. 1659]. — Ed. III, priore correctior. Amstelodami. 1683. 4. — Ed. IV. Accedunt notæ

quædam et animadversiones tumultuariæ in universum opus. Francofurti. 1695. 4. (jfr. Bibl. Dan. II. p. 40—41). [Af dette Skrift er hans: Tractatus de limitibus æquationum optrykt i Francis Maseres, Scriptores logarithmici. VI. 1807. p. 216—63].

De æquationum natura, constitutione et limitibus opuscula duo incepta a Florimondo de Beaune, absoluta vero et post mortem ejus edita ab Erasmo Bartholino. Amstelædami. 1659. 4. [Er et Tillæg med særskilt Titelblad, men fortløbende Paginering, til Bartholins Principia matheseos universalis. Ed. II. Amstelædami. 1659]. — Amstelædami. 1683. 4. [Tillæg til samme Bog. Ed. III. Amstelædami. 1683.]. — Francofurti. 1695. 4. [Tillæg til samme Bog. Ed. IV. Francofurti. 1695.].

Dioristices æquationum methodus prima, publicæ censuræ, una cum paradoxis opticis sex d. 22. Dec. anni 1660 exposita. Hafniæ. 4. [Resp. Paul. Judicher].

Dioristice sive æquationum determinationes duabus methodis propositæ. Hauniæ. 1663. 4.

Consideratio astronomica conjunctionis magnæ Saturni et Jovis præsentis anni 1663. Hafniæ. 4. [Resp. Joh. Lætus].

De problematibus geometricis diss. (I)—VIII. Hauniæ. 1664—74. 4. Disse Disp. udkom samlede u. T. Selecta geometrica. Hauniæ. 1674. 4.

De cometis anni 1664 et 1665 opusculum. Ex observationibus Hauniæ habitis adornatum. Hafniæ. 1665. 4. (jfr. J. Moller, Hypomnem. Ad Alb. Bartholinum. 1699. p. 208).

De poris corporum et consuetudine quæstiones academicæ. Hafniæ. 1666. [Er en Del af Th. Bartholin, De hepatis exautorati desperata causa. Hafniæ. 1666. — Skriftet er optrykt i R. Bartholin, De naturæ mirabilibus. 1674. p. 35—53].

Specimen recognitionis nuper editarum observationum astronomicarum Tychonis Brahe, in quo recensentur insignes maxime errores in editione Augustana historiæ coelestis anni 1682 [ɔ: 1582] ex collatione cum autographo Friderici III animadversi. Hafniæ. 1668. 4. [Af dette Skrift haves Exemplarer med noget forandret Titelblad, hvorpaa er tilføjet Boghandler Daniel Paullis Navn]. (jfr. A. G. Kästner, Gesch. d. Mathematik. 1796 ff. II. p. 657—61; Werlauff, Efterretn. om d. st. kgl. Bibl. 2. Udg. p. 55).

Gaudia publica panegyrica oratione Friderico III postquam filiæ Friderícæ Amaliæ august. nuptiarum solennia Tychopoli celebrasset cum Christiano Alberto postulato Coadjutore episcop. Lubec. nomine Regiæ Acad. Hauniensis repræsentata. Hafniæ. (1668.). Fol.

Experimenta crystalli Islandici disdiaclastici, quibus mira et insolita refractio detegitur. Hafniæ. 1669. 4. — Hafniæ. 1670. 4. (Kun Titelbladet er nyt).

De naturæ mirabilibus quæstiones academicæ. Hafniæ. 1674. 4. [Indeholder flg. tildels tidligere trykte Arbejder: De figuris corporum. — De

figura nivis. — De poris corporum. I—II. — De attractione. — De physica Cartesiana. — De experimentis. — De hypothesibus physicis. — De consvetudine. — De natura. — De studio linguæ Danicæ. [Optr. i Danske Grammatikere. Udg. af H. Bertelsen. I. 1915. p. 1—33]. (jfr. P. Syv, Den danske Sprog-Kunst. Kbh. 1685. Fortalen). — Udg. i dansk Overs. ved C. Behrend. Kbh. 1914. — De judicio et memoria. — De arcanis scientiarum].

Auctarium trigonometriæ ad solutiones et demonstrationes triangulorum rectilineorum et sphæricorum. Hafniæ. u. A. [1674?]. 4.

De aëre Hafniensi dissertatio. Francofurti. 1679. [Optrykt i Th. Bartholin, Acta medica. 1673 ff. V. p. 290—307].

De figura nivis dissertatio med særsk. Titelbl. og Paginering optaget i Th. Bartholin, De nivis usu medico observationes variæ. Hafniæ. 1661. [Optrykt i R. Bartholin, De naturæ mirabilibus. 1674. p. 17—35].

I Th. Bartholin, Acta medica. 1673 ff. I. p. 104—6. Ova gallinacea incorruptibilia. [overs. i Berryat, Coll. acad. Part. étrang. IV. 1757. p. 204—5.] — p. 106. Camphora sine diminutione substantiæ reservata. — p. 215—16. Vera mensura pedis et ulnæ Hauniensis. — p. 217. Declinatio magnetis Hauniensis. — p. 217—18. Elevatio poli seu latitudo geographica Hauniensis. — p. 218—19. Longitudo geographica vera urbis Hauniensis. — p. 220—21. Lineæ meridianæ in turri astronomica Hauniensi determinatio. — p. 221—22. — Macula solaris anno 1671 observata. — p. 222—23. Cometa anno 1672 Hauniæ observata. — p. 224—28. Animadversiones meteorologicæ anni 1671. — IV. p. 27—30. Quædam excerpta ex relatione de borealis plagæ Norvegiæ fluviis. — p. 31—33. Excerpta quædam ex relatione de Islandica glacie. — p. 33—34. Tonitrua hyberna. — p. 34—35. Fulminis mirus effectus. — V. p. 284—86, Iridem non esse in nube rorida, juxta mentem Aristotelis et veterum aliorum, sed guttis aquæ cadentibus. — p. 286—87. De mixtione syruporum cum aquis. — p. 287—90. Pulveris corticis Chinæ-Chinæ usus contra febrem quartanam in Dania probatus [oversat i O. Wolffs Journal. 1826. III. p. 174—78]. — p. 290—307. De aëre Hauniensi.

I Miscellanea acad. natur. curios. Decuriæ. I Annus. II. 1671. p. 267. Crystallus Islandicus. — p. 268—69. Planta subterranea ex scopulo.

I Stan. Lubienietz, Theatrum cometicum. 1668. I. p. 413—41 findes nogle Breve til L. om Kometer.

I Acta philosophica. 1670—71. Januar. p. 522—36. Relatio peculiarium experimentorum, quæ Erasm. Bartholinus circa corpus crystalloïdes ex Islandia sibi missum fecit et communicavit.

Det var overdraget ham at offentliggøre Tycho Brahes efterladte Haandskrifter, som 1663 var bleven erhvervet for Danmark. Om hans Arbejde med disse jfr. Werlauff, Efterretn. om det st. kgl. Bibl. 2. Udg. p. 51—58; F. R. Friis, Kulturhist. Studier. 1909. p. 124—28. Det affødte kun det ovenfor nævnte Skrift: Specimen recognitionis observationum Tych. Brahe. 1668.

Breve til O. Worm 1646, $^{14}/_{9}$ 1647, $^{10}/_{4}$ 1648, $^{2}/_{11}$ 1649, $^{6}/_{1}$ 1650, $^{12}/_{4}$ 1650, $^{2}/_{6}$ 1650 i dennes Epistolæ. p. 971—90; til Sognepræst Niels Holgersen i Gangsted $^{8}/_{11}$ 1675 i Rørdam, Hist. Saml. og Studier. I. p. 97—98.

Bartholin, Thomas, er f. $^{20}/_{10}$ 1616 i Kbh., Søn af ovennævnte Caspar Bartholin († 1629). Efter Faderens Død fik han Ole Worm til Formynder og blev 1634 Student. Ved Universitetet lagde han sig efter Filologi, Filosofi, Teologi og Medicin. 1637 rejste han med Understøttelse af Ole Worm og sin Bedstefader Thomas Fincke til Udlandet sammen med sin ovenfor nævnte Broder Bertel B. Rejsen gik først til Leiden, hvor han opholdt sig i 3 Aar og fattede den Beslutning helt at hellige sig Medicinens Studium. Paa Grund af Sygelighed forlod han 1640 Leiden og rejste til Paris; Aaret efter drog han til Montpellier, og efter et kort Ophold der rejste han til Italien, hvor han i 2 Aar studerede ved Universitetet i Padua. 1643 drog han videre mod Syd, besøgte Rom, Neapel og Sicilien og fik Tilbud om en filosofisk Professorplads i Messina, hvad han dog afslog. 1644 vendte han tilbage til Padua, hvor han opholdt sig til Sept. 1645; derfra begav han sig til Basel og tog Doktorgraden $^{24}/_{10}$ 1645 og optoges i collegium medicum. Fra Basel gik Vejen til Paris og 1646 til Leiden. S. A. vendte han hjem, og 1647 blev han Professor i Matematik. Aaret efter fik han Professoratet i Anatomi, og 1654 ved Ole Worms Død blev han Professor i Medicin. 1656 blev han det medicinske Fakultets Senior og Decanus perpetuus; ved Kongebrev af $^{13}/_{2}$ 1661 fritoges han for at holde Forelæsninger (jfr. Danske Mag. 5. R. III. p. 183—84) og flyttede kort efter som Professor honorarius ud til sit Gods Hagestedgaard ved Holbæk, der brændte $^{2}/_{6}$ 1670, ved hvilken Lejlighed en stor Del af hans Manuskripter gik op i Luer. S. A. udnævntes han til kgl. Livlæge og blev 1671 Universitetsbibliotekar. 1675 afslog han Tilbudet om et anatomisk Professorat i Padua og blev s. A. Højesteretsassessor. 1680 valgtes han for 4de Gang til Universitetets Rektor. † $^{4}/_{12}$ 1680 paa Hagestedgaard og begravet i Frue Kirke, hvor der sattes ham et Monument; ligeledes hædredes han med en Mindestøtte i Jægerspris' Have.

Han ægtede 1. $^{8}/_{5}$ 1649 Else Christoffersdatter (f. $^{5}/_{11}$ 1634, † 1675, begr. $^{17}/_{3}$), Datter af Borgmester Christopher Hansen og Margrethe Tagesdatter. 2. 1678 Magdalene Merker, f. Rohde († $^{24}/_{10}$

1708 (eller 1706), Enke efter Købmand Henrik Merker og Datter af Faktor Stephan Rohde og Maria Olufsen.

Jul. Petersen i Biograf. Lex. I. p. 564—73. — Univ. Ligpr. $^{23}/_{12}$ 1680. — Willum Worms, H. Jacobæus og Jørgen Hahns Sørgetaler (jfr. Bibl. Dan. III. p. 981—82). — Universitetets Ligprogr. over hans 1ste Hustru $^{1}/_{4}$ 1675 og J. J. Muncks Ligtale over hende. Kbh. 1675. 4. — A. G. Sommer, Thomas Bartholin. Kbh. 1858. 4. (jfr. Bibl. f. Læger. 4. R. XIII. p. 455). — R. Vinding, Acad. Hafniensis. 1665. p. 378—84. — J. P. Nicerons Nachrichten durch S. J. Baumgarten. VI. 1752. p. 249—70. — Giessing. II. p. 66—73. — O. Wolffs Journal. 1828. IV. p. 53—72. — J. Horb [ɔ: J. Rørbye] i Østs Archiv f. Psychologie etc. X. 1828. p. 177—201; 345—89. — Herholdt & Mansa, Saml. til d. danske Medicinal-Hist. 3. H. 1833—35. p. 251—78. (af J. G. Jacobsen). — Ingerslev, Danmarks Læger. I. p. 474—82. — D. O. H. Cold, Lægevæsenet under Christian IV. 1858. p. 54—55. — Panum, Det medicinske Fakultet. 1880. p. 6—23. — Gosch, Danmarks zool. Literatur. II. 1. p. 45—143. — Trap, Billeder af berømte danske Mænd. I. 1867. p. 88—90. — Botanisk Tidsskrift. 3. R. IV. p. 49; 3. R. IX. p. 320. — Jul. Petersen, Bartholinerne. 1898. p. 46—73. — Chievitz, Anatomiens Hist. 1904. p. 210 ff. — Zeitschr. f. Anatomie. I. p. 128 ff. — Tigerstedt, Om lymfkärlens upptäckt. Helsingfors. 1885. — Nord. med. Arkiv. XXX. 1897. Nr. 18. p. 1—13. — Personalh. Tidsskr. II. p. 126. 134; 2. R. IV. p. 11; 4. R. I. p. 141. — E. Ingerslev, Fragmenter af Fødselshjælpens Hist. II. 1907. p. 322—39. — Carøe, Den d. Lægest. Dokt. og Licent. p. 10. — Bidstrup, Stmtvl. over Familierne Hauberg og Arboe. 1911. p. 134—38. — la Cour & Fabricius, Danske Stormænd. 1912. p. 91—94. — Ugeskr. f. Læger. 1913. p. 134—35; 1916. p. 1799—1893. [Oversat i Janus, Archives internat. pour l'histoire de la médecine. 21e année. 1916.] og p. 1006—12. — Hospitalstidende. 1916. p. 1013—17. — Gads danske Mag. 1917—18. p. 378—80. (af A. Garboe). — Univmatriklen. I. p. 120.

Casp. Bartholini Institutiones anatomicæ, novis recentiorum opinionibus et observationibus figurisque auctæ a Thoma Bartholino. Lugd. Bat. 1641. — Lugd. Bat. 1645. (jfr. Ugeskrift f. Læger. 1916. p. 1818—19). — Oversat paa Fransk af Abr. du Prat. Paris. 1647. 4. — Paa tysk af Mich. Kirstein. Kph. 1648. — Paa italiensk af Hostilius Contalgenus. Florentiæ. 1651. (jfr. Casp. Bartholin d. ældre).

Anatomia, ex Casp. Bartholini Institutionibus omniumque recentiorum et propriis observationibus tertium ad sanguinis circulationem reformata cum iconibus novis accuratissimis. Lugd. Bat. 1651. — Tertium reformata. Accessit huic postremæ editioni Thomæ Bartholini appendix de lacteis thoracicis et vasis lymphaticis. Hagæ Com. 1655. — Tertium reformata. Hagæ Com. 1660. — Qvartum reformata. Hagæ Com. 1663. — Tertium reformata. Hagæ Com. 1665. — Hagæ Com. 1666. — Lugd. Bat. & Roterod. 1669. — Amstelodami. 1669. (jfr. Nyerup, Catalog over det norske Videnskr. Selsk. Saml. I. 1808. p. 140).

Anatomia ofte ontledinge des menschelicken lichaems, in't nederduyts vertaelt door Thom. Staffard. Leyden. 1653. — Dordrecht. 1656. — Anatomia reformata ofte hervormde ontledinge des menschelicken lichaems. Den tweeden druck door den selven oversien ende doorgaens vermeerdert. Graven-Hage. 1658. — Den deerden druck door den selven van nieuws neerstelick oversien, verbeterd, en doorgaens vermeerderd. Amsteldam. 1669. [Bartholin i sin Fortegnelse 1674 (p. 43) anf. en Udg. Lugd. Bat. 1668]. Desuden er den optrykt i Jo. Scultetus, Magazyn ofte

wapenhuys der Chirurgyns. Vereenight met de Ontledingh des menschelijcken lichaems door Th. Bartholin. Ed. nova. Amst. 1671.

Anatomy, made from the precepts of his Father and from the observations of all modern anatomists together with his own. Publ. by Nich. Culpeper and Abdiah Cole. London. 1668. Fol.

Anatome ex omnium veterum recentiorumque observationibus inprimis institutionibus Casp. Bartholini ad circulationem Harvejanam et vasa lymphatica quartum renovata. Cum iconibus novis et indicibus. Lugd. Bat. 1673. [I dette Oplag findes ogsaa et Titelblad med Aarstallet 1674]. — Lugd. Bat. 1673. — Quartum renovata: Non tantum ex institutionibus Casp. Bartholini sed etiam ex omnium cum veterum tum recentiorum observationibus: ad circulationem Harveianam et vasa lymphatica directis. Lugd. Bat. 1677. — Quartum renovata. Lugd. Bat. 1684. [I dette Oplag ogsaa et Titelbl. med Aarstallet 1677]. — Quintum renovata. Lugd. Bat. 1686.

Neu-verbesserte künstliche Zerlegung desz menschlichen Leibes, in vier absonderliche Bücher eingetheilet. Denen noch über das J. Walæi zwey Send-Schreiben beygefüget sind aus der lateinischen in die teutsche Sprache übersetzet durch Eliam Wallnern. Nürnberg. 1677. 4.

Ontledinge volgens den omloop des bloeds en nieuw gevondene watervaten. Vertaald door A. H. S. V. P. D. M. D. t'Amsterdam. 1688. 4.

En indisk Oversættelse af hans Anatomia nævnes i Forordet og Dedikationen til: Neu-verbesserte künstliche Zerlegung desz menschlichen Leibes. Nürnberg. 1677 og i Acta medica. 1673 ff. III. p. 87—88. I 1906 købte Rentier P. Kjerulff i Peking et mandschuisk Haandskrift, som han siden overdrog til det kgl. Bibliotek som Gave (jfr. Berl. Tidende $^{30}/_{6}$ 1906). I dette har man med Urette villet se en mandschuisk Oversættelse af Bartholins Anatomi eller i det mindste en Gengivelse af Tegningerne i denne, udført for Kejser Khang-hi (jfr. Dr. Cox. (ɔ: A. Clod-Hansen) i Gads danske Magazin. 10. Aarg. p. 531—38; K. G. Kring i »Politiken« $^{15}/_{5}$ og $^{18}/_{5}$ 1907; E. Ingerslev i Ugeskrift f. Læger. 1907. p. 507—16). Dr. A. Clod-Hansen lod med Understøttelse af Carlsbergfondet Tegningerne reproducere af Kleinsorg; men Udgivelsen blev stanset. Et Exemplar af disse Reproduktioner findes i det kgl. Bibliotek, hvor hele Oplaget er deponeret.

Anatomica aneurysmatis dissecti historia. Accedit Joannis van Horn ejusdem argumenti epistola. Panormi. 1644. [Worm og Nyerup har desuden en Udg. Lugd. Gall. 1648].

De monstris in natura et medicina oratio, in Brabeuterio academico Augustæ Rauracorum publice dicta. Basileæ. 1645. 4. [Optrykt i Th. Bartholin, Orationes. 1668. p. 1—11.].

De unicornu observationes novæ. Accesserunt de aureo cornu Olai Wormii eruditorum iudicia. Patavii. 1645. (jfr. O. Wormii epistolæ. p. 740—45). — 2da editione auctiores et emendatiores editæ a filio Casp. Bartholino. Amstelædami. 1678.

De pleuritide παράδοξα ἔνδοξα. Basileæ. 1645. 4.

De angina puerorum, Campaniæ Siciliæque epidemica exercitationes. Accedit de laryngotomia Renati Moreau epistola. Lutet. Paris. 1646. [Worm og Nyerup har desuden en Udg. Neapoli. 1653; Bartholin selv i sin Fortegnelse 1674 (p. 43) nævner Neapoli 1663.].

De latere Christi aperto diss. Accedunt Cl. Salmasii et aliorum de cruce epistolæ. Lugd. Bat. 1646. — Lipsiæ. 1685. [Uden Tillæget; Worm og Nyerup har desuden en Udg. Francofurti. 1681].

Antiqvitatum veteris puerperii synopsis, operi magno ad eruditos præmissa. Hafniæ. 1646. — A Casp. Bartholino commentario illustrata. Cum Thomæ Bartholini ad filium epistola. Amstelodami. 1675. — Amstelodami. 1676. (jfr. Suhm, Saml. Skr. VII. p. 339—40).

De luce animalium libri III admirandis historiis rationibusque novis referti. Lugd. Batav. 1647. — De luce hominum et brutorum libri III novis rationibus ac raris historiis secundum illustrati. Hafniæ. 1669.

De armillis veterum, præsertim Danorum, schedion. Accessit Olai Wormii de aureo cornu ad F. Licetum responsio. Hafniæ. 1647. (Af denne Udg. haves tillige Ex. med en tilføjet Dedikation). — Editio novissima figuris æneis illustrata. Amstelodami. 1675. [Udg. af Casp. Bartholin]. — Amstelodami. 1676. [Bartholin i sin Fortegn. 1674 anfører en Udg. Hafniæ. 1648].

Historia paralytici primi ex quinto Joannis evangelio. Hafniæ. 1647. 4. [Resp. Joh. Wandalinus]. — Historia paralytici secundi ex Matth. VIII et Luc. VII. Hafniæ. 1649. 4. [Resp. Janus Joh. Wandalinus]. — Historia paralytici tertii. Hafniæ. 1653. 4. [Resp. Wilh. Worm]. De udkom samlet u. T. Paralytici Novi Testamenti medico et philologico commentario illustrati. Hafniæ. 1653. 4. — Editio II. Basileæ. 1662. — Editio III. Lipsiæ. 1685. [Den første af Disp. er optrykt i Th. Bartholin, Orationes. 1668. p. 12—18; det hele i Opuscula quæ ad hist. et philologiam sacram pertinent. V. Rotterdam. 1695. p. 309—416].

Vindiciarum anatomicarum pro parente I—V Casp. Hofmanno, medico Altorfino, publice opposita. Hafniæ. 1648. 4. [Resp. I. Theochar. Thomæ, II. Petr. Laurentii, III. Joh. Christierni, IV. Georgius Jessæus, V. Chr. Jacobi Noldius].

Anatomicæ vindiciæ Casp. Hofmanno, med. prof. Altorfino, aliisque oppositæ. Accedunt ejusdem animadversiones in anatomica Hoffmanni. Hafniæ. 1648. 4. [Kun en ny Titeludg. af foregaaende Skrift].

De variis reipublicæ christianæ morbis et placidis eorum remediis dissertatio oratoria. Hafniæ. 1649. 4. [Optrykt i Th. Bartholin, Orationes. 1668. p. 43—73].

Collegii anatomici disp. I. Hafniæ. 1649. 4. — Disp. II. Hafniæ. 1649. 4. — Disp. III. de mesenterio et pancreate. Hafniæ. 1649. 4. [Resp. Paul Joh. Resen]. — Disp. IV. de duobus reliquis mesenterii vasis id est de novis Asellii et notis veterum venis. Hafniæ. 1650. 4. [Resp. Joh. Rho-

dius]. — Disp. V. Hafniæ. 1650. 4. — Disp. VI. Hafniæ. 1650. 4. — Disp. VII. de renibus et his incumbentibus capsulis atrabilariis. Hafniæ. 1650. 4. [Resp. Nic. Georg. West]. — Disp. VIII. de ureteribus et vesica urinaria. Hafniæ. 1650. 4. [Resp. Petr. Joach. Schumacher]. — Disp. IX. de membris genitalibus virilis sexus. Hafniæ. 1650. 4. [Resp. Jo. Matth. Chiusius]. — Disp. X. de thorace in genere ut et de mammis ac musculis ejusdem in specie. Hafniæ. 1650. 4. [Resp. Joh. Rhodius]. — Disp. XI. de pleura, mediastino et pericardio. Hafniæ. 1650. 4. [Resp. Georg. Laur. Schieving]. — Disp. XII. de corde. Hafniæ. 1650. 4. [Resp. Ivar Erici Leganger]. — Disp. XIII. Hafniæ. 1650. 4. — Disp. XIV. de capite ejusque partibus et in eo contento cerebro. Hafniæ. 1650. 4. [Resp. Nic. Georg. West]. — Disp. XV. de organis sensuum, visus, auditus, olfactus et gustus. Hafniæ. 1650. 4. [Resp. Paul. Joh. Resen]. — Disp. XVI. de nervis. Hafniæ. 1650. 4. [Resp. Petr. Joach. Schumacher]. — Disp. XVII. de vasis sanguineis et circulatione. Hafniæ. 1651. 4. [Resp. Joh. Jac. Bewerlin]. — Disp. XVIII. de ossibus. Hafniæ. 1651. 4. [Resp. Henr. Martini à Møinichen]. (Under Dedikationerne angiver Resp. sig som Autorer, men Disp. er i Virkeligheden Bartholins Arbejder, jfr. Gosch. III. p. 37—38).

Cygni anatome ejusque cantus. Hafniæ. 1650. 4. [Resp. Joh. Jac. Bewerlin]. — Diss. de cygni anatome ejusque cantu a Joh. Jac. Bewerlino in academia Hafn. olim subjecta, nunc notulis quibusdam auctior edita ex schedis paternis a Casp. Bartholino. Hafniæ. 1668. [Anm. i Philos. transactions. 1669. p. 1021, jfr. Universitetsannalerne. 1810. II. p. 65—85]. (jfr. Alb. Bartholin, De scriptis Danorum. 1666. p. 72, hvor Jo. Jac. Bewerlin angives som Forf. til Disputatsen).

De cruce Christi hypomnemata IV. 1) De sedili medio, 2) De vino myrrhato, 3) De corona spinea, 4) De sudore sangvineo. Hafniæ. 1651. — Amstelodami. 1670.

De lacteis thoracicis in homine brutisque nuper observatis historia anatomica. Hafniæ. 1652. 4. [Resp. Mich. Lyser]. — Londini. 1652. — Parisiis. 1653. — Trajecti ad Rhenum. 1654. [Optrykt i Jo. Alcidius Munierus, De venis tam lacteis thoracicis quam lymphaticis novissime repertis. Genua. 1654. p. 83—168; Messis aurea triennalis, exhibens anatomica novissima et utilissima experimenta. Ex editione Siboldi Hemsterhuis. Lugd. Bat. 1654. p. 33—137; Thom. Bartholin, Opuscula nova. Hafniæ. 1670. p. 1—71; Le Clerc et Manget, Bibliotheca anatomica. 1685. II. p. 657—72]. [Bartholin i sin Fortegnelse 1674 (p. 44) nævner desuden Udg. Parisiis. 1654. Genevæ. 1654. Lugd. Bat. 1654. Heidelbergæ. 1659].

The anatomical history of Thom. Bartholinus, concerning the lacteal veins of the thorax, observ'd by him lately in man and beast. Publickly proposed by Mich. Lyserus answering. London. 1653. (jfr. Gosch. III. p. 539].

Dubia anatomica de lacteis thoracicis et an hepatis funus immutet medendi methodum. Hafniæ. 1653. 4. [Resp. Henr. Martini a Møinichen]. — Parisiis. 1653. [Optaget i Hemsterhuis, Messis aurea. 1654. p. 148—203;

Th. Bartholin, Opuscula nova. 1670. p. 113—44; Le Clerc et Manget, Bibliotheca anatomica. 1685. II. p. 673—80; Bartholin i sin Fortegnelse 1674 (p. 44) nævner Udg. Lugduni, Heidelbergæ etc. rimeligvis ogsaa fra 1653].

Vasa lymphatica, nuper Hafniæ in animantibus inventa et hepatis exseqviæ. Hafniæ. 1653. 4. — Parisiis. 1653. [Optaget i Munierus, Sylloge anatomica. 1654. p. 173—208; Hemsterhuis, Messis aurea. 1654. p. 192—237; Th. Bartholin, Opuscula nova. 1670. p. 73—112; Le Clerc et Manget, Bibliotheca anatomica. 1685. II. p. 692—99; Bartholin i sin Fortegn. 1674 (p. 44) har Udg. rimeligvis ogsaa fra 1653, Genuæ, Lugd. Bat., Heidelbergæ].

Vasa lymphatica, edited on the tercentenary of the birth of Thomas Bartholinus by Vilh. Maar. At the expense of the Raben-Levetzau Fund. Cph. 1916. 4. [Anm. i Ugeskr. f. Læger. 1916. p. 2127 (af J. W. S. Johnsson)].

Controversiarum medicarum decas. (Hafniæ). 1653. 4. [Resp. Wilh. Worm].

Vasa lymphatica in homine nuper inventa. Hafniæ. 1654. [Resp. Henr. Martini a Møinichen]. (Der findes ogsaa Ex. med omtrykt Titelblad, hvor Disputatsbetegnelsen er udeladt). — Francofurti. 1670. [Optaget i Th. Bartholin, Opuscula nova. 1670. p. 149—84]. (jfr. om den ved dette Skrift opstaaede Strid, Bibl. Dan. I. p. 773; Skand. Litt.selskabs Skr. 1813. p. 445—51).

Historiarum anatomicarum rariorum centuria I—II. Hafniæ. 1654. — Hagæ Comit. 1654. — Amstelodami. 1654. (jfr. Gosch. III. p. 431). — Centuria III—IV. Ejusdem cura accessere observationes anatomicæ Petri Pawi. Hafniæ. 1657. — Hagæ Comit. 1657. — Centuria V—VI. Accessit Joannis Rhodii Mantissa anatomica. Hafniæ. 1661. (Bartholin i sin Fortegn. 1674 (p. 45) anfører en Udg. Rotterdam. 1654). [Af disse blev et Udvalg u. T. »Synderlige anatomiske og medicinske Tildragelser her i Landet i Midten af det 17. Aarhundrede«, oversat i O. Wolffs Journal. 1827. III. p. 181—84. 252—55; IV. p. 28—42. 1828. I. p. 97—118; II. p. 222—34; III. p. 152—66; IV. p. 1—16. 217—31. 1829. I. p. 51—64; Uddrag findes desuden i Bibl. f. Læger. 8. R. V. p. 171—218. En af Historierne er optrykt i Collectanea de diuturna graviditate. Amstelodami. 1662. p. 42—52].

Ungewohnlicher anatomischer Geschichten erstes und zweytes Hundert. Aus dem Lateinischen ins Teutsche versetzt von Georg Seger. Franckfurt a. M. Cph. 1657.

Twee hondert Getal van seltsame ondervindingen ofte geschiedenissen, omtrent de Anatomia ofte Ontledinge. Uyt de Latijnsche in de Nederlandtsche Tael overgeset door L. V. B. Dordrecht. 1657. — En fransk Oversættelse findes i T. Bonnet, Bibliothèque de médécine et de chirurgie. IV. 1708.

Defensio vasorum lacteorum et lymphaticorum adversus Joan. Riolanum. Accedit Guil. Harvei de venis lacteis sententia expensa ab eodem Th. Bartholino. Hafniæ. 1655. 4. (jfr. Bartholin, Epist. med. centuria I—II. p. 595). [Optaget i Th. Bartholin, Opuscula nova. 1670. p. 185—412].

Spicilegium ex vasis lymphaticis, ubi Glissonii et Pecqueti sententiæ expenduntur. Hafniæ. 1655. 4. [Resp. Joh. Chr. Stolbergk]. — Spicilegium II, ubi Backij, Cattierii, le Noble, Tardij, Whartoni, Charletoni, Bilsii etc. sententiæ examinantur. Hafniæ. 1660. 4. [Resp. Frid. Hammeric]. — Spicilegia bina ex vasis lymphaticis. Amstelædami. 1661. [Udg. af Ger. Leon. Blasius]. (Hvert Spicilegium har sit Titelbl. med Aarstallet 1660). [Optaget i Th. Bartholin, Opuscula nova. 1670. p. 413—518].

Oratio in excessum D. Olai Wormii, medicinæ professoris regii. Hafniæ. 1655. 4. [Optaget i Th. Bartholin, Orationes. 1668. p. 162—211 og i Wormii epistolæ. I. p. XI—XL; oversat i Uddrag i L. Eft. 1751. p. 225 ff.].

Disp. medica de variolis hujus anni epidemiis. Hafniæ. 1656. 4. [Resp. Ol. Andreas]. [Optaget i Th. Bartholin, Cista medica. 1662. p. 590—608].

De usu thoracis partiumque in eo contentarum diss. anatomica. Hafniæ. 1657. 4. [Resp. Wilh. Oderus; muligvis er han Forf.].

Disp. medica de secundarum retentione publ. in Reg. Hafn. Acad. proposita. Hafniæ. 1657. 4. [Resp. Jac. Henr. Paulli].

Luigi Cornaro, It edrue Leffnets Gafn oc Nytte. Dennem til Villie, som ville naa hundrede Aar, aff det Italiansche Sprock udsat aff en hvers Tienest Berede. Kbh. 1658. (anonym). — Anden Gang tryckt. Kbh. 1681. (anonym). — Kbh. 1696. (anonym). — Kbh. 1753. (anonym). [Bartholin anfører i sin Fortegn. 1674 (p. 47) en Udg. Hafniæ. 1657]. (jfr. Vor Fortid. I. 1917. p. 361—68).

Dispensatorium Hafniense, jussu superiorum a medicis Hafniensibus adornatum. Thom. Bartholinus publici juris fecit. Hafniæ. 1658. 4. (jfr. Jul. Petersen, Den danske Lægevidenskab. 1700—50. 1893. p. 7.; M. T. Brünnich, Litt. dan. scient. nat. 1783. p. 49; Farmaceut. Tidende. 1916. p. 679—83).

Oratio in obitum Henrici Fuiren, medicinæ doctoris. Hafniæ. 1659. 4. [Optrykt i Th. Bartholin, Orationes. 1668. p. 250—77].

Panegyricus Friderico III, Daniæ monarcho Regiæ Academiæ nomine publice 23. Oct. 1660 dictus. Hafniæ. Fol. [Optrykt i Th. Bartholin, Orationes. 1668. p. 285—308].

De nivis usu medico observationes variæ. Accedit Erasmi Bartholini de figura nivis dissertatio, cum operum authoris catalogo. Hafniæ. 1661.

Catalogus operum Thomæ Bartholini hactenus editorum Aº 1661. Hafniæ. [Er en Del af foregaaende Skrift].

Responsio de experimentis anatomicis Bilsianis et difficili hepatis resurrectione, ad Nicol. Zas. Hafniæ. 1661. — Juxta exemplar Hafniense. Amstelædami. 1661. [Optaget i Th. Bartholin, Opuscula nova. 1670. p. 519—48]. Der skal 1661 være udkommen en hollandsk Overs. ved Joh. Blasius i Amsterdam.

Nic. Stephani Castigatio epistolæ maledicæ, quam mense Aprili Lud. de Bils scripsit ad Thom. Bartholinum, ubi Bilsianæ artes deteguntur et professoria dignitas vindicatur. Hafniæ. 1661. (Pseudonym). — Amstelæ-

dami. 1661. (Pseudonym). [Optaget i Th. Bartholin, Orationes. 1668. p. 311—51].

Diss. anatomica de hepate defuncto novis Bilsianorum observationibus opposita. Hafniæ. 1661. [Optaget i Th. Bartholin, Opuscula nova. 1670. p. 549—614].

Cista medica Hafniensis, variis consiliis, curationibus, casibus rarioribus, vitis medicorum Hafniensium, aliisque ad rem medicam, anatomicam, botanicam et chymicam spectantibus referta. Accedit ejusdem Domus anatomica brevissime descripta. Hafniæ. 1662.

Domus anatomica Hafniensis brevissime descripta. Hafniæ. 1662. [Er den sidste Del af det foregaaende Skrift]. (jfr. Ugeskr. f. Læger. 1916. p. 1812—17).

De pulmonum substantia et motu diatribe. Accedit Marc. Malpighii de pulmonibus observationes anatomicæ. Hafniæ. 1663. — Lugd. Bat. 1672. [Optaget i Marc. Malpighii Opera omnia. Lugd. Bat. 1687. II. p. 333—379].

Epistolarum medicinalium a doctis vel ad doctos scriptarum centuria I—II. Hafniæ. 1663. — Centuria III. Historiis medicis aliisque ad rem medicam spectantibus plena. Hafniæ. 1667. — Centuria IV. Variis observationibus curiosis et utilibus referta. Hafniæ. 1667. — Curiosorum medicorum cum celeberrimis hujus ævi viris per literas ventilatorum et variis experimentis historico-medicis refertorum Centuria. I—IV. Secunda editio. Hauniæ et Lipsiæ. 1691. [Kun Titelbl. er nyt]. — Epistolarum medicinalium a doctis vel ad doctos scriptarum Centuria. I—IV. Hagæ Comit. 1740. (jfr. Nyerup, Catalog over norske Vidsk. Selsk. Saml. I. 1808. p. 147—49; L. Eft. 1740. p. 654).

De insolitis partus humani viis diss. nova. Hafniæ. 1664. — Accedunt Joh. Veslingii de pullitie Ægyptiorum et aliæ ejusdem observationes academicæ et epistolæ medicæ posthumæ. Hafniæ. 1664. [Det er det samme Oplag, hvortil blot Veslings Skrift med særsk. Titel og Pagin. er føjet og et nyt Titelbl. trykt]. — Hagæ Comit. 1740.

De cometa consilium medicum, cum monstrorum nuper in Dania natorum historia. Hafniæ. 1665. (Som Tillæg p. 150—54 er trykt hans Brev til Stanislaus Lubieniszky (oversat i Udtog ved C. Behrend i Berl. Tidende. $^{18}/_{5}$ 1910)).

De hepatis exautorati desperata causa. Cum præcipuis eruditæ Europæ medicis concertatio. Hafniæ. 1666. — Accessere Erasmi Bartholini de poris corporum et consvetudine quæstiones academicæ. Hafniæ. 1666. [Tillægget har særsk. Titelbl. og Signatur]. [Optaget i Th. Bartholin, Opuscula nova. 1670. p. 615—726].

De medicina Danorum domestica. Dissertationes X cum ejusdem vindiciis et additamentis. Hafniæ. 1666. (jfr. Nyerup, Catalog over norske Vidsk. Selsk. Saml. I. 1808. p. 146—47; Athene. I. 1813. p. 416—17). [Uddrag i Overs. u. T. »Underretning om vore Forfædres Levemaade og Hverdags-

vandel for noget over halvandet hundrede Aar siden« i O. Wolffs Journal. 1827. III. p. 225—37. 1828. I. p. 1—31. 193—207; II. p. 97—131].

Ad Fridericum Tertium eucharisticon. Hafniæ. 1666. 4.

Alb. Bartholini de scriptis Danorum liber posthumus auctior editus a Thom. Bartholino. Hafniæ. 1666. — Bibliotheca Danica a Thom. Bartholino et Jo. Mollero aucta. Nunc denuo revisa et continuata. Hamburgi. 1716.

De flammula cordis epistola cum Jac. Holstii ejusdem argumenti dissertatione. Accedit de carnibus lucentibus Dan. Puerarii responsio. Hafniæ. 1667. [Holst's Skrift har særskilt Titelbl., men fortløbende Paginering].

Operum editorum catalogus, nona hac editione auctior. Hafniæ. 1667. 4. (i Brit. Museum).

Lissetus Benancius, Declaratio fraudum et errorum apud pharmacopoeos commissorum. Latinitate donata et edita ex museo Th. Bartholini. Accessit ejusdem argumenti dialogus Joh. Antonii Lodetti. Francofurti. 1667. [Tillæget har særsk. Titelbl., men fortløbende Paginering]. — Editio II. Francofurti. 1671. [Th. Bartholin i sin Fortegn. 1674 (p. 48) nævner en Udg. Francofurti 1669, muligvis Forvexling med Udg. 1667, som han ikke anfører].

Orationes et dissertationes omnino varii argumenti. Hafniæ. 1668. — Orationes varii argumenti. Hafniæ. 1668. [Desuden udgivet under Fællestitlen Th. Bartholin, Dissertationes, orationes et carmina. Francofurti. 1676 sammen med Diss. de libris legendis og Carmina].

Carmina varii argumenti. Hafniæ. 1669. [Paa Smudstitlen: Carmina et diss. de medicis poetis].

De medicis poetis dissertatio. Hafniæ. 1669. (Af dette Skrift findes der ogsaa Ex. med et noget forandret Titelbl. og en Dedikation; det udkom sammen med foregaaende Skrift).

Th. Bartholini, Jo. Henr. Meibomii, Henr. Meibomii de usu flagrorum in re medica et veneria, lumborumque et renum officio. Accedunt de eodem rerum officio Joach. Olhafii et Olai Wormii dissertatiunculæ. Francofurti. 1669. [Tillægget har særskilt Titelbl., men fortløbende Paginering]. — Francofurti. 1670. [kun nyt Titelbl.].

Oratio in obitum nobil. viri Johannis Mulenii, Georgii F., publice in Academia Hafniensi 16. Sept. dicta. Hafniæ. 1669. 4. [Den findes ogsaa sat foran Joh. Mulenii Bibliotheca. Hafniæ. 1670. 4., hvilken sidste har fortsat Paginering og Signatur].

Joh. Mulenii numismata Danorum et vicinarum gentium, edita a Thoma Bartholino. Hafniæ. 1670. 4.

Opuscula nova anatomica de lacteis thoracicis et lymphaticis vasis, uno volumine comprehensa. Ab autore aucta et recognita. Hafniæ. Francofurti. 1670.

Quæstiones nuptiales, nuptiis Petri Schumacheri consecratæ. Hafniæ. 1670. 4.

De biliothecæ incendio dissertatio ad filios. Hauniæ. 1670. — De bibliothecæ incendio dissertatio ad filios, quam in nostris terris luci exposuit publicæ Andr. Westphal, accedit ejusdem præfatio, quæ recentiora exhibet exempla bibliothecarum, incendii furore consumtarum. Jenæ. 1709.

Medicus perfectus ex vita Pauli Moth archiatri Regii informatus. Hafniæ. 1670. 4.

De visitatione officinarum pharmaceuticarum programma I—V. Hafniæ. 1671—75. 4.

Diss. I. de theriaca in officina Cph. Heerford 1. Febr. 1671 dispensata. Hafniæ. 4. — Diss. II de theriaca in officina Joh. Goth. Becker 1. Febr. 1671 dispensata. Hafniæ. 4.

De confectione Alchermes, quam Hafniæ Jo. Goth. Becker d. 7. Jan. 1672 dispensare constituit, dissertatiuncula præliminaris. Hafniæ. 4.

De rectoris academici dignitate oratio publice dicta VI. Jun. 1672. Hafniæ. 4.

J. Rhodius, De acia diss. Secundis curis ex autographo autoris auctior et emendatior cum judiciis doctorum edita a Th. Bartholino. Hafniæ. 1672. 4.

De morbis biblicis miscellanea medica. Francofurti. 1672. (jfr. Acta med. 1673. I. p. 296—300). — Editio II correctior. Francof. u. A. — Editio III correctior. Francof. 1692. — Editio III correctior. Francof. 1697. — Francof. 1705. 4. [Optrykt i Opuscula, quæ ad hist. et philologiam sacram pertinent. V. Rotterdam. 1695. p. 417—518]. [Bartholin i sin Fortegn. 1674 (p. 46) anfører en Udg. Hafniæ. 1671.].

De transplantatione morborum diss. epistolica. Hafniæ. 1673. (Udkom sammen med Herm. Grube, De arcanis medicorum. Cui præfixa est Th. Bartholini, De transplantione morborum). [En lille Notits af ham om samme Emne findes i Theatrum sympatheticum auctum. 1662. p. 528—31].

Afhandling om Sygdommes Overplantning osv. Oversat i det Danske efter den i Kiøbenhavn i Aaret 1673 trykte latinske Udgave. Hvortil er føiet en stor Mængde i alphabetisk Orden samlede Midler, saavel til at forekomme Sygdomme, som til at fordrive dem, uden derfor at bruge noget indvortes. Af et Selskab. Kbh. 1794. [Anm. i Physisk-oeconom.-med. Bibl. II. 1794. p. 436—39]. [Optrykt i Archiv f. Pharm. & Chemi. XVI. 1909. p. 249—53. 276—78. 290—93. 314—15; XVII. 1910. p. 47—54. 76—81; ogsaa som Særtryk 1909—10].

Acta medica et philosophica Hafniensia Ann. 1671—79. I—V. Hafniæ. 1673—80. 4.

De sanguine vetito disqvisitio medica, cum Cl. Salmasii judicio. Francofurti. 1673. — Under Pseudonymet Chr. Theophilus udgav B. den i forøget Skikkelse u. T.: De sanguine vetito disqvisitio uberior pro Thoma Bartholino. Accessit ejusdem Bartholini de sanguinis abusu disputatio. Francofurti. 1676. — Imod dette Skrift udkom: Jo. Wandal, Vindiciæ

libertatis Christianæ circa sanguinem escarium Christiani cujusdam theologici, disqvisitioni uberiori pro Thom. Bartholino oppositæ. Wittebergæ. 1678. (jfr. Pontoppidan, Annales. IV. p. 564—65; Zwergius, Siell. Cleresie. p. 301—2; Suhm, Saml. Skr. XII. p. 173—74; Schønau, Saml. af danske lærde Fruentimer. 1753. p. 810).

Trøste-Breff til sin Hierte kiere og høybedrøfvede Syster Anna Catharina Müller, S. D. Caspari Bartholini Efterlefverske. Kbh. 1673. [Trykt med særlig Titelblad og Paginering som Tillæg til J. J. Munk, En eenlig Enckis Sørge- og Trøste-Stand, Annæ Catharinæ Müllers, Casp. Bartholini. Kbh. 1673; jfr. Ugeskr. f. Læger. 1916. p. 1872—75].

Chronotaxis scriptorum veteris et novi testamenti scriptorum, tam sacrorum quam profanorum. Hafniæ. 1674. Fol.

De peregrinatione medica ad Olig. Jacobæum et filios Casp. et Cph. Bartholinum. Hafniæ. 1674. 4.

De peregrinatione ad Theod. Fuiren jun. propempticon. Hafniæ. 1674. 4.

Regiæ Academiæ Hafniensis gratulatio Petro comiti in Griffenfeld facta. Hafniæ. 1674. Fol.

De anatome practica, ex cadaveribus morbosis adornanda consilium, cum operum hactenus editorum catalogo. Hafniæ. 1674. 4. [jfr. Athene. I. 1813. p. 411—12; oversat af Hartvig Frisch i Bibl. f. Læger. 1918. p. 86—113].

De puerperio veteri ad filium Casp. Bartholinum epistola. Hafniæ. 1675. 4. (jfr. Casp. Bartholin, Expositio veteris in puerperio ritus. Romæ. 1677., af hvilket Skrift dette Brev udgør en Del).

Panegyricus Christiano V post victoriam Wandalicam et expugnationem Wismariæ triumphatori Academiæ Regiæ nomine publice dictus. Hafniæ. 1676. Fol.

De eqvestris ordinis Danebrogici a Christiano V nuper instaurati origine ad Petrum comitem de Griffenfeld dissertatio historica. Hafniæ. 1676. Fol. (jfr. O. Wolffs Journal. 1828. III. p. 188—92. 284 og Acta med. IV. p. 66).

Om Dannebrogsordenens Oprindelse. En paa Latin skreven historisk Afhandling oversat og med berigtigende Anmærkninger oplyst af G. L. Baden. Odense. 1814.

De libris legendis dissertationes VII cum mantissa poetica editæ a Th. Bartholino filio. Hafniæ. 1676. [Der findes 2 Udg. fra dette Aar; i den ene er der 2 Sider med Trykfejl.] — De libris legendis dissertationes, quas propter raritatem et præstantiam publicæ luci restituit et de vana librorum pompa præfatus est Joh. Gerh. Meuschen. Francofurti. 1711. — Hagæ Comit. 1711. (kun forskelligt Titelblad).

Hugo Grot, Om den Christen Troes Sandhed. Ofversat oc forklaret. Kbh. 1678.

I Miscellanea medico-physica sive ephemeridum Germanicarum Decuria I. Annus I. 1670. p. 9—12. De conceptu falso. — p. 73—77. De sirene Danica. — p. 104—7. De ovo prægnante. — p. 107—9. De ossium mollitu. — p. 109—10. De herba ossifraga. — p. 128—30. De sanguine verminoso. — p. 130. De hemicrania periodica. — p. 130—31. De robure naturæ in gravida. — p. 155—56. De crystallo. — p. 204. De morte subitanea. — p. 246—48. De pilis demortuorum. — p. 248. De nervorum sectione et læsione. — p. 248—49. De asello hermaphroditico. — II. p. 2—4. Remedium ἀπωριδον ad gangrænam. — p. 4—5. Ossiculum per urinam excretum. — p. 133. Tres mammæ in muliere. — p. 133—34. Cæcitas altero oculo læso. — p. 134—35. Dens suillus per biennium in corpore latens. — p. 255—59. Mola volatilis [optrykt i Acta med. I. p. 56—58]. — p. 259. Arteria crurali læsa mors ad 14 dies dilata. — p. 260. Diabetes spuria. — p. 260—61. Ex lacte coagulato caseus vomitu rejectus. — p. 261—63. Opobalsami notæ et succedaneum. — p. 263—64. Febris ex imaginatione. — p. 264—65. In coecitate inopinato restitutus visus. [Nogle af disse er overs. hos Berryat. IV.]. (Desuden findes i de foran Ann. II aftrykte Judicia to Breve fra B. fra 1669 og $^{10}/_{3}$ 1671; jfr. Memoria Sachsiana. Tillæg til Année V af Centuria. I. p. 45—46).

I Acta medica. 1673 ff. I. p. 1—6. Experimenta de balsamo ejusque succedaneis. — p. 10—13. Frumentum ex oculis et animalia varia in humano corpore nata. — p. 13—14. Diabetes spuria periodica. — p. 15. Polypus nasi. — p. 15—16. Muta puella curata. — p. 16—34. Parenthesis in hydropica et anatome hydropicæ. — p. 35. Scorbuti remedium Grönlandicum. — p. 35—36. Theriaca Danica minor. — p. 38—41. Judicium anatomicum et medicum de eqvi Regii morbo. — p. 41. Piscis usus. — p. 42. Lethargus ab erysipelate. — p. 42—43. Tumor maxillæ. — p. 43. Ungves monstrosi. — p. 43—46. Leonis anatome. — p. 49. Cerevisia ex succo Betulæ. — p. 49—50. Carnis Frinaceæ usus. — p. 50—51. Pulvis nasalis pro oculis. — p. 52. Maculæ corporis ex sanguinis ebullitione. — p. 52—53. Stillicidium urinæ. — p. 53—54. Monstra varia animalium. — p. 55—56. Monstra varia plantarum et alia singularia. — p. 56—58. Molæ uterinæ volatiles. — p. 58—59. Sectio carcinomatis mammæ. — p. 59. Sarcocele. — p. 60—62. Cataractæ depositio. — p. 62—63. Oculorum affectus rari et vulnera. — p. 63. Tuberculum labii excisum. — p. 64. Ungves nigri. — p. 64—65. Sphacelus cerebri. — p. 65. Puerperis periculosus annus. — p. 66. Pisa Norvagica prolifera. — p. 67—68. 313—14. Anatome cercophiteci Mamonet dicti. — p. 68—69. Marasmus in sene curatus. — p. 69—70. Dolor intestini recti. — p. 74—75. Hyperici flores contra lumbricos. — p. 75—78. Rariora in officinis quibusdam pharmaceuticis. — p. 78—79. An ex salsibus plantarum imago resuscitetur. — p. 80—81. Confectio Alkermes Danica. — p. 81—82. Sudor in menstruatis. — p. 82. Arenulæ aurium. — p. 83—84. Petrificata animalia eorumque partes. — p. 84—85. Pulveris pyrii damna. — p. 86. Ex Alapa mors. — p. 86—102. Rara naturæ in insulis Ferroensibus. — p. 102—3. Hypochondriacus templum aversatus. — p. 103. Hæmorrhoidum cæcarum et apertarum

remedium. — p. 107—8. Vermes in saccharo. — p. 108—9. Carcinomata incurabilia. — p. 110—15. De succino experimenta. — p. 116—17. De moschi folliculo. — p. 262—63. De oculi humoribus restituendis. — p. 264—67. De sponte renatis in ansere oculorum humoribus observatio. — p. 267—74. De spiritu essentificato Nasturtii sylvestris contra scorbutum. — p. 274—78. Anatome rangiferi. — p. 282—86. Thermæ Islandicæ Lógarnesenses. — p. 286—92. De obstetricis absentia qverelæ. — II. p. 1—3. Gravidarum imaginatio. — p. 3—4. De vacca catulis imprægnata. — p. 4—5. Falsa imprægnatio. — p. 7. Lochiorum suppressio. — p. 7—8. Scorbutus desperatus. — p. 8—11. Febris acuta hæmoptoisin secuta. — p. 11—13. De dæmoniacis. — p. 13—14. Cercopitheci anatome. — p. 14—16. Ova galli et serpentum. — p. 46—49. De moschi animalis pelle. — p. 49—51. Damna ex electuario Nicolai. — p. 51—53. Apertio vulnerati. — p. 53—55. Obstetricum examen. — p. 57—58. 347—48. Plantæ novæ Africanæ. — p. 58. Arbor philosophica et tuber. — p. 59—61. Plantæ noctu odoratæ. — p. 61—62. Vomitorium alvum movens. — p. 62—64. Singultus lethalis. — p. 65—67. Pica in hepate bovino. — p. 67—70. De oculo balenæ et dentibus. — p. 70—71. De Grönlandorum unicorno. — p. 77—80. De naturæ abundantia et defectu. — p. 92—97. Fætus post biduum mortuæ matris natus. — p. 97—102. Variæ antiqvitates Danicæ. — p. 105—8. De sympathia morborum. — p. 115—16. Observationes chirurgicæ. — p. 116—22. De liquore stiptico experimenta. — p. 122—24. Medici studii brevissima methodus. — p. 124—26. Colicæ remedium inqvilinum. — p. 126—35. De gramine ossifrago (med Simon Paulli). — p. 135—37. Responsio de flatu per penem emisso et cordis pulsu in dextris. — p. 246—48. Responsio de organis sanguificationis. — p. 249—51. Responsio de errhinis et calculoso. — p. 252—53. Responsio de sanguine vetito et lacteo. — p. 254—55. Responsio de generatione hominis ex ovo. — p. 258. Responsio de fermento stomachico. — p. 260—62. Responsio de sanguine vetito dubia. — p. 264—65. Responsio de sanguine vetito. — p. 267—71. Responsio de transplantatione morborum. (jfr. i Theatrum sympatheticum. 1662. p. 528—31). — p. 274. Responsio de incontinentia urinæ. — p. 276—77. Infallibile remedium euporiston adversus morsum canis rabidi. Auctuarium. — p. 306—311. Responsio de theriaca Danica et succini generatione. — p. 312—14. De succini resolutione et viribus. — p. 319. Pilula purgans per vesicam excreta. — p. 319—20. Ex hirudinibus mors. — p. 349—51. Aquæ stipticæ Haffniensis in hominibus probata virtus. — III. p. 1—2. Os tibiæ sponte elapsum et callo restitutum. — p. 9—10. De mumia Bilsiana. — p. 23. Responsio de fonticulis. — p. 36. Responsio de zootomia. — p. 58. Monstrum agninum duplex. — p. 58—60. Anatome icterici. — p. 60—62. Numi rari in Dania inventi. — p. 91—95. De puerperio veterum. — p. 108—11. Femina cornuta. — p. 111—13. Frustum candelæ in rene bovino. — p. 157—58. De anatomica Patavii cathedra sibi oblata. — p. 158—63. De canibus. — IV. p. 55—57. Apertio cadaveris diarrhæa defuncti. — p. 63—64. Transplantatio icteri. — p. 73—75. De succino experimenta singularia. — p. 91—92. Purulentium Lotium. — p. 92—95. Sphacelus a bombardæ globulo. — p. 95—98. Pro impenetra-

bilitate ab armis secretum. — p. 98—101. De gramine ossifrago spicilegium. — p. 101—3. Suppressiones urinæ lethales. — p. 115—21. De dolore ventriculi ab ejusdem erosione [med O. Borch og Joh. Dom. Sala]. — p. 121—25. De vomitu mirando. — p. 125—29. De napo Gotlandico. — p. 129—30. Raphani vires in calculo et scorbuto. — p. 130—33. Curatio miraculosa. — p. 133—35. Ex alumine sterilitas. — p. 135—44. De iis, qui aquis submerguntur. — p. 179—80. Cercopitheci acutus sensus in morbis. — p. 180—82. Medicamenta marina. — p. 187—91. Medicinæ et jurisprudentiæ consensus. — p. 191—93. Sudor voluntarius. — p. 193—94. Calculus ingens fæminæ. — V. p. 1—2. Singultus et sternutatio mirabilis. — p. 5—7. Responsio de filamentis in urina. — p. 7—11. De moxa. — p. 25. Abscessus ossis. — p. 25—26. Antimonii diaphoretici damna. — p. 26—28. De radice Indorum Nisi. — p. 28—32. Processus judicialis virginis veneno Heram exstinguere conantis. — p. 72. Ovum gallinæ prægnans. — p. 73—74. Secretum antiepilepticum. — p. 74—79. Oculorum suppuratio et visus imminutio. — p. 79—83. De triplici quartana et sextuplici. — p. 83—84. Vermes cum urina. — p. 84. De subitanea pueruli illustris morte [med H. Møinichen og J. H. Brechtfeld]. — p. 86—87. Cataplasma odore sudorem provocans. — p. 87—88. Crisis morbi per ungves. — p. 118—19. Cardialgia ex vermibus. — p. 119—22. De tumentibus senum pedibus. — p. 122—24. De fluore albo. — p. 240—42. De unguento armario. — p. 321—23. Dolor dentium et auditus difficultas subsultu curatus. — p. 324—25. Carcinoma uteri ex suppresso fluore. — p. 325. Malva monstrosa. [Endel af disse Afhandl. er oversat i Berryat, Collection académique. Part. étrangère. IV. 1757. og VII. 1766; Uddrag i dansk Overs. i O. Wolffs Journal. 1826. III. p. 221—22; IV. p. 225—34; 239—40].

M. A. Severino, Therapeuta Neapolitanus. Cum commentario Thom. Bartholini. Edidit G. Villanus. Neapoli 1653.

Han udgav: Francisci Josephi Burrhi Epistolæ duæ. I. De cerebri ortu et usu medico. II. De artificio oculorum humores restituendi ad Th. Bartholinum. Hafniæ. 1669. 4. Heri findes af Bartholin selv to Breve til Borri, nemlig p. 1—5. De cerebri substantia pingui $^{10}/_{3}$ 1669; p. 19—35. De oculorum suffusione $^{30}/_{1}$ 1669.

Brev af 1655 til J. D. Horst i dennes Epistolarum medicinalium decas. Francofurti. 1658. 4. p. 68—86.

Epistola $^{20}/_{5}$ 1665 i Joh. Dan. Horst, Judicium de chirurgia infusoria Joh. Dan. Majoris. Francofurti. 1665. p. 119—30.

Epistola de simplicibus medicamentis inquilinis cognoscendis er trykt i Herm. Grube, De modo simplicium medicamentorum facultates cognoscendi. Hafniæ. 1669. p. I—XXIX. [Bartholin i sin Fortegn. 1674 (p. 47) anfører en Udg. Francof. 1671].

Den af Nyerup anførte Dissertatio de glossopetris 1644 er aldrig udkommen; Manuskriptet brændte paa Hagestedgaard 1670. (jfr. O. Wormii

epistolæ. p. 577—78; Th. Bartholin, Hist. anat. centuria VI. 1661. p. 193; Th. Bartholin, Diss. de incendio bibliothecæ. 1670. p. 74; Gosch. II. p. 49).

I H. Jacobæus, Oratio in obitum Thom. Bartholini. Hafniæ. 1681. 4. findes en Fortegnelse over Bartholins ved Ildebranden paa Hagestedgaard ødelagte Manuskripter og opera affecta.

Han har skrevet Fortale til 1) Elenchus operum Marci Aurelii Severini. Neapoli. 1643. 4. 2) Thom. Fuller, Gode Tancker udi onde oc verre Tijder. Paa Danske udsat af Elisabeth Tott. Kbh. 1664. — 2. Opl. Kbh. 1682—83. 3) Mich. Lyser, Culter anatomicus. Ed. II. Hafniæ. 1665. 4) Conr. Gesner, De raris herbis, quæ Lunariæ nominantur. Ed. II. Hafniæ. 1669. [Udg. sammen med Th. Bartholins De luce hominum et brutorum. Hafniæ. 1669]. 5) Catalogus et valor medicamentorum simplicium et compositorum in officinis Hafniensibus prostantibus. Hafniæ. 1672. 4. 6) Thom. Fuirenii supplementum bibliothecæ Fuirenianæ medico-mathematicæ, quod patriæ academiæ legavit. Hafniæ. 1675. 4. 7) Nic. Hoboken, Anatomia secundinæ vitulinæ. Ultrajecti. 1675.

Breve til O. Worm 1638—54 med dennes Svar i O. Wormii epistolæ. p. 641—753. — 7 Breve ($^{8}/_{1}$ 1646, $^{20}/_{10}$ 1662, $^{20}/_{11}$ 1663, $^{20}/_{1}$ 1666, $^{20}/_{9}$ 1671, $^{25}/_{3}$, $^{20}/_{6}$ 1672) til Prof. Joh. Schefferus i Danske Magazin. 6. R. II. p. 28—29. 34—38. 43—44. 56. 58—59. — 7 Breve 1640—48 til O. Worm i Ugeskr. f. Læger. 1916. p. 822—32.

O. Wolff indbød i sin Journal (1827. III. p. 184—85, jfr. p. 284) til Subskription paa en dansk Oversættelse af Th. Bartholins Arbejder. Den udkom aldrig.

Bartholin, Thomas, er f. $^{29}/_{8}$ 1659 i Roskilde, Søn af ovennævnte Thomas Bartholin. B. blev Student 1673, og $^{27}/_{4}$ 1677 beskikkedes han til Professor designatus politices et historiæ patriæ. 1678 tiltraadte han en Udenlandsrejse, paa hvilken han besøgte Universiteterne i Leiden, Oxford, London og Paris. 1680 vendte han hjem, men drog kort efter atter ud og opholdt sig 1682 i Leipzig. Ved sin Hjemkomst tiltraadte han sin Professorpost. $^{24}/_{2}$ 1684 udnævntes han til kgl. Antikvar (Antiquarius Regius) og $^{29}/_{8}$ s. A. til Sekretær i det kgl. Arkiv. Aaret efter blev han Justitssekretær i Højesteret og Professor juris. $^{19}/_{2}$ 1687 udgik der kgl. Befaling (jfr. Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus. II. 1845. p. 177—78) om at indsende gamle Dokumenter o. l. til B. til Brug for hans Studier. Han har efterladt store Samlinger til Danmarks og Norges Kirkehistorie før Reformationen, hvilke nu opbevares paa Universitetsbiblioteket. † $^{5}/_{11}$ 1690.

Han ægtede 1685 Anne Tistorph, Datter af nedenfor nævnte Sognepræst ved Nicolai Kirke Michael Henrichsen Tistorph. Hun ægtede 1698 den nedenfor nævnte Holger Jacobæus og † 1744.

H. F. Rørdam i Biograf. Lex. I. p. 573—75. — Universitetets Ligprogr. $^{20}/_{11}$ 1690. — Giessing. II. 1. p. 74—75. — Tidsskr. f. nord. Oldk. III. p. 15. 53 ff. — Minerva. 1787. I. p. 299—300. — A. D. Jørgensen, Udsigt over de danske Rigsarkivers Hist. 1884. p. 47—51. 159. 263. — Univmatriklen. II. p. 38.

Diss. historico-philologica de Langobardis. Hafniæ. 1676. 4. [Resp. Petr. Andreæ]. (jfr. Suhms saml. Skr. X. p. 400).

Th. Bartholini de libris legendis dissertationes VII cum mantissa poetica. Edita a Thoma Bartholino filio. Hafniæ. 1676.

De Holgero Danico, qui Caroli Magni tempore floruit, dissertatio historica. Hafniæ. 1677. [Optrykt i J. Oelrichs, Daniæ et Sveciæ litteratæ opuscula. II. Bremæ. 1776. p. 323—452; jfr. Pontoppidan, Gesta et vestigia Danorum extra Daniam. I. 1740. p. 337 ff.].

Antiqvitatum Danicarum de causis contemtæ a Danis adhuc gentilibus mortis libri tres, ex vetustis codicibus et monumentis hactenus ineditis congesti. Hafniæ. 1689. 4. — Hafniæ. 1690. 4. (Det er det samme Oplag med det oprindelige Titelblad, men foran dette er sat et nyt Titelbl. med Aarstallet 1690 og tillige et Portræt af Kristian V.). [Anm. i Acta erudit. 1689. p. 625—34; 1690. p. 27—35; jfr. Warmholtz, Bibl. Sviogothica. III. p. 193. I Ny kgl. Saml. Nr. 647. 4to findes en haandskreven dansk Overs. af B.'s Skrift, jfr. E. Gigas, Katal. over d. st. kgl. Bibl.'s Haandskr. I. p. 32.].

I Th. Bartholin, Acta medica. 1673 ff. IV. p. 57—63. De urinatoribus. — p. 66—73. De equestri ordine Danebrogico. — p. 107—15. Varia miranda de glacie Islandica. — V. p. 24—25. De vermibus in aceto et semine.

Bartholin, Thomas, er f. i Kbh. $^{20}/_{10}$ 1690, Søn af ovennævnte Thomas Bartholin († 1690). B. blev opdraget af sin Farbroder Caspar Bartholin. Efter at være bleven Student 1702 og have taget Baccalaurgraden 1708 rejste han udenlands 1710 og vendte først hjem 1714. Aaret efter blev han Professor philosophiæ, 1718 Assessor i Hofretten, 1721 i Højesteret, 1722 Justitsraad og 1729 Generalprokurør. 1730 blev han Assessor i Konsistorium, Etatsraad og Assessor i Kancellikollegiet, 1732 Universitetskvæstor og $^{5}/_{10}$ 1736 Justitiarius i Højesteret. † $^{1}/_{4}$ 1737.

Han ægtede $^{8}/_{8}$ 1726 Else Magdalene Bartholin (f. $^{24}/_{6}$ 1680, † $^{9}/_{7}$ 1763), Datter af hans Farbroder Caspar Bartholin. Hun var Enke efter nedennævnte Ole Rømer.

G. L. Wad i Biograf. Lex. I. p. 575—76. — Universitetets Ligpr. [af H. P. Anchersen; optrykt i Dänische Bibl. IV. p. 605—16]. — Bibl. Dan. III. p. 982. — Giessing. II. 1. p. 75—77. — S. Vedel, Højesterets Hist. 1888. p. 227—28. — O. Wolffs Journal. 1824. III. p. 241—42 (Will. Worms Gravskrift over ham). — Saml. af Bestemm. f. Univ. Legater. 1890. p. 152—54. — Personalhist. Saml. V. 1906. 3. Tillæg. p. 139. — Luxdorphs Dagbøger, v. Nystrøm. I. 1915. p. 191. — Univmatriklen. II. p. 275. 328.

Nicolai archiepiscopi Lundensis chronica episcoporum Lundensium. Ex membranis edidit Th. Bartholinus. Hafniæ. 1709. [Optrykt i Scriptores rerum Dan. VI. p. 621—39].

Episcoporum ecclesiæ Lundensis series. Collectore Magn. Matthia. Editore Thom. Bartholino. Hafniæ. 1710.

Diss. de Danici regni nomine. Hafniæ. 1710. 4. [Resp. Snorro Jonæus]. — Hafniæ. 1710. 8vo.

I Scriptores rerum Danicarum. I. p. 334—42. Annales Danici Bartholiniani. An. 777—1200.

2 Breve til H. Gram $^{19}/_{1}$ 1734, $^{5}/_{5}$ 1736 i Kirkeh. Saml. 4. R. II. p. 433—34; Brev $^{3}/_{6}$ 1710 til Arne Magnússon i Arne Magnússons private Brevveksling. 1920. p. 40—43.

Bartholin, Thomas Eichel, se: Erslew.

Bartsker, Hans Christensen, se: Christensen Bartsker, Hans.

Bartskær, Johan Dideriksen, er f. 1611 i Kbh., Søn af Raadmand og Handelsmand Diderik Johansen Bartskær (f. 1585, † $^{5}/_{7}$ 1642) og Lene Helmersdatter Rhode. B. blev 1628 Student fra Slagelse Skole og lagde sig ved Universitetet efter Teologien. Han foretog ogsaa en Udenlandsrejse og blev 1632 immatrikuleret ved Universitetet i Leiden. Ved sin Hjemkomst 1635 blev han Rektor paa Herlufsholm. $^{16}/_{5}$ 1637 tog han Magistergraden, og 1640 kaldtes han til Præst paa Herlufsholm, men fungerede samtidig som Rektor til Februar 1641. $^{29}/_{6}$ 1651 fik han Bestalling som Hofprædikant. $^{5}/_{5}$ 1655 beskikkedes han til Aktor i Sagen mod Niels Svendsen Chronich. $^{20}/_{12}$ 1653 kreeredes han til Doctor theol., og $^{11}/_{4}$ 1657 fik han Indtægten af et Kannikedømme i Roskilde. $^{5}/_{5}$ 1659 kaldtes han til Biskop i Viborg og mødte paa Rigsdagen 1660, hvor han stod paa Kongens Side. † $^{6}/_{2}$ 1661 i Viborg.

Han ægtede $^{4}/_{7}$ 1641 Anne Poulsdatter Colding (f. $^{6}/_{9}$ 1620, † 1668), Datter af nedennævnte Poul Jensen Colding.

G. L. Wad i Biograf. Lex. I. p. 577. — Zwergius. p. 627—29. — Pontoppidan, Annales. IV. p. 177—78. — A. C. Krog, Efterretn. om Viborg. 1779. p. 109—11. — Hundrup, Efterretn. om Doctores. p. 28. — Melchior, Herlufsholm. 2. Udg. 1865. p. 103. — Danske Saml. 2. R. VI. p. 255. — G. L. Wad, Rektorerne paa Herlufsholm. 1879. p. 112—21. — Hofmans Fundatser. I. p. 206*. — Univmatriklen. I. p. 93. 140.

Herlovia. Hauniæ. 1639. Fol. [Paa dette Digt kalder han sig Johannes Theodorici].

Mortis terror inanis i denne liden Prædicken sammenskrefven ofver Syrachs Bogs 41. cap. v. 5. 6. 7, som bleff holden i St. Nicolai Kircke i Kiøbenhaffn d. 29. Junii Aº 1655, da Fru Øllegaard Hvidtfeld til Lilløe Hendis Salige Lig blef nedsat til en adelig Jordefærd. Kbh. 1656. 4. [Uddrag i C. P. Rothe, Brave danske Mænds og Qvinders Eftermæle. I. 1753. p. 687—97].

De Dødes Lycksalighed frem for de Lefvendes sees klarligen i denne liden Prædicken, som i vor Frue Kircke i Kiøbenhafn d. 31. Decbr. Aº 1656 er holden, da Peder Juel til Hundsbeck, Rentemester blef bestædiget til sit Hvilested, oc er af Aabenb. Bog 14. cap. v. 13 fremsat oc forklaret. Sorøe. 4.

Ligprædicken offver Christian Thomassøn Sehestedt til Stougaard. Kbh. 1658. 4.

Det svage Menniskens Liff behøffver en Myrrhabusk. Det seis i Forklaringen offver Esaiæ Cap. 38. v. 17—20 i den Predicken, som bleff forhandlit, da Arent von der Kula, Kgl. Maj. Befalningsmand paa Croneburg, hans Liig bleff sørgeligen nedsat i Kircken udi Helsingør Aº 1658 d. 21. April. Kbh. 1660. 4.

Basedow, Joachim Nicolai, skal være født i Hamborg c. 1762. Han var ustuderet og temmelig uvidende. Han var først Skolelærer ved St. Petri Menighed og oprettede siden et Undervisningsinstitut i Kbh. Om hans Uduelighed cirkulerede endel Anekdoter. Iflg. en Optegnelse af R. Borch skal han ikke være kommen saa rigtigt til Navnet »Basedow«, af hvilket han var meget stolt. † $^{20}/_{8}$ 1813 (51 Aar gammel).

Han ægtede Sophia Amalia Kliim († $^{27}/_{11}$ 1837, 70 Aar gammel).

J. K. Høsts Erindringer. 1835. p. 92. — Adresseavisen. 1813. Nr. 196; 1837. Nr. 283. — Personalh. Tidsskr. 3. R. II. p. 191—92.

Schulordnung für seine Schüler zur Ermunterung des Fleisses und Ausübung christlicher Tugenden. Kph. 1792.

Gebet-, Lehr- und Lesebuch nebst Morgen- und Abend-Liedern für Kinder, zum gemeinnützigen Gebrauche der Schul- und Privat-Unterweisung, zweckmäszig eingerichtet. Kph. 1795. [Anm. i L. Eft. 1799. p. 443; Kritik og Antikr. 17. H. p. 205].

Beispiele der Tugend. Ein Neujahrsgeschenck für gute Söhne und Töchter, theils aus dem Dänischen übersetzt. Kph. 1796. [Anm. i L. Eft. 1796. p. 115 [af Fr. Ekkard]; Kritik og Antikr. 18. H. p. 609].

Tale holden ved Præmie Uddelelsen i Basedows Underviisnings-Institut d. 5. Oct. 1800. Kbh.

Basedow, Johann Bernhard, er f. $^{5}/_{9}$ 1724 (døbt $^{11}/_{9}$) i Hamborg, Søn af en Parykmagermester. B. gik først i Johannesskolen

i sin Fødeby til Foraaret 1742, derefter opholdt han sig et Aars Tid hos en Læge i Holsten. 1743 blev han indskreven ved Gymnasiet i Hamborg og rejste 1746 derfra til Leipzig, som han dog snart efter forlod for at vende tilbage til Hamborg. 1749 blev han Huslærer hos Gehejmeraad Josias v. Qualen paa Borghorst. Ved dennes Anbefaling blev han $^{6}/_{1}$ 1753 beskikket til Professor eloqventiæ et philosophiæ moralis ved Sorø Akademi, hvor han tillige skulde docere det tyske Sprog. Det overdroges ham ogsaa at holde Forelæsninger over Teologi, men da Grev F. Danneskjold-Samsøe 1761 blev Hovmester paa Sorø, formente han ham at læse over Teologi og, da han benyttede sine andre Forelæsningstimer til at docere sine teologiske Anskuelser, fik han ham fjærnet. $^{19}/_{1}$ 1761 fik han Bestalling som Professor moralium ved Gymnasiet i Altona; da han her fortsatte at udbrede sine materialistiske Anskuelser, indsendte Danneskjold i Oktober 1767 en Memorial til Kongen, hvori han androg om hans Afskedigelse. 1768 fik han, dog næppe foranlediget af dette Skridt, sin Afsked, men med Bibeholdelse af sin Gage. 1771 traadte han i Fyrst Leopold Friederich Franz af Dessau's Tjeneste, men beholdt den ham ved Afskedigelsen fra Professoratet i Sorø af den danske Regering tillagte Pension. I Dessau grundlagde han 1774 sit bekendte »Philantropinum, eine Schule der Menschenfreundschaft für lernende und junge Lehrer«, hvis Bestyrelse han dog efter faa Aars Forløb fratraadte. † i Magdeburg $^{25}/_{7}$ 1790.

Han ægtede 1. 1752 Emilie Dumas († $^{1}/_{8}$ 1753), der havde været Guvernante hos v. Qualen. 2. $^{28}/_{6}$ 1754 Gjertrud Elisabeth Hammer (f. c. 1733, † $^{23}/_{5}$ 1788), Datter af Sognepræst i Slaglille og Bjernede Jørgen Hansen Hammer (f. 1676, † $^{20}/_{2}$ 1744) og Cathrine Susanne Nyegaard (f. c. 1703, levede endnu 1791 i Dessau).

L. Koch i Biograf. Lex. I. p. 578—81; XIX. p. 426. — Allg. deutsche Biographie. II. — Luxdorphiana. 1791. p. 22—48. — J. C. Meier, J. B. Basedows Leben. I—II. 1792. — H. Göring, J. B. Basedow's ausgewählte Schriften. Langensalza. 1880. — R. Diestelmann, J. B. Basedow. Lpz. 1897. — C. Swet, Beitr. zur Lebensgesch. und Pädagogik Basedows. 1898. — Archiv d. Erziehungskunde. I. 1791. p. 62—88. — Minerva. 1801. I. p. 113—43 af Sander (ogsaa indført i hans Bidrag til Pædagogiken. I—II. 1803—6. og udg. med Noter af C. A. Trier u. T. Johann Bernhard Basedow. Af L. C. Sander. 1801 og 1804. Kbh. 1898). — J. K. Høst, Chronos. 2. H. 1822. p. 104—5. — Wolffs Journal. 1817. II. p. 211—38. — Rønning, Rationalismens Tidsalder. I. — Kirkehist. Saml. 4. R. I. p. 328—29. — A. Pinloche, La réforme de l'éducation en Allemagne au XVIIIe siècle. Paris. 1889. p. 48. 532. 537—46 (med nogle Breve fra B.). — Bobé, Efterl. Papirer fra den Reventlowske Familiekreds. VI. p. 508—11. [Her anføres kun hans Skrifter til han 1768 traadte ud af dansk Tjeneste].

Inusitata eademque optima honestioris juventutis erudiendæ methodus, tum in reliquis studiis scholasticis tum præcipue in lingua latina. Kiliæ. 1752. 4. [Præs. Joh. Christ. Hennings].

Kurze Nachricht in wie ferne die Lehrart des Privat-Unterrichts, welche in meiner Disputation unter dem Titel: Inusitata etc. vorgeschlagen worden, wirklich ausgeübet sey, und was sie gewirket habe. Hamburg. 1752. 4.

Versuch, wie fern die Philosophie zur Freygeisterey verführe? Cph. u. A. [1753]. 4. [Anm. i Büschings Nachr. I. p. 35; C. E. v. Windheim, Philos. Bibliothek. VIII. 1755. p. 17].

De philosophiæ studio a procerum filiis prudenter moderando dissertatio. Hauniæ. 1753. 4. [Anm. i L. Eft. 1753. p. 33; Büschings Nachr. II. p. 687].

Rede, gehalten am Geburthstage des Königs im J. 1754 auf der Sorøeschen Academie. Cph. 4. [Anm. i Büschings Nachr. II. p. 517].

Lehrbuch prosaischer und poetischer Wohlredenheit in verschiedenen Schreibarten und Werken zu academischen Vorlesungen eingerichtet. Kph. 1756. [Anm. i Lillies l. Eft. 1756. p. 475; Büschings Nachr. III. p. 433].

Rede am Geburtstage des Königs. Sorøe. 1757. 4.

Academ. Trauerrede über Friedrich von Rosenkranz, Freyherrn, Hofjunker des Königs und Academisten auf der Kgl. Ritteracademie zu Sorøe 1758 am 11. Dec. Sorøe. 4. [Anm. i Lorcks fortges. Nachr. II. p. 141].

Practische Philosophie für alle Stände. 1.—2. Theil. Cph. und Leipzig. 1758. [Anm. i Lorcks fortges. Nachr. I. p. 352; Mercure Danois. 1759. août. p. 80; oct. p. 22; Gött. Anz. 1759. p. 185; 1777. p. 861]. — 2te verbesserte Aufl. Dessau. 1777.

Philosophiske Pligter for dem, som vilde indgaae Ægteskab. Kbh. 1758. 4. [Er et Stykke af hans Practische Philosophie i dansk Oversættelse].

Neue Lehrart und Uebung in der Regelmäszigkeit der teutschen Sprache. Kph. 1759. [Anm. i Lorcks fortges. Nachr. II. p. 206].

Vergleichung der Lehren und Schreibart des nordischen Aufsehers, und besonders des Herrn Hofprediger Cramers, mit den merkwürdigen Beschuldigungen gegen dieselben, in den Briefen die neueste Literatur betreffend, aufrichtig angestellt. Sorøe. 1760.

(Philosophie. p. 1—448, trykt paa tysk i Sorø, uden foregaaende Censur, supprimeret af Akademiets Direktør Overhofmester Grev Danneskjold, vistnok 1761).

Reden über die glückselige Regierung Friederichs des Fünften, Königs in Dännemark und Norwegen. Nebst andern Reden theils gehalten, theils übersetzt. Kph. und Lpz. 1761.

Oratio auspicalis de gravissimis circa axiomata moralia quæstionibus. Altona. 1761.

Ueberzeugende Methode der auf das bürgerliche Leben angewendeten Arithmetik zum Vergnügen der Nachdenkenden und zur Beförderung des guten Unterrichts in den Schulen. Altona. 1763.

Von der patriotischen Tugend. Eine Rede am 31sten März 1762, als am Geburtsfeste Sr. Kgl. Maj. Friederich des Fünften. Altona. 1763. [Anm. i Lorcks fortges. Nachr. III. p. 165].

Grundrisz der Religion, welche durch Nachdenken und Bibelforschen erkannt wird, in Fragen und Antworten nebst einigen Zusätzen. Altona. 1764.

Schutzschrift für seine neuesten Bücher gegen den Herrn Goeze. Altona. 1764.

Philalethie. Neue Aussichten in die Wahrheiten und Religion der Vernunft bis in die Gränzen der glaubwürdigen Offenbarung, dem denkenden Publico eröffnet. (1.—)2. Theil. Altona. 1764. [Anm. i L. Eft. 1764. p. 85. 101. 117. 125. 141. 165. 213].

Methodischer Unterricht in der überzeugenden Erkenntnisz der biblischen Religion zur fortgesetzten Ausführung des in der Philalethie angegebenen Plans. Altona. 1764. [Anm. i L. Eft. 1764. p. 229].

Methodischer Unterricht der Jugend in der Religion und Sittenlehre der Vernunft nach dem in der Philalethie angegebenen Plane. Altona. 1764. [Er en Fortsættelse af foregaaende Skrift; anm. i L. Eft. 1764. p. 235. 237].

Zwey Gedichte. Altona. 1764.

Ein Privatgesangbuch zur gesellschaftlichen und unanstöszigen Erbauung auch für solche Christen, welche verschiedenes Glaubens sind. Berlin und Altona. 1764. [Anm. i J. Lorcks dän. Journal. II. p. 14].

Vorstellung an das denkende Publicum gegen Winkler, Profe auch andre Gegner. Altona. 1764. (jfr. Bibl. Dan. III. p. 982—83).

Theoretisches System der gesunden Vernunft, ein akademisches Lehrbuch. Altona. 1765.

Organon erleuchteter Untersuchung der Religionen. I. Altona. 1765.

Versuch einer freymüthigen Dogmatik. Berlin. 1766. [Anm. i J. Lorcks dän. Journal. I. p. 186].

Versuch für die Wahrheit des Christenthums als der besten Religion. Berlin und Altona. 1766. [Anm. i L. Eft. 1768. p. 277. 293; J. Lorcks dän. Journal. I. p. 393].

Vorbereitung der Jugend zur Moralität und natürlichen Religion. Altona. 1766.

Die Religion Israels in einem Auszuge ihrer heiligen Bücher. Berlin und Altona. 1766. [Anm. i J. Lorcks dän. Journal. I. p. 413].

Die altchristliche Religion in einem Auszuge aus den Evangelisten und Apostelgeschichten. Berlin und Altona. 1766. [Anm. i J. Lorcks dän. Journal. I. p. 413].

Die Lehren der Apostel in einem Auszuge ihrer Briefe mit einigen Anmerkungen. Altona. 1766. [Anm. i J. Lorcks dän. Journal. I. p. 413].

Betrachtungen über die wahre Rechtglaübigkeit und die im Staate und in der Kirche nothwendige Tolerantz. Altona. 1766. [Anm. i L. Eft. 1768. p. 428. 445].

Ernst Freymuths exemplarischer Gebrauch des höchsten bedachtsamen hamburgischen Ministerial-Zeugnisses wieder die Reformirten. Berlin. 1766. (Pseudonym).

Haupt-Probe der Zeiten, in Ansehung der Religion, Wahrheitsliebe und Toleranz. Mit zweyen Beylagen: 1) Neuer Antihobbesius vom Kirchen-Wesen, 2) Vorschlag zur Sacramental-Liturgie und zu Lehrgesängen. Berlin und Altona. 1767. [Anm. i J. Lorcks dän. Journal. II. p. 25. 188].

Vorstellung an Menschenfreunde und vermögende Männer über Schulen, Studien und ihren Einflusz in die öffentliche Wohlfarth. Mit einem Plane eines Elementarbuchs der menschlichen Erkenntnisz. Hamburg. 1768. (Anonym).

Das Nöthigste von der Vorstellung an Menschenfreunde und vermögende Männer wegen einer versprochnen Folge von untheologischen Schulbüchern nach dem Bedürfnisse und Geschmacke unsrer Zeiten. [Altona. 1768].

Viertheljährige Unterhandlungen mit Menschenfreunden über moralische und dennoch unkirchliche Verbesserungen der Erziehung und Studien. 1.—3. Stück. Altona. u. A. [1768]. [Anm. i Krit. Journal. 1768. p. 427].

Han efterlod i Haandskrift (Ny kgl. Saml. Nr. 254. 8vo) Rede am Geburtsfeste Friderichs V. d. 31. Mart. 1762 auf dem Gymnasio in Altona.

I A. Friis, Bernstorffske Papirer. II. 1907. p. 27—47. 5 Breve ($^{9}/_{11}$ 1763, $^{3}/_{2}$, $^{1}/_{5}$, $^{23}/_{7}$ 1764 og $^{28}/_{5}$ 1766) til J. H. E. Bernstorff.

Basse, Niels Christensen, var Tjener hos Thomas Fincke. Han kan ikke være identisk med den hos Wiberg (I. p. 438) anførte Sognepræst af samme Navn i Gjern og Skanderup, da denne sidste iflg. Univmatr. (I. p. 273. 320) rettelig hed Niels Clemmensen Basse.

Den høitbedagede oc vitberømte Dn. D. Thom. Finch Liff oc Leffnet, aff det Latinske Program paa Danske udset. Kbh. (1657). 4. (Anonym).

Bassøe, Hieronymus, er f. 1726 paa Frederikshald, Søn af Skræder Peter Hieronymusen Basso († 1740) og Martha Thomasdatter Holst († 1740). Han blev først sat til Handelen, blev derefter Prokurator og konstitueret Sorenskriver og 1760 Sorenskriver i Rakkestad Sorenskriveri. $^{25}/_{6}$ 1778 udnævntes han til virkelig Justitsraad. † $^{18}/_{5}$ 1807.

Han ægtede $^{28}/_{4}$ 1750 Else Hjort (f. $^{28}/_{10}$ 1724, † $^{23}/_{11}$ 1792), Datter af Gaardejer i Lekum Peder Jensen Hjort (f. $^{2}/_{3}$ 1686, † 1735) og Dorothea Fredriksdatter Edvart (f. c. 1701, † 1755).

Stamtavle over Familien Bassøe. Kria. 1899. p. 15—24. — Slegtregister over en Holsteslegt. 1915. p. 68.

I Topographisk Journal for Norge. Hefte XVII. 1796. p. 77—128. XVIII. p. 1—128. Forsøg til Bidrag for det topographiske Selskabs Samlinger. [ɔ: Forsøg til en Beskrivelse over Rødenæs, Schibtvedt og Rachestad Præstegjelde].

Bast, Poul Danchel, er f. $^{28}/_{7}$ 1747 i Horslunde paa Laaland, Søn af Degnen Frederik Bast og Frederikke Louise Haberdorph. 1767 blev han Student fra Nakskov Skole, tog 1770 Baccalaurgraden og var 1773—75 Alumnus paa Borchs Kollegium. $^{22}/_{12}$ 1778 tog han teologisk Examen med Haud. $^{29}/_{5}$ 1782 kaldtes han til Sognepræst ved St. Mortens Kirke i Næstved, blev titulær Professor 1784 og forflyttedes $^{23}/_{2}$ 1787 til Søllerød. $^{25}/_{4}$ 1788 kaldtes han til Sognepræst ved Vor Frue Kirke i Kbh. og Stiftsprovst. † $^{5}/_{9}$ 1803.

Han ægtede 1. $^{28}/_{10}$ 1782 Charlotte Lovise Iversen (f. 1752, † $^{4}/_{10}$ 1783), Datter af Kantor ved vor Frue Skole Johannes Erasmus Iversen (f. 1713, † 1755) og Henriette Antonette Dahlmann, der 1758 ægtede Politisekretær Christian Henrich Melchior. 2. $^{11}/_{6}$ 1784 Anna Abildgaard (f. c. 1751, † $^{27}/_{7}$ 1820).

A. Jantzen i Biograf. Lex. I. p. 584. — L. Eft. 1803. p. 527—28 (af Maltha Møller). — Adresse-Avisen. 1803. Nr. 356. — Rahbeks Erindringer. I. p. 284—85. — Fallesens theol. Maanedsskr. II. 1803. p. 468—70. — Kirkehist. Saml. 4. R. II. p. 734. — Hist. Tidsskr. 4. R. IV. p. 286. — Univmatriklen. III. p. 272. 301.

Diss. biblico-polemica de moralitate potestatis ingrediendi porcos a Christo dæmonibus factæ, Marc. V. Hafniæ. 1770. [Resp. N. Treschow].

Diss. biblico-philologica ex Joh. cap. V versibus imprimis 1 & 2 de piscina Bethesdæa. Part. I. Hauniæ. 1771. 4. [Resp. N. B. Suhr].

Disq., num hieroglyphicæ Ægyptiorum figuræ in primis et præcipuis polytheismi caussis afferri mereantur. Hafniæ. 1774. 4. [Resp. Clem. Paul. Sevel].

Diss. qva accusationes contra Josephum Patriarcham diluere conatur. Hauniæ. 1775. 4. [Resp. Dan. Wardberg Saabye].

[G.] Stephanie, De aftakkede Officerer. Et Lystspil i fem Acter. En Oversættelse. Odense. 1777. (Anonym). [Anm. i L. Eft. 1778. p. 674; Krit. Journal. 1778. p. 269].

[O. Goldsmith], Landsbypræsten af Wakefield. En Fortelling, som han selv skal have skreven. Oversat af det Engelske. Kbh. 1779. [Anm. i L. Eft. 1780. p. 323; Alm. d. Litt.-Journal. 1780. p. 303].

Trende aandelige Taler og to Betragtninger over Guds Almagt. Kbh. 1780. [Anm. i L. Eft. 1780. p. 561; Alm. d. Litt.-Journal. 1780. p. 431; Danm. litt. Progr. I. p. 7 (af C. G. Seydlitz)].

Stoikernes Tanker om Skiebnen og Guds Forsyn. Kbh. 1782. [Anm. i L. Eft. 1783. p. 97].

R. Steele, Beviis, at intet uden Religionen kan danne en stor Mand Omarbeidet. Kbh. 1782. [Anm. i L. Eft. 1782. p. 161; Danm. litt. Progr. II. p. 175].

Poetiske Forsøg. Kbh. 1782. [Anm. i Danm. litt. Progr. II. p. 241].

Sange til Tidsfordriv for Danske og Norske Krigere. Kbh. 1794. — 2. forbedret Oplag. Kbh. 1795. (Anonyme). (jfr. S. Birket Smith, Til Belysning af literære Personer og Forhold i Slutn. af d. 18. Aarh. 1884. p. 26—29).

Sørgetale over Hds. Kgl. Hh. Arveprincesse Sophie Frederike, holden i Vor Frue Kirke i Kbh., Søndagen imellem Juul og Nytaar 1794. Kbh. 1795. [Anm. i Kritik og Antikr. 16. H. p. 742].

Sørgetale over Hds. Maj. Enkedronning Juliane Marie, holden udi Vor Frue Kirke i Kbh. den 25de Søndag efter Trinitatis 1796. Kbh. 1796.

Prædiken til Taksigelsesfesten ved det 19. Aarhundredes Indtrædelse. Kbh. 1801. [Anm. i L. Eft. 1801. p. 10].

Han udgav med: W. H. F. Abrahamson og L. Smith: Det almindelige danske Bibliothek, et Maaneds-Skrift. 1.—4. Bd. Kbh. 1778. 1.—3. Bd. 1779. 1.—3. Bd. 1780. (jfr. Rahbeks Erindr. I. p. 225). [Heri er af ham. 1779. I. p. 24. Paa Kongens Geburtsdag. — p. 180—82. Til en dydig Kone. — II. p. 25—26. Den ligegyldige Frier. En Vise. — p. 69—70. Den Fornøyede. En Efterligning. — p. 118. Østersen, de to Vandrende og Dommeren. En Fabel. — p. 143—52. 240—50. 307—19. Eremiten af Warkworth. En Northumberlandsk Ballade. — p. 208. Strudsen. En Fabel. — p. 225—26. Sielen. Et Fragment. — p. 259—61. Furierne. En Fortælling efter Lessing. — p. 325—26. Løven og Haren. En Fabel. — III. p. 90—92. Edward og hans Moder. En gammel skotsk Ballade. — p. 146—66. Et Brev fra Eloise til Abelard ved Mr. A. Pope. (jfr. Minerva. 1800. III. p. 213—17).

I Sange til Tidsfordriv for Danske Søemænd. [Udg. af H. Gerner]. Kbh. 1781 er af ham Nr. 9. 11. 13.

I Selskabs-Sange med Melodier [udg. af N. Schjørring]. Kbh. 1785 er af ham Nr. 2. 18. 19. 20. 35. 71.

I Adresseavisen. 1776. Nr. 41. Tanker over Fru Maria Charlotte Sabina Josephina Véracs Død.

Brev af ½ 1778 i Welhawen, Ewald og de norske Digtere. 1863. p. 63.

Bastholm, Christian, se: Erslew.

Bastholm, Christian Severin Nicolai, er f. $^{7}/_{6}$ 1749 i Kbh., Søn af Krigsraad og Divisionskvartermester Hans Bastholm (f. 1710, † 1798) og Clara Hosum; (han mangler paa Listen over Hans Bastholms Børn i I. Barfod, Den falsterske Geistlighed. I. p. 83). Han blev Student 1767 fra Metropolitanskolen, tog 1768 Baccalaurgraden, blev $^{22}/_{10}$ 1772 juridisk Kandidat med Haud. og var 1772—73 Alumnus paa Valkendorfs Kollegium.

Han ægtede $^{13}/_{8}$ 1773 Sophie Justine Frederikke Utke.

V. Richter, Juridisk Stat. 1881. p. 19. — Personalhist. Saml. V. 1906. 3. Tillæg. p. 143. — H. J. Helms, Valkendorfs Kollegiums Hist. 1917. p. 278. — Univmatriklen. III. p. 271. 282.

Diss. juridica de matrimonio, partic. I. Hafniæ. 1773. 4. [Resp. Laur. Schmidt].

Bastholm, Hans, se: Erslew.

Bastholm, Mathias, er f. i Kbh. $^{31}/_{8}$ 1745, Broder til ovennævnte Christian Severin Nicolai. 1764 blev B. Student fra Metropolitanskolen, $^{6}/_{5}$ 1765 tog han filosofisk Examen, $^{30}/_{7}$ s. A. Baccalaurgraden og blev 1767 Hører paa Herlufsholm. $^{30}/_{5}$ 1781 tog han Magistergraden og kaldtes s. A. til Rektor ved den lærde Skole i Nykøbing, F. $^{5}/_{9}$ 1806 afskedigedes han fra denne Stilling ved Skolereformen. † i Nykøbing $^{16}/_{6}$ 1812.

Han ægtede $^{12}/_{12}$ 1787 Elisabeth Schiønning (f. 1738, † $^{23}/_{5}$ 1812); hun havde tidligere været gift 1. med Kaptajn Schrødter, 2. (1767) med Købmand Caspar Nielsen Wandel († $^{2}/_{12}$ 1786) i Nykøbing.

I. Barfod, Den falsterske Geistlighed. I. 1851. p. 83—85. — Hundrup, Biograph. Efterretn. om de Cand., som have underkastet sig philol. Embedsexamen. 2. H. 1851. p. 12—13. — Univmatriklen. III. p. 243. 260.

Den Grækiske og Romerske Guder-Lære. Kbh. 1780. [Anm. i L. Eft. 1780. p. 358; Danm. litt. Progr. II. p. 105].

Battier, Christophe, f. i Basel, var Bogholder ved Asiatisk Kompagni. 1783 opdagedes det, at han sammen med Justitsdirektør Adam Haaber og Kasserer Jacob Holm havde besvæget Kompagniet for henimod 700,000 Rdlr. B. flygtede strax til Sverrig og der blev udsat en Pris af 1000 Rdlr. for hans Paagribelse. Men en Maaned efter tilbød han at vende tilbage mod et Lejdebrev; efter at have erholdt det opholdt han sig i 2 Aar i Kbh.,

til han ved Sagens Afslutning fik sin Afsked $^{15}/_{8}$ 1785. Derefter forlod han Danmark og døde rimeligvis 1787 i Paris.

Han ægtede $^{25}/_{3}$ 1772 Anna Elisabeth Storp.

Personalhist. Tidsskr. 3. R. IV. p. 3. — Carl Bruun, København. III. p. 466—67. 472—75. — Clément, Notice sur l'église reformée française de Cph. 1870. p. 53—54. — Personalhist. Saml. V. 1906. 3. Tllæg. p. 144.

Forklaring om Vexel-Beviisernes Beskaffenhed som i Sr. Jac. Lynges aftvungne Oplysninger er anførte til Liqvidation udi Jac. Holms Cassa-Mangel. Kbh. 1785. 4. (jfr. Bibl. Dan. II. p. 1057—59).

Battus, Levinus, er f. i Rostock $^{*}/_{12}$ 1545, Søn af Bartholomæus Battus. Han studerede Matematik i Antwerpen og lagde sig senere efter Filosofi og Medicin. 1558 tog han Magistergraden i Wittenberg og blev 1560 Professor i Matematik i Rostock. 1565 rejste han til Italien, tog der Doktorgraden i Medicin og blev $^{30}/_{6}$ 1567 Professor i Medicin i Rostock. † $^{11}/_{4}$ 1591.

Jöcher. I. p. 856. — A. Blanck, Die Meklenburgischen Aerzte. 1874. p. 12.

Almanach oc Practica paa det Aar 1570. Kbh. — 1572. Kbh. — 1584. Lübeck. [Af Almanakken for 1572 findes et Uddrag trykt i Athene. II. 1814. p. 230].

*Almanach oc Practica paa det Aar 1578. Kbh. 1578.

Bauch, K. F. Om denne Forfatter vides slet intet og hans Skrift synes at være helt forsvundet. Det kendes kun af en Notits i Werlauff's Exemplar af Nyerups Literaturlexikon.

Der Unterhalter am Theetische. Kph. 1807. Nr. 1—19.

Baum, Johann Caspar.

Worm. I. p. 89.

Adelinne, dast ist unsterbliches Helden-Lob dem Hoch-Löblichen Dänischen Ritter-Orden, dem Hoch-Belobten Dänischen Adel-Stande zu Ehren und zu verhoffentlichem Wohlgefallen. Kph. 1660. 4.

Baumann, August Christian, se: Halvorsen.

Baumgarten, Berendt Godske, se: Erslew.

Baumgarten, Johann Friedrich, er f. $^{19}/_{9}$ 1715 i Stralsund; han var Kontrollør ved Klasselotteriet i Kbh., hvor han † $^{2}/_{11}$ 1790.

Han ægtede $^{10}/_{9}$ 1755 Dorothea Friderikke Paulsen (f. 1725).

Erslew. Suppl. I. p. 85. — Personalhist. Saml. V. 1906. 3. Tillæg. p. 147.

Tydeligere Forklaring paa Tall-Lotteriet til Nytte for Lotteriet, og Oplysning for dem, som ey kan begribe dens Indretning. Kbh. 1771. (Ano-

nym). [Anm. i Fortegn. o. Trykkefrihedsskr. I. p. 83; jfr. Luxdorphiana. 1791. p. 516].

Aarsager til Tall-Lotteriernes Forviisning af alle Riger og Lande. Kbh. 1771. [Anm. i Fortegn. o. Trykkefriheds-Skr. I. p. 103; jfr. Luxdorphiana. 1791. p. 516].

Bay, Christian Frederik, er f. c. 1737, han blev Student 1758 fra Kbh.'s Skole, tog 1759 Baccalaurgraden og blev 1771 Kvarterkommissær i Kbh. † i Januar 1809 (71 Aar gl.).

Han ægtede Bodil Marie Wærn († $^{18}/_{9}$ 1825, 91 Aar gl.).

Østs Literaturlexicon. 1826—27. p. 31. — Adresseavisen. 1809. Nr. 20; 1825. Nr. 222. — Personalhist. Saml. V. 1906. 3. Tillæg. p. 147. — Univmatriklen. III. p. 177. 194.

A compleat vocabulary english and danish. Fuldstændigt engelsk og dansk Haand-Lexicon. Udg. paa Engelsk og Tydsk af Theod. Arnold, nu paa Dansk oversat og forøget med en Samling af Handels- og Søe-Termini og Talemaader. Kbh. 1784. (jfr. C. Nyrop, Den danske Boghandels Hist. II. p. 87. 269—71; anm. i L. Eft. 1785. p. 96.). — 2. og forbedr. Udg. Kbh. 1796. [Anm. i L. Eft. 1796. p. 729; Kritisk og antikrit. Journal. I. 1796. p. 423]. — 3. og forbedr. Udg. Kbh. 1806. — Fuldstændig engelsk og dansk Haand-Ordbog. Efter Theod. Arnold udarbeidet. 4. giennemseete og forbedr. Oplag. Kbh. 1820. (jfr. Ferrall & Repp, Dansk-engelsk Ordbog. 1845. p. IX—XV).

Fuldstændigt dansk og engelsk Haand-Lexicon, udarbeidet efter de nyeste og bedste Ordbøger. Kbh. 1798. — 2. forbedret Udg. Kbh. 1807. — 3. giennemseete og forbedrede Udg. Kbh. 1824.

Theod. Arnold, Grammatica anglicana et danica concentrata, Eller engelske og danske Grammatica i et kort Begreb. 3die forbedr. og former. Oplag. Kbh. 1800. [1. Udg. udkom Kbh. 1770; 2. Oplag. Kbh. 1791].

Fuldstændig engelsk og dansk Ordbog, udarbejdet efter de nyeste og bedste Ordbøger. 1.—2. Del. Kbh. 1806. (jfr. Ferrall & Repp, Dansk-engelsk Ordbog. 1845. p. IX—XV).

Bay, Jens Abraham, er f. c. 1727. Han blev 1741 Student »e privata Hafn.«, tog 1742 Baccalaurgraden og var 1744—45 Alumnus paa Valkendorfs Kollegium. † $^{*}/_{12}$ 1746.

Lengnick, Danske, norske og isl. Studenter jordede i Kbh. 1847. p. 9. — H. J. Helms, Valkendorfs Kollegiums Hist. 1917. p. 276. — Univmatriklen. III. p. 9. 18.

Diss. historico-critica in Curtium de cæde Cliti. Hafniæ. 1744. 4. [Resp. Nic. Kuur].

Diss. moralis de fructu eruditionis in beando vitam humanam. Hafniæ. 1745. 4. [Resp. Nic. From].

Diss. historico-ecclesiastica de variis lapsorum seculi tertii pænitentiæ gradibus. Hauniæ. 1746. 4. [Resp. Janus Pt. Wessel].

Bay, Niels, er formodentlig den i Randers $^{19}/_{10}$ 1718 fødte Niels Sørensen Bay, Søn af Købmand Søren Andersen Bay (f. $^{24}/_{3}$ 1689, † $^{8}/_{6}$ 1725) og dennes 2. Hustru Anna Nielsdatter Kragballe (f. $^{20}/_{7}$ 1693, † $^{30}/_{5}$ 1779), hvilken sidste $^{16}/_{10}$ 1731 ægtede Købmand i Randers Christian Knabe († $^{3}/_{4}$ 1776). Han betegner sig paa de 2 nedenfor nævnte Digte som studios. typograph. 1761 var han Farversvend og fik Privilegium paa at fabrikere »Trille, Dvelg« o. l. † $^{15}/_{5}$ 1782 i Kbh. ugift.

P. J. Schmidt, Niels Brocks og Lene Bredals Slægt. 5. Udg. 1891. p. 137. — Arkiv f. Genealogi og Heraldik. 1908. p. 78. (jfr. smstds. p. 81).

I Samling af udv. Vers i Anl. af Dronning Lovises Død. III. Kbh. 1752. p. 89—92. Danmarks og Norges Graad. — p. 126—29. Samtale imellem Tvilling-Riget og Døden.

de la Beaumelle, Laurent Angliviel, er f. $^{28}/_{1}$ 1726 i Vallerargues i Languedoc, Søn af den reformerte Købmand Jean Angliviel og hans katolske Hustru Suzanne d'Arnal. B. blev opdraget i Jesuiterkollegiet i Alais. 1745 drog han til Genf for at studere reformert Teologi, og 1747 gik Rejsen videre til Kbh., hvor han havde faaet Plads som Hovmester for Overjægermester Grams Sønner. $^{5}/_{4}$ 1750 udnævntes han til Professor i fransk Sprog og Literatur. Efter en Rejse til Paris begyndte han $^{27}/_{1}$ 1751 sine Forelæsninger paa Charlottenborg. Men allerede s. A. blev han paa Grund af sit nedenfor nævnte Skrift »Mes pensées« fjærnet, idet man tilstod ham en Sum af 300 Rdlr. i Rejsepenge. Han drog til Berlin, men Voltaire, hvem han havde krænket ved en Ytring i »Mes pensées« og med hvem han havde et Sammenstød i Berlin, fik ham ogsaa fjærnet fra denne By. Han rejste derfra til Paris; men paa Voltaires Angivelse blev han 1753 sat i Bastillen og sad der i nogle Maaneder. Atter 1756—57 sad han i Bastillen, ligeledes efter Voltaires Angivelse; i det hele forfulgte disse to hinanden med et glødende Had, der affødte en Række Stridsskrifter. 1757 forvistes han til Languedoc og det forbødes ham at lade noget trykke; hans Forvisning blev først hævet 1770. Han fik derefter Ansættelse ved Nationalbiblioteket i Paris. † $^{17}/_{11}$ 1773.

Han ægtede $^{23}/_{3}$ 1764 Enken Rose Victoire Nicol, f. d. Lavaysse.

P. Stolpe i Biograf. Lex. I. p. 615—16. — A. Taphanel, La Beaumelle et Saint-Cyr. Paris 1898. — J. M. Quérard, La France littéraire. IV. — M. Nicolas, Hist. litt. de Nimes. II. 1854. — Ch. Nisard, Les ennemis de Voltaire. 1853. — Revue d'histoire littéraire de France. II. (1895). p. 201—220 (af A. Taphanel). — Revue

hist. LVII. p. 22—56 (af A. Taphanel). — A. le Sueur, Maupertuis et ses correspondants. 1896. p. 205—71 (med Breve fra B. 1752—59). — Hist. Tidsskr. 7. R. I. p. 1 ff. og II. p. 577—86 (af Jul. Clausen). — Stolpe, Dagspressen i Danmark. IV. p. 128. 244—45. — Samtiden. 1897. p. 74—75. — Suhms ny Saml. III. p. 26—27. — Her anføres kun de Skrifter, som han udsendte under sit Ophold i Danmark.

Lettre à Monsieur le baron d'Holberg. Cologne. 1749. (Anonym). (jfr. Holbergs Epistler, v. Chr. Bruun. I. p. 152—56. 385—86). [Brevet er senere u. T. Lettre de Copenhague datée du 20. Janv. 1749 à Mr. le Baron de Holberg, en reponse à la XXXVième de ses épitres — i omarbejdet Skikkelse optaget i Bibliothèque raisonnée des ouvrages des savans de l'Europe. XLII. 1749. p. 152—70].

La Spectatrice Danoise ou l'Aspasie moderne, ouvrage hebdomadaire. I—II. Cph. 1749—50. (Anonym). Af det andet Bind haves Ex., der indledes med en Avis de l'éditeur og en Liste des souscripteurs; i et andet Ex. er disse erstattet af en Dedikation til »Monseigneur le Prince Royal«, underskrevet med la Beaumelles fulde Navn. Det ene Ex. ender med p. 148; (i det andet findes yderligere p. 149—202 samt Tables des matières og H. P. Anchersens Approbation). [1ste Nr. af Tidsskriftet udkom Sept. 1748, men Dedikationen til 1ste Bind er dateret 3/8 1749]. (jfr. L. Eft. 1749. p. 2; Suhms saml. Skr. VII. p. 165; Hist. Tidsskr. 3. R. IV. p. 246. Et Uddrag i Oversættelse af Artikler i Tidsskriftet er optaget i O. Wolffs Journal. 1812. II. p. 72—88; hans Artikler om Frimurerne er oversat tilligemed Holbergs Bemærkninger i Nord. Frimurertidende. Xia. I. 1888. p. 89—103; jfr. Philothée [ɔ: J. F. Mourier], Reponse au plaidoyer de la Spectatrice Danoise en faveur des Francs-Maçons. Cph. [1748]; Rahbek, Metis. 5823, St. Johannes 5824.).

Gedanken 1. von der Ehe, 2. von der Freundschaft, 3. noch eine andere Abhandlung von der Freundschaft. 4. von der Liebe. 5. von dem Neide. 6. vom Unendlichen. 7. von der alten dänischen Artigkeit. 8. Historische Betrachtungen über die allgemeine Monarchie. 9. vom Vergnügen. 10. von der Liebe zur Ehre. Aus der Spectatrice Danoise übersetzt. Kph. und Lpz. 1757. [Oversætteren C. G. Mengel's Navn findes under Fortalen]. [Anm. i Büschings Nachr. III. p. 716; L. Eft. 1757. p. 291].

Epitre à Mr. le colonel comte de Schmettov. U. St. o. A. 4. [Digtet findes i La Spectatrice Danoise. II. p. 137—47].

Discours prononcé à l'ouverture des leçons publiques de langue et de belles-lettres françoises. Cph. 1751. 4. [Denne Tale skal være forfattet af en fransk Literat Méhégan, der s. A. udgav den under sit Navn i Paris. Det franske Indbydelsesskrift til at paahøre denne Tale er trykt i L. Eft. 1751. p. 33—37].

Suite de la defense de l'Esprit des loix ou Examen de la replique du Gazetier ecclésiastique, à la defense de l'Esprit des loix. Paris. 1751.

Mes pensées. Cph. 1751. (Pseudonym; under Fortalen: Gonja de Palajos). [Dette Skrift blev sendt til Censor H. P. Anchersens Approbation, men B. tog kun grumme ringe Hensyn til hans Udsættelser; nogle enkelte

Steder rettede han, men flere af de Udladelser, som Anchersen havde strøget, indsatte han paany, og desuden føjede han endel til, som Censor slet ikke havde set; jfr. Kbh.s Posttidender. 1751. Nr. 72. p. 4., hvori der findes en Bekendtgørelse fra »Forf. af Mes pensées«, der klager over, at Ex. af dette Værk paa bedragelig og utilbørlig Maade er solgt her i Staden, da disse Ex. slet ikke stemmer overens med den rette Edition. Bogtrykkeren C. G. Glassing svarede sstds. Nr. 73. p. 3, at Forfatteren selv havde korrigeret hele Værket og at hver Bogtrykker-Svend har Ret til 2 Ex. af alt, hvad der trykkes i Trykkeriet og, naar Forf. ikke vilde have sit Værk ud i den Skikkelse, hvori det var trykt, maatte han have affundet sig med Svendene. B. har formodentlig selv haft en Følelse af at være gaaet for vidt ved sin Optræden overfor Censuren]. (jfr. Hjelmstjernes Katalog. II. p. 885; Suhms saml. Skr. VII. p. 227). — Berlin. 1752. — 6e édition, augmentée de plus de la moitié. Londres. 1752. — 7e édition, augmentée de plus de la moitié et plus complette que les précédentes. Paris. 1753. — Berlin. 1753. — Londres. 1754. — Berlin. 1755. — Amsterdam. 1758. — Avec le supplement. Nouvelle édition. Berlin. 1761. — Berlin & Cph. 1780. (Alle Udg. er uden Navn). (jfr. Quérard. IV. p. 331; Worm anfører en Udg. Paris. 1763).

Meine Gedanken. Aus dem Frantzösischen übersetzet, mit einigen Anmerckungen versehen und heraus gegeben. London. 1753. (Anonym). [Iflg. Luxdorphs Bogkatalog. II. p. 165 er Overs. C. G. Mengel]. (jfr. [v. Benekendorf], Beyträge zu den Gedanken des Herrn von Beaumelle, nebst einer neuen verbesserten Uebersetzung dieser Gedanken nach der siebenten französischen Auflage. Berlin und Leipzig. 1754).

Gedanken von den menschlichen Thorheiten, von den Seelen der Thiere, von dem Ehestande. Aus dem Französischen übersetzt. Cph. und Lpz. 1756. (Under Fortalen findes Oversætterens Navn: Philander v. d. Weistritz [ɔ: Chr. Gottl. Mengel]. [Anm. i Büschings Nachr. III. p. 468; Lillies l. Eft. 1756. p. 551].

I 1750 indgav han uden Navns Nævnelse til H. P. Anchersen, der sendte det videre til Konsistorium, et fransk Skrift om danske Forhold. Skriftet, der formede sig som en Apologi for Adelen, var vistnok bestemt til Optagelse i »La spectatrice Danoise«, men Konsistorium fraraadede bestemt dets Trykning. (jfr. Hist. Tidsskr. 7. R. II. p. 577—86 (af Jul. Clausen).

Imellem hans uudgivne Arbejder kan nævnes en historisk Roman »Mémoires du grand chancelier du Danemarck«, som han skal have paabegyndt under sin Forvisning i Languedoc.

Beck, Baltzer. Han maa være død inden 1729, thi i dette Aar findes en Marie Sal. Baltzer Beches, der nyder Fattigunderstøttelse. Om han er identisk med den Garder Baltzer Beck, der $^{13}/_{11}$ 1727 blev henrettet for Mord, vides ikke.

Hver 8. Dag. 17. Aarg. Nr. 29. p. 604. — Bibl. Dan. III. p. 321—22. 1086. — Kbh.'s Huse og Indvaanere efter Branden 1728. Kbh. 1906. p. 186.

Vise om den store Ildebrand i Bergen. Kbh. 1702.

En nye Viise om Nor-Rige og dets kostbare Herlighed. Trykt i dette Aar. [Kbh. 1708?]. (Af denne Udg. haves to indbyrdes forskellige Tryk.). — U. St. 1708. — Trykt i dette Aar. — U. St. 1729. — U. St. 1761. [12 Vers af denne Vise er trykt i Nyerup og Rasmussen, Udvalg af danske Viser. I. 1821. p. 110—14; jfr. L. Dietrichson, Omrids af den norske Poesis Hist. I. 1866. p. 87—88; Haukenæs, Natur- og Folkeliv i Hardanger. VII. 1891. p. 223—24 (hvor Forf. fejlagtig kaldes Baltzer Buk) og Hj. Pettersen, Bibl. Norvegica. II. p. 55.].

Viise om at søge Trøst i sin Sorg hos sin Frelser. U. St. o. A.

Beck, Benedikt Magnússon, f. 1674, er Søn af Magnus á Kvíabekk og Valgerd Ásgrímsdóttir. B. blev 1694 immatrikuleret fra Holar Skole ved Kbh.'s Universitet. Efter at være vendt tilbage til sin Fødeø blev han Degn paa Mödruvellir, men blev afskediget for Lejermaal. 1708 eller 1709 blev han Sysselmand i Skagafjords Syssel og druknede $^{7}/_{5}$ 1719.

Han ægtede Margrét Einarsdóttir († 1742), Datter af Sognepræst Einar Einarsson til Garðar og Þóra Torfadóttir. Hun ægtede senere nedennævnte Björn Magnússon.

Worm. III. p. 60. — F. Johannæus, Hist. eccles. Isl. III. p. 582. — Universitetsmatriklen. II. p. 207.

Þorð. Bárðarson, þat andlega tvij-þartada bæna reykelse. I andlegt eirnenn tvij-partad psalma-salve sett og snued af B. M. Beck. Holar. 1723. — Holar. 1731. — Holar. 1740. — Holar. 1746. — Holar. 1750. — Holar. 1753. — Holar. 1769. — Holar. 1772. — Holar. 1776. — Holar. 1797. — Videyar Klaustri. 1836. (jfr. Bibliographical notes. VI. Books printed in Iceland 1578—1844. 1907. p. 21—22).

*Uge-Psalmer af Lassenii Bønne-Bog. 1712. (anføres hos Worm. II. p. 4).

Om et nu tabt Ligvers over Ingibjörg Gísladóttir jfr. Islandica. XIV. Ithaca. 1922. p. 40.

Beck, Bernhard Henrik, er f. 1748 og blev 1768 Student fra Roskilde Skole. S. A. maa han være bleven antaget ved det kgl. Teater (jfr. Fortalen til hans Skuespil: Ja eller Nej. 1794; Berl. Tidende. 1911. Nr. 191. Aften-Tillæg); han debuterede $^{27}/_{11}$ 1769 som Henrik i »Den honette Ambition«. Han har sikkert maattet kæmpe med pekuniære Vanskeligheder, i det mindste tyder et Avertissement fra ham i Adresseavisen (1776. Nr. 41) i den Retning. Hans sidste Optræden fandt Sted $^{26}/_{10}$ 1797. † $^{7}/_{11}$ 1797.

Han ægtede Anna Sophie Busch, rimeligvis Datter af Skuespiller Peter Georg Busch, der overlevede ham.

E. Collin i Biograf. Lex. II. p. 2. — Iris og Hebe. 1797. IV. p. 360—61 (af Haste). — Østs Intelligenzblade. 1798. I. p. 191—92. — Rosenstand-Goiske, Efterretn. om d. kgl. danske Skueplads. 1839. p. 114—16. — Overskou, Den danske Skueplads. II—III. — E. Collin, Holbergske Skuespillere. 1884. p. 68—69. — Oehlenschlägers Erindringer. I. p. 103—5. — Personalhist. Saml. V. 1906. 3. Tillæg. p. 753. — R. Neiiendam, Breve fra danske Skuespillere og Skuespillerinder. 1911. p. 215. — Personalhist. Tidsskr. 6. R. III. p. 178. — Univmatriklen. III. p. 280.

Markedet. Et lystigt Efterstykke udi een Act, med Sang og andre Divertissements. Til det kgl. Theaters Brug. Kbh. 1771. [Anm. i L. Eft. 1771. p. 817; Fortegn. o. Trykkefrihedsskr. II. p. 109].

Den lykkelige Hverver. Et lystigt Syngestykke med 5 Arier og 3 Duetter til den Kgl. danske Skuepladses Brug. Kbh. 1771. [Anm. i Fortegn. o. Trykkefrihedsskr. II. p. 111].

Nøysomhed-Lyksalighed eller Kjøbstæd-Junkeren, og Landsbye-Folkene. Et original Hyrde-Stykke udi tvende Handlinger, med tilhørende Sang af Arier, at bruges paa den kgl. danske Skueplads. Kbh. u. A. [1771]. [Anm. i Fortegn. o. Trykkefrihedsskr. II. p. 131].

Aftvungen Svar til den Dramatiske Journal, i Andledning af Nr. 7. sidste Side. Kbh. 1771. [Optr. i P. Rosenstand Goiske, Den dramatiske Journal. Udg. af C. Behrens. Supplementsbind. 1917—19. p. 87—90].

Utvungne Erindringer til den Dramatiske Journal, i Anledning af No. 14 og 15. Kbh. 1771. [Optr. smstds. p. 91—97]. (p. 17—24 udgøres af En sørgelig og sorrigfuld Vise, hvorudi forestilles paa en rørende Maade en Student og en Officeer i en hiertelig hidsig Samtale). [Anm. i Fortegn. o. Trykkefrihedsskr. II. p. 335].

Til et høy-gunstigt Publicum som en Retfærdiggjørelse imod den Dramatiske Recensent. Kbh. 1772. [Optrykt smstds. p. 99—103]. [Anm. i Krit. Journal. 1773. p. 64; Fortegn. o. Trykkefrihedsskr. III. p. 142].

Æreminde over den Drammatiske Journal. Kbh. 1772. [Optr. smstds. p. 105—07].

Den oplivede Thaliæ Glæde paa den 4de Sept. 1772, tilegnet Enke-Dronning Juliane Marie. Kbh. 1772. [Anm. i Fortegn. o. Trykkefrihedsskr. II. p. 396].

Irmene og Soliman. Tragedie paa Vers. Kbh. 1773. (anføres hos Fasting p. 40 — muligvis utrykt).

Den lykkelige Feiltagelse. En original Comoedie i fem Acter. (Kbh. 1779). [Optrykt i Originale danske Skuespil. III. 1781]. [Anm. i Krit. Tilskuer. 1779. p. 121; Alm. d. Litt. Journal. 1779. p. 350 (af W. H. F. Abrahamson)].

*Festen paa Helicon. Kbh. 1780.

Det unge Menneske efter Moden eller de mange Venner. Original Comoedie i een Act. Kbh. 1786. [Optrykt i Nye Samling af Skuespil. I. 1787]. [Anm. i L. Eft. 1786. p. 317].

Qvaternen. Original Comoedie i 3 Acter, til Brug for den Kgl. danske Skueplads. Kbh. 1787. [Anm. i L. Eft. 1788. p. 373 (af Rahbek); Minerva. 1787. IV. p. 439—40; Kritik og Antikr. 2. H. p. 490; jfr. N. Weyers Digt til Beck i Morgenposten. 1788. I. p. 13].

Den forlegne Forfatter. En Prolog til Comoedien Qvaternen. U. St. o. A. [Kbh. 1787]. [Anm. i L. Eft. 1788. p. 373 (af Rahbek)].

Commissionairen eller den forbyttede Brudgom, en original Comoedie i tvende Acter. Kbh. 1790. [Anm. i Iris. 1791. I. p. 91—92].

Ja eller Nei, eller det skulde saa være. Original-Comoedie i een Act. Kbh. 1794. [Anm. i Iris og Hebe 1793. II. p. 85; Dana. I. 1793. p. 302; jfr. Østs Intelligenzblade. 1798. I. p. 29].

Den lykkelige Familie. Original Comoedie i een Act. Kbh. 1795.

I H. Holcks Mercurius. 1774. Februar. p. 13—14. En Prolog i Anledning af det udvidede Theaters Aabning.

I Physicalsk, oeconom. og medicochirurg. Bibl. 1794 ff. VII. p. 432 en latinsk Gravskrift over Joh. Henr. Hentze.

Utrykt er: Myndlingernes Skole eller Kjærligheds Omveie. Comoedie i 3 Acter; opført 1794. [Anm. i Minerva. 1794. III. p. 390; Iris. 1794. IV. p. 73; jfr. Østs Intelligenzblade. 1798. I. p. 192]. Han skal desuden have oversat nogle Skuespil fra tysk; men de er næppe trykt.

I R. Neiiendam, Breve fra danske Skuespillere og Skuespillerinder. 1911. p. 5—8. 2 Breve ($^{8}/_{5}$ 1785 og $^{8}/_{4}$ 1787) til Teaterdirektør H. W. v. Warnstedt.

Bech, Christen, er f. 1647; han blev Student 1669 fra Kbh.'s Skole og var siden i nogle Aar Degn i Greve og Kildebrønde, hvorfra han afgik 1695. Dødsaaret kendes ikke. Det er rimeligvis ham, hvem den nedennævnte Disputats skyldes.

Han var gift, men Hustruens Navn kendes ikke.

A. Petersen, Sjæll. St. Degnehist. 1900. p. 46. — Universitetsmatriklen. II. p. 11.

Annotationes philologicæ. Hafniæ. 1673. 4. [Resp. Joh. Bartholi Paludanus].

Bech, Christian Pedersen, f. c. 1708, havde først frekventeret Ribe Skole, men blev Student 1733 fra Kbh.'s Skole. Han studerede Matematik og var 1736—38 Alumnus paa Borchs Kollegium. Muligvis er han død ved den Tid; hans Spor forsvinder i hvert Fald ganske.

Universitetsmatriklen. II. p. 544. — Borchs Kollegiums Festskrift. 1889. p. 168.

De salutari tradendi modo diss. Hafniæ. 1736. 4. [Resp. Paul Lakier].

Diss. theologico-moralis de homicidio. Hafniæ. 1738. 4. [Resp. Laur. Lillelund].

Bech, Frantz Nicolai, er f. c. 1712 i Viborg, hvor hans Fader var Organist ved Domkirken; han blev Student 1733 fra Viborg Skole og efter at have ligget mange Aar ved Universitetet Skoleholder i Valby, fra hvilket Embede han blev afsat ved Højesteretsdom. † $^{14}/_{1}$ 1783.

Worm. III. p. 61. — Adresseavisen. 1783. Nr. 12. — Universitetsmatriklen. II. p. 546.

J. G. A. Placius, Breve-Bog. Paa Dansk oversat, forandret, forbedret af L. H. Lillie. 2. Oplag med Fliid igiennemseet, forøget, forandret etc. og fra utallige Feyl befried. Kbh. 1757. [1. Opl. udkom Kbh. 1742].

Bech, Frederik Julius, se: Halvorsen.

Beck, Hans.

Kingurleet innub niarnæt udloe imaipok pingortitsirsiuta annaursirsivtalo Jesub Kristub kingurleet okause sullir-seilo innuktut mattoma nunane sakkigame. U. St. 1759.

Beck, Hans Knudsen, blev 1602 Kapellan paa Bogø og 1609 Sognepræst i Ønslev paa Falster. Druknede 1630.

Han ægtede Anna Magdalene Ditlevsdatter, der blev gift med hans Eftermand Laurits Agendorph († 1655).

Wiberg. III. p. 668. — I. Barfod, Den falsterske Geistligheds Personalhistorie. II. 1854. p. 260—61. — P. Rhode, Saml. til Lolland-Falsters Hist. 2. Udg. II. 1859. p. 139. — J. C. Bloch, Den fyenske Geistligheds Hist. I. p. 88.

Lucas Pollio, Guds Børns daglige Memorial oc christelige Betænckelse om den Glæde, som den Høylofflige Guds Majestæt vil skencke oc giffue sine hellige Uduaalde. Aff Tydsk paa Danske udsat af H. K. L. Kbh. 1627. (Navnet under Fortalen).

Beck, Jens Michelsen, er f. 1721 i Nyborg; 1742 drog han til Vestindien i det vestindiske Kompagnis Tjeneste. 1754 købte han sig en Plantage paa St. Croix. Siden rejste han tilbage til Danmark, hvor han i mange Aar havde Bopæl i Gentofte. Blev Kancelliraad. † 1791.

Han ægtede $^{17}/_{4}$ 1758 nedennævnte Lovise Sophie Beck.

Nyerup. p. 48. — Geneal. Tidsskr. 6. Aarg. 1906. 3. Tillæg. p. 164.

I Bechäftigungen der Berliner Gesellschaft naturf. Freunde. IV. 1779. p. 637—41: Auszug eines Schreibens an Martini (om elektriske Experimenter).

Bech, Jens, er f. $^{20}/_{11}$ 1745 i Venslev (Horns Herred), hvor hans Fader cand. theol. Laurits Bech (f. 1716) var Skolelærer, senere Præst paa Ourø; Moderen hed Anna Kirstine Nielsen. B. blev Student 1765 fra Kbh.'s Skole, tog 1766 Baccalaurgraden og $^{18}/_{12}$ 1771 teol. Examen med Haud. $^{30}/_{6}$ 1773 kaldtes han til Sognepræst i Vallekilde og Hørve og tog $^{10}/_{8}$ s. A. Magistergraden. 1783 blev han Provst. † $^{16}/_{10}$ 1806.

Han ægtede 1. $^{20}/_{11}$ 1773 Anna Dorothea Margrethe Fursmann (f. $^{28}/_{2}$ 1745, † $^{18}/_{1}$ 1786), Datter af nedennævnte Kancelliraad, Advokat Gotthard Fursmann. 2. $^{20}/_{10}$ 1786 Frederikke Westengaard (f. $^{19}/_{5}$ 1759, † $^{17}/_{5}$ 1818), Datter af Sognepræst i Sverborg Jens Eriksen Westengaard (f. $^{21}/_{9}$ 1724, † $^{23}/_{8}$ 1794) og dennes første Hustru Johanne Marie Fosie (f. $^{27}/_{3}$ 1726, † $^{23}/_{8}$ 1764).

Wiberg. III. p. 457. — Univmatriklen. III. p. 252. 267. 325.

Forsøg til en moralsk Afhandling om Tarveligheds Indflydelse i et Folks Tilstand, Virksomhed og Sæder. Kbh. 1772. [Anm. i L. Eft. 1773. p. 247; Fortegn. o. Trykkefrihedsskr. III. p. 122; Krit. Journal. 1773. p. 1].

Ydmygheds Indflydelse paa Christendommens Væsen. En hellig Tale paa 16. Søndag eft. Trinitatis. Kbh. 1772. [Anm. i Fortegn. o. Trykkefrihedsskr. III. p. 132; Krit. Journal. 1773. p. 39].

[Joh. Jac. Dusch], Moralske Breve til Hiertets Dannelse. Af det Tydske oversatte. I—II. Kbh. 1773—74. [Anm. i L. Eft. 1773. p. 337. 353; 1776. p. 321; Fortegn. o. Trykkefrihedsskr. III. p. 154; Krit. Journal. 1773. p. 73; Krit. Tilskuer. 1775. p. 273]. — 2. giennemseete og forbedr. danske Oplag. I—II. Kbh. 1778. [Anm. i Krit. Journal. 1779. p. 337].

Forsoneren i Jesu af Nazareth. Forestillet af de betydeligste Træk i Jesu Lidelses- og Døds-Historie, som tydelig karakterisere Forsoneren. Kbh. 1778. [Anm. i L. Eft. 1778. p. 196; Krit. Journal. 1778. p. 158; Alm. d. Bibliothek. 1778. II. p. 110].

A. H. Niemeyers Bibelske Charakteristik. Af det Tydske oversat. I—V. Kbh. 1779—83. [Anm. i L. Eft. 1779. p. 673; 1780. p. 129. 721; 1782. p. 50; 1783. p. 692; Krit. Journal. 1779. p. 201; Krit. Tilskuer. 1779. p. 401].

J. D. Michaelis, Oversættelse af det gamle Testament, med Anmærkninger. Af det Tydske oversat. I—IV. Kbh. 1785—91. [Anm. i L. Eft. 1791. p. 577; 1793. p. 135; Kritik og Antikritik. 3. H. p. 129; 5. H. p. 337; 11. H. p. 198].

J. D. Michaelis, Oversættelse af det Nye Testament, med Anmærkninger. Af det Tydske oversat. I—II. Kbh. 1793—97.

J. D. Michaelis, Den hellige Skrivts Lære om Synd og Fyldestgiørelse, som en med Fornuften overeenstemmende Lære. I det Danske oversat. Kbh. 1795.

Salzmans christelige Huuspostil, eller Prædikener paa alle Søn- og Helligdage i Aaret, til almindelig Opbyggelse. Oversat. Kbh. 1799.

D. H. Stöver, Vort Aarhundrede eller Skildring af de interessanteste Mærkværdigheder, Begivenheder og største Mænd i det attende Aarhundrede. Oversat. II—VIII. Kbh. 1800—04. (I. Kbh. 1798 overs. af I. [ɔ: El. Laur. Grüner]). [Anm. i L. Eft. 1804. p. 427. 449. 473].

Den Bekiendelse og det Sindelav, hvormed vi bør helligholde nærværende Nytaarsdag, forestillet i en Prædiken d. 1. Jan. 1802. Kbh. 1802.

I Minerva. 1795. III. p. 275—95. Nogle Betænkeligheder med Begiering om Oplysning til vore nyeste Religions-Forbedrere. (jfr. L. Eft. 1796. p. 615—16).

1778—82 var han Medarbejder ved Lærde Efterretninger.

Bech, Jens, var Fuldmægtig ved Aalborg Toldkammer, da han udgav nedennævnte Skrifter. Senere blev han Kollektør og Stempelpapirforhandler. † 8/5 1852.

Han ægtede 8/3 1805 Frederikke Sophie Charlotte Lüders († 13/3 1852).

Aalborg Stifts Adresseavis. 1852. Nr. 64. 113. — Personalhist. Samlinger. V. 1906. 3. Till. p. 156.

Fuldstændig Tabel over alle Told-Afgifter, som paa Kiøbenhavns Toldkammer erlægges af indkommende fremmede Vare med priviligerede Skibe, beregnet efter Told-Forordningen af 1. Febr. 1797, samt senere udkomne Anordninger og den af 21. Oct. 1803 paabudne Tillægs-Afgift, tillige med den for ind- og udgaaende Vare anordnede Thara-Beregning. Kbh. 1805.

Tabel over Udførselstold-Afgivter, som paa Kiøbenhavns Toldkammer og i de danske Toldsteder, hvor ingen oeconomiske Afgivter ere paabudne, erlægges af udførte indenlandske Varer med priviligerede Skibe, beregnet efter Told-Forordningen af 1. Febr. 1797 og senere udgivne Anordninger. Kbh. 1806.

Told-Tabeller, som vise 1. Toldafgivterne af med priviligerede Skibe indført fremmet Speilglas efter Glassenes forskiellige Dimensioner etc. 2. Reductions-Tabel for Pottemaalet i Spiritus af Drue-Brændevine. 3. Nogle Forandringer ved Toldafgivterne i Tabeller over indførte Varer. Kbh. 1807.

Bech, Joachim Vilhelm, er f. 30/6 1770 paa Hevringholm, Søn af Gartner Jacob Bech og Anna Sophie Bech. B. blev Student fra Randers 1793 og tog 4/5 1797 teol. Examen med Haud. 30/3 1798 kaldtes han til Missionær i Varanger, men allerede 27/6 s. A. ombyttedes dette, inden B. endnu var afrejst, med Skjervø Sogn. Dette Embede frasagde han sig og blev Skibspræst. 18/10 1805

kaldtes han til Sognepræst paa Anholt; 1810 forlod han Øen, da den blev besat af Englænderne. † $^{24}/_{2}$ 1812.

Han ægtede $^{30}/_{9}$ 1798 Elisabeth Møller Jørgensen († $^{18}/_{4}$ 1813 i Herslev ved Roskilde).

Erlandsen, Geistligheden i Tromsø Stift. p. 181. — Wiberg. I. p. 98. — Univmatriklen. III. p. 457.

I Kiøbenhavnsbladet, udg. af M. Sibbern. 1. Aarg. 1799. p. 106—7. 117—18: Oplysning til Publikum i Anledning af det anonyme Brev fra *** til α—κ, som er indrykket i Nr. 7 af Brevvexling imellem 2de Brødre. (Det er et Forsvar mod et i Nr. 7 af den ovennævnte Brevvexling, der blev udg. 1799 anonymt af P. Chr. Koefoed, indeholdt Angreb i Anledn. af hans Udnævnelse til Sognepræst i Skjervø. Koefoed svarede igen i Nr. 13 af Brevvexlingen).

Beck, Johan Frederik, er f. $^{3}/_{2}$ 1693 i Grätz i Voigtland, Søn af Superintendent Wolffgang Beck; Moderen hed Maria Seidelin. B. gik først i Skole hjemme og studerede siden ved Gymnasiet i Schulpfordten. 1713 drog han til Universitetet i Jena, hvor han $^{30}/_{6}$ 1719 tog Doctorgraden i Medicin; derefter indvandrede han til Danmark, nedsatte sig 1720 som praktiserende Læge i Aarhus og blev Provinsialmedikus i Jylland $^{6}/_{6}$ 1740. † ugift $^{5}/_{6}$ 1741.

Hübertz, Akst. til Aarhus Bys Hist. II. 1845. p. 269—70. 273. — Ingerslev, Danmarks Læger. II. p. 209. — Carøe, Den d. Lægest. Dokt. og Licent. p. 11.

*Disp. inaug. de Helenio. Jenæ. 1719. 4.

Bech, Lauritz Justsøn.

Dend allernaadigste Lifsens Herre og Konge Christo Jesu opoffris dette Lifsens Træe med sine tolf aandelige Faufntag og Hierte-Suck udi Troens ydmyghe Kierlighed af det ringe Støv og Aske Laur. Justsøn Bech. Kbh. Fol. [Tegningen er af H. v. Ham, der døde 1713].

Aandelige Hjerte-Sukke, hvorved gudfrygtige og andægtige Guds Børn dagligen kand øve deres Troes Forlængsel. Hvorhos er føyet et aandeligt Speyel eller Afritzning paa de fornemmeste Dyder af Chr. Scrivers Siæle-Skat. Tronhiem. 1757.

Beck, Lovise Sophie, f. Hagen, er f. 1738 i Kbh., Datter af Apoteker ved Kong Salomons Apotek Bernhard Hagen (f. $^{14}/_{11}$ 1696, † 1747, begr. $^{4}/_{12}$) og Anna Margrethe Cöllner (f. 1714, † 1748, begr. $^{3}/_{7}$). Hun opholdt sig i Begyndelsen af 50'erne i Elsfleth i Oldenburg og blev paa Grund af sine Digte optaget som Medlem af det Göttingske Societet.

Hun ægtede $^{17}/_{4}$ 1758 ovennævnte Kancelliraad Jens Beck og † $^{7}/_{6}$ 1777.

Schønau, Danske lærde Fruentimmer. 1753. p. 759—62. 1552. — Büschings Nachr. I. p. 492—93. — Aftenposten. 1777. p. 347—48 (et Sørgevers af H. Holck). — E. Dam, Kong Salomons Apotek i Kbh. 1658—1908. 1908. p. 50.

Schmerzerfüllte Jammerklage an dem höchstbetrübten Tage, da die Trauerpost uns schreckte, die Louisens Tod entdeckte. Oldenburg. 1752. 4. [Optrykt i 2. Samling af Vers ved Dronning Lovises Død. 1752. p. 84—86; Schønau anf. St. p. 759—62].

An den König d. 31. Merz 1755. Kph. 1755. Fol.

Ode an den König d. 31. März 1757. Kph. Fol.

I Forsøg i de skiønne og nyttige Videnskaber. 7. Stykke. p. 57—158: Selim og Zulima. Comoedie i 5 Acter. [Anm. i L. Eft. 1770. p. 193; Krit. ournal. 1769. p. 408].

Selim und Zulima. Ein rührendes Schauspiel aus dem Dänischen. Leipzig. 1771.

I G. B. Corbach, Stand-Rede bey der Beerdigung Joh. Heinr. Meretzien, Zoll-Verwalters am Weser-Zolle. Cph. 1754. er p. 42—48 optaget to tyske Sørgedigte af hende over Meretzien, der var hendes Onkel. (jfr. Büschings Nachr. II. p. 462).

Hun var i Aaret 1754 beskæftiget med at oversætte Peder Hansen Resens Frederik II's Krønike paa Tysk; Oversættelsen udkom ikke. (jfr. Büschings Nachr. I. p. 492—93).

Bech, Niels Lauritsen, blev 1628 Student fra Aalborg Skole og rejste udenlands, hvor han 1633 blev immatrikuleret ved Universitetet i Leyden. 1635 kaldtes han til Sognepræst i Hjørring, tog 1637 Magistergraden og blev 1656 Provst. † 1670.

Han ægtede Hedvig Gertsdatter v. Achen, Datter af hans Formand Gert v. Achen († $^{11}/_{9}$ 1635) og Mette Melchiorsdatter.

Wiberg. I. p. 645. — Personalh. Tidsskr. II. p. 122; III. p. 272. — Universitetsmatriklen. I. p. 92. 140.

Thalassio in festivitatem nuptialem Dn. Laurentii Laurentii et Elisæ Baggæi, Ripis 1. Aug. celebrandam. Hafniæ. 1630. 4.

Bech, Peder, se: Erslew.

Beck, Peder Nielsen.

Voris Christelige Troes Vished oc Triumph, det er: Faste oc uryggelige Bewiszninger, hvor paa voris christelige Tro grundis oc roedfæstis. Aff Guds reene Ord oc lærde Mænds Skriffter samlet oc sammendraget af den, som Paa Naaden Bygger. Kbh 1684. (Navnet findes under Fortalen).

Faae hellige Betenckninger oc Bønner. Kbh. 1684. (Anonym; Navnet angives i Slutningsordene: Paa Naaden Bygger).

Collatie eller Samtale, som den vandrende Siæl haver med De gamle Fædre Adam og Noe, den forklarer spørszmaal-viis, hvad tænckværdigt udi den første Verden ved Adam, førend Syndfloden, saa og udi Noe Tid der effter tilsammen paa de 2007 Aar sig haver tildragen. Paa voris Danske Maal oversat og effter den Evangeliske Maade rettet. Kbh. 1691. [Fasting har 1690]. — Kbh. 1698. — Kbh. 1705. — Kbh. 1731. — Kbh. 1734. — Kbh. 1743. — Kbh. 1749. — Tronhiem. 1752. — *Christiania. 1754. — Bergen. 1757. — Kbh. 1758. — *Kbh. 1765. — Kbh. 1804. — Bergen. 1850. — 2. nye Oplag. Bergen. 1862. (jfr. Pettersen, Bibl. Norvegica. I. p. 81). [Uddrag i Iris og Hebe. 1798. IV. p. 11—17].

Beck, Søren Lintrup, er f. 1745, døbt $^{22}/_{10}$ i Middelfart, Søn af Byfoged Thomas Beck. Han blev 1767 Student fra Odense Skole, tog 1768 Baccalaurgraden, var i 10 Aar Fuldmægtig hos Auktionsdirektørerne i Kbh., tog 1778 dansk juridisk Examen med bedste Karakter, blev $^{14}/_{10}$ s. A. Byfoged samt Vejer, Maaler og Vrager i Vordingborg, $^{6}/_{10}$ 1779 tillige Postmester og $^{15}/_{6}$ 1787 tillige Byskriver, $^{13}/_{7}$ 1798 Byfoged i Nyborg og $^{25}/_{2}$ 1803 virkelig Kancelliraad. † $^{28}/_{2}$ 1811.

Han ægtede 1779 Maria Elisabeth Junge (f. 1746, døbt $^{3}/_{10}$, † $^{21}/_{2}$ 1809), Datter af Bogbindermester i Odense Poul Friderich Junge (f. 1709, døbt $^{26}/_{5}$, † 1747, begr. $^{10}/_{11}$) og dennes 2. Hustru Anna Maria Hansdatter Taarup (f. 1721, døbt $^{24}/_{2}$, † 1762, begr. $^{15}/_{6}$).

P. B. Grandjean, Stmtvl. over en Fam. Junge. 1913. p. 23—24. — Univmatriklen. III. p. 272. 282.

Tale ved Indvielsen af den efter Ildebranden den 11te og 12te Septbr. 1797 i Nyeborg nye opbygte Raadstue holden sammestæds d. 8. Febr. 1803. Odense. 1803.

Bech, Valentin Bentzen (Benedictus), stammede vistnok fra Helsingør, han betegner sig selv som »Portua-Danus«. 1642 blev han Student fra Kbh.'s Skole, $^{5}/_{5}$ 1646 tog han filosofisk Examen og studerede Teologi. Muligvis er han død ung.

Universitetsmatriklen. I. p. 169. 199.

Nuptiis Dn. Christiani Prysii, regiorum vectigalium Helsingoræ scribæ et Christinæ Johannææ Helsingoræ X calend. Novembris Anni 1642 celebrandis. Hafniæ. 4. [Udg. i Forening med Nic. Crusius, der var Elev i Kbh.'s Skole].

Om Christi Fødsel og Embede. Kbh. 1643.

Becker, Abraham Gottfried, er f. $^{24}/_{8}$ 1632 i Husum, Søn af Rektor Gottfried Becker (f. 1600, † $^{12}/_{3}$ 1652) og dennes første Hustru Elisabeth Ehrenreich († 1645). B. blev Student i Rostock

1654. 1656 blev han Huslærer hos Sognepræst Ole Thestrup i Dalby. 1660 immatrikuleredes han ved Kbh.'s Universitet. $^{23}/_{9}$ s. A. valgtes han af Mesinge Menighed til personel Kapellan, ordineret $^{17}/_{10}$ s. A. 1663 blev han Sognepræst sstds. † $^{16}/_{1}$ 1671.

Han ægtede $^{6}/_{12}$ 1663 Else Jonsdatter (f. 1628, † 1694, begr. $^{31}/_{5}$), Datter af Sognepræst i Viby og Tiset Jens Lauritsen Mariager († $^{12}/_{9}$ 1672). Hun var Enke efter B.'s to Formænd i Kaldet Peder Berentsen Hovi († 1651) og Laurits Jensen Tausen (f. 1625, † 1663).

Burman-Becker, Geschlechts-Reg. d. Familie Becker. 1875. p. 8—9. — Wiberg. II. p. 401. — Elvius og Hiort-Lorenzen, Danske patriciske Slægter. I. 1891. p. 9—10. — Univmatriklen. I. p. 285.

Klageschrift über den Hintritt des Hrn. Axel Brahe auff Escheberg d. 12. May 1657. Kph. 4.

Becker, Abraham Gottfredsen, er f. $^{23}/_{11}$ 1720 i Rudkøbing, Søn af Apoteker Gottfred Becker († 1743) og dennes anden Hustru Susanne Marie v. Westen (f. 1690, † $^{29}/_{7}$ 1772). B. blev Student 1744 fra Odense, tog 1745 Baccalaurgraden og $^{2}/_{8}$ 1746 teol. Examen og blev $^{23}/_{12}$ 1747 Skibspræst ved Asiatisk Kompagni. 1753 i Juni blev han Feltpræst ved det falsterske Infanteriregiment og kaldtes $^{29}/_{10}$ 1753 til Sognepræst for Fæmø. † $^{1}/_{12}$ 1765.

Han ægtede $^{16}/_{9}$ 1755 Inger Marie Brenneche (f. 1735, † $^{1}/_{10}$ 1781 i Sandby), Datter af Købmand i Nakskov Andreas Brenneche. Hun ægtede $^{8}/_{7}$ 1772 Sognepræst i Sandby og Vrangstrup Frederik Tbornam (f. $^{10}/_{8}$ 1737, † $^{11}/_{11}$ 1796).

Wiberg. I. p. 406. — Elvius og Hiort-Lorenzen, Danske patriciske Slægter. I. 1891. p. 10—11. — Univmatriklen. III. p. 40. 51.

Da Vor Allern. Dronning Lovises Fødsels-Fest indfaldt d. 18. Decemb. Aº 1750 ere disse Linier i allerund. Submission nedlagde. Kbh. 4.

Becher, Adrian, er f. c. 1720. Han blev 1735 Student »e privata«, tog 1737 Baccalaurgraden, blev Regimentskvartermester ved det fyenske National-Regiment Fodfolk, 1763 Herredsfoged i Sunds-Gudme Herreder og $^{13}/_{7}$ 1774 tillige Postmester i Svendborg. † $^{22}/_{1}$ 1803 som Justitsraad.

Han ægtede 1. Lyche Borring, Datter af Byfoged Borring i Odense. 2. Forvalter Læssøes Enke. 3. Christine Flindt, Datter af Major Flindt.

Worm. III. p. 62. — Richter, Danske Postembedsmænd 1750—1906. 1907. p. 6. — Univmatriklen. III. p. 567. 580.

Marc. Aurelius Antoninus, Den romerske Keysers opbyggelige Betragtninger over sig selv, forfattede udi tolv Bøger, som ere oversatte af det Grædske Sprog og forklarede med Joh. Adolff Hoffmanns korte Anmerckninger, saavelsom Keyserens Levnets Beskrivelse saaledes som den af bemelte Hoffmann udi Aaret 1723 i det tydske Sprog er samled og udgived. B. Odense. 1752. (Anonym).

Becker, Anna Christine, f. Torm, er f. $^{10}/_{11}$ 1738, Datter af nedennævnte Politimester Erik Jensen Torm. Hun ægtede $^{4}/_{4}$ 1759 Hofapoteker Johann Gottfried Becker (f. $^{17}/_{7}$ 1723, † $^{20}/_{4}$ 1790). Hun † $^{17}/_{9}$ 1809.

Af Anna Christine Beckers (født Torm) Dagbog. Ved J. G. Burman-Becker. (Trykt som Mscpt.). Kbh. 1870.

Becker, Gottfried, er f. $^{24}/_{1}$ 1681 i Kbh., Søn af nedennævnte Hofapoteker Johann Gottfried Becker og dennes første Hustru. 1702 tog han farmaceutisk Examen og rejste derefter 1702—5 i Udlandet, hvor han bl. a. gjorde Tjeneste ved det østerrigske Feltapotek i den spanske Successionskrig. 1708 overtog han Faderens Apotek; Aaret efter fulgte han med Hæren til Skaane som Feltapoteker og var med i Slaget ved Gadebusch og Belejringen af Stralsund. $^{26}/_{2}$ 1712 udnævntes han til kgl. Hof- og Rejse-Apoteker og købte forskellige Landejendomme. Hans Formuesforhold var en Tid endel vaklende, men 1729 fik han dem ordnet ved en nedsat kgl. Kommission. $^{6}/_{5}$ 1749 udnævntes han til Kammerassessor. † $^{19}/_{2}$ 1750.

Han ægtede 1. $^{6}/_{5}$ 1712 Catharina Schupp (f. $^{10}/_{8}$ 1693, † $^{30}/_{6}$ 1713), Datter af Direktør ved det ostindiske Kompagni, Raadmand Christian Schupp og Catharina Lehn. 2. $^{14}/_{10}$ 1714 Johanna Heinricca Nørck (f. $^{28}/_{10}$ 1694, † $^{31}/_{1}$ 1765), Datter af Købmand Johann Heinrich Nørck († 1698) og Anna Margaretha Lorenz.

G. L. Wad i Biograf. Lex. II. p. 22. — Burman-Becker, Geschlechts-Reg. d. Familie Becker. 1875. p. 16—20. — Burman-Becker, Erindr. om Gottfried Becker. 1868. — Elvius og Hiort-Lorenzen, Danske patriciske Slægter I. 1891. p. 15—16. — Arnold Hansen, Det kgl. Hofapotek i Kbh. 1669—1919. 1919. p. 24—38. — A. Schæffer, Det kgl. Hof-Apotek 1669—1919. 1919. p. 30—48.

Kurtzer Bericht von dem Gebrauch derer in beygehenden kleinen Hausz- und Reise-Apothecke zu finden auszerlesensten Medicamenten, die gegen allerley Zufälle gerichtet. Cph. u. A.

Friderico IV natalem 35tum d. 11. Oct. 1706 ingratulari voluit, qui debuit. U. St. Fol.

Becker, Gottfried, f. 1767, se: Erslew.

Becker, Hans, var en Tid Sekretær hos Arne Magnússon. Efter at have opgivet denne Stilling ernærede han sig som Tømmerhandler og ejede en Gaard paa Kongens Nytorv. Efter 1729 kom han imidlertid i Gæld og maatte for en Tid forlade Danmark. 1737 blev han Lögmaður i det nordlige og vestlige Island. † 1746 paa Brokey i Breiðafjörd.

Thoroddsen, Gesch. d. isl. Geographie. II. 1898. p. 243. — Kbh.'s Huse og Indvaanere efter 1728. 1906. p. 271.

J. T. Widalin, En kort og eenfoldig Underviisning om Christendommen. Nu formedelst dens herlige Indhold oversat i det Danske Sprog. Kbh. 1733. [Anm. i L. Eft. 1733. p. 177].

Beretning og Forslag om tienlige Midler til Islands Opkomst, skrevne i Aaret 1736. Kbh. 1798. (Anonym; Udgiveren kendte ikke Forf.'s Navn). (jfr. Skand. Museum. 1798. I. p. 388—89).

Becker, Herman Frederik, var Forstinspektør i Rostock, da han forfattede nedennævnte Afhandling.

I Landhusholdningsselskabets Skrifter. VII. 1804. p. 155—256. Om Skibsbygningstømmers Kultur, konstige Dannelse og Fældning. Et Priisskrift, kronet af Landhuusholdnings-Selskabet med den anden af de af det kgl. Admiralitets og Commissariats-Collegium udsatte Premier. Gjennemseet og forøget af Forfatteren. (Ogsaa som Særtryk. Kbh. 1804).

Becher, Ignatius, se: Erslew.

Becker, Johann Gottfried, er f. $^{9}/_{10}$ (efter andre $^{7}/_{10}$) 1639 i Husum, Broder til ovennævnte Abr. Gottfried Becker. B. frekventerede sin Fødebys Latinskole og kom $^{13}/_{3}$ 1655 i Lære hos Apoteker Johannes Scheffer i Flensborg. 1661 tiltraadte han en længere Udenlandsrejse, der med enkelte Afbrydelser varede til 1668, da han paa Alkymisten Franz Borros Anbefaling blev kaldt tilbage og $^{1}/_{5}$ s. A. blev udnævnt til Hof- og Rejseapoteker. $^{15}/_{5}$ 1669 fik han Tilladelse til at oprette et Apotek i Kbh. og $^{21}/_{3}$ 1670 aabnede han Elefantapoteket paa Købmagergade. 1676 blev han tillige Feltapoteker og sendtes 1698 til Kongsberg for at undersøge Forholdene ved Sølvgruberne. S. A. blev han Medlem af det vestindisk-guineiske Handelskompagni. 1708 overdrog han Apoteket til sin ovenfornævnte Søn Gotfried Becker. † $^{17}/_{5}$ 1711.

Han ægtede 1. $^{11}/_{12}$ 1671 Sophie Iversdatter (Bath) (f. $^{8}/_{7}$ 1656, † $^{19}/_{4}$ 1689 ved Operahusets Brand), Datter af Raadmand og Amts-

skriver Iver Nielsen i Nysted (f. 1/5 1615, † 20/11 1666) og Johanna Lerche (f. 6/5 1631, † 30/12 1677). 2. 1/5 1694 Helene Margrethe Munk († 1725, begravet 18/7), Datter af Brygger og islandsk Købmand Erik Munk og Maren Hagensen. Hun ægtede efter Beckers Død 19/7 1713 Konferensraad Hans Seidelin til Hagestedgaard (f. 14/5 1665, † 19/1 1740).

G. L. Wad i Biograf. Lex. II. p. 24. — Universitetets Ligprogr. 28/5 1711. — Burman-Becker, J. G. Beckers Levnet. 1864. — Burman-Becker, Geschlechts Register der Familie Becker. 1875. p. 11—14. — Elvius og Hiort-Lorenzen, Danske patriciske Slægter. I. 1891. p. 14—15. — Ingerslev, Danmarks Læger. II. p. 118—20. — Archiv f. Pharm. og Chemi. XVII. p. 257. 263. — Fra Arkiv og Musæum. II. p. 224—25. — Personalh. Tidsskr. 2. R. III. p. 280. — Arnold Hansen, Det kgl. Hofapotek i Kbh. 1669—1919. 1919. p. 5—24. — A. Schæffer, Det kgl. Hof-Apothek 1669—1919. 1919. p. 19—29.

Antidota magna, toti orbi nota, a rege Mithridate primo inventa, Mithridatium nempe Democratis dictum, ejusque æmula Theriaca ab Andromacho seniori aucta et nunc reiterata. Hafniæ. 1671. 4.

Descriptio Theriacæ coelestis Aº 1704 d. Junii præparatæ. Hafniæ. 4.

Catalogus medicamentorum officinalium cum taxa pharmaceutica in usum Ducatuum Slesv. et Hols. jussu Regio concinnata a facultate medica Hafniensi una cum pharmacopola aulico Joh. Gothofr. Beckero. 1705. Glückstadt. 4.

Unfug des natürlichen Zinnobers im menschlichen Leibe, kurtz und gründlich erwiesen, und I. K. M. zu Dännemarck, Norwegen etc. allerunterth. fürgestellt. Cph. 1708. 4. (rettet imod Jo. Adam Hofsteter, Kurtze Erörterung der Frage: Ob der natürliche und rein gewachsene Zinnober als eine Artzney gebrauchet werden könne? Leipzig. 1708. 4.; Hofsteter svarede med: Die vortreffliche Güte des natürlichen Zinnobers entgegengesetzet Jo. Gottfr. Becker. Schleszwig. 1711. 4.).

I Th. Bartholin, Acta medica. 1673 ff. II. p. 351—59. Vitriolum non esse matrem metallorum.

Becker, Johan Heinrich, er f. 18/12 1715 i Aurich, i Ostfriesland. 1736 tog han den medicinske Doktorgrad i Halle. 1739 fik han Tilladelse til at praktisere som Læge i Kbh. og konkurrerede s. A. til det medicinske Professorat, hvilket han dog ikke opnaaede. Istedetfor blev han 31/7 1739 udnævnt til Professor philosophiæ extraordinarius og ansattes 9/4 1740 som Sekretær ved Collegium medicum. 21/2 1742 udnævntes han til Bergmedicus paa Kongsberg og blev 1757 ansat som Lektor i Mineralogi og Kemi ved Bergseminariet. 1760 fik han Titel af Bergraad. † 21/2 1761 paa Kongsberg.

F. C. Kiær i Biograf. Lex. II. p. 24—25. — Ingerslev, Danmarks Læger. II. p. 327—28. — Jul. Petersen, Den danske Lægevidenskab. 1700—1750. 1893. p. 182 ff. — Carøe, Den d. Lægest. Dokt. og Licent. p. 11.

Diss. inaug. physico-medica de natura corporis humani. Halæ Magd. 1736. 4.

Programma de motu ejusque caussis. Halæ Magd. 1736. 4.

Diss. medica ex therapia generali desumta de transpiratione insensibili et sudore. Hafniæ. 1739. 4. [Resp. Joh. And. von Osten]. [Anm. i L. Eft. 1739. p. 369].

Kurtzer, doch gründlicher Unterricht von den Temperamenten, darinn so wol von denen Temperamenten überhaupt, als auch von einem jedweden insbesondere gehandelt wird, samt einer Vorrede von dem Nutzen dieser Wissenschafft, nach der neuesten Lehrart. Bremen. 1739.

De eo, quod justum est circa amicitiam, invidiam et calumnias tam in foro externo et interno naturalibus, quam secundum expressas leges divinas revelatas. Havniæ. 1740. 4. [Resp. Jac. Hoyer]. [Anm. i L. Eft. 1740. p. 65].

Oratio panegyrica eller Danske og Nordske Undersaatters Lyksalighed under Kong Frideric den Femtes Regiering paa den Kgl. Salvings Dag, d. 4de Septbr. 1747, udi en Lykønsknings Tale for alle Kgl. Betientere og Indvaanere i Berg-Staden Kongsberg allerunderdanigst forestillet. Christiania. 4.

Dannemarks og Norges ydmyge Taksigelse og hellige Glæde over den højstpriselige Oldenborgiske Stammes i 300 Aar blomstrende Regimente paa den af Kong Friderich den Femte allernaad. anbefalede Jubel-Festes anden Dag d. 29. Oct. Aº 1749 for Berg-Staden Kongsbergs Indvaanere paa det Kgl. Amt-Huus allerunderd. forestillet. Christiania. 4. [Den kan først være udkommen 1752; thi N. Dorphs Approbation er dateret $^{15}/_{5}$ 1752].

Frue Kisten Eliæsen, Justitiarius og Assessor udi det Kgl. Ober-Bergamt Hr. Michael Heltzen, Hans høyst-elskede Frues Sidste Æreminde. [Christiania? 1754]. 4. [Som Anhang: Versuch eines Trost-Schreibens an Michael Heltzen von J. H. B. Bergen. 4]. (jfr. H. Pettersen, Bibliotheca Norvegica. I. p. 27).

Bechmann, Hans Gram, se: Erslew.

Beckmann, Henrik, se: Erslew.

Bechmann, Morten Lauridsen, er f. i Vendsyssel c. 1714; han blev i 22 Aars-Alderen Student 1736 fra Kbh.'s Skole, $^{26}/_{4}$ 1743 residerende Kapellan og $^{28}/_{5}$ 1751 Sognepræst til Byrum, Vesterø og Hals paa Læsø. † 1789 (begravet $^{19}/_{10}$).

Han ægtede $^{28}/_{1}$ 1744 Lovise Lucie Nielsdatter Kirchmoe (f. $^{31}/_{5}$ 1723, † $^{5}/_{7}$ 1775), Datter af hans Formand Niels Kirchmoe (f. 1677, † 1751) og Maren Carlsdatter Koch.

Wiberg. I. p. 241. — Univmatriklen. II. p. 570.

Diss. exegetico-criticæ de cruce part. I—II. Hauniæ. 1740—41. 4. [Resp. I. Chr. Langemach. II. Canut. Dalwitz].

Bechmann, Niels Kirkemoe, se: Erslew.

Beckstrøm, D. Betegner sig paa det første af nedennævnte Skrifter som: »Bogtrykker-Kunstlem«. Siden synes han at have ernæret sig som Boghandler.

Jubel-Lyd over Konge-Dyder og Borger-Pligter, frembragt i Anledning af det kommende Aarhundrede. Kbh. 1800.

Beskrivelse over Slaget 2den April 1801, tilligemed Efterretning om alt Videværdigt, der i samme Anledning tildrog sig. Nyt og forøget Oplag. Kbh.

Beeken, Jens Lorenz, se: Erslew.

Been, Hans Nielsen, er f. 1646 i Christianssand. Han blev 1667 Student fra Helsingør Skole, tog 1669 teol. Examen, 1670 Baccalaurgraden og $^{19}/_{5}$ 1700 Magistergraden. I lang Tid var han Alumnus paa Regensen, senere som det synes paa Borchs og vist ogsaa en Tid paa Valkendorfs Kollegium. Tillige var han i mange Aar Dekan paa Kommunitetet. † ugift $^{9}/_{5}$ 1708.

H. F. Rørdam i Biograf. Lex. II. p. 33 — Ligprogr. fra Valkendorfs Kollegium $^{9}/_{5}$ 1708. — Borchs Kollegiums Festskrift. 1889. p. 17. — H. J. Helms, Valkendorfs Kollegiums Hist. 1917. p. 135—38. — Univmatriklen. I. p. 344; II. p. 255. — De snurrige Gravskrifter over ham er trykt i J. C. Lange, Momus. 1824. p. 185—87. — H. F. Rørdam, Fra Univ. Fortid. 1879. p. 86—87. — Kirkehist. Saml. VI. p. 775—76. — En Universitetsven, den senere Præst i Veirum Henrik Garboe skrev: Kort Besvarelse over Hans Beens Begravelses-Vers d. 16. Aug. 1709 — trykt i O. Wolffs Journal. 1820. II. p. 48—49.

Disp. de natura solis. Hafniæ. 1672. 4. [Resp. Nic. Tychonides].

Diss. physica breviter astruens, quod gigantes et pumiliones non sint monstra. Hafniæ. 1684. 4. [Resp. Joh. Achillis Tausanus].

Diss. nono-continuata de theologia naturali ex scriptis philosophorum ethnicorum deprompta. Hafniæ. 1684. 4. [Resp. Andr. Morlandus].

Brevis probatio ex Platonicis, quod Plato in spissis ethnicismi tenebris constitutus Deum esse triunum et ipse crediderit et alios docuerit. (Diss.). Hafniæ. 1684. 4. [Resp. Olig. Nic. Arctander].

Diss. pneumatica continuata exhibens qualemcunque ex lumine naturæ summi numinis descriptionem. Hafniæ. 1684. 4. [Resp. Nic. Petr. Rønning].

Diss. pneumatica continuata illustrans ex lumine naturæ summi numinis qualemcunque descriptionem allatam. Hafniæ. 1684. 4. [Resp. Henr. Jac. Gotschenius].

Tentata demonstratio, quod Dei unitas singularis naturali lumine cognosci possit. Hafniæ. 1684. 4. [Resp. Esaias Fleischer].

Diss. philos. contin. verisimilibus probans rationibus, quod materiæ mundi primæ ex nihilo creatio lumine naturæ et rationis a philosophis ethnicis quodammodo cognosci potuerit. Hafniæ. 1685. 4. [Resp. Laur. Mulenius].

Diss. philosophica quinto-nono continuata lumine naturæ explanans quomodo circa peccata providentia divina versetur. Hauniæ. (1685—)1686 4. [Resp. V. Joh. Johannis Ludenius, VI. Jan. Jac. Jersin, VII. Laur. Theoch Lasson, VIII. Claud. Frimand, IX. Petr. Nic. Stub].

Diss. philos. continuata, qua nonnulla ex præcipuis philosophorum antiquorum argumentis pro mundi ab omni æternitate existentia afferuntur et resolvuntur. Hafniæ. u. A. [1685?]. 4. [Resp. Claud. Bertram Buchvalt].

Diss. philos. continuata illis opposita, qui statuunt, quod mundus creari potuerit æternus. Hafniæ. u. A. [1685?]. 4. [Resp. Laur. Chr. Leeh].

Quod res omnes divina sustentet et moderetur providentia. I—II. Hafniæ. 1685. 4. [Resp. I. Petr. Theoch. Lasson, II. Petr. Nic. Stub].

Quod res omnes divina sustentet et moderetur providentia. Hafniæ. 1685. 4. [Resp. Lud. Laur. Cervinus].

Decas I—XVI problematum philosophicorum. Hafniæ. 1686—88. 4. [Resp. I. IV. Nic. Nic. Frisius, III. V. Canut. Jac. Tommerup, VI. Jan. Gerh. Milzow, VII. Bonav. Brandt, VIII. XI. Frid. Petr. Busch, IX. Laur. Billeschov, X. Andr. Laur. Undalinus, XII. Ansg. Sever. Colding, XIII. Janus Mart. Holst, XIV. Chr. Olaides Krog, XV. Petr. Jani Lyngbye, XVI. Maur. Chr. Mojer].

Diss. philos. ex lumine naturæ agens de stulto illo et inutili ærumnarum remedio αὐτοχειρια. Hafniæ. 1686. 4. [Resp. Ol. Worm].

Diss. philos. decimo continuata de patientia in adversis amplectenda lumine naturali tractata. Hafniæ. 1686. 4. [Resp. Andr. Brüghman].

Diss. philos. undecimo continuata de utilitate ex adversis capienda. Hafniæ. 1686. 4. [Resp. Joh. Joh. Klæboe].

Diss. philos. duodecimo continuata lumine naturæ agens de usufructu ex adversis percipiendo. Hafniæ. 1686. 4. [Resp. Joh. Brejer].

Disp. philosophica de mente humana. Hafniæ. u. A. [1686?]. 4. [Resp. Jan. Laur. Barson].

De providentia divina. Hafniæ. 1687. 4. [Resp. Bonav. Brandt].

De providentia divina decima quinta et sexta. Hafniæ. 1687. 4. [Resp. I. Jo. Claud. Wardberg, II. Asmus Rosenfeld].

Τετρας prima problematum philosophicorum. Hafniæ. 1688. 4. [Resp. Chr. Olaides Krog].

Defensio duarum definitionum utpote metaphoræ et generationis a Casp. Bartholino sen. et Cunr. Dieterico olim allatarum. Hafniæ. 1688. 4. [Resp. Sev. Jac. Ørsted].

De aquis supracoelestibus diss. philosophico-theologica. Hafniæ. 1693. 4. [Resp. Jac. Olai Strumius].

Utraque fortuna moderate ferenda, vel de superbia ex rebus secundis plerumque oriri solita cohibenda atque reprimenda, nec non de animo rebus adversis afflicto quadantenus erigendo dissertationes duæ philosophico-philologico-poeticæ. Hafniæ. u. A. [Approbatio fra 1693]. 4. [Resp. Jac. Bagger]. Med fortsat Paginering: Fortitudo domestica sive de animi rebus adversis afflicti gnaviter erigendi rationibus diss. philosophico-philologico-poetica; prioris disputationis appendix inchoata. (I—III). Hafniæ. u. A. [Approbatio fra 1693]. 4. [Resp. I. Ivar. Burgalanus, II. Janus Ostenfeld, III. Sev. Winther].

Decas I—II thesium philosophicarum. Hafniæ. 1694. 4. [Resp. I. Canut. Gamborg, II. Chr. Luster].

Gemina quæstionum philosophica. Hafniæ. 1694. 4. [Resp. Maur. Mojer].

Πεντας quæstionum philosophicarum. Hafniæ. 1694. 4. [Resp. Arnold. Andreæ].

Τετρας quæstionum philosophicarum. Hafniæ. 1694. 4. [Resp. Petr. Claudii Angel].

Trias quæstionum philosophicarum. Hafniæ. u. A. [1694?]. 4. [Resp. Jac. de Ruyter].

De bona conseqventia formali in prima figura ex propositionibus mere negantibus brevissima diss. logica. Hafniæ. 1694. 4. [Resp. Petr. Parelius].

Trias quæstionum philologicarum. Hafniæ. 1694. 4. [Resp. Petr. Jani Arctander].

Απάθεια sapientis Stoici, vel de ipsius ab affectibus et nominatim a misericordia, ira, dolore, atque similibus animi commotionibus vacuitate perpetua brevissima diss. philosophica. I—II. Hafniæ. 1695. 4. [Resp. I. Sever. Michaelis, II. Henr. Severini].

Trias quæstionum philosophicarum. Hafniæ. 1695. 4. [Resp. Laur. Michaelis].

Τετρας quæstionum philosophicarum de diversitate ingeniorum nec non de auro chymicorum. Hafniæ. 1695. 4. [Resp. Jac. Jani].

Πεντας quæstionum philosophicarum. Hafniæ. 1695. 4. [Resp. Mich. Jani].

Trias quæstionum philologicarum. Hafniæ. 1695. 4. [Resp. Andr. Laurentii].

Πεντας quæstionum philosophicarum. Hafniæ. 1696. 4. [Resp. Andr. Severini].

Observationes sex mere philologicæ. Hafniæ. 1696. 4. [Resp. Petr. Claudii].

Πεντας quæstionum philologicarum. Hafniæ. 1696. 4. [Resp. Tycho Tychonius Laurentii].

Trias quæstionum miscellanearum. Hafniæ. 1696. 4. [Resp. Jonas Davidis].

Atomorum e physicæ finibus proscriptio sive disp. physicæ I—II existentiam atomorum impossibile esse probans. Hafniæ. u. A. [1696?] 4. [Resp. I. Cast. Worm, II. Erasm. Fischer].

De anima, ratione et judicio brutorum diss. philosophica I—II. Hafniæ. 1696. 4. [Resp. I. Laur. Andreæ, II. Jac. Johannis].

Τετρας quæstionum philosophicarum. Hafniæ. 1698. 4. [Resp. Chr. Jani].

Tetras quæstionum philosophicarum. Hafniæ. 1698. 4. [Resp. Laur. Michaelis].

Trias quæstionum philosophicarum. Hafniæ. 1698. 4. [Resp. Janus Ivari].

Trias quæstionum philosophicarum. Hafniæ. 1698. 4. [Resp. Petr. Arnoldi].

Piscis ille grandissimus, qui Jonam sacrum vatem integrum devoravit diss. philosophica. Hafniæ. 1698. 4. [Resp. Sev. Jani Arctander].

Senarius quæstionum philosophicarum. Hafniæ. 1699. 4. [Resp. Jac. Jani Arctander].

Senarius quæstionum philosophicarum. Hafniæ. 1699. 4. [Resp. Janus Sever. Arctander].

Πεντας qvæstionum philologicarum. Hafniæ. 1699. 4. [Resp. Petr. Andr. Arctander].

Vitia dilemmatis illius præcipue, quo Bias Prienæus septem Græciæ sapientum unus conjugium sapienti cuique et sapientiæ studioso dissvadere conatus esse memoratur, brevi diss. logica ostensa. Hafniæ. 1699. 4. [Resp. Laur. Christophori].

Binarius numerus quæstionum physicarum. Hafniæ. 1700. 4. [Resp. Cast. Dreier].

Tetras quæstionum philosophicarum. Hafniæ. 1700. 4. [Resp. Philip. Friedlebius].

Trias quæstionum philosophicarum. Hafniæ. 1700. 4. [Resp. Christ. Henning. Leth].

Diss. apologetica priores assertiones proximæ disputationis modeste vindicans et defendens, sc. quod plures quam septem claruerint Græciæ sapientes. Hafniæ. 1700. 4. [Resp. Petr. Neocomius Arctander].

Binarius numerus quæstionum physicarum. Hafniæ. 1701. 4. [Resp. Andr. Henrici Burgendalinus].

Binarius numerus quæstionum physicarum. Hafniæ. 1701. 4. [Resp. Henr. Henningii].

Quaternarius numerus quæstionum physicarum. Hafniæ. 1701. 4. [Resp. Gregor. Christ. Brix].

Senarius quæstionum physicarum. Hafniæ. 1701. 4. [Resp. Laur. Baggæus].

Tetras quæstionum physicarum. Hafniæ. 1701. 4. [Resp. Baggo Seerup].

Perbrevis diss. philologica, probare contendens, quod disticha et præcepta moralia, quæ Catoni ethnico tanquam autori vulgo tribuuntur, nunqvam ab ipso profecta sint. Hafniæ. 1702. 4. [Resp. Ludv. Winslow].

Deucalion et Pyrrha atque cataclysmus ipsorum ævo factus diss. historico-critica. Hafniæ. 1702. 4. [Resp. Joh. Frid. Ferlov].

De luce primigenia brevissima diss. philosophico-critica. Hafniæ. 1702. 4. [Resp. Chr. Aagaard].

Brevis diss. apologetica de septem sapientibus Græciæ, item de vera et genuina significatione Danicæ vocis en Dannemand. Hafniæ. 1703. 4. [Resp. Daniel Ramus].

Prester vel serpens ignitus etc. Ex Numer. cap. XXI v. 6, 7, 8, 9 desumptus. Hafniæ. 1703. 4. [Resp. Mart. Laur. Frisius].

Defensio priores assertiones vindicans, confirmans et ulterius illustrans. Hafniæ. u. A. [1704?]. 4. [Resp. Jo. Claudianus Wardbergius].

Ἔννεας assertionum philosophicarum. Hafniæ. 1704. 4. [Resp. Henr. Olai Kisbye].

Attractioni plurimos motus perperam attribui, qui tamen non per se ipsam sed impulsione sola fiunt diss. physica. I—II. Hafniæ. 1704. 4. [Resp. I. Jan. Nic. Farret, II. Jac. Andr. Mojer. Den 2. Disp. har Titlen: Quod omnis motus fiat per impulsionem, nullus autem sine ipsa per attractionem aut suctionem oriatur].

Diss. philosophica de principiis demonstrationum physicarum. Hafniæ. 1704. 4. [Resp. Nic. v. Essen].

Cartesii modus demonstrandi existentiam Dei, ex ipsius idea humanæ menti insita. Diss. philos. I—VI. Hafniæ. 1704—8. 4. [Resp. I. Andr. Severini Morlandus, II. Andr. Laur. Fog, III. Laur. Andr. Arctander, IV. Mich. Laur. Arctander, V. Janus Severini Arctander, VI. Jac. Severini Arctander].

Sponsa Romana s. dissertatiuncula exhibens sponsalia Romanorum. Hafniæ. 1705. 4. [Resp. Nic. v. Essen].

Quaternarius quæstionum physicarum. Hafniæ. 1706. 4. [Resp. Laur. Jac. Mojer].

Pertractatio trium qvæstionum physicarum de auro, sole chymicorum. Hafniæ. 1706. 4. [Resp. Petr. Nic. Munch].

Beenfeldt, Frederik Ludvig Christian, er f. $^{19}/_{7}$ 1741 paa Lammehave, Søn af Generallieutenant Herman Frederik Been-

feldt (f. 1688, † 1761) og Ide Dorothea Gyldenkrone (f. 1713, † 1745). B. blev 1753 Cornet ved 3. jyske Rytteri-Regiment, 1754 Lieutenant, 1759 Ritmester, 1768 Secondmajor, 1775 Premiermajor, 1779 Oberstlieutenant og blev $^{11}/_{2}$ 1785 afskediget. $^{21}/_{10}$ 1774 blev han Kammerherre, og $^{19}/_{12}$ 1788 udnævntes han til Landstaldmester i Jylland. † paa Serritslevgaard $^{21}/_{8}$ 1801.

Han ægtede $^{25}/_{10}$ 1765 Cathrine Elisabeth de Lichtenberg (f. 1743, † $^{4}/_{4}$ 1807), en Datter af Etatsraad Godsejer Gerhard Hansen de Lichtenberg (f. $^{9}/_{4}$ 1697, † $^{19}/_{7}$ 1764) og Bodil Hofgaard (f. 1711, † $^{11}/_{1}$ 1795).

J. P. Petersen i Biograf. Lex. II. p. 34—35. — E. Holm, Kampen om Landboreformerne. 1888. — Personalhist. Tidsskr. 4. R. III. p. 219. — Aarbøger, udg. af Hist. Samfund f. Aarhus St. III. 1910. p. 95.

T. Bloch, Parentation over Herr Jørgen Chr. v. Beenfeldt, Premier-Lieutenant, holdet d. 19. Januar 1761 i Hemmingsted Kirke. Haderslev. 1770. Fol. (Udg. af Beenfeldt uden Blochs Vidende).

Forslag til en Land-Værns Indretning i Danmark. Af F. L. C. v. B. Kbh. 1773. (Anonym). [Anm. i Fortegn. o. Trykkefrihedsskr. III. p. 348; L. Eft. 1773. p. 503].

Samtale imellem trende danske Jordegodseiere fra Sielland, Fyhn og Jylland, ang. nogle af de nye Skrivter i Landboesagen, i Særdeleshed Hr. Conferentsr. og Generalproc. Bangs Afhandling om Bondestanden i Danmark. Kbh. 1787. [Anm. i L. Eft. 1787. p. 331 (af J. Mandix)].

Gienpart af en Skrivelse, som Kammerh. og Landstaldmester Beenfeldt til Serritzlevgaard har ved Hr. Kammerh. Rosenørn til Katholm ladet omsende til adskillige Jordegodseiere i Jylland. Aftr. efter Maanedsskrivtet Minerva for Octbr. Maaned S. 126 til 136 med der tilføiede Anmærkninger. Kbh. 1790. [Den findes trykt i Minerva. 1790. IV. p. 125—36; Skriftet er ikke udgivet af B.]. (jfr. E. Holm, Kampen om Landboreformerne. 1888. p. 219 ff.; Den danske Tilskuer. 1792. p. 419—20 (Nr. 53)). [Anm. i Kritik og Antikr. 8. H. p. 699].

Oplysning om hans Rettighed til at underskrive de jydske Proprietærers Navne paa Ansøgningen til Kronprindsen i et Brev til en Ven. Som en Retfærdiggiørelse for ham og Hr. Rigsgreve Lüttichau i denne Sag. Oversat af Suppl. til N° 101 af Altonaer Merkur d. 25. Junii 1792, tilligemed en Reisendes Betænkning over Friheds-Monumentet. Kbh. 1792. (Var først indrykket i Altonaer Merkur. 1792. Nr. 101.). [Anm. i Kritik og Antikr. 11. H. p. 182; L. Eft. 1793. p. 763].

Beesche, Christian, er f. c. 1707; han blev 1728 Student fra Nykøbing Skole paa Falster.

Universitetsmatriklen. II. p. 499.

Theses nonnullæ miscellaneæ. (Hauniæ). 1730. 4. [Resp. Goth. Christophorides].

De libertate brutorum in agendo assertiones nonnullæ philosophicæ. Hafniæ. 1731. 4. [Resp. Petr. Wartberg].

Begna, Francesco, Greve af, er f. i Zara i Dalmatien, blev tvungen til at forlade sit Fædreland paa Grund af Uroligheder. 1803—6 ernærede han sig som Sproglærer og underviste ved Borgerskolen i Trondhjem. 1806 rejste han med Just Meincke, Søn af Grosserer Meincke i Trondhjem, tilbage til sit Fædreland.

O. Wolffs Journal. 1808. II. p. 177*.

I N. H. S. Blochs trondhjemske Blandinger. 3. H. 1804. p. 233—52. En almindelig Udsigt over Dalmatien og over det (forrige) venetianske Dalmatien i Særdeleshed. [Det var oversat af Bloch efter B.'s franske Manuskript. Da Tidsskriftet stansede s. A., leverede Bloch en Fortsættelse under Titlen: Udsigt over Dalmatien. i O. Wolffs Journal. 1808. II. p. 177—84; ligeledes oversat efter Forfatterens Manuskript].

Begtrup, Erik Gjørup, er f. $^{15}/_{4}$ 1713 paa Ingvorstrup (i Aarhus Stift), Søn af Forpagter Peder Begtrup og Dorothea Sophia Wilow. B. blev 1734 Student fra Aarhus Skole, tog 1735 Baccalaurgraden og $^{6}/_{12}$ 1738 teol. Examen med Haud., kaldtes $^{20}/_{6}$ 1740 til Sognepræst i Wistofte og tog s. A. Magistergraden. 1772 blev han Provst i Mols Herred. † 1786 i Januar.

Han ægtede $^{10}/_{6}$ 1744 Christine Augusta Bruun (f. 1717, † 1787, begr. $^{29}/_{3}$), Datter af Sognepræst i Gjerrild og Hemmet Gregers Bruun (f. $^{3}/_{1}$ 1672, † $^{10}/_{12}$ 1742) og dennes første Hustru Karen Hansdatter Cappel († $^{13}/_{9}$ 1723), der tidligere havde været gift med Formanden Andreas Nielsen Hosum († $^{24}/_{12}$ 1700).

Wiberg. III. p. 602. — Univmatr. II. p. 555. 558. III. p. 1.

Diss. I—III. qua sensus in suo officio nec fallere nec falli demonstratur. Havniæ. 1736. 4. [Resp. I. Erasm. Flensburgensis, II. Ansg. Borrichius, III. Axel Jesperson].

I Danmarks og Norges Oeconom. Magazin. 1762. VI. p. 39—66. Et Stykke af Et Anlag til en Dansk og Norsk almindelig og fuldstændig practisk Oeconomisk-Calender, udgivet af En God Begyndere. (Anonym). — p. 387—408. Patriotisk Besvaring paa det i Fortalen til Oeconomisk Magazins 5te Bind fremsatte andet Problema. Tørve-Mosernes Natur, Fremvæxt og Forbedring angaaende. — VII. p. 37—80. Forsøg, hvorvidt noget vist af undertegnede Problema kand bestemmes: Hvilket tiener meest til Flittigheds Opmuntring i et Land: Enten at Levnets-Midler ere i maadelig høy, eller en meget lav Priis. Opsat af B. E. G. (Anonym). —

VIII. p. 155—80. Anonymi beste Anslag for den, som vil og kand giøre Testamente til almindelig Velfærd.

I Pontoppidans Danske Atlas. IV. p. 261—66 er benyttet hans Beskrivelse over Kalø Amt (jfr. Fortalen til Tome I. p. XXX; Gigas, Kat. over d. st. kgl. Bibl.'s Haandskr. I. p. 248). Brudstykker af den og af hans utrykte Beskrivelse af Vistoft Sogn er meddelt i Bøttiger, Æbeltoft. 1893. p. 74 ff.

I »Iris«. 1793. I. p. 273—78. Den botaniske Videnskabs Nytte for Landmænd og det til Landhuusholdningens Forbedring. Den er meddelt af Carl Pontoppidan.

Begtrup, Gregers Otto Bruun, se: Erslew.

Begtrup, Hans Christian Johansen, er f. $^{4}/_{5}$ 1703 i Helgenæs, Søn af Sognepræst Hans Lauritsen Begtrup († 1719) og Kirstine Cathrine Jensdatter Lyngbye. B. blev Student 1721 fra Slangerup, tog $^{30}/_{8}$ 1723 teol. Examen med Haud. og kaldtes $^{24}/_{2}$ 1730 til Sognepræst i Hvidbjerg, Ørum og Lodbjerg, hvorfra han $^{16}/_{10}$ 1733 forflyttedes til Nors og Tved. † 1759 (begr. $^{11}/_{1}$).

Han ægtede 1. $^{15}/_{3}$ 1730 Birgitte Kirstine Jacobsdatter Ohnsorg (f. 1701, † 1758). 2. Cathrine Thomasdatter Praëm, Datter af Sognepræst i Hjardemaal Thomas Praëm (f. $^{6}/_{9}$ 1693, † $^{12}/_{10}$ 1763) og Anna Bagger (f. 1700, † $^{11}/_{8}$ 1763).

Wiberg. II. p. 459. — Univmatriklen. II. p. 439.

Glæde over Kong Friderich den Fierdes Fødsels-Dag dend 11. Oct. 1728. U. St. Fol.

En boedfærdig Christens daglige Tanke-Speil eller Opmuntring for en sand Christen til daglig Boed og Poenitentze, samt vaersom Vandring her i dette Liv; sangviis forfattet af en uværdig Herrens Tiener, der erbeder sig Hver Christens Bevaagenhed. Kbh. 1748. (Navnet under Fortalen).

Christendommens Evangeliske Forsmag eller de aarlige Evangelier til Catechismum, henførte ved Spørsmaal og Gjensvar, Gud til Ære, af den, som udbeder sig Hver Christens Bevaagenhed. Kbh. 1749. (Navnet under Dedikationen).

*Takke-Psalmer og Bønner for Hilderslev Herred, sparet fra Fæ Død. Aalborg. 1750.

Begtrup, Jens Worm, se: Erslew.

Begtrup, Joachim, se: Erslew.

Behmann, Agnete Elisabeth, er f. i Kbh. $^{27}/_{4}$ 1692, Datter af Købmand, senere Acciseskriver i Kbh., Henrik Behmann († 1714)

og Anna Catharine Kraa († 1711). Hun blev gift, men Mandens Navn kendes ikke. Siden 1721 opholdt hun sig hos sin Broder Sognepræst Arent Behmann først i Gundslev, senere i Præstø, hvor hun † $^{13}/_{1}$ 1743.

Schønau, Danske lærde Fruentimmer. 1753. p. 16—26; 316—18. — Birchs Billedgallerie f. Fruentimmer. III. 1795. p. 356. — Personalh. Tidsskr. VI. p. 144—45.

Da Arve-Dronning Anna Sophia, hendes Fødsels-Fæst d. 16. April 1726 blev celebreret. Kbh. Fol.

Taarers Vand, udøst ofver Kiøbenhaufns uløckelige Ildebrand. Præstøe d. 1. Dec. 1728, er efter et af Langebek meddelt Manuskript trykt hos Schønau anf. St. p. 17—26. (jfr. Vort Land $^{27}/_{5}$ 1912).

Behrmann, Hans Henrik, se: Erslew.

Beich, Laurits, er f. uvist hvilket Aar paa Lolland, Søn af Just Beich. [I Universitetsmatriklen (II. p. 239) findes en Laurentius Bach, der i en Alder af 20 Aar 1698 blev Student fra Aalborg Skole]. $^{25}/_{3}$ 1704 kaldtes han til Sognepræst i Stifts-Bjergby og Mørke. † 1729.

A. Jantzen i Biograf. Lex. II. p. 43. — Wiberg. I. p. 159. — Skaar, Norsk Salmehistorie. II. p. 551. — Brandt & Helveg. II. p. 355. (Prøve paa hans Salmedigtning. p. 20—22).

*Gilead salved, Menneskets Dag og Nat, Liv og Død. 1682. (anført hos Fasting. p. 43).

*Guds Børns Herlighed. 1697. (anført hos Fasting. p. 43).

Aandelige Riim til Jens Harrebo etc. som til et lidet Tacknemmeligheds Tegn for mange uforskylte Velgierninger. U. St. 1702. Fol. (1 Bl.).

Tack- og Sange-Offer, som gudfrygtige Huus-Fædre inden egne Døre tilligemed deris Huus-Gesinde bruge kand til det gamle Aar at ende og det Nye at begynde. Kbh. 1713. — Anden Gang fremstillet. Kbh. 1727. [Fasting anfører desuden en Udg. Aalborg. 1771 og Nyerup en sstds. 1772; formodentlig besørget af N. S. Elkiær].

Rosen iblant Torne, befattet i fyrretiuge Sange om Jesu Christi Lidelse og Død. Kbh. 1723. — Kbh. 1724. — Paa ny oplagt. Kbh. 1731. — Kbh. 1733. (Den samme Bog udkom under Frederik Christian Fromm's Navn. Kbh. u. A. [c. 1755]. — 2. Oplag. Kbh. 1758; rimeligvis har Beich kun været Udg. af de første Oplag).

Daglig Samtale med Gud, bestaaende udi eendeel Sange og Bønner, med hvilke de Helliges Andagt dagligen kand omgaaes Vor Herre og aarle og silde holde en gudelig Samtale med den Allerhøyeste, eenfoldigt fremstillet. Kbh. u. A. [1726]. — Aalborg. 1770. [Udg. af Niels Simonsen Elkiær, bekostet af nedennævnte Pd. Mønster]. [Anm. i Krit. Journal. 1770. p. 405; Jydske Efterretn. 1770. p. 313]. — Tronhiem. 1778. — 6te Oplag.

Aalborg. 1796. [formodentlig ogsaa besørget af N. S. Elkiær]. — Skriftet er desuden optrykt i Andagtstimer for Christne, i to Dele. I. En Christens Tanketøile [af Iver Brinch]. II. Daglig Samtale med Gud. Omarbeidet, samlet og udg. af P. Braarup. Aalborg. 1850. — 2. Oplag. Aalborg. 1852. — 3. forbedrede Oplag. Aalborg. 1856. — 4. forbedrede Oplag. Kbh. 1858.

Himmerige paa Jorden, som bestaar i dend Christne Kirkes aandelige Samfund og Eenighed med Gud, som i denne liden Bog fremstilles udi fyrgetive Sange. Kbh. 1726. — Tronhjem. 1744. — Tronhiem. 1773. — Kbh. 1806. — Bergen. 1882. — Troens bedste Gave, Jesus Christus, eller Himmerige paa Jorden. Bergen. 1854.

Tørst efter Trøst udi langvarig Hede og Brynde med paafølgende Glæde efter Væde. Kbh. 1726.

Troens beste Gave Jesus Christus, udi disse eenfoldige Riim saaledes befattet, at et Guds Barn kiender Jesum Christum for sin allerkieriste Gave, saa og derhos forpligter sig selv at være Jesu Christi velvillige Gave med ald Ære og Lydighed. Kbh. 1726.

Bonde-Trøst, derudi bestaaende, at Bønder og Avels-Mænd, naar de frygter Gud, ere forsikkret, at er Gud igien bundet til dem med sin Naade og Velsignelse. [Kbh. 1726].

Gode Raad af Guds Ord mod alt Ondt, timeligt, aandeligt og evigt, tjenlige at bruge paa den store almindelige Faste- og Bede-Dag, bestaaende udi fiire Indeelinger, hvoraf hver har sin hosføyede Sang og Bøn. Kbh. 1727. [Fasting anfører desuden en Udg. Aalborg. 1773].

Danmarks og Norges Storm-Klokke, som med sin Lyd opvækker Indvaanerne til en inderlig Taksigelse og andægtig Paakaldelse, derved at bestorme og indtage Guds Hierte og drage Himmelens Værn og Beskjærmelse til sig. Enfoldigt og rætsindigt forestillet. Kbh. 1727.

Beirholm, Andreas, blev 1675 Student fra Roskilde Skole. c. 1678 blev han Sognekapellan i Nysted, $^{21}/_{1}$ 1680 Sognepræst i Herridslev og Breininge og $^{19}/_{6}$ 1695 i Saxkøbing. † 1698.

Han ægtede 1. $^{22}/_{10}$ 1681 Elline Rasmusdatter. 2. Karen Jensdatter Ravn.

Wiberg. III. p. 17. — Universitetsmatriklen. II. p. 57. — P. Rhode, Saml. til Laalands og Falsters Hist. 2. Udg. 1859. I. p. 363.

Entis πολυσημια. Hafniæ. 1678. 4. [Resp. Sam. Georgii].

Beitius, Martinus, var Regiments-Auditør.

Worm. I. p. 93.

*Bethlehemitische Hirten-Freude. Kph. 1676. 4.

Beke, Berthold von der, var Krigsraad og Oberst i dansk Tjeneste.

Soldaten-Spiegel, das ist: Historische Anweisung, welcher Gestalt ein Guarnison oder Vestung, nicht allein mit aller ihrer Notturfft und Zugehörung wohl zu versorgen, hohen und nidern Aemptern recht anzuordnen: sondern auch wie man ein gantzes Veldtläger artlich, nach allen rechten Kriegsbrauch anstellen sol. Dabey ein lustiger Unterricht für die Reutterey, wie nemblich vornemme Adels und andere rittermässige Personen in heroischen Ritterspielen sich exercirn und üben sollen. Franckfurt $^{a}/_{M}$ 1605. 4.

Below, Marie, er f. $^{25}/_{12}$ 1586 paa Herregaarden Spøttrup, Datter af Rigsraad Henrik Below (f. $^{6}/_{12}$ 1540, † $^{7}/_{12}$ 1606) og Lisbeth Lauridsdatter Skram (f. $^{11}/_{1}$ 1563, † $^{13}/_{11}$ 1600). Paa Grund af sine usædvanlige Evner fik hun en særdeles alsidig Opdragelse og beherskede saaledes baade Latin og Fransk og var heller ikke ukyndig i Græsk. Efter Moderens Død blev hun optaget i Huset hos sin Mormoder Fru Maren Bilde, Enke efter Laurids Skram til Hastrup.

$^{16}/_{6}$ 1605 ægtede hun Rigsraad Christian Holck (f. $^{29}/_{5}$ 1558, † $^{18}/_{3}$ 1641). Hun † $^{9}/_{9}$ 1651 paa Lisbjærggaard ved Aarhus.

H. F. Rørdam i Biograf. Lex. II. p. 46. — A. Thura, Gynæceum Daniæ litteratum. 1732. p. 21—24. — Frantz Nielssøn, Ligpr. over Maria Below. Aarhus. 1654. 4. — Schønau, Saml. af danske lærde Fruentimmer. 1753. p. 27—97. 1529. — Birchs Billedgallerie f. Fruentimmer. I. 1793. p. 100—1. — Rørdams Universitetshistorie. 1537—1621. III. p. 484—86. — Vejle Amts Aarbøger. 1917. p. 20—33.

Honori et amori, memoriæ comitis [Henr.] Holchii. Zur Antwort auff die lahme Fratzen eines Diffamanten, der sich doch nicht nennen darff. U. St. o. A. [1633]. 4.

Frue Mariæ Belows sidste Villie oc Begiering — dateret $^{12}/_{7}$ 1651, der tillige indeholder hendes Levnet, er trykt i Frantz Nielssøns ovenfor nævnte Ligprædiken — og desuden hos Schønau. p. 83—97 samt i O. Wolffs Journal. 1815. II. p. 30—39.

Latinsk Brev af $^{3}/_{11}$ 1598 til Holger Rosenkrantz i Kirkeh. Saml. 3. R. V. p. 718.

Bendahl, Friderich Christian, er f. i Landsbyen Benda paa Java c. 1745, blev optaget 1762 af Kaptajn Hjelte, der førte det asiatiske Kompagnis Fregatskib »Prins Frederik af Danmark«, og da han kom ombord, fik han Navnet »April« efter den Maaned, hvori han blev reddet. Efter at være bragt til Danmark blev han $^{15}/_{5}$ 1765 døbt i Nicolaj Kirke med Navnet: Friderich Christian Bendahl. Han levede i 16 Aar som Tjener i Kbh., kom

1781 med Justitsraad Th. Eichel Bartholin til Nykøbing S., hvor han senere blev Konsumptionsbetjent. † 1817.

Han var gift, men Hustruens Navn kendes ikke.

Hist. Meddel. om Kbh. V. p. 309—12. 396—98.

Hans Autobiografi, der muligvis skyldes ovennævnte Th. Eichel Bartholin, er trykt i Patrollen. 1765. Nr. 23 og paany i Hist. Meddel. om Kbh. V. p. 312—17; jfr. VI. p. 614—15.

Bendix, Christian Constantin, er f. 1712, Søn af Jøden Abraham Bendix, der $^{3}/_{12}$ 1727 tilligemed sine 3 Sønner blev døbt i Slotskirken af den tyske Hofpræst Georg Joh. Conradi, ved hvilken Lejlighed baade Kongen, Dronningen, Kronprinsen, Kronprinsessen o. fl. højtstaaende Personer var Faddere. B. var gift, men Hustruens Navn kendes ikke; han levede i Fattigdom, da han udgav nedennævnte Skrift.

Aandelig Trøst ved den hellige Daab, og med Frelseren Christo Jesu giorte Pagt; ved Guds Naades Biestand og den hellige Skriftes Læsning. Kbh. 1770.

Bendix, Peter Christian, se: Erslew.

Bendsen, Christian, mon den Christen Bendsen, der døde $^{31}/_{3}$ 1768 som Postmester i Korsør i en Alder af 63 Aar?

V. Richter, Danske Postembedsmænd 1750—1906. 1907. p. 7.

Den ubesindige Kierlighed. Comedie udi 5 Acter. Kbh. 1749.

Bendtsen, Bendt, se: Erslew.

Bendtsen, Carl Christian, er f. $^{27}/_{1}$ 1745 i Jægersborg, Søn af kgl. Jæger Peder Bendtsen og Bodil Rasmusdatter. Han blev Student fra Frederiksborg Skole 1764, tog 1765 Baccalaurgraden og $^{15}/_{6}$ 1768 teol. Examen med Haud., var 1772—76 Alumnus paa Elers Kollegium og kaldtes $^{2}/_{12}$ 1775 til Sognepræst i St. Jørgensbjerg. $^{3}/_{12}$ 1784 forflyttedes han til Øster- og Vester-Hersted, hvor han † $^{31}/_{5}$ 1809.

Han ægtede 1774 Gunild Dorothea Nyholm (f. $^{8}/_{3}$ 1754, † $^{24}/_{8}$ 1836 paa Vallø), Datter af Sognepræst til Slaglille og Bjernede Christopher Nyholm (f. $^{30}/_{7}$ 1712, † $^{14}/_{6}$ 1778) og Elisabeth Birgitte Schrøder (f. $^{29}/_{8}$ 1727, † $^{7}/_{2}$ 1794).

Wiberg. I. p. 618. — Nyholm, Familien Nyholm. 1897. p. 35. — R. R. Vestergaard, Elers Collegiums Hist. 1891. p. 165. — Univmatriklen. III. p. 244. 260.

Dissertationis de origine civitatis particula 1ma et 2da. Hauniæ. 1773—74. [Resp. I. Christ. Nyholm, II. Joh. Gude].

Christnes Omgang i Kierlighed. En Prøveprædiken over Rom. 13. 10. Kbh. 1773. [Anm. i Fort. o. Trykkefrihedsskr. III. p. 268].

Bendtsen, Frederik Carl, se: Erslew.

Bendtsen, Lorentz, var Sejl- og Kompasmager i København.

Den nye Danske Søe-Bog. Eller Styrmands og Loedsmands Haand-Bog. Som er een Beskrivelse over Dybhederne, hvorpaa og derfra man kand see visse Stæder og Lande, Strømmenes Løb og alle de Stæder, hvor man haver Anker-Grund, saa og Dybderne af Grundene paa alle Bankker, Klipper og Riff udi den Østerske og Norderske Søefart. Udtrokken af de nyeste Søe-Bøger, og med stor Fliid sammensat, fremstillet og oversat af Hollandsk paa Dansk. Kbh. 1745.

Styrmands og Loedsmands Haand-Bog. Er en Beskrivning paa de Dybheder, hvorpaa endeel Lande eller Custer kand sees, saa og Strømmenes Løb, og alle Stæder, hvor mand haver Anker-Grund, tillige med Dybhederne, paa alle Grunde og paa alle Banker, Klipper og Rif, udi den vesterske Søefart. Af Hollandsk paa Dansk oversat og forbedret. Kbh. 1746.

Bendtsen, Poul, er f. 1723, blev 1739 Student fra Frederiksborg Skole. 1743 blev han 3dje Lektiehører ved samme Skole, tog 1752 Magistergraden og blev 1758 Konrektor og succederende Rektor, 1766 virkelig Rektor. † $^{30}/_{10}$ 1789.

Han ægtede Anna Gjertrud Simonsen.

Worm. III. p. 68. — P. Bendtsen, Efterretn. om Frederiksborg Skole. 1822. p. 24—25. — Frederiksborg Skoles Progr. 1897. p. XV. — Univmatriklen. II. p. 600.

Denodatio quæstionis spinosæ ex historia geographica desumptæ quæ circa notitiam veterum de America versatur. Diss. Hafniæ. u. A. 4. [Resp. Arn. Mart. Haar].

Disqv. critica circa quæstionem historico-biblicam, num aliqvando Job revera exstiterit. Pars I—III. Hauniæ. 1742—44. 4. [Resp. I. Folchm. Danchel, II. Ol. Rose, III. Thom. Edv. Sylov].

De usu ἀγράφων imprimis terminorum in theologia. Havniæ. 1747. 4. [Resp. Marcus Flindt].

Taksigelse for Guds naadige Forsyn og Varetægt besynderlig i denne Tid over Hs. Maj. Kongen og det ganske Land, fremlagt i en Tale, holdet paa Kong Christian den Syvendes Fødsels-Fest d. 29. Jan. 1772 i den Kgl. Latinske Skole i Friderichsborg. Kbh. u. A. 4.

Benedicht, A. Mauritius, betegner sig paa sit nedennævnte Skrift som L. M. (formodentlig »ludi magister«); det er tilegnet hans »fautoribus et mæcenatibus« Corf. Ulfeld til Egeskov og Knud Ulfeld til Huertugt.

Colloqvium duorum discipulorum Hierosolyma Emauntum euntium nec non Christum, ejusque concionem carmine concentum. U. St. 1643. (7 Bl.).

Benedicht, Lorentz. Hans Fødselsaar kendes ikke saa lidt som hans Afstamning. Hans Navn forekommer første Gang 1551, og 1559 synes han at have erhvervet sig Hans Vingaards Bogtrykkeri. Han var baade Bogtrykker, Forlægger og Bearbejder af endel af de Skrifter, der udgik fra hans Officin. 1564 blev han fritaget for al Skat, Accise og Tynge og ved kgl. aabent Brev af $^{24}/_{11}$ 1565 (Rørdams Universitetets Historie. IV. p. 207—9) fik han Eneret paa at trykke alle Bøger, som udkom i Danmark, et Privilegium, som dog ikke blev opretholdt. $^{9}/_{1}$ 1577 fik han Lov til at trykke den danske Bibel (jfr. Kirkehist. Saml. VI. p. 287), men den udkom ikke. For Universitetet trykte han 1563—74 og 1584. I sin Alderdom opholdt han sig i Roskilde, hvor han havde et Vikarie. Man har villet antage, at der var to Bogtrykkere af dette Navn og at den ældste af dem var død 1580, men det er urigtigt.

B. ægtede 1. Hans Vingaards Enke, rimeligvis Karine Nielsdatter. 2. Dorothea Christensdatter og havde en Søn Benedict Laurentsen, der ogsaa var Bogtrykker i Kbh.

C. Nyrop i Biograf. Lex. II. p. 59—60. — Seidelin, Læsendes Aarbog. 1800. p. 15—17. — Rørdam, Lyskanders Levnet. p. 275—76. — Stolpe, Dagspressen i Danmark. I. — Rørdams Universitets Hist. 1537—1621. II. p. 240 ff. 677 ff. — C. Nyrop, Den danske Boghandels Hist. I. p. 118—22. 126. — R. Paulli, Lorentz Benedicht. 1920.

Nogle merckelige Bøner, kortelig at Bede: Desligeste nogle deylige Spraack aff den hellige Scrifft Til it Gensuar aff Gud. Kbh. 1552. (rimeligvis besørget af B. selv. Aarstallet skal sikkert være 1562).

Søkartet offuer Øster oc Vester-Søen, udi huilcken mand finder paa det allerflitigste aff de beste Piloter optegnet oc bescreffuen all Søens leylighed oc skickelse. Oc er denne Søkart colligeret oc uddraget aff de allerbeste Carter mand kand finde, oc huert Koers besynderlig set udi sin sted. Met skiøne Figurer som der til ere tienstactige formeret: Alle Skippere, Styrmend oc andre, som bruge Seylatzen til villie oc tieniste Fordansket. Kbh. 1568. 4. [Overs. og Bearbejdelse af: Dit is die Caerte van der See om oost ende west te seylen. Antwerpen. 1566]. (jfr. Thor-

oddsen, Gesch. d. isl. Geographie. I. 1897. p. 232—33; Hist. Tidsskr. 8. R. VI. p. 485—89). — Søkartet offver Øster oc Vester Søen. Prentet i Kbh. aff Laurentz Benedicht. Med Indledning og Oplysninger ved Johs. Knudsen. Kbh. 1915. [Anm. i Het boeck. 2. Reeks. 1917. p. 241 (af C. P. Burger)].

En dansk og tysk Psalmebog. 1582. (Af denne haves to forskellige Udg. uden Titelblad, hvoraf den ene sandsynligvis er Udg. 1582, jfr. R. Paulli, Lor. Benedicht. p. 121. 123. En senere Udg. udkom u. T. Geistliche Psalmen, Lieder und Lobgesänge, so gemeinlich in der christlichen Kirchen gesungen werden. Aandelige Psalmer, Viser oc Loffsange, som siunges almindelige udi den Christne Kircke. Kbh. 1632. (B.'s Navn findes her under Fortalen). (jfr. Bibl. Dan. I. p. 327).

En Astronomische bescriffuelse: Hvor udi tilkiende giffues Menniskens Natur oc Tilbøielighed, effter de XXVIII Stiernernis oc de XII Tegns Udrettelse: Desligeste effter de VII Planeters, de XXXVI Himmelske Billeders oc de XII Maaneders Virckelse. Om Lycke oc Ulycke, som Mennisken kand tilfalde oc vederfaris. Desligeste den lille Physiognomi, at kiende paa Menniskens Ledemoder, skickelse oc skabelse, huad Natur oc Complexion de ere udaff, enten ond eller god. Met smucke Figurer beprydet. Findis her ocsaa en Part af Geomanci. Kbh. 1594.

Luc. Martini, Alle christelige oc dydelige Jomfruers Ærekrantz. Met Jo. Avenarii Fortale. Kbh. 1594. — Kbh. 1604. — Lübeck. 1604. — Kbh. 1614. — Kbh. 1622. — Kbh. u. A. [hos Peder Haake]. — Sorøe. [hos Peder Jensøn]. (jfr. Bibl. Dan. I. p. 297; Overs. er anonym). (jfr. Iris og Hebe. 1798. IV. p. 17—23, hvor der anføres en Udg. Kbh. 1593).

Joh. Spangenberg, Ecteskabs Ordens Speyl oc Regel. Nu paa Oluff Bagers Bekostning udset paa Danske. Kbh. 1601. (jfr. Vedel-Simonsen, Bidrag t. Odense Bys Hist. 1842 ff. III. p. 132).

Hos Lyskander (Rørdams Udg. p. 275) nævnes desuden Selectissimarum orationum lib. I. 1599 og Scala coeli ad Rempublicam Hafniensem. 1583.

Benediktsson, Bogi, var en rig islandsk Bonde; han havde Tilsyn med Trykkeriet paa Hrappsey. † 1803.

Han ægtede 1. Þrúdr Bjarnadóttir, Datter af Bjarni Petursson paa Skarð. 2. Kristín Bjarnadóttir. 3. Sigrið Jónsdóttir, Datter af Sognepræst i Stafholt Jón Jónsson.

J. Espolin, Íslands árbækur. XI—XII. 1855.

Kongs Christians þess fimmta norsku lög, á íslendsku útlögd. Hrappsey. 1779. 4. [Efterskriften, hvor Oversætterens Navn angives, er dateret $^{28}/_{6}$ 1780]. [Anm. i L. Eft. 1781. p. 644].

Bengtsen, Peder.

Høvedsmandens Jephtæ Daatters Svane-Sang over sit unge Livs sørgelige Opofring. Trykt i dette Aar. U. St. o. A. [Anført hos Fasting. p. 46].

[Optr. i Tvende bibelske Viser i Anl. af Dommernes Bogs 11. Capitel. Den Første om den Høvedsmand Jephtæ Løvte. Den Anden: Jephtæ Daatters Svane-Sang. Haderslev. u. A.; jfr. Hj. Pettersen, Bibl. Norvegica. III. p. 516].

Bennestad, Jens Thommesen.

Sex nye aandelige Psalmer, hvoriblandt Morgen- og Aften-Psalmer, tilligemed hosføjede Bønner. Christiansand. 1781.

Bensen, Anders. Om ham vides kun, hvad der findes i Anmeldelsen af det ene af hans Skrifter, at han var »en gammel, fattig Nordmand«, der levede i Kbh.

*Den sande Vei til Christendommen, indbefattet i en sandfærdig Beskrivelse om Verdens slette Levemaade, mens de leve i dette dødelige Liv og Oplysning for de Siele, som vil omvende sig med Hiertens Anger og Fortrydelse, de alle blive salige. Sangviis forfattet. Kbh. 1791. [Anm. i Kritik og Antikr. 10. H. p. 693].

*Bønner for Guds Børn baade Morgen og Aften. Kbh. 1792. (jfr. Østs Interimsblade. 1826—27. p. 36).

Bentsen, Oluf (Bentsonius Coroniensis), er f. i Landskrona. 1620 blev han Student fra Roskilde Skole. $^{7}/_{4}$ 1624 blev han nederste Kapellan til Vor Frue Kirke i Kbh. og 1629 Sognekapellan i Køge. 1625 tog han Magistergraden og 1633 blev han Sognepræst i Køge. 1643 resignerede han, men senere paa Aaret udgik Kongebrev ($^{11}/_{8}$ 1643), at han maatte bekomme et andet Kald. (jfr. Rørdams Kirkelove. III. p. 312—13). Han blev siden Sognepræst i Tøndelse i Halland, hvor han † 1648.

Han ægtede 1. Ingeborg Hendrichsdatter († 1633). 2. Karine Anchersdatter, Datter af Borger i Køge Ancher Hansen († 1650). Hun blev paa Grund af Hor og Ægteskabsbrud $^{10}/_{5}$ 1647 forvist fra Landet.

S. N. J. Bloch, Roskilde Skole. III. 1844. p. 20. — Nord. Ugeskrift f. en forbedret Retskrivnings Udbredelse. 1837. p. 72. — Kirkehist. Saml. V. p. 176—77; 3. R. I. p. 451—52. 491. — Personalhist. Tidsskr. II. p. 312; III. p. 259. — Univ-matriklen. I. p. 46.

Liigpr. af Ps. 73 i Kiøge K. 19. Oct. 1633 offuer Elisabeth Bilde til Nørre gamle Kiøge. Guds Børns ypperste Gode. Kbh. u. A.

Alle bekymrede Guds Børns, trygge oc sickre Tilfluct, under Guds høye beskermelse, wdi en christelig Lijgprædicken, udaff d. 91. Dauids Psalme, forhandlet, der Ottho Giøe til Turebygaard, hans Sal. Lijg bleff hæderlig nedsat udi Kiøge Kircke d. 14. Maij Aº 1642. Kbh. 4.

Bentz, Johann Daniel, var en Strassburger, der 1655 opholdt sig i Sorø, da han udgav nedennævnte Digt.

Triumph-Lied! Dem Herren Friderich dem Dritten, König in Dennemarck wie auch der Fr. Sophia Amalia bey der Huldigung des Hertzog Christian von glückwünschenden Zungen zu Ehren gesungen. Kph. 1655. (Navnet under Fortalen).

Bentzen, Carl Frederik Vilhelm, er f. c. 1784; han blev Sekondlieutenant $^{14}/_{9}$ 1804, Premierlieutenant $^{26}/_{2}$ 1808, R. af D. $^{28}/_{1}$ 1809 og s. A. $^{11}/_{5}$ sat à la suite for at ansættes ved Landkadetkorpset. $^{11}/_{12}$ 1811 blev han Stabskaptajn ved dette Korps. † $^{1}/_{10}$ 1813.

Hans Hustru, Ane Sophie Bentzen, overlevede ham.

Østs Interimsblade. 1826—27. p. 37.

v. Grandmaison, Den lille Krig eller de lette Troppers Tjeneste i Felten. Udg. i det Tydske med Anmærkninger af Jul. v. Vosz. Oversat i Dansken. Med en Fortale af [Jo.] v. Ewald. Kbh. 1810.

Bentzon, Adolph Carl, er f. c. 1751 (næppe 1739) i Norge, Søn af Sognepræst Johan Bentzon og Inger Margrethe Blichfeldt. Han blev 1769 Student fra Kristiania Skole, tog 1773 Baccalaurgraden, var 1773—78 Alumnus paa Valkendorfs Kollegium, 1780—82 Overskibskirurg i Flaaden, tog 1780 medicinsk Examen med non og s. A. den medicinske Licentiatgrad, var 1784—85 medicinsk Kandidat paa Frederiks Hospital og udnævntes $^{20}/_{5}$ 1785 til Distriktskirurg i Hedemarkens Amt. † $^{11}/_{2}$ 1799, ugift.

Ingerslev, Danm. Læger. II. p. 612. — Carøe, Den d. Lægestand. Dokt. og Licent. p. 11. — H. J. Helms, Valkendorfs Kollegiums Hist. 1917. p. 279. — Univmatriklen. III. p. 294. 324.

Specimen acad. sistens systema micro-cosmicum. Hafniæ. 1774. [Resp. Joh. Staarup].

Speciminis academici de materia medica in genere part. I—II. Hafniæ. 1775—76. 4. [Resp. I. Joh. Galschiøtt, II. Nic. Wandel].

Bentzon, Adrian Benjamin, se: Erslew.

Bentzon, Arrild Jørgensen (Aurelius Georgii), er f. $^{3}/_{12}$ 1639, Søn af nedennævnte Sognepræst i Næsby og Tyvelse Jørgen Lauridsen Nyløs. B. blev 1647 sat i Skole i Helsingborg og 1651 overført til Herlufsholm. 1656 dimitteredes han til Universitetet og tog 1660 teol. Examen med Laud. og s. A. den homiletiske Prøve med samme Karakter. 1664 blev han Subrektor ved Vor

Frue Skole i Kbh. 1665 (ikke 1666) tog han Magistergraden og kaldtes $^{24}/_{9}$ 1668 til Sognepræst for Tyrsted og Uth. 1678 blev han Provst i Hatting Herred. † $^{23}/_{9}$ 1681.

Han ægtede 1670 Sidsel Friis, Datter af Sognepræst til Frue Kirke i Aarhus Christen Friis († $^{3}/_{10}$ 1664) og Karen Clemensdatter. Hun ægtede efter B.'s Død dennes Efterfølger, senere Sognepræst til Aarhus Domkirke Jeremias Anchersen (f. $^{12}/_{3}$ 1650, † $^{1}/_{5}$ 1719).

Universitetets Ligprogram $^{24}/_{7}$ 1682. — Wiberg. III. p. 393. — Leth & Wad, Dimitt. fra Herlufsholm. I. p. 52; II. p. 145—48. — Universitetsmatriklen. I. p. 265. 330.

Dno. Petro Retz dno. de Tygestrup. Hafniæ. 1666. Fol.

Memoria vitæ officiorum atque præcipuorum in literariam patriæ rempublicam meritorum viri nobilissimi clarissimi Georgii Hilarii scholæ Metropolitanæ, quæ Hafniæ est, rectoris qvondam Honorarii. A. B. Hafniæ. 1686. Fol. (Anonym). [I Fortsættelse deraf følger Jens Bergendal, Sørgeligste dog skyldigste Æris-Minde [over samme]. 1686].

Han efterlod i Haandskrift et Digt »Christus patiens« (nu i Rostgaards Manuskriptsaml. Nr. 57. 8vo paa Universitetsbiblioteket, jfr. Kirkeh. Saml. 3. R. III. p. 500).

Benzon, Bendix; mon den (Universitetsmatriklen. II. p. 94 nævnte) Benedictus Absolonis, der 1679 blev Student fra Bergens Skole? Senere blev han Konrektor ved Kristiania Skole.

Diss. historico-philologica de Tunica Christi. Hafniæ. 1683. 4. [Resp. Nic. Vilhadi Schevius].

Eteosticha novæ Academiæ Hafniensi inscripta cum Christiani V natali XV Aprilis consecraretur. (Hafniæ. 1692). Fol. (1 Bl.).

Velfortient Ære-Minde over Hans Rosing, Biskop over Christiania Stift, da hans efterlatte Legeme i vor Frelseres Kierke d. 9. May 1699 blef nedsat. Christiania. Fol.

Et latinsk Digt af ham findes i L. I. Quislin, Solatium relapsorum. Christiania. [1697].

Benzon, Caspar Herman, se: Erslew.

Benzon, Frederik Wilhelm Caspar, se: Erslew.

Benzon, Hans Peter, er f. $^{10}/_{1}$ 1749 paa Sohngaardsholm, Søn af Konferensraad Johannes Benzon (f. $^{3}/_{3}$ 1712, † $^{7}/_{6}$ 1784) og Friderica Sophia de Witt (f. $^{7}/_{11}$ 1722, † $^{24}/_{12}$ 1784). Han var 1766 Premierlieutenant i Rytteriet, blev Kammerjunker, Oberstlieute-

nant og Told- og Konsumtionskasserer i Nakskov. † 5/12 1817 paa Frederiks Hospital.

Han ægtede 1. 24/11 1769 Komtesse Ida Louise Holck (f. 1741, døbt 4/8, † 3/4 1772). 2. 29/10 1773 Antoinette Charlotte Christiane v. Arenstorff (f. 9/10 1756, † 16/1 1813), Datter af Landsdommer i Nørre-Jylland Frederik Arenstorff og Øllegaard Sophie Ide v. Rantzau. Ægteskabet opløstes 1791. 3. 20/12 1793 Anne Margrethe Barfoed, f. Bech (f. 19/5 1763, † 10/11 1815), Enke efter Købmand i Nakskov Christian Barfoed (f. 11/12 1741, † 15/3 1791). 4. Jochumine Nicoline Dorothea Tronier (f. 20/2 1788, † 17/3 1841), fra hvem han blev separeret.

Hauch-Fausbøll, Stmtvl. over den adel. Slægt Benzon. 1914. p. 15.

Tale paa Formælings-Dagen d. 8. Nov. 1766 holden ved Sorøe Ridderlige Akademie — i Taler paa Kong Christian den Syvendes og Dronning Caroline Mathildes Bryllups-Dag d. 8. Nov. 1766, holdne ved Sorøe Ridderlige Akademie. Sorøe. 4. [Anm. i L. Eft. 1768. p. 253; Krit. Journ. 1768. p. 36].

Benzon, Jean M., nævnes i Th. Bartholin, Acta medica. 1673 ff. IV. p. 201 som Forfatter til et ellers ukendt Skrift.

Campagne Royale, dedié au Roy. Hafniæ. 1676. Fol.

Benzon, Jens, se: Erslew.

Bentzon, Jens Winther, se: Erslew.

Benzon, Lorents Jacob, er f. 1740 (døbt 12/1) i Stubbekøbing, Søn af Byfoged Christian Benzon (f. 1699, † 1765) og dennes anden Hustru Gjørvel Cathrine Bildsøe († 1740). B. blev Student 1758 fra Nykøbing Skole, tog 1761 Baccalaurgraden og var i nogle Aar Alumnus paa Valkendorfs Kollegium. 15/12 1768 tog han teol. Examen med Laud. og kaldtes 3/7 1771 til residerende Kapellan i Nakskov, hvorfra han 2/1 1777 forflyttedes til Vestenskov og Kappel som Sognepræst. † 29/6 1799.

Han ægtede 1. 26/5 1773 Sophie Amalie Suhr (f. 18/7 1753, † 30/10 1780), Datter af Sognepræst i Utterslev Jochum Brochdorf Suhr (f. 30/11 1710, † 26/9 1767) og dennes anden Hustru Cæcilie Margrethe Vandel († 1769). 2. 15/6 1781 Karen Sophie Seidelin (f. 1760, † 26/6 1782), Datter af Sognepræst i Gloslunde og Græshave Hans Seidelin (f. 6/4 1701, † 1/6 1790) og Magdalene Christine Sidel-

mand († 1799). 3. 1783 Dorothea Bertelsen (f. 1764 (døbt 6/7), † 5/6 1808), Datter af Forpagter Christoffer Bertelsen paa Aalstrup.

A. Jantzen i Biograf. Lex. II. p. 76—77. — P. Rhode, Saml. til Laalands og Falsters Hist. 2. Udg. 1859. I. p. 111—12. 226. — Rahbek og Nyerup, Den danske Digtekunst under Frederik V. p. 185—86. — Wiberg. III. p. 530. — Stamtavle over Slægten efter Niels Benzon. 1897. p. 11. — Lat. Gravskrift i L. Eft. 1799. p, 508—9. — Univmatriklen. III. p. 181. 218.

Diss. de voce ראם Part. I—II. Hafniæ. 1761—62. [Resp. I. Jens Schmidt, II. Herm. Hegelahr].

Diss. physico-juridico-biblica de pecudibus Jacobi artificiosis. Part. physica. Hafniæ. 1763. [Resp. Joh. Pt. Rosenstand Goiske]. Part. jur. I—II. Hafniæ. 1764—65. [Resp. I. Nic. Petr. Teilmann, II. Joh. Wilh. Bagger]. (Disse Disp. haves desuden med samlet Titelblad: Hafniæ. 1765).

Egne Tanker og Erfaringer optegnede til Religionens Tjeneste af en Præst. Kbh. 1773. (Anonym). (Dette Skrift er at betragte som en Indledning til et større Skrift, af hvilket der kun udkom 3 Ark u. T. Egne Tanker og Erfaringer til Religionens Tjeneste. Første Forsøg — uden egl. Titelblad). [Anm. i Fortegn. o. Trykkefrihedsskr. III. p. 411; Krit. Journal. 1773. p. 455; paa denne sidste Anmeldelse svarede B. (under Mærket f—g) i et særligt trykt Anhang til vedk. Nr. af Krit. Journal m. T. Billig Betragtning over en ubillig Dom].

Sørge-Tale over Hr. Laur. Satterup, Provst for Lollands Sønder-Herred, holden i Nakskov for det lollandske Læse-Selskab d. 6te Febr. 1788. Odense. 1788.

*Sørgetale over Fru Frederikke Juliane Chr. von Ely, fød Baronesse af Knuht. Kbh. 1790.

I Forsøg i de skiønne og nyttige Videnskaber. 3. Stykke. p. 33—48. Om Skabningen. [Anm. i L. Eft. 1765. p. 332]. — 4. Stykke. p. 1—10. Ode om Algodheden. [Anm. i Badens maanedl. Tillæg. 1767. p. 1; B. G. Sporons Breve i Anl. af nyudkomne Skrifter. 1767. p. 28, jfr. 1768. p. 1; L. Eft. 1768. p. 203. — jfr. Rahbek og Nyerup, Udsigt over dansk Digtekunst under Christian VII. p. 76 ff.; M. Hammerich, Ewalds Levnet. 3. Udg. p. 151; Dansk Minerva. V. 1817. p. 4 ff.].

I Korte Afhandlinger over vigtige Sandheder, udg. til Forsøg ved det Lollandske Læse-Selskab. Kbh. 1782. p. 99—182. Den christelige Religions underfulde Udbredelse som en Bekræftelse paa dens Guddommelighed. (jfr. nedenfor L. Satterup og N. R. Suhr).

Benzon, Niels, er f. 1609 i Randers, Søn af Borgmester og Købmand Bent Hansen Benzon (f. 1540, † 22/5 1622) og Karen Poulsdatter. 1629 blev han Student og rejste derefter udenlands for at studere Medicin. 1630 opholdt han sig ved Universitetet i Groningen, 1631 i Leyden og immatrikuleredes 2/3 1633 ved Universitetet i Padua. Her var han 1633 og 1634 Consiliarius

for den tyske Nation og 1636 Universitetets Syndikus og Prorektor. 1637 blev han af Dogen i Venedig slaaet til Ridder af St. Marcus og optaget i den venetianske Adelsstand. $^{15}/_{12}$ s. A. tog han den medicinske Doktorgrad i Basel og blev optaget i det derværende medicinske Fakultet. Efter sin Hjemkomst nedsatte han sig 1639 som praktiserende Læge i Aalborg. 1658 blev han optaget som Medlem af det medicinske Fakultet. B. var dels ved Arv dels ved sit Giftermaal en formuende Mand; han ejede saaledes Bjørnkjær, Korsøgaard, Højriis (som han afhændede 1664), samt Vaargaard. † $^{12}/_{8}$ 1674.

Han ægtede $^{15}/_{11}$ 1640 Mette Nielsdatter (f. c. 1605, † $^{23}/_{6}$ 1687), Datter af Borgmester i Randers Niels Jacobsen og Maren Peders Datter Lasson.

G. L. Wad i Biograf. Lex. II. p. 77—78. — Hofman, Pd. Lassons Fundationer. 1753. p. XIV og 16—18. — Hofman, Hist. Efterretn. om Danske Adelsmænd. III. p. 276—77. — Iris og Hebe. 1805. IV. p. 108—9. — Th. Bartholin, Orationes varii argumenti. 1668. p. 278—80. — Danske Herregaarde. XIII. Højris. — Herholdt, Archiv f. Lægevidsk. Hist. 1823. p. 183. — Bibl. f. Læger. 4. R. XIV. p. 195—96. — Ingerslev, Danmarks Læger. I. p. 370—71. — D. O. H. Cold, Lægevæsenet under Chr. IV. 1858. p. 89. — A. H. Nielsen, Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg. 1880. p. 271—73. — Carøe, Den d. Lægest. Dokt. og Licent. p. 12. — Personalh. Tidsskr. 5. R. VI. p. 263. — Hauch-Fausbøll, Stmtvl. over den adel. Slægt Benzon. 1914. p. 3. — Universitetsmatriklen. I. p. 95.

Disp. medica de dysenteria. Lugd. Batav. 1631. 4. [Præs. Adolf. Vorst].

Diss. inaug. de catarrho. Basileæ. 1637. 4.

Theoria iatrica affectuum septentrionales cum primis divexantium. Basileæ. 1638. 4. [Resp. Joh. Frid. Zwinger].

I Th. Bartholins Acta medica. 1673 ff. IV. p. 75—83. Observationes medicæ miscellæ ex ejus schedulis.

Benzon, Niels, er f. $^{1}/_{5}$ 1646 i Aalborg, Søn af foregaaende. 1656 kom han i Aalborg Skole, hvorfra han $^{17}/_{5}$ 1658 flyttedes til Herlufsholm. 1660 blev han Student herfra og tog $^{30}/_{4}$ 1664 teol. Examen med Laud. $^{27}/_{8}$ s. A. rejste han udenlands til Tyskland, Italien, Frankrig, England, Holland og Østerrig. $^{8}/_{9}$ 1668 blev han immatrikuleret ved Universitetet i Leyden som studiosus juris og tog smstds. $^{15}/_{3}$ 1669 den juridiske Doktorgrad. S. A. vendte han hjem og overtog Bestyrelsen af Faderens Ejendom Vaargaard. $^{6}/_{8}$ 1675 blev han Assessor i Rentekammerkollegiet og succederende Medhjælper for Generalprokurøren. 1679—85 forestod han Brevkammeret og adledes $^{15}/_{12}$ 1679. $^{12}/_{5}$ 1682 blev han Admiralitetsraad, $^{6}/_{5}$ 1684 Kancelliraad og virkelig Kammerraad,

1/8 1685 Generalprokurør og Justitsraad, 17/8 1688 Etatsraad, 29/1 1704 Vicepræsident i Kommercekollegiet, 30/12 s. A. Gehejmeraad, 1/11 1705 Ridder af Dannebroge. 1692 var han bleven fritaget for sine Forretninger i Rentekammeret. Han ejede Vaargaard, Mørkegaard, Gjeddesdal, Aggersvold og Aastrup. † 14/1 1708. Hans efterladte Bogsamling (trykt Fortegnelse) blev bortsolgt ved Auktion 4/6 1708.

Han ægtede 1. 10/12 1675 Else Scavenius (f. 15/4 1659, † ved Operahusets Brand 19/4 1689), Datter af nedennævnte Generalprokurør Peder Scavenius. 2. 20/3 1691 Anna von Meulengracht (f. 8/7 1656, † 14/3 1723), Datter af Hans v. Meulengracht til Svendstrup og Birgitte Horsters og Enke efter ostindisk Købmand Henrik Schupp (f. 4/8 1634, † 4/4 1690).

G. L. Wad i Biograf. Lex. II. p. 78—80. — Universitetets Mindeskrift 21/2 1708. — Bircherods Dagbøger, v. Molbech. 1846. p. 528. — Aalborg Skoleprogram. 1840. p. 9. — Meddel. fra Rentekammerarkivet. 1871. p. V—IX. — A. D. Jørgensen, Udsigt over de danske Rigsarkivers Hist. 1884. p. 56. 170. — Danske Herregaarde. VI. Frydendal. XV. Gjeddesdal. — Personalhist. Tidsskr. II. p. 207; 2. R. IV. p. 9. — Leth & Wad, Dimitt. fra Herlufsholm. I. p. 58—59; II. p. 164—67. — Personalhist. Saml. I. p. 457. — Kirkehist. Saml. 5. R. V. p. 581. — Hauch-Fausbøll, Stmtvl. over den adel. Slægt Benzon. 1914. p. 4. — Univmatriklen. I. p. 293.

Disp. logica de centro logices, quod est syllogismus. Hafniæ. 1663. 4. [Præs. Joh. Gregor. Lemovicus].

Diss. juridica inaug. de repressaliis. Lugd. Batav. 1669. 4.

Benzon, Niels, er f. i Aalborg 14/9 1684, Søn af nedennævnte Peder Benzon. 1690 kom han til Viborg til en privat Informator, og 1693 blev han sat i Huset hos Rektor Niels Schive. 1701—3 studerede han ved det ridderlige Akademi i Kbh. 1704 rejste han udenlands til Tyskland, Frankrig og Holland og blev 8/9 1704 immatrikuleret i Leyden (Personalh. Tidsskr. IV. p. 53). 1705 vendte han hjem. 4/3 1704 havde han faaet Titel af Sekretær i det danske Kancelli. 19/1 1706 udnævntes han til Kancelliraad. Han ejede Herregaarden Havnø. † 30/12 1709. Han var fra sin tidligste Ungdom en ivrig Bogsamler; hans Bibliotek (trykt Fortegnelse) blev bortsolgt ved Auktion 15/6 1711.

Han ægtede 22/7 1705 Adelheid Magdalena von Schwanewedel (f. 10/5 1682, † 1734, begr. 11/8), Datter af Generalmajor Herman Frands von Schwanewedel (f. 1637, † 26/1 1697). Hun ægtede 29/4 1711 Landsdommer i Nørrejylland, Major Iver Nicolai Sehested (f. 1/9 1679, † 26/12 1752).

Chr. Bruun i Biograf. Lex. II. p. 80. — S. Lintrups Univprogr. [1713]. — Saml. til jysk Hist. og Topogr. 2. R. I. p. 444—53. — Personalhist. Tidsskr. 2. R. I. p. 277—90 (Ligtale, meddelt af G. L. Wad). — Hauch-Fausbøll, Stmtvl. over den adelige Slægt Benzon. 1914. p. 12.

Bibliotheca poetica nobilis cujusdam Dani. Lugd. Batav. 1704. — Appendix. U. St. o. A. (Anonym). (Dette Skrift var allerede Aaret efter dets Fremkomst udsolgt, og han modtog derfor flere Opfordringer til at udgive det paany; om en paatænkt Udgave ved Edv. Londemann jfr. For Kirke og Kultur. X. 1903. p. 607).

Augustas cunas principissæ Charlottæ Amaliæ natalitio hoc carmine adorare voluit. Hafniæ. 1706. Fol.

Han havde under Arbejde et Digterlexikon, som skulde indeholde Digternes »vitas, dignitates, mores, scripta aliaque non vulgaria«, men af dette Skrift er intet bevaret.

For Rostgaard gennemgik han et enkelt Bogstav til dennes Ordbog. (jfr. Chr. Bruun, Fr. Rostgaard. I. p. 122. 156).

Bentzon, Niels Ludvig Christian, se: Erslew.

Benzon, Peder, er f. $^{29}/_{9}$ 1652 i Aalborg, Søn af ovennævnte Niels Benzon († 1674). B. blev først sat i Aalborg Skole og senere i Herlufsholm, hvorfra han 1664 blev Student, tog 1666 Baccalaurgraden og var en Tid Alumnus paa Valkendorfs Kollegium. Han foretog en Udenlandsrejse for at studere Retsvidenskab og blev $^{22}/_{6}$ 1671 immatrikuleret ved Leydens Universitet. (jfr. Personalh. Tidsskr. II. p. 206). Ved sin Hjemkomst blev han Assessor i Kommercekollegiet og optoges $^{15}/_{12}$ 1679 i Adelsstanden. $^{10}/_{4}$ 1686 blev han Kancelliraad. Han ejede Herregaardene Havnø, Aagaard og Korsøgaard. † »meget hasteligen« $^{25}/_{6}$ 1701 paa Havnø.

Han ægtede 1. $^{8}/_{10}$ 1679 Drude Foss (f. 1658, † $^{16}/_{9}$ 1684), Datter af nedennævnte Biskop Matthias Foss. 2. $^{9}/_{8}$ 1688 Margrethe Rantzau († 1699, begravet $^{22}/_{6}$), Datter af Oberst Frants Rantzau til Estvadgaard og Helle Urne.

Leth & Wad, Dimitt. fra Herlufsholm. I. p. 61. II. p. 171—72. — Saml. til jysk Hist. og Topogr. 2. R. I. p. 438—43. — Personalh. Tidsskr. II. p. 209. — Hauch-Fausbøll, Stmtvl. over d. adel. Slægt Benzon. 1914. p. 12. — Univmatriklen. I. p. 319. 332.

Diss. I. de principiis humanæ naturæ. Hafniæ. 1667. 4. [Resp. Joh. Henr. Alsatus].

De scholis judicium breve. Hafniæ. 1668. 4. [Resp. Petr. Ramlosius].

Votum solenne in inauguratione Jo. Vandalini, episc. Selandiæ. Hafniæ. 1668. 4.

Bentzon, Peder, er f. $^{19}/_{1}$ 1695 i Slangerup, Søn af Sognepræst Niels Bentzon (f. c. 1645, † 1703) og Gundel Villumsen (f. 1664, † 1707). B. blev Student fra Nykøbing F. Skole 1714, tog 1715 Baccalaurgraden og var 1720—23 Alumnus og Inspektør paa Valkendorfs Kollegium. $^{7}/_{1}$ 1723 tog han teol. Examen med Laud. og kaldtes $^{15}/_{1}$ 1723 til Sognepræst i Vær og Nebel. 1726 tog han Magistergraden og $^{12}/_{10}$ 1746 blev han Provst i Vor Herred. † 1763 (begr. $^{27}/_{6}$).

Han ægtede 1725 eller 1726 Johanne Kirstine Berner) f. c. 1685, † $^{22}/_{2}$ 1769 i Horsens).

Wiberg. III. p. 644. — Stamtvl. over Slægten efter Niels Benzon. 1897. p. 5. — H. J. Helms, Valkendorfs Koll. Hist. 1917. p. 274. — Univmatriklen. II. p. 384. 390.

Ἕπτας thesium. Hafniæ. 1718. 4.

Observationum de excalceatione veterum specimen I—II. Hafniæ. 1720—22. 4. (Uafsluttet). [Resp. I. Sev. Seerup Fog, II. Car. Joh. Roderiqvetz].

Exercitatio de loco Act. cap. IIdi comm. 1. 2. 3. 4. Hafniæ. 1721. 4. [Resp. Henr. Henn. Broholm].

Berckentin, Christian August, er f. $^{8}/_{12}$ 1694 i Meklenborg. Han studerede i Kiel og blev senere Kammerjunker hos Dronning Louise. 1721 blev han sendt som Envoyé til Stockholm og fik Titel af Etatsraad. 1722 forflyttedes han til Wien. 1727 blev han Konferentsraad, 1730 Ridder af Dannebrog, 1731 Kammerherre og 1738 Gehejmeraad. 1740 kaldtes han hjem og blev Medlem af Konseillet samt første Deputeret for Finanserne og Direktør i General-Landøkonomi- og Kommercekollegiet. Aaret efter fik han Ordenen de la fidélité, 1747 blev han Ridder af Elefanten og Deputeret for de fattiges Væsen; 1750 udnævntes han til Greve og 1755 til Overhofmester hos Kronprins Christian. † $^{2}/_{7}$ 1758.

Han ægtede 1724 Susanne Margrethe v. Boineburg (f. 1697, † 1732).

E. Holm i Biograf. Lex. II. p. 82—84.

*Disp. de solennitatibus in genere. Kilonii. 1712. 4. [Præs. P. E. Vogt].

I A. Friis, Bernstorffske Papirer. II. 1907. p. 48—83 Brevvexling (1731—52) med J. H. E. Bernstorff.

Berg, Asmund, er f. c. 1746, blev Student 1765 fra Kbh.'s Skole og tog 1766 Baccalaurgraden. Han ernærede sig som Lærer i

Fransk og skal være død i Odense, hvor han i nogle Aar havde haft sit Ophold.

Univmatriklen. III. p. 252. 267.

Kort og tydelig fransk Grammatik. Kbh. 1779. [Anm. i L. Eft. 1782. p. 83].

Berg, Byrger Nielsen, er f. c. 1713, vistnok i Kbh., fra hvis lærde Skole han blev Student 1734. 1736 tog han filosofisk Examen.

Universitetsmatriklen. II. p. 552. 569.

Vitulam deam ejusque cultum vitulationem quomodo a Romanis aliisque in orbe vitulantibus festive peragitur in spectaculam producit diss. publica Ima. Hafniæ. 1738. 4. [Resp. Fr. Westphal].

Berg, Christopher, var Magister og Sognepræst i Varbjerg i Norge. Han † 1631.

Ligpr. udi Eyler Christoffersøns, Fogetz offuer Backeklosters Gods i Trundhiem Stifft, hans begraffuelse udi Warberg 5. Febr. 1628. Kbh. 1628. (jfr. Nyerup, Catal. over d. norske Videnskabersselsk. Saml. I. 1808. p. 446).

Berg [Berrig], Claus, er f. 1546 i Kbh., Søn af daværende Sognepræst ved Nicolai Kirke, senere Biskop i Oslo Frants Berg (f. c. 1500, † $^{2}/_{11}$ 1591) og Karine Lauridsdatter. 1555 blev han sendt til Odense Skole, hvorfra han blev Student 1565. 1570 rejste han til Tyskland og vendte først 1574 tilbage. S. A. fik han et Kanonikat i Hamar Domkapitel og blev Sognepræst til Ske i Baahus Len. 1580 overtog han Oslo Kantor-Embede mod at afstaa Ske Præstekald. 1590 blev han Decanus ved Oslo Kapitel. † 1614.

Han ægtede 1. $^{13}/_{2}$ 1575 Inger Jensdatter Bagge († $^{7}/_{5}$ 1593). 2. $^{2}/_{6}$ 1594 Elsebe Olufsdatter Theiste, der senere ægtede Peder Christophersen Rytter til Fosser.

Huitfeldt-Kaas i Biograf. Lex. II. p. 91—92. — Claus Bergs Beretning om sin Fæderne Herkomst i Danske Mag. I. p. 23—28. — Pontoppidan, Annales. III. p. 190. — Biskop Jens Nilssøns Visitatsbøger, v. Y. Nielsen. 1885. Fortalen. p. LXV—VI, CLIX—X. — Biskop Eysteins Jordebog, udg. af H. J. Huitfeldt. 1879. Fortalen. p. VII—IX. — A. C. Bang, Den norske Kirkes Gejstlighed. 1536—1600. 1897. p. 9—10. — Personalh. Tidsskr. 2. R. IV. p. 124. — Norsk Tidsskr. f. Geneal. og Personalhist. II. 1920. p. 16—18.

*Vise om Fru Sophie Juels Liv og Levnet. Kbh. 1585.

En Vise om Høybaarne Førstis og Konning Frederiks den Anden Leffnit, Endeligt og Afskeed fra denne Elendige Verden. Dictet oc tilschreffuit Axel Gyldenstjern til Lyngbygaard. Kbh. 1589.

En Vise om it Rosentræ, som mange Mand til Sorrig er omfaldet. Tilschreffuit Fru Karine Gyldenstiernis, Axel Gyldenstiernis, Statholderis i Norrig, Hustrue. [Kbh. 1589].

Et Calendarium perpetuum eller en evig Almanach: indeholdendis Aarstallid, de Rommerske naffne paa Maanidzdagerne, som kallis Kalendæ, Søndags Bogstaffuer, Gyldentallet, Cisio Janus, om de urørlige Fester oc hellige Dage det ganske Aar om Kring, Solens Opgang oc nedgang, dagens og Nattens lengd udi huer Maanet andstellet oc rettet effter den Poli elevation oc høghed, som er offuer Oslo i Norrig. Rostock. 1592. 4.

*En liden Viise-Bog. Kbh. 1605. (jfr. Fasting. p. 46).

I Danske Mag. I. p. 23—28: Claus Bergs Beretning om sin Fæderne Herkomst. [delvis optrykt i G. Treschow, Danske Jubel-Lærere. p. 2—6].

Om hans Arbejde med Oslo Stifts Jordebog (»den røde Bog«), fra Biskop Eysteins Tid, jfr. Biskop Eysteins Jordebog, udg. af H. J. Huitfeldt. 1879. Fortalen.

Berg, Frederik, er f. $^{16}/_{5}$ 1717 i Christiansand, Søn af Skipper Peter Frederiksen Berg og Anna Toftdal. 1734 blev han sat i Helsingør Skole, hvorfra han 1738 blev Student. $^{28}/_{9}$ 1744 tog han teol. Examen med Haud. og blev vistnok s. A. Hører i Randers. $^{3}/_{11}$ 1747 blev han kaldet til succederende Sognepræst i Virring og Essenbæk. 1768 Provst i Sønder-Hald-Herred. † $^{4}/_{11}$ 1787.

Han ægtede $^{11}/_{9}$ 1748 Hylleborg Cathrine Brunow (f. $^{25}/_{2}$ 1729, † 1789, begr. $^{27}/_{5}$), Datter af Formanden Niels Brunow (f. $^{19}/_{8}$ 1696, † $^{14}/_{8}$ 1774) og Maren Andersdatter Trige, f. Haasum (f. $^{6}/_{4}$ 1689, † $^{20}/_{4}$ 1762).

Wiberg. III. p. 592. — Randers Skoleprogram. 1872. p. 70. — Univmatriklen. II. p. 592.

Philadelphi Boanergis moraliske Haand-Bog eller et kort dog udførligt Udtog af det saa kaldede Moralisten Bibliothec. Af det Tydske i vort Danske Sprog oversatte, sammendragne og samlede. 1.—4. Bd. Kbh. 1751—60. (Oversætterens Navn findes under Fortalerne i de to sidste Bind). [Anm. i L. Eft. 1752. p. 114; 1754. p. 281; Lillies l. Eft. 1756. p. 304].

Berg, Hans, er f. i Østerbjerg i Aalborg Stift, Søn af Bonden Just Christensen og Anna Christensdatter. Han blev 1651 Student fra Metropolitanskolen og kaldtes 1660 til Sognepræst i Kjetterup og Gjøttrup i Thisted Amt. † $^{9}/_{1}$ 1682.

Han ægtede Dorothea Zimmermann (f. c. 1645, † $^{17}/_{12}$ 1716 i Lemvig), Datter af Sognepræst i Dronninglund i Hjørring Amt Mikkel Pedersen Zimmermann (f. 1612, † $^{28}/_{10}$ 1678) og Maren Nielsdatter Ryberg.

Wiberg. II. p. 84. — Univmatriklen. I. p. 233.

Nuptiis Dn. Selgenii Christierni Vindalicii, associantis sibi virginem Mariam Caspari, in Haffgaard, Dom. Trinitatis 1. celebrandis gratulatur. Hafniæ. 1657. 4.

Berg, Hans Michael, er f. i Roskilde $^{13}/_{4}$ 1712; han blev Student fra sin Fødebys Skole 1731, tog $^{21}/_{4}$ 1739 teol. Examen med Non og kaldtes $^{24}/_{7}$ 1744 til Sognepræst i Laurbjerg og Leerbjerg i Aarhus Stift, hvorfra han $^{1}/_{4}$ 1746 forflyttedes til Øster-Velling i Viborg Stift. † $^{20}/_{5}$ 1787.

Han ægtede $^{28}/_{11}$ 1744 Dorothea Cathrine Echløff.

Wiberg. III. p. 519. — 3. Till. til Geneal. Tidsskrift. 6. Aarg. 1906. p. 189. — Univmatriklen. II. p. 532.

Samling af alle de kgl. Forordninger, Placater og Rescripter, hvori det vigtigste indeholdes, som angaaer Geistligheden i Danmark, nemlig Biskopper, Provster, Præster, Capellaner, Degne, Skoleholdere og Candidatos ministerii deres baade obseqvia og jura. Aalborg. 1761. 4. [Af denne Bog udgav Jo. Wandall en forøget Udg. under sit eget Navn. Kbh. 1782—84. jfr. Bibl. Dan. II. p. 913].

J. O. Smag paa Sandhed og Dyd, hvorledes den ved en fornuftig Forberedelse og grundig Underviisning i den guddommelige Lære kan opvækkes hos unge Mennesker. Oversat af det Tydske. Aalborg. 1781. [Anm. i L. Eft. 1781. p. 408].

Berg, Jens Christian, se: Halvorsen.

Berg, Jens Jensen, er f. $^{29}/_{9}$ 1760 i Kbh., Søn af Kunstsmed Jens Hansen, der døde før Sønnens Fødsel, og Maren Westrup. Blev sat i Vaisenhuset, men 1776 fik han Lov at gaa til Søs og foretog s. A. en Rejse til Vestindien. Senere kom han i Asiatisk Kompagnis Tjeneste, foretog mange Rejser og gik siden over til det guineiske Kompagni, hvor han avancerede til Skibskaptajn. 1808 nedsatte han sig som Grosserer i Kbh. † $^{29}/_{7}$ 1813.

Han ægtede 1794 Wiguline Christine Macholt (f. $^{1}/_{4}$ 1768, † $^{18}/_{6}$ 1853), Datter af Proviantinspektør ved Sophie Magdalenes Hof Frederik Christian Macholt (f. c. 1737, † $^{3}/_{11}$ 1797) og hans første Hustru Sophie Hedvig Muusberg.

I Personalhist. Tidsskr. 4. R. III. p. 185—211 er hans Selvbiografi meddelt af H. W. Harbou.

Berg, Johan Adam, var en indvandret Tysker, der først havde tjent Christian IV.'s Sønner, Hertug Ulrik og Prins Christian, men senere traadte i Kongens Tjeneste. 1636 blev han Tilsyns-

mand paa Frederiksborg Slot; afskedigedes 1650, men fik Brev paa Øvre Mølle i Frederiksborg Len. Hans senere Liv kendes ikke.

Christian IVs egenh. Breve ved Bricka og Fridericia. 1636—40. 1889—91. p. 375. — Danske Saml. II. p. 119. — F. R. Friis, Saml. til dansk Bygnings- og Kunsthist. 1878. p. 268.

Kurtze und eigentliche Beschreibung des fürtrefflichen und weitberühmten Königlichen Hauses Friederichsburg, in Seeland gelegen, welches Christian der Vierdte hat bauen lassen, wie dasselbe ausz- und inwendig beschaffen und gezieret. Kph. 1646. 4.

Berg, Jonas, var Klokker og Skoleholder i Aafjord.

Væ-Klage over Den jammerlige og meget ynkværdige Tildragelse d. 28. Jan. 1770, da Aafiords Hoved-Kirke af en ulykkelig Torden-Ild blev antændt og i Grund nedlagt i Aske. Tronhiem. 1770. (jfr. Hj. Pettersen, Bibl. Norvegica. I. p. 553).

Berg, Jørgen Ludvig, se: Erslew.

Berg, K. C., betegner sig paa sit nedennævnte Skrift som Student.

Hans Rostgaard og hans Kone eller brave Landboeres Forhold under Kiøbenhavns Beleiring i Aaret 1658 Kbh. 1808.

Berg, Lorents Nicolai, betegner sig paa sit nedennævnte Skrift som »Kongelig bestalter Instrumentist i Christiansand og dens Handels-District«.

Østs Interimsblade. 1826—27. p. 39—40. — Hj. Pettersen, Bibl Norvegica. I. p. 31.

Den første Prøve for Begyndere udi Instrumental-Kunsten, eller en kort og tydelig Underretning om de første Noder at lære, til Lættelse ved Informationen paa adskillige musicalske Instrumenter, i sær paa Claveer, Violin, Alt-Violen, Violoncel, Citar og en Deel blæsende Instrumenter. Christiansand. 1782. 4 obl. [Uddrag ved Ch. Kierulf i »Nordisk Musik-Tidende«. VII. 1886. p. 164—67. 183—88].

Berg, Magnus Eliassen, er f. $^{28}/_{11}$ 1666 i Norge, rimeligvis paa Hedemarken. Han blev ganske ung antaget som Tjener hos Norges Statholder Grev Ulrik Frederik Gyldenløve, der blev opmærksom paa hans Anlæg for Udskæring i Træ og derfor sendte ham ned til Kbh. 1690—94 arbejdede han under Hofskildreren Peder Andersen Nordmand. Derefter rejste han med Understøttelse, bl. a.

af Overkammerjunker Knuth, udenlands, til Italien og Frankrig, men blev 1699 kaldt hjem. Ved sin Hjemkomst blev han Peder Andersens Efterfølger og fik hans Værksted paa Frederiksborg. Af Frederik IV var han ikke særlig yndet, men blev dog ansat som »Ridsemester« for de kongelige Prinser og Pagerne, ligesom han stadig beholdt sin Lønning som Hofskildrer. Paa Grund af Svagelighed rejste han 1722 til Pyrmont, Wien, Prag, Hannover og Nederlandene og vendte hjem 1723. † $^{31}/_{3}$ 1739. Ved Testament skænkede han Kongen to af sine Hovedarbejder og de fattige Tredjedelen af sin Formue. Han var særlig anset for sine i Elfenben udskaarne Arbejder.

Han ægtede en Datter af Raadmand Jens Kuur (f. c. 1660, † $^{29}/_{12}$ 1738), hun døde endnu s. A.

F. J. Meier i Biograf. Lex. II. p. 97—99. — L. Dietrichson, Den norske Elfenbensskjærer Magnus Berg. Kria. 1912. — Naaman Prehns Biografi i Danske Magazin. I. p. 226—43. — Minerva. 1800. IV. p. 284. — Nyeste Skilderie af Kbh. 1829. p. 1057—58. — Weinwichs Konsthistorie. 1811. p. 122—23. — Ill. Nyhedsblads Nytaarsgave. 1862. p. 62—78 (af Botten-Hansen; ogsaa i Særtryk). — J. M. Thiele, Kunstakademiet og Hestestatuen paa Amalienborg. 1860. p. 3—9. 12. — Danske Saml. IV. p. 76—77. — Nationaltidende. $^{16}/_{11}$ 1884 (af F. J. Meier). — Revue contemporaine. XXXVI. (1857). p. 350. — Kirkehist. Saml. 5. R. IV. p. 94—100. — For Kirke og Kultur. 1908. p. 357—63. — Kunst og Kultur. Studier og Afhandl., Lor. Dietrichson tilegnet. Kria. 1908. p. 97—102 (af Edv. Bull).

Ein kleines, geringes und nichts kostendes Microscopium, durch welches man doch das grosse und mächtige, grausame heydnische Thier der Römischen Monarchie, mit seinen sieben Haüptern und zehen Hörnern, klärlich sehen und beschauen kan; und zwar so, wie es beschrieben wird und angezeichnet stehet in der Offenbarung St. Johannis Cap. 13. v. 1. Gleichergestalt und ebenfalls auch das andere Thier, welches aufstieg von der Erden, mit zweyen Hörnern, gleichwie das Lamm, von einer ungelahrten Feder entworffen. Im Monath Jul. und August 1735. U. St. 4. (Anonym).

Ein kurtzer Appendix, oder ander Theil aus dem nechstvorhergehenden, welcher ohne Bezahlung anbiethet: Ein sehr gesundes und klares Augen-Wasser, vor nicht wohlsehende Augen. Nebst einem kleinen A. B. C. für kleine Kinder im Christenthum, welche erst Buchstabiern und Lesen lernen sollen, ausgekladdert, mit einer (von der vorhin erwehnten) schlecht geführten Feder und wacklenden Hand im Monat Sept. 1735. U. St. 4. (Anonym).

Ein kleiner und einfältiger Nachfolger des vorhergehenden kurtzen Appendicis, sonst aber so genandtes Klares und gesundes Augen-Wasser etc. Oder ein Seelen-Wecker aus dem Sünden-Schlafe, wie auch die rechte Erkennung der falschen Propheten im Monath November 1735. U. St. 4. (Anonym).

Han efterlod sig endel teologiske Værker i Manuskript, over hvilke der haves en Fortegnelse i Danske Mag. I. p. 236—38. De findes bevaret paa det kgl. Bibliotek. (jfr. Kirkeh. Saml. 5. R. IV. p. 348; Fortegn. over det norske Vidensk. Selsk. Haandskrifter. 1872. p. 32).

Berg, Morten Sørensen, er f. 1684; han blev 1708 Student fra Viborg, tog 1711 Baccalaurgraden og kaldtes $^{28}/_{5}$ 1717 til Sognepræst i Fjaltring og Trans i Ribe Stift. † $^{23}/_{4}$ 1760.

Han ægtede 1732 Johanne Marie Lime (f. 1689, † $^{20}/_{12}$ 1762), Datter af hans Formand Christopher Lime (f. 1649, † 1730) og Kirstine Ottosdatter Hoslef (el. Grønbech).

Wiberg. I. p. 364. — Universitetsmatriklen. II. p. 334. 354.

Diss. de metempsychosi Pythagorica. Hafniæ. 1713. 4. [Resp. Georg. Holt].

Berg, Niels, muligvis den 1738 fra Trondhjem Skole dimitterede »Nicolaus Gundarides Berg«, der da var 22 Aar gammel. Det synes nemlig ikke at kunne være den »Nicolaus Berg«, der s. A. blev dimitteret fra samme Skole (24 Aar gammel), idet denne allerede 1739 var bleven antaget til Huslærer i Throndenæs og $^{10}/_{5}$ Aaret efter blev Klokker og Skolelærer i Qvædfjord, medens denne Disp. blev holdt $^{20}/_{6}$.

Universitetsmatriklen. II. p. 592. — Erlandsen, Efterretn. om Geistligh. i Tromsø Stift. p. 146.

De voto Jephtæ. Judic. XI. 30. Diss. Part. I. Hafniæ. 1740. 4. [Resp. Nic. Arrbowius].

Berg, Ole; muligvis den Ole Berg, der f. c. 1718, blev Student 1740 fra Kristiania Skole og 1741 tog Baccalaurgraden.

Univmatriklen. III. p. 5. 10.

J. G. Walpurger, Andægtige og christelige Betragtninger over de vigtigste Under og Sandheder i Naturens og Naadens Rige. Fordanskede. Christiania. 1770. 4.

Berg, Sophie, f. Koch, ægtede $^{19}/_{4}$ 1752 Nordmanden Frants Axel Berg, som var Skoleholder ved St. Petri Skole i Kbh. Hun levede endnu som Enke 1793.

3. Tillæg til Geneal. Tidsskrift. 6. Aarg. 1906. p. 189.

Underdanigst Lykønskning til Prindsesse Sophia Friderika paa hendes Fødselsfest d. 24. Aug. 1784. Kbh. Fol.

En Samling af Vers og Poesier, sammenskrevne ved adskillige Leiligheder. Kbh. 1785.

Bergen, Christopher Watkinson, er f. i Kallundborg i Februar 1725, døbt $^{4}/_{2}$, Søn af Forpagter paa Kallundborg Ladegaard Samuel Bergen og Christine Krag. B. blev Student fra Helsingør 1742, tog 1743 Baccalaurgraden og teol. Examen $^{12}/_{2}$ 1746, var 1749—54 Alumnus paa Borchs Kollegium, kaldtes $^{22}/_{11}$ 1753 til personel Kapellan i Kirke-Helsinge og Drosselbjærg i Sjællands Stift og $^{31}/_{1}$ 1755 adjunctus cum successione sstds. 1758 blev han Sognepræst dér. † $^{26}/_{3}$ 1767.

Han ægtede 1. Martha Høst (f. c. 1735, † 1761), Datter af Formanden Sognepræst Christen Høst (f. 1698, † $^{21}/_{2}$ 1758) og Karen Krag Holmsted (f. 1711, † 1763, begr. $^{27}/_{8}$). 2. 1762 Helene Lind, Datter af Forpagter paa Brorup Poul Lind.

Wiberg. I. p. 584. — Univmatriklen. III. p. 24. 46.

Diss. critica de judicibus Hebræorum extraordinariis. Havniæ. 1743. 4. [Resp. Matth. Birch].

Diss. critica de genuina sacrificandi ritus origine. (I.)—II. Havniæ. 1744—45. 4. [Resp. I. Frid. Chr. Frankenau, II. Axel Ambrosius].

Diss. historico-ecclesiastica de templis Christianorum ante Constantinum Magnum. Havniæ. 1746. 4. [Resp. Sev. Sev. Monrad].

Succincta disqvisitio argumentorum, quæ pro existentia Dei communiter afferri solent. Hafniæ. 1750. 4. [Resp. Joh. Chr. Langemach].

Diss. philosophico-critica de religione, civitatis fundamento, part. I—II. 1752—53. 4. [Resp. I. Jac. Gamst, II. Frid. Qvist. — Iflg. Büschings Nachr. II. p. 442 udkom Part. III 1753 ligeledes med Fr. Qvist som Resp.].

Bergendal, Jens Jensen, er f. $^{2}/_{11}$ 1684 i Munkebjærgby, Søn af nedennævnte Jens Sørensen Bergendal. B. blev 1704 Student fra Sorø Skole, tog $^{31}/_{5}$ 1707 Baccalaurgraden og $^{15}/_{7}$ 1709 teol. Examen med Laud. Derefter blev han 5. Lektiehører ved Kbh.'s Skole og tog $^{4}/_{5}$ 1712 Magistergraden. $^{14}/_{2}$ 1718 kaldtes han til Sognepræst ved Trinitatis Kirke i Fredericia og i Veilby. † $^{28}/_{1}$ 1750.

Han ægtede $^{9}/_{5}$ 1719 Kirstine Danchel, f. Hylling (f. 1681), Enke efter 2. Kapellan ved Frue Kirke i Kbh. Poul Danchel (f. $^{28}/_{8}$ 1678, † $^{1}/_{7}$ 1711) og Datter af nedennævnte Kapellan Laurits Hylling.

Metropolitanskolens Program. 1873. p. 116—17. — Wiberg. I. p. 385. — Univmatriklen. II. p. 294. 318.

*Stralesundam armis Friderici IV^{ti} cedentem alloquens Hafnia introducitur. Hafniæ. 1716. Fol.

Zions Lof-Sange paa den store Jubel-Fæst. 1717. Kbh. Fol.

I L. Eft. 1732. p. 384—86 findes meddelt to latinske Indskrifter af ham, bestemt til Fredericia Kirke.

I Luxdorphs Saml. af smukke og udv. danske Vers. 1742. V. p. 372—73. Veneris Havn aabnet for Brudgommen Capitaine Neuspizer og Bruden Jfr. Louise Meyer $^{14}/_{6}$ 1715. — p. 384—86. Begravelse Vers. (Nyerup (p. 55) tillægger, sikkert urigtigt, Jens Sørensen Bergendal disse Digte; jfr. Rahbek & Nyerup, Bidrag til d. danske Digtekunsts Hist. IV. p. 563).

Han har meddelt A. Thura enkelte Bidrag til dennes: Gynæceum Daniæ litteratum. 1732 (jfr. p. 27; Kirkeh. Saml. 5. R. II. p. 75).

Bergendal, Jens Jensen, er f. $^{5}/_{8}$ 1727 i Fredericia, Søn af foregaaende. Han blev Student 1742 fra sin Fødebys Skole, tog 1744 Baccalaurgraden og blev 1746 Hører sstds. 1749 tog han teol. Examen og blev $^{6}/_{11}$ 1756 personel Kapellan ved Michaelis Kirke i Fredericia, $^{7}/_{3}$ 1760 Sognekapellan og $^{24}/_{12}$ 1764 Sognepræst sstds. † $^{6}/_{1}$ 1777.

Han ægtede Cathrine Sophie Clod (f. $^{27}/_{8}$ 1720, † $^{23}/_{5}$ 1792), Datter af Rektor i Helsingør Peter Clod (f. $^{6}/_{1}$ 1682, † 1747) og Anna Schrøder (f. $^{9}/_{7}$ 1686, † 1748).

Wiberg. I. p. 382. — Univmatriklen. III. p. 20. 46.

*Klageprædiken over Kong Friderich V. Kbh. 1766.

I Personalhist. Tidsskr. 2. R. IV. p. 119—22 er optrykt hans Sørgedigt over Oberst Søren Brinck 1743.

Bergendal, Jens Pedersen, se: Pedersen, Jens.

Bergendal, Jens Sørensen, er f. $^{1}/_{1}$ (eller $^{10}/_{7}$) 1650 i Kbh., Søn af 1. Kapellan ved Vor Frue Kirke Søren Lauritsen Bergendal († 1680) og Inger Jensdatter. B. blev Student 1667 fra Metropolitanskolen. $^{28}/_{4}$ 1668 tog han Baccalaurgraden og blev 1671 Hører ved samme Skole. $^{11}/_{6}$ 1678 kaldtes han til Sognepræst i Munke-Bjergby og Bromme i Sjællands Stift, tog $^{29}/_{6}$ 1682 Magistergraden og forflyttedes $^{16}/_{1}$ 1706 til Korskirken i Bergen. † $^{1}/_{1}$ 1720.

Han ægtede Anna Kathrine Jensdatter Spend [iflg. Lampe hed hun Spliid] († 1767 i Bergen).

J. Paludan i Biograf. Lex. II. p. 100—1. — Alb. Hatting, Forsøg til en Præstehist. over det Bergenske Clerecie. 1775. p. 147. — Metropolitanskolens Program. 1873. p. 106—7. — Wiberg. I. p. 156. — Lampe, Bergens Stifts Biskopper og Præster. I. p. 85—86. — Univmatriklen. I. p. 340; II. p. 4.

Pia otia. Hafniæ. 1670.

Dyds oc Døds betænckning offver Helvig Jacobs-Daatter. Kbh. 1671. Fol.

Eftermæle til Ingeborrig Klovman, Henr. a Møinichens Hustrue. Kbh. 1672. Fol.

Henr. Bornemanno cum Scholæ Hafniensis rectoratum susciperet. Hafniæ. 1672. Fol.

In nuptias Gerh. Schrøderi et Sostratæ Svaningiæ. Hauniæ. 1673. Fol.

Nyt-Aars Ønske til Pet. af Griffenfeld. Kbh. 1676. Fol.

Ved Frid. Davidsøn Kylppers oc Mette Erichs-Daatter Torms Bryllup. Kbh. 1677. Fol.

Joh. Hayward, Davids Taare eller en bodfærdig Siæls inderlig Fortrydelse over Synden og omsider en ønskelig Befrielse fra Synden, bønneviis forfattet af den VI. Kong Davids Psalme, af det Engelske paa Danske ofversat. *Kbh. 1679. — *Kbh. 1687. — *Kbh. 1696. — *Kbh. 1709. — *Kbh. 1718. — *Kbh. 1731. — Kbh. 1739. (jfr. Worm. I. p. 98; Fasting. p. 212—13).

Sørgeligste dog Skyldigste Æris-Minde efter dend af Kiøbenhafns Skole og Academie høye-meriterede nu Salige Mand Mag. Jørgen Eilersøn, fordum Rector honorarius i Kiøbenhafns Skole. Kbh. 1686. Fol. [Trykt i Fortsættelse af Aur. Bentzon, Memoria vitæ officiorum atque præcipuorum in literariam patriæ rempublicam meritorum Georgii Hilarii. Hafniæ. 1686. Fol.].

Carmen invectivum improbi Pyracmonis in tragoediam nuperam Hafniæ Aº 1689 conspectam, pio zelo explosum a Patridophilo. U. St. o. A. 4. (pseudonym). (jfr. Iver Brinch).

Gratiam cæli inexhaustam (til Brylluppet mellem Mag. Johs. Hilarius Schmidt, Præst til Petri Kirke, og Anna Cath. Kellinghusen). Hafniæ. 1695. Fol.

Davids prophetiske Harpe-Leegs første Chor, eller de første XLII K. Davids Psalmer, paa Riim og sang-viis. Til Guds Ære og hans Menigheds Trøst enfoldeligen forfattede og ofversatte. Kbh. 1695. (jfr. Luxdorph, Saml. af smukke og udv. danske Vers. X. p. 727: Sorterup, Cacoëthes carminificum Note 14; Kirkehist. Saml. III. p. 579—81).

Mag. Petro Paulino, Scholæ Ringst. rectori, supremos laureæ philosophicæ honores gratulatur. Hafniæ. (1696). Fol.

Tessera pietatis consulatoria. H. Bornemanno, diæceseos Sedlandicæ episcopo, primo fratris Mag. Johs. Ad. Bornemann et post bimestre spatium inseqvente obitu conjugis Annæ Würgers oblata d. 29. Jun. 1698. Hafniæ. 4.

Rob. Hill, Adskillige Lærdomme om Døden og Trøst imod Døden udi 130 Spørsmaal og Giensvar. Oversat. Kbh. 1698. — Paa nye oplagt tredie Gang. Kbh. 1738.

(Digt til) Kong Friderich den Fierde. (Kbh.) u. A. (efter 1704). Fol. (formodentlig det hos Worm. I. p. 99 anførte: »Poetisk Skrift om Friderich IVs Livs-Fremdragelse og berømmelige Gierninger. Kbh. 1705.«).

Freye und aufrichtige Studenten-Gedanken über die Historische Nachricht von dem Nordischen Kriege, welche neulich von C. T. F. v. H. dem Druck übergeben worden, vor Augen gestellet von Patridophilo. U. St. o. A. [efter 1715; jfr. Bibl. Dan. III. p. 277.] (pseudonym; muligvis af B., der c. 1689 havde benyttet dette Pseudonym).

I J. A. Bornemann, Ligpr. over Oluf Borck. Kbh. 1696. Fol.: Panegyricus metricus.

Wormiana gloria, sive Laudatio funebris in obitum Wilhelmi Wormii carmine heroo. Fol. — i Paul Vinding, Wormiana decora. Hafniæ. 1704. p. 41—58.

Bergenhammer, Mads Christian, se: Erslew.

Bergenhammer, Mads Hansen, er f. $^{8}/_{10}$ 1663 i Tirsted i Maribo Amt, Søn af Sognepræst Hans Hammer († $^{28}/_{12}$ 1699) og Anna Madsdatter Bergen (f. 1640). Han antog Navnet Bergenhammer, blev 1680 Student fra Roskilde (kaldes da Matthias Johannis Bergenius), tog $^{5}/_{8}$ 1682 teol. Examen med Haud., blev 1685 residerende Kapellan hos sin Fader og kaldtes $^{15}/_{4}$ 1690 til Sognepræst i Maarslet i Aarhus Amt. † $^{14}/_{2}$ 1727.

Han ægtede Kirsten Lipper fra Skaane (f. 1663, † $^{30}/_{3}$ 1737, eller rettere 1727).

Wiberg. II. p. 359. — Kirkeh. Saml. 4. R. V. p. 811—12. — Saml. til jysk Hist. og Topogr. 4. R. II. p. 199. — Univmatriklen. II. p. 104.

Baron Chr. Gylden-Krone, Friherre af Wilhelmsborg med Frue Baronesse Amalia Margareta Moth offereris dette ydmygeligst. (Kbh.). u. A. [tilskrevet 1690?, men Digtet maa sikkert være fra 1699, thi i dette Aar blev Ægteskabet indgaaet].

Han efterlod i Haandskrift: (Afskrift bl. a. i Thott. Nr. 1527—28. 4.): »Echo som Raab, Svar som Tiltale«, rettet mod Tøger Reenbergs: Forsamling paa Parnasso; jfr. Rahbek & Nyerup, Bidr. t. d. d. Digtekunsts Hist. IV. p. 9—11; T. Reenbergs poet. Skrifter. II. 1769. p. 105; Hist. Tidsskr. 7. R. III. p. 299—301.

Bergenhammer, Peter, se: Erslew.

Berger, Christian Johan, er f. $^{14}/_{8}$ 1724 i Wien, hvor hans Fader, Henrik Berger, der var dansk af Fødsel, var ansat som Hushovmester hos den danske Gesandt Grev v. Berkentin. Moderen, der ligeledes var dansk, hed Elisabeth Marie Buschen. Ved Faderens Død ($^{3}/_{9}$ 1728) blev han med Understøttelse af Berkentin sendt til det evangeliske Gymnasium i Presburg, og 1738 optoges han i det Joachimthalske Gymnasium i Berlin. 1739 kom

han i Huset hos Kirurgen Professor Neubauer og lagde sig under hans Vejledning efter Anatomi og Kirurgi. 1741 drog han, vistnok paa Berkentins Tilskyndelse, til København, hvor han studerede under Hofkirurg Wohlert og Simon Krüger. 1743—46 foretog han en Studierejse og opholdt sig særligt længe i Strasburg, hvor han bestemte sig til helt at ofre sig for Fødselsvidenskaben. Ved sin Hjemkomst erholdt han det kgl. kirurgiske Stipendium, tog 1748 den anatomiske, 1750 den kirurgiske Examen og blev s. A. ansat som Kirurg ved Vartov. 1755 ansattes han som Læge ved Opfostringshuset og $^{26}/_{7}$ 1758 som Professor i Anatomi ved Kunstakademiet. $^{25}/_{5}$ 1759 udnævntes han til Assessor i Jordemoderkommissionen og Stadsaccoucheur i Kbh. S. A. $^{29}/_{12}$ tog han den medicinske Doktorgrad og beskikkedes $^{14}/_{10}$ 1760 til Medlem af Collegium medicum. $^{15}/_{5}$ 1761 blev han udnævnt til Professor i Medicin og Fødselshjælp og overtog dermed den lægekyndige Ledelse af Fødselsstiftelsen. 1769 blev han Medlem af Videnskabernes Selskab, $^{12}/_{6}$ 1770 kgl. Livmedikus, $^{7}/_{12}$ 1770 Medbestyrer af Opfostringsanstalten og 1771 Meddirektør af Frederiks Hospital. Som formentlig delagtig i Struensees hensynsløse Foranstaltninger blev B. arresteret d. $^{17}/_{1}$ 1772, men ved kgl. Reskript af $^{18}/_{5}$ 1772 blev han fritaget for videre Tiltale; han beordredes til at begive sig til Aalborg og der tillagdes ham en aarlig Pension af 300 Rdlr., denne forhøjedes allerede næste Aar til 600. Her praktiserede han som Læge, til han $^{27}/_{7}$ 1774 blev beskikket til Professor i Medicin, Kirurgi og Fødselsvidenskab ved Universitetet i Kiel. $^{2}/_{10}$ 1776 udnævntes han til Etatsraad. 1787 fik han et apoplektisk Anfald og foretog Aaret efter en Rekreationsrejse til Tyskland og Schweitz. † $^{2}/_{4}$ 1789. Til Kiels Universitet testamenterede han 4000 Rdlr. og hele sit Bibliotek.

Han ægtede $^{3}/_{12}$ 1760 Laurentia Thestrup (f. 1740, d. $^{3}/_{8}$, † $^{13}/_{8}$ 1764), Datter af nedennævnte Professor Christian Thestrup.

Jul. Petersen i Biograf. Lex. II. p. 101—4. — W. E. Christiani, Gedächtnissrede auf Chr. Joh. Berger $^{18}/_{7}$ 1789. Kiel. 4. — C. E. Levy, Chr. Joh. Berger. Kbh. 1856. — Schlesw.-holst. Provinzialber. 1789. p. 272 ff. — Videnskab. Selsk. Skr. Ny Saml. II. p. 128. — Bibl. f. Læger. 7. R. II. p. 276. 282. — E. Ingerslev, Fødselstangen. 1887. p. 56—60. — Ingerslev, Danmarks Læger. II. p. 399—402. — Panum, Det medicinske Fakultets Hist. 1879. p. 66—68. — Hist. Tidsskr. 6. R. III. p. 339—432, jfr. Hospitalstidende. 1892. p. 86. 118. 152. — G. Norrie, Det kirurgiske Akademis Hist. 1896. p. 30 ff. — Jul. Petersen, Den danske Lægevidenskab. 1700—50. 1893. p. 222—25. — A. H. Nielsen, Personalhist. Notitser om Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg. 1880. p. 284—85. — Carøe, Den danske Lægestand. Kirurger. 1738—85. p. 5. — Carøe, Den d. Lægest. Dokt. og Licent.

p. 12—13. — Personalhist. Tidsskr. 5. R. VI. p. 160. — Tidsskr. f. Jordemødre. 29. Aarg. 1919. p. 160—61.

J. A. Butini, Afhandling om de ved Indpropningen tilbragte Børne-Kopper. Oversat af det Franske i det Danske Sprog. Kbh. 1753. (Anonym). [Anm. i L. Eft. 1753. p. 281; jfr. Danm. og Norges Oeconom. Magazin. 1757 ff. II. Fortalen Nr. 11; iflg. nyere Oplysninger (jfr. Bibl. f. Læger. 7. R. II. p. 370; Hist. Tidsskr. 6. R. III. p. 355—56) er det tvivlsomt, om Oversættelsen skyldes B; muligvis er den snarere foretaget af den nedenfor nævnte Johan Just von Berger].

Tentamen medicum semeioticæ partus legitimi sectio I: perfectissimi enixus signa. Hafniæ. 1759. 4. [Præs. Balth. Joh. de Buchwald]. (jfr. Østs Intelligenzblade. I. 1798. p. 31).

De placenta uterina, mortis et morborum causa, præfatur et exercitationes obstetricias indicit. Hafniæ. 1761. Fol. [Anm. i L. Eft. 1761. p. 261]. (Progr. er optrykt i C. E. Levy, Chr. Joh. Berger. 1856. p. 57—64).

Spørsmaale over Menneskets Fødsel og Fødsels-Hielpen. Kbh. 1766. (Anonym). [Anm. i L. Eft. 1766. p. 411].

Fragen über die Geburt des Menschen und die Geburtshilfe. Neue mit den Antworten und mit Noten versehene Ausgabe von E. Ingerslev. Kph., Lpz. (Kph.). 1910.

Super chirurgicæ genuina indole et recta discendæ ratione, ad medicinæ studiosos allocutio. Hamburg. 1775.

Olympia, die Hebamme. Ein Fragment. Leipzig. 1783. (Anonym).

I Societatis medicæ Hauniensis collectanea. I. 1774. p. 289—98. Schema insolentis morbi.

I Dansk Klinik. 1910. p. 229—30 er trykt hans Instruktion for Grevinde Moltkes Baderejse.

I Hist. Tidsskr. 8. R. II. p. 73—79 Brev (1/8 1776) til H. Hielmstierne.

Berger, Friedrich, var, da han udgav nedennævnte Skrift, Sproglærer i fransk, engelsk og italiensk. I Fortalen til sin Grammatik, som han har tilegnet Prins Frederik af Hessen, betegner han sig som dennes Undersaat. Han var rimeligvis en indvandret Tysker.

Neue französische Grammatik, worinnen alle Regeln gegründet sind, auf die Entscheidung der französischen Académie. Kph. 1810.

v. Berger, Johan Chilian Just, er f. 8/12 1723 i Zelle, hvor hans Fader Johann Samuel v. Berger, der var af tysk Adel, var hannoveransk Livmedikus. Moderen hed Juliane Clara v. Speyermann. Han studerede i Göttingen og tog 1745 den medicinske Doktorgrad. Derefter rejste han til Holland, England og Frankrig og indkaldtes 1751 efter Bernstorffs Forslag til Danmark.

19/7 s. A. blev han Livmedicus, 2/4 1768 Etatsraad, 1772 Meddirektør for Plejeanstalten i Kbh., 1774 kgl. Livlæge, 29/4 1776 Konferensraad og 1779 Medlem af Videnskabernes Akademi i Stockholm. † 16/3 1791 efter en uheldig Operation, som han selv havde bevæget den nedennævnte Alex. Kølpin til at foretage.

Han ægtede 21/9 1751 Sara Margrethe v. Ramdohr (f. c. 1722, † 11/5 1780).

Jul. Petersen i Biograf. Lex. II. p. 106—7. — A. Kølpin, Die letzte Krankheit des Herrn Confer. v. Berger. U. St. 1791. — A. Kølpin, Konfer. von Bergers sidste Sygdom. Oversat af N. Bøtcher. Kbh. 1792. (jfr. L. Eft. 1792. p. 209 ff.; 1791. p. 619). — Suhms lat. Gravskrift i L. Eft. 1791. p. 176. (jfr. Suhms saml. Skr. XIV. p. 302). — Tode i Iris. 1791. I. p. 292—94. — Prams Ved Bergers Død i Minerva. 1791. I. p. 437—39. — Danske Tilskuer. 1791. p. 238. — Borgervennen. IV. p. 152. — Ingerslev, Danmarks Læger. II. p. 403—4. — Bibl. f. Læger. 7. R. II. p. 280 ff. 289. — Bobé, Efterl. Papirer fra den Reventlowske Kreds. II. p. 102; 113 ff. III. p. 63—66; 211—12; 390. — W. Meyer i den 8. internat. Lægekongres Forhdl. (Compte rendu. IV. Section d'otologie. 1886. p. 56 ff.) — Bobé, Efterl. Pap. fra d. Reventl. Kreds. V. p. 278. VI. p. 581. — Carøe, Den d. Lægest. Dokt. og Licent. p. 13.

Diss. inaug. medica de puerperarum mania et melancholia. Gottingæ. 1745. 4.

Han har rimeligvis oversat J. A. Butini, Afhandling om de ved Indpropningen tilbragte Børne-Kopper. Kbh 1753. (se ovenfor under Chr. Joh. Berger); derimod ikke Ch. de la Condamine, Kort Afhandling om Smaa-Koppernes Indpropning. Kbh. 1755, der tillægges ham baade af Worm (I. p. 100, der forøvrigt urigtigt kalder ham Johan Henrik v. Berger) og Nyerup (p. 56), medens den i Virkeligheden er oversat af B. J. Lodde, der nævner sig under Fortalen.

I Det kiøbenhavnske Selskabs Skrifter. IX. p. 495. Sidste Indbydelse fra Indpodnings-Huset. — p. 503—4. Brev til Mr. Condamine i Paris. — p. 508—9. Beretning om Hs. Kgl. Høyheds Kron-Prinsens Indpodning. — p. 510—11. Beretning om en Enkes Indpodning.

I Acta societatis medicæ Hauniensis. I. 1777. p. 61—75. Circa adfectiones quasdam imi ventris adnotationes practicæ. [Anm. i Alm. d. Litt.-Journal. III. p. 72]. — p. 171—87. Cardialgia habitualis ex perverso ventriculi situ. [Anm. sstds. p. 86]. — p. 245—58. Annotationum circa affectiones quasdam imi ventris pensum alterum. [Anm. sstds. p. 94]. — p. 315—19. De tussi convulsiva. [Anm. sstds. p. 105; Gött. Anz. 1778. Zug. p. 312—14].

I Kongl. Vetenskaps Academiens nya handlingar. I. 1780. p. 67—74. Rön om den så kallade Angina pectoris. (Öfversatt ifrån Latin). [Anm. i Gött. Anz. 1781. Zug. p. 308].

I A. Friis, Bernstorffske Papirer. II. 1907. p. 84—86 2 Breve (27/6 1767 og 28/11 1770) til J. H. E. Bernstorff.

v. Berger, Johan Erik, se: Erslew.

v. Berger, Johan Wilhelm, er f. $^{27}/_{11}$ 1754 i Kbh., Søn af ovennævnte Johan Chilian Just v. Berger; da han var 16 Aar gammel, blev han sat i Skole i Grimma i Sachsen. Efter at have opholdt sig der i 3 Aar, vendte han tilbage og kastede sig over det medicinske Studium. 1773 blev han indskrevet ved Kbh.'s Universitet. Han nærede ogsaa stor Interesse for Botaniken og fulgte bl. a. med O. F. Müller paa dennes Exkursion til Norge 1774. Senere (1776) studerede han ogsaa Botanik i Upsala. Han var et virksomt Medlem af det medicinske Selskab. † $^{29}/_{3}$ 1779.

Han ægtede Ellen Sofie Broberg.

M. Saxtorph, Oratio in memoriam Joh. Guil. de Berger. Hauniæ. 1779. — Univmatriklen. III. p. 319.

Specimen medico practicum de anasarca post scabiem retropulsam. Hafniæ. 1779.

Bergstrøm, Lauritz Jørgen, var Kobbersmedemester og opholdt sig den Gang, han affattede nedenstaaende Indberetning, i London.

I Efterretn. f. Selskabet for indenlandsk Kunstflid. I. 1812. p. 171—78. Indberetning til Selskabet over en af ham opfundet forbedret Svale-Indretning ved Brændeviinsbrænderiet; dat. $^{14}/_{3}$ 1810. (jfr. Museum. 1891. I. p. 233 ff. 237).

Bergsøe, Johan Frederik, se: Erslew.

Bergþórsson, Gudmund, er født rimeligvis paa Kárastad c. 1655 i Vatnsnes. Han blev i en tidlig Alder Krøbling og ernærede sig som Skolelærer. † $^{24}/_{3}$ 1705.

Halfd. Einarsson, Sciagraphia hist. lit. Islandiæ. 1786. p. 80. — Espolin, Íslands Arbækur. VIII. p. 92. — Jón Borgfirðingur, Stutt rithöfundatal á Íslandi. 1884. p. 25—26.

Agiætur kveðlingur, som nefnest Heimsspekinga-Skoole, sundurskiptur i atián greiner. Hrappsey. 1785. — Reykjavík. 1845. — Heimspekingaskóli og fuglskvæði. Reykjavík. 1906.

I Fróðlegt ljóðasafn, safnad af Grímur Laxdal. 1857. II. p. 109—12. 118—24. 127—30. 132—34. 137—40. 143—46 er trykt hans: Skautaljóð.

Han har desuden forfattet endel Rímur — de er utrykt.

Bering, Peder Jensen (Petrus Johannis), er f. i Viborg, Søn af Raadmand Jens Pedersen Bering og Kirsten Pedersdatter. Han blev Student 1653 fra Viborg Skole og er 1655 eller 1656 rejst udenlands; 1656 disputerede han i Franeker.

Kr. Carøe, Den danske Lægestand. Dokt. og Licent. p. 13. — Univmatriklen. I. p. 241.

Dn. Johanni Johannis Vindefontano, sponso, et matronæ Ingeræ Gregorii F., sponsæ, εὐγαμειν. Hafniæ. 1655. 4.

Inauguralis et nova inquisitio in arthriditis naturam et curam. Franekeræ. 1656. 4. [Resp. Joach. Frencelius].

Bering, Vitus, er f. $^{6}/_{10}$ 1617 i Viborg, Søn af Borgmester Peder Pedersen Bering og dennes første Hustru Maren Vitusdatter Brun († $^{12}/_{7}$ 1626). B. blev 1635 Student fra sin Fødeby's Skole og lagde sig ved Universitetet særlig efter Teologi og Humaniora. Ved sin Privatpræceptor Jesper Brochmands Anbefaling blev han antaget som Lærer for Tyge Brahe Axelsøns Søn, Axel Brahe, der opholdt sig i Huset hos Brochmand. Da han havde faaet det kgl. Rejsestipendium, drog han til Leyden, hvor han blev immatrikuleret $^{18}/_{9}$ 1639. Her dyrkede han foruden den latinske Digtekunst tillige særlig den gamle Historie og Veltalenhedslæren. Sammen med Brødrene Thomas og Bertel Bartholin rejste han derefter til Frankrig, men 1641 blev han kaldt hjem for at overtage Posten som Hovmester for Rigsraad Tage Thotts Søn, Ove Thott, først under et Ophold paa Sorø, der varede indtil 1643, og dernæst under en Udenlandsrejse til Nederlandene, Frankrig, Italien, Schweiz og Tyskland, fra hvilken han vendte tilbage 1648. Efter sin Hjemkomst blev han designeret til Professor poëseos, tog $^{8}/_{5}$ 1649 Magistergraden og blev 1650 fast ansat som Prof. ved Universitetet. $^{3}/_{8}$ s. A. beskikkedes han til Professor i Historie ved Sorø Akademi og kgl. Historiograf. $^{18}/_{12}$ 1651 fritoges han for at holde historiske Forelæsninger paa Sorø, for helt at kunne hellige sig til sit Hverv som Historiograf, og tog derefter Ophold paa Tage Thotts Herregaard Skabersø i Skaane. $^{18}/_{5}$ 1655 fik han Kongebrev paa Lundegaard. Efter Skaanes Afstaaelse boede Carl Gustav i Marts 1658 en Tid paa Lundegaard og tilbød B. Posten som kgl. svensk Historiograf. B. synes ikke at have været helt utilbøjelig og fik bl. a. tillagt et Kanonikat og et Vikariat i Lund for forventede Tjenester, men der blev dog intet ud af Sagen. (jfr. B.'s Brev til Carl Gustav i Lagerbring, Samlingar och påminnelser. III. p. 304—8; Hist. Tidsskr. 5. R. VI. p. 851—858). 1660 solgte han Lundegaard til Biskop Peder Vinstrup og forlod derefter Skaane. I November s. A. blev han Medlem af Skatkammerkollegiet og rimeligvis Aaret efter Assessor i Højesteret.

1668 opførte han et Landsted Christiansholm ved Hvidøre for i Ro at kunne dyrke sine Studier. 1671 afstod han det imidlertid til Kongen, der 1675 forærede ham Farumgaard, hvor han † $^{20}/_{5}$ 1675. Efter hans Død fik hans Søn Frederik Bering 1690 et paa Faderens Navn lydende Adelspatent. (jfr. Personalh. Tidsskr. 3. R. I. p. 147—51).

Han ægtede 1. $^{13}/_{6}$ 1652 Anne Nielsdatter († 1657), Datter af nedennævnte Niels Pedersen Aurilesius. 2. $^{15}/_{9}$ 1663 Gjertrud Jørgensdatter (f. $^{25}/_{4}$ 1648, † $^{17}/_{4}$ 1678), Datter af Renteskriver Jørgen Hansen (f. $^{14}/_{2}$ 1613, † $^{9}/_{12}$ 1673) og Kirsten Knudsdatter.

H. F. Rørdam i Biograf. Lex. II. p. 120—23. — Berings Selvbiografi i R. Vinding, Academia Regia Hauniensis. 1665. p. 392—97. — Will. Worms Universitetsprogram. $^{8}/_{6}$ 1675 [optrykt i Fr. Rostgaard, Deliciæ quorundam poet. Dan. II. 1693. p. 3—12]. — Schønau, Saml af danske lærde Fruentimmer. 1753. p. 1413—18. — Østs Materialier. p. 1115. — Hist. Tidsskrift. 5. R. I. p. 1—115. 639—48 (af H. F. Rørdam); 5. R. II. p. 50. 83; 5. R. VI. p. 851—58. — Personalhist. Tidsskr. 4. R. I. p. 140. — J. Paludan, Renæssancebevægelsen i Danmarks Literatur. 1887. — Univmatriklen. I. p. 127. 217. — Personalhist. Tidsskr. II. p. 129. IV. p. 65—66. — la Cour & Fabricius, Danske Stormænd. 1912. p. 143—44. — Ved hans første Hustrus Død udstedtes et Universitetsprogram $^{1}/_{9}$ 1657 — og ved hans anden Hustrus Død udstedtes et lignende $^{9}/_{5}$ 1678, forf. af Matth. Jacobæus.

Epodium schedicum ceu Strenam Tychoni Brahæo, Accilii fil., Dom. de Thaastrup etc., probatum cupit. Arhusi. 1638. Fol.

*Rerum æternarum Cand. Thom. Bartholino diem festum agenti gratulabundus accinit. [Lugd. Bat. 1639]. Fol.

Θρηνωδια qua Chr. Caspari Brochmannum, in Britannia morte extinctum, in patriam reducem in æde Virgini sacra 4. Cal. Maji tumulo inferendum, prosequitur. Hafniæ. 1639. Fol.

Casp. Erasm. Brochmanno, Archiepiscopo honore facto ad d. 16. Cal. Apr. in æde Virgini sacra gratulabundus. Hafniæ. 1639. Fol.

Nuptiis Hannibalis Sehested et Christianæ, comitis Slesvici et Holsatiæ 8. Id. Nov. Ai 1642 Havniæ celebrandis. Soræ. 1642. Fol. [Optrykt i Fr. Rostgaard, Deliciæ quorundam poet. Dan. II. p. 139—44].

*Henrico Fuiren et Thom. Bartholino summos in medicina honores gratulatur. Parisiis. 1646. Fol. [Optrykt i Fr. Rostgaard, Deliciæ quorundam poet. Dan. II. p. 18—23].

*Fortuna Austriacæ domus ad supremum culmen evectæ. Argentorati. 1646. Fol. (jfr. Hist. Tidsskr. 5. R. I. p. 114—15; muligvis den samme som efterflgd.).

Domus Austriacæ æterno foederi et geminatis ex eadem familia augustissimorum & potentissimorum regum nuptiis, hinc Philippi Qvarti Hispaniæ regis etc., inde Ferdinandi Qvarti Hungariæ regis, archiducis Austriæ, ducis Burgundiæ etc., reginas invicem dantium & accipientium, m. p. Vitus Bering Danus. Patavii. 1648. Fol. [Digt.]

Inaugurationi Seren. Daniæ Regis, Friderici III. (Havniæ). u. A. [1649]. Fol.

*Natalitiæ choreæ solennis actus, quum sacro tingeretur fonte Friderica Amalia. Hafniæ. 1649. Fol. [Optrykt i Fr. Rostgaard, Deliciæ quorundam poetarum Danorum. II. p. 159—89]. (jfr. The monthly mag. 1796. Maj; Østs Litteratur-, Kunst- og Theaterbl. 1798. I. p. 294—96).

Piis manibus Judithæ Gyldenstiern, Tagonis Tottii defunctæ conjugis. Hafniæ. 1650. Fol. [Optrykt i Fr. Rostgaard, Deliciæ quorundam poet. Dan. II. p. 88 - 90].

Lessus in obitum Judithæ Gyldenstiern, Tagonis Tottii defunctæ conjugis. U. St. o. A. [1650]. Fol. [Optrykt i Fr. Rostgaard, Deliciæ quorundam poet. Dan. II. p. 90—93].

De artis poeticæ natura et constitutione disputatio. Hafniæ. 1650. 4. Resp. Ol. Borch].

De historia oratio, habita in Regia et Eqvestri Academia Sorana, quum historiarum professionem ex auctoritate publica aggrederetur. Hafniæ. 1651. Fol.

In obitum beatissimæ matronæ Margaretæ Tagonis, conjugis Christophori Johannis Hauniæ consulis. U. St. 1651. 4.

*Fatum luctuosum Caroli I, Regis Britanniæ. Lugd. Bat. 1651. [Worm (I. p. 101) anfører desuden en ligelydende Titel. Lugd. Bat. 1661]. (Det er rimeligvis det samme Digt, der findes i Fr. Rostgaard, Deliciæ quorundam poet. Dan. II. p. 119—24. u. T. Indigno funeri Caroli primi).

Nuptiis Brostropii Gedde, Domini de Tommerup, et virginis Annæ Sabinæ de Nostitz, d. XXIIX Decembr. Anno 1653 celebratis. Hafniæ. 4.

Nuptiis Domini Petri Ridz, domini de Tygestrup, et virginis Sophiæ Sehested. Hafniæ. 1653. Fol.

Principi Christiano, Daniæ et Norvegiæ electo principi, amorem, fidem, obseqvium off. cons. Hauniæ. 1655. Fol. [Optrykt i Fr. Rostgaard, Deliciæ quorundam poet. Dan. II. p. 190—96].

Den Høybaarne Første oc Herre, Hertug Christian, Danmarckis oc Norgis udvalde Printz til Hans Førstl. Naadis Hylding. Kbh. 1655. Fol.

Beato cineri dominæ Ølegardæ Hvitfeldiæ, Joachimi Gerstorphii, magni aulæ magistri, defunctæ conjugis. Hafniæ. 1655. 4. [Optrykt i Fr. Rostgaard, Deliciæ quorundam poet. Dan. II. p. 110—11].

In obitum Dn. Ottonis Tott, domini hæreditarii de Næs, regni Daniæ senatoris etc. epicedia. Hafniæ. 1656. 4. [Optrykt i Fr. Rostgaard, Deliciæ quorundam poet. Dan. II. p. 106—9].

Epicedia in obitum Christiani Thomæi [Sehested], Domini de Stougaard, Regis cancellarii. Hafniæ. [1657]. 4. [Ved Slutningen findes flgd. Notits: Ob domesticam authoris dolorem perierat pene hoc carmen, typis nunc commissum opera M. Petri Merneri].

Hr. Chr. Thomesen til Stougaard til sidste Amindelse. Kbh. 1657. Fol.

Hr. Tage Tott Ottesøn til Ericksholm til priselig Amindelse. Kbh. 1658. Fol. (jfr. A. Bordings poet. Skrifter. II. 1735. p. 453; Hist. Tidsskr. 5. R. I. p. 36).

Orosii Annilonis diss. de bello Dano-Anglico deque dissensionum inter geminos populos contentionumque causis imprimis autem de iniquitate Anglici scripti, quo, in denuntianda hostilitate et gentium perpetuas consvetudines et supremam per orbem majestatem, violarunt. Ad exemplum Parisiis impressum. U. St. o. A. [1667]. 4. (Pseudonym). (jfr. Th. Bartholin, De libris legendis. 1676. p. 40; Hist. Tidsskr. 5. R. I. p. 70. Med Rette mener Rørdam, at Ordene »Ad exemplum Parisiis impressum« er en Mystifikation og at ovennævnte Skrift er trykt i Kbh.).

August. et potent. Regi Christiano V regna et ditiones suas prima per Daniam suprema juris hæreditate capessenti, decus, adoreas, felicitatem p. Hafniæ. 1670. Fol.

Memoriæ et æternitati august. et potent. Regis Friderici III nuper in terris, nunc coelo gloriosi. (Hafniæ). 1670. Fol.

Montanneau, P. Schumakkero suo felices amores gratulatur. U. St. o. A. Fol. [1670]. (Pseudonym).

Offver det Ostindiske Skibs lyckelig Hiemkomst. Kbh. 1670. Fol. [Optrykt i Hist. Tidsskr. 5. R. I. p. 105—6 og i Holstein-Rathlou, Deliciarum manipulus Danicarum. 1914. p. 29—31].

Daniæ etc. Regi Christiano Qvinto Holsatiam adeunti. Hafniæ. u. A. [mellem 1670 og 1675]. Fol. [Optrykt i Fr. Rostgaard, Deliciæ quorundam poet. Dan. II. p. 125—28].

Regi Christiano V inter plausus et pæanas civium publice diadema suscipienti decus, adoreas, felicitatem p. Hafniæ. 1671. Fol. [Optr. i Fr. Rostgaard, Deliciæ quorundam poet. Dan. II. p. 61—70].

Domino Holgero Wind, Gundestrupij hæreditario. [Kbh.]. 1672. Fol.

Obsidio Hafniensis et eorum, quæ, ea durante, per septentrionem fere omnem, ad memoriam illustria contigere, stricta enarratio. [Udg. af Vilum Worm]. U. St. 1676. 4. (jfr. Hist. Tidsskr. 5. R. I. p. 90 ff.; Nyerup, Katal. over d. norske Videnskabers Selsk. Saml. I. 1808. p. 522; Joh. Gottlob Böhme, De Viti Beringii historia obsidionis Hafniensis ἀνεκδοτον litterarium. Lipsiæ. 1758. 4. [optrykt i Acta erudit. 1758. p. 171—78; anm. i Gött. Anz. 1758. p. 742—44 og Lorcks Nachr. III. p. 214—17]; iflg. dette Skrift skulde Prof. i Strassburg Joh. Henr. Boecler have en ikke helt opklaret Andel i Berings Skrift; jfr. endvidere P. W. Becker, Saml. til Frederik III's Hist. 1847. I. p. 276). (I British Museum findes et Ex. med endel haandskrevne Tilføjelser og flgd. Note: »This copy contains all the pieces in MS., which were left out, when the original was given to the press.«).

Florus Danicus. Otthiniæ. 1698. Fol. (trykt og muligvis udg. af Th. Kingo; jfr. Hist. Tidsskr. 5. R. I. p. 96 ff.; 5. R. VI. p. 856). [Anm. i Nova litt. maris Balth. 1698. p. 63; Acta erudit. 1703. p. 148]. Af denne Udg. skal der ogsaa findes Ex. med nyt Titelblad. Otthiniæ. 1700. Ligeledes findes

Ex. med nyt Titelblad: Florus Danicus sive Danicarum rerum a primordio regni ad tempora usque Christiani I. Oldenburgici breviarium. Hafniæ. 1709. Fol. (Originaludg. er saaledes delt i 3, hvorfor disse er meget sjældne, jfr. D. Clément, Bibl. curieuse. III. 1752. p. 187—88; Minerva. 1789. III. p. 64—65; Suhms saml. Skr. XV. p. 417). — Florus Danicus. Otthiniæ impressus a Chr. Schrödero, Anno 1698. Nunc sumptibus academiæ soc. Jesu typographiæ Tyrnaviensis repressus, Anno 1716. — Florus Danicus. A Francisco Emerico Uivari de Acsa et Alcsut dum assertiones ex universa philosophia publice tueretur distributus. Tyrnaviæ. 1724. (Det er det samme Oplag som 1716, men der er føjet nogle nye Assertiones ind, og paa samme Maade er det oprindelige Oplag benyttet til en Disp. 1756, som Eustachius Csanyi holdt under Præsidium af Hieronymus Marton; jfr. Hist. Tidsskr. 5. R. I. p. 100—1. 115; Bibl. Dan. III. p. 14—15).

Et Udvalg af hans latinske Digte er optaget i Fr. Rostgaard, Deliciæ quorundam poetarum Danorum. II. 1693. p. 15—208. 595—96. Desuden findes endel mindre Digte i Th. Bartholin, Carmina varii argumenti. 1669. Lib. V. p. 117—20. 123—31. 133—34. 135—36. 137—39. 143—46. 161—63. 168—69, og i Joh. Mart. Sommer, Miscellanea. 1758. p. 157—69.

I L. Eft. 1731. p. 593—95 er trykt et latinsk Digt til Erik Sehested 1651.

I Sk. Thorlacius, Antiquitatum borealium observat. Spec. I. 1778. p. 30 tillægges ham flgd. Distichon:

Par urbi domus est, urbs orbi, neutra triumphis
et belli et pacis par, Ludovice, tuis,

for hvilket han fik en stor Belønning af Ludvig XIV. I en Notits i le Maire, Paris ancien et nouveau. III. p. 189 tilskrives det imidlertid en Advokat Fourcroy.

Brev til O. Worm $^{5}/_{4}$ 1641 i Wormii epistolæ. p. 779—80; til P. Reedtz $^{27}/_{6}$ 1664 i J. Müller, Beskr. over Jarlsberg Provstie. 1772. p. 112—14; Holcks Flyveblade. 1774. p. 145—46; Odense Adresse-Cont. Eft. 1777. Nr. 12; Østs Misceller. 1810. II. p. 378—80; Hist. Tidsskr. 5. R. I. p. 66—67 (med urigtig Datering $^{27}/_{1}$ 1664) (jfr. Hist. Tidsskr. 5. R. VI. p. 855).

Bering, Vitus, er f. $^{10}/_{12}$ 1682 i Udby i Fyens Stift, hvor hans Fader Jens Bering (afsat $^{23}/_{5}$ 1689 og 1705 kaldet til Sognekapellan i Vigerslev og Veflinge, † 1715) dengang var Sognepræst. Moderen Anna Grindsteen († 1734). B. blev Student fra Odense Skole 1702, tog 1703 Baccalaurgraden og $^{26}/_{10}$ 1705 teol. Examen med Non og kaldtes $^{27}/_{4}$ 1709 til Sognepræst i Ollerup og Kirkeby i Fyns Stift. 1735—49 var han Provst i Sunds Herred. † $^{24}/_{7}$ 1753.

Han ægtede 1. Vita Groth (f. c. 1691, † $^{19}/_{12}$ 1741), Datter af Sognepræst i Haarby Bertel Groth († 1728) og Dorothea Bering. 2. Anna Cathrine Møller, Datter af Sognepræst i Gudbjerg Hans

Møller († 1716) og Elisabeth Lottrup. Hun var Enke efter Sognepræst i Bjerreby (Fyns Stift) Poul Schytte (f. 5/1 1671, † 19/4 1735).

Wiberg. II. p. 533. — Univmatriklen. II. p. 276. 283.

Theses miscellaneæ. Hafniæ. 1705. 4. [Resp. Henr. Mulenius].

1. Fortegnelse paa Provsterne i Sunds-Herred udi Fyen, siden Reformationen, at regne til d. 1ste Maji Anno 1749. 2. Aarstal, naar de i bemeldte Sunds-Herred Anno 1749 levende virkelige Præster, ere der i Embedet indsatte, at regne til d. 1ste Maji Anno 1749. 3. Fortegnelse paa Sogne-Præsterne i Fyen udi Sunds-Herred i Ollerup, som tillige har været Sogne-Præster for Kirkebye-Meenighed i samme Sunds-Herred, siden Reformationen, at regne til d. 1ste Maji Anno 1749. 4. Delineatio stirpis Beringianæ, eller de Beringers Families og Paarørendes Slægt-Register, fra 3die Hundrede Aar af at regne til d. 1ste Maji Anno 1749. Kbh. 1749. 4. [Optrykt i Kirkehist. Saml. 3. R. VI. p. 355—70 og Delineatio stirpis Beringianæ i Arkiv f. Geneal. og Heraldik. 1908. p. 145—54].

Ollerups og Kirkebyes Sogners Jubel-Glæde fremviist paa Jubel-Fæsten d. 28. Oct. 1749 i en Prædiken over Texten Ps. LXXXIX v. 1 til 6. Kbh. 1750. 4.

Bering, Vitus, er f. i Sept. 1694 i Verninge, Søn af derværende Sognepræst Peder Bering (f. 28/2 1648, † 15/10 1727) og Elisabeth Sophie Biener (f. 1657, † 1737). B. blev Student fra Odense 1713, tog 1714 Baccalaurgraden, teol. Examen 18/5 1716 med Haud. og kaldtes 28/12 1722 til Sognepræst i Rind og Herning og var tillige 1734—65 Provst i Hammerum Herred. † 8/9 1766.

Han ægtede 4/10 1724 Elisabeth Lassen (f. 1707, † 29/4 1786), Datter af Sognepræst i Karby, Hvidbjerg og Rested Laurits Lassen (f. 8/8 1664, † 9/5 1718) og Malene Margrethe Krampe († 1719).

Worm. III. p. 71—72. — Wiberg. II. p. 613. — Univmatriklen. II. p. 370. 381.

*Sunde Ords Form, 2. Tim. 1. 13 eller en skriftmæssig Anviisning for Ungdommen og eenfoldige Guds Børn til at bede efter Troens Maade (Rom. 12. 6), Herrens Bøn. Kbh. 1752.

Berlin, Johan Daniel, er f. i Memel 12/5 1711, Søn af Musiker Johann Heinrich Berlin og Maria Elisabeth Seehausen. I en ung Alder sendtes han til Kbh. for at fuldende sine musikalske Studier. 22/11 1737 udnævntes han til priviligeret Stadsmusikus i Trondhjem og Organist ved Domkirken. 27/5 1763 blev han tillige Oberbrandmester i Trondhjem og 1778 Vandinspektør. 1760 blev han Medlem af det norske Videnskabers Selskab. † 4/11 1787.

Han var gift, men Hustruens Navn kendes ikke.

V. C. Ravn i Biograf. Lex. II. p. 130; XIX. p. 428. — Trondhiemske Adr.-Cont. Eft. 1787. Nr. 46. 48. 1788. Nr. 5. — Suhms saml. Skr. X. p. 38—39. — Meusel, Lex. d. von 1750 bis 1800 verstorbenen teutschen Schriftsteller. I. 1802. p. 346. — H. J. Wille, Minde-Taler. 1805. p. 284—85. — F. W. Marpurg, Hist.-krit. Beyträge zur Aufnahme d. Musik. II. 1756. p. 563 ff. — Chr. Thaulow, Personalhist. for Trondhjem. 1919. p. 263—64.

Musicaliske Elementer eller Anleedning til Forstand paa de første Ting udi Musiquen, hvor udi den musicaliske Signatur i den Bruug, som den nu haves hos de fleeste, saa ogsaa Applicaturen paa nogle saa kaldte strygende og blæsende Instrumenter og andet meere Musiquen tilhørende. Tronhiem. 1744. 4 obl. [Anm. i L. Eft. 1744. p. 513. 529].

*Musikalisches Divertissement, bestehend aus einer für des Calvier gesetzten Sonatina. Augspurg. 1752. Fol. [Anm. i Büschings Nachr. III. p. 641].

Specification over alle Tronhiems Byes publique Sprøyter med alt deres tilhørende, saaledes som de af mig, som Ober-Brandt-Mester, ere i Stand satte, bragt i Orden og regulerede. Tronhiem. (1764). 4.

Tabell over Barometr. og Thermometr. høyeste og laveste Stand; saa og Magnet-Naalens Declination i Tronhiem [i Aarene 1762—83]. U. St. o. A. Fol.

I Det Trondhiemske Selskabs Skrifter. 1761 ff. II. Observationer af Barometro, Thermometro, Vinden og Væiret for 1762 i Tronhiem. (upagineret). — III. p. 465—514. Observationer for 1763—64. — p. 515—70. Anledning til Tonemetrien eller hvorledes man ved Hielp af Logarithmus-Regning kan komme let og snart afsted med at udregne efter den geometriske Progressions-Regning det saakaldte ligedansvævende musicaliske Temperatur. Som ogsaa Underretning om det 1752 opfundne og indrettede Monochordon. [Om en tysk Overs. se nedenfor]. — IV. p. 429—79. Observationer for 1765—66. — V. p. 547—96. Observationer for 1768—69. — Ny Saml. af det kgl. norske Vidsk. Selsk. Skr. I. 1784. p 323—54. Observationer for 1770—71. — p. 389—410. Forsøg til en Tærske-Maskine.

Anleitung zur Tonometrie, oder wie man durch Hülfe der logarithmischen Rechnung nach der geometrischen Progressionsrechnung die so genannte gleichschwebende musikalische Temperatur leicht und bald ausrechnen kann, nebst einem Unterrichte von dem 1752 erfundenen und eingerichteten Monochordum. Kph. und Lpz. 1767. [Overs. af den i Trondh. Selsk. Skr. III. p. 515—70 indrykkede Afhandling]. [Anm. i B. G. Sporons Breve. 1768. p. 284].

Om det af ham opfundne Instrument »Monochordon unicum«, se: L. Eft. 1752. p. 204—5. (Extract af et Brev fra Trundhiem); Kbhske. danske Post-Tidender. 1752. Nr. 70. (p. 1—2). Nr. 98. p. 1—2).

Bernardi, Bartolomeo. er f. i Bologna. Han blev i Begyndelsen af Frederik IV's Regering ansat som Violinspiller ved Hoffet. 1705 og flgd. Aar opholdt han sig paa Rejser udenlands; ved sin Hjemkomst forestod han i en Række af Aar den kgl. Kam-

mermusik. 1711 blev han kgl. Direktør over Musikken, 1723 Secrétaire de la musique og 1729 kgl. Kapelmester. Han † ugift 1732.

V. C. Ravn i Biograf. Lex. II. p. 133—34. — Musikforeningens Festskrift. 1886. I. p. 21 ff.

*Divertissement en musique. Cph. 1701. 4.

Tratenimento per la nativita di S. M. la Regina madre di Federico Quarto, Re di Danimarca et Norveggia. Cph. u. A. 4.

Der Fall des geistlichen Babels aus dem englischen Triumph-Lied, Apoc. 18 fürgestellet und am andern Jubel-Fest präsentiret d. 31. Oct. 1717. U. St. Fol.

Das Lied Mosis und des Lammes. Aus Apoc. XV. Cap. In einer Cantata fürgestellet und am andern Jubel-Fest präsentiret den 31. Oct. 1717. U. St. Fol.

Die Freude des Israels Gottes über ihren Ausgang aus dem geistlichen Babel in einem Singgedicht bey solenner Oratione jubilæa präsentirt d. 3. Novbr. 1717. U. St. Fol.

La gloria trionfante. Cantata a due voci il giorno natalizio di S. M. la Regina Anna Sophia di Danimarca rappresentata nel Reggio Palazzo alli 16. Apr. 1728. — Der triumphirende Ruhm etc. Cph. 1728. Fol.

Cantate pour le jour de couronnement de Christian VI et Sophie Magdalene. Cph. 1731. Fol.

Under sit Udenlandsophold skal han have udgivet flere Musikstykker, særlig Violinkompositioner.

Berner, Christian Fredriig, se: Erslew.

Bernhard, Frantz; »konsterfarne Scheernslipper«. (Pseudonym).

Cartel til Christopher Maurenbrecher og samtlige Grønskolding-Unger ins gemeine Kbh. u. A. [1784]. (jfr. Bibl. Dan. III. p. 1390).

Bernhoft, Anders Hansen, er f. 1661 i Opdal, Søn af Sognepræst Hans Andersen Bernhoft (f. 1634, † 3/3 1689) og nedennævnte Elen Andersdatter Opdal. B. blev 1679 Student fra Trondhjems Skole, og 28/4 1684 beskikkedes han til Kapellan med Succession hos Faderen. 6/4 1689 efterfulgte han denne som Sognepræst. † i Aug. 1694 (eller 1695).

Han ægtede 1688 Anna Catharina Withe (f. 167*, † 1744), Datter af Sognepræst til Sundalen Christopher Sebastiansen Withe († 3/3 1688) og Else Lambertsdatter Balchenborg.

D. Thrap i Biograf. Lex. II. p. 136—37. — Erlandsen, Trondhjems Stifts Geistlighed. p. 170. — Bernhoft, Stmtvl. over Slægten Bernhoft. 1885. p. 39—41. — Luthersk Ugeskrift. 1891. II. p. 401. — Personalh. Tidsskr. 3. R. III. p. 255. —

Aarsberetn. f. Foren. til norske Fortidsmindesmærkers Bevaring f. 1918. p. 206. — Univmatriklen. II. p. 93.

Vor Herris Jesu Christi Pines og Døds Historie, efter de Hellige Fire Evangelisters Anledning; sangviis kortelig udsat. Kbh. 1703. [Udg. af hans Moder Elen Opdal, sal. Hans Bernhoftes]. — *2. Gang oplagt. Tronhiem. 1758. — *Tronhiem. 1769. — *Tronhiem. 1787. (jfr. Theol. Tidsskr. f. d. evang.-luth. Kirke. N. R. VII. Kria. 1880. p. 43).

Han efterlod i Haandskrift en Beskrivelse over Opdals Præstegjeld. (jfr. Bernhoft, Stmtvl. over Slægten Bernhoft. p. 40).

Bernhoft, Christen Hansen, er f. 1590 i Trondhjem, Søn af daværende Kapellan til Frue Kirke smstds. Hans Andersen Bernhoft (f. c. 1550, † 17/4 1619) og Anna Pedersdatter (f. 1558, † 16/5 1627). B. blev 1612 Student fra sin Fødebys Skole og tog 10/5 1614 Baccalaurgraden. 1622 kaldtes han til Sognepræst til Akerø. † i Maj 1643.

Han ægtede 21/5 1621 Anna Christensdatter Arreboe († 1671), Søster til ovenfor nævnte Biskop Anders Christensen Arreboe.

Erlandsen, Trondhjems Stifts Geistlighed. p. 473—74. — Bernhoft, Stmtvl. over Slægten Bernhoft. 1885. p. 3—4. — Universitetsmatriklen. I. p. 6. 15.

Solennitati nuptiarum Caspari Bartholini nec non Annæ Thomæ Finchii fil. sponsæ, 22. nov., Γαμήλιον. Hafniæ. 1612. 4. (optrykt i Bernhoft, Stmtvl. over Slægten Bernhoft. Bilag. p. 3—7).

Bernhoft, Elen Andersdatter Opdal, er f. 1637 i Opdal, Datter af Sognepræst Anders Roaldsen Blik († 11/9 1662) og Lucie Blix. Hun ægtede 1660 daværende Kapellan i Opdal Hans Andersen Bernhoft (f. 1634, † 3/3 1689). 1699 tog hun Ophold i Kbh., hvor hun † i Februar 1704.

Schønau, Lærde Fruentimmer. p. 1103—4. 1557. — Birch, Billedgallerie for Fruentimmer. III. 1795. p. 361. — Alb. Thura, Gynæceum Daniæ litt. 1732. p. 88—89. — Erlandsen, Trondhjems Stifts Geistlighed. p. 169. — Bernhoft, Stmtvl. over Slægten Bernhoft. 1885. p. 36—38; Bilag. p. 12—13.

Joh. Binch, Skat over all Skat, den dyre og trofaste Jesu-Skat, det er: Voris høj-fortiente Frelsermand Jesus Christus. Af Tydsk paa Dansk enfoldelig oversat. Kbh. 1703. (jfr. Nova litt. maris Balth. 1703. p. 115). — Anden Gang oplagt. Kbh. 1738. [Fasting nævner desuden en Udg. Kbh. 1746].

Hun udgav: And. Hansen Bernhoft, Vor Herris Jesu Christi Pines og Døds Historie. Kbh. 1703. — Hans Hansen Bernhoft, Et Guds Barns forlystende Fornøyelse udi sin Gud. Kbh. 1703.

Bernhoft, Hans Hansen, er f. 1665 i Opdal, Broder til ovennævnte Anders Hansen Bernhoft. Han er vistnok bleven Student

1685 fra Trondhjems Skole. (Universitetsmatriklen. II. p. 141 har en Johannes Johannis e schola Nidr. certa dumtaxat conditione admissus). 1701 blev han Vicepastor i Surendalen og 1704 Sognepræst smstds. † $^{6}/_{5}$ 1714.

Han ægtede 1701 Margareta Røg († 1717), Datter af Sognepræst til Hevne Christopher Olsen Røg († 1680) og Marit Røg. Hun var Enke efter B.'s Formand Ole Stensen Meldal (f. 1654, † $^{23}/_{1}$ 1701).

Erlandsen, Trondhjems Stifts Geistlighed. p. 438. — Bernhoft, Stmtvl. over Slægten Bernhoft. 1885. p. 91—92.

Et Guds Barns forlystende Fornøyelse udi sin Gud, efter Herrens egne Ords Anviisning, om voris Christendoms Hovet-Stykker, udi XXXII Sange forfattet. Kbh. 1703. (jfr. Nova litt. maris Balth. 1704. p. 84). [Udg. af hans Moder Elen Opdal, sal. Hans Bernhoftes]. — *2. Gang oplagt. Tronhiem. 1758. — *Tronhiem. 1769. — *Tronhiem. 1786. (jfr. Theol. Tidsskr. f. d. evang.-luth. Kirke. N. R. VII. 1880. p. 43). [Dette Skrift er af Worm, Nyerup og Hj. Pettersen tillagt Anders Hansen Bernhoft; men det angiver sig paa Titelbladet som forfattet af Hans Hansen Bernhoft].

Bernhoft, Hans Lassenius, se: Halvorsen.

Bernth, Johan Ludvig, er f. $^{10}/_{9}$ (muligvis $^{11}/_{9}$) 1724 i Nørre Lyndelse paa Fyn, Søn af Sognedegn Lars Bernth († 1752) og dennes Hustru, født Lund. 1745 blev B. Student fra Odense Gymnasium, tog 1746 Baccalaurgraden, fik 1748 Plads paa Regentsen og tog $^{6}/_{7}$ 1750 teol. Examen med Laud. 1751—53 var han Alumnus paa Elers Kollegium og blev 1752 Dekanus paa Kommunitetet. Aaret efter udnævntes han til Informator for de kgl. Pager. $^{31}/_{3}$ 1755 kaldtes han til Rektor paa Herlufsholm og udnævntes samtidig til Professor philosophiæ designatus ved Universitetet. $^{28}/_{7}$ s. A. tog han Magistergraden. † $^{24}/_{2}$ 1804. $^{17}/_{9}$ 1859 rejstes der en Mindesten for ham paa Herlufsholm.

Han ægtede 1. 1760 Margrethe Elisabeth Giøring († i Sept. 1761), Datter af Kaptajn Ulrich Christian Giøring til Grevensvænge og Anne Marie Schindel. 2. 1764 Anne Margrethe Thestrup (f. $^{9}/_{1}$ 1739, † $^{10}/_{6}$ 1817), Datter af Kammerraad Frants Thestrup († 1766) til Øllingesøgaard og Margrethe Riegelsen.

G. L. Wad i Biograf. Lex. II. p. 169—70. — Büschings Nachr. III. p. 292—93. — Egeria. 1. Aarg. II. 1805. p. 488—89. — Den danske Tilskuer. 1804. p. 129—35 (af K. L. Rahbek). p. 136. Ved Fader Berndths Grav (af Rahbek). — L. Eft. 1804. p. 190—92. 269. (latinske Gravskrifter). — Rahbeks Erindringer. I. p. 104—6. 117—24. — Melchior, Hist. Efterretn. om Herlufsholm. 2. Udg. 1865. — G. L.

Wad, Meddel. om Rektorerne paa Herlufsholm. 1879. p. 210—16. — R. R. Vestergaard, Elers Kollegium. 1891. p. 111. — Joh. Lud. Bernths Minde. Kbh. 1860. — Univmatriklen. III. p. 54. 61. 147.

Dissertatiunculæ de triplice veritate sc. logica, metaphysica et ethica membrum primum de veritate logica. Hafniæ. 1750. 4. — Part. II. de opposito veritatis logicæ. Hafniæ. 1751. 4. [Resp. I. Ol. Jani, II. Canut. Chr. Riisbrigh].

Explicatio philol.-exegetica quorundam S. S. locorum, qui ordinem salutis ingrediuntur. Part. I. De expansione manuum Dei. Es. LXV. c. 2. v. Hafniæ. 1752. 4. — Diss. II. Hafniæ. 1753. 4. [I—II. Resp. Joh. Almstrup].

In memoriam initiationis iteratæ Collegii Elersiani. Hafniæ. 1752. Fol. (Anonym). (jfr. Vestergaard, Elers Kollegium. 1891. p. 75).

(En Samling latinske Programmer fra Herlufsholm Skole 1774—94, indeholdende Aktstykker til Skolens Historie, optrykte fra Langebeks Scriptores rerum Danicarum). Soræ. 4. (jfr. Melchior, Herlufsholm. 2. Udg. p. 138). — Desuden har han udgivet 10 Lapidarstils-Programmer ved de kgl. Fødselsfester.

Bernth, Peter Ludvig, er f. i Kbh. $^{18}/_{6}$ 1754, Søn af Købmand og Skriver Laurits Bernth. B. blev 1770 Student fra Herlufsholm, tog 1774 Baccalaurgraden og $^{27}/_{4}$ 1775 teol. Examen med Laud., var 1776 Alumnus paa Borchs Kollegium og kaldtes $^{20}/_{3}$ 1782 til residerende Kapellan for St. Laurentii Kirke paa Før. 1784 blev han Sognepræst for Enge i Slesvig, forflyttedes 1789 til Nørrelygum og 1793 til Varnæs. † $^{18}/_{7}$ 1817 i Aabenraa efter kort forinden at have opgivet Embedet.

Han ægtede 1. Elisabeth Adele Volquartz (f. $^{8}/_{2}$ 1756, † $^{31}/_{12}$ 1786). 2. 1787 Hedvig Elwers († $^{1}/_{5}$ 1817), Datter af Apoteker i Husum Johan Frederik Elwers og Margrethe Carstens.

Kordes. p. 22. — Lübker und Schröder. I. p. 43. — Wiberg. II. p. 293. — Leth, Meddel. om Dimitt. fra Herlufsholm. 1565—1875. p. 118. — Borchs Koll. Festskr. 1889. p. 171. — Univmatriklen. III. p. 297. 333.

Idea veri theologi diss. Pars I. Havniæ. 1774. [Resp. Imm. Erasm. Grove].

De ἀνθρωποθυσίᾳ inter Judæos legibus non stabilita. Hafniæ. 1775. [Resp. Jens Ridderman Schiøtt].

Versuch eines Beweises, dasz wahre Christen bey einer monarchischen Staatsverfassung sich des Genusses ihrer Menschen-Rechte zu erfreuen haben. Predigt am 23. Sonntag nach Trin. 1790. Schleswig und Leipzig. 1791.

Berntsen, Arent, med Tilnavnet Bergen, er f. i Bergen $^{12}/_{5}$ 1610. I sin Ungdom kom han i Tjeneste først hos Axel Juel til Villestrup og siden hos dennes Svigerfader, Kansler Christen

Friis. 1637 var han Slotsskriver paa Varberg Slot; tillige drev han en Teglovn, paa hvilken han fik kgl. Bevilling $^{12}/_{8}$ 1640, i Nærheden af Byen. Hertil føjede han senere endnu to Teglværker i Skaane, som ødelagdes i Krigen 1658—59. $^{17}/_{1}$ 1644 ved Krigens Udbrud flyttede han til Kbh., hvor han tog Borgerskab og købte en Gaard ved Gammelstrand. Han var allerede dengang en formuende Mand, der i Krigens Tid forstrakte Kongen med anselige Pengesummer, hvorfor han fik Udlæg i en Del Bøndergods i Malmøhus og Helsingborg Len. $^{15}/_{9}$ 1647 beskikkedes han til Raadstueskriver i Kbh., og $^{28}/_{2}$ 1650 fik han Privilegium paa at anlægge et Teglværk i Brønshøj. Han optraadte ogsaa selv som Bygherre og ejede ved sin Død en Del Huse i Kbh. I Krigsaarene 1658—60 ofrede han store Summer til Fædrelandets Bedste, baade ved at udruste Kapere og ved at yde Kongen Laan. $^{16}/_{12}$ 1669 blev han Raadmand i Kbh. 1676 blev han Medlem af en hemmelig Kommission, der skulde undersøge, paa hvilken Maade Kronens Kreditorer i Frederik III's og Christian V's Tid var bleven tilfredsstillet, og $^{26}/_{5}$ 1677 beskikkedes han til Medlem af Vandkommissionen. † $^{29}/_{12}$ 1680.

Han ægtede 1. 1639 Karen Arentsdatter († $^{1}/_{9}$ 1652). 2. 1653 Mette Lauridsdatter († 1696, begr. $^{5}/_{8}$).

O. Nielsen i Biograf. Lex. II. p. 170—71. — Personalhist. Tidsskr. 2. R. II. p. 257—79 (af O. Nielsen). — O. Nielsen, Kbhvn.s Hist. V. p. 441—42. 526. — Ped. Lauritzsøn, Trøst imod Døden; sal. Karen Arentz Daatter til hæderlig Amindelse. Kbh. 1655.

Mart. Moller, Manuale de præparatione ad mortem. Eller Konst at døe. Nu paa Danske offuersæt af A. B. Kbh. 1637. [Oversætterens Navn under Fortalen]. (jfr. Bibl. Dan. I. p. 451; Personalh. Tidsskr. 2. R. II. p. 258—59).

Danmarckis oc Norgis fructbar Herlighed, udi fire Bøger forfattet: den Første Bog indeholder Danmarckis oc Norgis Fructbarhed, Deeling, Kiøbstæder, Indbyggeris Qualiteter oc fornemste Omstænde. Den anden Bog forklarer Jordegodtzis Eyendom, Herlighed, Deeling, Indkomst, Accidentier etc. Den tredie Bog handler om Jordegodtzis Kiøb oc Sal, Sødskind- oc Mage-Skifters, sambt Marckereebnings Forhold. Den fierde Bog fremstiller Maal oc Vegts Underskeed i hvert Land. Kbh. 1656. 4. [De sidste 3 Bøger er trykt først; 2. Bog har et Titelblad 1650, den tredje 1651, den fjerde 1652. Derefter har han udg. 1ste Bog, hvis anden Part har særskilt Titelbl. 1655. Hele Værket har et Titelblad 1656. — jfr. N. P. Sibbern, Bibl. hist. 1716. p. 115—16; Personalh. Tidsskr. 2. R. II. p. 266—67; Gigas, Katal. over d. st. kgl. Bibl.'s Haandskr. I. p. 300—01].

I Raadstuearkivet i Kbh. findes hans til 1659 fortsatte: Kiøbenhaffns Jordebog. (jfr. Personalhist. Tidsskr. 2. R. II. p. 267—68).

Ham tillægges fejlagtig (jfr. nedennævnte Peder Schrøder) en i Tidsskrift, udgit av Rogalands historielag. Nr. 4. 1917. p. 1—53 offentliggjort: Beskrivelse over Ryfølke Fogderie.

Berregaard, Laurids, er f. $^{18}/_{9}$ 1705 i Aalborg, Søn af Handelsmand Niels Lauridsen Berregaard († 1722), der ejede Birkumgaard paa Gjøl, som Sønnen arvede efter ham, og Bodil Heug. B. blev 1720 Student fra sin Fødebys Skole, tog 1721 Baccalaurgraden, $^{27}/_{8}$ 1733 Viceborgmester i Aalborg, disputerede $^{29}/_{10}$ 1736 for den juridiske Doktorgrad og blev 1759 virkelig Borgmester i Aalborg. † $^{9}/_{12}$ 1764.

Han ægtede Gundel Niels-Datter.

Giessing. III. p. 256. Tab. 4. — Aalborg Skoleprogr. 1841. p. 2. — Hundrup, Efterretn. om Doctores. p. 112—13. — A. H. Nielsen, Embeds- og Bestillingsm. i Aalborg. 1880. p. 114—15. — Univmatriklen. II. p. 430. 435.

Theses quædam miscellaneæ. Hafniæ. (1721). 4. [Resp. Sev. Overvad].

Disp. inaug. juridica de interpretatione usuali et doctrinali articuli 22. cap. XIII lib. I codicis Christianei Danici. Hafniæ. 1736. 4. [Præs. Andr. Højer]. (jfr. Dän. Bibl. I. p. 294—302).

Berrig, Claus, se: Berg, Claus.

Bertelsen, Christian August, er født c. 1746. Han blev 1766 Student fra Odense Skole, tog 1769 Baccalaurgraden og † 1779, begr. $^{25}/_{4}$, som Student i en Alder af 33 Aar.

Lengnick, Danske, norske og isl. Studenter, der 1649—1814 ere jordede i Kbh. 1847. p. 12. — Geneal. Tidsskr. 6. Aarg. 1906. 3. Tillæg. p. 203. — Univmatriklen. III. p. 262—291.

Diss. philos.-theol. de bonitate Dei Part I. Havniæ. 1773. 4. [Resp. Nic. Blicher].

Bertelsen, Christian Henrik Luja, er f. 1681 (døbt $^{3}/_{8}$) i Assens, Søn af derværende Sognepræst Bertel Ludvigsen (f. $^{24}/_{8}$ 1638, † $^{30}/_{12}$ 1719) og dennes 2. Hustru Birgitte Luja († 1722, begr. $^{11}/_{12}$). B. blev 1699 Student fra Odense, tog Magistergraden 1706 og kaldtes $^{28}/_{11}$ 1705 til Sognepræst i Gladsaxe og Herlev. † i April 1738.

Han ægtede Anna Ottosdatter Stoud.

Wiberg. I. p. 458. — Universitetsmatriklen. II. p. 246.

Diss. historico-critica I—II de oraculis ethnicorum veterum. Hafniæ. 1702—3. 4. [Resp. I. Georg. Chr. Bang. II. Joach. Frid. Moltzovius].

Diss. historica de ritu sacrificandi homines apud ethnicos. Hafniæ. 1703. 4. [Resp. Nic. Sev. Lyngbye].

Χειροθεσία sive de ritu imponendi manus apud veteres diss. hist.-ecclesiast. I—II. Hafniæ. 1704—5. 4. [Resp. Chr. Borch]. (jfr. Nova litt. maris Balth. 1705. p. 50; 1706. p. 159).

Bertelsen, Frederik.

En Gudelig Bøn, som til alle Tider kan bruges, saa og naar man vil læse en Prædiken i Huus-Postillen. Tronhiem. 1777. (jfr. Hj. Pettersen, Bibl. Norvegica. I. p. 32).

Bertelsen, Iver, er f. i Middelfart, hvor hans Fader var Fisker. Han blev residerende Kapellan i Kolding og fik af Kristian III Understøttelse til en Studierejse. $^{26}/_{10}$ 1556 blev han indskrevet ved Universitetet i Wittenberg, hvor han studerede under Melanchthon og 1557 tog Magistergraden. 1558 vendte han tilbage til Kbh. og blev ved Niels Hemmingsens Understøttelse 1559 ansat som Professor i Rhetorik ved Kbh.'s Universitet. Han kom, uvist hvorledes, i Strid med sine Kolleger, og 1563 maatte han atter forlade Universitetet; han drog derpaa paany til Wittenberg. Efter sin Hjemkomst fungerede han et Fjerdingaar som Professor pædagogicus, indtil han 1565 efter Kongens Ønske blev kaldet til Sognepræst i Stege. Med Fogeden paa Stegehus kom han snart i Strid og, da denne beskyldte ham for Ulydighed mod Øvrigheden, for egenmægtig Opløsning af Forbindelsen med sin trolovede Fæstemø og endelig for at udelade Exorcismen i Daabsritualet, blev han 1567 afsat fra sit Embede og hensat i Forvaring i Sorø Kloster. I sit Fangenskab, der strakte sig fra 1567—70, led han megen Nød, men søgte dog paa forskellig Maade at forsvare sin Adfærd. Under et Besøg, som Frederik II aflagde i Sorø, fik han Tilladelse til at fremstille sig for ham, og paa hans Befaling blev han frigivet 1570. $^{2}/_{1}$ 1571 beskikkedes han til Abbed i Ringsted Kloster og desuden understøttedes Kongen ham ved at tildele ham forskellige Kongetiender. $^{30}/_{10}$ 1572 beskikkedes han til Abbed i Sorø Kloster, og 1580 flyttedes han i samme Egenskab tilbage til Ringsted Kloster, hvor han † $^{28}/_{9}$ 1583.

Han ægtede $^{25}/_{7}$ 1573 Else Mule, Datter af Hans Mule til Nislevgaard. Hun indgik $^{22}/_{8}$ 1591 Ægteskab med nedennævnte Professor Niels Krag.

H. F. Rørdam i Biograf. Lex. II. p. 173—74. — R. Vinding, Academia Hafn. 1665. p. 100—3. — Rørdams Lyskander. p. 242—43. — Pontoppidans Annaler.

III. p. 496—97. — Pontoppidan, Marmora Danica. I. 1739. p. 181. — Reyersen, Efterretn. om St. Bendts Kirke i Ringsted. 1779. p. 61—63. — Danske Mag. I. p. 78. — Paludan, Beskrivelse over Møen. I. 1822. p. 478—79. — Iris og Hebe. 1805. IV. p. 107—8. — Østs Materialier. p. 199. — Helveg, Kirkehist. efter Reformationen. 2. Udg. I. — Kirkehist. Saml. V. p. 535—67; 3. R. III. p. 217—18. 344. — Rørdam, Kbh.'s Universitets Historie. 1537—1621. II. p. 507—28. — Ugeskrift f. Skolen. 1877. I. p. 39. — V. Bang, Den danske Kirke. 1559—1699. 1896. p. 52—58. — J. V. Christensen, Tider og Skikkelser i Midtsjællands Hist. 1907. p. 264—80.

Formaning til en christelig och alffuorlig Poenitentze, saare nyttelig udi denne farlige Tid og siste Dage. U. St. [Kbh.]. 1561. (jfr. Kirkehist. Saml. V. p. 537—38; Athene. 1813. I. p. 430—32).

Hypomnesis de extremo universali Dei judicio et præparatione Christiana in instantem mundi finem. Vitebergæ. 1565. [Af dette Skrift skal der existere en tysk Oversættelse ved Marcus Benkerus i Wittenberg. 1625].

I Dänische Bibl. IV. p. 51—73: Propositiones LX de exorcismo. — p. 74—83. Judicium de exorcismo, qui in baptismo infantium adhibetur.

Lyskander (p. 243 i Rørdams Udg.) tillægger ham et Skrift: Epigrammata varia et certamina poëtica cum nobilissimo Sthenone Bilde de Wand., Claudii F., der ellers ikke kendes; rimeligvis har det kun existeret i Haandskrift. — De smstds. nævnte: Parentalia Christiani III. 1565 er sikkert den nedenfor nævnte Elegia i N. Hemmingsens Oratio. 1559.

Digte har han leveret til: 1) N. Hemmingsen, Enchiridion theologicum. 1557 (Epigramma ad D. Nic. Hemmingium). — 2) Samme, Oratio funebris in memoriam Christiani III. 1559. (Elegia). — 3) And. Mariager, Fader vor udi tolv korte Predickener. 1580. (Et dansk Digt). — 4) Jo. Spangenberg, Bellum grammaticale. 1558. (Ad juventutem Danicam).

Desuden findes hans Epitaphium Olavi Regis trykt i M. Pedersen, Absalons og Esbern Snares Herkomst. 1589. p. 58 og i Script. rer. Dan. VII. p. 208.

Til de Tapeter, som Frederik II lod Nederlænderen Hans Knieper c. 1580 væve til Kronborg, blev der skrevet Krønikevers paa tysk af en ubekendt Forfatter, og paa dansk af Iver Bertelsen. Disse danske Vers findes aftrykt i O. Bangs Saml. af nyttige og opbyggelige Materier. 1743 ff. II. p. 170—92. 338—82, hvor de fejlagtig tilskrives Elsebe Brockenhus, der kun har afskrevet dem; Iver Bertelsen nævnes udtrykkelig som Forf. af hans Svigersøn Jacob Volf i Fortalen til dennes Jødekrønike. Kbh. 1603. Senere blev de tyske Vers paa Christian IV's Foranstaltning oversat paa Latin af Jon Venusin og sammen med de oprindelige tyske og danske tillige med enkelte ny tilføjede trykt i Boghandler Jørgen Holsts Billedværk: Regum Daniæ icones. Hafniæ. 1646. Fol. (jfr. Bibl. Dan. III. p. 27—28; J. Paludan, Renæssancebevægelsen i Danmarks Literatur. 1887. p. 196—200).

Han skal under sit Fangenskab have forfattet et Slægtregister over Skjalm Hvides Æt. (jfr. Dänische Bibl. IV. p. 9; Kirkehist. Saml. V. p. 485—86, 550—51).

Brev til Biskop Poul Madsen $^{8}/_{12}$ 1559 i Dän. Bibl. IV. p. 7—9; til N. Hemmingsen $^{9}/_{4}$ 1569 i Kirkehist. Saml. V. p. 556—62; til Rektor ved Kbh.'s Universitet 1575 smstds. p. 564—65.

Ham skyldes Opdagelsen i Sorø Klosterbibliotek af Adam af Bremens Kirkehistorie, der blev udg. efter den af ham fundne Codex af A. S. Vedel. 1579. (jfr. Kirkehist. Saml. V. p. 551).

Bertelsen, Laurids, er f. 1514 af Bønderfolk i Harsyssel i Ribe Stift. Han studerede 1543 ved Kbh.'s Universitet med Understøttelse af Aarhus Domkapitel og sluttede sig nær til Niels Hemmingsen. c. 1547 blev han Rektor ved den lærde Skole i Aarhus, 1550 Sognepræst ved vor Frue Kirke smstds. og Lektor ved Domkirken og 1557 Biskop i Aarhus Stift. 1587 nedlagde han sit Embede. † $^{19}/_{1}$ 1588.

Han ægtede 1. Marine. 2. Anna Jørgensdatter, Datter af Sognepræst i Besser og Onsbjerg Jørgen Samsing († 1572) og Karen Sørensdatter. 3. Ellen Sørensdatter, der var Enke efter Sognepræst ved Domkirken i Aarhus Esbern Pedersen (f. 1529, † 1571 el. 1576).

S. M. Gjellerup i Biograf. Lex. II. p. 174. — Rørdams Lyskander. p. 274. — P. Poulson, Bibliotheca Aarhusiensis. 1725. p. 54—55. — Pontoppidans Annaler. III. p. 166—67. — Hertel, Aarhus Domkirke. 1810. II. 3. p. 466. — Tauber, Hist. scholæ Arhusiensis. 1817. p. 70. — Molbech, Hist. Aarbøger. III. 1851. p. 177. — V. Bang, Den danske Kirke. 1559—1699. 1896. p. 45—46. — Samme, Aarhus St. Biskopper. (Særtryk af Aarhus Stiftstidende 1901). p. 12—16. — Rørdam, Danske Kirkelove. I. p. 284. 541—44; II. p. 413—14.

Underuisning om de tuende slags Opstandelser, som er først Siælens den Aandelig, i dette Liff, oc dernæst Legemens den almindelig, paa Domme-dag, aff det 5te Capittel Johannis predicket, udi Holger Rosenkrantzis Danmarckis Rigis Marskis Begraffuelse U. St. (Kbh.) 1576. 4. [Uddrag i Bricka og Gjellerup, Den danske Adel i det 16. og 17. Aarh. I. 1874—75. p. 67—97].

En kaart Underuisning oc Formaning, huorledis mand sig i denne siste Verdsens Tid mod Herrens yderste Tilkommelse berede skal. Aff det 23. Cap. Lucæ Evangelistæ udi en Predicken forfattet og fremset udi Frue Pernille Oxis Begraffuelse. Kbh. 1584. [Baade Worm, Fasting og Nyerup har urigtigt en Udg. fra 1572].

Brev til Jørg. Rosenkrantz 1558 i Danske Mag. IV. p. 205—7 (og i O. Wolffs Journal. 1813. III. p. 184—88); til Biskop Kjeld Juul $^{10}/_{8}$ 1559 i A. Heise, Diplomat. Vibergense. 1879. p. 333—34.

Bertelsen, Ludvig, er f. $^{12}/_{7}$ 1684 i Assens, Broder til ovennævnte Chr. Henr. Bertelsen. Han blev Student fra Odense 1703, tog $^{28}/_{4}$ 1704 Baccalaurgraden og $^{18}/_{1}$ 1706 teol. Examen med Laud. 1708—11 var han Alumnus paa Elers Kollegium. $^{28}/_{9}$ 1716 blev han sin Fader adjungeret med Succession og 1719 virkelig Sognepræst i Assens og Kjærum. I de sidste 5 Aar havde han Kapellan. † $^{26}/_{12}$ 1766.

Han ægtede Cecilie Marie Schandorff (f. 1700, † 1758, begr. $^{2}/_{11}$), Datter af Amtsforvalter Ulrik Christ. Schandorff i Skanderborg.

J. C. Bloch, Den fyenske Geistligheds Hist. II. 1. p. 155—56. — Wiberg. I. p. 119. — Univmatriklen. II. p. 284. 291.

Disp. historico-ecclesiastica de diaconissis veteris ecclesiæ. I—II. Havniæ. 1708—9. 4. [Resp. I. Chr. Lange, II. Joh. Mulenius].

Diss. historico-ecclesiastica de Stauropegio antiqvorum. Hafniæ. 1711. 4. [Resp. Jac. Kiermgaard].

Bertelsen, Niels (Nicolaus Bartolinus Collingius), er f. i Kolding. I November 1579 blev han immatrikuleret ved Universitetet i Rostock og skal have taget Magistergraden udenlands, dog næppe ved dette Universitet. Ved Kongebrev af $^{26}/_{7}$ 1586 tilstodes der ham en Understøttelse af 1 Rdl. af hver Kirke i Koldinghus Len, indtil han opnaaede Kald eller andet Embede. Han skal være † som Rektor i Kolding 1593.

Fyhn, Kolding. 1848. p. 100. — Kirkehist. Saml. VII. p. 381*. — L. Daae, Matrikler over nord. Studerende ved fremmede Universiteter. 1885. 1. H. p. 97. — Personalhist. Tidsskr. VI. p. 152.

Ode in natalem Jesu Christi. Rostochii. 1581. 4.

Officia præcipua conjugum, in honorem nuptiarum Henr. Below de Spotterup et Elisab. Schrammiæ, Laur. Schram de Haestrup filiæ. Hafniæ. 1583. 4.

Bertelsen, Peder, var efter Opgivelse paa nedennævnte Skrift Bogbinder i Nakskov.

En liden Trøste-Sang, giort Borgemester Madtz Bergen, hans Venner til en liden Hu-Roe. Kbh. 1649. 4.

Berth, Lars, er f. $^{27}/_{11}$ 1726 i Helsingør, Søn af Tolder Lars Berth (f. $^{16}/_{11}$ 1693, † $^{8}/_{4}$ 1770) og Margrethe Magdalene Rehdelig. B. nedsatte sig 1751 som Købmand i Kbh. og ejede et Sukkerraffinaderi. Han drev særlig Handel paa Vestindien, men kom 1775 i Proces med en tidligere Kompagnon, Skibskaptajn Hans

Lind, og denne Proces, der trak stærkt i Langdrag, slugte hele hans Formue, saa at han døde i Fattigdom $^{21}/_{5}$ 1805.

Han ægtede 1. $^{5}/_{5}$ 1760 Bergitha Maria Jacobsen († $^{24}/_{4}$ 1761). 2. $^{25}/_{5}$ 1764 Rachel Gjerløf (f. 1744, døbt $^{26}/_{3}$, † $^{15}/_{10}$ 1778), Datter af Urtekræmmer i Kbh. Gabriel Gjerløf (f. 1707, † $^{12}/_{10}$ 1747) og Anna Marie Andersdatter Bergsøe.

Fr. Hjort, Familien Berth. 1904. p. 4—8. — Samme, Peder Jensen Gierløfs Efterkommere. 1890. p. 24. — Adresseavisen. 1778. Nr. 167.

Betragtninger over det raae Sukkers Raffinering og sammes muelige Forbedring. Kbh. 1781. (Anonym).

Den ved en ulovlig Dom ruinerede, men ved en retfærdig Fyrste igien opreiste Familie. Et Poema med Noter. Kbh. 1792. [Anm. i Kritik og Antikr. 12. H. p. 447]. — Fortsættelse af Skrivtet: Den ved en ulovlig Dom ruinerede Familie. Fuldstændig oplyst af Lars Berth. Kbh. 1793. — Supplement til Fortsættelsen af Skrivtet: Den ved en ulovlig Dom ruinerede Familie. Kbh. 1794.

Berthelin, Johannes, er f. $^{30}/_{8}$ 1721 i Odense; han blev Student 1742 fra Køge lærde Skole, tog 1747 teol. Examen og kaldtes $^{12}/_{3}$ 1751 til residerende Kapellan i Aunslev og Bovense i Fyn. $^{16}/_{8}$ 1765 blev han nederste Kapellan ved Trinitatis Kirke i Kbh. † ugift $^{4}/_{3}$ 1767.

Wiberg. II. p. 139. — Univmatriklen. III. p. 24.

Klage-Prædiken over vores Høistsalige Konge, Kong Friderich V, holdet for Trinitatis Menighed i Kiøbenhavn, den 18de Martii 1766. Kbh. 1766. [Anm. i J. Lorcks dän. Journal. I. 1767. p. 290].

Berthelson, Andreas, er f. c. 1716 i Norge, muligvis i Christiansand, fra hvilken Bys lærde Skole han blev Student 1735. Han blev først Kordegn og siden Præst ved den danske lutherske Kirke i London.

Worm. III. p. 74, hvor han urigtigt kaldes Alexander. — P. W. Becker, Hist. Afhandl. II. 1875. S. 46. — H. Faber, Danske og Norske i London. 1915. p. 96. — Universitetsmatriklen. II. p. 564.

An english and danish dictionary: containing the genuine words of both languages with their proper and figurative meanings, interspersed with a large variety of phrases, idioms, terms of arts and proverbial sayings, collected from the most aproved writers. I. London. 1754. 4. (jfr. L. Eft. 1753. p. 181 om hans Subskriptionsindbydelse, i hvilken han lover en anden Del).

E. Pontoppidan, The natural history of Norway. Translated from the Danish original. I—II. London. 1755. Fol. (Anonym; jfr. Suhms saml. Skrifter. XV. p. 192).

Bertouch, Frederik Ferdinand, er f. $^{3}/_{7}$ 1749, Søn af Kammerherre Oberst Carl Rudolph v. Bertouch (f. 1709, † $^{10}/_{5}$ 1765) og Ulrikke Cathrine Frederikke de Witt. Han blev Kaptajn ved det norske Livregiment og Generaladjutant. † $^{31}/_{8}$ 1786.

Nyerup. p. 58. — Geneal. Tidsskr. 6. Aarg. 1906. 3. Tillæg. p. 206.

J. L. le Cointe, Om militaire Poster eller Afhandling om Feltforskandsningers Angreb og Forsvar. Oversat. Kbh. 1781. [Anm. i L. Eft. 1781. p. 806].

Bertouch, Georg von, er f. $^{19}/_{6}$ 1668 i Ostheim i Franken, Søn af daværende Professor Jacob de Bertouch og Maria Regina Kriegh. 1693 blev han Dr. juris i Kiel og s. A. Auditør og Kvartermester i dansk Tjeneste. 1704 fik han Karakter af Ritmester, 1705 blev han Chef for en Eskadron af 2. jyske nationale Rytterregiment, 1711 Oberstlieutenant, 1713 Generaladjutant, 1718 Generalkrigskommissær i Norge, 1719 Oberst og Kommandant paa Akershus, 1731 Brigader og 1733 Generalmajor i Rytteriet. 1740 tog han sin Afsked og udnævntes til Generallieutenant. † $^{14}/_{9}$ 1743 i Christiania.

Han ægtede Anna Veile Bredahl (f. $^{17}/_{4}$ 1675, † $^{30}/_{4}$ 1735).

P. F. Rist i Biograf. Lex. II. p. 175—76.

Disp. juridica de eo, quod justum est circa ludos scenicos operasque modernas, dictas vulgo Operen. Kilonii. 1693. 4. [Præs. Elias Aug. Strykius].

Ad diem natalem 30. Martii 1723 Celsiss. Principis Friderici. Christianiæ. Fol. — Et lignende Carmen gratulatorium $^{31}/_{3}$ 1724 til samme er optaget i L. Eft. 1724. p. 264—66.

Han skal iflg. en skreven Notits i det kgl. Bibl.'s Ex. være den egentlige »Auctor« til det under [Johann] Matthesons Navn udgivne Skrift: Etwas neues unter der Sonnen! oder das unterirrdische Klippen-Concert in Norwegen, aus glaubwürdigen Urkunden auf Begehren angezeiget. Hamburg. 1740. 4. (Dermed menes forøvrigt kun, at han havde meddelt M. Oplysning om Melodien; jfr. Breve fra Hans Gram. 1907. p. 203).

Bertram, Carl Julius, er f. 1723 i London. Han kom til Kbh. med sin Fader, der var Silkevæver, og nedsatte sig her som Sproglærer. Han blev engelsk Sprogmester for Kadetterne og 1756 Medlem af det kgl. engelske Selskab. † $^{8}/_{1}$ 1765. Hans efterl. Bogsamling (trykt Fortegnelse) blev solgt ved Auktion $^{19}/_{3}$ 1765.

Han ægtede Cathrine Marie Gold, der muligvis er død før han, thi hans Moder (Dorothea Bertram) har underskrevet Indkaldelsen efter hans Død.

Suhms nye Saml. til d. danske Hist. IV. p. 27. — Nyeste Skild. af Kbh. 1829. p. 1059. — Berl. Tidende. 1765. Nr. 18. — Weilbach. I. p. 81. — Leslie Stephen, Dict. of nat. biography. IV. p. 412—13.

An essay on the excellency and style of the english tongue: wherein the several calumnies raised against it are examined and answered. Cph. 1749. (p. 1—42). [Anm. i L. Eft. 1749. p. 146].

An essay on the excellency and style of the english tongue: Part I. Wherein the several calumnies raised against that tongue, are examined and answered. Cph. 1750. (p. I—XXIV). (Forskellig fra foregaaende Skrift). (Trykt sammen med følgende Skrift).

Rudimenta grammaticæ anglicanæ; eller Begyndelses Grunde til den engelske Sprog-Kunst. Hvorhos følger en Tilgift af Forfatterens forhen udgivne og nu først publicerede Essay on the excellency and style of the english tongue etc. Kbh. 1750. [Anm. i L. Eft. 1750. p. 123].

Ethics from several authors, the words accented to render the english pronunciation easy to foreigners. Cph. 1751. [Hører til hans Royal English-Danish grammar. 2. Tome. 1753].

To the immortal memory of Her most excellent Majesty Lovisa, queen of Denmark. U. St. o. A. (Kbh. 1752). 4. [optrykt i Saml. af udv. Vers i Anl. af Dronning Lovises Død. 1752. III. p. 41—42].

The Royal English-Danish grammar, eller grundig Anviisning til det engelske Sprogs Kundskab: hvorledes samme paa en let og vis Maade skal læses, tales, skrives og kiendes, i 3 Tomer. 1. Deel. Den Engelske Sprog-Kunst. 1753. — 2. Deel. En grundig Anviisning til at læse og tale det Engelske Sprog. Kbh. 1753. — 3. Deel. A view of the English tongue and style, from the best English authors. Cph. 1753. (jfr. Bibl. Dan. IV. p. 53). [Anm. i L. Eft. 1753. p. 116; Büschings Nachr. II. p. 335].

The english-danish grammar of Charl. Bertram. Vol. I. Eller: Carl Bertrams Engelske etc. Udg. af ham selv i Aaret 1753, men efter hans Død igiennemseet, forbedret og paa nye udgiven af Niels Rørdam. Kbh. 1765. [Anm. i L. Eft. 1766. p. 57].

Johann Dauws wohlunterrichteter und kunsterfahrner Schilderer und Maler, aus der Antiquität und denen besten Schriftstellern vermehrte und verbesserte 2te Auflage. Kph. und Lpz. 1755. [Anm. i L. Eft. 1755. p. 217; Büschings Nachr. II. p. 497].

Britannicarum gentium historiæ antiquæ scriptores tres: Ricardus Corinensis, Gildas Badonicus, Nennius Banchorensis. Recensuit notisque et indice auxit Car. Bertramus. Hauniæ. 1757. [Anm. i Acta erudit. 1759. p. 590]. (Den første af disse Krøniker, som B. tillægger Richard of Cirencester er et Falsum. B. har sikkert selv forfattet den og traadte i Forbindelse med den engelske Oldforsker William Stukeley, der først gav Meddelelse om dette formentlige nye Fund i Antiquarian society 18/3 1756 og udgav sin Tale i Selskabet u. T. An account of Richard of Cirencester. London. 1757. 4. Krøniken skal senere være optrykt ved Dr. Giles

i Bohns Antiquarian library 1872. Da var forøvrigt den sande Sammenhæng bleven opklaret af B. B. Woodward i en Serie Artikler: A literary forgery. Richard of Cirencester's tractate on Britain i Gentleman's magazine. N. S. Vol. I. 1866. p. 301—8. 617—24. II. p. 458—66. Vol. IV. 1867. p. 443—51. (jfr. Burton, Hist. of Scotland. 1867. I. p. 13—14; Rolls series. 1863—69. II. p. XVII—CLXIV; Leslie Stephen, Dict. of nat. biogr. IV. p. 412—13; Ch. Gross, The sources and lit. of english history to about 1485. 1900. p. 163).

Nennii Banchorensis Coenobiarchæ eulogium Britanniæ sive historia Britonum. Editio nova, prioribus longe correctior. Hauniæ. 1758. [Anm. i Mercure Danois. 1758. Janv. p. 80].

The charter, given unto the Royal Danish Academy of painting, sculpture and architecture in Copenhagen. Cph. 1758. 4. (Oversættelsen er anonym). (jfr. Bibliotheca Seveliana. II. 1780. p. 73).

Betragtning over et gudeligt Levnets store Fordele og allerstørste Vigtighed. Herhos er føyet nogle Morgen- og Aften-Bønner. Af det Engelske Sprog oversat efter den 16de udi London udkomne Edition og med Olrogs Fortale nu først paa Dansk udgiven af C. de B. Kbh. 1760. (Anonym). [Anm. i L. Eft. 1760. p. 272].

Vorstellung der sämtlichen Königl. Dänischen Armee, worinnen zur eigentlichen Kenntnisz der Uniform von jedem Regimente ein Officier und Gemeiner in völliger Mondirung abgebildet sind, mit beygefügter Nachricht 1. von den Chefs, 2. der Stärke und 3. der habenden Garnison eines jeden Regiments. Ihro Königl. Maj. allerunterth. präsentirt von Wilhelm E. P. von Hessen. Kph. 1761. (Anonym).

*Munderinger af den samtlige Kongl. Danske Armee, ethvert Regiments Chef, dets Styrke og dets udi Freds-Tid havende Guarnison. Kbh. 1762.

Bertram, Justus, opholdt sig 1651 paa Bornholm.

I Th. Bartholin, Epistolæ medicinales. Centuria. II. 1663. p. 437—42 findes hans Brev: De Chelidonio, Gryphe, pisce cornuto sudore sanguineo et lacteo.

Bertram, Nicolai Frederik, er f. i Glückstadt c. 1714. Han tog $^{15}/_{7}$ 1741 kirurgisk Tentamen i Kbh. som Undermester i Flaaden. Han studerede derefter Medicin og Fødselsvidenskab ved forskellige udenlandske Universiteter og tog $^{27}/_{3}$ 1747 den medicinske Doktorgrad i Leyden med nedennævnte Skrift. Han nedsatte sig siden som Fødselshjælper i Kbh. og blev $^{19}/_{1}$ 1753 Assessor i Jordemoderkommissionen og 1756 Læge ved Koppeindpodningshuset. † $^{30}/_{6}$ 1758.

Han ægtede $^{13}/_{8}$ 1749 Elisabeth Sophie Wagner († Okt. 1761).

Vidensk. Selsk. Skr. Ny Saml. II. p. 216. — Ingerslev, Danmarks Læger og Lægevæsen. II. p. 424. — Carøe, Den danske Lægestand. Kirurger 1738—85.

p. 6. — Carøe, Den d. Lægest. Dokt. og Licent. p. 13—14. — Personalhist Tidsskr. 5. R. VI. p. 161; 6. R. II. p. 149—50. — Geneal. Tidsskr. 6. Aarg. 1906. 3. Till. p. 207.

Diss. medica inaug. de partu difficili ex uteri situ obliquo. Lugd. Bat. 1747. 4.

de Besche, Johan Abraham, er f. i Helsingør 1755 (døbt $^{28}/_{7}$), Søn af Stadskirurg Christopher de Besche († 1763, begr. $^{23}/_{6}$) og Anna Margareta Meyer (f. 1718, † $^{20}/_{10}$ 1786). B. studerede Medicin og Kirurgi og tog $^{10}/_{1}$ 1782 Examen chirurgicum et anatomicum publicum. 1778—82 var han Kompagnikirurg ved norske Livregiment, 1782—83 ved 3. Bataillon af det danske Livregiment. $^{15}/_{10}$ 1783 blev han Bergkirurg ved Kongsberg Sølvværk og tog $^{29}/_{3}$ 1838 sin Afsked med Pension. † i Sandefjord $^{18}/_{4}$ 1842.

Han ægtede $^{15}/_{12}$ 1783 Christiane Sophie Krüger (f. 1756, døbt $^{7}/_{2}$, † $^{2}/_{9}$ 1831), Datter af Kammerlakaj, senere Inspektør ved Alm. Hospital i Kbh. Jochum Christian Krüger og Johanne Christiane Brun.

Ingerslev, Danmarks Læger. II. p. 636. — Kiær, Norges Læger. 2. Udg. I. p. 6—7. — Carøe, Den danske Lægestand. Kirurger 1738—85. p. 6.

Etwas vom Scharlachfieber. Eine Streitschrift in der Kopenh. chirurg. Societät. Kph. 1779.

Bemerkning om en Rystelse. Kbh. 1780.

Beselin, Lucas, er f. i Rostock, hvor han tog Magistergraden. Han blev 1693 immatrikuleret ved Kbh.'s Universitet.

Suhms nye Saml. IV. p. 28. — Univmatriklen. II. p. 199.

Trigonometria curiosa, quam compendiosissimis triangulorum, tam planorum, quam sphæricorum, etiam absque canone sinuum et logarithmorum, resolutionibus, aliisque curiosis instructam, in tyronum utilitatem et delectationem edidit. Hafniæ. 1696. (De til Bogen hørende 4 Kobbertavler har Inskriptionen: Aut. sculpsit).

von Beulwitz, Gottlob Frederik, er f. $^{27}/_{1}$ 1750, Søn af Geheimeraad Christoph Ernst v. Beulwitz (f. $^{14}/_{12}$ 1695, † $^{14}/_{4}$ 1757) og dennes 2. Hustru Sophia Hedvig v. Warnstedt (f. $^{8}/_{5}$ 1707, † $^{9}/_{8}$ 1768). Han blev $^{17}/_{12}$ 1758 Fændrik i Livgarden til Fods, $^{28}/_{3}$ 1760 Sekondlieutenant, $^{17}/_{12}$ 1763 Premierlieutenant i Dronningens Livregiment, opholdt sig 1766 paa Sorø Akademi, blev $^{1}/_{4}$ 1773 Kaptajn, $^{19}/_{8}$ 1775 Stabskaptajn, men blev $^{27}/_{12}$ 1776 afskediget i Naade, formodentlig paa Grund af Gæld. Han gik

derefter til Sverrig, hvor han † 1811 i Linköping som svensk Hofjunker.

Bobé, Efterl. Papirer fra d. Reventl. Kreds. I. p. 278.

I Taler i Anl. af Chr. VII's Fødsels-Dag d. 29. Jan. 1767, holdne ved Sorøe Akademie. Sorøe. 1767. 4. p. 25—35: Les avantages, qu'un gouvernement monarchique a en lui-même vis à vis de toutes les autres formes de gouvernement.

Beurlin (Bewerlin), **Hans**, er f. i Höfingen i Würtemberg. Han var 1628 Feltpræst i dansk Tjeneste, blev 1630 Andenpræst ved St. Petri tyske Kirke i Kbh. og 1632 Hofpræst hos Prins Christian. Hans Dødsaar kendes ikke.

Han ægtede Christine Erichsdatter († 1634) fra Skien.

Zwergius. p. 609—10. — Jessenus Corvinus, Leichpredigt über Christina M. Joh. Beuerlini Ehefrau. Hamburg. 1634. 4. — Fra Arkiv og Museum. III. p. 310.

Zwey Gebett, welche allzeit nach der Predigt in den Versamblungen der Soldaten gebraucht werden. Wie auch der 74. Psalm Davids in ein christliches Lied verfasset. Cph. 1628.

Bewerlin, Johannes Jacob, er Søn af foregaaende. Han blev 1650 Student fra Kbh.'s Skole og udnævntes 1655 til Rektor i Ystad; $^{29}/_{5}$ s. A. tog han Magistergraden og kaldtes endnu $^{7}/_{9}$ s. A. til Sognepræst i Vomb og Veberöd i Skaane. 1670—99 var han Provst i Färs Herred. I sine sidste Aar var han svagelig og havde fra 1691 Medhjælper. † $^{9}/_{5}$ 1707.

Hans Hustru Else Bewerlin levede endnu 1711.

Zwergius. p. 610. — G. A. Sommelius, Lexicon erudit. Scanensium. I. 1776. p. 229—31. — Cawallin, Lunds st. herdaminne. III. p. 147—49. — Rietz, Skånska skolväsendet. 1848. p. 548. — Personalh. Tidsskr. IV. p. 245. — Univmatriklen. I. p. 222. 255.

Collegii physici disp. IV de principiis chymicis. Hafniæ. 1651. 4. [Præs. Jens Bircherod].

Collegii anatomici disp. XVII de vasis sanguineis. Hafniæ. 1651. 4. [Præs. Th. Bartholin, som er den virkelige Forfatter].

Collegii physici disp. XIV de metallis. Hafniæ. 1651. 4. [Præs. Jens Bircherod].

Præco Winstrupianus. Hafniæ. 1652. 4.

Alb. Bartholin (De scriptis Danorum. 1666. p. 72) tillægger ham Forfatterskabet til den under Thomas Bartholins Præsidium 1650 holdte Disputats: De cygni anatome.

Brev til Sognepræst Knopff i Trenninge $^{6}/_{1}$ 1704 i Cawallin, Lunds st. herdaminne. III. p. 148—49.

Beyer, Absalon Christophersen, blev Student 1643 fra Bergens Skole. Han blev Hører ved samme Skole og maaske senere Lagmand i Frederiksstad.

Lampe, Bergens St. Biskoper og Præster. II. p. 183. — Univmatriklen. I. p. 179.

I Ol. Wormii epistolæ. 1751. p. 1021—24 Brev til O. Worm 1648.

Beyer, Absalon Pedersen, er f. paa Gaarden Skirdal i Urland, rimeligvis 1528. Han mistede tidligt sine Forældre og blev 1534 af sin Farbroder sat i Bergens Skole; 1543 tog Biskop Geble Pedersen ham i Søns Sted og sendte ham til Kbh., hvor han studerede 1544—49. Efter Anbefaling af Palladius, i hvis Hjem han var bleven optaget, drog han 1549 til Wittenberg paa Geble Pedersens Bekostning. Her studerede han under Melanchthon og vendte $^{1}/_{2}$ 1552 tilbage, tog s. A. Magistergraden i Kbh. og blev 1553 ansat som Læsemester (Lektor) ved Bergens Skole samt optaget i Kapitlet. $^{17}/_{6}$ 1560 blev han Kapitlets Notar og resignerede $^{21}/_{4}$ 1564 Skolen. $^{16}/_{6}$ 1566 ordineredes han til Prædikant paa Bergenhus for Lensherren Erik Rosenkrantz. S. A. fik han Kaldsbrev fra Kapitlet i Trondhjem som Erkedegn og Læsemester dér, men dette Embede kan han ikke have modtaget, da han stadig blev boende i Bergen, hvor han † i April 1575.

Han ægtede 1552 Anna Pedersdatter fra Trondhjem, der efter hans Død havde offentlig Understøttelse. Hun blev dømt og $^{7}/_{4}$ 1590 brændt for Trolddom i Bergen.

Gust. Storm i Biograf. Lex. XII. p. 609—10. — Hatting, Bergens Stifts Præstehist. 1774. I. p. 213—17. — Nyerup, Hist. statist. Skildr. III. 1. p. 70. — Norske Saml. I. 1852. p. 525—48. — A. C. Bang, Den norske Kirke i Reformationsaarh. 1895. p. 38—41. — Lampe, Bergens Stifts Biskoper og Præster. I. p. 160—61. — Kirkehist. Saml. VI. p. 72, — A. E. Erichsen, Bergens Katedralskoles Hist. 1906. p. 13—15. — Bergens hist. Forenings Skrifter. Nr. 17. 1911. p. 11—16.

Oration om M. Geble. 1571. er kun bevaret i det Uddrag, som Edv. Edvardsen (se denne) indlemmede i sine Samlinger til Bergens Historie. (trykt i Norske Mag. II. 1859). Dette Uddrag blev trykt i Hildebrand Meier, Den Bergenske Borger-Ven. Bergen. 1764. p. 321—84 og desuden u. T. Efterretninger om Biskopperne Olaf Thorkildssøn og Geble Pedersøn i Norske Samlinger. I. 1852. p. 3—14.

Hans »Norges Beskrivelse« er trykt af Sandvig i Uddrag i Suhms Saml. til den danske Hist. I. 1. H. p. 33—102 (jfr. Saml. til den norske Hist. I. p. 244—45). [Anm. i L. Eft. 1782. p. 630]. Et tysk Uddrag u. T. Patriotische Betrachtungen über den Zustand Norwegens im sechszehnten Jahrhundert findes i Materialien zur Statistik der dänischen Staaten. I. 1784. p. 89—134. Skriftet er senere optrykt i Nicolaysens Norske Maga-

zin. 1858 ff. I. p. 65—150 og i sin Helhed, med udførlig Haandskriftkollation, i Gustav Storm, Hist.-topografiske Skrifter om Norge. 1895. p. 1—116.

Hans Dagbogsoptegnelser er u. T. »Udtog af Bergens Capitelsbog skrevet 1560« udg. i Uddrag af Sandvig i Suhms Saml. til den danske Hist. I. 2. H. p. 91—112. Hertil findes et Tillæg u. T. »Bergens Udrustning til Thrøndelagens og Akershus Slots Undsætning i den nordiske Syvaarskrig« trykt i Norske Saml. I. 1852. p. 21—29. Skriftet er trykt fuldstændigt i Nicolaysens Norske Mag. I. 1858. p. 181—449 (som Særtryk: Liber Capituli Bergensis. Absalon Pedersøns Dagbog over Begivenheder især i Bergen 1552—72. Chria. 1860).

I T. Becker, Hist. Museum. I. 1. H. 1848. p. 62 tillægges der ham urigtigt en tysk Bergens Krønike (1054—1670) og Die nordische Saw.

Beyer, Peder Grove, er f. $^{30}/_{11}$ 1707 paa Nørre-Hedegaard i Thy, Søn af Valentin Hermansen Beyer (f. 1659, † 1722), Herredsfoged i Hassing og Refs Herreder, og Ida Sophie Grove. Han blev Student fra Viborg Skole 1730, tog 1731 Baccalaurgraden og $^{3}/_{11}$ 1733 teol. Examen med Laud., og efter at have været Huslærer, bl. a. hos Kammerherre Scheel-Plessen paa Næsbyholm, blev han $^{9}/_{5}$ 1738 kaldet til Sognepræst i Glumsø og Bavelse. 1755 blev han Provst i Tybjerg Herred og tog 1773 Magistergraden; 1784 nedlagde han sit Embede og flyttede til Kbh., hvor han † $^{11}/_{2}$ 1790.

Han ægtede 1. $^{2}/_{12}$ 1738 Anna Margrethe Fog fra Aalborg. 2. $^{5}/_{11}$ 1745 Anne Kirstine Clausen († 1782), Steddatter af Kapt. Baltzersen, der havde været Guvernør i Vestindien. 3. $^{24}/_{4}$ 1784 Agnete Auguste Henrichsen († $^{25}/_{6}$ 1784), Datter af nedennævnte Sognepræst til Idestrup Augustinus Nielsen Henrichsen.

S. Beyer, Erindr. vedk. Slægterne Beyer og Høst. 1862. p. 3—8. — Wiberg. I. p. 466. — Adresseavisen. 1784. Nr. 184. — Personalh. Tidsskr. 2. R. VI. p. 45. — Univmatriklen. II. p. 519. 542.

Diss. chronologica, qua loca 2 Reg. VIII. v. 26 et 2 Par. XXII. v. 2 conciliare studet. Havniæ. 1733. 4. [Resp. Seb. Pet. Opitius].

Korte Spørgsmaal til Forklaring over de 5 Parter i Catechismo. Sorøe. 1767. [Anm. i Krit. Journal. 1768. p. 117]. [Fasting p. 43 anfører, sikkert med Urette, en Udg. fra 1766]. — ($^{22}/_{4}$ 1768 fik han Privilegium mod Eftertryk). — Kbh. 1770.

Μονοτέσσαρον τῶν εὐαγγελιστῶν. Det er: Jesu Christi fire, i et sammendragne, Evangelisters fuldstændig evangeliske Harmonie, hvorved tydelig vises enhver evangelisk Historie i sin Orden, saa og ethvert Ord, hos hvilken Evangelist det staaer: alt i 12 Afdelinger og 260 Stykker og mindre Dele, med tilstrækkelige Paralleler og Summarier forsynet: og ved Siden udførlig Beretning om Tiden og Steden, naar og hvor en Ting

er skeet, og hvor ofte Christus har været paa hvert Sted. Sorøe. 1772. 4. [Anm. i L. Eft. 1773. Nr. 6; Fortegn. o. Trykkefrihedsskrifterne. III. p. 81; imod disse Anmeldelser udgav han nedennævnte to smaa Stridsskrifter]. (I Adresseavisen 1773. Nr. 16 findes et Ærevers til ham i Anledn. af hans Bog). I Aaret 1778 bekendtgjorde han, at han agtede at »forandre nogle faa Steder i sin Evangeliske Harmonie og saaledes forandret, og mange Steder, i Henseende til Trykfeilene, rettet, udgive den« paany (jfr. Odense Adressekont. Eft. 1778. Nr. 15). Der findes ogsaa Ex. af det oprindelige Oplag, hvor Aarstallet med Blæk er rettet til 1779 og følgende Blade omtrykt: Fortalen. p. 19—20 (dat. $^{28}/_{1}$ 1779), p. 21—22, 229—30, 309—10, 311—12, 317—18, 331—32, 371—72, 391—92, 423—24, 437—38, 441—42, 443—44, 451—52, 485—86, 487—88, 497—98.

Svar til dem, som i de offentlige Blade have mældet om Provst Beyers Skrifter, tilligemed det, som de deri have mældet. I. Til Concipisten af den critiske Fortegnelse, som, uden at vise een eeneste Feil, dog søger at laste Beyers Evang. Harmonie. II. Til den critiske Journal fra det Kgl. Adresse-Contoir, som har handlet om Beyers korte Spørgsmaal til Forklaring over de 5 Parter i Catechismo for Fattige og Eenfoldige. III. Til J. F. H., som i Addresse-Aviserne har ladet sætte et Vers om Beyers Monotessaron. Sorøe. 1773. 4. [Anm. i Fort. o. Trykkefriheds-Skr. III. p. 305]. — Anhang til mit Svar til dem, som have skrevet om min Evang. Harm. [Sorøe]. 1774. 4.

Hellige Tanker ved Fader Vor, efter Bønnens og Ordenes egen Anledning. Sorøe. 1779.

Beyer, Peter Grove, f. 1780, se: Erslew.

Bhie, Christopher, er f. 1708 i Ribe, Søn af Rektor Henrik Bhie (f. 1671, † 1712) og Marie Magdalene Reichelsdorph. B. blev 1726 Student fra sin Fødebys Skole og 1735 Rektor i Horsens. $^{21}/_{6}$ s. A. tog han Magistergraden. † 1742.

Han ægtede $^{24}/_{11}$ 1735 Helene Johanne Selmer (f. $^{9}/_{12}$ 1713, † 1740, begr. $^{24}/_{11}$), Datter af Sognepræst i Østersnede Mathias Selmer (f. 1676, † $^{31}/_{12}$ 1738) og Cæciliane Funch (f. c. 1691, † 1727, begr. $^{8}/_{7}$).

Ribe Skoleprogr. 1837. p. 7. — Horsens Skoleprogram. 1848. p. 58. — H. P. Selmer, Stmtvl. over Slægten Selmer. 1868. p. 60. — Universitetsmatriklen. II. p. 480. 559.

Theses miscellaneæ. Hauniæ. 1732. 4. [Resp. Joh. Henr. Selmer].

Bianchi, Isidore, er f. 1733 i Cremona. Han indtraadte i Calmaldolernes Orden og blev Lærer i Filosofi og Retorik i Abbediet Classe ved Ravenna. Derefter blev han Lærer i Monreale i Sicilien og fulgte 1774 som Sekretær med den neapolitanske Ge-

sandt Raffadale til Danmark, hvor han opholdt sig i flere Aar. Efter sin Hjemkomst til Italien blev han Lærer ved Kollegiet i Brera og 1775 i Cremona. † 1807.

Louis Bello, Vie de Bianchi. — Nouvelle biographie générale. V. Paris. 1855. p. 914—15. — Østs Interimsblade. 1826—27. p. 54—55. — Fastings Provincialblade. 1778. p. 90. — C. D. Biehl, Interiører fra Frederik V's Hof, udg. af L. Bobé. 1909. p. 278—79.

Meditazioni su varj punti di felicita pubblica e privata. Cph. 1775.

Betragtninger over adskillige Puncter af den almindelige og private Lyksalighed. Oversat af det Italienske af C. D. Biehl. Kbh. 1774.

Belønninger, der tilkommer dydige Indbyggere. Oversat af det Italienske af C. D. Biehl. Kbh. 1775.

P. Cornelii Scipionis Æmiliani Africani Minoris vita, vel ejus dispersæ potius reliqviæ ex multis probatissimorum authorum scriptis collectæ et in ordinem ac modicum quoddam corpus redactæ per Antonium Bendinellium. Editio IV. Cura et studio Isidori Bianchii. Hauniæ. 1776. [Anm. i L. Eft. 1777. p. 24].

*Lettres sur l'état des sciences et des arts en Danemark. Crémone. 1779. (De havde først været offentliggjort i »Diario« i Florents).

Sullo stato delle scienze e belle arti in Danimarca dopo la metà del secolo XVIII. Cremona. 1808.

Bjarnason, Gissur, se: Einarsson, Gissur.

Bjarnason, Jón, var en Søn af Bjarni Hróbjartsson, Forvalter i Skálholt. 1591 var han Præst til Helgastaðir og 1624 til Presthólar, hvilket Kald han resignerede 1625. Hans Dødsaar kendes ikke, men han levede vistnok endnu 1633.

Jón Borgfirðingur, Stutt rithöfundatal á Islandi. 1884. p. 21. 23. — Halfd. Einarsson, Sciagraphia hist. litt. Isl. 1786. p. 60—62. — F. Johannæus, Hist. eccl. Isl. III. p. 381. — J. Þorkelsson, Om Digtningen paa Island i d. 15. og 16. Aarh. 1888. p. 461—66.

Otto Casmann, Sönn gudrækne og kiærleike Christelegur. Latine: Caræ pietatis et raræ caritatis incendium. A Norrænu wtlagt. Holum. 1622. (jfr. Islandica. XIV. Ithaca. 1922. p. 15).

Evurímur eður Samtal guðs við Evu og börn hennar. Holar. [1624?]. (jfr. Espolíns árbækur. VI. p. 23; Islandica. XIV. Ithaca. 1922. p. 13—14).

Cato vel disticha moralia Catonis, það er Hugsvins mál eða heilræðe, snuen i liodalag og vijsna, ofrod um ungdome. Dicta septem sapientium Grecie, Latine et Vernacule, það er Spakmæle siø Gricklands spekinga. Sulpicius de civilitate morum. Um hegdan og hæversku þeirra sem sidsamer vilia vera. U. St. o. A. [Holar. 1624?] (jfr. Espolíns árbækur. VI. p. 23; J. Þorkelsson, Digtningen paa Island i d. 15. og 16. Aarh. p. 464; Islandica. XIV. Ithaca. 1922. p. 15—16.

I Guðbr. Thorlaksson, Ein ny viisna-bok. Holum. 1612. 4. p. 163—78. Rijmur aff Tobias. — p. 326—76. Jesu Sýrachs bók snuenn j rijmur. — p. 377—89. Flocka viisur eða heilræða viisur ut aff fiorum mannkostum og dygdum. — Desuden findes i denne Samling flere Digte, der rimeligvis, skønt det ikke udtrykkelig angives, skyldes B.

Bjarnarson, Páll, er f. 1620, Søn af Sysselmand Björn Magnússon paa Rauðisandur i Barðastrandar Syssel. B. blev 1642 Student fra Holar Skole, tog 1644 Baccalaurgr. og blev 1645 Præst i Selárdalur. Senere blev han tillige Provst over Barðastrandar Syssel. 1691 blev Holar Bispestol tilbudt ham, men han afslog den. † 1706.

Han ægtede Helgi Halldorsdóttir.

Kr. Kaalund i Biograf. Lex. II. p. 322—23. — Giessing. II. 2. p. 42—44. — Dänische Bibl. VIII. p. 146—49. — F. Johannæus, Hist. eccles. Isl. III. p. 554. — M. Stephensen, Island i det 18. Aarh. 1808. p. 245—50. — Annaler f. nord. Oldk. 1853. p. 328. — Espolín, Islands árbækur. V—VIII. — Universitetsmatriklen. I. p. 169. 185.

I Philosophical transactions. 1674—75. p. 238—42. An accompt of D. Paulus Biornonius, residing in Iceland, given to some philosophical inquiries, concerning that country, formerly recommended to him from hence: The narrative being in Latin, 'tis thus english't by the publisher.

Han har i Haandskrift efterladt endel navnlig religiøse Arbejder, af hvilke kan nævnes en Oversættelse med Noter af det nye Testamente. (jfr. Johannæus. III. p. 554).

Bibliophilos Skolemester, Pseudonym, se: Biering, C. G. 1769.

Bie, Ahasverus (Adser) **Christensen,** studerede 1607—8 i Wittenberg. Ved sin Hjemkomst tog han Magistergraden og kaldtes 1609 til Sognepræst i Bjerregrav, Aulum og Tanum i Viborg Amt. † 1623.

Han ægtede Karen Schandorph, Datter af Sognepræst i Skanderborg, Skanderup og Stilling Poul Colding (f. 1551, † $^{23}/_{2}$ 1618).

Gjellerup, J. D. Jersin. 1868. p. 35. — Leth, Dimitt. fra Herlufsholm. p. 28. — Wiberg. I. p. 162. — Personalh. Tidsskr. III. p. 132. — J. Møller, Tidsskr. f. Kirke og Theol. II. 1832. p. 36. — Cawallin, Lunds st. herdaminne. II. p. 344. — Suhms Samlinger. I. 3. p. 137.

Physica disp. I. de universæ Aristotelis scientiæ physicæ constitutione. Witebergæ. u. A. 4. [Præs. Jac. Martinus].

Disp. logicarum sexta de natura syllogismorum ex lib. 1. priorum analyt. Witebergæ. 1607. 4. [Præs. Ægidius Strauch].

Bie, Jacob Christian, er f. i Trondhjem c. 1738, Søn af en Handelsmand, muligvis Lorents Bie († i Trondhjem $^{10}/_{1}$ 1787), der senere maa være taget til Kbh., thi Bies Skrift Den poetiske Nouvellist. 1767 angives at være tilfals hos hans Fader, boende hos Sr. Koppen i Aabenraa. B. blev Student fra sin Fødebys Skole 1757 (ikke 1755). I Begyndelsen af 60erne vendte han tilbage til Trondhjem, men 1764 var han sikkert atter i Kbh. 1765 flygtede han til Norge for at undgaa Straffen for sine Fabler, der var udkommet s. A.; et Aarstid efter blev han benaadet og fik 1768 Bestalling som Prokurator ved alle Over- og Underretter i Danmark. Allerede s. A. paadrog han sig ved sin uforskammede Optræden en alvorlig Irettesættelse af Magistraten (jfr. Stampes Erklæringer. V. p. 546—47). I Juli 1769 prædikede han i Hvidovre Kirke over Texten: »Jeg ledte om Nætterne i min Seng efter den, min Sjæl elskede« (Højsangen. 3. 1). [Prædikenen er bevaret i Hdskft. i Thottske Saml. 410. 4to] og bad til Slutning for adskillige navngivne offentlige Fruentimmer i Kbh. For denne Forseelse blev han 1771 idømt 6 Aars Rasphusarbejde, og da han det følgende Aar skrev Kongens Navn efter og satte det kgl. Segl paa et Privilegium til at trykke Almanaker og overdrog det til en Bogtrykker for 100 Rdlr., blev han dømt til at have forbrudt Haand, Ære og Boslod. $^{9}/_{4}$ 1772 indstillede Kancelliet, at han maatte befries for at miste Haanden mod at arbejde for Livstid i Tugthuset. Dette bevilgedes; han synes imidlertid at have været en temmelig besværlig Fange, uforskammet og fordrukken; i Tugthuset oprettede han en Forretning og besvangrede en Livsfange. Han ansøgte desuden stadig om Lettelser; saaledes ønskede han 1773 at komme til Vestindien og Aaret efter til Ostindien, men begge Dele blev afslaaet. Ved kgl. Reskript af $^{13}/_{10}$ 1775 løslodes han og sendtes til Guinea, hvor han skulde forblive paa Livstid. Senere kom han alligevel til Ostindien, hvor hans Broder var Sekretær i det asiatiske Kompagnis Tjeneste i Trankebar. Her skal han være død, uvist naar, som Lieutenant i engelsk Tjeneste i Bengalen.

Han ægtede før 1768 Mette Maria, og deres Datter Juliane Marie Charlotte Louise Frederikke blev senere i 2. Ægteskab gift med Biskop i Viborg Nicolai Esmark Øllgaard.

A. Jantzen i Biograf. Lex. II. p. 186—87. — Nyerup & Rahbek, Digtekunsten under Fr. V. p. 188—89; under Chr. VII. p. 6—13. — Jørgensen Jomtou, Caro-

line Mathilde. 2. Udg. 1858. p. 298. 360—62. — Personalh. Tidsskr. 3. R. IV. p. 286; 3. R. V. p. 58; 4. R. IV. p. 219—20. — Fr. Stuckenberg, Fængselsvæsenet i Danmark. 1742—1839. 1896. p. 84—85. — Trondhjem Skoleprogram. 1855. p. 83. — Hist. Tidsskr. 8. R. IV. p. 211—13. — Luxdorphs Dagbøger, v. Nystrøm. I. 1915 ff. p. 257. 430—31. — Univmatriklen. III. p. 174.

Synge-Stykker i Anledning af Kronprints Gustav af Sverrig og Sophie Magdalena af Dannemark, deres høie Formæhling. I Musiqve udførte ved Johan Anthon Musæus. Kbh. 1760. 4.

*Ode om Guds Almagt. Trondhiem. 1763. 4.

Novitianus. Nr. 1—21. Kbh. 1765. ($^{16}/_{5}$—$^{3}/_{10}$). (Anonym). (jfr. Adresseavisen. 1765. Nr. 76).

Originale danske moralske Fabler i bunden Stiil. Kbh. 1765. [For at opnaa Kratzensteins Imprimatur, havde B. tilegnet dennes Frue Bogen, men den blev strax efter sin Fremkomst konfiskeret, da han i den 6te Fabel om Bæveren havde hentydet til Ahlefeldt-Laurvigens Bortførelse af Skuespillerinden Jfr. Mette Marie Rose, hvilken Sag var afgjort ved kgl. Resolution. Ved Resolution af $^{30}/_{9}$ 1765 bestemtes det, at B. skulde hensættes paa Kristiansø, men han slap for Fængslet ved at flygte til Norge. (jfr. Hist. Tidsskr. 6. R. II. p. 84—85)].

Sarkasmen. Aus einer dänischen Originalschrift übersezt. Adrianopel. 1792. [Det er Bies Fabler i Overs. af G. W. A. Lempelius eller C. G. Zahle. Bies Navn nævnes ikke]. [Anm. i L. Eft. 1793. p. 107; Neue allg. d. Bibl. II. p. 390].

Tanker over Jule- og Nye-Aars-Dags Texter, under bekiendte Kirke-Psalmers Melodier i Sange udførte. Kbh. 1765. 4.

Jacobi Ilias. En Beskrivelse over den store Drikke-Helt Biberius, i Alexandrinske Vers med hosføyede mythologiske Anmærkninger. Kbh. 1766.

Tanker om vor David og Ønsker for vor Salomon. Kbh. 1766. [Anm. i J. Lorcks dän. Journal. I. 1767. p. 293].

I Anledning af Princesse Lovises og Prinds Carls af Hessen-Cassels høie Formæhling, høitideligen holdet paa Christiansborg Slot d. 30. Aug. 1766. (Kbh.). 4.

I Anledning af vor allern. Dronnings lykkelige Ankomst og høytidelige Indtog d. 8de Novbr. 1766. Kbh. 4.

Moralske Tanker i bunden Stiil. Kbh. 1766. [Anm. i L. Eft. 1767. p. 877; J. Lorcks dän. Journal. I. 1767. p. 108; B. G. Sporons Breve. 1767. p. 194; Maanedl. Tillæg t. Adressecont. Eft. 1767. p. 87. Paa denne sidste Anmeldelse svarede B. med et Skrift: Giensvar paa den i Adresse-Contoirets Maanedl. Till. anførte Critique over mine Moralske Tanker i bunden Stiil. U. St. o. A. [1767]. 4. (U. Titelblad). Det blev ogsaa indrykket i L. Eft. 1767. p. 869—76 som Anhang til Nr. 52]. — Der synes at have existeret Exemplarer af dette Skrift med Aarstallet 1767. (jfr. Lorcks dän. Journal. II. p. 120).

Til vor Allern. Konges Kronings-Fest den 1. Maji 1767 ere følgende Tanker allerunderd. forfattede. Kbh.

Originale danske moralske Fabler. 1. Bind. Kbh. 1767. [Anm. i L. Eft. 1768. p. 569 (af Sahl); Krit. Journal. 1768. p. 273; et Gensvar paa denne sidste Anmeldelse er optaget i L. Eft. 1768. Nr. 36 som Anhang]. (En af Fablerne er u. T. Æfintyri um Morguns, Middegis og Aptans stundirnar i Oversættelse af J. Johnson optaget i Rit þess kgl. ísl. lærdóms-lista-félags. VIII. 1788. p. 163—71).

Den poetiske Nouvellist for Januarii-December Maaned 1767. Kbh. 4. [De to sidste Maaneder udkom paa B.'s eget Forlag; jfr. Hist. Tidsskr. 6. R. II. p. 85; H. Matzen, Universitetets Retshistorie. I. p. 216].

*Kierlighed til Fædernelandet og om den sande Lyksalighed. Kbh. 1767.

Lov-Tale over den navnkundige Helt Vice-Admiral Peder Tordenskiold. Kbh. 1770. 4. [Anm. i L. Eft. 1771. p. 39]. (jfr. Rahbek & Nyerup, Digtekunsten under Chr. VII. p. 10—11).

Philopatreias trende Anmærkninger. 1. Om de dyre Tider og Handelens Svaghed. 2. Om Rettergang. 3. Om Geistlighedens Indkomster. Kbh. 1770. (Sorøe). (Pseudonym). [Anm. i L. Eft. 1771. p. 1; Krit. Journal. 1771. p. 17; Fortegn. o. Trykkefrihedsskr. I. p. 3]. (jfr. Helvegs Kirkehist. eft. Reform. 2. Udg. II. p. 173—74; Tilbageblik ved Landhusholdningsselskabets 100-Aarsfest 1869. p. 38; Bibl. Dan. I. p. 1053—55). — Philopatreias første Fortsættelse, indeholdende fire Anmærkninger. 1. Om Handelen. 2. Om Krigerstanden. 3. Om Tingsvidners Førelse. 4. Om Videnskabernes Opkomst. Kbh. 1771. (Pseudonym). [Anm. i L. Eft. 1771. p. 69; Krit. Journal. 1771. p. 82; Fortegn. o. Trykkefrihedsskr. I. p. 10].

Philopatria's Remarks. 1. On the dear times and decay of trade. 2. On the courts of justice. 3. On the revenues of the clergy. Translated from the original. St. Croix. 1771.

Anti-Philopatreias trende Anmærkninger over de trende Anmærkninger. I. Om de dyre Tider og Handelens Svaghed. II. Om Rettergang. III. Om Geistlighedens Indkomster. Kbh. 1770. (Pseudonym). [Det skal ogsaa være forf. af Bie; anm. i L. Eft. 1771. p. 72; Fortegn. o. Trykkefrihedsskr. I. p. 9].

Et Himmel-Brev nedfaldet og funden i Faardrup af Stedets Degn og nogle andre hæderlige og dydzirede Matroner. Men nu ved samme Mand til Trykken befordret og forøget med en liden Fortale. Kbh. 1771. (Anonym; skal være forfattet af Bie). [Anm. i L. Eft. 1771. p. 391; Fortegn. o. Trykkefrihedsskr. I. p. 172].

Den poetiske Gartner-Kniv at beskiære Trykke- og Skrive-Frihedens Frugter med. Skrevet for det smukke Kiøn. 1.—5. Stykke for Januar—May Maaned 1771. Kbh. (Anonym). [Anm. i Krit. Journal. 1771. p. 103; Fortegn. o. Trykkefrihedsskr. I. p. 54. 118. 198. 250].

Til Kong Christian den Syvendes Fødsels-Fest. Kbh. 1771. 4.

Den 145 Aars gamle norske Bondes Spaadomme om forunderlige Tildragelser som skal skee; og apocryphiske Tanker om høie Hemmeligheder — 169*. Kbh. 1771. (Anonym). [Anm. i Krit. Journal. 1771. p. 121; Fortegn. o. Trykkefrihedsskr. I. p. 7].

Den 124 Aars gamle Norske Bondes Børge Olsens Syn om forunderlige Tildragelser og Tanker om høie Hemmeligheder, skrevne Aar efter Guds Byrd 1693 og til Trykken befordrede ved hans Sønnesøn Ole Børgesen. Kbh. 1771. (Anonym; rimeligvis af Bie). [Anm. i Krit. Journ. 1771. p. 123; Fortegn. o. Trykkefrihedsskr. I. p. 18]. (jfr. Bibl. Dan. III. p. 926).

Emilia eller Elskovs og Venskabs Virkninger. Et nyt Stykke i tre Acter. Kbh. 1771. (Anonym). [Anm. i L. Eft. 1772. p. 22; Fortegn. o. Trykkefrihedsskr. I. p. 342].

Phyllis eller den belønnede Kierlighed, et Original-Hyrdestykke i tvende Acter. Dediceret til den danske Skueplads. Kbh. 1771. (Den udgør p. 53—84 af J C. Bies »Emilia«. 1771, med særskilt Titelblad). [Anm. i L. Eft. 1772. p. 23].

Den ifra Maanen hiemkomne Politicus, et Ugeblad. Nr. 1—5. Kbh. 1772. (Anonym). [Anm. i Fortegn. o Trykkefrihedsskr. III. p. 143]. (jfr. J. Paludan, Om Holbergs Niels Klim. 1878. p. 319—20).

Et Digt over Frieheden. Skreven i et kummerfuld Fængsel. Kbh. 1772. 4. (Anonym). [Anm. i Fort. o. Trykkefrihedsskr. II. p. 423].

Et Brev til Deres Høihed Herr Schack Rathlau. 4. (Anonym). [Det medfulgte hans »Et Digt over Frieheden«. Kbh. 1772.)

J. C. B., Irmene og Solyman eller den bestandige Grækinde og retfærdige Tyrk. En original Tragoedie i trende Acter. Kbh. 1773. (Anonym). [Anm. i Fortegn. o. Trykkefrihedsskr. III. p. 189; Krit. Journal. 1773. p. 179].

Tanker i de møiefulde Stunder, dedicerede til hans fraværende Melicerte. Kbh. 1773. [Anm. i Krit. Journal. 1774. p. 47].

Brev til den Ædelmodigste Prinds Friderik. Kbh. 1773. [Anm. i Fortegn. o. Trykkefrihedsskr. III. p. 292].

Frieheds Tab beskrevet i en Klage-Sang. Hvorhos er tilføyet en anden bekiendt Fanges sorrigfulde Klage, som begynder saaledes: Ak viig dog hen Du Roeligheds Uven. Tronhiem. 1774. — Kbh. 1774.

I L. Eft. 1763. Nr. 14 Anhang: Lykønskning til Kongens Fødselsdag. — 1765. p. 193. Digt i Anledning af Kronprindsens Konfirmation. — 1766. p. 271—72. I Anledning af Caroline Mathildes høye Fødsels-Fest $^{22}/_{7}$ 1766.

I Adresseavisen for 1766 har han indrykket enkelte Digte til Kongehuset.

Danske maanedtlige Skiald-Tidender, der fra 1761—1766 Januar var forfattet af N. Prahl, skrev Bie for Maanederne Febr.—Dec. 1766. — Muligvis havde han ogsaa nogen Andel i Ugebladet »Den danske Proteus«. Kbh. 1766, der blev udg. af P. C. Stenersen. — Forfatterskabet til Nr. 2 og 5 af Aftenposten. 1772 er ogsaa bleven tillagt ham.

I For Romantik og Historie. 1868 ff. V. p. 195—98 er trykt hans Digt $^{29}/_{6}$ 1758 til N. K. Bredal i Anl. af dennes Ovidoversættelse.

Han har forf. en Mængde særskilt trykte Lejlighedsvers, navnlig i Begyndelsen af 60'erne under sit Ophold i Trondhjem (jfr. Hj. Pettersen, Bibl. Norvegica. I. p. 412. 413. 416. 425. 451. 464. 465. 472. 477. 483. 491. 505. 518. 525. 535. 542. 546).

Bie, Otto Lauridsen, er f. 1707 (døbt $^{2}/_{4}$). Han var Købmand og Stadskaptajn i Trondhjem. † i Marts 1775 i Kbh.

Han ægtede Gertrud Ross (f. 1701, † $^{6}/_{3}$ 1795), Datter af Nordlandshandler Lars Ross († 1719) og dennes 2. Hustru Karen Andersdatter († 1708).

Personalh. Tidsskr. 3. R. I. p. 31.

Giensvar paa de i Magazinet for patriotiske Skribentere under Nr. 100 indkomne Tanker om Nytten for Dannemark og om den Danske og Holsteenske Ulds Udførsel; samt en videre Betragtning og Demonstration om de Danske Fabriqvers befindende Tilstand og Opkomst, til Fordeel og Nytte for Staden og Handelen imellem begge Rigerne. Kbh. 1772. [Den omtalte Artikel er dateret $^{20}/_{11}$ 1771 Coldenhuus Amt og undertegnet H. de H. [ɔ: Hans de Hofman]].

Bie, Peder Sørensen, er f. $^{14}/_{2}$ 1621 i Ingstrup i Hjørring Amt, Søn af Sognepræst Søren Christensen Bie († 1640) og Kirsten Holm, hun ægtede senere Eftermanden Ludvig Jonsen († $^{3}/_{12}$ 1660) og døde 1653 (begr. $^{22}/_{2}$). Han blev vistnok 1637 Student fra Aalborg Skole og har derefter foretaget en længere Udenlandsrejse. 1650 kaldtes han til Sognepræst i Bøvling og Flynder og var en Tid Provst i Skodborg Herred. † 1686 eller 1687.

Han ægtede 1. 1651 Kirsten Christensdatter, Enke efter hans Formand Niels Boje († 1650). 2. 1659 Ane Nielsdatter, Datter af Sognepræst i Lemvig Niels Bertelsen († c. 1653) og Anna Pedersdatter. 3. 1661 Ingeborg Pedersdatter Kragelund, Datter af nedennævnte Biskop i Ribe Peder Jensen Kragelund.

Wiberg. I. p. 250. — Giessing. I. p. 328. Stmtvl. — Universitetsmatriklen. I. p. 139.

Guds Børns Nød oc Herrens Hielp i en Lijgprædicken aff d. 91. Kong Davids Psalme offver Frue Øllegaard Shested, Niels Kaasis til Beckmarck, der hendis Lijgs sørgelig Begængelse skeede i Wiborg Domkircke d. 21. May 1655 fremsæt oc forklaret. Sorøe. 4.

Bie, Tharald Ross, rimeligvis Søn af ovennævnte Otto Lauridsen Bie, var Overførster ved Kongsberg Sølvværk. Han er

rimeligvis død 1799, thi det er sidste Aar han forekommer i Statskalenderen.

Personalh. Tidsskr. 4. R. VI. p. 240. 242. 252.

I Fr. Thaarup, Materialier til det danske Monarkis Statistik. 1791 ff. I. 4. H. p. 85—121: Over Forstvæsenet og Circumference-Skovenes Tilstand ved Kongsberg Sølvværk $^{6}/_{8}$ 1793.

Bie, Thomas Pedersen, er Søn af ovennævnte Peder Sørensen Bie i dennes 3. Ægteskab. Han blev 1690 Student fra Ribe Skole og var senere indtil 1734 Lektor theol. ved Domkirken i Viborg. † 1740.

Giessing. I. p. 328. Stmtvl. — Ursin, Viborg. 1849. p. 113. — Museum. 1892. I. p. 181. 183. — Universitetsmatriklen. II. p. 176.

Gratulatio exoptatissimo Christiani VI et Sophiæ Magdalenæ adventui destinata solenni recitatione in lectorio ad Templum cathedrale Wiburgensium. Hauniæ. u. A. (1733). Fol.

Biehl, Charlotte Dorothea, er f. $^{2}/_{6}$ 1731, Datter af Sekretær ved det kgl. Billedhugger- og Bygningsakademi Christian Emilius Biehl (f. $^{12}/_{9}$ 1708, † $^{29}/_{3}$ 1777) og Sophie Hedevig Brøer (f. $^{15}/_{7}$ 1713, † $^{13}/_{10}$ 1762). Hendes Læselyst blev tidlig vakt, og hendes Morfader Præsident Brøer, der ledede hendes Opdragelse, sørgede for, at hun fik en alsidig Undervisning. Da 1750 et fransk Skuespillerselskab optraadte paa Charlottenborg og B. havde fri Entre til Forestillingen, vaktes hos hende en aldrig senere slukket Interesse for Teatret og Skuespildigtningen. 1760 oprettedes paa Grev Ahlefeldt-Laurvigens Tilskyndelse et privat Teater paa Charlottenborg, i hvilket B. kom til at spille en betydelig Rolle og til hvilket hun oversatte nogle Stykker fra Fransk. Efter Tilskyndelse af Etatsraad J. S. Augustin og Konferensraad V. Bornemann forsøgte hun sig dernæst med originale Skuespil, bestemt for det danske Teater. $^{22}/_{4}$ 1769 bevilgedes der hende af General Post-Amtet 150 Rdl. aarlig, men hun kom først til at nyde dem 1772. Senere fik hun ogsaa forskellige Gaver af Kronprinsen, ligesom Johan Bülow paa flere Maader søgte at komme hende, der efter Faderens Død sad i temmelig trange Kaar, til Hjælp. † $^{17}/_{5}$ 1788 ugift, vistnok paa Grund af en ulykkelig Kærlighed i sin Ungdom, hvorom hun selv har givet endel Meddelelser.

H. Schwanenflügel i Biograf. Lex. II. p. 188—89. — Birchs Billedgallerie f. Fruentimmer. 1793. I. p. 163—201 (tildels autobiografisk). — Suhms lat. Gravskrift i Minerva. 1788. II. p. 264 [optrykt i Suhms saml. Skr. XIV. p. 292]. —

Rahbek og Nyerup, Digtekunsten under Fr. V. p. 192—98; under Chr. VII. p. 21—25; 103; 234. — Dansk Maanedsskrift. 1865. I. p. 26—68. — Overskou, Den danske Skueplads. II. — F. Rønning, Rationalismens Tidsalder. I. — Dansk Tidsskr. 1899. p. 485—86. — Husmoderens Blad. V. 1900. p. 81—82. 91—92 (af Vibeke Salicath). — Fra Arkiv og Museum. II. p. 215. — Personalhist. Tidsskr. 5. R. VI. p. 97—98. — L. Bobé, Fra Renaissance til Empire. 1916. p. 79—95. — Hendes Selvbiografi 1787: Mit ubetydelige Levnetsløb er i sin Helhed første Gang trykt i L. Bobé, Interiører fra Kong Frederik den Femtes Hof. 1909. p. 149—239 (ogsaa som Særtryk. Kbh. 1909).

C. S. Favart, Soliman den Anden, Comedie udi tre Acter. Oversat efter det Franske. Sorøe. 1763. [Optrykt i Syngespil f. d. danske Skueplads. I. 1776].

d'Happoncourt de Grafigny, Cénie. Paa nye oversadt i gammelt Dansk. Kbh. 1764. (Anonym). [Anm. i Lorcks fortges. Nachr. III. p. 361]. (Grafignys Komedie var Aaret forud udkommet i Overs. af M. H. Høyer med en Fortale af J. S. Sneedorff).

*Forsøg angaaende Smagen. Kbh. 1764. (jfr. Birchs Billedgallerie. I. p. 198).

Thomas, Lovtale over Maximilian de Bethune, Hertug af Sully. Oversat af det Franske. Kbh. 1764. (Anonym).

Den kierlige Mand. Comedie udi fem Acter. Kbh. 1764. [I Anledn. af dette Stykke udkom: 1) Kritik over den nye Comoedie den kiærlige Mand. Sorøe. 1764; 2) Giensvar paa det i Nr. 4 af de Lærde Tidender indrykkede Svar paa den i Sorøe trykte Kritik. Sorøe. 1765]. [Anm. i L. Eft. 1764. Nr. 49. Anhang. p. 517—24; paa denne Kritik svarede hun 1765. p. 1, jfr. p. 13, 41, 57, 117; jfr. Bibl. d. schönen Wissensch. XII. p. 349; Rosenstand Goiskes Dramatiske Journal. I. 1771. p. 289; Birchs Billedgallerie. I. p. 185—87; Personalhist. Tidsskr. 3. R. V. p. 65]. — Stykket blev optrykt i hendes Comedier. I. 1773 tillige med tre af hendes Prologer og senere i Nye originale Skuespil. V. 1790. [Anm. i L. Eft. 1790. p. 740 (af W. H. F. Abrahamson) tilligemed en Redegørelse for den ved det affødte Strid]. — Der udkom en anonym tysk Oversættelse: Der zärtliche Ehemann. Ein Lustspiel in fünf Aufzügen. Aus dem Dänischen überzetzt und mit einem critischen Sendschreiben begleitet von ***. Kph. 1765. [Imod denne Oversættelse nedlagde B. Indsigelse i L. Eft. 1765. p. 17—24: jfr. p. 113; jfr. Allg. deutsche Bibl. V. p. 248].

S. Gessner, Abels Død. Oversat efter det Tydske. Kbh. 1764. (Anonym). [Anm. i L. Eft. 1769. p. 152; Lorcks fortges. Nachr. IV. 1. p. 68; Saml. af Skr. t. d. sk. Vidsk. Opkomst. Sorøe. 1765. 3. St. p. 113; jfr. O. Kyrre-Olsen, S. Geszners Skrifter i Danmark. 1903. p. 27—29]. [Oversættelsen tillægges hos Nyerup P. T. Wandal, men vistnok med Urette, jfr. Birchs Billedgallerie. I. p. 198].

Melpomenes og Thaliæ Trætte. En Prologus til at opføre paa den Kgl. Danske Skueplads, d. 2. Jan. 1765. Kbh. 4. [Anm. i L. Eft. 1765. p. 15; Saml. af Skrifter til de sk. Vidensk. Opkomst. Sorøe. 1765. 1. St. p. 98]. (Prologen er optrykt i hendes Comedier. I. 1773. og i Nye originale Skuespil. V. 1790).

Colardeau, Caliste. En Tragoedie i fem Acter. Oversat i Danske Vers af det Franske Sprog. Kbh. 1765. [Anm. i L. Eft. 1765. p. 281; [H. W. Gerstenberg], Briefe über Merkw. d. Litt. I. 1767. p. 487; Saml. af Skr. t. d. sk. Vidsk. Opkomst. Sorøe. 1765. 2. St. p. 76; Rosenstand-Goiske, Dramat. Journal. I. 1771. Nr. 14—15].

Haarkløveren. Comedie udi fem Acter. Kbh. 1765. [Anm. i L. Eft. 1765. p. 81; [H. W. Gerstenberg], Briefe über Merkw. d. Litt. I. 1767. p. 482; Saml. af Skr. t. d. sk. Vidsk. Opkomst. Sorøe. 1765. 1. St. p. 130; Bibl. d. sch. Wissensch. XII. 1765. p. 350]. (jfr. Vor Ungdom. 1885. p. 258—60). [Optrykt i hendes Comedier. II. 1773].

Den forelskede Ven eller Kiærlighed under Venskabs Navn. Comedie i fem Acter. Kbh. 1765. (jfr. Birchs Billedgallerie. I. p. 188; Personalhist. Tidsskr. 3. R. V. p. 65). [Optrykt i hendes Comedier. II. 1773].

Den listige Optrækkerske. Comedie i fem Acter. Kbh. 1765. [Optrykt i hendes Comedier. II. 1773].

Tvistigheden eller Critique over den listige Optrækkerske, Comedie i een Act. Kbh. 1766. [Optrykt i hendes Comedier. II. 1773].

Den glædede Thalia, forestillet i en Prologus til at opføres paa den danske Skueplads, d. 3die Oct. 1766. Kbh. 1766. [Optrykt i hendes Comedier. I. 1773 og i Nye originale Skuespil. V. 1790].

Den Ædelmodige. Comedie i fem Acter. Kbh. 1767. [Anm. i L. Eft. 1767. p. 520; Krit. Journal. 1768. p. 22]. [Optrykt i hendes Comedier. I. 1773].

Lustspiele. Zween Theile. Aus dem Dänischen übersetzt [von J. A. Scheibe]. Kph. und Lpz. 1767. [Der skal være udkommet en 3dje Del. Kph. und Lpz. 1769]. [Anm. i J. Lorcks Dän. Journal. II. 1769. p. 221; Anhang zu 1.—12. Bd. d. allg. deutschen Bibl. p. 651].

Den forvundne Angest. En Prologus til at opføre paa den Kgl. Danske Skueplads d. 4de Januar 1768. Kbh. 4. [Anm. i Krit. Journal. 1768. p. 80]. [Optrykt i hendes Comedier. I. 1773 og i Nye originale Skuespil. V. 1790].

Den alt for lønlige Beiler eller den, som giør Hemmelighed af alle Ting. Comoedie udi fem Acter. U. St. o. A. (Kbh. 1773) [Er en Del af Comedier. I. 1773]. [Anm. i Krit. Journal. 1773. p. 35; Fortegn. o. Trykkefrihedsskr. III. p. 260].

*Betragtning over Jesu Lidelse og Død i et Oratorium, opført af et Selskab 1773 med Musik af adskillige Mestere. Kbh. 1773. (jfr. Birchs Billedgallerie. I. p. 200).

Silphen. Et Syngespil i tre Acter. Kbh. 1773. [Anm. i L. Eft. 1775. p. 741]. [Optrykt i Nye originale danske Skuespil. III. 1781].

Comedier. 1.—2. Deel. Kbh. 1773.

Kierligheds-Brevene. Et Syngespil i tre Acter. Kbh. 1774. [Anm. i L. Eft. 1776. p. 22]. [Optrykt i Nye originale Skuespil. III. 1781].

Den prøvede Troskab. Et Syngespil i tre Acter. Kbh. 1774. [Anm. i Krit. Journal. 1774. p. 83]. [Optrykt i Nye originale Skuespil. II. 1778; anm. i Alm. dansk Litt.journal. 1779. p. 80 (af W. H. F. Abrahamson)].

I. Bianchi, Betragtninger over adskillige Puncter af den almindelige og private Lyksalighed. Oversat af det Italienske. Kbh. 1774. [Anm. i L. Eft. 1775. p. 449; Fastings Provincialblade. 1778. p. 90]. — I. Bianchi, Belønningerne, der tilkomme dydige Indbyggere, som et Tillæg til Betragtningerne over den almindelige og private Lyksalighed. Oversat af det Italienske. Kbh. 1775. [Anm. i L. Eft. 1775. p. 801].

Euphemia. Tragedie i fem Akter. Kbh. 1775. [Anm. i Krit. Journal. 1775. p. 249 (af P. M. Trojel?)]. [Optrykt i Nye originale Skuespil. II. 1778; anm. i L. Eft. 1783. p. 347; Alm. d. Litt.journal. 1779. p. 66 (af W. H. F. Abrahamson)].

Miguel de Cervantes Saavedra, Den sindrige Herremands Don Quixote af Mancha Levnet og Bedrifter. Oversat efter det i Amsterdam og Leipzig 1755 udgivne spanske Oplag. 1.—4. Tome. Kbh. 1776—77. [Anm. i L. Eft. 1777. p. 552; 1778. p. 161; Krit. Tilskuer. 1776. p. 321; 1777. p. 25. 321. 393; Krit. Journal. 1776. p. 361; 1777. p. 102. 209; 1778. p. 161; jfr. Birchs Billedgallerie. I. p. 193; Nyrop, Den danske Boghandels Hist. II. p. 84. 263]. Af denne Oversættelse udkom 2. reviderede Udg. ved F. L. Liebenberg. Kbh. 1863—69 i 2 Bind med 21 Tegninger af Marstrand.

Frimurer-Sange, oversatte af det Tydske ved Ordenens sande Veninde. Kbh. 1776. (Skal være oversat af B., jfr. K. L. Bugge, Det danske Frimureris Hist. indtil 1765. 1910. p. 380).

Til den 29. Januarii 1778. (Kbh.).

Søster B. En Tale holden i Kiede-Forsamlingen d. 13de Martii 1778. Kbh. 1778. (Anonym).

Et Oratorium af Gio. Batta Pergolesi. Poesien af C. D. Biehl. Kbh. 1780.

Miguel de Cervantes Saavedra, Lærerige Fortællinger. Oversat af det Spanske efter det i Haag 1739 udgivne Oplag. 1.—2. Tome. Kbh. 1780—81. [Anm. i L. Eft. 1781. p. 657].

Moralske Fortællinger. 1.—4. Tome. Kbh. 1781—82. [Anm. i L. Eft. 1781. p. 679; 1782. p. 705; 1783. p. 413; jfr. 1781. p. 192; Danm. litt. Progr. I. p. 236; II. p. 152 (af Rahbek); jfr. Personalhist. Tidsskr. 3. R. V. p. 65].

Brevvexling imellem fortrolige Venner. 1.—3. Tome. (Kbh. 1783). [Anm. i L. Eft. 1786. p. 233 (af Rahbek); jfr. Nyrop, Den danske Boghandels Hist. II. p. 271]. I Adresseavisen 1784. Nr. 156 indbød F. Nissen til Subskription paa en tysk Oversættelse, som dog ikke udkom.

Til Hs. Kgl. H. Cronprindsen d. 4. April 1784. Kbh. [Optrykt i Iris. 1794. II. p. 70—75].

Orpheus og Eurydice. Et Syngespil i 3 Acter. Musiquen af Naumann. Kbh. 1786. — Kbh. 1790. [Anm. i L. Eft. 1786. p. 724; Minerva. 1786. I. p. 401]. (Det er en Bearbejdelse efter Calzabigi og v. Lindemann; jfr. Fra Arkiv og Museum. IV. p. 101—32). — Det blev oversat paa tysk af C. F.

Cramer i hans: Magazin der Musik. 2. Jahrg. 2. Hälfte. 1786. p. 1085—1145 og udkom u. T. Orpheus und Eurydice. Eine tragische Oper. Nach dem Dänischen von C. F. Cramer. Kiel und Hamburg. 1787. [Anm. i L. Eft. 1787. p. 641 (af Rahbek)].

Scene i De Elyseiske Enge, af Syngespillet Orpheus og Euridice. Musiken af Nauman. Opført paa det Kgl. Theater 27. Oct. 1798. Kbh. [I Birchs Billedgallerie. I. p. 197 nævnes et Skrift: De elysæiske Enge. Kbh. 1764].

*Den uforsigtige Forsigtighed. Comedie i een Act. Kbh. 1787. [Anm. i Minerva. 1787. I. p. 396.].

W. A. Iffland, Jægerne. Comoedie i 5 Acter. Kbh. 1787. [Anm. i Kritik og Antikr. 1. H. p. 273]. [Optrykt i Nye Saml. af Skuespil. II. 1788].

Choeurs d'Athalie mis en musique par J. A. P. Schultz. Chorene af Athalie oversatte til Schultzes Composition. Chöre und Gesänge zur Athalia von Racine. Übersetzt von C. F. Cramer. Kbh. 1787. — Kbh. 1788. — Kbh. 1789.

I Forsøg i de sk. og nyttige Vidsk. 5. St. 1766. p. 1—124. Den kiærlige Daatter. Comedie udi fem Acter. [Anm. i L. Eft. 1767. p. 550; 1769. p. 337; Badens maanedl. Tillæg. 1767. p. 40, jfr. B.'s Svar p. 65—68; B. G. Sporons Breve. 1767. p. 107]. [Optrykt i hendes Comedier. I. 1773; anm. i Krit. Journal. 1773. p. 38]. — Komedien er oversat paa Tysk i Dänisches Theater. I. 1782 (ved C. H. Reichel) p. 107—90. [anm. i Allg. deutsche Bibl. V. p. 579]. (jfr. Kbh. Statsmagazin. 1773. p. 337—40). — 9. St. 1771. p. 161—76. Om Frihed og Eiendom. [Anm. i L. Eft. 1772. p. 212; Krit. Journal. 1772. p. 36; Fortegn. o. Trykkefrihedsskr. III. p. 12; Bibl. f. nytt. Skr. 1772. p. 79].

I Poetiske Samlinger, udg. af et Selskab. 1. St. 1775. p. 101—26: Brev fra Waldborg Immers Datter til hendes Veninde. [Anm. i L. Eft. 1776. p. 83; Krit. Journal. 1775. p. 351; Krit. Tilskuer. 1775. p. 301; jfr. Minerva. 1800. III. p. 344.].

I Syngespil for d. danske Skueplads. I. 1776. C. S. Favart, Soliman den Anden. Comoedie i tre Acter. (Anonym). — III. 1778. [Sedaine], Kongen og Forpagteren. Et Syngestykke i tre Acter. Oversat af det Franske. — IV. 1781. [M. de Pezay], Rosen-Bruden i Salenci. Et Syngespil i tre Acter. Oversat af det Franske. — [Dudoyer], Laurette. Et Syngestykke i een Act. Oversat efter det andet forbedrede franske Oplag. — VII. 1785. [J. M. Piccini], Den foregivne Lord. Et Syngestykke i to Akter. Oversat af det Franske. (Anonym). — VIII. 1790. [G. Casti], Trophonii Hule. Et Syngestykke i to Akter. Oversat. [Anm. i L. Eft. 1790. p. 709].

I Skuespil til Brug for d. danske Skueplads. III. 1777. G. E. Lessing, Emilie Galotti. Tragoedie i fem Acter. Oversat af det Tydske. (Anonym). [Rimeligvis er det denne Overs., der er optrykt i Det kgl. Theaters Repert. 1828. I. Nr. 1]. — J. J. Engel, Pagen. Comoedie i een Act. Efter den tydske Original oversat. (Anonym). — Dancourt [ɔ: Houdart la Motte og N. Boindin], Søe-Havnen. Comoedie i een Act. (Anonym). — [Chamfort], Den unge Indianerinde. Comoedie i een Act. Oversat af det Franske. (Anonym). [Anm. i Krit. Tilskuer. 1776. p. 44]. — IV. 1778. p. 361—426.

Sedaine, Væddemaalet. Comoedie i en Act, oversat af det Franske. (Anonym). — VI. 1780. p. 183—340. Des Touches, Det sære Menneske. Comoedie i fem Acter. Oversat af det Franske. (Anonym). — p. 341—488. Des Touches, Den forstilte Taabelige eller Landsbye-Poeten. Comoedie i tre Acter, oversat af det Franske. (Anonym). — VIII. 1783. p. 149—242. Raptussen eller den eene har for meget, den anden for lidet. Komedie i tre Akter. En Efterlignelse af Stephanies Der Spleen. (Anonym).

I Nye originale Skuespil (foruden de tidligere nævnte Optryk). IV. 1783. Den tavse Pige eller de ved Tavshed avlede Mistanker. En original Comoedie i fem Acter. (Anonym). [Anm. i L. Eft. 1785. p. 812 (af Rahbek)].

I Bibliothek f. det smukke Kiøn. 1786. IV. 2. H. p. 1—76. Hovmesterinden. En original Fortælling. [Anm. i L. Eft. 1787. p. 817].

Hun har til Teatrets Brug oversat endel Skuespil, som ikke blev trykt, saasom Pont de Veyle, Den straffede Gjæk (opført 1777); Dancourt, Den bortløbne Mand (opf. 1776); Rowe, Caliste (opf. 1765); Saint-Foix, Den foregivne Medbeiler (opf. 1773); Barthe, De forstilte Utroskaber (opf. 1779); Lagrange, De fortrædelige Hændelser (opf. 1774); Poisson, Den lønlige Kjærlighed (opf. 1774); Moissy, Den nye Fruentimmerskole (opf. 1774); Gresset, Sammensyeren eller det slette Gemyt (opf. 1777) og muligvis flere.

I Dansk Maanedsskrift 1865. I. p. 26—51 er trykt: C. D. Biehls Anekdoter om Christian VI i 2 Breve til Joh. v. Bülow. 1784. — p. 58—68. 2 Breve til samme 1784.

I Sorø Skoleprogr. 1867. p. 31—55. Upartiske Anmærkninger til en falsk og Ondskabsfuld Historie [ɔ: N. D. Riegels, Beretning om Forandringen i Ministerium d. 14. April 1784; smstds. p. 14—31].

I Hist. Tidsskr. 3. R. IV. p. 147—494 har Overlærer J. H. Bang meddelt: Charl. Dorothea Biehls historiske Breve — efter Originalerne i Sorø Acad. Manuskriptsamling Nr. 71, 20. Senere har Louis Bobé udgivet dem u. T.: 1) Charl. Dorothea Biehls Breve om Kong Christian VII. Kbh. 1901. 2) Interiører fra Kong Frederik den Femtes Hof. C. D. Biehls Breve og Selvbiografi. Kbh. 1909. [Anm. i Berl. Tidende. $^{26}/_{1}$ 1910 (af Knud Fabricius); Højskolebladet. 1910. p. 1106 (af J. Richter)]. — med en paa flere Steder rettet og forbedret Text samt en Række oplysende Noter.

I Hist. Tidsskr. 3. R. V. p. 281—455 har E. Holm efter Originalhaandskriftet offentliggjort: Regeringsforandringen den 14de April 1784. — Til denne havde Bülow og paa hans Anmodning Kronprinsen forsynet hende med endel autentiske Oplysninger. Et Uddrag af hendes Arbejde havde tidligere i stærkt forkortet og paa sine Steder forandret Skikkelse været trykt af H. P. Giessing i hans: Struensee og Guldberg. Kbh. 1849, uden at hendes Navn findes nævnt.

Uddrag af et Brev af $^{19}/_{1}$ 1786 i Sorø Skoleprogram. 1876. p. 50—51.

I Sorø Akademis Manuskriptsamling findes en Samling Vers af hende, bl. a. til Joh. Bülow; samt 8 Breve fra Luxdorph, 1 fra Guldberg ($^{15}/_{9}$ 1778)

og 1 fra C. T. Hahling (4/1 1777) til hende. (jfr. Sorø Skoleprogr. 1861. p. 133).

Biehl, Claus, er f. 9/7 1700 i Kbh., Søn af Vinhandler Claus Biehl († 19/9 1735) og Margrethe Dorothea Jungvoss († 1716). B. blev 1716 privat dimitteret (Universitetsmatriklen II. p. 400 angiver hans Alder (11/7) til 15 Aar). 1717 havde han været indblandet i nogle Studenteroptøjer, hvorfor han sammen med de andre Skyldige modtog en Irettesættelse. 10/6 1720 tog han teol. Examen med Laud. og rejste derefter udenlands og opholdt sig 1721 i Rostock. 19/7 1727 kaldtes han til residerende Kapellan i Thoreby og 17/3 1730 til Sognepræst i Ønslev og Eskildstrup. † 23/1 1733.

Han ægtede 1728 Charlotte Amalie Fugl, Datter af Færgemand i Sundby Peder Fugl og Sofie Amalie Busch. Hun ægtede efter Biehls Død 12/9 1738 Toldkontrollør Johan Peter Mulvad i Nykøbing, F. († 7/11 1767).

Wiberg. III. p. 669. — I. Barfod, Den falsterske Gejstlighed. II. 1854. p. 270—71. — Borchs Kollegiums Festskrift. 1889. p. 87.

Thom. Henr. Haver, De studiorum corruptelis ac impedimentis exercitium I. Rostochii. 1721. 4. (Ved denne Disp. var Cl. Biehl Respondens og muligvis dens virkelige Forfatter).

Biehl, Hans Christopher, var Lieutenant, da han udgav nedennævnte 2 Digte.

Sr. Kgl. Hoh. dem Erbprinzen Friedrich von Dännemark, zum Geburts-Feste gesungen d. 11. Oct. 1783. Cph.

Sr. Maj. dem König. Sr. Kgl. Hoheit dem Kronprinzen. Cph. 1784.

Bjelke, Jens, er f. 2/2 1580 paa Gaarden Østraat, Søn af Aage Jenssøn Bjelke († 1603) og Margrethe Thott. Da han var bleven 20 Aar gammel, sendtes han udenlands, først til Universitetet i Rostock, hvor han blev indskreven i April 1600 (jfr. L. Daae, Matrikler over nordiske Studerende ved fremmede Univ. 1. H. 1885. p. 111). Derfra drog han til Wittenberg, Leipzig o. fl. andre Universiteter. Efter sin Hjemkomst blev han 20/2 1605 ansat i danske Kancelli som Sekretær og indehavde denne Stilling til 1609, da han forlod Danmark for at varetage Gaarden Østraat, der var tilfaldet ham ved Faderens Død. 1607 var han beskikket som Aktor i Sagen mod Prof. Jørgen Dybvad (jfr. Danske Mag. 4. R. II. p. 123 ff.; Rørdams Universitetshistorie. III. p. 199—203;

IV. p. 567—68. 572—75, hvor hans Indlæg i Sagen er trykt). 1610 overtog han Østraat og erhvervede sig dels ved Giftermaal dels ved Køb og Arv endel andet Jordegods i Norge. 1611 blev han forlenet med Reins Kloster ved Trondhjem. Under Kalmarkrigen havde han sammen med Steen Bille Overledelsen af de Krigsforanstaltninger, der i det nordenfjældske Norge blev truffet mod Sverige. 1614 blev han Norges Riges Kansler og fik tildelt rige Forleninger. 1633 forlenedes han med Bergenhus Len, som $^1/_5$ 1641 ombyttedes med Stavanger Len. † $^7/_{11}$ 1659 paa Gaarden Sande.

Han ægtede 1610 Sofia Brockenhuus (f. c. 1588, † $^6/_3$ 1656), Datter af Henrik Brockenhuus († 1588) til Ellingaard og Dorte Juel.

Y. Nielsen i Biograf. Lex. II. p. 332—36. — Y. Nielsen, Jens Bjelke til Østråt. 1872. — Henn. Stockfleth, Ligprædiken over Sofia Brockenhuus. Chria. u. A. 4. — Suhms ny Saml. til den danske Hist. III. p. 201. — Tidsskr. f. d. norske Personalhist. 1840 ff. I. p. 183—87 (Indskrifter over ham og hans Hustru i Onsø Kirke). — Theol. Tidsskr. f. den evang.-luth. Kirke. Ny R. VII. 1880. p. 64. — Personalh. Tidsskr. II. p. 109.

Een Bøn, for alle Stænder sangvis [og: Een Tacksigelse for det forledit Aar; Sampt Bøn om et lycksaligt nyt Aar]. Kbh. 1622. 4. (Anonym). (jfr. Y. Nielsen, Jens Bjelke. p. 92—95).

Orationis Dominicæ secretis plenæ dilucidissima et latissima explanatio, ex ipsis fontibus S. Scripturæ et consensu locorum ejusdem miro, ad illam materiam pertinentium enucleata. Hafniæ. 1624. — Editio II emendatior. Hafniæ. 1626. (jfr. Y. Nielsen, Jens Bjelke. p. 92—96).

Epitome biblica eller Summarier offver Bibelen. Fra Mose Bøger, inclusive, indtil Eszdræ Bog, rythmice forfattet per J. B. C. R. N. Kbh. 1633. 4. (Anonym). [Til Slutning følger med nyt Titelblad, men med fortsat Signatur: Nogle Davids Psalmer. Kbh. 1633]. (jfr. Rahbek & Nyerup, Den d. Digtekunsts Hist. III. p. 9—11; Y. Nielsen, Jens Bjelke. p. 96—97; Kirkehist. Saml. III. p. 564). [Fasting. p. 54. nævner en Udg. 1634 i 8vo, der dog næppe har existeret].

*Psalm: 42 | Melodia Lobvasseria med adskillige Historiers Exempler illustrerit oc amplificerit per J. B. N. R. C. Kbh. 1639. (Anonym).

Den danske oc norske Lougs des summariske Indhold offuer huert Capittel i samme Lower udi Verss oc Rytmice forfattet. Med en Taffle eller Register derhoes paa alle de danske oc norske mørcke Glosser oc juridiske Terminis. Per J. B. C. R. N. Kbh. 1634. 4. (jfr. Athene. I. 1813. p. 404—6).

Den Norske Lougs, des summariske Indhold offver hvert Capittel udi samme Lower. Med en Taffle eller Register der hos, paa alle de Danske oc Norske mørcke Glosser oc juridiske Terminis. Kbh. 1657. 4.

Fasting. p. 54 nævner to Skrifter, der næppe existerer mere, om de overhovedet har været til:
Jesu Christi Passions Historie i Sange. 1613.
Den christelige Troes Bekiendelse i Sange. 1613.

En rimet Fortegnelse over Lensherrerne paa Bergenhus er trykt i Holbergs Bergens Beskrivelse. 1737. p. 153—57. Den skal ogsaa være oversat af Arnoldus de Fine paa latinske Vers. — 2 Gravskrifter i Personalh. Tidsskr. II. p. 293; III. p. 163—65.

I Haandskrift foreligger bl. a.: 1) Relation om Grønland, forfattet c. 1605 (i Gl. kgl. Saml. 996. Fol.). (jfr. Rørdam, Lyskanders Levned. p. 37—39); 2) Enn lystig Disputatz och Sambtale om den Platts imellom den ny Bygningh enten det var bedre at fylde den med Jord eller at grave Jorden ud og giøre der en Havn. (smstds.).

Breve til Christen Friis $^{30}/_{5}$, $^{31}/_{5}$ 1611, $^{15}/_{5}$, $^{12}/_{8}$ 1612 er trykt i Norske Saml. II. p. 53. 60. 72. 80.

Bjelke, Jørgen, er f. $^{2}/_{6}$ 1621 paa Ellingaard, Søn af ovennævnte Jens Bjelke. Han tilbragte sin Ungdom i fransk Krigstjeneste; i 1644 deltog han som Kaptajn i Krigen paa den svenske Grænse. 1646 blev han Major og Hofjunker og sendtes derefter atter udenlands. 1649 deltog han i Corfits Ulfeldts Følge i dennes Ambassade til Holland. 1653 blev han Kammerjunker og fik forskellige Forleninger. Ved Krigens Udbrud blev han 1657 Generalkrigskommissarius og 1658 udnævntes han til Generallieutenant over Militsen i Norge og tilføjede i den følgende Tid Svenskerne stor Skade. 1660 udnævntes han til Rigens Raad og blev kort efter Medlem af Statskollegiet, Krigskollegiet og Højesteret, men synes snart efter at være faldet i Unaade. $^{7}/_{6}$ 1675 blev han udnævnt til Statholder paa Sjælland og Overkommandant i Kbh. Ved Griffenfeldts Fald 1676 blev han paa Grund af sin og sin Hustrus nære Forbindelse med denne Genstand for Mistanke og var endogsaa en kort Tid forvist til Jylland. Snart efter kaldtes han imidlertid tilbage og ledede Statskollegiet under Kongens Fraværelse i Skaane. I Maj 1677 fik han imidlertid kgl. Ordre til at begive sig til Kallundborg og, selv om han snart atter kom tilbage til Hovedstaden, vedblev hans Hustru at være forvist. $^{6}/_{12}$ 1679 afskedigedes han fra sit Statholder- og Overkommandant-Embede og fik Paalæg om at begive sig til Kallundborg, hvor han var Amtmand. Han døde i økonomisk Henseende aldeles ruineret $^{17}/_{2}$ 1697.

Han ægtede $^{18}/_{6}$ 1661 Magdalene Sibylle Gersdorff (f. 1643, † $^{6}/_{10}$ 1685), Datter af Rigshofmester Joakim Gersdorff (f. $^{11}/_{11}$ 1611, † $^{19}/_{4}$ 1661) og Øllegaard Huitfeldt († $^{11}/_{3}$ 1655).

M. Birkeland i Biograf. Lex. II. p. 338—44. — Ny danske Mag. II. p. 129—42. (Anekdoter om Jørgen Bjelke). — Festskrift i Anl. af Trondhjems 900-aarige Jubilæum. 1897. p. 33—36. (af Y. Nielsen). — Anker, Norske Generalspersoner. 1885. p. 47—48. — Norsk milit. Tidsskr. LX. p. 81 ff. — Personalh. Tidsskr. II. p. 130.

Generallieutenant Jørgen Bjelkes Selvbiografi. Udgiven for første Gang af J. A. Fridericia. Med Jørgen Bjelkes Portræt. Kbh. 1890.

I Haandskrift efterlod han: Hr. Jørgen Bjelkes Akter (Ny kgl. Saml. 1301. Fol.). [Uddrag i Ny danske Mag. II. p. 129—42].

I Meddel. fra det norske Rigsarkiv. I. 1870. p. 379—433. Statholder Gyldenløves og Jørg. Bjelkes Betænkning angaaende Norges Administration 1670.

Bierager, Peder Nielsen.

I Kbh.'s nye Allehaande. 1774. p. 209—19. Kort Erindring og Antegning om trende merkværdige Ting udi hvert Seculo siden Christi Fødsel, af fornemme Historie-Skribentere forklaret og udi Alexandrinske Riim Paa Nye Befattet. $^{31}/_{3}$ 1710.

Bierfreund, Nicolai, er f. 1750 i Faaborg, Søn af Købmand Jacob Bierfreund og Birgitte Erreboe. B. blev Student fra Odense 1767, tog 1772 Baccalaurgraden og teol. Examen $^{27}/_{5}$ s. A. med Haud., kaldtes $^{22}/_{4}$ 1778 til Sognepræst i Udby i Fyn og forflyttedes $^{6}/_{12}$ 1811 til Værslev og Jordløse. † $^{25}/_{7}$ 1827.

Han ægtede 1780 Anna Margrethe Henriksen (f. c. 1760, † $^{20}/_{11}$ 1813), Datter af Sognepræst i Haarslev Søren Henriksen (f. $^{3}/_{3}$ 1727, † $^{8}/_{7}$ 1778) og dennes anden Hustru Anna Marie Elisabeth Erreboe.

Wiberg. III. p. 647. — Univmatriklen. III. p. 272. 317.

De genuino sensu dicti Paulini 2. Cor. XII. v. 7. diss. critico-exegetica. Hauniæ. 1772. 4. [Resp. Sever. Vædelée].

De expeditione Gileaditarum contra Ammonitas. Hafniæ. 1774. 4. [Resp. Andr. Drejer].

Bjerg, Christopher Sørensen, er Søn af Sognepræst i Rimsø og Kastbjerg Søren Bjerg. Han var 1559 Præst i Karrebæk i Sjælland.

Wiberg. II. p. 69. — Personalh. Tidsskr. III. p. 123.

*Joh. Spangenbergs 15 Liig-Prædikener, fordanskede. Kbh. 1559.

Biering, Christian Gormsen, er f. $^{19}/_{11}$ 1731 i Hjallese ved Odense, Søn af Skoleholder Gorm Jørgensen Biering, der 1733 blev Klokker og Kateket i Rudkøbing. Moderen hed Anne Marie Nielsdatter Møller. B. blev 1754 Student fra Odense Gymnasium, men maatte paa Grund af Fattigdom opgive Studeringerne og »conditionerede« i 10 Aar. 1764 blev han Bogholder, Fuldmægtig og Korrektør ved det af Agent Holck oprettede Adressekontor. $^{8}/_{2}$ 1771 fik han Bevilling paa at oprette et Adressekontor i Odense, og herfra udgav han Odense Adresse-Contoirs Efterretninger (se nedenfor). 1773 blev han korresponderende Medlem af Landhusholdningsselskabet. † $^{28}/_{12}$ 1776.

Han ægtede 1768 Margrethe Catharine Adrian, Datter af Kobbersmed og Branddirektør i Kbh. Adrian.

A. Jantzen i Biograf. Lex. II. p. 347. — Aftenposten. 1777. p. 12—14 (Digt af H. Holck). — Odense Adresse Cont. Eft. 1777. Nr. 1—2 (Gravskrift og Digte af H. C. Bunkeflod og A. Borch). Nr. 3 (med en Biografi og en Fortegnelse over hans Skrifter). — Nyerup & Rahbek, Udsigt over d. danske Digtekonst under Fr. V. p. 186—87. — P. v. Westen, Om Adresse Contoirer. 1780. p. 62—69. — I. Barfod, Den falsterske Geistlighed. I. 1849. Stamtavlen. p. I. — Saml. til Fyens Hist. og Topografi. V. p. 234—37. — Engelstoft, Odense Bys Hist. 2. Udg. 1862. p. 383—84. — Danmark. Ill. Kalender, udg. af Journalistforeningen. 1893. p. 89—96. — C. Nyrop, Huset Milo. p. 23. — Bibl. Dan. III. p. 999. — Univmatriklen. III. p. 138.

Gudelige Tanker om Jordskielvet, som blev fornummet i Dannemark, Norge og Sverrig, Natten imellem d. 21. og 22. Decbr. 1759. Kbh. (jfr. Rahbek & Nyerup, Digtek. under Fr. V. p. 186).

Rygtet om Løv-Fald i Maimaaned eller Sørge-Ode over Frue Anna Margar. de Juel d. 7. Mai 1761. Sorøe.

Historiske og moralske Fabler. Kbh. 1761. (jfr. Nyerup & Rahbek, Digtek. under Fr. V. p. 187).

Uge-Bladet Thee-Bordet. Nr. 1—15. Kbh. 1762. (Anonym).

Tvilling-Rigets Lyksalighed i den europæiske syv Aars Krigs Ulyksalighed. Sorøe. 1763. [Anm. i L. Eft. 1763. p. 258].

Patrollen. [1.—]2. Aarg. 3. Aarg. Nr. 1—3. Kbh. 1765—67. (Anonym). (jfr. Prahls maanedtlige Skiald-Tidender. 1764. p. 93; 1765. p. 102).

Galathe eller den listige Hyrde-Pige, et Original-Hyrde-Stykke i et Optog. Kbh. 1767.

Den forvandlede Eege-Krone, eller den kronede May, et Hyrde-Stykke i et Optog paa den høie Salvings- og Kronings-Dag d. 1ste Maj 1767. Kbh. 1767.

Carl Gotfred Bildhugger, Ode til Jomfruerne. U. St. o. A. (Kbh. 1767). (Pseudonym). — 2det og forøget Oplag. U. St. o. A. (Pseudonym). [Dette og de flgd. Digte er optaget i hans Tankering. Kbh. 1769].

Ode til Ungkarlene fra Fruentimmeret. U. St. o. A. (Anonym).

Cajus Buntmager, Forligelses-Ode til Jomfruerne og Ungkarlene. U. St. o. A. (Pseudonym).

Ode til Kieresten. U. St. o. A. (Anonym).

Ode fra Kieresten. U. St. o. A. (Anonym).

Ode de snilde Koner til Ære. U. St. o. A. [iflg. Worm. III. p. 77 udkom den 1767]. (Anonym).

Apologie for Jomfruerne fra Cupido. Kbh. u. A. (Anonym).

Bibliophilos Skolemester, Tilfælles Meninger om Tungemaalets Forvirring ved Babel. I Anledning af den Kritiske Journals Nr. 46 og 47, for Aaret 1769, egne Meninger. Kbh. 1769. (Pseudonym). [I Krit. Journal. 1769. Nr. 46—47 havde J. Baden anmeldt P. F. Suhm, Forsøg til et Udkast af en Historie over Folkenes Oprindelse. Kbh. 1769; B.'s Skrift blev anmeldt i Krit. Journal. 1770. p. 45; L. Eft. 1769. p. 845].

Tanke-Ring. Kbh. 1769. [Anm. i Krit. Journal. 1769. p. 269]. — 1ste Deel. 2. Oplag. Kbh. 1774. — 2. Deel. Kbh. 1774. [Anm. i L. Eft. 1775. p. 260. 471; Krit. Journal. 1775. p. 84].

Overkiolernes forunderlige Hændelser. En Roman. Kbh. 1770. (Anonym).

Den danske Argus. Kbh. 1771. 4. — 2den Aarg. Odense. 1772. 4. (Anonym).

Thom. Brod. Bircherod, Kong Knud den Helliges Historie tillige med Forfatterens korte Levnets Beskrivelse. Odense. 1773. [Anm. i Krit. Journal. 1775. p. 161].

Formenende Aarsager til de Danske Kiøbstæders nærværende slette Tilstand, samt Hielpemidler til deres Opkomst, i Anledning af det Kgl. Danske Landhuusholdings-Sælskabs opgivne 7de theoretiske Priis-Materie i Aaret 1769. Odense. 1773. [Blev 1772 tilkendt den større Sølvmedaille].

C. L. Tychonius, Samling af Vers og Indfald. Odense. 1776. [Anm. i Krit. Journal. 1777. p. 22; Krit. Tilskuer. 1776. p. 150].

Han havde Andel i Fruentimmer-Tidenden og Fredags-Selskabet i Kiøbenhavn. 1. Aarg. 1767. 4. og i Fortsættelsen: Fruentimmer- og Mandfolke-Tidenden. 2.—4. Aarg. 1768—70. 4.

Odense-Adresse-Contoirs-Efterretninger udgav han efter $^{8}/_{2}$ 1771 at have faaet Bevilling paa at oprette et Adressekontor fra 1772 til sin Død 1776. Derefter fortsatte hans Enke dem, indtil hun 1779 efter en Proces med Chr. Iversen solgte baade Privilegium og Bogtrykkeri til P. v. Westen (jfr. Danmark. Ill. Kalender. 1893. p. 89—96).

I L. Eft. 1762. p. 421—22. Afbrudte Tanker ved Biskop Rami Grav.

I Aftenposten. 1777. p. 639—40. Brev fra Hr. B* til Z[wergius], skal være af Biering.

Biering, Christian Henrik, er f. $^{26}/_{8}$ 1729 i Trøstrup-Korup paa Fyn, hvor Faderen Niels Jørgensen Biering (f. c. 1692, † $^{14}/_{12}$ 1778) havde været Degn i over 50 Aar. (jfr. Odense Adr. Cont. Eft.

1778. Nr. 51). Moderen hed Else Bosdatter. B. blev 1749 Student fra Odense Gymnasium, tog $^{15}/_{7}$ 1752 teol. Examen med Non og blev 1759 ansat som Hører ved Odense Skole. $^{24}/_{9}$ 1760 blev han kaldet til Sognepræst i Aastrup paa Falster og tog 1773 Magistergraden. † $^{8}/_{9}$ 1804. Han havde endel Processer, i hvilke han dog synes gennemgaaende at have haft Retten paa sin Side.

Han ægtede 1. $^{19}/_{7}$ 1761 Anne Marie Schrøder (f. $^{19}/_{4}$ 1737, † $^{24}/_{9}$ 1767, ikke $^{11}/_{9}$), Datter af Postmester i Rudkøbing Rasmus Peter Schrøder (f. $^{29}/_{3}$ 1713, † $^{11}/_{5}$ 1786) og dennes første Hustru Kirstine Bager (f. 1699, † $^{5}/_{1}$ 1769). 2. $^{14}/_{2}$ 1770 Elisabeth Jæger (f. $^{11}/_{11}$ 1746, † $^{16}/_{2}$ 1809), Datter af Sognepræst i Munkebjergby Adolph Jæger (f. 1702, † $^{21}/_{10}$ 1756) og Jørgine Eegh (f. c. 1713, † 1793).

A. Jantzen i Biograf. Lex. II. p. 347—48. — L. Eft. 1804. p. 575—76. 618—19 (latinske Gravskrifter af Joh. Clausen og R. E. P.). — Minerva. 1804. IV. p. 103—4 (lat. Gravskrift af J. Paludan). — Nyerup & Rahbek, Bidr. t. d. danske Digtek. Hist. IV. p. 457—60. — Samme, Digtek. under Fr. V. p. 90—93. — P. Rhode, Saml. t. Laalands og Falsters Hist. 2. Udg. II. 1859. p. 98—99. — O. Malling, Store og gode Handl. 1810. p. 407. — I. Barfod, Den falsterske Geistligheds Personalhist. I. 1849. p. 147—53. (Stmtvl. p. II). II. p. 325. — V. Bang, Biograf. Oplysn. om Salmeforfattere. 1886. p. 15. — Bibl. Dan. III. p. 999. — Lolland-Falsters hist. Samfunds Aarbog. 1918. p. 10. — Univmatriklen. III. p. 90. 325.

Danmarks, Norges og det besvogrede Englands vemodige Klage og det ubodelige Tab ved Dronning Lovises høystbedrøvelige Døds Fald. Kbh. 1752. Fol. [Optrykt i 2. Saml. af udv. Vers i Anl. af Dronning Lovises Døds-Fald. 1752. p. 58—62].

Poetiske Tanker over Lissabons Ødeleggelse ved det uhørlige Jordskiælv paa Alle Helgens Dag 1755. Kbh. 1756. [Anm. i L. Eft. 1756. p. 117; Lillies l. Eft. 1756. p. 114; Büschings Nachr. III. p. 269; jfr. Nyerup & Rahbek, Bidrag t. d. danske Digtekonsts Hist. IV. p. 457—59].

Q. Horatii Flacci første Epistel paa danske Vers. Kbh. 1757. [Anm. i Lillies l. Eft. 1757. p. 640; jfr. Rahbek & Nyerup, Bidrag t. d. danske Digtekonsts Hist. IV. p. 459—60].

*Ode paa Dronningens Fødselsdag. Kbh. 1758. [Anm. i L. Eft. 1758. p. 281].

Ode til Kong Friderich den Femte den 31. Martii 1759. U. St. [Anm. i L. Eft. 1759. p. 134].

Moralske Fabler og Fortællinger. Kbh. 1759. [Anm. i L. Eft. 1759. p. 374.].

Rygtet over den af sit Fæderne-Land saa vel fortiente Herr Georg Tycho Holm, fordum Doctor Medicinæ og Professor ved det Kongl. Amphitheatrum oeconomico-naturale paa Slottet Charlottenborg. Kbh. u. A. [1760].

Da Jacob indtog Christjans Sæde, brød Præster ud i Graad og Glæde, med følgende Tanker, indsendte Jacob Ramus, Biskop over Fyens Stift. Kbh. (1763).

Q. Horatii Flacci Breve udi to Bøger paa danske Vers. Kbh. 1777. [Anm. i L. Eft. 1778. p. 118; Krit. Journal. 1778. p. 1; Alm. dansk Bibl. 1778. I. 2. H. p. 123].

Panegyricus societati oeconomicæ regiæ Danicæ. Hafniæ. 1784. [Anm. i L. Eft. 1784. p. 471].

Det Kgl. Danske Landhuusholdings Selskab besynget. Kbh. 1787. [Anm. i L. Eft. 1789. p. 323].

Oda, serenissimo principi Carolo, comiti provinciali Hasso-Cassellarum dicata. Hauniæ. 1790. 4. [Anm. tilligemed den flg. i Kritik og Antikr. 7. H. p. 145].

Oda nuptiis Friderici, principis Daniæ, et Mariæ Sophiæ Fridericæ principis Hasso-Cassellanæ sacrata. Havniæ. 1790. 4.

Memoriæ gratæ Johann. Frider. de Classen dynastæ in Friderichsværk, Cortzlitze et Carlsfelt, diem supremum obeuntis VIII. Cal. Apr. 1792 odam sacravit. Hauniæ. [Anm. i L. Eft. 1792. p. 684; Kritik og Antikr. 11. H. p. 257].

Religioni sacrum, carmen seculare ad seculum, p. n. C., undevigesimum cecinit. Hafniæ. (1801). [Anm. i L. Eft. 1801. p. 4; jfr. T. Bloch's Digt til Biering i L. Eft. 1801. p. 384; jfr. p. 432].

Olivam pacis, anno seculi undevigesimi primo, Europæ peroptate porrectam, adumbravit. Hafniæ. (1801). [Iflg. et Rygte, der bl. a. findes hos Nyerup. p. 62; O. Wolffs Journal. 1823. I. p. 183—84, skulde han for dette Digt af Napoleon have faaet en Skrivelse med en Gulddaase med Portræt; det beror imidlertid paa en Mystifikation og en Familiespøg, saaledes som det er opklaret af Præsten Jens Hansen Smidth i et Brev til Nyerup $^{6}/_{8}$ 1819 (trykt i S. Birket Smith, Til Belysning af literære Personer og Forhold. 1884. p. 348—50)].

I 2. Samling af udv. Vers i Anledn. af Dronning Lovises Døds-Fald. Kbh. 1752. p. 58—62. Danmarks, Norges og det besvogrede Engelands vemodige Klage over Dronning Lovise. — 3. Samling. p. 57—64. Et Digt i samme Anledning (uden Titel).

I L. Eft. 1757. p. 113—15. Digt over P. Hersleb. — 1758. p. 101. Digt over Joh. Lud. Holstein. — p. 145—46. Svar paa det Spørsmaal: Hvorfor Folk paa denne Tid reyser fra Kiøbenhavn. — p. 285. Et Digt. — 1797. p. 496—97. Latinsk Digt til Bernstorff. — 1799. p. 508. Latinsk Digt over Suhm. — 1801. p. 432. Latinsk Digt til Tønne Bloch. — 1802. p. 127—28. 382. 448. Latinske Digte over og til J. E. Colbjørnsen, Joh. Pontoppidan, N. D. Riegels. — 1803. p. 16. 192. Latinske Epigrammer. — p. 448. 480. 512. Latinske Digte over og til Chr. Ditl. Fr. Reventlow, B. Riisbrigh, J. Baden. — 1804. p. 95—96. 189. Latinske Digte over og til Esaias Fleischer og Andr. Birch.

I Tvende Lov-Taler af H. P. Anchersen og Harboe over P. Hersleb. Kbh. 1758. 4. p. 45—48 et Digt.

I Fruentimmer-Tidenden. 1767. Nr. 33—34. Jacobs Kiende-Tegn over Rachels Grav (over hans første Hustru).

I Kiøbenhavns Allehaande. 1772. Nr. 50. Herr Conference Raad de Schrødersee besynget.

I Kritik og Antikritik. 6. H. p. 658—62. Antiqvariske Bemærkninger. [om en Indskrift i St. Knuds Kirke i Odense]. (jfr. Nyerup, Hist.-statist. Skildr. af Tilstanden i Danmark og Norge. IV. 1803—06. p. 267).

Biering, Claus Peter, er f. i Kbh. $^{24}/_{12}$ 1753, Søn af Kvartermester Peder Biering og Frederikke Charlotte Ebbesen. B. blev Student 1771 fra Frederiksborg Skole, tog 1772 Baccalaurgraden og 1774 teol. Examen med Haud. og var i nogle Aar Inspektør ved Vaisenhuset. $^{1}/_{8}$ 1781 kaldtes han til residerende Kapellan i Asminderød, Grønholt og Fredensborg. † 1785 (begr. $^{2}/_{5}$).

Han ægtede $^{26}/_{11}$ 1781 Mariane Als (f. 1761).

Wiberg. I. p. 111. — Aftenposten. 1781. Nr. 94. — Univmatriklen. III. p. 308. 317.

Tre Prædikener holdne for H. K. M. Dronning Juliana Maria i Gemakket paa Fredensborg. Kbh. 1786. [Anm. i L. Eft. 1786. p. 158].

Bjerre, Frants Olsen, er f. i Mariager 1732. Han blev 1748 Student fra Randers Skole og tog 1754 Baccalaurgraden. $^{29}/_{8}$ 1761 blev han personel Kapellan i Udbyneder og Kastbjerg og kaldtes $^{3}/_{6}$ 1763 til Sognepræst i Vindinge paa Fyn. † $^{5}/_{1}$ 1797.

Han ægtede 1. 1764 Cecilie Marie Abel (f. 1733, † $^{16}/_{2}$ 1769). 2. $^{5}/_{10}$ 1769 Birgitte Sophie Friis (f. 1743 (døbt $^{1}/_{3}$), † $^{24}/_{11}$ 1777), Datter af Sognepræst i Astrup og Rostrup Carsten Friis (f. $^{6}/_{8}$ 1693, † $^{29}/_{1}$ 1753) og dennes anden Hustru Anna Trap (f. 1709 (døbt $^{27}/_{12}$), † $^{8}/_{10}$ 1779). 3. Anna Kirstine Gottschalck, Datter af Sognepræst ved Graabrødre Hospital i Odense Christopher Gottschalck (f. $^{17}/_{7}$ 1717, † $^{28}/_{4}$ 1778) og dennes første Hustru Christine Dorothea Bohne.

Wiberg. III. p. 587. — Univmatriklen, III. p. 86. 136.

I Almeennyttige Samlinger til Hiertets Forbedring og Kundskabernes Udbredelse. 1780 ff. V. p. 345—80. Magten gaar for Retten (af Kaufmännische Hefte). — VI. p. 122—30. Correspondance imellem Hr. Peter Hasenclever og Udg. af Kaufmännische Hefte. — p. 130—36. Staden Nye-York. Et Tillæg af Hr. Peter Hasenclever. — p. 227—49. Det merkværdigste af Sir Thomas Greshams Levnets Historie.

Bjerregaard, Hans, se: Erslew.

Bjerregaard, Hans Jensen, se: Jensen, Hans.

Bjerregaard, Niels Joachim, er f. $^{23}/_{6}$ 1738 i Spydebjerg, Søn af Kapellan Niels Bjerregaard (f. $^{18}/_{8}$ 1706, † 1770, begr. $^{1}/_{10}$) og Johanne Eva Reich († 1749, begr. $^{23}/_{7}$). B. blev dimitteret af Faderen 1753 og tog 1756 Baccalaurgraden, derefter var han i nogle Aar Huslærer i Norge. $^{3}/_{10}$ 1762 tog han teol. Examen med Haud. og drev derefter juridiske Studier samtidig med at han tjente som Huslærer. $^{3}/_{8}$ 1774 blev han residerende Kapellan til Norderhov og kaldtes $^{20}/_{1}$ 1786 til Sognepræst paa Næsodden, hvor han døde ugift $^{28}/_{10}$ 1791 og i saa slette økonomiske Kaar, at hans Bo blev erklæret fallit.

Personalhist. Tidsskr. 3. R. II. p. 200—2. — Univmatriklen. III. p. 129. 156. Diss. de felicitate. Hafniæ. 1762. 4. [Resp. Jac. Edv. Colbjørnsen].

Biersaufenfreund, F. E. G. Pseudonym.

Den forrige Barberer og Kabinetsminister J. F. Struenses mærkværdige Liv og Levnet. Oversat paa Dansk af Christen Nielsen Jyderup. Kbh. 1772.

Biesche, Knud, er f. i Kerteminde 1576, Søn af Jens Biesche og Karen Knudsdatter. B. blev først sat i Kerteminde og siden i Odense Skole, fra hvilken han blev Student 1597. Derefter var han i nogen Tid ved Sorø Skole og opnaaede ved Holger Rosenkrantz's Anbefaling at blive Hovmester for den senere Kansler Christen Thomesen Sehested og Peder Lange, der skulde rejse til Udlandet. 1603—7 opholdt de sig i Wittenberg, og efter sin Hjemkomst blev B. 1607 Rektor ved Odense Skole efter først $^{12}/_{5}$ at have taget Magistergraden. $^{26}/_{4}$ 1608 blev han Professor pædagogicus ved Kbh.'s Universitet, 1610 akademisk Notar, og s. A. $^{29}/_{8}$ overtog han Professoratet i Græsk. † $^{29}/_{7}$ 1612 ugift. Holger Rosenkrantz satte et Mindesmærke med en latinsk Inskription over hans Grav i Frue Kirke [aftrykt hos Vinding og Bloch anf. St.].

S. M. Gjellerup i Biograf. Lex. II. p. 355—56. — J. Brochmands Universitetsprogram $^{31}/_{7}$ 1612 [optrykt i Rørdams Universitetshist. IV. p. 620—22]. — R. Vinding, Acad. Hafn. 1665. p. 229—32. — Rørdam, Lyskanders Levnet. p. 216. — Bloch, Den fyenske Geistligheds Hist. I. p. 351—55. — A. Thura, Idea hist. litt. 1723. p. 55. — Rørdams Universitetshistorie. 1537—1621. III. p. 631—34. — Saml. til Fyens Hist. og Topogr. I. p. 149. — Personalhist. Tidsskr. III. p. 131.

De officiis studiosorum Regiæ Academiæ Hafniensis, sive actus solennis recitationis legum ejusdem, XI. xbris A. J. C. D. nostri 1611. Hafniæ. 1612. (Anonym). [Man finder oftere dette Skrift tillagt H. P. Resen, der har skrevet Indledningen].

I Niels Laur. Arctander, Ligprædiken over Hans Langhe. Kbh. 1610. ved Slutningen: In obitum Johannis Langhii, Patroni mei desideratissimi. [Det er formodentlig de af Lyskander anførte: Parentationes in obitum Johannis Langii].

Bigen, Ferdinand Carl de, er f. 1708, døbt $^{26}/_{11}$, Søn af Oberst Cordt Rudolph Bigen. Han var Amtsforvalter i Würden, senere Regeringsraad i Oldenborg og blev $^{22}/_{2}$ 1734 Cancelliraad. 1736 tog han med nedennævnte Disputats den juridiske Doktorgrad og blev $^{9}/_{6}$ 1741 udnævnt til Justitsraad.

Hundrup, Biograph. Efterretn. om Doctores. p. 112. — Geneal. Tidsskr. 6. Aarg. 1906. 3. Till. p. 217. — Univmatriklen. II. p. 578.

Christiano VI, quum Fridericoburgi A. D. VIII. Id. Junii 1731 rite auspicateque inauguraretur, gratulatur. Helmæstadii. Fol.

Diss. inaug. de juris utriusque doctoris gradu veteri prosapiæ splendorem adferente insignem. Hafniæ. 1736. 4. [Der fandt intet Forsvar Sted, da Forf. ikke selv var tilstede i Kbh.].

Bildhugger, Carl Gotfred, se: C. G. Biering. 1767.

Bildsøe, Lorents Christian, er f. i Svendborg $^{6}/_{1}$ 1733, Søn af nedennævnte Povl Matthias Bildsøe. B. blev 1750 privat dimitteret til Universitetet, tog 1751 Baccalaurgraden og $^{3}/_{8}$ 1752 teol. Examen med Laud., blev 1755 Informator for de kgl. Pager og kaldtes $^{21}/_{7}$ 1758 til Sognepræst ved St. Peders Kirke i Næstved. $^{13}/_{10}$ 1779 blev han efter Ansøgning, »formedelst uordentligt Levnet« (Wiberg) entlediget med Pension. † $^{21}/_{5}$ 1781.

Han ægtede $^{27}/_{11}$ 1758 Bente (Benedicte) Dorothea Lemming (f. 1736, døbt $^{29}/_{10}$, † $^{17}/_{4}$ 1809), Datter af Sognepræst ved Nikolai Kirke i Kbh. Hans Lemming (f. $^{12}/_{1}$ 1707, † 1788) og dennes første Hustru Anna Beate Scheel (f. 1705, † $^{23}/_{9}$ 1740).

Wiberg. II. p. 436—37. — Giessing. II. 1. p. 350 (Stmtvl.). — I. Barfod, Den falsterske Geistligheds Personalhist. II. 1854. p. 187. — Univmatriklen. III. p. 101. 108.

Tanker over den 31. Mart. 1765. Kbh. 4.

Æreminde over Capitain [Henr. Cph. Valentin] v. Eichstedt, oprettet ved et Selskab af Venner. Sorøe. 1770. 4. (Anonym).

Bildsøe, Lorents Christophersen, er f. i Slagelse 1666, Søn af Købmand og Raadmand Christopher Bildsøe. B. blev 1683 Student fra Slagelse Skole (Universitetsmatriklen II. p. 123 kalder ham Laurentius Christophori Møller), blev 1691 Rektor i Nysted og blev $^{23}/_{3}$ 1700 adjunctus et successor til Kjettinge og Bregninge i Maribo Amt. 1705 blev han Sognepræst dér og tog $^{11}/_{5}$ 1706 Magistergraden. † $^{1}/_{1}$ 1736.

Han ægtede $^{26}/_{7}$ 1706 Anna Sophie Lundt († $^{8}/_{11}$ 1749), Datter af Sognepræst i Veggerløse Oluf Lundt (f. $^{11}/_{8}$ 1652, † $^{24}/_{12}$ 1730) og Dorothea Ravn (f. 1659, † 1740, begr. $^{10}/_{3}$).

Wiberg. II. p. 87. — P. Rhode, Saml. til Laalands og Falsters Hist. 2. Udg. I. 1859. p. 397. — Bibl. Dan. III. p. 1000. — Universitetsmatriklen. II. p. 310.

Theses miscellaneæ. Hafniæ. 1688. 4. [Resp. Magn. Hirtznach].

Disp. prima generalis exhibens compendium physico-theologicum ex Joh. Brunsmanni scripto Gratia naturæ interprete excerptum. Hafniæ. 1689. 4. [Resp. Petr. Humble].

Bildsøe, Povl Matthias, er f. $^{15}/_{2}$ 1710 i Kjettinge, Søn af ovennævnte Lorents Christophersen Bildsøe. 1726 blev han privat dimitteret, tog 1727 Examen philosophicum og Baccalaurgraden og blev s. A. Alumnus paa Valkendorfs Kollegium. $^{11}/_{7}$ 1730 tog han teol. Examen med Laud. og blev s. A. $^{23}/_{11}$ beskikket til Rektor i Svendborg. $^{17}/_{8}$ 1736 kaldtes han til Sognepræst i Torkildstrup og $^{9}/_{5}$ 1738 til dansk Præst ved Garnisonskirken i Kbh. $^{14}/_{10}$ 1752 kreeredes han til Doctor theologiæ, udnævntes $^{5}/_{4}$ 1754 til Sognepræst ved Helligaands Kirke, $^{29}/_{4}$ 1757 ved Nikolaj Kirke, $^{23}/_{4}$ 1759 ved Holmens Kirke, og endelig $^{10}/_{8}$ 1764 til Biskop i Aarhus. † $^{27}/_{7}$ 1777. Hans Bogsamling (trykt Fortegnelse) bortsolgtes ved Auktion $^{7}/_{5}$ 1778.

Han ægtede 1. 1737 Marie Christiane Ernst (f. 1716, † $^{12}/_{4}$ 1738), Datter af Raadmand og Købmand Ernst i Svendborg. 2. $^{8}/_{5}$ 1739 Anna Marie Fjeldsted (f. 1718, døbt $^{28}/_{12}$, † 1755), Datter af Raadmand og Stadthauptmand Michael Fjeldsted og Maria Christina Fyhn. 3. $^{30}/_{3}$ 1757 Elisabeth Sophie Hagerup (f. $^{16}/_{2}$ 1729, † $^{24}/_{11}$ 1773), Datter af nedennævnte Biskop Ejler Hagerup i Trondhjem. 4. $^{9}/_{2}$ 1775 Sophie Elisabeth Nørkencrone (f. 1725, † $^{15}/_{8}$ 1786), Datter af Generalmajor Christian Nørkencrone til Barritskov († $^{3}/_{9}$ 1767) og Sophie Reusch.

Fr. Nielsen i Biograf. Lex. II. p. 199. — G. Stauning, Epistola ad clerum Aarhus. de morte episcopi Pauli Matth. Bildsøe. [Sorøe]. 1777; [Uddrag i L. Eft. 1778.

p. 209—11]. — Adresseavisen. 1764. Nr. 126. — Aalborg maanedl. Tillæg. 1777. p. 70—72 (Gravskrift og Sørge-Cantate). — Adresseavisen. 1777. Nr. 129 (Gravskrift). — P. Rhode, Saml. til Laalands og Falsters Hist. 2. Udg. 1859. II. p. 132—33. — J. Begtrup, Beskr. over Svendborg. 1823. p. 91—92. — C. V. Hertel, Beskr. over Aarhus Domkirke. II. 1. 1810. p. 86—88. — Hundrup, Biogr. Efterretn. om Doctores. p. 43. — I. Barfod, Den falsterske Geistligheds Personalhist. II. 1854. p. 185—86. — Danske Saml. IV. p. 77. — Elvius, Fam. Hagerup. 1902. p. 44—45. — V. Bang, Aarhus St. Biskopper. 1901. p. 74—79. — L. Bobé, Bremerholms Kirke. 1920. p. 221—22. — H. J. Helms, Valkendorfs Kollegiums Hist. 1917. p. 146—47. — Univmatriklen. II. p. 479. 492. — Bibl. Dan. III. p. 1000. — (Om hans 3. Hustru jfr. Kbh.'s Magazin. 1773. p. 400).

Ignem fatuum, nostra vernacula appellatum Lygte-Mand, rationibus demonstratum naturalibus et vere inflammatum diss. meteorologico-physica exhibet. Hauniæ. 1727. 4. [Af denne Disp. haves Ex. med forskellig Titelvignet; paa det ene findes tilskrevet Decembris A. 1727, paa det andet X. Jan. 1728].

Undersaatters Pligt at prise Gud for en Krone, der bliver i mange Slægter igiennem vedvarende hos een god Konge-Stamme, forestillet i en Prædiken, holdet til Høymisse i den Herre Zebaoths Kirke paa Jubel-Festens første Dag, d. 28. Oct. 1749. Kbh. 1750. 4. [Anm. i L. Eft. 1750. p. 159].

Introductio in epistolam Apostoli Pauli ad Philemonem historico-theologica. Sectio prima. Hafniæ. 1752. 4. [Resp. Sever. Seerup Monrad]. [Anm. i L. Eft. 1755. p. 236; Büschings Nachr. I. p. 211; jfr. L. Eft. 1752. p. 333].

Prædiken, holdet til Høymisse i Holmens Kirke paa Taksigelses-Festen for Freden d. 28. Junii 1763. Over 1. Kong. 8. 56—57. Kbh. 1763.

Tvende hellige Taler, holdte i Aaret 1764. Kbh. 1765.

*Afskeds-Prædiken i Holmens Kirke og Ordinations-Prædiken. Kbh. 1766.

En hellig Tale holden ved Capellets Indvielse paa Friisenborg den 11. Sept. 1771. Aalborg. 1771. [Anm. i Jydske Efterretn. 1772. p. 17].

Commentatio in parabolam Lucæ XVI. v. 1. sq. de injusto dispensatore. Hauniæ. 1774. [Denne Udg. blev undertrykt af B., fordi Korrektøren paa egen Haand havde forandret Stilen; istedetfor udgav han den u. T.: Commentatio in parabolam Lucæ XVI. v. 1—13, qua verus hujus sensus exponitur, oratione exhibita. Hauniæ. 1774. [Anm. i L. Eft. 1774. p. 660].

Commentatio in verba Jesu Christi Matth. XIX. v. 28—29, qua verus horum sensus exponitur, oratione exhibita. Hauniæ. 1775. [Anm. i L. Eft. 1775. p. 292; Krit. Journal. 1775. p. 390; Krit. Tilskuer. 1775. p. 339; Aalborg mdl. Tillæg. 1775. p. 44. 57].

Commentatio in parabolam Lucæ XVI v. 19—31, qua de Sadducæis hæc exponitur, oratione exhibita. Hauniæ. 1776. [Anm. i L. Eft. 1776. p. 625; Krit. Journal. 1777. p. 169].

Dispositioner til hans Prædikener er for Aarene 1760—61 indført i Adresseavisen.

Han efterlod i Haandskrift (Gl. kgl. Saml. Nr. 2813. 4to) 2 Taler, den ene paa Jubelfesten 1760, den anden paa Nyholm 8. Nov. s. A. ved en Stabelafløbning.

Bille, Birgitte, er f. 8/2 1574 paa Billesholm i Skaane, Datter af Lensmanden paa Gulland Jens Bille (f. 26/1 1531, † 28/4 1575) og Karen Eilersdatter Rønnov († 4/4 1592). Efter sine Forældres Død opholdt hun sig dels hos sin Broder Marqvard Bille, dels hos sin Svoger Ejler Brockenhuus. 1603 tog hun og hendes Søster Elisabeth Bille Ophold paa Gammel-Kjøgegaard. † 4/3 1639.

Thiset i Biograf. Lex. II. p. 213. — A. Thura, Gynæceum Daniæ litt. 1732. p. 25. — Schønau, Saml. af danske lærde Fruentimer. 1753. p. 117—34; 1530—32. — F. Carlsen, Efterretn. om Gammelkiøgegaard. I. 1877. p. 121—26. — F. Meidell, Bille-Ættens Hist. II. 1. 1887—89. p. 374—75. — Rørdam, Lyskanders Levnet. p. 197—98.

Hr. Jens Billes Slegt-Register paa Danske Riim nesten for 100de Aar siden sammenskreven. Og nu til Trykken befordret til at oplyse nogle af de Billers, Ulfstanders, Rønnovers, Trollers, Lungers, Rosensparrers, Wasers, Totters, Krabbers, Hardenbergers og Tinhusers Familie deres Historie. Kbh. 1722. [Rimeligvis udg. af J. Wieland]. (Det er ganske med Urette bleven tillagt Birgitte Bille; det er i Virkeligheden forf. af Claus Lyschander, og under hans Navn er det 1888 efter Originalhaandskriftet udg. af H. F. Rørdam med Titlen: Billeslægtens Rimkrønike; jfr. Rørdam, Lyskanders Levnet. p. 104—6; Thura, Gynæceum. p. 25; Schønau, Lærde Fruentimer. p. 132; J. Langebek, Det kgl. danske Selskabs Begyndelse og Tilvext. 1748. p. 127; Nyerup & Rahbek, Bidrag til d. danske Digtekonsts Hist. II. p. 206—8; Suhms saml. Skr. X. p. 398).

Bille, Claus, er f. c. 1490, Søn af Rigsraad Steen Bille († 1519). Han var 1519 Kommandant paa Elfsborg Fæstning og deltog Aaret efter i Christian II's Tog til Sverrig. 4/11 1520 blev han slaaet til Ridder. 1528 blev han forlenet med Baahus Slot og blev senere Medlem af det norske og det danske Rigsraad. Under Grevefejden virkede han for Hertug Christians Valg til dansk Konge, men paa en Sendefærd til Norge blev han i længere Tid i Aaret 1536 holdt fangen paa Tuterøen. Senere paa Aaret var han tilstede paa Rigsdagen i Kbh. og underskrev Recessen og Haandfæstningen. 1548 ledsagede han Prins Frederik paa dennes Hyldingstog til Norge. Han var en meget rig Mand, der ejede baade Jordegods, Købstadgods og rede Penge. † 4/1 1558 paa Lyngsgaard i Skaane.

Han ægtede 1524 Lisbet Ulfstand († 1540), Datter af Lensmanden paa Gulland Jens Holgersen Ulfstand († 6/2 1523).

Mollerup i Biograf. Lex. II. p. 220—23. — F. Carlsen, Efterretn. om Gammel-Kjøgegaard. I. 1877. p. 61—73. — Rørdam, Lyskanders Levnet. p. 211—13. — Mollerup, Bille-Ættens Hist. I. 1888—93.

Lyschander tillægger ham to Skrifter: Annales rerum Danicarum ex variis rullis et antiquitatum fragmentis ab an. Chr. 827 ad an. 1325 — og — Catalogus regum Daniæ a Dano usque ad Christophorum, Valdemari IV patrem, cum annis imperii. Disse Optegnelser, hvoraf det første findes i Uddrag og det andet i sin Helhed imellem Vedels Samlinger (Univ. Bibl. Addit. 120. 4to), er imidlertid meget ældre og, hvorvidt Claus Bille har haft nogen Andel i deres endelige Redaktion, kan næppe afgøres. (jfr. H. F. Rørdam, Historieskrivningen i Danm. siden Reformationen. I. 1867. p. 123—24).

Bille, Claus, er f. $^{28}/_{12}$ 1560 paa Visborg Slot, Broder til ovennævnte Birgitte Bille. 1581—82 var han Sekretær i Kancelliet, 1589 tog han Tjeneste som Skibshøvedsmand, 1593 blev han aftakket paa Grund af Reduktion. † i Odense $^{1}/_{12}$ 1600.

Han ægtede $^{13}/_{7}$ 1595 Lisbet Spegel, Datter af Hans Spegel til Borreby i Skaane og Karen Ahlefeld. Hun overlevede ham.

Thiset i Biograf. Lex. II. p. 223. — F. Meidell, Bille-Ættens Hist. II. 1. 1887—89. p. 277—78.

I Danske Saml. 2. R. V. p. 56—67 meddelte Chr. Weeke: Claus Billes Kalenderantegnelser (for Tiden 1509—92).

Bille, Erik, er f. $^{22}/_{11}$ 1635 paa Kjærsgaard i Fyn, S søn af Steen Bille til Kjærsgaard og Birgitte Kruse. Han studerede udenlands, i Strasburg, og overtog senere Kjærsgaard, som Faderen havde maattet sælge. Han var Ritmester i det fynske Landregiment.

Han ægtede 1663 Anna Trolle, Datter af Statholder i Norge Niels Trolle (f. $^{20}/_{12}$ 1599, † $^{20}/_{9}$ 1667).

F. Meidell, Bille-Ættens Hist. II. 2. 1887—89. p. 46. 54—56.

Minos, rex sapientissimus, bellator maximus, terrarum domitor potentissimus, nauta prudentissimus, maris dominus justissimus, sæculi et regni sui gloria, quem seren. ac potent. domino Friderico III. Daniæ regi in Acad. Argentoratensi humillimi cultus et obsequii ergo exhibet ac dedicat. Amstelodami. 1654. Fol.

Bille, Eske, er f. c. 1480, Søn af Peder Bille til Svanholm og Anne Knudsdatter Gyldenstjerne. 1510—14 var han Lensmand paa Kbh.'s Slot og forlenedes derefter med Hagenskov i Fyn med det dertil hørende Baag Herred. Da Christian II var bleven forjaget, sluttede B. sig til Frederik I og blev 1523 optaget i Rigsraadet. 1529 blev han Lensmand paa Bergenhus. Efter Frederik I's

Død brød han 1534 op fra Norge, men blev paa Vejen til Danmark taget til Fange af et lybsk Krigsskib og først atter frigivet i November 1535. Derefter drog han igen til Norge for at virke for Hertug Christian og blev forlenet med det nordenfjældske Norge. 1537 vendte han tilbage til Danmark, blev s. A. ved Kroningen slaaet til Ridder og anvendtes flere Gange i diplomatiske Sendelser. 1547 udnævntes han til Rigshofmester. † $^{9}/_{2}$ 1552.

Han ægtede Sophie Krummedige († i Maj 1538), Datter af dansk og norsk Rigsraad Henrik Krummedige († 1530) og Anne Rud († 1533).

A. Heise i Biograf. Lex. II. p. 224—28. — Saml. t. Fyens Hist. og Topogr. VIII. p. 97—126 [om hans Stridigheder i Baag Herred]. — Annaler f. nord. Oldk. 1853. p. 3—62. — Paludan-Müller, Grevens Fejde. II. 1854. p. 12 ff. 248 ff. — Norsk hist. Tidsskr. III. p. 285. — A. Heise, Fam. Rosenkrantz' Hist. II. 1882 ff.

I Danske Mag. IV. p. 239—43 er aftrykt hans Testamente 1551. — VI. p. 215—16. Hr. Eske Bildes Patent til Indbyggerne i Siæland. 1548. — p. 216—17. Hr. Eske Bildes Brev til Hr. Anders Bilde. 1548.

Bille, Hans. Uvist hvilken af de saaledes benævnte Biller.

*En mandig Ære-Kamp, lykkelig Seyer og ønskelig Fred. U. A. Fol. (Anføres saaledes af Fasting. p. 57).

Bille, Hans Martin, er f. $^{11}/_{3}$ 1732, Søn af Kaptajn Lars Bille (f. 1683, † 1757) og Helvig Margrethe Møller († 1734); B. blev 1745 Student fra Ribe Skole, 1753 Sekondlieutenant og avancerede til Kommandørkaptajn. 1769 udnævntes han til Tøjmester. Under Frederik V blev han anklaget for Underslæb, men frikendtes af en Krigsret. † $^{13}/_{9}$ 1788.

Han ægtede $^{21}/_{5}$ 1760 Margrethe Lütken (f. 1736, † $^{12}/_{5}$ 1812), Datter af nedennævnte Kaptajn Frederik Christopher Lütken.

C. With i Biograf. Lex. II. p. 231—32. — Minerva. 1792. I. p. 330—44 (Sørgetale af Th. Thaarup paa Søkadet-Akademiet; ogsaa trykt i Thaarup, Tvende Sørge-Taler holdne paa det kgl. Søkadet-Akad. 1790). — Ribe Skoleprogr. 1826. p. 57. — F. Meidell, Bille-Ættens Hist. II. 2. 1887—89. p. 84. 141. — Geneal. Tidsskr. 6. Aarg. 1906. 3. Till. p. 219.

Du Guay-Trouin, Søe-Helte Bedrifter. Oversat af Fransk. Kbh. 1762. [Anm. i L. Eft. 1763. p. 45].

Den almindelige og af Herren selv os givne Bøn Fadervor etc. betragtet i sin høie Værd. Kbh. 1783. (Anonym). [Anm. i L. Eft. 1784. p. 171].

I Haandskrift forefindes (Ny kgl. Saml. Nr. 464. Fol.) Allerunderd. Formeening, hvorledes Hans Maj. uden altfor stor nye Bekostning kunde stædse have et Søe-Artillericorps af 1280 Mand, som i paakommende Til-

fælde strax kunde bruges; skrevet omtrent 1776. (jfr. E. Gigas, Katalog over d. st. kgl. Bibl.'s Haandskr. I. p. 312—13).

Bille, Jens, Søn af Rønnov Bille til Sandbygaard, hvilken Gaard han senere selv ejede. 1652—57 besøgte han Herlufsholms Skole. † ugift 1669.

F. Meidell, Bille-Ættens Hist. II. 1. 1887—89. p. 347. — Leth, Dimitt. fra Herlufsholm. p. 306.

Columnæ Rerumpublicarum pietas et eruditio, quas in regia et eqvestri Academia Sorana IV Non. Decembr. 1657 publice commendavit. Soræ. 4.

Bille, Jørgen, er f. c. 1672, Søn af Steen Bille til Jungetgaard († 1739) og Mette Sehested. B. blev $^{30}/_{4}$ 1689 optaget i Lærlingekompagniet, $^{25}/_{11}$ 1693 Sø-Lieutenant, og efter at have gjort Tjeneste udenlands blev han Kaptajn og 1703 Kommandørkaptajn. $^{20}/_{3}$ s. A. aftakkedes han, og $^{23}/_{10}$ s. A. fik han sin Afsked fra Marinen og blev Justitsraad. 1733 blev han Konferensraad og 1736 Stiftamtmand i Aalborg. Han ejede Ellinggaard, Bannerslund o. fl. Gaarde, som han tildels havde faaet ved sit Giftermaal. † 1736.

Han ægtede $^{22}/_{1}$ 1704 Ida Rodsteen († 1722), Datter af Frederik Rodsteen († 1674) til Lengsholm m. fl. Godser og Kirstine Beck († 1719).

F. J. Meier i Biograf. Lex. II. p. 233—34. — A. H. Nielsen, Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg. 1880. p. 67. — F. Meidell, Bille-Ættens Hist. II. 2. 1887—89. p. 128—36.

Hans »Forslag over Jyllands slette Tilstands Forbedring« 1730. er offentliggjort af O. Nielsen i Danske Saml. IV. p. 193—233. Et Uddrag var tidligere trykt i Hjørring Amtstidende. 1857. Nr. 53. 55.

Bille, Matthias, er f. $^{17}/_{2}$ 1736, Søn af Schoutbynacht Mikkel Bille (f. $^{4}/_{5}$ 1680, † $^{2}/_{5}$ 1756) og Karen Lassen (f. 1703). B. blev 1757 Sekondlieutenant i den danske Sø-Etat. 1759 havde han en Sag med en Student Peder Bredahl, der overfaldt ham i Kongens Have (jfr. O. Wolffs Journal. 1818. III. p. 76—86). 1763 blev han Premierlieutenant, 1770 Kaptajnlieutenant og 1781 Kaptajn og Indrulleringschef for Lolland-Falster-Møen. 1781 blev han udkommanderet til som Chef paa Fregatten Bornholm at convoyere Skibene »Schack Rathlou« og »General Eichstädt« paa deres Fart til Vestindien. Det blev et højst besværligt og farefuldt Togt, og da han i Begyndelsen af Aaret 1782 kastede Anker

i New-Port-Prat i Irland, var B. selv stærkt medtaget. Hertil kom en stærk Nervefeber, der brat gjorde Ende paa hans Liv $^{17}/_{3}$ 1782.

Han ægtede 1. $^{21}/_{8}$ 1767 Adolfine Christine Friedenreich (f. 1740, † $^{25}/_{8}$ 1771), Datter af nedennævnte Provst Joh. Friedenreich. 2. Anna Rebekka Bredal (f. $^{30}/_{9}$ 1754, † $^{21}/_{11}$ 1847), Datter af Sognepræst til Borre (senere Middelfart) Søren Bygballe Bredal (f. $^{25}/_{8}$ 1719, † $^{1}/_{8}$ 1791) og Cathrine Engel (f. c. 1722, † $^{5}/_{5}$ 1805).

F. Meidell, Bille-Ættens Hist. II. 2. 1887–89. p. 194—202. — Martha Bille, Gehejmelegationsraad St. A. Bille og Kammerh. Torben Bille. 1885. p. 1—8.

Hans »Rapport til Admiralitets-Collegiet fra New-Port-Prat d. 25. Januarii 1782« er trykt i Minerva. 1788. II. p. 326—58; Nyt Archiv f. Søvæsenet. IV. 1845. p. 275—95. — og i Uddrag i Dansk Museum. 1782. I. p. 182—95; O. Lütken, Søkrigshist. Smaating. II. 1890. p. 81—92.

Bille, Michael Johan Petronius, se: Erslew.

Bille, Ove, er Broder til ovenfor nævnte Eske Bille. Hans Fødselsaar kendes ikke. Efter at have taget Magistergraden kom han 1499 ind i det kgl. Kancelli først som Sekretær, senere som kgl. Kansler. 1520 udnævntes han til Biskop ved St. Clemens' Domkirke i Aarhus. Han stod i Begyndelsen paa Christian II's Parti og sluttede sig først til Frederik I, da han blev tvunget dertil. Efter denne Konges Død og Christian III's Tronbestigelse blev han 1536 fængslet og sad fangen til Kongens Kroning 1537, da han blev frigivet og erholdt Skovkloster i Forlening paa Livstid. † $^{10}/_{4}$ 1555.

A. Heise i Biograf. Lex. II. p. 238—40. — P. Poulson, Bibl. Aarhus. 1725. p. 41—47. — Nye danske Mag. I. p. 193–218. 225—48; II. p. 147—54; 3. R. I. p. 163—72. — C. V. Hertel, Aarhus Domkirke. I. 3. 1809. p. 66—72. — Molbech, Historiske Aarbøger. III. 1851. p. 60. — Illustr. Tidende. XIX. Nr. 986 (Portræt). — Mollerup, Bille-Ættens Hist. I. 1888—93.

Et dansk Brev til Joh. Friis 1537 er trykt i Dän. Bibl. II. p. 106—12 (med tysk Oversættelse) — og i latinsk Oversættelse i Jens Bircherod, Breviarium equestre, seu de illustr. et inclyt. equestri ordine Elephantino. Hafniæ. 1704. Fol. p. 32—33. (jfr. Werlauff i Ill. Nyhedsblad. VIII. Kria. 1859. Nr. 32. p. 139; E. Gigas, Katalog over d. st. kgl. Bibl.'s Haandskr. I. p. 284—85).

I Suhms nye Saml. III. p. 285—86. Brev imod Her Simon Schonning. 1526.

I Danske Mag. I. p. 188—91. Brev til Eske Bildes Frue $^{8}/_{9}$ 1535.

I Nye danske Mag. I. p. 193—218. 225—48 er indført endel Dokumenter vedrørende Ove Bille, deriblandt hans Testamente. — II. p. 147—54.

Sex originale Breve til Ove Bilde (p. 152. Brev fra ham til Mogens Godske. 1542). — 3. R. I. p. 163—72. Breve af og om Ove Bilde (ved N. M. Petersen) (heriblandt 2 Breve til Christian II. 1520. 1521; 3 Breve til Christian III (u. A. 1537. 1552); Brev til Johan Friis 1540).

I C. F. Allen, Breve og Aktstykker til Christiern II og Frederik I's Hist. I. 1854. p. 24—27. Brev til de jyske Raader i Viborg $^{24}/_{2}$ 1523; til Christian II $^{7}/_{2}$ 1523. p. 30—31; til Lage Urne $^{15}/_{3}$ 1523. p. 46.

I Aktstykker til Grevefejdens Hist., udg. af C. P. Paludan-Müller. I. 1852. p. 72. Brev til Hertug Albrecht af Mecklenburg.

I H. F. Rørdam, Hist. Kildeskrifter. I. 1873. p. 436—77. Breve fra Ove Bilde til Eske Bilde $^{10}/_{7}$ 1533, $^{29}/_{5}$ 1534, $^{28}/_{1}$, $^{5}/_{3}$, $^{1}/_{12}$, $^{7}/_{12}$ 1535, $^{5}/_{5}$, $^{12}/_{5}$, $^{24}/_{5}$, $^{16}/_{6}$, $^{27}/_{6}$, $^{28}/_{6}$ 1536, $^{11}/_{10}$ 1538; til Sofie, Eske Bildes $^{14}/_{5}$, $^{7}/_{8}$ 1538; til Anders Bilde $^{1}/_{10}$ 1533, $^{10}/_{2}$ 1534; til Hertug Hans $^{15}/_{5}$ 1534; til Christian III $^{13}/_{12}$ 1535, $^{19}/_{3}$ 1539; til Slotsloven i Bergen $^{5}/_{3}$ 1536; til Peder Ebbesen Galt, Nov. 1538; til Oluf Rosenkrantz $^{10}/_{3}$ 1542.

I Resens Bibliotekskatalog p. 358 tillægges Skriftet: Menige Danmarkis Rigis Biscoppers och Prelaters christelige oc retsindige geenswar till the Lutheriansche Artickle. U. St. [Aarhus]. 1533. 4. ham »ut putatur«. Det er urigtigt; det er forfattet af Povl Helgesen, der en Tid opholdt sig hos Ove Bille i Aarhus.

Bille, Sophie, er f. 1622, Datter af Rigsmarsk Anders Bille (f. 1600, † $^{9}/_{11}$ 1657) og Sophie Jacobsdatter Rosenkrantz. Hun ægtede Mogens Rosenkrantz til Glimminge. † 1695.

A. Jantzen i Biograf. Lex. II. p. 241. — A. Thura, Gynæceum Daniæ litt. 1732. p. 26—27. — Schønau, Saml. af danske lærde Fruentimer. 1753. p. 145—56. — Birch, Billedgallerie f. Fruentimmer. III. 1795. p. 355.

En ny Bønnebog, med nogle faa Psalmer aff adskillige Bøger uddraget, af S. B. A. D. Kbh. 1678. Denne Bog blev udg. paa ny under Titlen: De Udvaldes uforgængelig Krone i Himmelen kand erlanges ved denne Himmel-Nøgel til Guds Skat-Kammer paa Jorden. Kbh. 1710. — Kbh. 1719. — Kbh. 1728. — Kbh. 1733. — Kbh. 1736. — Kbh. 1739. — Kbh. 1740. — Kbh. 1741. — Kbh. 1743. — Kbh. 1749. — Kbh. 1755. — Kbh. 1760. — Kbh. 1764. — Kbh. 1771. — Kbh. 1780. — Kbh. 1794. — Kbh. 1805. (Alle anonyme).

Aandelige Hvile-Timer, som andægtige Siæle hver Morgen og Aften ved en Hellig Lofsang, med geistlige Psalmer, Morgen- og Aften-Bønner, kunde anvende. Kbh. 1696. (Anonym). (jfr. Schønau, anf. St. p. 153—56).

Bille, Steen, er f. $^{10}/_{5}$ 1565 paa Visborg Slot paa Gulland, Broder til den ovenfor nævnte Birgitte Bille. I sin Ungdom rejste han i flere Aar i Udlandet og studerede 1583 i Basel, 1584 i Genf og 1586 i Padua. 1585 fik han Understøttelse af Kongen i tre Aar for at uddanne sig til Tjeneste i Kancelliet. 1588 vendte

han tilhage og blev s. A. ansat i Kancelliet. I Anledning af den skotske Konge Jacob d. 6tes Ægteskab med Prinsesse Anna, Christian IV's Søster, foretog han 3 Rejser til Skotland. 1595 udtraadte han af Kancelliet og fik 1596 Tureby Len i Forlening. 1601 blev han Lensmand over Trondhjem, Herjedalen og Jæmteland, hvortil 1604 føjedes Romsdalen. 1613 blev han paa Herredagen i Kbh. dragen til Ansvar for sine formentlige Forsømmelser under Kalmarkrigen, men synes at være sluppen derfra med en Pengebøde. Ved en Forvexling med en Slægtning har man i lang Tid troet, at han i flere Aar sad som Fange paa Dragsholm. Sine sidste Aar tilbragte han i stor Fattigdom paa Billesholm. † 1629.

Han ægtede $^{9}/_{10}$ 1597 Rigborg Lindenov, Datter af Hans Johansen Lindenov (f. 1542, † $^{23}/_{5}$ 1596) og Margrethe Ottesdatter Rosenkrantz (f. 1552, † $^{27}/_{1}$ 1635).

S. M. Gjellerup i Biograf. Lex. II. p. 243—44. — Rørdams Universitetshistorie. 1537—1621. II. p. 277. — Brandt & Helveg, Den danske Psalmedigtning. I. p. 30. — V. Bang, Biograf. Oplysninger om Salmeforf. 1886. p. 13—14. — Norske Saml. I. 1852. p. 362—83. — F. Meidell, Bille-Ættens Hist. II. 1. 1887—89. p. 278—333. — Skaar, Norsk Salmehistorie. I. p. 476—78.

I Karen Brahes Bibliotek findes en Samling Salmer og aandelige Sange, dels forfattede, dels oversatte af ham. (jfr. Odense Skoleprogr. 1857. p. 43). (Uddrag i Brandt & Helweg. I. p. 217—23.). Salmen »Jeg raaber fast, o Herre« er ikke, som man har troet, forfattet af ham, men kun oversat (jfr. Theol. Tidsskr. f. d. evang.-luth. Kirke. N. R. I. Kria. 1871. p. 179—80).

I Norske Samlinger. II. 1860. p. 42—45. 57—60. 62—72. 290—94. 299—310 Breve til Chr. Friis $^{28}/_{3}$, $^{31}/_{5}$ 1611, $^{5}/_{2}$, $^{10}/_{2}$, $^{17}/_{3}$, $^{27}/_{4}$, $^{23}/_{12}$ 1612, $^{8}/_{1}$, $^{19}/_{2}$ 1613 og Ansøgning til Kongen $^{19}/_{2}$ 1613.

Billeskou, Wilhelm, se: Erslew.

Bilsted, Hans, se: Erslew.

Bilsted, Jacob, er f. $^{14}/_{10}$ 1744; han var Grosserer i Kbh. og blev 1779 Kancelliraad. Han overdrog 1783 sit Bo til Skiftekommissionens Behandling, hvad der gav Anledning til nedennævnte Stridsskrifter. † $^{19}/_{10}$ 1811.

Han ægtede 1. $^{24}/_{4}$ 1771 Maren Severine Nyegaard (f. $^{21}/_{2}$ 1749, † $^{4}/_{2}$ 1772), Datter af Sognedegn i Hals Niels Pedersen Nyegaard (f. 1709, † $^{20}/_{6}$ 1763) og Christine Raakjær († $^{22}/_{12}$ 1758). 2. $^{15}/_{3}$ 1782 Karen Lassen Rothe (f. $^{13}/_{10}$ 1762, † $^{5}/_{5}$ 1795), Datter af Rit-

mester, Amtsforvalter Nicolai August Rothe og Hedevig Margrethe Bille.

Lengnick, Peter Brun og Jac. Bilsted. p. 4. — Erslew, Suppl. II. p. 572. — Sorø Skoleprogr. 1876. p. 14. — Hauch-Fausbøll og Hiort-Lorenzen, Danske patriciske Slægter. III. 1915. p. 171. — Hist. Meddel. om Kbh. VII. p. 182. 561.

Et Par Ord til de høie og gode Herrer Interessentere udi den Danske og Norske Species Giroe Banqve. Kbh. 1791. [Anm. i L. Eft. 1792. p. 523; Iris. 1791. II. p. 343].

Merkværdig og uhørt, men sandfærdig Tildragelse, passeret i Hof- og Stats-Retten under den Kgl. Skifte-Commissions Bestyrelse, hvorved en Borgermands og Faders Velfærdt er bleven et uskyldigt Offer. 1.—2. Hæfte. Kbh. 1791. (Herimod udgav Hans Haagen, Svar paa Cancellieraad Bildsteds Fortællinger etc. Kbh. 1791).

Documenteret Giensvar paa Søe-Krigs-Procureur, Haagens ærerørige Beskyldninger og Opdigtelser, under Navn af Svar paa Cancellieraad Bilsteds Fortællinger etc. Som 3die Hefte af Skiftecommissionens Behandling. Kbh. 1791.

Slutningen af Documenteret Giensvar paa Søe-Krigs-Procureur Haagens ærerørige Beskyldninger og Opdigtelser etc. Som 4de Hefte af Skiftecommissionens Behandling. Kbh. 1791. (Anonym). [Anm. i Kritik og Antikr. 12. H. p. 445]. (I den Sag, som Haagen anlagde imod B., blev denne 1799 ikendt en Bøde af 100 Rdlr.; jfr. Iris. 1799. I. p. 278—84.).

Indlæg til Hof- og Stadsretten i Sagen: Kiøbmand Andersen contra Hr. Ass. Feddersen m. fl. Item en Eragtning af Cancellieraad Bilsteds Boes Commissarier. Kbh. 1792. [Anm. i Kritik og Antikr. 11. H. p. 81 (af J. J. Gudenrath)]. (jfr. Bibl. Dan. III. p. 1002—3).

I Herlufsholms Haandskriftsamling findes hans: Anmærkninger over den af Hr. Etatsraad Martfelt i Trykken udgivne Korn-Handels-Plan for Danmark, 3. Dec. 1785. Fol. [Sendt til Grev Schimmelmann]. (jfr. Herlufsholms Skoleprogr. 1891. p. 49).

Binau, Heinrich Leopold Exaver, opholdt sig i Odense 1802, da han udgav nedennævnte Skrifter.

Fædrelands Kierlighed eller den qvæstede Matros af anden April 1801. Et Fædrelands Original-Skuespil i et Optog. Odense. 1802.

Die Vaterlandsliebe oder der blessierte Matrose vom andern April 1801. Ein vaterländisches Original-Schauspiel in einem Aufzug. Zum erstenmal aufgeführt in Assens d. 28. Juni 1801. Odense. 1802.

I N. C. Østs Bidrag til Kundskab om Mennesker og Bøger. 1802. p. 127—32. findes en Beretning af B. om Odense Teater.

Bindesbøll, Jens, se: Erslew.

Bing, Jens, er f. i Aug. 1681 i Trondhjem, Søn af Byfoged og Raadmand Jens Bing († 31/3 1693) og Clara Meldahl. Han lagde sig først efter Apotekerkunsten og forestod i nogle Aar Apoteket i Ribe; derefter begyndte han at studere, blev 1705 privat dimitteret til Universitetet og tog 1707 Baccalaurgraden. 1706—9 var han Alumnus paa Borchs Kollegium sammen med Holberg. 1711 blev han Skibslæge, disputerede 10/5 1712 for den medicinske Doktorgrad og blev snart en meget søgt Læge, saaledes var han »bestandig Liv-Medicus« hos Grev Danneskjold-Laurvig. 1717 konkurrerede han med A. Hoier og J. Buchwald til det medicinske Professorat, men Buchwald blev foretrukken. 14/6 1726 blev han Kancelliraad, 16/4 1727 Justitsraad og 22/4 1746 Etatsraad. Han var ugift og boede endel Aar sammen med H. Gram, med hvem han havde fælles Husholdning. Ved Testamente af 11/5 1749 testamenterede han Universitetet 37,000 Rdlr. † 10/10 1751 og begravet i Frue Kirke, hvor der blev opsat en Tavle med Inskription.

Jul. Petersen i Biograf. Lex. II. p. 272. — H. P. Anchersens Universitetsprogr. 31/12 1751 [overs. i C. P. Rothe, Brave danske Mænds og Qvinders Eftermæle. I. 1753. p. 57—78; Uddrag i L. Eft. 1753. p. 133—35]. — Hofmans Fund. I. p. 228—34. — Hundrup, Biograf. Efterretn. om Doctores. p. 152. — Hist. Tidsskr. IV. p. 306. 314. — Ingerslev, Danmarks Læger. II. p. 191—93. — Kr. Carøe, Den danske Lægestand. Dokt. og Licent. p. 14. — Jul. Petersen, Den danske Lægevidenskab. 1700—50. 1893. p. 33. 38—39. — Saml. af Bestemm. f. Universitetets Legater. 1890. p. 155—64. — Borchs Kollegiums Festskrift. 1889. p. 132—33. — Personalh. Tidsskr. II. p. 91. — Breve fra Hans Gram. 1907. — Bibl. Dan. III. p. 1003. — Univmatriklen. II. p. 303. 318.

De antihectico diss. Hauniæ. 1707. 4. [Resp. Elias Andr. Noordhuusen].

Phænomena qvædam aquæ fortis explicata. Hauniæ. 1708. 4. [Resp. Petr. Borch].

Theses de Cinnabari et Mercurio. Hafniæ. 1709. 4. [Resp. Andr. Meldal].

Diss. medica inaug. de scorbuto nautico, per regiam Danorum classem Ao 1711, præsertim circa autumnum grassato. Hauniæ. 1712. 4. [Præs. G. F. F. de Franckenau].

Bing, Jens, er f. c. 1751. Han blev 1769 Student »e priv. c. test. rect. Hauniensis« og tog 1770 Baccalaurgraden.

Univmatriklen. III. p. 286. 301.

Annotationes quædam exegeticæ in Marc. IX., v. 49. Part. I. Hauniæ. 1773. [Resp. Laur. Smidt].

Bing, Jens Vilhelm, er f. 7/12 1707 i Bejtstad i Trondhjems Stift, Søn af daværende Kapellan, senere Provst i Lofoten, Wil-

lads Bing (f. 1668, † 19/7 1739) og Magdalene Susanne Lund (f. 1/4 1686, † 1764). 1726 kom han til Kbh. for at studere Kirurgi under sin ovenfor nævnte Farbroder og Prof. J. Buchwald. Senere foretog han en længere Udenlandsrejse, paa hvilken han navnlig lagde sig efter Fødselsvidenskaben, saaledes i Strassburg, Frankfurt, hvor han studerede i 3 Aar, i Brüssel og i Paris. Ved sin Hjemkomst 1737 blev han en meget søgt Fødselshjælper; selv konstruerede han en Fødselstang, der vakte megen Opmærksomhed i Udlandet. 11/12 1739 fik han Bevilling til at praktisere offentlig i Medicin og Kirurgi og blev Medlem af Collegium medicum og af Jordemoderkommissionen. 1740 lod han sig examinere ved det kirurgiske Amfiteater, blev 1744 immatrikuleret ved Universitetet og tog 28/3 1746 den medicinske Doktorgrad. Han blev 16/9 1751 Læge ved Søkadetkorpset og 17/5 1754 tillige ved Vaisenhuset. † Juli 1754.

Han ægtede 16/6 1745 Johanne Cathrine Nordrup (f. c. 1725, † 3/11 1809), Datter af Vinhandler i Kbh. Nordrup.

Jul. Petersen i Biograf. Lex. II. p. 272—73. — Vidensk. Selsk. Skr. Ny Saml. II. p. 124—26. — Joh. Gottfr. Janckius, Comm. de forcipe ac forfice ferramentis a Bingio inventis. Lipsiæ. 1750. — Hundrup, Biogr. Efterretn. om Doctores. p. 163. — Levy, Chr. Joh. Berger. 1856. p. 9—11. — E. Ingerslev, Fødselstangen. 1887. p. 54—56. — Ingerslev, Danmarks Læger og Lægevæsen. II. p. 316—17. — Jul. Petersen, Den danske Lægevidenskab. 1700—50. 1893. p. 215—17. 233—35. 274. — Carøe, Den d. Lægest. Dokt. og Licent. p. 14. — A. Daae, Presteslægten Lund fra Stod. 1918. p. 44—45. — E. Ingerslev, Fragm. af Fødselshjælpens Hist. II. 1907. p. 363—66. — E. Ingerslev, Matth. Saxtorph og hans Samtid. 1913. p. 2—6. — Bibl. Dan. III. p. 1003. — Univmatriklen. III. p. 47—48. 60.

Specimen chirurgico-medico-practicum de causis partus difficilis notabilioribus adjecta uteri constrictione tribus observationibus illustrata. Hafniæ. 1746. 4. [Præs. B. J. de Buchwald]. [Anm. i L. Eft. 1746. p. 192].

Bing, Just Tyrholm, Broder til ovennævnte Jens Vilhelm Bing, er f. 1/1 1718 (ikke 1716). B. blev Student 1737, tog 5/4 1740 teol. Examen med Laud. og var 1740—45 Alumnus paa Borchs Kollegium. Derefter foretog han med Understøttelse af sin ovennævnte Farbroder en Udenlandsrejse og studerede i Helmstädt, hvor han skal have været Professor extraordinarius, og i Leiden, hvor han blev immat. 11/6 1746. 7/6 1748 kaldtes han til Sognepræst i Besser og Onsbjerg paa Samsø, 14/10 1750 blev han tillige Provst over Samsø Herred. † 25/2 1765.

Han ægtede 26/5 1749 Abigael Marie Brandt (f. 1723, † 4/5 1795 i Frederiksværn), Datter af Kammerraad, Renteskriver Johan Frederik Brandt og Anna Margrethe Hansdatter.

A. Jantzen i Biograf. Lex. II. p. 273—74. — Erlandsen, Geistligheden i Tromsø Stift. p. 199. — Wiberg. I. p. 151. — Personalhist. Tidsskr. V. p. 58. — Borchs Kollegiums Festskr. 1889. p. 168. — A. Daae, Presteslegten Lund fra Stod. 1918. p. 45. — Univmatriklen. II. p. 588.

De Polycarpo Diss. Part. I—II. Hauniæ. 1740—41. 4. [Resp. I. Joh. Ulr. Tyrholm, II. Nic. Berg].

Euripus Norvagicus detectus sive diss. de gurgite Norvagico vulgo Moskøe-Strøm. Hafniæ. 1741. 4. [Resp. Nic. Berg].

Diss. de præjudicio methodo demonstrativa exhibita. Hauniæ. 1742. 4. [Resp. Claud. P. Lund].

Bing, Lars Hess, se: Halvorsen.

v. Binzer, Ludvig Jacob, er f. $^{14}/_{2}$ 1746 i Hessen, Søn af Christoph Daniel Binzer (f. $^{19}/_{12}$ 1707, † efter 1750) og Elisabeth Sophie Henriette v. Curti (f. 1706, † 1770). B. blev Kadet i Hanau, hvor den senere General H. W. v. Huth fattede Interesse for ham og, da Huth 1766 blev indkaldt til Danmark, fulgte B. med og blev ansat i Ingeniørgeografkorpset. Aaret efter nedlagdes dette Korps og B. fulgte med sin Velynder til Hanau, hvor han opholdt sig i 2 Aar. 1772 blev B. ansat som Generalkvartermesterlieutenant hos Prins Carl af Hessen. 1774 blev han Kaptajn i Artilleriet, 1783 Lærer i Krigskunst for Prins Wilhelm af Würtemberg, 1786 Major, 1788 Oberstlieutenant, og som saadan deltog han i Felttoget s. A. mod Sverige. 1789 blev han Generalkvartermester, 1795 Oberst, 1802 Generalmajor, 1808 hvid Ridder og s. A. Chef for Generalkvartermesterstaben. 1808 søgte han sin Afsked og trak sig tilbage til Holsten. † $^{11}/_{11}$ 1811 i Kiel.

Han ægtede 1780 Margrethe Louise Ericius, Datter af Etatsraad Moritz Christian Ericius.

S. A. Sørensen i Biograf. Lex. II. p. 276—79. — Dansk Litt. Tidende. 1812. p. 229—40. — Mag. f. milit. Videnskabelighed. IV. 1821. p. 172—91 (af J. A. U. Salchow; overs. paa tysk af Lorenzen i Provinzial-Berichte. 1822. III. p. 58—68). — Vaupell, Den dansk-norske Hærs Hist. II. — Personalhist. Tidsskr. IV. p. 139. 147. — Anker, Norske Generalspersoner. 1885. p. 43—45. — P. H. W. Lange, Generalstabens Historie. 1. H. 1886 p. 4—6. — Norsk milit. Tidsskr. 1882. p. 433—38. (Autobiografi af $^{10}/_{11}$ 1811). — Bobé, Efterl. Papirer fra d. Reventl. Kreds. IV. p. 338. — Geneal. Tidsskr. 7. Aarg. 1913. p. 39.

Militärisches Taschenbuch für die Mannschaft des Kgl. Dänischen Feldjägercorps. Kiel. 1800. — Mit einer besonders gedruckten Vorrede. Kiel. 1800.

*Versuch über den Vertheidigungskrieg. Aus dem Englischen übersetzt und mit Anmerkungen begleitet. Kiel. 1801.

Versuch einer theoretisch-praktischen Anleitung zur Bergzeichnung mit besonderer Hinsicht auf richtigen Zusammenhang der Höhen, Thäler und Ebenen. Nebst einer kleinen Abhandlung über Charten und Situationsplane. Hamburg. 1802. 4.

Ueber die militärischen Werke des Hernn von Bülow. Kiel. 1804. [Oversat i Journal f. Militaire, udg. af J. Steffens. 7. H. 1803. p. 41—110].

I Schleswig-Holst. Provinzial-Berichte. 1787. p. 206—24. Etwas von der Entstehung, dem Zweck und dem Zustande der dänischen Jägercorps. — 1792. H. 3. p. 377—80. Eine Bitte an unsere Topographen. — H. 4. p. 1—12. Ueber die Oxenwather Heide zwischen Hadersleben und Ripen; ein Schreiben an den Herausgeber bey Gelegenheit des diesjährigen Lagers. (Anonym).

I Journal f. Militaire, udg. af J. Steffens. 6. H. 1803. p. 47—56. Et Par Ord om det Spørgsmaal: Kunne strategiske Manøvrer læres eller ei? (oversat af Ritmester Gløersen).

Birch, Andreas, se: Erslew.

Birch, Carl Christian Laurentius, er f. $^{15}/_{2}$ 1753 i Kbh., Søn af Byskriver og kgl. Mineralinspektør Andreas Birch (f. 1716, † 1763, begr. $^{21}/_{5}$) og Charlotte Marie Gardenholtz († $^{4}/_{4}$ 1763). B. blev privat dimitteret 1769, tog 1770 Baccalaurgraden og $^{27}/_{5}$ 1772 teol. Examen med Laud., var 1773—75 Alumnus paa Borchs Kollegium og Decanus paa Kommunitetet, kaldtes $^{16}/_{11}$ 1775 til Sognepræst for Brahetrolleborg og Krarup og tog $^{30}/_{9}$ 1790 den teologiske Doktorgrad. 1796 blev han Provst i Salling Herred, men kaldtes $^{3}/_{1}$ 1800 til Assens og Kjærum. † $^{25}/_{4}$ 1808.

Han ægtede $^{4}/_{7}$ 1777 Eleonore Hedvig Seidelin (f. $^{29}/_{8}$ 1756, † $^{7}/_{9}$ 1834 (ikke 1814)), Datter af Sognepræst i Gamtofte David Seidelin (f. $^{18}/_{1}$ 1711, † $^{19}/_{6}$ 1791) og Sophie Elisabeth Brinch (f. $^{28}/_{2}$ 1719, † $^{27}/_{3}$ 1776).

Fr. Nielsen i Biograf. Lex. II. p. 282—83. — Hundrup, Biograf. Efterretn. om Doctores. p. 64. — Wiberg. I. p. 119—20. — J. Larsen, Den danske Folkeskole. 1784—1818. 1893. p. 155. — N. Rasmussen-Søkilde, Minder om Brahetrolleborg. 1870. p. 203. — Univmatriklen. III. p. 287. 301.

De argumentis pro veritate religionis christianæ, a Justino martyro in apologia prima adhibitis. Part. (I—)II. Hafniæ. 1774. 4. [Resp. I. Erasm. Schnabel, II. Andr. Birch].

Tanker om en Prækens Egenskaber for Tilhørere paa Landet. Tilligemed sex Prækener over nogle af Evangelierne og en selv udvalgt Text. Odense. 1780. [Anm. i L. Eft. 1781. p. 49].

Tvende Taler, holdne i Anledn. af Skolevæsenets forbedrede Indretning i Brahetrolleborg Sogn. Odense. 1784. [Anm. i L. Eft. 1784. p. 469; Danm. litt. Progr. III. p. 177].

Diss., quosdam ex Q. S. F. Tertulliano collectos atque illustratos locos theologicos sistens. Hauniæ. 1790. 4. [Resp. Einar Gudmundi]. [Anm. i Kritik og Antikr. 11. H. p. 136. 149. 169 (af R. Fleischer)].

I Almeennytt. Saml. til Hiertets Forbedring og Kundskabernes Udbredelse. 1780 ff. IV. p. 216—28. Overtroe og Fordomme hos Landmanden, et Ord til sande Menneskevenner.

Han var Medarbejder ved Danmarks litterariske Progresser. I—IV. Odense. 1781—89, hvor han skrev under Mærket h.

Birch, Christian, se: Erslew.

Birch, David Seidelin, se: Erslew.

Birch, Hans Jørgen, er f. i Kbh. $^{6}/_{9}$ 1750, Søn af nedennævnte Overgraver Peder Birch. B. blev privat dimitteret 1765, tog 1767 Baccalaurgraden og $^{24}/_{1}$ 1769 teol. Examen med Haud. og kaldtes $^{23}/_{12}$ 1778 til Sognepræst i Vallensbæk og $^{29}/_{12}$ 1779 i Glostrup. $^{18}/_{11}$ 1791 forflyttedes han til Middelfart, hvor han † $^{24}/_{5}$ 1795. B. var Medlem af det genealogisk-heraldiske Selskab fra 1777 og af det norske Videnskabernes Selskab i Trondhjem.

Han ægtede 1783 Marie Elisabeth Buch (f. 1747, † $^{11}/_{2}$ 1817), Datter af Sognepræst i Øster-Linnet Marcus Buch (f. $^{30}/_{3}$ 1708, † $^{4}/_{5}$ 1764) og Helene Christiane Kraglund (f. 1718, † $^{1}/_{4}$ 1799).

A. Jantzen i Biograf. Lex. II. p. 287—88. — Fallesens Magazin f. Religionslærere. VI. 1797. p. 691—92. — Wiberg. II. p. 404. — Univmatriklen. III. p. 251. 275.

Han udgav under sit eget Navn Faderens (P. Birchs) En kort genealogisk Tabel over det Kgl. Oldenborgiske Huus. Kbh. 1766. Fol. og under Faderens Navn dennes: Efterretning om alle de Geheimeraader i Geheime-Conseillet. Kbh. 1771. 4.

Æreminde over Sal. Hr. Etatzraad Nissen. Kbh. 1771. (Anonym). [Rettet imod C. P. Rothes under Pseud. Casp. Æbeltoft udg. Skrift: En saare mærkværdig Tildragelse i Antwerpen med et forhexet Drengebarn, der var en Nisse, men omskabte sig til en Skoebørste. Kbh. 1771. Rothes Piece, der var et Angreb paa Lakaj'ismen, gav Anledning til et Par ubetydelige Skrifter, jfr. Bibl. Dan. III. p. 1327; Luxdorphiana. 1791. p. 512—13. Birchs Skrift er anm. i L. Eft. 1771. p. 177; Fortegn. o. Trykkefrihedsskr. I. p. 68].

Chr. Bastholm, Lov-Tale over Messias. Oversat af det Tydske. Kbh. 1772. [Anm. i L. Eft. 1774. p. 33].

Anakreontiske Digter. Kbh. 1772. (Anonym). [Anm. i L. Eft. 1773. p. 309; Krit. Journal. 1772. p. 137; Fortegn. o. Trykkefrihedsskr. II. p. 431].

J. M. Schröckh, D. Mort. Luthers Levnetsbeskrivelse. Oversat. Kbh. 1773. [Anm. i L. Eft. 1774. p. 305; Krit. Journal. 1773. p. 489 (af W. H. F. Abrahamson); Fortegn. o. Trykkefrihedsskr. III. p. 379].

C. F. Gellert, Offentlige Taler og moralske Afhandlinger. Af det Tydske oversatte. Kbh. 1774. [Anm. i L. Eft. 1774. p. 737; Krit. Journal. 1775. p. 417].

Christopherus Calpurnius, Lovtale over Smaaherrerne, holden i Puddergudens Tempel paa Clorindes Fødselsdag. Kbh. 1774. (Pseudonym).

G. Less, Den christelige Religions Sandhed. Oversat. Kbh. 1774. [Anm. i L. Eft. 1774. p. 737].

A. v. Haller, Breve om Aabenbaringens vigtigste Sandheder. Oversatte. Kbh. 1774. [Anm. i L. Eft. 1776. p. 65; Krit. Journal. 1774. p. 402].

Bibelske Fortællinger for Ungdommen. I. Af det Gamle Testamente. II. Af det Nye Testamente. Oversatte. Kbh. 1774—75. [Anm. i Krit. Journal. 1775. p. 33 (af T. Bloch)].

Kiøbenhavns Beskrivelse efter dens nu værende Forfatning til 1774. Kbh. u. A. [Udkom under Hans Holcks Navn og anføres i N. Prahls Biografi af denne (p. 48) imellem Holcks »egne Skrifter«; rimeligvis er det imidlertid forf. af Birch, der ogsaa har optaget det i Fortegnelsen over sine Skrifter (i Søn- og Fest-Dages Andagter. 1786. II.)].

Ramler, Ino, en Kantate. Oversat. Kbh. 1775. [Anm. i Krit. Journal. 1775. p. 55].

[L. Sterne], Yoricks følsomme Reise igiennem Frankerig og Italien i tvende Dele. Af det Engelske oversat. Kbh. 1775. [Anm. i L. Eft. 1775. p. 660; Krit. Journal. 1775. p. 265 (af P. M. Trojel); Krit. Tilskuer. 1775. p. 132].

Berømte ældre og nyere Lærdes Levnetsbeskrivelser. 1. Bind. 1.—2. Samling. Kbh. 1775–80. [Anm. i L. Eft. 1776. p. 259; 1781. p. 684; Krit. Journal. 1776. p. 1].

Det nye Magazin, indeholdende Fortællinger af adskillige berømte Forfattere. Oversat. I—II. Kbh. 1775—77. [Tidsskriftet begyndte at udkomme i 1774].

Det nyeste Magazin af Fortællinger eller Samling af moralske, rørende og moersomme Romaner og Historier. Paa Dansk udg. I—III. Kbh. 1778—79. [Tidsskriftet blev fortsat af H. C. Amberg; jfr. Bibl. Dan. IV. p. 435]. [Som Særtryk heraf udkom: For ædle Siele. Oversat af det Tydske. Kbh. 1780. Anm. i L. Eft. 1780. p. 593]. (Magazinet er omtalt i L. Sahl, Min kritiske Læsning: 1. Stykke. u. A. p. 51).

[C. H. Korn], Amalie eller Prøver paa den sande Ædelmodighed. En tydsk Historie. Oversat ved B. Kbh. 1776. (Anonym).

Ved Madame Sara Catharina Trellund Colleirs Grav, død d. 6. Julii 1776. Kbh. 4.

Breve af Babet. Sevigne. Pompadour. Et tydsk Fruentimmer til Gellert. Racine. Rabener til Cramer, Gellert, Giseke, Hagedorn, Weisze. Oversatte. Kbh. 1777. [Anm. i L. Eft. 1778. p. 134; Krit. Journal. 1777. p. 107; Krit. Tilskuer. 1777. p. 193].

H. Curas, franske Grammatik eller Anviisning til det franske Sprog. Ny meget forøgede og forbedrede Oplag. Kbh. 1777. [Anm. i L. Eft. 1778. p. 273; Krit. Journal. 1778. p. 14]. (En tidligere Oversættelse var 1760 besørget af Jens Hvas).

Nogle Træk til Grev Joh. Hartv. Ernst af Bernstorfs Levnets-Beskrivelse. Kbh. 1778. [Anm. i L. Eft. 1778. p. 705; Krit. Journal. 1778. p. 209; Krit. Tilskuer. 1779. p. 105, jfr. p. 137; Alm. dansk Bibliothek. 1778. 5. H. p. 111].

*Betragtninger over Søn- og Festdags-Evangelierne og Epistlerne som et Ugeskrift. Kbh. 1778. [anføres af Fasting p. 59].

C. F. Weisses Sange for Børn med Hillers og Hungers Musik, dertil oversatte. Kbh. 1778. 4. [Anm. i L. Eft. 1781. p. 250; Krit. Journal. 1778. p. 165; Krit. Tilskuer. 1779. p. 65].

C. C. Sturm, En sand Christens daglige Omgang med Gud, tilligemed 44 opbyggelige Betragtninger af G. F. Seiler. Oversat. I—II. Kbh. 1778. — 2. Opl. Kbh. 1784. — 3. Opl. Kbh. 1793. [Anm. i L. Eft. 1778. p. 657; 1779. p. 433; Krit. Journal. 1778. p. 329; 1779. p. 119].

[J. M. Miller], Siegwart, en Klosterhistorie. I—III. Oversat. Kbh. 1778. [Anm. i L. Eft. 1779. p. 465; Krit. Journal. 1779. p. 228].

Provinzial-Lexicon over Dannemark, indeholdende en geographisk og chorographisk Beskrivelse over Stifter, Amter, Herreder, Sogne etc. Kbh. 1778. [Det udkom under Hans Holcks Navn, men i N. Prahls Biografi af denne (p. 50) anføres det imellem de Bøger, til hvis Fremkomst han kun har givet Stødet og hvis Udgivelse han har bekostet; og i Birchs egen Fortegnelse over sine Skrifter (i Søn- og Fest-Dages Andagter. 1786. II.) opføres det som hans Arbejde]. [Anm. i L. Eft. 1779. p. 161; Krit. Journal. 1778. p. 206].

J. F. Tiede, En sand Christens daglige Omgang med Gud, indeholdende gudelige Betragtninger paa hver Dags Aften i Aaret. Oversatte. I—II. Kbh. 1779. [Anm. i L. Eft. 1779. p. 630; Krit. Journal. 1779. p. 265].

Christendommens Hoved-Sandheder af den hellige Skrift. Kbh. 1779. [Anm. i L. Eft. 1780. p. 159; Alm. d. Litt. Journal. 1780. p. 323].

Afhandlinger over vigtige theologiske Materier. Kbh. 1779. [Anm. i L. Eft. 1779. p. 225; Krit. Journal. 1779. p. 281; Krit. Tilskuer. 1779. p. 177; Alm. d. Litt. Journal. 1779. p. 522].

J. Hübner, Almindelig Geographie. En nye Oversættelse meget forøget, forbedret og fortsat. I. Kbh. 1779.

C. C. Sturm, Betragtninger over Guds Gierninger i Naturens Rige paa hver Dag i Aaret, samt Betragtninger og Bønner af J. A. Cramers An-

dagts-Øvelser og Samvittigheds Prøve af A. A. Fugl. Oversatte og samlede. I—II. Kbh. 1780. [Anm. i L. Eft. 1780. p. 577].

J. P. Fresenius, Skrifte- og Communion-Bog. Paa nye oversat med en Fortale af H. J. Birch. 5. danske forøgede Oplag. Kbh. 1780. [De tidligere Udg. var oversat af P. Winding, jfr. Bibl. Dan. I. p. 460]. [Anm. i L. Eft. 1781. p. 273; Danm. litt. Progresser. I. p. 247]. — 6. Opl. Kbh. 1784. — Christianssand. 1836. — Christianssand. 1852. — Christianssand. 1857. — Christianssand. 1863. — Christiania. 1864. — Og u. T. For Communicanter. Et Uddrag af J. P. Fresenii Communionbog. Efter H. J. Birks Overs. Udg. af Christiane Lund. Bergen. 1864.

J. P. Fresenius, Bønne-Bog for Communicantere og Syge tilligemed Morgen- og Aften-Bønner og ved andre Leiligheder. Kbh. 1780. [Anm. i L. Eft. 1781. p. 273].

*Tillæg til Forklaringen over Catechismussen, til Brug for Forfatterens egen Menighed. Kbh. 1780.

S. Gesners samtlige Skrifter, oversatte. I—II. Kbh. 1781. [Anm. i L. Eft. 1781. p. 689; Danm. litt. Progresser. II. p. 152; jfr. O. Kyrre-Olsen, S. Gessners Skrifter i Danmark. Bergen. 1903. p. 44—45].

Kort Underretning, hvorledes Klever og Raggræs skal saaes og behandles. Kbh. 1782. Fol. (Anonym).

Det gamle og nye Testamentes Historie til Brug for Ungdommen og Almuen i Dannemark og Norge. Kbh. 1782. [Anm. i L. Eft. 1782. p. 801; Danm. litt. Progr. III. p. 85 (af C. C. Birch)]. — 2. Opl. Kbh. 1789. — 3. Opl. Kbh. 1793. — 7. Opl. Kbh. 1811.

Bibliothek for Ungdommen af begge Kiøn. I—III. Kbh. 1783—86. [II—III er udg. af H. W. Riber]. [Anm. i L. Eft. 1786. p. 709]. — *I. 2. Opl. Kbh. 1793. — *III. 2. Opl. Kbh. 1798. — 4. Oplag ved Ludv. Fasting. I—III. Kbh. 1820. 1817. 1819. — Den udkom ogsaa, besørget af Ludv. Fasting, u. T. Læsebog for Borgerskoler. Kbh. 1817. og u. T. Læsebog og Exempelsamling for Borger- og Almueskoler. Efter Salzmanns Elementarbüchlein, oversat og for danske Skoler indrettet af H. W. Riber. 4. gjennemseete og forbedr. Udg. Kbh. 1818. — 1. Del. 4. gjennems. Udg. [ved Ludv. Fasting]. Kbh. 1820.

C. C. Sturm, Mærkværdige og berømte Mænds Ungdomshistorie. En Læsebog for Ungdommen af den modnere Alder. I Modersmaalet udgivet og forøget. Kbh. 1783. [Anm. i L. Eft. 1783. p. 510; Danm. litt. Progr. III. p. 137].

Søn- og Fest-Dages Andagter. 1.—2. Deel. Kbh. 1785—86. 4. [Anm. i L. Eft. 1789. p. 497; Kritik og Antikritik. 1. H. p. 85]. (I 2. Del findes en Fortegnelse over alle hans indtil 1786 udgivne Arbejder).

Statistiske og oekonomiske Tanker til høyere Eftertanke. Kbh. 1786. [Anm. i L. Eft. 1787. p. 126].

Dydelære for Børn i Tankevers og bibelske Sprog. Kbh. 1788. [Anm. i L. Eft. 1788. p. 822; Kritik og Antikritik. 3. H. p. 102]. — 4. forbedr. Opl. Kbh. 1828.

Eine christliche Sittenlehre für Kinder nach ihrem Begriffe und Bedürfnisse in Denkversen und Schriftsprüchen. 3. Aufl. Kiel. 1788. — 5. Aufl. Kiel. 1789. — 6. Aufl. Kiel. 1822. — 7. Aufl. Kiel. 1829. (Anonyme). (jfr. Bibl. Dan. Suppl. p. 37).

Nye Evangelium-Bog eller kort Udtog af den bibelske Historie for Børn især paa Landet. Kbh. 1788. [Anm. i L. Eft. 1789. p. 498; Kritik og Antikritik. 3. H. p. 137; jfr. J. Larsen, Den danske Folkeskole 1784—1818. 1893. p. 160]. — Kort Udtog af den bibelske Historie. 6. Opl. Kbh. 1793. — 10. Opl. Kbh. 1801. — 11. Opl. Kbh. 1803. [Anm. i Hall. Litt. Zeit. 1804. Dec. p. 716]. — 18. Oplag. Giennemseet af Balle. Kbh. u. A. [1820]. (Tillige Ex. uden Angivelse af Gennemsyn). — 19. Oplag. Giennemseet og forøget af C. F. Kragerop. Kbh. 1835. (jfr. Tidsskr. f. Almueskolevæs. 2. Aarg. 1844. p. 278; 3. Aarg. 1845. p. 384).

Nyt Udtog af bibelske Historie. En Læse- og Lærebog til Brug i Almue-Skoler ved J. H. Fix. *Kbh. 1850. — 2. Opl. Kbh. 1851. — *3. Opl. Kbh. 1859. — 4. Opl. Kbh. 1863. — *5. Opl. Næstved (Kbh.). 1867. — *6. Opl. (Næstved). Kbh. — 7. Opl. (Næstved). Kbh. 1877.

Epitome of bible history for the instruction and edification of youth. Taken from the Danish (by John G. Stridiron). New York. 1846. — Cph. 1868.

Preussens store Konge Friedrich den Andens Levnets og Regierings Historie, af de nyeste og bedste Skrivter. Kbh. 1789. [Anm. i L. Eft. 1789. p. 499; Kritik og Antikritik. 6. H. p. 497].

Morgen- og Aftenbønner og Psalmer for Børn. Kbh. 1790. — Kbh. 1803. [Anm. i L. Eft. 1790. p. 97; Kritik og Antikritik. 6. H. p. 434].

Aarsagerne til Dannemarks Aftagelse i Velstand og Midlerne til Rigets Opkomst. Kbh. 1790. (Anonym). [Anm. i L. Eft. 1790. p. 280; Kritik og Antikritik. 6. H. p. 569; Kritik og Analyse. 1790. p. 64].

Lommebog for Børn. (1.)—4. Aarg. 1790—93. Kbh. [Anm. i L. Eft. 1790. p. 102; 1793. p. 175; Kritik og Antikritik. 6. H. p. 436; Iris. 1791. I. p. 356].

Nye ABC eller Stave- og Læsebog for Børn i Dannemark og Norge. Kbh. 1790. [Anm. i L. Eft. 1792. p. 241; Kritik og Antikritik. 7. H. p. 315; Iris. 1791. I. p. 355]. — 5. Udg. Kbh. 1816.

Haandbog for Præster og unge Geistlige. 1—2. Kbh. 1791. — Odense. 1795. [Anm. i L. Eft. 1795. p. 618; Iris. 1791. III. p. 334; Kritik og Antikritik. 10. H. p. 560].

Den christelige Religions Hovedsandheder i korte Vers og bibelske Sprog. Kbh. 1792. [Anm. i L. Eft. 1793. p. 173 (af V. C. Hiort); Kritik og Antikritik. 12. H. p. 578; Iris. 1793. I. p. 106].

Tanker om Liturgiens Forbedring i Dannemark. Kbh. 1792. [Anm. i Kritik og Antikritik. 12. H. p. 449; jfr. Bibl. Dan. I. p. 562].

Billedgallerie for Fruentimmer, indeholdende Levnetsbeskrivelser over berømte og lærde danske, norske og udenlandske Fruentimmere. I—III. Kbh. 1793—95. (Halvdelen af II og hele III er forf. af J. K. Høst). [Anm.

i L. Eft. 1793. p. 801; 1795. p. 433; Kritik og Antikritik. 12. H. p. 683; Badens Universitets-Journal. I. 1793. p. 130; Iris. 1793. II. p. 99].

I Gudelige Taler over Søn- og Festdags-Evangelier. Udg. af et theol. Selskab. 1776 ff. I. 1. H. p. 25—52. Jesu Undergierninger som et af Hovedbeviserne for Christendommens Sandhed. — 2. H. p. 319—42. Christnes værdige Taksigelse for de ved Jesu Opstandelse dem beseglede Velgierninger. — II. 1. H. p. 41—62. Nogle af Overdaadigheds ulyksaligste Følger. — 2. H. p. 351—72. Den Taksigelse, vi skylde Gud for Befrielsen af Nød og Modgang. — III. 2. H. p. 319—38. Peders dybe Fald og herlige Opreisning ved Jesu Naade og en sand Omvendelse.

Han oversatte Chr. Bastholm, Skrift- og fornuftmæssig Forklaring over de Dødes Opstandelse, fra tysk — i dennes Aandelige Taler. Kbh. 1777. p. 545—86.

I Minerva. 1788. I. p. 32—54. Æreminde over Ulrich Green. — IV. p. 153—64. Hvad fattes os endnu til at danne duelige Lærere for Kirken? — 1790. I. p. 417—19. Elegie ved Herr Professor Pauelsens Død. — IV. p. 137—57. Tanker om det latinske Skolevæsens Indretning.

I Samleren, et Ugeskrivt. III. 1790. p. 145—48. Den duelige Husmoder. En Efterlignelse af Ordsprogenes 31. Kapitel. — p. 366—68. Gellerts Død. En Sørgeklage imellem to tydske Damer.

I Iris. 1791. I. p. 20—24. Hymne til Gud. Af Kleist. — p. 273—78. Bidrag til Menneske-Kundskab. Kong Friderich IV daglige Liv (jfr. en Indsigelse i L. Eft. 1791. p. 486—87). — p. 307—8. Daphnis og Chloe. Efter det Tydske. — II. p. 42—44. Ædle Handlinger. — p. 324—26. Bidrag til Menneske-Kundskab. — III. p. 164—66. Den unge Dreng til Jonquillen. Oversættelse. — IV. p. 47—49. Anekdoter. — p. 84—86. En ond og en god Handling. — 1792. IV. p. 54—57. Til Kongen og Kronprindsen i Martii 1792. — 1793. II. p. 187—88. Den Lykke at være vel gift. — 1794. I. p. 184—86. I Anledning af Kongens og Kronprindsens Fødselsdag. Afsiunget i det borgerlige Selskab i Middelfart d. 29. Jan. 1794. — IV. p. 149—51. J. A. Cramer, Til Norge. Oversat.

I Almeennytt. Samlinger. XXV. 1792. p. 343. Digt i Anledning af Kronprindsesse Marias Kirkegang.

I Physicalsk, oeconom. og medico-chirurg. Bibl. I. 1794. p. 432—33. Raad imod Sygdomme hos Faar og Heste. [herimod fremkom anonymt: Tanker over Birchs Raad. sstds. II. p. 96—104. 201—206 af E. N. Viborg].

Af Pontoppidans Danske Atlas. VII har han iflg. Fortalen forfattet Hertugdømmet Slesvigs Naturhistorie, og til Beskrivelsen over Tønder Amt er benyttet hans efter en anden Plan udarbejdede Manuskript.

Han skrev Anmeldelser i Kritisk Tilskuer. 1776—79 (jfr. Suhms saml. Skrifter. XV. p. 491—92). (I Anledn. af hans Anm. af Ballings Den lidende Frelser i Urtegaarden (trykt i Litteraturens Paketbaad. 1779. Nr. 13—14) indrykkedes en Protest i Litt. Paketbaad. 1779. p. 64). Senere var han Medarbejder ved Kritik og Antikritik. 1788 ff., hvor han sammen med J. H. Rørbye anmeldte A. Gamborg: Nysa i 6. H. p. 616; jfr. 7. H. p. 160,

hvor Birch erklærer at ville udg. et Skrift u. T.: Philosophisk-kritiske Undersøgelser om de Mosaiske Skrifters Ægthed — det udkom ikke.

I L. Eft. 1794. p. 175 indbød han til Subskription paa: Charlottes Tildragelser, en original dansk Fortælling, der imidlertid aldrig udkom.

Birch, J. C.

Lykønsknings-Tale til Dronning Juliana Marie 1. Januarii 1764. (anført hos Fasting p. 61; der vides slet intet om denne Forf., og muligvis skyldes Fastings Notits en Forvexling med et nu næppe existerende Skrift af J. C. Bie).

Birch, Jørgen Larsen.

Een kort Chronologie eller Tids-Register paa de merkværdigste Ting, som fra Verdens Begyndelse indtil nærværende Aar 1739 fornemmelig her i Dannemark og Kiøbenhavn, saavel som de næstomliggende Lande, baade i Krigs og Freds Tider sig haver tildraget. Kbh. 1739. [iflg. Worm (I. p. 113) og Nyerup (p. 65) skal dette Skrift være udkommet Kbh. 1734 (kun behandlende Tiden til 1730) og en ny Udg. Kbh. 1745].

Birch, Knud, er f. c. 1724. Han var Parykmager i Kbh. † 1797.

C. Nyrop, Dansk Haandværker-Undervisning. 1893. p. 28—29.

Prøver af Danske Tanker og Ord, skrevet i Anl. af den Tydske Bonasse af Haandverksmanden i den Patriotiske Tilskuer Nr. 163. Kbh. 1771. (Anonym). [Anm. i Krit. Journal. 1771. p. 326; jfr. ovenfor J. C. Barthold og Bibl. Dan. II. p. 1022].

I J. S. Sneedorffs Patriotiske Tilskuer. 1762. Nr. 163. p. 536—44. Haandværksmanden om Laugene (jfr. C. Nyrop, Dansk Haandværker-Undervisning. p. 28—29).

Birch, Matthias, er f. $^{23}/_{12}$ 1723 i Kbh., Søn af Borgeren Johannes Birch og Anna Bang. B. blev 1741 Student fra Frederiksborg Skole, tog 1742 filosofisk Examen og hørte derefter i 3 Aar juridiske Forelæsninger og havde Plads paa Regensen. Paa Grund af manglende Subsistensmidler rejste han derpaa til Norge, hvor han i nogen Tid ernærede sig som Huslærer og som uordineret Medhjælper. 1754 vendte han tilbage til Kbh., tog 1755 teol. Examen med Non og blev $^{20}/_{5}$ 1757 Missionær til Finlierne paa Snaasen. $^{5}/_{9}$ 1765 blev han residerende Kapellan til Overhalden og $^{24}/_{9}$ 1784 Sognepræst i Vefsen i Nordlandene. 1791 resignerede han paa Grund af Sygdom. † $^{12}/_{3}$ 1795.

Han ægtede Birgitte Rosted, Datter af Sorenskriver Peder Rosted.

Erlandsen, Gejstligheden i Tromsø Stift. p. 72—73. — Personalh. Tidsskr 2. R. I. p. 264. — Univmatriklen. III. p. 13. 18.

*Tale holden d. 1. Februarii 1778 i Ranums Hovedkirke, da Arveprinds Friderichs Brev og medfulgte Gave blev Overhaldens Menighed foreviist. Trondhjem. 1779. (jfr. J. E. Kraft, Beskr. over Norge. VI. 1835. p. 174).

Birch, Peder, er f. 1715 paa Lolland, Søn af Linnedvæver Hans Jensen og Maren Peders Datter. 1736 blev han Tjener hos Professor Chr. Thestrup, 1748 Undergraver og 1755 Overgraver ved Frue Kirke i Kbh. † $^{25}/_{12}$ 1770.

Han ægtede Birgitta Elisabeth Palle († 1770), Datter af Snedkermester Jørgen Palle.

Worm. III. p. 87. — Bibl. Dan. III. p. 1003 og 1004.

*Om Souverainitetens Indførsel. Kbh. 1760. (se dog P. Villadsen).

Ulydigheds Afskye eller Lydigheds Veyviisning, forfattet udi nogle faae Rim. Kbh. 1765.

En kort genealogisk Tabel over de Stormægtigste Monarcher af det Kgl. Oldenborgiske Huus fra Christian den Første til Kong Christian den Syvende. Kbh. 1766. Fol. [Den udkom under Sønnen H. J. Birchs Navn]. [Anm. i L. Eft. 1766. p. 155; Lorcks dän. Journal. I. p. 296; jfr. Adresseavisen. 1766. Nr. 43].

Efterretning om alle de Geheimeraader i Geheime-Conseillet samt Geheime Conferentzraader, der have været fra 1700 til 1771, samt om deres Charger og Bestillinger, Fødsel, Giftermaal og Dødsfald. Udg. af H. J. Birch. Kbh. 1771. 4. [Anm. i L. Eft. 1771. p. 617; Fortegn. o. Trykkefrihedsskr. I. p. 146]. (I Forordet lovede Udg. en Fortsættelse af Faderens efterl. Samlinger, omhandlende andre Geheimeraader og Kammerherrer, men den udkom ikke).

De i Adresseavisen. 1764. Nr. 22. 30. 33. 35. 84. 86 optagne historiske Efterretninger om Sognepræsterne til Vor Frue Kirke i Kbh. skyldes utvivlsomt ham.

I Haandskrift (Ny kgl. Saml. 743. 4to) findes nogle Anmærkninger og Forbedringer til Alb. Thuras Aalborg Stifts Beskrivelse. (jfr. E. Gigas, Katalog over d. st. kgl. Bibl.'s Haandskr. I. p. 246).

Bircherod, Christian Broder, er f. $^{16}/_{5}$ 1672 i Odense, Søn af nedennævnte Jacob Jensen Bircherod († 1688). Han blev Student 1692 fra Odense Skole, privat dimitteret, 1696 Hører ved samme Skole, tog $^{17}/_{5}$ s. A. Baccalaurgraden og kaldtes $^{12}/_{1}$ 1697 til Sognepræst i Særslev. 1728 blev han Provst i Skovby Herred. † $^{30}/_{3}$ 1729.

Han ægtede $^{28}/_{6}$ 1698 Else Cathrine Bang (f. $^{4}/_{6}$ 1676, † $^{20}/_{7}$ 1735), Datter af Sognepræst i Særslev Hans Nielsen Bang (f. 1644,

† $^{29}/_{12}$ 1696) og Anna Erichsdatter Wichmann, f. Hvilchen (f. $^{1}/_{9}$ 1646, † $^{19}/_{8}$ 1726), Enke efter nedennævnte Sognepræst smstds. Bertel Wichmann.

Wiberg. III. p. 251. — Bloch, Den fyenske Geistligheds Hist. I. p. 307. — Hundrup, Stamtvl. over Oluf Bangs Efterk. 1875. p. 17. — Univmatriklen. II. p. 186. 215.

I Almeennytt. Saml. XXXIV. 1797. p. 1—28 er trykt: Om nogle Gravhøie, som ere fundne i Fyen. [efter et Haandskrift af en Præst i Fyen i Begyndelsen af d. 18. Aarh.]. (jfr. Ny kgl. Saml. 202. 8vo; Gigas, Katal. over d. st. kgl. Bibl. Haandskr. I. p. 13—14).

Bircherod, Hans (Johannes), er f. $^{1}/_{1}$ 1663 i Kbh., Søn af nedennævnte Jens Jensen Bircherod († 1686). 1679 blev han sat i Vor Frue Skole, hvorfra han blev Student 1680. 1681 tog han Baccalaurgraden. Efter et Ophold hos sin Farbroder Jacob Bircherod i Odense tiltraadte han en Udenlandsrejse til Tyskland, Italien, Frankrig og vendte hjem 1688. S. A. tog han Magistergraden og overtog Professoratet i Logik og Metafysik, til hvilket han var bleven kaldet under sin Fraværelse. 1699 blev han Professor i Historie og Geografi og var 1711 Universitetets Rektor. † $^{20}/_{12}$ 1720.

Han ægtede 1. 1696 Cathrine Margrethe Hansdatter († $^{16}/_{3}$ 1713), Datter af Hans Rasmussen fra Jylland. 2. 1714 Ellen Marie Lemvig (f. $^{20}/_{6}$ 1688, † $^{30}/_{11}$ 1759), Datter af Etatsraad Peder Lemvig (f. 1646, † $^{25}/_{9}$ 1710) og Maren Worm (f. $^{17}/_{11}$ 1669, † $^{28}/_{1}$ 1740). Bircherods Enke ægtede $^{22}/_{1}$ 1727 nedenfor nævnte Bogtrykker Johannes Lawerentzen.

Om de af B. og hans Hustru stiftede Legater, se: Hofmans Fundatser. I. p. 196; Saml. af de for Univ. Legater gæld. Bestemm. 1890. p. 164—85. Hans efterladte Bogsamling (trykt Fortegnelse) bortsolgtes ved Auktion $^{10}/_{3}$ 1721.

G. L. Wad i Biograf Lex. II. p. 289—90. — Univprogr. $^{17}/_{1}$ 1721 (jfr. Bibl. Dan. III. p. 1005). — Nova litt. maris Balth. 1698. p. 96—98. — A. Høier, Nova litteraria. 1721. Nr. 3. — Univmatriklen. II. p. 100. 106. 158.

Diss. philosophica de fuco muliebri. Hafniæ. 1675. 4. [B. var Defendens sammen med Janus Johannis Otthinianus].

*Disputatio logica. Hafniæ. 1680. 4. (Worm. (I. p. 117) har: Præcepta logica).

Exercitatio I logicæ exegetico-polemica. Hafniæ. 1682. 4. [Resp. Andr. Henr. Bullius].

Specimen logices exegetico-polemicum, in qvo primo ipsa præcepta facili et perspicua methodo proponuntur, secundo Aristotelis ac qvorundam veterum fundamenta in margine apponuntur, tertio controversiæ selectiores expediuntur. Hafniæ. 1682. 4.

Disp. I. topographica de aurifodinis Europæ et Asiæ. Hafniæ. 1689. 4. — Disp. II. de aurifodinis et aureis locis Africæ et Americæ. Sm. St. 1695. 4. [Resp. I. Sev. Jac. Lintrup].

Disp. I. historica de vitis Romanorum imperatorum post Chr. n. seculi primi per compendium conscriptis. (Hafniæ). 1694. 4. [Resp. Frid. Clynius].

Disp. I—VII. circa disqvisitiones antiqvitatum patriæ Daniæ gentilis. Hauniæ. 1701—18. 4. — Til disse Disp. blev der senere trykt et nyt Titelblad. Hauniæ. 1738. 4.

Bircherod, Hans Bang, er f. 1701 (døbt $^{27}/_{3}$) i Særslev, Søn af ovenfor nævnte Chr. Broder Bircherod. Han blev Student fra Odense Gymnasium 1720, var 1720—25 Alumnus paa Borchs Kollegium, tog 1721 Baccalaurgraden og $^{14}/_{11}$ 1724 teol. Examen med non. $^{6}/_{6}$ 1729 kaldtes han efter Faderens Død til Sognepræst i Særslev og blev senere Provst. † 1743. (begr. $^{28}/_{2}$).

Han ægtede $^{3}/_{7}$ 1730 Anna Cathrine Luja (f. 1706, † 1743, begr. $^{29}/_{4}$), Datter af nedennævnte Laurids Luja.

Wiberg. III. p. 251. — Borchs Kollegiums Festskrift. 1889. p. 167. — Univmatriklen. II. p. 430. 435.

De lectoribus veteris ecclesiæ Judaicæ et Christianæ, dissertatio historico-critica. Hauniæ. u. A. [1721]. 4. [Resp. Petr. Munthe]. (Der existerer Ex. med lidt forandret Titelblad).

Diss. historico-critica de materia lectionis in synagoga et ecclesia. Hafniæ. u. A. [1722]. 4. [Resp. Joh. Høyer].

Diss. I de cultu Dianæ Ephesino ad locum Act. Apost. Cap. XIX. comm. 24. Hafniæ. 1723. 4. — Diss. posterior de ναοῖς ἀργυροῖς ad locum Act. Apost. Cap. XIX. comm. 24. Sm. St. o. A. 4. [Resp. I—II. Petr. Troili Smidt].

Bircherod, Jacob Jensen, er f. $^{30}/_{9}$ 1624 i Varberg, hvor hans Forældre Sognepræst i Birkerød Jens Hermansen (f. 1588, † $^{5}/_{1}$ 1657) og dennes anden Hustru Maren Jacobsdatter (f. 1593, † $^{27}/_{12}$ 1680) dengang var i Besøg. 1635 kom han i Herlufsholm Skole og blev 1642 dimitteret derfra. 1644 tog han Baccalaurgraden, og 1646 ansattes han som Hører ved Vor Frue Skole i Kbh. 1648 tiltraadte han en Udenlandsrejse til Holland, hvor han studerede østerlandske Sprog, bl. a. i Amsterdam og Leiden. 1649 vendte han hjem og tog $^{8}/_{5}$ s. A. Magistergraden. Kort efter blev han antaget som Hovmester for Rigsraad og Landsdommer Erik

Juels to Sønner, Jens og Melchior, paa Sorø Akademi. 1651 begav han sig som Hovmester for Jens Juel paa en Udenlandsrejse, der strakte sig over 4 Aar, og paa hvilken han besøgte Tyskland, Østrig, Italien, Frankrig, Schweiz og Holland. $^{25}/_{5}$ 1655 beskikkedes han til Professor i Filosofi og Matematik ved Odense Gymnasium. $^{1}/_{12}$ 1662 blev han Professor i Teologi smstds. samt Sognepræst i Aasum. $^{10}/_{6}$ 1675 kreeredes han til Doctor theologiæ og blev $^{11}/_{7}$ 1682 Assessor consistorii. † $^{13}/_{6}$ 1688.

Han ægtede $^{2}/_{9}$ 1656 Sille Riisbrich (f. 1637, † $^{9}/_{5}$ 1708), Datter af Borgmester i Odense Thomas Brodersen Riisbrich (f. $^{15}/_{7}$ 1600, † $^{15}/_{11}$ 1665) og Birgitte Ottesdatter Seeblad (f. 1619, † 1659, begr. $^{12}/_{12}$).

Hans efterl. Bogsamling (trykt Fortegnelse) solgtes ved Auktion $^{16}/_{10}$ 1688.

G. L. Wad i Biograf. Lex. II. p. 291—92. — Thom. Kingo, Ligprædiken over Jac. Bircherod. Kbh. 1691. [Uddrag i C. P. Rothes Brave danske Mænds og Kvinders Eftermæle. II. 1753. p. 473—86]. — Poul Vindings Univprogr. $^{3}/_{7}$ 1688. — J. Hahn, Oratio parent. in obitum Jac. Bircherodii. Hafniæ. 1692. 4. og flere Sørgedigte (jfr. Bibl. Dan. III. p. 1004). — J. C. Bloch, Den fyenske Geistligheds Hist. I. p. 299—309. — Hundrup, Biogr. Efterretn. om Doctores. p. 34—35. — Metropolitanskolens Progr. 1873. p. 100. — Leth, Meddel. om Dimitt. fra Herlufsholm. 1875. p. 40—41. — Personalh. Tidsskr. II. p. 194. IV. p. 67. 3. R. III. p. 131—40. — Univmatriklen. I. p. 175. 185. 217.

Jonæ propheticus liber expositione literali et exegetica illustratus, præmisso et subinde inserto auctorum, qvi vel totum librum, vel aliaque ejus momenta uberiori crisi prosecuti sunt, recensu. Hafniæ. 1686. 4. [I nogle Ex. findes tilsat en Trykfejlsliste]. (jfr. J. Lorck, Die Bibelgeschichte. II. 1783. p. 161—63).

Livsens Bog af Aabenb. 3. 6. forklaret udi Jfr. Anna Giøe til Hvid-Kilde hendes Afmindelse. U. St. [1725]. 4. er trykt foran (p. 1—48) i Laur. Lind, Det danske Bibliothek. Kbh. 1725. 4., der indeholder en tildels af Bircherod udarbejdet Fortegnelse over Karen Brahes danske Bibliotek.

I Th. Bartholin, Epistolarum medicinalium centur. IV. 1667. p. 311—18. Monstra Fionensia. (Brev af 1662).

Om hans efterladte Manuskripter — se: J. C. Bloch, Den fyenske Geistlighed. I. p. 308.

Bircherod, Jacob Jacobsen, er f. $^{15}/_{1}$ 1664 i Odense, Søn af ovennævnte Jacob Bircherod. Han blev Student 1681 fra Odense Gymnasium og rejste siden udenlands, til Holland, Tyskland, England og Frankrig, hvor han omkom $^{17}/_{7}$ 1687 ved Badning i Seinen.

J. C. Bloch, Den fyenske Geistligh. Hist. I. p. 307. — Uddrag af Jens Bircherods Dagbøger. 1846. p. 242—43. — Universitetsmatriklen. II. p. 107.

Sammen med sin Broder, den senere Biskop Jens Bircherod, samlede han Monumenter og Inskriptioner fra sin Fødeby, saaledes at Jacob tegnede Monumenterne og dels stak dels lod dem stikke i Kobber. Det paatænkte Værk udkom aldrig. Af Kobberpladerne blev der taget Aftryk; der existerer vistnok 43 eller 44 forskellige Tavler (jfr. Bibl. Dan. II. p. 696—97). Jens Bircherods Oplysninger findes i Thottske Saml. 1426. 4. (jfr. Gigas, Katalog over d. st. kgl. Bibl. Haandskr. I. p. 231—32). 1788 udstedte Boghandler Proft en Indbydelse til Subskription paa nye Aftryk af Pladerne (jfr. Adresseavisen. 1788. Nr. 119; L. Eft. 1788. p. 112). Der findes saadanne 18 nye Aftryk. (jfr. Bibl. Dan. II. p. 697; R. Nyerups og S. Abildgaards antiqvariske Reiser i Aarhus Stift. 1808. p. 55—109 (med Afbildninger); Engelstoft, Odense Byes Hist. 2. Udg. 1862. p. 330—31; Dän. Bibl. IV. p. 414—15).

Bircherod, Jacob, er f. $^{23}/_{12}$ 1693 i Odense, Søn af nedennævnte Thomas Broder Bircherod. B. blev Student 1712 og rejste 1714 udenlands. Hans Rejse førte ham til Halle, hvor han blev bedragen for sine Rejsepenge, hvorfor han i nogle Aar flakkede om i Tyskland under stor Nød. 1716 kom han til Paris, hvor han blev Sekretær hos den derværende danske Minister Chr. Wernicke. 1719 vendte han tilbage til Danmark og fulgte i 1720 Løvenørn som Sekretær paa dennes Rejse til Stockholm; efter sin Hjemkomst blev han Sekretær i det danske Kancelli, og 1725 udnævntes han til 3dje Landsdommer i Fyn. 1735 steg han til 2den Landsdommer og Justitsraad. † ugift i Marts 1737.

G. L. Wad i Biograf. Lex. II. p. 290—91. — Worm. III. p. 88. 908—9. — Universitetsmatriklen. II. p. 362.

Thom. Brod. Bircherod, Historia naturalis quatuor costarum bubularum. Hauniæ. 1723. 4.

I Danske Magazin. III. p. 194—204. Nogle Lærdes Betænkninger om en gammel Tavle i Stubberop Kirke udi Fyen. [tildels efter Faderens Samlinger].

I Suhms Samlinger. I. 1. H. p. 1—47. En Samling om gamle Gilder og Gildes-Skraaer i Odense. — 2. H. p. 7—31. Udtog af Jac. Bircherods Samling af lærde Mænd, som ere fødte i Odense.

I Jac. Neumann, Danskes Reiseiagttagelser. II. 1799. p. 51—62. Fragmenter af Jac. Bircherods Remarqver over Paris i Aarene 1716—1719, ved R. Nyerup.

I Iris og Hebe. 1801. I. p. 105—21. Udtog af Jacob Bircherods Reisejournal fra Kjøbenhavn til Stockholm 1720, ved R. Nyerup.

I J. K. Høsts Politik og Historie. I. 1820. p. 321—26. Journal over Begivenhederne fra Kong Frederik 4des Ankomst til Odense og indtil hans

Død. Oversat efter det tydske Manuskript af P. A. Wedel. [Trykt i sin Helhed i G. L. Wad, Fra Fyens Fortid. III. 1921. p. 72—105].

I J. Elias, Chr. Wernicke. I. 1888. p. 254—60 er aftrykt hans Digt: Etatsraad Christian Wernicke, hans Umbra fra dend tydske Kirke.

I Skuespiltekster fra Komediehuset i Lille Grønnegade. Udg. ved E. Nystrøm. III. 1921. p. 193—256 er efter Haandskr. Nr. 248. 4. i Rostgaards Samling trykt hans Oversættelse af Hauteroche, Crispin Médécin.

Om hans efterladte Manuskripter, jfr. Kirkehist. Saml. 4. R. II. p. 589; om hans: Lidet om fremmede og danske Ordsprog, som man veed Oprindelse til — se: Peder Syvs kiernefulde Ordsprog, ved R. Nyerup. 1807. Fortalen. p. LXVIII—LXX.

Bircherod, Jens Jensen, er f. $^{12}/_{11}$ 1623 i Birkerød, Broder til ovennævnte Jacob Jensen Bircherod. 1635 blev han sat i Herlufsholm Skole, hvorfra han dimitteredes 1640. Aaret efter tog han Baccalaurgraden og blev 1642 Hører paa Herlufsholm og siden ved Vor Frue Skole i Kbh. 1646 drog han udenlands, til Holland, hvor han opholdt sig i længere Tid ved Universitetet i Leiden. 1648 rejste han til Paris og vendte 1649 tilbage til Danmark. Nu som før sin Rejse søgte han sit Underhold ved at manuducere, særlig i Filosofi. $^{13}/_{5}$ 1651 tog han Magistergraden og kaldtes $^{14}/_{5}$ 1652 til Rektor i Slagelse. $^{13}/_{10}$ 1654 nedlagde han dette Embede for som Hovmester at ledsage Gunde Rosenkrantz' Sønner paa en Udenlandsrejse. Den strakte sig over 3 Aar, og B. besøgte paa denne bl. a. Holland, Frankrig, Schweiz og Tyskland. 1657 vendte han hjem og blev $^{3}/_{10}$ s. A. udnævnt til Professor i Filosofi ved Universitetet. Da han foreløbig ingen Løn oppebar, søgte han at blive Præst, men 1661 blev han Professor i Græsk og $^{15}/_{9}$ 1668 teologisk Professor. $^{10}/_{6}$ 1675 kreeredes han til Doctor theologiæ og var 1683 og 1685 Universitetets Rektor. † $^{12}/_{9}$ 1686.

Han ægtede 1. $^{1}/_{9}$ 1661 Else Nielsdatter (f. $^{7}/_{3}$ 1641, † $^{25}/_{2}$ 1678), Datter af Fiskemester Niels Olufsen († 1652) og Margrethe Iversdatter Poulsen, der 1653 ægtede Sognepræst i Hillerød Hans Madsen Husvig (f. 1619, † 1670) og maa være † inden 1667. 2. $^{17}/_{5}$ 1681 Karen Pontoppidan, f. Køler, Enke efter nedennævnte Biskop Erik Eriksen Pontoppidan.

H. F. Rørdam i Biograf. Lex. II. p. 298. — H. Jacobæus, Univprogram. $^{27}/_{9}$ 1686. [Optr. i Henr. Pipping, Sacer decadum septenarius theologorum. Lipsiæ. 1705. p. 149—57]. — Vita Jani Bircherodii juxta progr. Hafn. U. St. o. A. 4. — Matth. Jacobæus' Univprogram over B.'s første Hustru $^{12}/_{3}$ 1678. — R. Vinding, Acad. Haun. 1665. p. 428—30. — Pontoppidans Annaler. IV. p. 631—33. — Sla-

gelse Skoleprogr. 1852. p. 14—15. — Roskilde Skoleprogr. 1861. p. 9—10. — Metropolitanskolens Progr. 1873. p. 99—100. — Hundrup, Biograf. Efterretn. om Doctores. p. 33. — H. F. Rørdam, Studenternes Deltagelse i Kbh.'s Forsvar. 1855. p. 108—9. — Danske Saml. III. p. 263—64. — Leth & Wad, Dimitt. fra Herlufsholm. I. p. 38—39; II. p. 91—103. — Personalh. Tidsskr. II. p. 135; IV. p. 241. — Univmatriklen. I. p. 157.

De virtute in genere et intellectuali in specie disp. Hauniæ. 1644. 4. [Resp. Ernest. Ernest. Baden].

De bonis operibus theses theologicæ. Hafniæ. 1644. 4. [Præs. Laur. Mart. Scavenius].

Disp. de perfecto et imperfecto. Hafniæ. 1650. 4. [Resp. Dionysius Jani Jersin].

Disp. de vera natura philosophiæ. Hafniæ. 1650. 4. [Resp. Laur. Svenonis Soliger].

Collegii physici disp. I. De causa efficiente naturæ, an sit, quid sit, quo fine, unde, qvomodo et quando hoc universum produxerit. Hafniæ. 1650. 4. [Resp. Pet. Nic. Foss er Forfatteren]. — Disp. II. De causis internis corporis naturalis, forma et materia. Hafniæ. 1650. 4. [Resp. Wilh. Olai Worm er Forf.]. — Disp. III. De causis per accidens, privatione, amore, numero, fortuna, casu, et ipsa tandem natura. Hafniæ. 1650. 4. [Resp. Cph. Petri Lynge er Forf.]. — Disp. IV. De principiis chymicis. Hafniæ. 1650. 4. [Resp. Joh. Jac. Bewerlin er Forf.]. — Disp. V. De motu et luce. Hafniæ. 1651. 4. [Resp. Arnold. Rhumannus er Forf.]. — Disp. VI. De qualitatibus corporum naturalium manifestis et occultis. Hafniæ. 1651. 4. [Resp. Jan. Martini Tunius er Forf.]. — Disp. VII. De coelo sidereo et stellis in genere. Hafniæ. 1651. 4. [Resp. Joh. Claudii Orthunganus er Forf.]. — Disp. VIII. De stellis fixis et errantibus. Hafniæ. 1651. 4. [Resp. Gislaus Thorlacius er Forf.]. — Disp. IX. De elementis. Hafniæ. 1651. 4. [Resp. Henr. Mart. à Møinichen er Forf.]. — Disp. X. De mixtione, generatione et corruptione, simulque pauca de atomis. Hafniæ. 1651. 4. [Resp. Theodoric. Echowius er Forf.]. — Disp. XI. De meteoris in genere et quidem in specie de emphaticis, ignitis, aqueis et aëreis. Hafniæ. 1651. 4. [Resp. Petr. Nic. Foss er Forf.]. — Disp. XII. De lapidibus et gemmis. Hafniæ. 1651. 4. [Resp. Wilh. Olai Worm er Forf.]. — Disp. XIII. De mediis mineralibus, origine fontium et æstu maris. Hafniæ. 1651. 4. [Resp. Jan. Mart. Tunius er Forf.]. — Disp. XIV. De metallis. Hafniæ. 1651. 4. [Resp. Joh. Jac. Bewerlin er Forf.]. — Disp. XV. De animatis vegetativis et sensitivis. Hafniæ. 1651. 4. [Resp. Henr. Mart. à Møinichen er Forf.]. — Disp. XVI. De homine. Hafniæ. 1651. 4. [Resp. Arnold. Rhumannus er Forf.].

Idea sive brevis designatio scientiæ moralis, paucis disputationibus in collegio privato comprehensa cum adjuncta virtutis columna. Hafniæ. 1651. Fol.

*Collegii ethici disputationes VIII. Hafniæ. 1651. 4.

Series chronologica Actorum S. Petri et S. Pauli. Hafniæ. 1655. 4. [Resp. Brod. Thomæ Risbricius]. (Worm (I. p. 116) har Aarstallet 1665).

Exercitationum philosophicarum contra Atheos prima de Atheismo in genere. Hafniæ. 1658. 4. [Resp. Joh. Erici Monrad].

Exercitationum philosophicarum contra Atheos secunda de Dei existentia. Hafniæ. 1658. 4. [Resp. Joh. Conr. Kragius].

Exercitatio philosophica contra Atheos de divinatione. Hafniæ. 1660. 4. [Resp. Simon Petri Hoff].

Exercitationes contra Atheos de æternæ divinæ existentiæ et providentiæ veritate. Hafniæ. (under Dedik. 1660). 4. (indeholder de 3 foregaaende).

Exercitatio de æterna Dei providentia; contra Atheos Exercitationum IV. Hafniæ. 1669. 4.

Synopsis locorum communium theologicorum, in qua veritas religionis christianæ ex sacris literis et orthodoxis theologis proponitur. Hafniæ. 1662. 4. [Iflg. Reskript af $^{28}/_{5}$ 1663 skulde den indføres i alle Gymnasier og Skoler, og tidligere havde han faaet Eneret paa i 20 Aar at lade trykke en saadan Synopsis. Da den blev udsolgt fik han $^{14}/_{11}$ 1682 nyt Privilegium paa 20 Aar for denne Bog og desuden for et Compendium chronologicum historiæ sacræ (se nedenfor: Lumen historiæ sacræ. 1681 og 1687). jfr. Wad, Dimitt. fra Herlufsholm. II. p. 99. Den nye Udg. af hans Synopsis udkom: Francofurti. 1690. 4.].

Disp. de græcanicis quibusdam antiquitatibus circa ludos veteres gymnicos, ex quibus nonnulla Novi Testamenti loca explicantur et illustrantur. (Hafniæ). 1664. 4. [Resp. Ottho Thomæ Risbricius]. (Worm (I. p. 116) har 1663—65).

Pars tractatus de certaminibus Olympicis, cui adjuncta series chronologica actorum S. Petri et S. Pauli. Hafniæ. 1655. [ɔ: 1665]. 4. (p. 33—56). [Resp. Broder Thomæ Risbricius]. (Der findes Ex. med et lidt forandret Titelblad; jfr. Bibl. Dan. Suppl. p. 10).

De notitia Dei naturali prout fertur ad revelatam duo Sacræ Scripturæ dicta, unum Veteris, alterum Novi Testamenti. Hafniæ. 1675. 4. [Resp. Casp. Henr. Alsatus].

Fides prima matris Evæ de Messiæ sive Christi Servatoris divina natura illustrata ex verbis Genes. IV. 1. Hafniæ. 1676. 4. [Resp. Janus Jacobi Birckerod].

De legis Mosaicæ divina origine et auctoritate diatribe adversus Edoardum Herbertum Baronem de Cherbery, proposita. Hafniæ. 1678. 4. [Resp. Geo. Nic. Seerup].

Series chronologica annorum Servatoris nostri Jesu Christi. Hafniæ. 1679. 4. [Resp. Val. Er. Pontoppidan].

Opera creationis primi et secundi diei breviter ex ipsis sacri textus Mosaici fontibus explicata. Hauniæ. 1681. 4. [Resp. Thom. Brod. Birckerod].

Lumen historiæ sacræ Veteris et Novi Testamenti per tabulas chronologicas æri incisas repræsentatum. Opus posthumum juxta Mstum beati authoris recognitum atque ab ipsius filiis editum. *Hafniæ. 1681. Fol. —

Hafniæ. 1687. Fol. [Udg. af Joh. og Jens Bircherod]. (jfr. Wad, anf. St. II. p. 99). (Titlen er anført efter Udg. 1687.).

Conciones Latinæ in præcipua festa anniversaria. Cum appendice trium Concionum. Francofurti et Lipsiæ. 1688.

Anti-Burnetius sive tractatus hucusque ἀνεκδότος, in quo opus creationis diei tertii explicatur, atque telluris forma, aqvarum altitudo et copia illustratur contra T. Burnetium Anglum. Hafniæ. 1688. [Udg. af Sønnen Jens Bircherod].

Tractatio curiosa de terra et aqua, in qva terræ origo, forma et mutationes ante et post diluvium, nec non marium, fluviorum, aqvarumque, fluxus, copia et altitudo ex principiis genuinis succincta et perspicua methodo traditur et contra novatores juste vindicatur. Francofurti. 1694. [Cum præfatione editoris Jani Bircherodii filii].

Sacrarum antiquitatum de ortu mundi quædam vestigia in Hesiodo aliisque poetis Græcis. Hafniæ. u. A. 4. [Resp. Ol. Olai Isogæus].

Religionis veræ prima fundamenta. I—III. Hafniæ. u. A. 4. [Resp. I. Pet. Chr. Blichfeld, II. Andr. Martini, III. Janus Joh. Otthinianus].

Bircherod, Jens, er f. $^{15}/_{1}$ 1658 i Odense, Søn af ovennævnte Jacob Jensen Bircherod († 1688). 1671 kom han i Odense Katedralskole, og 1672 overflyttedes han til Gymnasiet, hvorfra han 1674 blev Student. Derefter tilbragte han et Aars Tid hjemme, hvor han under Faderens Vejledning dyrkede de semitiske Sprog. 1675 kom han igen til Universitetet og tog 1676 teologisk Examen. Derefter vendte han tilbage til Odense og begyndte sammen med sin ovenfor nævnte Broder Jacob at samle Monumenter og Inskriptioner fra sin Fødeby. $^{4}/_{4}$ 1678 tiltraadte han en Udenlandsrejse, paa hvilken han kom til Hamborg, Rostock og Helmstädt, men en Brystsygdom nødte ham derefter til at vende hjem. 1682 blev han Viceprovst paa Regensen, og $^{1}/_{7}$ s. A. tog han Magistergraden. P. Resen overdrog ham 1683 at holde juridiske Forelæsninger, og s. A. blev B. Provst ved Kommunitetet og Regensen. $^{25}/_{11}$ 1684 udnævntes han til Professor i Hebraisk, og $^{13}/_{12}$ 1687 adjungeredes han det teol. Fakultet, saaledes at han skulde indtræde som Professor i dette, naar der blev en ledig Plads. Noget senere blev han Assessor Consistorii; $^{29}/_{8}$ 1692 udnævntes han til Professor ordinarius i det teol. Fakultet og tillige Professor ved det nye adelige Ridder-Akademi i Kbh. $^{28}/_{10}$ 1693 kaldtes han til Biskop over Aalborg Stift. I hans Embedstid forefaldt den bekendte Thistedske Besættelsessag (1696); skønt han snart blev klar over, at der forelaa et grovt Bedrageri, blev

han dog ved Højesteretsdommen 1698 paa Grund af manglende Forsigtighed ved Sagens Behandling idømt en Mulkt paa 1000 Rdlr. 1698 blev han per bullam udnævnt til Doctor theol. † $^{6}/_{12}$ 1708.

Han ægtede $^{4}/_{11}$ 1690 Søster Bartholin († 1717), Datter af ovennævnte Rektor Albert Bartholin.

Hans efterladte Bogsamling (trykt Fortegnelse) bortsolgtes ved Auktion Sept. 1709.

S. M. Gjellerup i Biograf. Lex. II. p. 292—97. — Nova litt. maris Balth. 1699. p. 81—82. — Univprogram. $^{5}/_{1}$ 1709. — E. Pontoppidans Annaler. IV. p. 201—2. — Aalborgske maanedl. Tillæg. 1775. p. 50—51. — E. Pontoppidan, Marmora Danica. I. 1739. p. 219. — Hundrup, Efterretn. om Doctores. p. 100. — Uddrag af J. Bircherods hist. Dagbøger, v. C. Molbech. 1846. Fortalen. p. VIII—XXXIV. — Danske Mag. 5. R. III. p. 228. — Stenholm, Aalborg Bispedømmes Hist. 1904. p. 116—33. — Personalh. Tidsskr. 3. R. III. p. 194 ff. — Univmatriklen. II. p. 45. 113.

Diss. philologica de corona. Hafniæ. 1676. 4. [Resp. Ol. Mich. Sturm].

Arctos Alexandriæ, sive de prisco septentrionalium in urbe illa mercatu locus e מסעות ר' בנימן productus et observationibus Ebraicis ac historicis illustratus. Hafniæ. 1685. 4. [Resp. Pt. Severinus Winther].

Oratio jubilæa evangelica de gestis anni octogesimi qvarti præcedentis seculi in Reg. Acad. Hafn. habita 31. Oct. 1684. Hafniæ. 1686. 4.

*Paraphrasis rhytmica Cap. VII. v. 13. Apocalypseos. Hauniæ. 1686. 4.

Αὐθεντίας punctorum ebraicorum authenticæ et biblicæ vindiciæ. Hafniæ. 1687. 4. [Resp. Laur. Georg. Fog]. (Der findes Ex. med lidt forandret Titelblad).

Palæstra antiqvaria, disqvisitionum curiosarum in Academiæ Hafniensis collegio Regio publice propositarum centuriam exhibens. Hafniæ. 1688.

Til: Pet. Joh. Resenii bibliotheca, Regiæ Academiæ Hafniensi donata. Hafniæ. 1685. 4. har han forfattet: Index tertius librorum Danicorum, Norvagicorum, Svecicorum, Islandicorum secundum nomina authorum. (jfr. Moller, Cimbria litt. Grams Fortale. p. 27; hans Navn findes dog ikke angivet).

I Suhms Samlinger. I. 3. H. p. 106—135. Samling om Roskilde Capitels Prælaturer, Præbender og Vicariater. — Nye Samlinger. IV. 2. H. p. 76—86. Manuscripta, som dend Sl. Biskop Jens Bircherod haver ejet.

Efter hans Uddrag af den nu tabte Universitetsmatrikel for Tiden før 1611 har H. F. Rørdam i Odense Skoleprogr. 1866. p. 47—63 offentliggjort: Fyenske Studenter ved Kbh.'s Universitet 1479—1611.

Han efterlod sig meget udførlige Dagbogsoptegnelser fra Aar 1658 til 1708. De blev ikke bortsolgt paa hans Auktion, men kom i Etatsraad Peder Foghs Eje; han skænkede dem til Det kgl. danske Selskab, og derfra er de gaaet over i det st. kgl. Biblioteks Eje med Undtagelse af

Aargangene 1688—91, der maaske allerede var forsvundet inden Samlingen kom i det Danske Selskabs Eje. Af disse Dagbøger findes Extracter trykt i J. K. Høsts Chronos. 1822. p. 36—55. 65—89, v. R. Nyerup. 1846 udgav C. Molbech: Uddrag af Jens Bircherods historisk-biographiske Dagbøger for Aarene 1658—1708, udgivne efter Beslutning af det Kgl. Danske Selskab for Fædrelandets Historie og Sprog. Kbh. (jfr. Werlauff, Det kgl. danske Selskab. 1847. p. 36. 222—28). Af de manglende Aargange 1688—91 har G. L. Wad givet et Uddrag i Personalhist. Tidsskrift. IV. p. 290—97, efter en Afskrift i G. L. Badens Samlinger (i Rigsarkivet). Til Dagbøgerne knytter sig et ikke ringe Brevstof, idet B. har indført i dem endel Afskrifter af gamle og af samtidige Breve; det var Molbechs Hensigt (se: Fortalen. p. XXXIV) at udgive et Udvalg af disse Breve, men Planen blev ikke realiseret. I Danske Magazin. 5. R. III. p. 156—82 og Personalhist. Tidsskrift. 3. R. III. p. 131—40; 194—214; IV. p. 83—96; 311—17; V. p. 72—92 har Carl S. Christiansen leveret en: Udsigt over en del af brevstoffet i Jens Bircherods dagbøger, og i Museum. 1894. I. p. 275—76 er et Brev fra Dagbogen for 1700 meddelt af Carl S. Christiansen.

Han har i Haandskrift efterladt endel Arbejder (jfr. Breve fra Hans Gram. 1907. p. 34—36. 64—65), saaledes bl. a. sin Beskrivelse over Mindesmærker i Odense (jfr. ovenfor Jac. Bircherod, † 1687) og et Skrift: De insignibus regni Daniæ, som fandtes i P. Resens Bibliotek.

I Samlinger til jydsk Historie og Topografi. III. p. 225—83 har N. Hancke offentliggjort Peder Dyrskjøts Breve til Jens Bircherod. Denne arvede alle Dyrskjøts Haandskrifter, som blev solgt paa Bircherods Auktion.

Han har forfattet de latinske Universitetsprogrammer over Ida Christina Moth, Søren Gluds Hustru, $^{17}/_{8}$ 1689, Ole Borch $^{19}/_{10}$ 1690, Thomas Bartholin $^{20}/_{11}$ 1690, Eric. Magni Grave $^{16}/_{3}$ 1691, Chr. Andreæ Dverig $^{6}/_{4}$ 1691, Frid. Brandt $^{30}/_{4}$ 1691, Georg Landorph $^{24}/_{9}$ 1691, Anna Pelt, Cort Adelaers Hustru, $^{4}/_{3}$ 1692, Georg Elers $^{9}/_{3}$ 1692, Henr. Müller $^{6}/_{4}$ 1692, Holger Parsberg $^{24}/_{5}$ 1692, Adelheida Theodorica, Mart. Nicolaides Hustru, $^{25}/_{5}$ 1692, Imman. Junge $^{27}/_{5}$ 1692, Joh. Lassenius $^{19}/_{9}$ 1692, Sebast. Laurenberg $^{23}/_{9}$ 1692, Hans Mule $^{21}/_{11}$ 1692, Frid. Giese $^{1}/_{3}$ 1693, Sostrata Johs. Brochmands, Mich. Henrici $^{21}/_{3}$ 1693, Joh. Trønner $^{26}/_{5}$ 1693, Chr. Jani Lodberg $^{4}/_{7}$ 1693, Joh. Haagensøn $^{12}/_{7}$ 1693, Søster Jacobæus, Pt. Scavenius' Hustru, $^{14}/_{7}$ 1693.

Bircherod, Jens, er f. 1664, døbt $^{3}/_{2}$, i Kbh., Søn af ovennævnte Jens Jensen Bircherod († 1686) og dennes første Hustru. 1679 blev han privat dimitteret, tog $^{15}/_{6}$ 1680 Baccalaurgraden og rejste udenlands til Tyskland, Holland og England. Efter sin Hjemkomst 1688 tog han $^{28}/_{6}$ s. A. Magistergraden og kaldtes $^{8}/_{4}$ 1690 til Sognepræst i Gladsaxe og Herlev. $^{26}/_{10}$ 1705 blev han Biskop i Christianssand. † $^{25}/_{1}$ 1720.

Han ægtede $^{11}/_{10}$ 1690 Ellen Dorothea Lemvig, Datter af Sognepræst i Borup Søren Lemvig (f. 1635, † 1692) og dennes anden Hustru Dorothea Gonsager (f. 1630, † 1707).

D. Thrap i Biograf. Lex. II. p. 297—98. — Univprogram. af $^{14}/_{2}$ 1720. — Pontoppidans Annaler. IV. p. 252—53. — Faye, Christianssand Stifts Bispe- og Stiftshistorie. 1867. p. 284—92. — J. V. Kvam, Den norske Kirkes Biskoper. 1909. p. 35—36. — Univmatriklen. II. p. 99.

Τιμη Τιμαιου sive in philosophi Platonis dialogum de universi natura, vel (ut inscribitur) Timæum exercitatio historico-philologico-philosophica prima. Hafniæ. 1682. 4. [Resp. Ovenus Schrøder Samuelis].

Τιμη Τιμαιου, sive in philosophi Platonis dialogum de universi natura, vel ut inscribitur, Timæum de novo orbe non novo schediasma. Altdorfi Noric. 1683. 4. [I British Museums Katalog anføres en Udg. 1682 smstds.].

Janus Bircherod, Tractatio curiosa de terra et aqua. Francofurti. 1694.

Breviarium equestre, sive de illustrissimo et inclytissimo equestri ordine Elephantino ex posthumo et manuscripto Ivari Hertzholmii codice. Hauniæ. 1704. Fol. (jfr. Suhms Samlinger. I. 3. p. 90—98; Personalhist. Tidsskr. 5. R. I. p. 166).

Et Uddrag af hans Kopibog som Biskop er trykt efter Originalen i det norske Rigsarkiv i A. E. Erichsen, Saml. til Stavangers Hist. II. 1906. p. 239—347.

I Arne Magnússons private Brevveksling. 1920. p. 64—71. 7 Breve ($^{13}/_{10}$ 1706, $^{20}/_{1}$ 1707, $^{1}/_{6}$ 1708, $^{8}/_{8}$ og $^{10}/_{5}$ 1709, $^{29}/_{4}$ 1712, $^{7}/_{10}$ 1718) til Arne Magnússon.

Bircherod, Matthias, er f. $^{6}/_{7}$ 1697 (eller efter egen Opgivelse $^{17}/_{7}$ 1696) i Birkerød, Søn af derværende Sognepræst Frederik Christian Bircherod (f. 1670, † 1702) og Johanne Guntzager, og Sønnesøn af ovennævnte Jens Jensen Bircherod († 1686). B. blev Student fra Frederiksborg 1714, tog 1715 Baccalaurgraden, var 1716 Alumnus paa Elers Kollegium og 1717 Hører ved Frederiksborg Skole. $^{1}/_{8}$ 1718 tog han teol. Examen med Non og kaldtes $^{15}/_{11}$ 1720 til Sognepræst i Højelse. 1722 tog han Magistergraden, † $^{20}/_{4}$ 1750.

Han ægtede 1. $^{29}/_{1}$ 1722 Birgitte Marie Kaalund (f. 1704, † $^{26}/_{1}$ 1743), Datter af Sognepræst i Jersi og Solrød Jens Kaalund († 1721) og Elisabeth Maria Eggers, der senere ægtede Eftermanden i Kaldet Bartholomæus Christian Schytte (f. $^{6}/_{6}$ 1692, † $^{13}/_{9}$ 1745). 2. Drude Margrethe Steenlos, f. Brinck (f. 1713, † $^{6}/_{2}$ 1786), Datter af nedennævnte Iver Brinck og Enke efter Sognepræst i Haarlev og Himlingøie Samuel Steenlos (f. $^{8}/_{10}$ 1704, † 1743).

Wiberg. I. p. 737. — N. P. Nielsen, Det gamle Højelse. 1919. p. 20. 85—87. — Univmatriklen. II. p. 384. 389. 449.

Diss. philologico-physica de θεῷ βροντάιῳ vel telo Jovis majestatico. Hauniæ. 1716. 4. [Resp. Herm. Burghoff].

Bircherod, Peder Jensen, er f. 1626 i Birkerød, Broder til ovennævnte Jacob Jensen Bircherod († 1688). Han blev Student 1645 fra Roskilde Skole, tog 1646 Baccalaurgraden og blev 1647 personel Kapellan hos sin Svoger, Sognepræst Saxe Jensen i Ramløse og Annise. $^{26}/_{10}$ 1649 kaldtes han til Sognepræst i Værløse og tog 1651 Magistergraden. † $^{13}/_{4}$ 1674.

Han ægtede Kirsten Andersdatter (begr. $^{17}/_{4}$ 1673), Datter af Sognepræst i Stillinge Anders Eriksen († $^{17}/_{12}$ 1667) og Anna Christensdatter († $^{15}/_{7}$ 1659).

Wiberg. III. p. 645. — Personalh. Tidsskr. IV. p. 241. — Univmatriklen. II. p. 191. 199.

De meteorologia generali et speciali disp. Hafniæ. 1647. 4. [Resp. Paul. Joh. Resen].

Disp. de mixtione ejusque affectionibus. Hafniæ. 1647. 4. [Resp. Elias Joh. Resen].

Bircherod, Thomas Broder, er f. i Odense $^{13}/_{8}$ 1661, Søn af ovennævnte Jacob Jensen Bircherod († 1688). 1676 blev han sat i Odense Gymnasium, hvorfra han blev Student 1678 og var derefter en kort Tid Hører i Odense. Derefter foretog han en Udenlandsrejse til Tyskland, Holland, England, Frankrig og Schweiz og blev ved sin Hjemkomst 1688 ansat som Konrektor ved Odense Skole. $^{28}/_{6}$ s. A. tog han Magistergraden og blev tillige 1691 Professor philosophiæ ved Odense Gymnasium. 1692 blev han Professor eloquentiæ og 1694 Rektor ved Odense Skole. 1722 ramtes han af et Slagtilfælde og maatte siden holde en Prorektor. † $^{19}/_{1}$ 1731.

Han ægtede $^{30}/_{10}$ 1688 Anna Mule (f. $^{16}/_{10}$ 1671, † $^{26}/_{3}$ 1754), Datter af Mogens Mule i Odense.

Til Odense Skole testamenterede han 300 Rdlr. (jfr. Odense Skoleprogr. 1850. p. 10). Hans efterladte Bogsamling (trykt Fortegnelse) bortsolgtes ved Auktion 1731. I Hamburg. Berichte 1733. p. 840 nævnes en Række af hans og hans Faders Manuskripter, som Arvingerne vilde sælge. Hans Mønt- og Raritets-Samling blev solgt til Gehejmeraad Adeler til Lykkesholm.

G. L. Wad i Biograf. Lex. II. p. 298—99. — Bloch, Den fyenske Geistligheds Hist. I. p. 412—18. — Bierings Udg. af Bircherods Knud d. helliges Hist. 1773. Fortalen. — Kirkehist. Saml. 4. R. II. p. 588—89. — Personalh. Tidsskr. V. p. 48. — Bibl. Dan. III. p. 1005. — Univmatriklen. II. p. 81. 158.

Sciagraphia της Κερατολογιας sive de cornibus et cornutis commentariorum, quos ex omni antiquitate, scientia et arte collectos, sex libris distinctos, figuris marmorum, statuarum, gemmarum, sigillorum, nummorum, utensilium antiquorum, idolorum, quadrupedum ultra mille, illustratos publico destinavit et brevi, volente Deo, legendos dabit Thom. Brod. Birckerodius. Hafniæ. u. A. [1694?] 4. (jfr. Brünnich, Litt. Danica scientiarum naturalium. 1783. II. p. 100; Gosch, Danm. zool. Litt. II. p. 282).

Specimen antiquæ rei monetariæ Danorum, ab antiquissimis temporibus investigatæ cum figuris æneis, præsertim a tempore Christianismi in Dania ad initium auspicatissimum Imperii stirpis Oldenburgicæ. Hafniæ. 1701. 4. (jfr. Nova litt. maris Balth. 1698. p. 23. 143; N. P. Sibbern, Bibl. historica. 1716. p. 319—20; Gigas, Katalog over d. st. kgl. Bibl. Haandskr. I. p. 22).

Historia naturalis quatuor costarum bubularum, quibus quæ superinducta caro fuerat, in verissimum os est conversa, cum observationibus aliis huc pertinentibus et figuris æri incisis, nunc in lucem edita, curante Jac. Bircherod. Hauniæ. 1723. 4. (jfr. Brünnich, Litt. Dan. scient. natural. 1783. II. p. 100). [Et Uddrag var trykt i Nova litt. maris Balth. 1707. p. 107—111].

Kong Knud den Helliges Historie, hvorledes han paa en ynkelig Maade af den oprørske Jydske Almue blev ihielslaget udi St. Albani Kirke i Odense m. v.; tillige med Forfatterens korte Levnets Beskrivelse, til Trykken befordret af Christ. Gormsen Biering. Odense. 1773. [Anm. i Krit. Journal. 1775. p. 161]. [Den er desuden senere trykt i Almeennyttige Samlinger. XXVIII. 1794. p. 227—311]. (jfr. Script. rer. Dan. III. p. 386).

I Dänische Bibliothek. IV. p. 366—422 og i Westphalens Monumenta. III. p. 685—709. er trykt hans: Diss. epistolaris de causis deperditarum apud septentrionales et præsertim apud Danos antiquitatum. I Dänische Bibl. findes tillige en Fortegnelse over hans Scripta inedita et affecta.

I Westphalens Monumenta. IV. p. 1339—78. er trykt hans: Taurus sacer seu cultus et idolatria tauri apud plures gentes — og sstds. p. 1379—1439: Annotationes in libellum, quem Ælnothus de vita et passione S. Canuti conscripsit. (jfr. Script. rerum Dan. III. p. 325; M. Cl. Gertz, Knud d. Helliges Martyrhistorie. 1907. p. 37—38. 106—13).

I H. F. Rørdams Monumenta hist. Danicæ. II. 1875. p. 732—40 er efter Ny kgl. Saml. 1012. 4to trykt hans kronologiske Optegnelser 1630—39.

I Dänische Bibl. VIII. p. 385—422 er trykt: Ottonis Sperlingii et Th. Br. Bircherodii epistolæ omnis generis antiquitates et inprimis Danicas illustrantes, ex musæo Severini Anchersen.

I Bloch, Den fyenske Geistligheds Hist. I. p. 415—418 nævnes en Række af hans uudgivne Skrifter. Hertil kan lægges: Chronologicus recensus rerum tam Danicarum quam exterarum ab anno 1620 ad annum 1691. (Ny kgl. Samling. Nr. 1009. 4to) — samt: De insignibus regum Daniæ sc. de significatione III leonum et de significatione IX cordium (jfr. Bibliotheca Wegeneriana. IV. 1898. p. 362).

I Arne Magnússons private Brevveksling. 1920. p. 71—73 4 Breve ($^{19}/_{11}$ 1697, $^{30}/_{3}$ 1698, $^{16}/_{12}$ 1699, $^{12}/_{2}$ 1701) til A. Magnússon.

Birchwald, H. C., der paa nogle af sine Smaaskrifter kalder sig J. C. og paa andre C., var Student.

En nye opmuntrende Krigs-Sang for Fædrelandets Forsvarer i alle Stænder. Kbh. 1807.

Danneqvindernes Opmuntringssang til Fædrelandets Forsvarere ved vore Jægeres kiekke Udfald og vore senere ærefulde Udfald i Helsingøer. Kbh. 1807.

En meget mærkværdig nye Vise i Anl. af Englændernes Bortreise, da de nu skal forlade Kjøbenhavn og Sjelland ifølge Capitulationen, som er forbi den 19. Oct., samt Beskrivelse over den Danske Flaade, som de reiser bort med. Kbh. 1807.

En nye og hæderfuld Triumf-Sang for de danske Søekrigere, som paa Fregatterne Faaborg og Nyeborg under Lieutnant Petersens Anførsel med deres smaa Kanonbaade har indlagt sig en ærefuld Sejer over Engelskmanden d. 14. og 15. Nov. Kbh. 1807.

Hæders-Sang for vor tappre Roerflotille, som den 9. Juni ved Dragøe toge 12 af Røvernes Skibe, 9 Komfardie-Skibe, 2 Briger og en Bombardeerfregat etc. Kbh. [1808].

Søerøverne med de lange Næser, fremstillet i en nye Sejerssang. Kbh. 1808.

Birckner, Michael Gottlieb, er f. $^{21}/_{8}$ 1756 i Kbh., Søn af Murermester Johan Michael Birckner og Anna Marie Wiborg, der begge døde, da B. kun var 3 Aar gammel. B. blev privat dimitteret 1772 og ernærede sig derefter ved at give Undervisning. $^{28}/_{4}$ 1784 tog han teol. Examen med Haud. og kaldtes $^{7}/_{5}$ 1790 til residerende Kapellan ved St. Laurentii Kirke paa Før. $^{2}/_{11}$ 1792 kaldtes han til residerende Kapellan i Korsør. Herfra søgte han forskellige Kald, men uden Held. Først $^{28}/_{11}$ 1798 kaldtes han til Sognepræst i Vemmelev og Hemmershøj, men † $^{1}/_{12}$ 1798 uden at være bleven indsat i sit nye Embede, hvorfor hans Enke mistede Pensionen. Venner af ham skød 2500 Rdlr. sammen til hende.

Han ægtede $^{17}/_{7}$ 1795 Henriette Christine Hornemann (f. 1772, døbt $^{29}/_{11}$, † $^{21}/_{5}$ 1845), Datter af Sognepræst i Marstal Jacob Utzon Clausen Hornemann (f. 1720, † $^{10}/_{8}$ 1787) og Margrethe Sadolin (f. 1738, † 1810). Enken ægtede $^{13}/_{11}$ 1803 den senere Konferensraad Jonas Collin (f. $^{6}/_{1}$ 1776, † $^{28}/_{8}$ 1861).

Fr. Nielsen i Biograf. Lex. II. p. 300—04. — Autobiografi i Lahdes Samling af fortjente danske Mænds Portr. I. 1798. — [Th. Buntzen], Bidrag til M. G. Birckners Biographie. Kbh. 1798. — Brev fra X. til Y. ang. Bidrag til Birckners Biografie. Kbh. 1798. — F. C. Gutfeld, Minde-Tale over M. G. Birckner. Kbh. 1799. — Birckner, eine biographische Skizze. Aus dem Dänischen. 1815. — J. K. Høsts Jurid. Lommebog f. 1804. p. 276—77. — Badens Universitets-Journal. 1798. p. 190. — Minerva. 1798. IV. p. 238—39 (af J. Collin); 1800. I. p. 94 (af N. Blicher). — Den danske Tilskuer. 1798. p. 745—52 (af Rahbek). p. 767—68. Sang til B.'s Minde blandt nogle af hans Venner. Af en Udlænding. — Iris og Hebe. 1799. I. p. 94. — Østs Litteratur-, Kunst- og Theaterblade. 1799. II. p. 8—9. 62—63. — Rahbeks Erindr. V. p. 295—309. — Svea. Ny följd. II. 1831. p. 254. — Østs Materialier. Nr. 9. p. 65—67. — L. Daae, Udv. af Breve til Nyerup. 1861. p. 49—50. — Kirkehist. Saml. 3. R. I. p. 675—76. — Letterstedtske Tidsskrift. 1897. p. 229—48 (Jul. Clausen, En Frihedens Mand fra forrige Aarh.). — Rønning, Rationalismens Tidsalder. III. 2. p. 384—91. — Univmatriklen. III. p. 316. — I Adresseavisen 1797. Nr. 92 foreslog en Anonym at hædre hans Minde ved en Medaille, og Tanken optoges af P. Collett (sstds. Nr. 97; jfr. Berl. Tidende. 1797. Nr. 33. 44). — Ang. hans Gravminde i Korsør, jfr. Politivennen. 1835. Nr. 1034. p. 704—5 (Wind, Bøn for M. G. Birckners Gravminde).

Dødens Frygt. En Prædiken over Philipp. 1. 23—24. Kbh. 1788. [Anm. i L. Eft. 1788. p. 717; Kritik og Antikritik. 3. H. p. 104].

Die Pflicht der Christen ihren Nebenmenschen ihre Fehler zu vergeben. Eine Predigt über das Evangelium Matth. 18. 23. Gehalten in der St. Petri Kirche zu Kopenhagen d. 27. Oct. 1793. Cph. 1793. [Anm. i L. Eft. 1794. p. 555 (af V. C. Hiort)].

Til Biskop Balle i Anledning af hans Denunciation af den aristokratiske Catechismus. Kbh. 1796. (Anonym). [Anm. i Iris og Hebe. 1796. II. p. 288; Kritisk og antikrit. Journal. I. 1796. p. 106; Minerva. 1796. II. p. 366]. (Hverken dette eller det flgd. Skrift har Birckner offentlig vedkendt sig, hvorfor de heller ikke er optaget i hans samlede Skrifter).

Anmerkninger over Biskop Balles Indberetning til det Danske Cancellie, af Forfatteren til Brevet i Anledning af Biskoppens Denunciation af den aristokratiske Catechismus. Kbh. 1796. (Anonym). [Anm. i Iris og Hebe. 1796. III. p. 357; Minerva. 1796. II. p. 366].

Om Trykkefriheden og dens Love. Kbh. 1797. — 2. forøget og forbedret Oplag. Kbh. 1797. — 3. Opl. Kbh. 1797 (udgør første Del af hans Samlede Skrifter, der har Aarstallet 1798). [Anm. i L. Eft. 1797. p. 305 ff. (af P. Collett); denne Anmeldelse udkom særskilt u. T.: Forsøg til en Bedømmelse af M. G. Birckners Bog om Trykkefriheden og dens Love. Kbh. 1797. — 2. Opl., med et Tillæg. Kbh. 1797, indeholdende den kgl. Resolution af $^{30}/_{9}$ 1797, hvorved Collett mistede sit Embede som Assessor; jfr. Rahbeks Erindringer. V. p. 53—63; Iris og Hebe. 1797. II. p. 119; Badens Universitets-Journal. V. 1797. p. 77; Politisk og physisk Magazin.

1797. II. p. 15—26]. Skriftet gav endvidere Anledning til en Artikel af J. F. W. Schlegel i »Astræa«. I. 1797. p. 345—488: Erindringer imod Hr. Birckners Skrivt: Om Trykkefriheden og dens Love; tilligemed et Forsøg paa at bestemme Grændseskiellet imellem Trykkefrihed og Trykkefrækhed. (særskilt aftrykt. 1797); imod dette skrev Rahbek i Minerva. 1797. II. p. 311—55: I Anl. af Prof. Schlegels Erindringer imod Birckners Skrift om Trykkefriheden. — I Iris og Hebe. 1797. III. p. 257—98 fremkom: Til Hr. Birckner om Opstands muelige Retmæssighed i Anl. af hans Bog om Trykkefriheden. (jfr. Philosoph. Repertorium. I. 1798. p. 17—28) og sstds. p. 298—324. Har Trykkefriheden i Danmark ikke vundet noget ved Reskriptet af 4. Dec. 1790? — Birckners Bog blev oversat paa tysk i C. J. R. Christiani, Beiträge zur Veredlung d. Menschheit. II. Bd. 1. Stück. 1797 og udkom ogsaa særskilt u. T. Ueber die Preszfreiheit und ihre Gesetze, von dem Verfasser selbst aus dem Dänischen übersetzt, durchgesehen und herausgegeben von C. J. R. Christiani. Kph. und Lpz. 1797. [Anm. i Allg. Litt. Zeitung. 1798. Nr. 268; Ergänz. zur Hall. Litt. Zeit. 5. Jahrg. II. Nr. 103; Nachrichten von gelehrten Sachen zu Erfurt. 1798. Nr. 28. p. 220—22 (af Schmidt-Phiseldeck)]. Iflg. Østs Intelligenzblade. II. 1798. p. 511 blev Oversættelsen forbudt af Censuren i Wien 1797.

Samlede Skrifter. I—IV. Kbh. 1798—1800. (I. o. m. T. Om Trykkefriheden og dens Love. 3. Opl. Kbh. 1797. — II. Videre Undersøgelser om Trykkefriheden og dens Love. Kbh. 1798. — IV. Efterladte Skrifter. Med en Forerindring af F. K. Gutfeld. Udg. af A. S. Ørsted. Kbh. 1800). [II anm. i L. Eft. 1798. p. 439. 449. 465. 481 (af P. Collett) Philosoph. Repertorium. II. 1799. p. 89 (af A. S. Ørsted); hele Samlingen anm. i L. Eft. 1801. p. 161. 184. (af P. E. Müller); Philosoph. Repertorium. II. p. 277].

I Minerva. 1790. III. p. 11—52. Svar paa det Spørgsmaal: Skal man undertrykke Adelen? (Anonym). [Anm. i L. Eft. 1790. p. 814]. (Oversat paa tysk u. T. Antwort auf die Frage: Soll man den Adel unterdrücken? i V. A. Heinze, Samml. zur Geschichte. II. 1791. p. 87—124; anm. i Gött. Anz. 1792. Nr. 190). — 1791. I. p. 329—82. Om Trykkefrihed [anm. i L. Eft. 1791. p. 417 (af W. H. F. Abrahamson)]. (Oversat paa tysk i J. F. Schütze, Samml. angenehmer und nützlicher Reisebeschreibungen und Aufsätze. Aus der dänischen Minerva. 1792. p. 65—134). — 1792. I. p. 1—65. 161—82. Hvorfor tale Menneskene i deres Selskaber saa lidet og sielden om Gud og Religionen. [Anm. i L. Eft. 1792. p. 376; jfr. 1791. p. 695 og 788; Bibl. Dan. I. p. 294; Iris. 1792. II. p. 221]. (Oversat paa tysk u. T.: Warum reden die Menschen in ihren Gesellschaften so wenig und selten von Gott und der Religion. Aus dem Dänischen. Kiel. 1793. [Anm. i Allg. Litt. Zeit. 1797. Nr. 71; Annalen d. theol. Litt. 1793. p. 442]).

I Todes Hertha. 1789. p. 193—94. Det botaniserende Selskabs Drikkesang.

I L. Eft. 1794 anmeldte han under Mærket + p. 129. Jacobi, Hvad skal jeg troe til min Siels Beroligelse. 1791. — og p. 135. Moses Mendelssohn, Afhandling om den menneskelige Siæls Ulegemlighed. 1792.

I Lahdes og Nyerups Samling af fortjente danske Mænds Portraiter. I. 1798. er optaget Birckners Selvbiografi, der ogsaa udkom særskilt 1797. [Anm. i Philosoph. Repertorium. I. 1797. p. 120].

Han skal have oversat Ifflands Skuespil Myndlingerne, muligvis er Oversættelsen utrykt; Skuespillet opførtes 1792 i Oversættelse ved Fr. Schwarz.

Bisted, Søren, er f. $^{28}/_{3}$ 1704 i Tem, hvor hans Fader Niels Bisted († 1707, begr. $^{14}/_{10}$) var Sognepræst. Hans Moder hed Ellen Ottosdatter (f. 1675, † $^{19}/_{3}$ 1756). Han blev Student 1724 fra Ringkøbing Skole, tog 1725 Baccalaurgraden og $^{28}/_{12}$ 1728 teol. Examen med non. $^{8}/_{2}$ 1732 kaldtes han til Sognepræst i Højbjerg og Elsborg i Aarhus Stift og forflyttedes $^{9}/_{11}$ 1736 til Levring og Hørup i samme Stift. † $^{22}/_{4}$ 1773.

Han ægtede Martha Cathrine Mørch.

Wiberg. II. p. 306. — Univmatriklen. II. p. 464. 469.

Extraordinaire Bøn for Levring og Hørup Sogne og ellers andensteds at bruge udi Kirkerne og Skolerne ved Solens Opgang, naar Klokken ringer, imod den svare overhængende Lande-Plage. Aalborg. 1746.

Bistrup, Christen Christensen, er Søn af Christen Thorkildsen (eller muligvis Eriksen) (f. 1599) til Bistrup ved Hjørring, siden Raadmand i Hjørring, og Karen Christensdatter (eller muligvis Else Mauritsdatter). B. var først Rektor i Sæby og kaldtes 1642 til Sognepræst smstds. † $^{28}/_{11}$ 1660. (Mulig Student 1636 fra Lund).

Han ægtede Inger Bjørn, Datter af Sognepræst i Sæby Jens Bjørn († 1629) og Anna Lauridsdatter. (Iflg. Barfod, Den falsterske Geistlighed. II. p. 227 var han gift med en Datter af nedennævnte Sognepræst ved Holmens Kirke Niels Spend. Hun findes ikke i Giessings (II. 2. p. 237—40) Slægt-Register over Spend).

Wiberg. III. p. 243.

Στεφανολογια det er Een liden Tractat eller Tale om I. Alle ærlige dydefulde Dannequinders Dyde-Krone, II. Alle fructsommelige Dannequinders Saligheds-Krone, III. Alle retsindige Christnes Kaars Krone, IV. Alle rettroende Christnes Æres-Krone, holden oc fremsat, der Kirsten Stephans-Daatter Hendes salige Lig, bleff hæderlig nedsat i sit Soffuekammer udi Sæby Kircke, den 5. Decembris 1648. Christiania. 1650.

Ψυχηλογια, det er: It Gudfryctigt Salig affgangne Menniskis udødelig Siel, hendis forstandige Tale, til sit Legemis efterlate gode Venner her i Verden, som høylig sørger ofuer deris gode Vens dødelig Affgang, ofuer Kirsten Staffens-Daatters Salig Endeligt fremsat. (Christiania). 1650. (Er Slutningen af den foregaaende Bog).

Bistrup, Niels Christensen, er Broder til foregaaende. Han blev 1639 Student fra Lund og kaldtes 1655 til Sognepræst for Hirtsholmene i Aalborg Stift. † 1656.

Wiberg. I. p. 641. — Univmatriklen. I. p. 150.

Corona tergemina non Papæ sed Pauli, non Cæsaris sed Christi, det er: Een tredobbelt Krone, icke Paffuens, men S. Povels, icke Keyserens, men Christi oc alle Christtroendes. (Christiania. 1650). (Er Slutningen af C. C. Bistrups Ligtale over Kirsten Stephans-Daatter. (Christiania. 1650.).

Bitterling, Christian Gottlieb, var 1775—86 Undermester i asiatisk Kompagni.

Geschichte und Heilung einer Kehlewunde. Eine Streitschrift in der Kopenhagener chirurg. Societät. Kph. 1774.

Bjørn, Andreas Riegels, se: Erslew.

Bjørn, Caspar Altenhoff, se: Erslew.

Bjørn, Christian † 1816, se: Erslew.

Bjørn, Hans Arntzen, se: Erslew.

Bjørn, Jacob, er f. $^{15}/_{7}$ 1561 paa Gaarden Stenalt, Søn af Rigsraad Bjørn Andersen Bjørn (f. $^{30}/_{7}$ 1532, † $^{15}/_{10}$ 1583) og Sidsel Truidsdatter Ulfstand († $^{7}/_{8}$ 1561). Efter at have besøgt Herlufsholms Skole sendtes han c. 1571 til Universitetet og rejste siden sammen med sin Broder Trud Bjørn under Peder Vinstrups Opsyn til Udlandet. Paa denne Rejse besøgte han Universiteterne i Rostock (indskrevet Nov. 1572), Leipzig, Wittenberg, Tübingen (1578) og Basel. 1583 vendte han hjem, da Faderen var død, men rejste snart efter atter ud til Frankrig, Schweiz og Italien. Denne Rejse varede til 1587, da han vendte hjem og tog Bolig paa Stenalt, beskæftiget med literære Sysler, ved hvilke han fandt Understøttelse hos sin Hustru. † $^{5}/_{4}$ 1596. Med ham uddøde den mandlige Gren af den adelige Slægt Bjørn.

Han ægtede $^{1}/_{9}$ 1588 Anna Krabbe (f. $^{29}/_{7}$ 1552, † $^{17}/_{2}$ 1618), Datter af nedennævnte Erik Krabbe († 1564).

S. M. Gjellerup i Biograf. Lex. II. p. 361—62. — Jens Gødissøn, Ligpr. over Jac. Biørn. Kbh. 1597. [Uddrag i Bricka & Gjellerup, Den danske Adel i d. 16. og 17. Aarh. I. 1874—75. p. 525—31]. — Pontoppidan, Marmora Danica. II. 1741. p. 170. — Rørdam, Lyskanders Levned. p. 268. — Personalh. Tidsskr. V. p. 312. — Kirkehist. Saml. 5. R. V. p. 248.

Gratulatio in honorem et laudem D. Johannis Oldorphii Dani, cum illi gradus magisterii philosophici in celeberrima Tubingensi Academia anno 1579, 25 die Febr. tribueretur. Tubingæ. 1579.

Epistola consolatoria ad Georgium Spiegelium, gente Danum, de obitu matris. Elegia ejusdem argumenti ad eundem Jacobi Hasebardi Dani, cum epitaphio matris illius. Basileæ. 1583. 4.

I Andr. Krag, Rameæ scholæ. Basileæ. 1582 er trykt foran Bjørns latinske Tilskrift til Prins Christian, indeholdende en Udsigt over Københavns Universitets Oprettelse og Historie.

Lyskander nævner en: Oratio elegans, in qua oratoriæ facultatis dignitatem monstrat et cum poesi confert — den er muligvis utrykt.

I A. M. Saml. Nr. 13. 4to findes hans latinske Oversættelse af jyske Lov i Haandskrift. (jfr. L. Eft. 1724. p. 764).

Bjørn, Jens Sørensen, er f. i Ribe $^{6}/_{1}$ 1658, Søn af Hattemager Søren Bjørn. Han blev Student fra Ribe 1676, tog 1677 Baccalaurgraden og blev 1678 Hører ved Ribe Skole. $^{26}/_{4}$ 1684 kaldtes han til Sognepræst i Vodder i Ribe Stift. † 1733.

Han ægtede Maren Caspergaard.

Wiberg. III. p. 610. — Ribe Skoleprogr 1824. p. 5; 1830. p. 3. — Univmatriklen. II. p. 65. 73.

Exercitatio ethica de fortitudine. Hafniæ. 1678. 4. [Resp. Petr. Brun].

Bjørn, Jørgen Christensen, blev Student 1643 fra Helsingborg Skole og studerede Teologi. Muligvis er han død ganske ung.

Univmatriklen. I. p. 179.

Adsis o Jesu! Tuba bellica, hvor med opvæckis Strjd i den christen Kircke. Udi Sangvjsz stillet oc stjlet. [Kbh.] 1647.

Bjørn, Ole Jensen, er f. paa Frederikshald $^{1}/_{5}$ 1648, Søn af Købmand Jens Sørensen Bjørn og Anne Olesdatter Dorph. Han blev Student 1666 fra Christiania Skole, tog $^{23}/_{6}$ 1670 teol. Examen med Laud. og 1671 Magistergraden. S. A. blev han Konrektor i Aalborg, men maatte 1685 tage sin Afsked. $^{19}/_{11}$ 1692 kaldtes han til Sognepræst i Thisted. 1696 anstiftede han den bekendte Thistedske Besættelsessag, og for sin Andel i denne blev han s. A. suspenderet. Ved Kommissionsdom $^{14}/_{5}$ 1697 blev han dømt fra Kald og Kjole, til at staa aabenbar Skrifte, miste sin Boslod og forlade Jylland. Han appellerede til Højesteret, hvor han selv forsvarede sin Sag. Ved Højesteretsdom $^{26}/_{2}$ 1698 dømtes han fra Kald, Kjole og Boslod samt til livsvarigt Fængsel. Allerede næste Aar løslodes han og blev forvist fra Landet; han

drog til Tyskland, hvor han 1709 skal have fremstillet sig for Frederik IV. Hans Dødsaar kendes ikke.

G. L. Wad i Biograf. Lex. II. p. 365—66. — Werlauff, Antegnelser til Holbergs Lystspil. 1858. p. 451—56. — O. Wolffs Journal. 1801. IV. p. 50—65. — Aalborg Skoleprogr. 1870. p. 4—6. — Fr. Hallager, Magister Ole Bjørn og de Besatte i Thisted. 1901. — Aug. Western, Frederikstad høiere Almenskole gennem 300 Aar. 1915. p. 30—31. — Univmatriklen. I. p. 335.

Qvinarius septenariorum philosophico-philologicorum. Hafniæ. 1670. 4.

Bjørn, Peder Block, er f. $^{16}/_{3}$ 1727 i Sønder Tranders ved Aalborg. Han var Kammertjener og Sekretær hos Overceremonimester V. C. v. Plessen. Han ejede siden Gaarden Bjørnsdal paa Vesterbro. Han er vistnok død 1779, i hvert Fald findes han sidste Gang i Vejviseren i det Aar.

Nye Samling over Ridderne af Elephant- og Dannebrog-Ordenen fra Anno 1660 til 1776. Kbh. 1776. 4. (jfr. nedenfor Chr. Wohlfrom).

Bjørnfeldth, Peder, er f. 1700. Han blev Student 1729 fra Vor Frue Skole i Kbh., tog 1731 Baccalaurgraden og teol. Examen. Senere blev han Skoleholder i Frue Sogn i Kbh. og kom i sin Alderdom tilligemed sin Hustru, hvis Navn ikke kendes, i Vartov, hvor han † 1771.

Nyerup. I. p. 68. — Univmatriklen. II. p. 510. 542.

Exercitatio arithmeticæ tripartita. Det er: Regne-Kunstens Øvelse i trende Deele. Hvornest følger til videre Øvelse et Appendix af forandelige Problematibus, som og andet nyttigt at vide. Til den 2den og 3die Deel hører et Kaaberstykke af 30 geometr. Fig. Kbh. 1756. [Anm. i L. Eft. 1757. p. 62; Lillies l. Eft. 1756. p. 1015; jfr. S. A. Christensen, Matematikens Udvikl. i d. XVIII. Aarh. 1895. p. 29—30].

Apologia explicatoria til hans Bog, kaldet Regne-Kunstens Øvelse. Kbh. 1757. [Anm. i L. Eft. 1757. p. 381; jfr. S. A. Christensen, anf. Skr. p. 30].

*Facile og lette Resolutioner over Regulas Societatis. Kbh. 1767.

Bjørnsen, Bjørn Bertelsen, er f. c. 1697 i Kbh., Søn af Højesteretsadvokat Bertel Bjørnsen (f. c. 1654, † $^{13}/_{9}$ 1722) og dennes 1. Hustru Marie Lisebeth Lundt (f. 1674, døbt $^{6}/_{5}$, † 1698, begr. $^{19}/_{7}$). Han blev 1718 Student fra Kbh., tog 1719 Baccalaurgraden, blev 1740 tilligemed andre antaget til at gaa til Haande ved Lovbogens Revision og Registranternes Extrahering, $^{24}/_{7}$ 1744 Sekretær ved Lovkommissionen og Assessor i Hofretten, og endelig $^{28}/_{10}$ 1749 Assessor i Højesteret. † $^{9}/_{1}$ 1759.

Han ægtede $^{9}/_{8}$ 1747 Maria Dorothea Esmarch (f. $^{25}/_{11}$ 1728, † 1751, begr. $^{26}/_{1}$), Datter af Justitsraad, Sekretær i tyske Kancelli Johan Marquard Esmarch († $^{28}/_{1}$ 1733) og Anna Catharina Meibusch.

Geneal. Tidsskr. VI. 1906. 3. Tillæg. p. 233. — Hauch-Fausbøll og Hiort-Lorenzen, Patriciske Slægter. III. 1915. p. 24—25. — Univmatriklen. III. p. 416. 423.

Forsøg til Arvetal efter danske og norske Loves femte Bogs 2det Capitel. Kbh. 1743. Fol.

Bjørnsen, Utterbye, Christian. Paa efternævnte Skrift benævner han sig Landsoldat.

Exerseer-Vise for alle kjække danske og norske Soldater. (Kbh.) u. A. (1801).

Bjørnsen, Mikkel, var en Bondesøn fra Buksnæs. Han blev 1671 Student fra Bergens Skole, var 1689 Sognepræst i Buksnæs Præstegæld og maa være død før $^{29}/_{6}$ 1698, da hans Søn Svend Mikkelsen Ursin blev kaldet til dette Embede, som han dog ikke fik.

Han ægtede Anna Svendsdatter Wilstrup († 1695). Hans Børn antog Navnet Ursin, og en Datter, Martha, var Gerhard Schønings Moder.

J. E. Gunneri Hirtenbrief. 1759. p. 28. — Erlandsen, Geistligheden i Tromsø St. p. 83—84. — Luth. Ugeskrift. 1891. II. p. 370. — Fortegn. over det norske Vidensk. Selsk. Haandskr. 1872. p. 29. — Univmatriklen. II. p. 28.

En Christens christelige Eftermæle i Verden, naar hand formedelst en salig Død er afskiediget fra Verden. Fremsat af Paulo 2. Cor. 1. v. 12 og til en Lig-Sermon over H. Greers Hansøn Vindekilde, Sogne-Præst til Røst-Værøen i Nordlandene d. 14. Jan. 1689 forklaret. Kbh. 1691. 4.

Bjørnsen, Ole, se: Halvorsen.

Bjørnsen, Simon Peter, er født i Ribe c. 1736. Han blev 1753 Student fra sin Fødebys Skole og tog 1754 Baccalaurgraden. 1758—63 var han Alumnus paa Borchs Kollegium.

Festskrift f. Borchs Kollegium. 1880. p. 169. — Univmatriklen. III. p. 131. 136.

Diss. philol.-exegetica de sensu dicti Matth. V. v. 12. Havniæ. 1759. 4. [Resp. Chr. Sigefr. Helduad].

Commentatio de lachrymis Christi in cruce effusis. Part. I. Hafniæ. 1761. 4. [Resp. Edv. Schmidt].

Björnsson, Hannes, blev 1660 Sognepræst i Borg i Borgarfjord, og 1668 forflyttedes han til Saurbær i Hvalfjarðarströnd. Han resignerede 1697 og døde 1704, 73 Aar gammel.

Sv. Nielsson, Presta tal og prófasta á Íslandi. 1869. p. 81.

Joh. Arndt, Nockrar predikaner út af pijnu og dauda Drottins vors Jesu Christi. Samanskrifadar í þysku mále. Enn a Islendsku wtlagdar. Hoolar. 1683. (jfr. Islandica. XIV. Ithaca. 1922. p. 5).

Björnsson, Paul, se: Bjarnarson, Páll.

Björnsson, Pétur, er f. $^{8}/_{5}$ 1723 i Breidibólstad. Han kaldtes $^{6}/_{8}$ 1752 til Sognepræst i Tjörn á Vatnsnesi, resignerede 1792. † 1803.

Péturssón, Hist. eccles. Isl. p. 400. — Sv. Nielsson, Presta tal og prófasta á Íslandi. 1869. p. 145.

*Samtal biskupsstolanna sive colloquia cathedrarum episcopalium. Holar. 1781.

*Epitaphium episcopi S. Stephanæi. Holar. 1799.

Han skal have digtet flere Salmer (jfr. H. Einarsson, Sciagraphia hist. litt. Isl. 1777. p. 74).

Björnsson, Snorri, er f. $^{3}/_{10}$ 1710. Han blev 1741 Sognepræst i Staður i Adalvik og 1757 i Husafell. Resignerede 1796. † $^{15}/_{7}$ 1803.

Sv. Nielsson, Presta tal og prófasta á Íslandi. 1869. p. 88. 134. — Jón Borgfirðingur, Stutt rithöfundatal á Islandi. 1884. p. 60.

Riimur af Sigurde Snarfara. Hrappsey. 1779.

Eitt æfentyre, er kallast Jóhönnu Rauner, ur þýsku útlagt og á liood-mæla snúed. Hrappsey. 1784. — 2. útg. Viðeyar Klaustri. 1829. — 3. útg. Reykjavik. 1904.

Rímur af Arnljóti Upplendinga-kappa. Útgefnar eptir hans eigin handarriti af Þórarni Sveinssyni. Kph. 1833.

Björnsson, Stephán, er f. $^{15}/_{1}$ 1730 paa Gaarden Hjaltastaðir i Skagafjarðar Syssel, hvor hans Fader Björn Skúlason var Præst. Han blev Student fra Holar lærde Skole 1746, drog derefter til Kbh. og var 1753—55 Forstander for Holar Skole, men blev afskediget paa Grund af en Strid med den gejstlige Øvrighed. Derefter rejste han til Kbh., blev Alumnus først paa Regensen og 1757—62 paa Elers Kollegium; tog teol. Examen og blev Kalkulator ved Videnskabernes Selskabs Opmaalinger og var Arnamagnæansk Stipendiat. † 1798.

Kr. Kaalund i Biograf. Lex. II. p. 323. — P. Pétursson, Hist. eccl. Islandiae. p. 378—79. — J. Espolín, Íslands árbækur. IX—X. — Tidsskr. f. Matematik. 3. R. III. p. 163. — Thoroddsen, Gesch. d. isl. Geographie. II. 1898. p. 286. — N. Nielsen, Matematiken i Danmark 1528—1800. 1912. p. 23. — R. R. Vestergaard, Elers' Collegiums Hist. 1891. p. 164. — Univmatriklen. III. p. 69.

Diss. de essentia consecutiva. Havniæ. 1757. 4. [Resp. Brinjolf. Jonæ].

Diss. de effectu cometarum descendentium in systema nostrum planetarium Part. I. Havniæ. 1758. 4. [Resp. Chr. Ditlev Lunn].

Diss. de usu astronomiæ in medicina, cujus præliminaria de influxu corporum cælestium systematis nostri solaris in tellurem nostram mediante vi luminaria et magnetica p. d. e. submittit. Hafniæ. 1759. 4. [Resp. Ottho Johannæus].

Diss. spectans ad physicam coelestem, qua sufficienter, aut certe summa cum verisimilitudine a priori probatur dari in corporibus coelestibus creaturas rationales, montes et aquas. Hafniæ. 1760. 4. [Resp. Joh. Olavius].

Introduct^{i}o in tetragonometriam ad mentem V. C. Lambert analytice conscripta. Havniæ. 1780. [Anm. i Gött. Anz. 1781. Zug. p. 129].

Rymbegla sive rudimentum computi ecclesiastici et annalis veterum Islandorum. Quam ex Mss. Legati Arna-Magnæani versione Latina, lectionum varietate etc. auxit Steph. Biørnonis. Sumtibus P. Fr. de Suhm. Hafniæ. 1780. 4. [Anm. i L. Eft. 1782. p. 426; Kiel. Litt. Journal. 1780. p. 919].

Hervararsaga ok Heidreks Kongs, quam ex Mss. Legati Arna-Magnæani versione Latina, lectionibus variant., indicibus etc. illustravit Steph. Biørnonis. Hafniæ. 1785. 4. [Anm. i L. Eft. 1785. p. 385 (af B. C. Sandvig); Gött. Anz. 1787. p. 1553].

I Rit þess isl. lærdómslistafjelags. 1781 ff. II. p.1—29 og VIII. p. 179—92. Um þær einfölldustu grunn-maskinur og fyrst um vegstaungina. — IX. p. 263—77. Um skála-vigt, sem og svo kallaz Metaskálir og met á þá gömlu Islendsku. — X. p. 161—74. Um reidslur og pundara. — XIII. p. 251—78. Nocker vidurauki lagdr til hugvekiunnar um vallar-mál i IX. bindini félagsritanna.

I Aaret 1793 fik han Accessit og 1794 Præmie for Besvarelsen af den af Universitetet udsatte matematiske Prisopgave, hvortil J. Baden i sin Universitets-Journal (1794. p. 19) bemærker, at Bjørnsen var »en Veteraner, som denne Kampplads vel egentligen ikke er bestemt for.«

Black, Hans, skal have været Rektor i Roskilde 1542—44 og nævnes ogsaa som Kannik. Han rejste udenlands og blev $^{30}/_{4}$ 1545 immatrikuleret i Wittenberg og Aaret efter i Köln. † i Rom $^{30}/_{6}$ 1555.

H. F. Rørdam i Biograf. Lex. II. p. 372. — Giessing. III. 1. p. 4. — S. N. J. Bloch, Roskilde Domskole. 1. H. 1842. p. 37; 3. H. p. 6. — Rørdam, Lyskanders Levned. p. 269. — Kirkehist. Saml. III. p. 468; IV. p. 289; V. p. 496. — Bruun, Aarsberetn. f. d. st. kgl. Bibl. II. p. 311—16. — Laur. Nielsen, Dansk Bibliografi. 1919. p. 10—11.

Odæ sacræ variis carminum generibus conscriptæ, quarum catalogum versa pagella ostendet. Parisiis. 1549. (jfr. Bruun, anf. St. II. p. 312—13). [Disse Digte tillægges af nogle hans Broder Niels Black († 15/5 1562), Rektor i Roskilde (jfr. Biograf. Lex. II. p. 372—73), ligesom han skulde være Forf. til det Vers om Saxo, som Stephanius i sin Udgave (Prolegomena. p. 22) tillægger Lave Urne].

Odæ sacræ seu paraphrases in loca gravissima veteris et novi Testamenti, variis carminum generibus conscriptæ. Parisiis. 1550. (Er en ny Udg. af foregaaende Skrift; jfr. Bruun, anf. Skr. II. p. 313—15).

Ad gener. ac ill. principem Fredericum Christiani ser. Daniæ Regis filium, sermonum liber unus ex Isocratis oratione de regno carmine heroico. Parisiis. 1550. 4. (jfr. Bruun, anf. Skr. II. p. 315—16).

Blanchenburg, Knud Jacobsen, blev Raadmand i Odense 1642 og var Borgmester 1651 til 1667. † 1677. Han var gift, men Hustruens Navn kendes ikke.

Engelstoft, Odense Byes Hist. 2. Udg. 1867. p. 337. 342. — Personalh. Tidsskr. II. p. 366.

Eman. Sonthomb, Guds Børns gyldene Klenod, d. e. Den sande Vey til Christendom. Af Engelsken i Tydsk Sprog ofversæt, oc nu paa Danske verteret af K. I. Kbh. 1651. — Paa nyt igiennemseet. Kbh. 1732. (Oversætteren er ikke nævnt; Bogen er udg. af J. L. v. Holstein, J. Frawen, J. W. Schrøder og H. Steenbuch). [Fasting p. 512 nævner desuden en Udgave 1736].

Blankholm, Torger Olsen.

Jeg er en liden Bog, som er skreven i Jesu Navn, Sielens Lys og Veyledere til Himmels Havn, det er mit Navn. Bergen. 1794.

Blechingberg, Frederik, er f. i Gram 1707, Søn af Sognepræst Daniel Blechingberg (f. 2/11 1662, † 16/7 1729) og Kirstine Marie Friis († 29/1 1741). Han blev 1726 Student fra Ribe Skole, 1729 Hører ved samme Skole, tog 1731 teol. Examen med haud. og kaldtes 16/5 1732 til Sognepræst i Ballum i Ribe Stift. † 29/7 1765. Han ægtede Ottilia Dorothea Schanke.

Wiberg. I. p. 139. — Ribe Skoleprogr. 1824. p. 6. — Univmatriklen. II. p. 480.

I Danmarks og Norges oeconomiske Magazin. 1757 ff. IV. p. 347—64: Besvarelse paa det i Fortalen ved det 3die Bind af Danmarkes og Norges oeconom. Mag. opgivne Problema, saaledes lydende: Paa hvilken Maade kand Huus-Bygningen i vore Danske Landsbyer uden større Bekostning og af Landets egne Materialier indrettes til større Bestandighed og Nytte, end som nu skeer.

Blendermann, Martin Burchardt, er f. i Haderslev $^{13}/_{4}$ 1749, opholdt sig 1774 i Kbh. 1783 kaldtes han til Sognepræst i Westerland og Rantum paa Sylt. † $^{11}/_{4}$ 1789.

Meusel, Das gelehrte Teutschland. 4. Ausg. 5. Nachtr. p. 116. — J. A. Bolten, Hist. Kirchen-Nachr. von der Stadt Altona. I. 1790. p. 182.

*Nonnulla de protheoria in psalmis. Kiel. 1770.

Die Pflichten der Christen sich im Leben auf das grosze Werk des Sterbens anzuschicken, am 28. Jenner 1774 in der Petri Kirche zu Cph. vorgetragen. Cph. (1774).

Blicher, Diderik Nicolai, er f. $^{10}/_{5}$ 1746 i Stokkemarke paa Lolland, Søn af nedennævnte Peder Blicher. 1761 blev han sat i Nykøbing Skole, hvorfra han blev Student 1765. $^{2}/_{6}$ 1766 tog han examen philos., $^{1}/_{8}$ s. A. Baccalaurgraden og $^{27}/_{5}$ 1771 teol. Examen med non. 1772—75 var han Hovmester hos Grev A. G. Moltke til Bregentved og derefter 2 Aar for Grev Schack i Sorø. 4 Aar opholdt han sig i Kbh. under vedvarende Sygelighed og kaldtes $^{25}/_{4}$ 1781 til Sognepræst i Gunslev paa Falster. $^{10}/_{8}$ 1797 udnævntes han til Provst og † pludselig ved Landemodet i Maribo $^{27}/_{6}$ 1805.

Han ægtede $^{10}/_{5}$ 1782 Mette Poulsen (f. $^{31}/_{12}$ 1751, † $^{28}/_{4}$ 1826), Datter af Skolelærer Poulsen i Sest ved Kolding.

L. Koch i Biograf. Lex. II. p. 376. — Minerva. 1805. III. p. 194—205 (Nekrolog af Joh. Paludan). — P. Rhode, Lolland-Falster. 2. Udg. II. 1859. p. 170—71. — I. Barfod, Den falsterske Geistligheds Personalhist. II. 1854. p. 81—84. — Univmatriklen. III. p. 256. 267.

Tale til samtlige Slangerup Godses Selveier-Bønder af Gunslev Sogn paa Falster, i Anledning af erhvervet Eiendoms-Ret. Holden efter fuldendt Gudstieneste d. 6te Søndag efter Paaske 1786. Kbh. 1787. [Anm. i L. Eft. 1787. p. 586 (af J. Mandix); Kritik og Antikr. 2. H. p. 741].

Plan til Forsørgelse for de Fattige af Land-Almuen i Danmark, Betleriets Afskaffelse og Vindskibeligheds Befordring. Kbh. 1788. [Anm. i L. Eft. 1788. p. 320 (af J. Mandix); Kritik og Antikr. 16. H. p. 521].

Raad til de Herrer Præster paa Landet i Danmark ved Extraskats-Mandtallenes Forfattelse, grundet paa virkelige Tildragelser, og ledsaget af Collegial-Breve, Tingsvidne etc. Kbh. 1792. [Anm. i L. Eft. 1794. p. 749; Kritik og Antikritik. 11. H. p. 17].

I Politivennen. 1798 ff. VIII. p. 1633—40. 1649—53. I Anledning af det Stykke i Nr. 94: En ulykkelig Tildragelse paa Falster.

Blicher, Niels, f. 1749, se: Erslew.

Blicher, Peder, er f. $^{11}/_{2}$ 1683 i Bælum, Søn af Sognepræst Jens Ove Blicher (f. 1639, † 1686) og Maren Pedersdatter. Hun ægtede senere Eftermanden i Kaldet Ove Helsted (f. 1650, † 1719) og døde $^{19}/_{7}$ 1731. B. blev Student 1700 fra Aalborg Skole, tog teol. Examen $^{29}/_{11}$ 1703 med Laud., var derefter Dekan paa Kommunitetet og 1705—8 Alumnus paa Elers Kollegium. 1708 tog han Magistergraden og var 1709 Feltpræst. $^{25}/_{3}$ 1715 kaldtes han til Sognepræst i Stokkemarke paa Lolland. 1740 var han udset til Provst, men hans Embedsbrødre modsatte sig hans Udnævnelse. † $^{14}/_{6}$ 1746.

Han ægtede 1. Kirstine Margrethe Atke, f. Halsen († 1738), Datter af Sognepræst i Stokkemarke Hans Halsen († 1691) og Barbara Olufsdatter († 1688) og Enke efter Sognepræst smstds. Mathias Atke († 1715). 2. $^{23}/_{2}$ 1741 Bodil Marie Rahr, f. Collin († $^{14}/_{6}$ 1766), Enke efter Sognepræst i Halsted Rasmus Lundt (f. $^{8}/_{10}$ 1681, † 1727) og Tolder Jacob Rahr i Nysted.

A. Jantzen i Biograf. Lex. II. p. 378. — Suhms nye Saml. III. p. 300. — P. Rhode, Lolland-Falster. 2. Udg. I. 1859. p. 211—13. — Danske Saml. IV. p. 77. — R. R. Vestergaard, Elers Collegium. 1891. p. 55. — Kirkehist. Saml. 3. R. IV. p. 800—812. — Univmatriklen. II. p. 257. 330.

Theses quædam metaphysicæ. (Hafniæ). 1704. 4. [Resp. Janus Colding].

De obitu Johannis Evangelistæ exercitatio historica. Hafniæ. 1706. 4. [Resp. Wilh. Pet. Lemvig].

*Theses miscellaneæ. Hauniæ. 1708. 4.

Dødsens Bitterhed fordrevet ved Christi Kundskabs Ypperlighed, betragtet af Pauli Ord Phil. 3. v. 8. 9. og fremsat udi en kort Liigprædicken over Mag. Dideric Blicher, da hans Liig blev nedsat i Trinitatis Kircke A° 1719, den 6. December. Kbh. 1721. 4.

Af ham er sikkert det i Luxdorphs Samling udaf smukke og udvalde danske Vers. VI. 1742. p. 430—35 optagne: Et dansk Begravelse Vers over en tydsk Nattergal, hvilken kort Tid efter sin Tilkomst her til Kiøbenhavn fra Dantzig døde i en Gaard paa Nørregade. Af Peder Kickert, nu Sognepræst i Stochemarch i Lolland.

Blicher, Steen Steensen, se: Erslew.

Blichfeldt, Christen Henriksen, er f. i Aarhus, Søn af Sognepræst ved Frue Kirke Henrik Blichfeldt (f. 1631, † $^{16}/_{3}$ 1703) og dennes 1. Hustru Karen Friis. Han blev Student 1682 fra sin Fødebys Skole, tog 1684 Baccalaurgraden, blev 1688 Rektor i

Ringsted, tog 1692 Magistergraden og kaldtes $^{9}/_{12}$ 1693 til Sognepræst i Køge og Ølsemagle. 1696 blev han Provst. † $^{1}/_{2}$ 1709.

Han ægtede 1. $^{19}/_{9}$ 1694 Maren Juel, f. Aagaard (f. c. 1647, † $^{22}/_{1}$ 1707), Datter af Sognepræst i Ørum, Viskum og Veirum Anders Aagaard (f. $^{24}/_{3}$ 1609, † $^{8}/_{6}$ 1661) og Enke efter Sognepræst i Værslev og Jordløse Hans Buch († 1685) og Blichfeldts Formand Jørgen Juel († $^{16}/_{10}$ 1693). 2. $^{25}/_{1}$ 1708 Anna Marie Fjelsted (f. 1687, † $^{11}/_{9}$ 1713). Hun ægtede $^{19}/_{3}$ 1710 Blichfeldts Eftermand nedennævnte Henrik Hjerrild.

Hans efterl. Bogsamling (trykt Fortegnelse) bortsolgtes ved Auktion $^{8}/_{7}$ 1709.

Wiberg. II. p. 212. — A. Petersen, Sjællands St. Degnehist. 1900. p. 222. — Personalh. Tidsskr. II. p. 326; 3. R. III. p. 198. — Gads danske Magasin. 1909—10. p. 175. — Univmatriklen. II. p. 116. 128. 186.

Idolum Ekronitarum Baal-Zebub diss. philologico-historica repræsentatum. Hafniæ. 1685. 4. [Resp. Nic. Petr. Rønning].

Theses quædam miscellaneæ. Hafniæ. 1687. 4. [Resp. Andr. Laurentii Albinus].

Blichfeldt, Christen Jensen, var Sognepræst i Häglinge i Skaane, i hvilken Egenskab han første Gang forekommer 1626. Senere, formodentlig 1638, blev han afsat, fordi han havde nægtet at meddele Nadverens Sakramente til en Bonde og en Soldat. Derefter blev han, rimeligvis allerede 1639, Rektor ved Christianstads latinske Skole. Ved Kongebrev $^{3}/_{5}$ 1641 blev det tilladt ham atter at blive Præst, hvis han blev lovlig kaldet. Dette synes dog ikke at være sket. I nedennævnte Skrift er Fortalen underskrevet Helsingborg, hvor han altsaa 1647 formodentlig har haft Ophold. Rimeligvis er det ham, der $^{29}/_{5}$ 1620 tog Baccalaurgraden og paa det Tidspunkt var Rektor i Thisted.

Cawallin, Lunds st. herdaminne. III. p. 33—34. — J. E. Rietz, Skånska skolväsendets historia. Lund. 1848. p. 504. — Univmatriklen. I. p. 43. — Aalborg Skoleprogr. 1871. p. 48. — (Worm. I. p. 121 har urigtigt tillagt Sognepræsten af samme Navn i Ringsted dette Skrift).

Vestimentum justitiæ et salutis aureum. D. e. Retfærdigheds oc Saligheds gyldene Klædebon, nyttig for alle Mennisker at iføre oc drage. Kbh. 1647.

Blichfeldt, Christen Thomsen, er formodentlig en Søn af Sognepræst i Tørring og Heldum Thomas Blichfeldt († 1689).

Epicedium Johanni Rosing, dioeceseos Agershusiensis episcopo. Christianiæ. 1699. Fol.

Blichfeldt, Henrik Frantzen, var Bergforvalter i Sundhordlehn, Medlem af det kgl. danske Landhusholdningsselskab og Assessor i det norske Bergamt. 1765 blev han kgl. Bergraad. † $^{12}/_{5}$ 1775.

Han ægtede Karen Cathrine Fleischer († 1767), Datter af Etatsraad, Sorenskriver over Hardanger og Voss Johan Sechmann Fleischer (f. 1702, † $^{28}/_{2}$ 1789) og Cathrine Geelmuyden († 1774).

Aftenposten. 1775. p. 218—19 (Tanker af H. H., optrykt i Sorrig og Glæde. 1776. p. 46—47). — Fonden ad usus publ. I. 1897. p. 271. — Lampe, Bergens St. Biskopper og Præster. II. p. 233.

Plan til et Participantskabs Opretning udi det af mig fundne Berg-Verk, beliggende i Norge udi Bergens Stift, i Sundhords-Lehn. Bergen. 1759. 4. (jfr. Hj. Pettersen, Bibl. Norvegica. I. p. 288).

Beretning om Steenkul paa Bornholm, aflagt til det Kgl. Danske Land-Huusholdings-Selskab ved dets Kommissarier [H. Blichfeldt og C. Martfelt] og nu til Fædernelandets Nytte, paa Selskabets Bekostning, ved Trykken bekjendtgjordt. Kbh. 1770. [Optrykt i Landhuusholdings-Selskabets Skrifter. I. 1776. p. 455—96]. [Anm. i Krit. Journal. 1771. p. 49; Fortegn. o. Trykkefrihedsskr. I. p. 269; jfr. C. Nyrop, Bidrag til den danske Industris Hist. 1873. p. 217—18].

Kort Efterretning om Bergverket i Sundhordlehn udi Bergens Stift i Norge, til Oplysning om Sandhed og Befordring af Rigets Nytte, samt for at forebygge saavel de nærværende som tilkommende Verkets Eieres Skade. Kbh. 1771. — Første Tillæg. Sm. St. 1772. [Anm. i Krit. Journal. 1771. p. 142; Fortegnelse o. Trykkefrihedsskr. I. p. 123; L. Eft. 1771. p. 407].

Indbydelse til Lysthavendes Underskrift om at antage Parter udi Bergverket i Sundhordlehn udi Bergens Stift i Norge. Kbh. 1772.

Plan und Fundation zu einer nach Sr. Kgl. Maj. allergn. Approbation de dato 13. Aug. 1772 neu zu errichtenden Participantschaft über Christiansgaves Bergewerck in Sundhordlehn im Stifte Bergen in Norwegen belegen. Kph. 1772. (I Kbh.s Magazin. 1773. p. 359 er indrykket en Erklæring af Thomas Friis Rosenvinge af $^{31}/_{8}$ 1773, at det paagældende Bergværk virkelig svarer til den Beskrivelse, B. har givet af det).

Blichfeld, Otto Christensen, er f. i Aarhus, Søn af Sognepræst til Frue Kirke Christen Ottesen Blichfeld († $^{23}/_{4}$ 1596) og Eva Nielsdatter Jacobsen († 1579). Han rejste udenlands som Hovmester for ovennævnte Axel Arenfeldt, blev 1607 indskrevet ved Universitetet i Tübingen, 1608 ved Universitetet i Giessen, hvor han s. A. tog Magistergraden. 1611 blev han Rektor i Randers, var 1614 udenlands som Hovmester for Lave Brock og kaldtes $^{8}/_{1}$ 1617 til Rektor i Viborg. † 1625.

Han ægtede Anna Paludan, Datter af Livlæge hos Dronning Dorothea og Ærkedegn i Viborg Domkapitel Hans Paludan (f. 1538, † $^{19}/_{11}$ 1615) og Cecilie Bloch.

A. C. Krog, Efterretn. om Viborg. 1779. p. 159. — Randers Skoleprogr. 1834. p. 10; 1871. p. 8. — Viborg Skoleprogr. 1875. p. 20. — Personalhist. Saml. I. 1900. p. 452. — Kirkehist. Saml. 3. R. IV. p. 549—50; 5. R. V. p. 249. 250. 576. — Aarbøger, udg. af Hist. Samf. f. Aarhus St. IV. 1911. p. 52.

Disp. metaphysica de summo ente. Giessæ Hass. 1608. 4. [Præs. Casp. Fincke].

Blichfeld, Peder Christensen, muligvis den i Universitetsmatriklen (II. p. 335) anførte Petrus Christierni, der 1666 blev Student fra Odense.

Existentia atomorum refutata, secundum principia Cartesii et in brevi disputatione proposita. Hafniæ. 1671. 4. [Resp. Ivar Joh. Kaalund].

Disp. de principiis chymicis et qualitatibus falso ab iis derivatis. Hafniæ. 1671. 4. [Resp. Sever. Nic. Seerup].

Examen levitatis et gravitatis corporum naturalium, in quo ponderantur celebres autorum tam veterum quam recentiorum de hac re opiniones proposita hac vice et refutata Peripateticorum doctrina. Hafniæ. 1672. 4. — Continuatio. Sm. St. 1673. 4. [Resp. I. Andr. Paulinus; II. Ol. Joh. Aurelianus].

Blimester, Christen Christophersen, er f. i Horsens $^{29}/_{11}$ 1644, Søn af Raadmand og Handelsmand Christopher Blimester og Anne Nielsdatter Lottrup. Han blev Student fra Aarhus Skole 1662, tog 1664 Baccalaurgraden, 1666 teol. Examen og blev $^{27}/_{2}$ s. A. Konrektor ved Ribe Skole. 1667 tog han Magistergraden og kaldtes $^{18}/_{5}$ 1667 til Sognepræst ved Budolphi Kirke i Aalborg Jacob Hansen Brunovs Successor. $^{9}/_{1}$ 1676 efter dennes Død blev B. først ordineret som Sognepræst og udnævntes $^{10}/_{10}$ 1677 til Provst. † $^{24}/_{1}$ 1680.

Han ægtede 1672 Anna Wandal († 1732, begr. $^{8}/_{2}$).

Aalborgske maanedl. Tillæg. 1776. p. 108. — Ribe Skoleprogr. 1827. p. 69—70. — Wiberg. I. p. 25. — Univmatriklen. I. p. 307. 322. II. p. 1.

Diss. de constitutione metaphysicæ. Hafniæ. 1663. 4. [Præs. Joh. Gregorius Lemovicus].

Cogitata de syllogismo expositorio. Hafniæ. u. A. [c. 1664]. 4. [Resp. Bernh. Bened. Øgler].

Diss. ethica de liberalitate. Hafniæ. 1664. 4. [Resp. Joh. Laurentii Harlevius].

Themata philosophica. Hafniæ. u. A. [1665]. 4. [Resp. Andr. Andr. Vinding].

Diatribe philosophica continens miscellas quæstiones quatuor. Hafniæ. 1665. 4. [Resp. Math. Severini].

Præcognita logica. Hafniæ. 1665. 4. [Resp. Joh. Laurentii Harlevius].

Blimester, Niels Christophersen, Broder til foregaaende, er f. 1646 i Horsens. Han blev Student 1666 fra Roskilde Skole, tog 1668 Baccalaurgraden og var i nogle Aar Alumnus paa Valkendorfs Kollegium. 1677 blev han Rektor i Slangerup og tog $^{21}/_{6}$ s. A. Magistergraden. $^{8}/_{11}$ 1681 kaldtes han til Sognepræst ved St. Peders Kirke i Næstved og blev 1691 Provst. † $^{14}/_{3}$ 1696.

Roskilde Skoleprogr. 1871. p. 23—24. — Wiberg. II. p. 436. — Univmatriklen. I. p. 334. II. p. 4. 74.

Meletemata philologico-philosophica. Hauniæ. 1669. 4. [Resp. Byrger Petri].

Statera materiæ primæ Peripateticorum pauculis quibusdam thematis distincta et rectæ rationi adæquata. Hauniæ. 1669. 4. [Resp. Eric. Joh. Bregning].

Dend gudelige Huus-Ordning, stillet oc stiilet for een god Huus-Holdning aff dend, som self der om Naadelig Christum Beder. Kbh. 1680. (Navnet findes under Fortalen). (jfr. Suhms Samlinger. I. 2. H. p. 98).

Blix, Mogens Lauridsen, er Søn af Sognepræst til Undersager i Jemteland Laurids Monsen og Kirsten Eriksdatter. Han var 1617 residerende Kapellan ved Domkirken i Trondhjem, tog $^{9}/_{3}$ 1621 Magistergraden, var fra 1620 (eller 1622) Sognepræst ved Domkirken og i det mindste fra 1626 Provst over Dalerne. † 1629.

Hans Hustru hed Øllegaard, Efternavnet kendes ikke.

Erlandsen, Biogr. Efterretn. om Trondhj. Geistligh. p. 38. — Rørdam, Lyskanders Levned. p. 280. — Personalh. Tidsskr. III. p. 141. — Univmatriklen. I. p. 50.

*Epitaphium Henrici Georgii, judicis Nidrosiensis. Hafniæ. 1610.

Blix, Mogens Mogensen, Søn af foregaaende. Han blev Student, privat dimitteret, 1648, var derefter en Tid Konrektor i Trondhjem, blev 1657 personel Kapellan hos sin Svigerfader Sognepræst ved Domkirken i Trondhjem Mentz Christophersen Darre og kort efter residerende Kapellan. 1658 blev han Notarius Capituli. † 1663 i Spa paa en Rejse, han for sit Helbreds Skyld foretog sig.

Han ægtede $^{28}/_{9}$ 1658 Gidsken (f. $^{27}/_{2}$ 1643, † $^{13}/_{3}$ 1725), Datter af nedennævnte Mentz Christophersen Darre. Hun ægtede 1664 B.'s Eftermand Niels Pedersen Riberg (f. $^{6}/_{3}$ 1628, † 1712).

Treschows Jubellærere. p. 285. — Erlandsen, Biograph. Efterretn. om Trondhj. Geistlighed. p. 52—53. — Saml. til det norske Folks Sprog og Hist. 1833. III. p. 187—88. — Univmatriklen. I. p. 211.

Han har skrevet Fortalen til sin Svigerfader Mentz Christophersens Ligprædiken over Eline Christens-Datter, Casp. Christophersen [Schøllers] Hustrue. Kbh. 1661. 4. (Worm og Nyerup anfører ham fejlagtig som Forf. til denne Ligprædiken).

Blix, Ole Christophersen.

Een eenfoldig og kort nye Viise. Forfattet af een i Fængsel og Baand hart indsluttet Fange. Efter at hand var frasagt sit timelige Liv. Tronhiem. 1742. (jfr. Hj. Pettersen, Bibl. Norvegica. I. p. 36).

Bloch, Antonius, se: Bloch, Tønne.

Bloch, Christen Jensen, er f. i Nordlandene; han blev 1686 Sognepræst til Sælbo og 1704 Provst over Indherreds Provsti. 1718 frasagde han sig Provsteembedet. † 1725.

Han ægtede Sophie Bredahl (f. 1658, † 1722), Datter af Sognepræst ved Vor Frue Kirke i Trondhjem Peder Bredahl († 1664) og Anna Schielderup, f. Helkand, Enke efter residerende Kapellan ved samme Kirke Niels Schielderup († c. 1652).

Erlandsen, Geistligh. i Trondhiems St. p. 138. — Theol. Tidsskr. f. d. evang.-luth. Kirke. Ny R. VII. Kria. 1880. p. 44. — P. Amdal, Selbu. 1918. p. 132.

Annotationes quædam breves circa ethicæ definitionem. Hafniæ. u. A. 4. [Resp. Joach. Georg. Høyer].

[Edw. Pearce], En Opmuntring og Anledning til en sand Forberedelse mod Dødens Tilkomst. Ofversat. Kbh. 1685.

Bloch, Hans Andersen, er f. i Odense $^{5}/_{1}$ 1679, Søn af Degn ved Hospitalet Anders Mortensen (f. $^{5}/_{4}$ 1647, † 1683) og Kirsten Hansdatter (f. 1652), der $^{8}/_{4}$ 1687 ægtede Hanskemager i Odense Laurids Sørensen. B. blev 1686 sat i Odense Skole, men $^{2}/_{4}$ 1698 antoges han af Degnen i Korup og Ubberud som dennes Medhjælper og Successor. 1704 blev han privat dimitteret, tog 1708 filos. Examen og $^{26}/_{6}$ 1710 teol. Examen med Laud. 1711 blev han Feltpræst og kaldtes $^{19}/_{3}$ 1717 til Sognepræst i Faaborg og Diernisse. $^{24}/_{2}$ 1730 kaldtes han til Sognepræst for St. Knuds Kirke i Odense og Stiftsprovst i Fyn. 1734 fik han et Slagtilfælde og kom aldrig mere til at forrette sit Embede. † $^{6}/_{7}$ 1745.

Han ægtede $^{7}/_{7}$ 1700 Karen Nielsdatter, Datter af Degn i Korup og Ubberud Niels Jensen og Karen Nielsdatter.

Bloch, Den fyenske Geistligheds Hist. I. p. 684—89. — Wiberg. II. p. 514. — Univmatriklen. II. p. 299.

Allerunderd. Lyckynschning til Kong Christian VI og Dronning Sophia Magdalena, da begge Deris Kgl. Maj. komme til Odense d. 29. Junii 1731. Odense. Fol.

Kong Christian VI og Dronning Sophia Magdalena ynskis paa Deris Fødsels-Dage 28. og 30. Nov. 1732 al Lycksalighed. Odense. Fol.

Da Kong Christian VI saa vel som og Dronning Sophia Magdalena til Dannemarck og i sær til Odense vel arriverede d. 21. Sept. 1733. Odense. Fol.

Bloch, Hans Rasmussen, »en Urtegaards-Mand, som havde tjent i den Kongelige Have ved Kronborg og andre fornemme Herskabers Haver«. 1647 opholdt han sig i Kbh.

Worm. I. p. 123; mon den i Personalh. Tidsskr. II. p. 313 anførte.

Horticultura Danica. Hvorledis en zirlig oc nyttig Urte-Have i Dannemarck kand anrettis, beprydis oc ved Mact holdis. Mestendeel af Forfarenhed beskreffven. Kbh. 1647. 4. [Den findes ogsaa optaget som 4de Del af den af Jørg. Holst udg.: Oeconomia nova. Hafniæ. 1649; jfr. Catalog over d. norske Videnskabers Selskabs Samlinger. I. 1808. p. 234—35; Botanisk Tidsskr. 3. R. IV. p. 48. Et Uddrag: Den kongelige Lysthave udenfor Helsingøer i Fordumsdage er trykt i Wolffs Journal. 1821. II. p. 265—71].

Block, Jens, var en Søn af Herredsfoged i Rinds Herred Niels Block. Moderen var en Søster til Biskop i Bergen Niels Skjelderup. 1559 kom han som Student til Kbh. og tog Baccalaurgraden. Senere drog han til Wittenberg, hvor han blev immatrikuleret $^{7}/_{9}$ 1561 og tog Magistergraden. 1563 blev han ansat ved Kbh.'s Universitet som Professor pædagogicus, men $^{27}/_{11}$ 1564 skænkede Kongen ham et Kannikedømme ved Viborg Domkirke. † $^{21}/_{10}$ 1580.

Han ægtede Anne Høg, Datter af Raadmand Jens Høg i Viborg.

H. F. Rørdam, Kjøbenhavns Univ. Hist. 1537—1621. II. p. 562—63. — R. Vinding, Acad. Haun. 1665. p. 127. — Ny kirkehist. Saml. I. p. 475. — Annaler f. nord. Oldk. 1847. p. 94.

Brev om Hans Tavsen til P. Hegelund af $^{19}/_{6}$ 1576 trykt i Annaler f. nord. Oldk. 1847. p. 95—99 og Kirkehist. Saml. I. p. 372—78; nogle Rettelser dertil findes Ny kirkehist. Saml. III. p. 7.

Bloch, Jens Christensen, er f. 1689, Søn af ovennævnte Christen Jensen Bloch; han blev Student fra Trondhjem 1709, tog $^{14}/_{3}$ 1713 teol. Examen med Haud. og kaldtes $^{17}/_{10}$ 1714 til residerende Kapellan i Melhus. Dette Embede opgav han snart efter

og rejste til Kbh. 1716 rejste han med Thomas v. Westen paa dennes første Missionsrejse til Finmarken og blev Missionær i Vestfinmarken. 1719 tog han sin Afsked paa Grund af Svagelighed og blev personel Kapellan hos sin Fader i Sælbo. Efter dennes Død blev han 1725 Sognepræst smstds., men † 1736 ved Indebrænding.

Han ægtede Sophia Amalie Madsen (f. $^{16}/_{10}$ 1692, † som Almisselem i St. Jørgens Hus i Trondhjem $^{20}/_{2}$ 1764), Datter af Stiftamtskriver Erik Madsen i Trondhjem.

H. Hammond, Den nord. Missions-Historie. 1787. p. 230—37; 736—42. — Erlandsen, Trondhjem St. Geistligh. p. 139—40. — P. Amdal, Selbu. 1918. p. 132—33. — Universitetsmatriklen. II. p. 343.

Han forfattede et Skrift: Rudimenta grammaticæ Lapponicæ — der imidlertid aldrig blev trykt.

Bloch, Jens Hansen, er f. c. 1711; han blev privat dimitteret 1734; muligvis er han død som Student.

Universitetsmatriklen. II. p. 555.

Diss. philologico-historica de origine templorum apud Romanos. Hauniæ. 1739. 4. [Resp. Chr. Lud. Brasch].

Bloch, Jens, f. 1760, se: Erslew.

Bloch, Johanne Dorothea, er f. $^{19}/_{2}$ 1714 i Kbh., Datter af Artillerikaptajn Christian Edvardsen Rosenberg († 1753) og Lieveke Gamst.

Hun ægtede $^{21}/_{5}$ 1743 nedennævnte Jørgen Carstens Bloch. † $^{10}/_{6}$ 1793.

Schønau, Saml. af danske lærde Fruentimer. 1753. p. 1240—58.

I F. C. Eilschow, Anmerkninger over forliebte Daarligheder. 1748. er uden Navn optaget endel af hendes Oversættelser af latinske klassiske Digte (aftrykt hos Schønau anf. St. p. 1248—57; smstds. p. 1242—47 er trykt hendes Velsignelses Ønske over det kgl. Huus i Andledn. af vor allern. Konges Fødsels-Dag d. 31. Martii 1749).

Bloch, Jørgen Carstens, er f. i Odense $^{12}/_{6}$ 1717, Søn af nedennævnte Matthias Bloch. 1732 blev han sat i Odense Skole og 1734 overflyttet til Gymnasiet, hvorfra han 1736 blev Student. $^{5}/_{5}$ 1740 tog han teol. Examen med Laud. og var i nogen Tid Korrektør i J. J. Høpffners Bogtrykkeri. 1741 blev han ansat ved Garnisonsskolen i Kbh. og kaldtes $^{8}/_{2}$ 1743 til Præst ved Søkvæsthuset og 4. Præst ved Holmens Kirke. $^{30}/_{7}$ 1746 tog han

Magistergraden og kaldtes $^{27}/_{10}$ 1752 til dansk Præst ved Slotskirken, $^{10}/_{8}$ 1764 udnævntes han til Biskop over Ribe Stift og blev 1767 Doctor theologiæ. † $^{8}/_{1}$ 1773.

Han ægtede $^{21}/_{5}$ 1743 ovennævnte Johanne Dorothea Rosenberg.

Hans Bogsamling (trykt Fortegnelse) blev bortsolgt ved Auktion 1773.

A. Jantzen i Biograf. Lex. II. p. 406. — Br. Brorson, Ligpr. over J. C. Bloch. Haderslev. u. A. 4. — Adresseavisen. 1764. Nr. 124. — Zwergius. p. 856—60. — Hundrup, Efterretn. om Doctores. p. 50—51. — P. N. Frost, Ribe Domkirke. 1841. p. 90—95. — Kbh.'s Skilderie. 1824. p. 932—38. 954—59 (H. C. Clausen, Noget om J. C. Bloch). — Molbech, Hist. Aarbøger. III. 1851. p. 233—34. — Odense Adresse-Avis. 1773. Nr. 3 (Digt af C. G. Biering). — Univmatriklen. II. p. 572; III. p. 62.

Trende Afskeeds-Taler, holdne for de Høy-Kongelige Herskaber paa Fredensborg og Christiansborg. Kbh. 1765. 4. [Anm. i L. Eft. 1765. p. 433].

Aandelige Taler over de sædvanlige Søn- og Fest-Dagers Evangelier, holdne for det Høi-Kongelige Herskab. 1ste Bind. Kbh. 1767. [Anm. i Lorcks dän. Journal. II. p. 145].

Tentamen Φοινικολογίας sacræ, sive dissertatio emblematico-theologica de palma. Hafniæ. 1767. [Anm. i L. Eft. 1767. p. 741. 757. 773; Krit. Journal. 1768. p. 121; Lorcks dän. Journal. II. p. 93].

Den fyenske Geistligheds Historie fra Reformationen indtil nærværende Tid, med nogle Tillæg forøget og til Trykken befordret af Laur. Pedersen Næraae. 1ste Bind. Odense. 1787. 2det Bind. 1ste Hefte. Sm. St. 1790. [Resten af B.'s Manuskript findes nu i Universitetsbiblioteket, Additamenta. Nr. 138. Fol.]. [Anm. i L. Eft. 1788. p. 273; 1789. p. 40. 241; Kritik og Antikr. 4. H. p. 507; 5. H. p. 33]. (jfr. E. Gigas, Katalog over d. st. kgl. Bibl.'s Haandskr. I. p. 228).

Han paatænkte at udgive en historisk Beskrivelse af Ribe Stift og samlede med dette for Øje Indberetninger fra Præsterne i Stiftet. Et Uddrag af nogle af disse Indberetninger er trykt i Ribe Skoleprogram. 1838. p. 71 ff.

Bloch, Matthias, er f. i Odense $^{24}/_{10}$ 1682, Broder til ovennævnte Hans Bloch. 1688 kom han i Odense Skole, 1701 paa Gymnasiet, hvorfra han 1702 blev Student. 1705 tog han Baccalaurgraden, men maatte derefter i nogle Aar ernære sig som Huslærer i Fyn. 1708—12 var han Alumnus paa Borchs Kollegium efter først $^{16}/_{1}$ 1708 at have taget teol. Examen med Laud. 1710 tilbød Konsistoriet ham at blive 2. Kapellan ved Frue Kirke i Kbh., hvilket han dog afslog og ernærede sig ved Informationer og Manuduktion. $^{22}/_{12}$ 1711 udnævntes han til Lector theologiæ

i Kristiania, men paa Grund af Krigen og den strænge Vinter kom han ikke til at tiltræde dette Embede. 1712 tog han den teol. Licentiatgrad og, da han i Aaret 1713 skulde tiltræde sit Embede, udvirkede nedennævnte Stiftsprovst i Odense Jørgen Carstens, at han $^{30}/_{9}$ blev Hjælpepræst med Successionsløfte hos ham og tillige fik Lov at beholde Indtægten af Lectoratet i Kristiania mod at holde en Vikar til at forrette Embedet. 1717 blev han Stiftsprovst i Odense. † $^{27}/_{11}$ 1729.

Han ægtede $^{28}/_{2}$ 1715 Sille Carstens (f. $^{28}/_{2}$ 1690, † $^{14}/_{11}$ 1765), Datter af nedennævnte Jørgen Carstens.

Hans efterl. Bogsamling (trykt Fortegnelse) bortsolgtes ved Auktion $^{10}/_{7}$ 1730.

A. Jantzen i Biograf. Lex. II. p. 408. — Bloch, Den fyenske Geistligheds Hist. I. p. 671—83. — Nyt hist. Tidsskr. VI. p. 72. — Borchs Kollegiums Festskrift. 1889. p. 133—34. — Univmatriklen. II. p. 275. 300.

De interitu Judæ τοῦ προδότου e Matth. 27. com. 5, disqv. philologico-critica. Hauniæ. 1708. 4. [Resp. Joh. Bager].

De Συζύγῳ Paulino, e Philipp. 4. com. 3, exercitium historico-criticum. Hafniæ. 1709. 4. [Resp. Chr. Bagger, Joh. fil.].

Meletemata pentecostalia seu de fine pentecostes veteris disqv. theologico-critica. Hauniæ. 1709. 4. [Resp. Janus Balslovius].

De psaltarum sive cantorum ortu in ecclesia Christiana diatribe. Hauniæ. 1711. 4. [Resp. Petr. Clausen].

De Ἀναμαρτησίᾳ seu impeccabilitate Adami primi ejusque ab Adami secundi differentia diss. inaugur. Hauniæ. 1712. 4. [Præs. Joh. Bartholinus].

Han udgav Jørg. Carstens, Liigpr. over Chr. Henr. Luja. Kbh. 1723. Fol.

Over hans efterladte Arbejder findes en Fortegnelse i Bloch, Den fyenske Geistligheds Hist. I. p. 683.

Bloch, Mette Kirstine, er f. $^{12}/_{4}$ 1722 i Odense, Datter af ovennævnte Matthias Bloch. Hun † ugift (iflg. Nyerup efter 1782, iflg. Bloch, Den fyenske Geistligheds Hist. (I. p. 682) 1760).

Schønau, Saml. af danske lærde Fruentimer. 1753. p. 572—88.

Hun har forfattet endel Digte, af hvilke Schønau anf. St. har trykt Et Vers til Kong Friderich den Femtes Salvings-Fest — og en Beskrivelse over en Rejse fra Odense til Lyø.

Bloch, Niels Brønlund, er f. $^{19}/_{3}$ 1720 paa Gaarden Bredstrand i Øxnæs Præstegæld i Trondhjems Stift, Søn af Proprietær Gjevert Bloch og Kirstine Egede, Søster til Hans Egede. 1734 kom han i Bergens Skole, hvorfra han blev Student 1741, tog 1742

Baccalaurgraden og blev s. A. designatus Grönlandorum missionarius, hvormed fulgte Kommunitetet og Plads paa Collegium Regium. 1743 blev han Kateket og Aftensangs-Prædikant ved Hellig-Aands Hospital. 5/1 1747 tog han teol. Examen med Non og rejste 1747 op til Grønland, hvor han var Missionær ved Christianshaab og Claushavn indtil 1754. Derefter vendte han tilbage til Danmark og kaldtes 19/11 1756 til Sognepræst i Tind. 27/10 1774 forflyttedes han til Lier ved Drammen og tog 9/12 1791 sin Afsked. † 1/3 1792.

Han ægtede Catharina Wibe, der døde før han.

A. Faye, Christiansands Stifts Bispe- og Stiftshistorie. 1867. p. 392. — H. M. Fenger, Egede og den grønlandske Mission. 1879. p. 257. 291. 339. — Giessing. I. p. 48. — Personalhist. Tidsskr. IV. p. 1—18 (Autobiografi); 3. R. III. p. 76—77. 190—91. — Luth. Ugeskrift. 1880. II. p. 284. — Kirkehist. Saml. 5. R. VI. p. 12—13. — Univmatriklen. III. p. 13.

Guds Børns rette og evige Hviile, forestillet i en Liig-Tale over Herr Cancellie-Raad Helle Juel Wisløff i Sylling Annex og Liers Præstegield d. 18. Jan. 1787. Christiania. 1787. 4. (Anonym). (jfr. Hj. Pettersen, Bibl. Norvegica. I. p. 230).

I Cathechismus mingnek D. M. Lutherum. Kbh. 1756 (Egedes grønlandske Katekismus) p. 89—139 findes nogle Salmer, B. har oversat paa Grønlandsk. (jfr. Büschings Nachr. III. p. 592).

I Personalhist. Tidsskr. IV. p. 1—18 offentliggjorde E. A. Thomle hans Autobiografi 1765.

Bloch, Niels Hofman Sevel, se: Erslew.

Bloch, Otto Diderik, se: Erslew.

Bloch, Søren, er f. 29/2 1696 i Ellitshøj Præstegaard, Søn af Sognepræst Frederik Bloch (f. 24/6 1664, † 10/5 1716) og Maren Leigh. 1709 blev han sat i Viborg Skole, hvorfra han blev Student 1712. Derpaa opholdt han sig hjemme til 1714, da han tog filosofisk Examen og kort efter fik Plads paa Regensen. 20/5 1715 tog han teol. Examen med Laud. og var 1716—20 Alumnus paa Valkendorfs Kollegium. Samtidig var han Lærer hos Gehejmeraad Moth for to Baroner Güldencrone. 1718 vendte han hjem og forblev der et Aars Tid. 1719 blev han Hovmester hos Friherre Juel paa Lundbek og forblev i denne Stilling i 9 Aar. 1728 blev han antaget som Hovmester for Hans Frederik v. Levetzau paa Bygholm og kaldtes 24/1 1730 til Sognepræst i Barrit og Vrigsted. 1739 fik han Ordre af General-Kirke-Inspectionen

til at deltage i Revisionen af Bibeloversættelsen, og 1741 maatte han ligeledes efter Ordre sammen med H. C. Bützow optræde som Opponent ved J. Fr. Reuss' Doktordisputats. $^{4}/_{8}$ 1741 kaldtes han til Professor theol. ved Kbh.'s Universitet og udnævntes 1745 til dettes Rektor, men allerede $^{15}/_{4}$ 1746 blev han efter egen Ansøgning kaldet til Stifts-Provst i Aalborg Stift og Sognepræst ved St. Budolphi Kirke i Aalborg. $^{30}/_{6}$ 1747 kaldtes han til Sognepræst ved Frue Kirke i Kbh. og Stifts-Provst over Sjællands Stift. † $^{18}/_{9}$ 1753.

Han ægtede Cæcilie Harding (f. 1697, † $^{27}/_{1}$ 1781).

Hans efterladte Bogsamling (trykt Fortegnelse) bortsolgtes ved Auktion $^{22}/_{4}$ 1754.

A. Jantzen i Biograf. Lex. II. p. 411—13. — Tønne Blochs Levnedsskildring i S. Blochs efterl. Skrifter. 1. Saml. Kbh. 1756. p. 3—16. — Hundrup, Stamtvl. over Søren Blochs Descendenter. 2. Udg. 1851. p. 3. — Hundrup, Biograph. Efterretn. om de Candidater, der have underkastet sig philol. Embedsexamen. 2. H. 1851. p. 32. — Aftenposten. 1775. Nr. 16. — L. Eft. 1753. p. 65—66; 313—15. — Büschings Nachr. I. p. 261—62. — Saml til jysk Hist. og Topografi. IV. p. 343. — H. J. Helms, Valkendorfs Koll. Hist. 1917. p. 143. — Bibl. Dan. III. p. 1008—09. — Fra Himmerland og Kjær Herred. XII. 1923. p. 498—99. — Univmatriklen. II. p. 365. 381.

De morte philosophica diss. historico-moralis. Hafniæ. 1717. 4. [Resp. H. P. Anchersen].

De præjudiciis diss. philosophica. Hafniæ. 1718. 4. [Resp. Joh. Andr. Japeti fil.].

Diss. theol. de ministerio literæ et spiritus. Hauniæ. 1741. 4. [Resp. Nic. Randrup].

De antidotis adversus præjudicia in epistola Pauli ad Colossenses præscriptis. Disq. I. Hafniæ. 1744. 4. [Resp. Chr. Frid. Ursin].

Diss. historico-moralis de fortitudine foricarii Wiburgensis. Det er: En Disputatz om Udfordringer og Dueller. [Udg. af N. Lihme]. Kbh. 1755. 4. (Dette Skrift, der efter dets Tilblivelse (c. 1730) havde cirkuleret i Afskrift, var bleven tillagt forskellige, deriblandt C. L. Tychonius og Holberg; Niels Lihme udgav det i den Formening, at det skyldtes Holberg; jfr. T. Bloch i Fortalen til S. Blochs efterl. Skrifter. I. 1756. p. 9; N. M. Petersen. 2. Udg. IV. p. 411; Rahbek & Nyerup, Udsigt over den danske Digtekunst under Frederik V. p. 110—14).

Sören Knudsens Helden-Geschichte, eller: En Disputatz om Dueller. Kbh. 1755. [Udg. af T. Bloch]. [Anm. i Lillies l. Eft. 1756. p. 131; L. Eft. 1755. p. 205. 209; Büschings Nachr. II. p. 598; Allgem. deutsche Bibl. LXVI. p. 88; jfr. Suhms saml. Skrifter. VII. p. 374; XV. p. 211].

Sören Knudsens Heldengeschichte. Oder eine gelehrte Streitschrift von den Zwey-Kämpfen. Aus dem Dänischen übersetzt. Kph. 1756. (Anonym; Oversætteren var J. A. Scheibe). [Anm. i Büschings Nachr. III. p. 560].

Sören Knudsens Heldengeschichte. Oder: vom Duelliren. Aus dem Dänischen. Flensburg und Leipzig. 1784.

Efterladte Skrifter. 1ste Samling, befordret til Trykken af Tønne Bloch. Kbh. 1756. 4. [I denne Samling er bl. a. trykt hans Klageprædiken over Frederik IV. 1730 (jfr. Nyt hist. Tidsskr. VI. p. 423. 564); hans Afhandling om Bogstavens og Aandens Tjeneste; forskellige af hans Taler og Prædikener; hans Oversættelse af Ajacis Rettergang hos Ovidium. (Lib. XIII. Metamorph.) og af Laurembergs Skæmtedigt om Menneskens Levemaade og Maneer nu omstunder i Verden]. [Anm. i Lillies l. Eft. 1756. p. 36 (af J. Eiriksson); L. Eft. 1755. p. 320; Büschings Nachr. III. p. 409]. (Der udkom ikke mere end dette første Bind].

I Tønne Bloch, Theologen. I. 1791. p. 58—70. 152—66. er trykt hans: Over 2. Petri 3. 5.

Om hans i Mskpt. efterladte Arbejder — jfr. T. Blochs Fortale til S. Blochs efterl. Skrifter. I. 1756. p. 14—15.

Bloch, Søren Nicolai Johan, se: Erslew.

Bloch, Tønne (lat. Antonius), er f. $^{7}/_{1}$ 1733 i Barrit Præstegaard, Søn af ovennævnte Søren Bloch, med hvem han fulgte til Kbh., da denne blev forflyttet 1741, og 1746 tilbage til Aalborg. 1747 kaldtes hans Fader paany til Kbh., men B. forblev i Aalborg i Huset hos Konrektor G. F. Thestrup. 1749 blev han Student fra Aalborg Skole, tog 1750 Baccalaurgraden og $^{15}/_{6}$ 1752 teol. Examen med Laud. Et Aars Tid indtil Faderens Død var han dennes Medhjælper. 1754—58 var han Alumnus paa Borchs Kollegium, kaldtes $^{16}/_{6}$ 1758 til Feltpræst ved de i Holsten kantonerende Tropper og gjorde i de følgende 5 Aar Tjeneste ved forskellige Regimenter. $^{7}/_{1}$ 1763 kaldtes han til Sognepræst i Middelfart og Kauslunde, og $^{23}/_{2}$ 1775 udnævntes han til Biskop over Ribe Stift. $^{11}/_{5}$ 1779 ved Universitetets 300-Aars-Jubilæum disputerede han for den teol. Doktorgrad. $^{3}/_{2}$ 1786 blev han Biskop over Fyns Stift. 1770 blev han korresponderende Medlem af det kgl. Landhusholdningsselskab og 1785 Medlem af det kgl. norske Videnskabers Selskab. † $^{5}/_{9}$ 1803.

Han ægtede 1. $^{12}/_{7}$ 1763 Margrethe Hedevig Jebens (f. $^{29}/_{10}$ 1740, † $^{12}/_{4}$ 1792), Datter af Kancelliassessor Nicolas Jebens († 1753) og Charlotte Amalie Johannsen. 2. $^{25}/_{9}$ 1793 Anna Christine Hensler, f. Kohl (f. 1748, døbt $^{27}/_{12}$, † $^{14}/_{3}$ 1825), der var Enke efter Landsdommer i Vestindien Niels Bernt Suhr (f. 1748, † $^{14}/_{9}$ 1781) og Generaladjutant Bendix Wilhelm Hensler (f. $^{25}/_{6}$ 1737,

† $^{28}/_{5}$ 1789). Hun var Datter af Adjutant ved Hestgarden Frederik Adolf Kohl (f. 1699, † 1758, begr. $^{20}/_{5}$) og Christine Wiborg (eller Ulborg) († $^{16}/_{2}$ 1781).

Hans Bogsamling (trykt Fortegnelse) bortsolgtes ved Auktion $^{13}/_{2}$ 1804.

Fr. Nielsen i Biograf. Lex. II. p. 415. — Autobiografi i Acta jubilæi universitatis Hafn. 1779. p. 14—18. — Bloch, Den fyenske Geistligheds Historie. I. p. 224—28. — Fallesen, Theol. Maanedsskr. II. 1803. p. 470—71. — L. Eft. 1803. p. 543—44. — Hundrup, Stmtvl. over Søren Blochs Descendenter. 2. Udg. 1851. p. 4. — Aalborg Skoleprogr. 1840. p. 11—12. — Hundrup, Biograph. Efterretn. om de Candidater, der have underkastet sig philol. Embedsexamen. 2. H. 1851. p. 33. — P. N. Frost, Efterretn. om Ribe Domkirke. 1841. p. 96—97. — Molbech, Hist. Aarbøger. III. 1851. p. 133—34. — V. Bang, Fyns Stifts Biskopper (Særtr. af Fyns Stiftstidende 1903). p. 56—60. — Kirkehist. Saml. 5. R. IV. p. 141—51 (jfr. V. p. 416). — I L. Eft. 1803. p. 672 findes et latinsk Gravvers over ham af Biskop Peder Tetens; i Deutsches Magazin, herausgeg. von C. U. D. v. Eggers. 1791. II. p. 171—72; 438—39 findes nogle Anekdoter om ham (jfr. Kritik og Antikr. 10. H. p. 420—22); og en Anekdote i J. Thisted, Repertorium for aandel. Sager. II. 1828. p. 268; Dagen. 1828. Nr. 294; Nyeste Morgenpost. 1828. p. 177. — Borchs Kollegiums Festskr. 1889. p. 169. — Univmatriklen. III. p. 90. 98. 369.

(Gravskrift i Lapidarstil over Prof. Søren Bloch, Stifts-Provst over Sjællands Stift. Kbh. 1753). Fol.

Observatiunculæ de pontificibus Ebræorum simultaneis. Hafniæ. 1754. 4. [Resp. Jerem. Wøldike].

Meletemata de anno ætatis Jesu duodecimo. Hauniæ. 1755. 4. [Resp. Joh. Frid. Bloch]. [Anm. i L. Eft. 1755. p. 81].

[Søren Bloch], Sören Knudsens Helden-Geschichte, eller: En Disputatz om Dueller. Kbh. 1755.

De vera, simplici, et genuina verbi, Καταργέω significatione. Part. 1—2. Hafniæ. 1756—57. 4. (ufuldendt). [Resp. I. Frid. Teilmann, II. Ol. Bytzow].

Søren Blochs efterladte Skrifter. 1ste Samling. Kbh. 1756. 4. [Udg. med en Biografi af Forf.].

Parentation over Herr Jørg. Chr. v. Beenfeldt, beordret Premier-Lieutenant i det tredie jydske Cuirassier-Regiment, holdet d. 19. Jan. 1761 i Hemmingsted Kirke. Haderslev. 1770. Fol. [Udg. uden hans Vidende af ovenfor nævnte Frederik Ludv. Chr. Beenfeldt; jfr. Bloch, Den fyenske Geistligheds Hist. I. p. 227].

Scriptorum divi Pauli chronotaxis. Wiburgi. 1779. [Anm. i L. Eft. 1779. p. 801; Alm. dansk Litt. Journal. 1780. p. 172; Ny krit. Tilskuer. 1779. p. 361; Allg. deutsche Bibl. XXI. p. 44].

Votum udi Sagen angaaende den udvortes Gudstjeneste eller Liturgiens Behandling. Kbh. 1785. (Anonym). [Anm. i L. Eft. 1785. p. 218].

Theologen. 1. B. 1.—2. Hefte. Odense. 1791. [Heri er af ham selv: Om Ellipser hos Paulo. p. 85—96. 183—198]. [Anm. i L. Eft. 1791. p. 529; Kritik og Antikr. 8. H. p. 542; 10. H. p. 407; Iris. 1791. III. p. 336; IV. p. 218;

Allg. Litt. Zeit. 1792. Nr. 298]. (Subskriptionsindbydelsen er trykt i Almeennytt. Saml. 1790. XX. p. 219 og i Kritik og Antikr. 5. H. p. 269).

St. Pauli fiorten apostoliske Rescripter. Efter den Tids-Orden, i hvilken de beviisligen ere udfærdigede og forstaaeligst læses. I—III. Odense. 1801—3. [Anm. i L. Eft. 1802. p. 577 (af V. C. Hiort); jfr. Polit. og phys. Mag. 1798. II. p. 253].

Han var sammen med Jón Eiríksson, Jens Bing Dons og enkelte andre Udgiver af Efterretninger om nye Bøger og lærde Sager i Danmark og Norge 1756 — Aug. 1757. Kbh. (De saakaldte Lillies lærde Efterretninger). (jfr. G. L. Baden, Dansk-norsk hist. Bibl. 1815. p. 5—6).

I Badens kritiske Journal har han leveret Anmeldelser i Aarg. 1774. Nr. 33. 35. 36. 51. 52; 1775. Nr. 4. 5. 6. 7. 9. (jfr. G. L. Baden anf. St. p. 7).

I L. Eft. 1793. p. 67—76: En Afhandling om 4. Cap. i Brevet til de Epheser. [i Anledn. af en Anmeldelse (sstds. 1792. p. 625) af C. F. Hornemanns Forklaring over Salmerne. 2. Bog. Kbh. 1791]. — 1801. p. 384. En latinsk Gravskrift over C. H. Biering.

Jac. Badens Oversættelse af Tacitus. I—III. Kbh. 1773—97. gennemgik han før Trykningen og leverede enkelte Anmærkninger dertil (jfr. II. Bd. Fortalen. p. XXV. og p. 156).

I J. Møller, theol. Bibliothek. XX. 1821. p. 35—110. Kejser Julians Feidebrev imod Christendommen, meddelt af S. N. J. Bloch.

Brev af $^{9}/_{10}$ 1773 til B. W. Luxdorph i Luxdorphiana. 1791. p. 480—87; af $^{15}/_{12}$ 1784 til N. E. Balle i J. Møller, Balles Levnet. 1817. Brevvexling. p. 101—4.

Blom, Gustaf Peter, se: Halvorsen.

Blom, Sigvard, er f. i Kristiania c. 1751, blev 1770 Student fra Kristiania Skole og † som Student 1780, 29 Aar gammel.

Lengnick, Danske, norske og islandske Studenter 1649—1814 jordede i Kbh. 1847. p. 12. — Univmatriklen. III. p. 296.

S. B. Tractatus de origine gentium borealium, Norwegorum imprimis, qvo plures qvidem exstitisse olim Othinos, sed eorum neminem in Norvegia unquam sedem fixisse, argumentis ex historia patriæ antiquissima desumptis, evincere conatus sum. Hauniæ. u. A. [1776]. 4. (Anonym). [Anm. i Krit. Journal. 1776. p. 416].

Templum St. Halvardi, qvod Asloæ olim floruit, e cineribus qvodammodo erigere, laboravit. Hauniæ. 1778. 4. [Er udskrevet af Sev. Seerup Monrads Programma de capitulo Christianiensi, quodque hoc progenuit, veteri Asloensi 1770]. [Anm. i L. Eft. 1782. p. 4; Krit. Journal. 1779. p. 61].

Natuur- og Folke-Retten. Kbh. 1781. [Anm. i L. Eft. 1781. p. 646].

Blondel. Om ham vides ikke andet, end hvad der fremgaar af Dedikationen, der er undertegnet B. D. L. C., til nedennævnte Skrift. Han var en Udlænding, rimeligvis Franskmand, der 1653 opholdt sig i Kbh.

La solitude Royalle ou description de Fredensbourg. En vers. (Cph. 1653). 4.

Blottesandæus, Bened., Pseudonym, se: Borch, Oluf. 1661.

Bluhme, Christopher, er f. $^{29}/_{8}$ 1708 i Bohren i Angeln, Søn af nedennævnte Johannes Bartholomæus Bluhme. 1727 rejste han til Universitetet i Jena, kom 1730 til Kbh., blev 1731 indskrevet ved Universitetet, tog 1732 Magistergraden og kaldtes 1734 til Sognepræst i Eskriis i Angeln. 1738 blev han Arkidiakon i Tønder og kaldtes $^{18}/_{3}$ 1740 til Sognepræst ved St. Mariæ Kirke i Helsingør. $^{5}/_{2}$ 1751 beskikkedes han til tysk Hofprædikant og $^{3}/_{4}$ 1778 tillige til kgl. Konfessionarius. † $^{23}/_{4}$ 1782.

Han ægtede 1. Magdalene Cathrine Ægidius. 2. $^{18}/_{1}$ 1741 Dorothea Nyholm, f. Bering (f. 1723, † $^{13}/_{2}$ 1794), Enke efter Sognepræst i Faxe Christian Frederik Nyholm (f. $^{10}/_{2}$ 1710, † $^{11}/_{6}$ 1739) og Datter af Commerceraad Vitus Bering.

Hans Bogsamling (trykt Fortegnelse) bortsolgtes ved Auktion $^{27}/_{1}$ 1783.

A. Jantzen i Biograf. Lex. II. p. 440. — Zwergius. p. 854—56. — Suhms saml. Skrifter. XIV. p. 283. — Geneal. og biogr. Archiv. 1840—49. p. 347. — Hostrup-Schultz, Helsingørs Embeds- og Bestillingsmænd. 1906. p. 88. — Univmatriklen. II. p. 524. 535.

Exercitatio philosophica de eo, quod pulchrum in theologia naturali. Hafniæ. 1732. 4. [Resp. Georg. Frid. Bluhme].

Bluhme, Dieterich Heinrich, er f. paa Øen Gröde i Husum Amt. Han opholdt sig i Aarene 1754—55 i Kbh. og blev siden Diaconus i Horst i Holsten.

Bey dem Krönungs-Feste Friederich des Fünften. Altona. (1747). 4. [Dengang var han endnu Elev i Latinskolen i Husum].

Der Sünderfreund Jesus in der Mitte derer, die ihn nicht kennen, wurde über das Evangelium am IV. Sontage des Advents 1750 in der Marienkirche zu Rendsburg in einer Predigt vorgestellet. U. St. 1751. 4.

Kurzgefasztes Examen über die Universal-Historie des alten und neuen Bundes für die Jugend herausgegeben. Cph. und Leipzig. 1754. [Anm. i L. Eft. 1754. p. 405; Büschings Nachr. III. p. 69].

Zwey erbauliche Predigten über d. 13. und 14. Vers des 13. Cap. an die Ebräer und über die Epistel am 22. Sonntage nach Trinitatis in Kopenhagen in der Schloszkirche auf Christiansburg vorgetragen. Kph. und Leipzig. 1755. [Anm. i Büschings Nachr. III. p. 273].

Etwas für die, so Jesum lieb haben, als ein ganz geringer Beitrag zum Bau des Reichs Gottes. Kph. und Leipzig. 1755.

Gedenksprüche, welche als ein kurzer Inhalt seiner auf Gröde gehaltenen Predigten öffentlich vorgetragen. 1.—2. Stück. Altona. 1758—59.

Bluhme, Johan, se: Erslew.

Bluhme, Johannes Bartholomæus, er f. 1/11 1681 i Tønder, Søn af Rektor ved den derværende latinske Skole Christopher Bluhme og Catharina Thomsen. B. blev undervist hjemme af Faderen, til han 1700 begav sig til Universitetet i Rostock. Med Anbefaling af sin Lærer Joh. Fecht rejste han 1702 til Kbh., hvor han tog teol. Examen og prædikede første Gang paa Dansk. Herfra begav han sig hjem og 1704 til Kiel, hvor han blev angrebet af en hæftig Sygdom. 1707 blev han Sognepræst i Bohren i Angel og efter at have afslaaet flere Kaldelser 1728 Pastor primarius ved Mariekirken i Rendsborg. Da Frederik IV havde hørt ham her, befalede han ham at følge med til Odense, hvor han atter prædikede for Kongen, der 15/10 1728 beskikkede ham til tysk Hofprædikant. 1733 blev han Konfessionarius og 1737 Medlem af General-Kirke-Inspektions-Kollegiet. † 26/10 1753.

Han ægtede 1/12 1707 Ida Amalia Jönsius, Datter af Sognepræst i Bohren Georg Jönsius.

Hans efterladte Bogsamling (trykt Fortegnelse) bortsolgtes ved Auktion 11/3 1754.

L. Koch i Biograf. Lex. II. p. 440—43. — Zwergius. p. 800—9 (efter B.'s autobiografiske Meddelelser; et Supplement er trykt i Kirkehist. Saml. 3. R. II. p. 571—76). — Büschings Nachrichten. I. p. 342—46. — Riegels, Smaa hist. Skrifter. III. 1798. p. 254. 468—69. — Dänische Bibl. IV. p. 468—70. — J. Møller, Mnemosyne. IV. 1833. — Hist. Tidsskr. 3. R. IV. p. 194—95. — L. Koch, Kristian VI. 1886. p. 144 ff. — H. L. Møller, Kristian VI og Stolberg-Wernigerode. 1889. — Helvegs Kirkehist. efter Reformationen. 2. Udg. II. — Werlauffs Antegnelser til Holbergs Lystspil. p. 479—80. — Kirkehist. Saml. 3. R. V. p. 641—46. (L. Koch, Seminarium theologicum og J. B. Bluhme); 5. R. II. p. 320—29; V. p. 822—23. — Schleswig-holst.-lauenb. Kirchen- und Schulblatt. 1883. p. 125—26. — Personalhist. Tidsskr. 5. R. II. p. 242. — Tanke-Skrin f. Zions Borgere. 1773. p. 85. — Jens Møller, Theol. Bibl. V. 1813. p. 146—81 (Biskop Herslebs Indberetning om Kirke-Inspections-Collegium). — Univmatriklen. II. p. 281.

Exercitium acad. de rationalium cognoscendi principiorum natura, usu et fatis. Rostochii. 1701. 4. [Præs. Ad. Wildius].

Die von unserm Haupte zwar abgefallene aber im Himmel aufgehobene Krone bey dem Leichbegängnisz Königs Christian des Sechsten. Cph. (1746). 4. [Anm. i L. Eft. 1748. p. 193].

Das gnädige Wohlgefallen Gottes an seinen Heiligen und Herrlichen in ihrem Leben, Leiden und Sterben, bey Ihro Kgl. Maj. Königin Lovise Königl. und trauervollen Leichbegängnisz in einer am 26. Januarii 1752 gehaltenen Klag- und Trost-Predigt vorgestellet. Cph. 1752. 4.

Han efterlod i Haandskrift (Gl. kgl. Saml. Nr. 2810—11. 4to) Erweckungs-Rede auf der Cadetten Academie 19. Aug. 1750 bey Gelegenheit des Feuers Gefahr durch Geschwind-Schiessen auf Amack d. 16. Aug. 1750.

Svar til Chr. David 1734 er trykt i Kirkehist. Saml. 5. R. V. p. 555—58. (jfr. 5. R. III. p. 699—700).

Blumenthal, Georg Heinrich, er f. $^{23}/_{9}$ 1687 i Landsbyen Rosche i Lüneborg, hvor hans Fader Werner Georg Blumenthal var Klokker og Skolemester. Moderen hed Anna Koch. 1704 rejste han til Lüneborg for at studere Kirurgi og 1707 til Bremen. Derefter gjorde han som Skibskirurg to Rejser med Hvalfangere til Grønland. 1710 kom han til Danmark og blev efter at være examineret Kirurg paa Flaaden; 1711 fik han Tilsyn med Sø-kvæsthuset, blev 1712 Regimentsfeldtskær i Jylland, 1713 atter Kirurg paa Flaaden og 1715 Overkirurg. $^{19}/_{5}$ 1725 blev han indskreven ved Universitetet og underkastede sig $^{26}/_{2}$ 1726 medicinsk Examen, hvorved han blev Licentiatus medicinæ. $^{30}/_{7}$ 1733 tog han den medicinske Doktorgrad og blev $^{29}/_{5}$ 1736 Bergmedicus paa Kongsberg. † 1742, begr. $^{5}/_{1}$.

Han ægtede 1. Anne Christine Seyffardt, f. Christian, Enke efter Amtsbarber Bartholomæus Seyffardt. 2. $^{13}/_{8}$ 1733 Anna Klog, Enke efter 1) Bockenhoffer og 2) Basballe.

Promotionsprogram $^{29}/_{7}$ 1733. — Hundrup, Biograph. Efterretn. om Doctores. p. 158. — Ingerslev, Danmarks Læger og Lægevæsen. II. p. 326—27. — Carøe, Den d. Lægest. Dokt. og Licent. p. 15. — Norsk Mag. f. Lægevidensk. 1904. p. 1360—62. — Bibl. Dan. III. p. 1009. — Univmatriklen. II. p. 467.

Disp. medica inaug. sistens ægrum hæmorrhagia ventriculi spontanea gravissima correptum. Hauniæ. 1733. 4. [Præs. Georg. Detharding].

Blunt. Formodentlig Pseudonym.

Betænkninger over Brevet til Forfatteren af Folkets Røst om Tydskerne. Kbh. 1790. (jfr. Bibl. Dan. II. p. 1079).

Blymester, se: Blimester.

Boalth, Jens, er f. $^{8}/_{3}$ 1725 i Kristiania, Søn af Øltapper Jens Boalth (f. 1657, † 1744, begr. $^{24}/_{1}$) og Cathrine Pedersdatter Colding (f. 1695, † $^{30}/_{12}$ 1765). Han blev 1742 Student fra sin Fødeby Skole, tog $^{16}/_{1}$ 1745 teol. Examen med Non og blev derefter Hører ved sin gamle Skole. $^{28}/_{7}$ 1750 tog han Magistergraden og blev $^{19}/_{3}$ 1756 Rektor ved Bergens Skole. $^{6}/_{11}$ 1761 blev han virkelig Kancelliraad og $^{31}/_{12}$ 1777 Justitsraad. Han var Medstifter af det harmoniske Akademi i Bergen. † $^{5}/_{12}$ 1780.

Han ægtede $^{24}/_{8}$ 1759 Birgitte Kristiane Valentinsen (f. 1739, døbt $^{25}/_{12}$, † $^{3}/_{5}$ 1785), Datter af Købmand Peder Valentinsen (f. 1692, † $^{7}/_{8}$ 1761) og dennes 2. Hustru Anna Vilhelmine Pedersdatter Bredal (f. $^{19}/_{3}$ 1709, † $^{27}/_{10}$ 1782).

Bergens Skoleprogram. 1828. p. 28; 1868. p. 7—9. — Fastings Provincialblade. IV. 1781. p. 89—92 (En Sørgekantate opført i det kgl. Harmoniske Akademi). — J. Petersen, Harmonien 1765—1900. Bergen. 1901. — Neumann, Hans Jakob Grøgaard. 1836. p. 4. — A. E. Erichsen, Bergens Kathedralskoles Hist. 1906. p. 142—49. — Personalh. Tidsskr. II. p. 214. — A. M. Wiesener, Slegten Boalth. 1911. p. 17—31. 96—104. — Univmatriklen. III. p. 21. 100.

*(Latinsk Indbydelsesskrift til Festen paa Bergens Katedralskole i Anl. af Enevældens 100 Aarsfest 16.—18. Okt. 1760). Bergis. 1760. Fol.

*Tvungne Tanker ved den alt for tilig hensovede Raadmand Christian Braunmand Tullins Grav. Bergen. [1765]. 4. (Anonym). [Digtet er optrykt i C. B. Tullins saml. Skrifter. I. 1770. p. 17—26].

*Text til Trauer-Musiqven, som ved Liig-Prædiken over Kong Friderich den Femte blev opført i Bergens Domkirke d. 18. Martii 1766. Bergen. 1766. 4.

*Text til et musicalsk Sørge-Oratorium ved Andledning af Kong Friderich den Femtes Begravelse opført paa Cathedrale Skolen i Bergen d. 19. Martii 1766. Bergen. 1766. 4.

Oversættelse af Tidernes Lyksalighed, et Verk for hvilket Bergens Skole har at takke sin elskede Rector, Jens Boalth, ved Henr. Bryssel Middelthon. Bergen. u. A. (1770). (I Bergens Adresseavis 1766. Nr 50 findes en Bekendtgørelse fra B. om, at han har foresat sine Elever at oversætte dette paa Latin forfattede Digt om Caroline Mathilde; den latinske Original udkom ikke). [Anm. i Krit. Journal. 1770. p. 408].

*Indfødtes Anskrig mod Biergene, paa Dronning Julianæ Mariæ Høye Fødsels Dag 1776. Bergen. 1776. 4. (Anonym). [Optrykt i Bergens Adresse-cont. Eft. 1776. Nr. 37].

Bock, Johan Friderich von Leben, anfører sig som Konrektor ved Trondhjems Latinskole i 1798 (han findes dog ikke i

A. E. Eriksen, Trondhjems Katedralskoles Hist. 1911), tog senere Ophold i Overhalden og † */11 1815 paa Gaarden Torildmoen. Han var gift, men Hustruens Navn kendes ikke.

Chr. Thaulow, Personalhist. f. Trondhjem. 1919. p. 265.

Indgangs Bøn paa de almindelige Søndage, at bruge hiemme i Huuset, førend man begynder at læse Evangelii Forklaring af Huus-Postillen. Hvorhos er føyet et Anhang udaf nogle af samme Forfatteres Kortte Aandelige Sukke. Tronhiem. 1778. (jfr. Hj. Pettersen, Bibl. Norvegica. I. p. 37).

Han har forfattet endel Gravskrifter o. l., jfr. Hj. Pettersen, Bibliotheca Norvegica. I. p. 428 (Nr. 5); 458 (Nr. 9); 488 (Nr. 7); 489 (Nr. 2); 528 (Nr. 8).

Bockenhoffer, Johan Philip, var indvandret Tysker, Søn af Johan Joachim Bockenhoffer og Susanne Frantzen. Han skal være kendt som Bogtrykker i Kbh. fra 1659. Han blev 1682 forlovet med Boghandler Christian Cassubes Datter, Dorothea, Enke efter Bogtrykkerne Jørgen Clausen Gøde († 1676) og Corfitz Luft († 1680), og s. A. 8/7 1682 fik han hendes Privilegium som Kongens Bogtrykker (jfr. Kbh.'s Diplomatarium. VII. p. 9). Kort efter havde de Bryllup, og 21/4 1683 blev han tillige Universitetets Bogtrykker; samtidig fik han Ret til at udgive Aviser, og 1685 forenede han efter Daniel Paullis Død hele Avisudgivningen paa sin Haand. † 28/12 1697. Hans Enke, der fortsatte Trykkeriet, † 1718.

P. Stolpe i Biograf. Lex. II. p. 455. — Læsendes Aarbog. 1800. p. 44—46. — Stolpe, Dagspressen i Danmark. II. p. 222—39. — C. Nyrop, Den danske Boghandels Hist. I. p. 215—16. — Skand. Litt. Selsk. Skr. 1805. I. p. 248—49. — Saml. af Bestemmelser f. Universitetets Legater. 1890. p. 185. — Personalh. Tidsskr. 2. R. IV. p. 27.

Exempla literarum typographicarum, quæ reperiuntur in Regiæ Maj. et Academiæ Hafniensis typhographia, primo erecta a Petro Jani Morsingio, deinde aucta a Henr. et Geo. Gödianis, Cornificio Luft, tandem renovata a Jo. Phil. Bockenhoffer. Hafniæ. 1691. Fol.

Han udgav: Maanedlige Relationer 1685—97. 4. (jfr. Stolpe. II. p. 232—39).

Bodtzen, P. W.

I Samling af udv. Vers i Anl. af Dronning Lovises Død. 1752. p. 76—77. Sørge-Digt over den Høy-Salige Dronning Lovise.

Boeck, Christian Carl, se: Erslew.

Boesen, Frederik, er f. 1738 (døbt 21/4) i Kerteminde, Søn af derværende Kapellan, senere Sognepræst i Ebeltoft Morten Boe-

sen (f. $^{11}/_{11}$ 1698, † $^{28}/_{1}$ 1742) og Johanne Cathrine Schreil (f. 1700, † 1760, begr. $^{22}/_{9}$). Han blev Student fra Helsingør 1758, tog $^{23}/_{6}$ 1761 teol. Examen med Non og blev 1764 Lærer ved Vaisenhuset. $^{1}/_{7}$ 1768 kaldtes han til Sognepræst i Tøstrup og $^{20}/_{7}$ 1775 tillige i Nimtofte. † $^{1}/_{12}$ 1776.

Han ægtede 1768 Elisabeth Magdalene Overgaard († 1777), Datter af Sognepræst i Ebeltoft Johannes Smit Overgaard († $^{13}/_{10}$ 1773) og Margrethe Judithe Lucht.

Wiberg. II. p. 448. — Univmatriklen. III. p. 180.

En hiertelig Tale til de opvakte og i Jesu Blod benaadede evangeliske Lærere, betreffende det evangeliske Lære-Embedes Førelse. En Oversættelse. Kbh. 1774. (Anonym).

Boesen, Jens Frederik, se: Erslew.

Boesen, Ludvig, er f. $^{16}/_{5}$ 1733 i Kerteminde, Broder til ovennævnte Frederik Boesen. Han blev Student fra Helsingør 1752, men maatte paa Grund af Fattigdom strax forlade Kbh. 1753 tog han filos. Examen, men ogsaa denne Gang drev Fattigdommen ham fra Hovedstaden, og i nogle Aar var han Huslærer hos Sognepræsten i Hobro Jacob Timmermann. 1758 (ikke 1754) tog han teol. Examen og blev Informator paa Vaisenhuset, samt 1762 Kabinetsprædikant hos Grevinde Schulin. Ved hendes Protektion kaldtes han $^{11}/_{5}$ 1764 til Sognepræst for Rynkeby og Revninge og forflyttedes $^{7}/_{10}$ 1785 til Vigerslev og Veflinge. † $^{30}/_{3}$ 1788.

Han ægtede $^{15}/_{6}$ 1764 Ulrikke Eleonora Sechmann (f. c. 1734, † $^{12}/_{4}$ 1815), Datter af Jens Sechmann, der tidligere havde været Raadmand i Göteborg, men paa Grund af politiske Machinationer maatte forlade Sverrig og blev Kontrollør i Hals.

A. Jantzen i Biograf. Lex. II. p. 462. — Adresseavisen 1788. Nr. 77. — G. L. Baden, Smaa Afhandlinger. 1821. p. 155—57. — Ny kristelig Samler. I. 1855. p. 193—212 (hans Levnet af Sønnen Jens Frederik Boesen; det er trykt op i Kirkehist. Saml. 3. R. IV. p. 628—44). — Saml. til Fyens Hist. og Topografi. VI. p. 18—21. — J. Bidstrup, Stmtvl. over Slægten Boesen. 1887. p. 6. — Fr. Nygård, Kristenliv i Danmark. 1741—1840. 1897. p. 71—73. — Univmatriklen. III. p. 123.

Den ved Øresund beliggende anseelige Stad Helsingøers Beskrivelse, samt Stadens og Egnens Historie og Forandringer fra 70 Aar f. Chr. F. indtil vore Tider. Aalborg. 1757. (Anonym). [Anm. i L. Eft. 1757. p. 339; Lorcks Nachr. III. p. 50; Mercure Danois. 1758. juin. p. 13].

Opbyggelige Vidnesbyrd om Jesu Lidelse, Blod, Død og Vunder, som den eneste Saligheds Grund. Samlede af danske Læreres Skrifter i det

16de og 17de Seculo. 1.—2. Stykke. Kbh. 1761—62. (Anonym). (Baade Worm (III. p. 436) og Nyerup (p. 320) tillægger, sikkert med Urette, den nedenfor nævnte Niels Christian Kraglund dette Skrift).

Beskrivelse over Stamhuset og Herresædet Lundsgaard ved Kierteminde i Fyen, med underliggende Eiendomme og Herligheder osv. Kbh. 1769. [Anm. i L. Eft. 1770. p. 1; Krit. Journal. 1770. p. 37].

Korte dog tilstrækkelige geographiske Tabeller over de fire Jordens Hoved-Parter Europa, Asien, Afrika og Amerika. Odense. 1775. 4. [Anm. i L. Eft. 1776. p. 452; Krit. Journal. 1775. p. 302].

Danmarks Riges Raad og øverste Admiral Herluf Trolles Levnet og Bedrifter. Kbh. 1780. [Anm. i L. Eft. 1780. p. 801; Alm. d. Litt. Journal. 1780. p. 57].

I Danske Atlas. VI. p. 36—50. Supplement til Cronborgs og Helsingørs Beskrivelse. Til dette Værk havde han desuden forf. et Supplement til Fyns, Lollands og Sjællands Stift, hvoraf Udgiveren havde hentet endel Oplysninger. (jfr. anf. St. p. 632).

I Haandskrift efterlod han sig Niels Juels Levnet, Wallensteins Levnet og Holstenhuses Beskrivelse. (jfr. Ny kristelig Samler. I. p. 204).

Boesen, Niels, er f. c. 1746. Han blev 1764 Student fra Nyborg Skole og tog 1765 Baccalaurgraden. † $^{13}/_{6}$ 1788 som Formand for Studenterne og filosofisk Manuduktør.

Lengnick, Danske, norske og isl. Studenter jordede i Kbh. 1847. p. 13. — Personalhist. Tidsskr. 5. R. II. p. 173. — Univmatriklen. III. p. 245. 259.

Diss. polemica de eo, quod decorum sit spiritui sancto in dictione Novi Testamenti. Hafniæ. 1772. [Resp. Clem. Diet. Funch].

De ritibus baptismi. Part. I. Hafniæ. 1772. [Resp. Andr. Laur. Schonning].

Boesen, Ulrich Christian, se: Erslew.

Boeslund, Iver Olsen, er f. 1682 i Boeslunde, Søn af Sognepræst Ole Haagensen († $^{4}/_{8}$ 1691). Han blev Student fra Slagelse 1702, tog 1703 Baccalaurgraden og $^{25}/_{5}$ 1705 teol. Examen med Non, blev 1713 Hører i Slagelse, kaldtes $^{27}/_{9}$ 1726 til adjunctus et Successor i Lundforlund og Gjerlev, 1737 blev han Sognepræst smstds., 1738 Viceprovst og 1744 Provst. † $^{11}/_{1}$ 1758.

Han ægtede Charlotte Amalie Godske, f. Borthig, Enke efter Amtsskriver Albert Godske.

Wiberg. II. p. 331. — Roskilde Skoleprogr. 1861. p. 46. — Univmatriklen. II. p. 279. 283.

I »Sermones ad clerum«. 1740 ff. V. p. 135—60. Christnes Glæde over den Christen Kirkes Fremvext, forestilled i een Prædiken ved Dionysii Landemode i Roeskilde, 1747 den 11. Octobr. over Texten, Es. 26., v. 1. 2.

Boethius, Vilhadus eller **Vilhelm**, skal være født i Flensborg.

Moller, Cimbria literata. I. p. 54.

De encomio glottico dissertatio. Hafniæ. 1653. 4. — Soræ. 1653. 4. — U. St. 1653. 4. [De to sidste er rimeligvis samme Tryk, men med forskelligt Titelblad]. (Moller nævner en Udg. U. St. 1600. 4. og A. Bartholin (De scriptis Danorum. 1666. p. 147) en Udg. Aarhus. 1654. 4.).

Bogdan, Martin, er f. 1631 i Driesen i Neumark. $^{3}/_{11}$ 1653 blev han indskrevet ved Kbh.'s Universitet, hvor han under Thomas Bartholin lagde sig efter Medicin. 1660 tog han Doktorgraden i Basel og blev senere Stadsfysikus i Bern.

Jöcher. I. p. 1187. — Biograph. Lex. d. hervorragenden Aerzte. I. p. 511. — Gosch, Udsigt over Danm. zool. Litt. II. p. 107—8. — Univmatriklen. I. p. 246.

I Th. Bartholin, Epistolarum medicinalium cent. III. 1663 ff. p. 11—13. Promotio et anatome Helvetica. ($^{15}/_{12}$ 1659). — p. 13. Brev af $^{19}/_{12}$ 1660, og desuden findes i denne Samling flere Breve fra Bartholin til ham (saaledes Cent. II. p. 547—62; III. p. 14—17).

Bohn, Lars Hjorth, er f. $^{25}/_{9}$ 1763 i Rønne, Søn af Købmand og Hospitalsforstander Morten Bohn (f. 1719, † 1802) og Barbra Kirstine Anker (f. 1725, † 1771). Han blev Student 1779 fra Frederiksborg Skole. I sine sidste Aar var han sindssyg og opholdt sig i sin Fødeby, hvor han skal have sultet sig ihjel 1808.

Østs Materialier. p. 886—87. — Personalhist. Tidsskr. 3. R. VI. p. 282. — Univmatriklen. III. p. 371.

I Minerva. 1794. III. p. 137—80. Et Forsøg over Spørgsmaalet: I hvilke Henseender har Krudtets Opfindelse gavnet eller skadet Europæerne. [Anm. i L. Eft. 1796. p. 467].

I Politisk og historisk Magazin, ved Thom. Aabye. 1805. II. p. 34—68. Kort historisk Udsigt over de Forsøg, der til forskiellige Tider ere gjorte paa at forene de Kristne af forskiellige Bekiendelser. Oversat. — p. 69—72. Claude Chappe. Oversat. — p. 73—74. Om Jødernes forbedrede Skiebne i Rusland. Oversat. — p. 75—84. Om Chinesernes Skakspil. Oversat. — p. 85—87. Efterretning om Jøderne i China. Oversat. — p. 88—89. Rochefort. Oversat. — p. 90—96. Over Neckers Privatlevnet og Carakter. Oversat. [Fortsættelsen i III (p. 1—50) er oversat af B. Brünnich]. — III. p. 84—87. Udmerket Iver for Historien. Oversat. — p. 88—96. og IV. p. 1—13. Om Carl den Stores Indflydelse paa Civilisationen i Europa.

Bohr, Gottfred, se: Halvorsen.

de Bois-Clair, Caspar Antoine, er f. i Lyon og indtraadte først i Jesuiterordenen, senere gik han i Holland over til Kalvinismen. 1690 kom han til Danmark, hvor han fandt god Modtagelse baade ved Hoffet og i den reformerte Menighed. Senere gik han over fra den reformerte til den lutherske Kirke, men hans gamle Trosfæller bevægede ham til at forlade Landet. Dette fortrød han imidlertid strax og vendte tilbage og fik af Kongen en aarlig Pension samt udnævntes til fransk Hofpræst. En fransk Kaptajn udgav et Smædeskrift imod ham, men det blev $^{9}/_{1}$ 1699 opbrændt af Bøddelen paa Gammeltorv (jfr. Nova litt. m. Balth. 1699. p. 44). B. var tillige Kunstner; der haves endnu enkelte af hans Malerier (jfr. Suhms nye Saml. IV. p. 28—29; Weinwichs Konsthistorie. 1811. p. 95—96). Efter Christian V's Død holdt han en fransk Ligprædiken, men forlod derefter Landet og har i de følgende Aar opholdt sig dels i Holsten, dels i Tyskland. Hans senere Skæbne kendes ikke, men efter Sigende skal han atter være traadt over til Katolicismen.

H. F. Rørdam i Biograf. Lex. II. p. 473—74. — Pontoppidans annales. IV. p. 669—72. — Zwergius. p. 721—26. — Riegels, Udkast til Fierde Friderichs Hist. II. 1795—1800. p. 17—18. — Iris og Hebe. 1805. IV. p. 130—31. — J. Møller, Nyt theol. Bibl. XX. 1832. p. 260. — Bircherods Dagbøger, v. Molbech. 1846. p. 279. — Weilbach. I. p. 107.

Dialogues Chrétiens entre un Luthérien et un Reformé, touchant quelques diferences de leurs réligions. Cph. 1693. (Navnet under Fortalen).

Lettre justificative sur le progrez évangélique et sincere, qu'il vient de faire en matiere de réligion, devenant Luthérien, de Reformé, qu'il a été pendant six ans ce 10 mai 1693. Cph. 1693. 4.

Nouvelle defense en abregé, contre tous les bruits et contre toutes les lettres, ou véritables, ou supposées, ou alterées, que l'on fait courir contre lui dans la ville de Copenhague et ailleurs. Composée ce 13 May. Cph. 1693. 4.

Jonas prophète, ou le prédicateur fugitif. Poëme sacré. Où est décritte une partie de la vie de ce saint homme, tirée de sa prophétie. Par un pasteur évangélique ou Luthérien. Cph. 1694. (Navnet under Fortalen).

Recueil des cantiques écclésiastiques Luthériens, chantez dans la chappelle de la cour, par Ordre de S. M. Christian V. Composez pendant le cours d'une année à Copenhague, par le pasteur françois de la cour. U. St. 1694. (Navnet under Fortalen). (Af denne Bog haves to indbyrdes afvigende Tryk; jfr. Bibl. Dan. I. p. 387).

Les consolations de l'ame fidelle par le chant religieux des Pseaumes, tirez du Vieux et du Nouveau Testament, ou Pseaumes écclésiastiques

chantez dans l'église royale de Copenhague. 2. édition. Reveue, corrigée, augmentée, mise en meilleur ordre et nottée en musique, par le même autheur, pasteur françois de la cour. Cph. 1696. (Navnet under Fortalen).

La vie de Saint Timothée proselyte, en prose et en poësie ou traitté des trois religions de Saint Timothée, qui fût premièrement gentil et idolatre, secondement Juif et circonsis, troisièment baptisé et évangelique. Composé à Copenhague par le pasteur Luthérien françois de la cour 1694 et 1695. Cph. 1695. (Navnet under Fortalen).

Discours évangélique ou predication Luthérienne sur le mystère de la purification de la Vierge Mère de Dieu. Prononcé à la cour au mois de février. 1696. Cph. 1696. (Navnet under Fortalen). (jfr. Suhms Saml. I. 3. p. 194—95).

Le catéchisme évangélique en trois langues, Françoise, Danoise et Allemande. Den evangeliske Børne-Lærdom paa tre Tungemaal. Mis en lumière par les soins du pasteur françois de la cour. Kbh. 1697. (Ogsaa med Titel: Le catéchisme abrégé du D. Martin Luther, nouvellement traduit en françois etc.). — Ed. II. Kbh. 1749.

D. B. C. Explication succeinte d'une image ou taille douce, qui doit estre mise au commencement de l'oraison funèbre de feu S. M. Christian 5. (Cph. 1699). Fol.

Epistre aux fideles sujets de S. M. le Roy, ou aux fideles professeurs de la religion évangélique Luthérienne. (Cph. 1699). 4. (jfr. Nova litt. maris Balth. 1699. p. 44).

Oraison funèbre de Christian 5me, Roy de Danmarc et de Norwege. Par le pasteur françois de feu S. M. à Coppenhague. Aux frais de l'autheur 1700. (Cph.). 4. (Navnet under Fortalen).

G. A. D. B. C. P. P. P. [Bois-Clair, G. A. De, pasteur, poète, picteur], Devise et poeme consacrés et publiés à la gloire de S. M. Frédéric 4me, Roy de Dannemarc le 12 juillet. 1701. Glückstadt. Fol.

Poeme héroique sur la naissance heureuse de S. A. le Prince Friderich Charles de Dannemarc. U. St. 1701. Fol.

D. B. C.; A S. M. la Reine de Dannemarc. Souhaits respectueux, évangéliques et ecclésiastiques d'heureuse année 1703. Hamburg. 1703. Fol.

Boisen, Peder Outzen, se: Erslew.

Boldich [eller Boldig], **Ernst Christian,** er f. $^{9}/_{11}$ 1647 i Sønderborg, Søn af Slotspræst og Provst Johannes Boldich (f. $^{15}/_{7}$ 1597, † $^{4}/_{4}$ 1674) og Jacobine Heger. Han besøgte Skolerne i Sønderborg og Lybek og kom 1669 til Jena-Universitetet, hvor han 1672 tog Magistergraden. Senere studerede han i Kiel og Kbh., hvor han i 3 Aar var Huslærer hos Overrentemester Henrik v. Støcken. $^{9}/_{8}$ 1677 blev han residerende Kapellan ved St.

Mariæ Kirke i Helsingør og 1688 Sognepræst smstds. samt Slotspræst paa Kronborg. † $^{19}/_{3}$ 1706.

Han ægtede Anna Sophie Richardi (f. $^{25}/_{9}$ 1657), Enke efter residerende Kapellan til St. Mariæ Kirke Poul Richardi (f. 1647, † $^{23}/_{6}$ 1677) og Datter af nedennævnte Sognepræst smstds. Just Valentin Stemann.

A. Jantzen i Biograf. Lex. II. p. 489—90. — Moller. I. p. 54—55. — Pontoppidans Annales. IV. p. 701. — Nova litt. maris Balth. 1704. p. 380—82. — Fr. Kaas, Bidrag til Helsingør Byes Hist. I. 1909. p. 42—43.

Theses miscellaneæ. Jenæ. 167*. 4. [Præs. Franc. Wolf].

Disp. de quæstione: An unum corpus possit esse simul in pluribus locis. Jenæ 167*. 4. [Præs. Franc. Wolf].

Pontifex maximus Hebræorum diss. philol. Jenæ. u. A. [c. 1672]. 4. [Resp. Lucas Kannenberg].

Disp. de concursu causæ primæ cum secundis, contra Adr. Heereboardum. Jenæ. 1673. 4.

Ethica facti C. Mutii Scævolæ consideratio. Jenæ. 1673. 4. [Resp. Johs. Jensen].

Christliche Entdeckung Calvinischer Betrieglichkeit, nebst gründlicher Widerlegung Calvinischer Irrthümer, welche enthalten und verstecket sind in dem so genandten Ausführlichem Bericht und dessen Anhang, nebst beygehenden Schrifften von der Calvinischen Friedbietung. U. St. 1684.

Schuldigste Thränen über den Todesfall des Hrn. Justi Valentini Stemanns. Glückstadt. 1689. Fol.

(Tysk Lykønskning til Kronprinds Friderichs og Prindsesse Lovyses Bryllup). Cph. 1695. Fol.

Schlechte Hoffnung 1) besserer Zeiten der Kirchen, sowohl, 2) einer groszen Bekehrung der Juden, als 3) gäntzlichen Untergang des Antichristischen Babels. D. Speners Behauptung der Hoffnung besserer Zeiten entgegen gesetzet. Leipzig. 1695. — Kopenhagen. 1696. [Imod dette Skrift udkom et anonymt Modskrift: Halcyonia ecclesiæ certo futura, das ist Gewissheit der durch Ph. Jac. Spenern behaupteten Hoffnung besserer Zeiten, entgegen gesetzet der Schlechten Hoffnung E. C. Boldigs, von dem Freunde der Wahrheit. Franckf. a/M. 1696].

*Ligprædiken over [Tolddirektør] Andreas Günther. Kbh. 1699. Fol. (formodentlig paa tysk).

Sabbathum animæ sanctum d. i. Heilige Seelen-Ruhe, oder Kurtze Anweisung, wie eine Gott-liebende Seele in dieses Lebens und der Welt Unruhe sich in ihrem Gott und Heylande, Jesu Christo, beruhigen, und der unruhigen Welt entziehen solle. Cph. und Lpz. 1703.

Des ewigen Vatters Jesu Christi liebreiches Testament, zur Vorbereitung zum heiligen Abendmahle. Kph. 1704.

Bolling, Frederik Andersen, er f. i Norge, Søn af Anders Bolling. Efter at være bleven Student [i Univmatriklen. II. p. 318 findes en Fridericus Andreæ Rollingius, der 1664 blev Student fra Aarhus], var han i nogen Tid Huslærer for Generalmajor Jørgen Reichweins Søn Hans Henrich Reichwein. Derefter rejste han udenlands og lod sig 1669 i Amsterdam hverve som Adels-Burs at gaa til Ostindien. Der blev han 1671 Piqvenerer og siden Rordrager paa Batavia; senere rejste han til Kina og derfra tilbage til Batavia. Paa Hjemrejsen blev han 1673 tilligemed Skibet, han sejlede paa, opbragt af Englænderne. Efter sin Hjemkomst ernærede han sig som Sproglærer i Kbh. og blev 1678 kaldet til Sognepræst i Drangedal, hvor han † 1685.

Worm. I. p. 131. — Personalhist. Tidsskr. 4. R. III. p. 87.

Fuldkommen engelske Grammatica, som indholder en kort og nyttig Underviissning baade paa ræt at læse, saa og ræt at forstaae det engelske Sprog, tillige med et engelske Dictionarium ofver de Ord, som icke hafver nogen kiendelig affinitet enten med Latinen eller Dansken. Kbh. 1678. (Af dette Skrift findes Exemplarer med lidt forandret Titelblad).

Engelske Dictionarium, af hvilcket kand læris den Engelske Tale inholdendis de Ord, som icke hafver nogen kiendelig affinitet enten med Latinen eller Dansken. Kbh. 1678. (Er en Del med særskilt Titelblad af foregaaende Skrift).

Oost-Indiske Reise-bog, hvor udi befattis hans Reise til Oost-Indien saa vel og Eendel Platzers Beskrifvelse med en Andtall Hedningers Ceremonier, baade i deris Guds-Tieneste saa oc i deris Ecteskabs Begyndelse end og Negotierne med de regierendis itzige Hollandske Herrers Andkomst, Gage, Promotion og Politie udi Oost-Indien, diszligeste Hans Reise til Fæderne-Landen igien. Kbh. 1678. (ad calcem 1677). 4. [Uddrag heraf i O. Wolffs Journal. 1817. III. p. 97—127].

Kort og nyttig Underviissning om Passaet-Winden baade fra Fæderne-Landen til Java og fra Java til Fæderne-Landen foruden om den Vind Mousson udi Oost-Indien det er de igiennemtrængende Winde, saa vel som om den Naael-Parallellen liggendis under Compassens-Rose. Kbh. 1678. 4.

Boltz, Emanuel, var en protestantisk Silkevæver fra Ungarn, der paa Grund af sin Tro havde maattet forlade sit Fædreland og i Aaret 1733 opholdt sig i Kbh., hvor han udgav nedennævnte Skrift. Marcus Wøldike udtaler i sit Imprimatur, at det vel ikke indeholdt noget, der stred imod den rette Lære, men at det paa Grund af sine stærke Angreb og forskellige faktiske Urigtigheder dog hellere maatte lades utrykt. Forfatterens senere Skæbne er ukendt.

Gründliche Widerlegung auf des Pater Peikharts zu Wien gehaltene Controvers Predigt wider die Lutheraner und Reformirten zur wohlgemeynten Warnung an alle seine liebe evangel. Glaubens-Brüder, junge Handwercks-Gesellen, welche Arbeit suchen, und reisen müssen, dasz sie nicht in Papistische Länder sich begeben, auch nicht Dienste unter den Soldaten allda annehmen; weil von denen Papistischen Geistlichen, den Evangelischen wegen der Religion gar zu viel nachgestellet wird. Cph. 1733. 4.

Bonde, Anders Hansen, er f. 1638 i Hvedstrup, Søn af Sognepræst Hans Olufsen Bonde († 1658). Han blev Student 1661 fra Roskilde Skole, tog $^{15}/_{10}$ 1664 teol. Examen med Non og var i 1672 Huslærer hos Tyge Below paa Bjørnsholm. $^{17}/_{5}$ 1685 kaldtes han til Sognepræst i Taarup og Kvols i Viborg Stift. † $^{16}/_{3}$ 1686.

Wiberg. III. p. 292. — Univmatriklen. I. p. 304.

Danmarckis oc Norgis tvende Pillere, det er Tu herlige Dyder i et herligt Symbolo af Konning Christian den Femte saa ret, som de tu Onyx Stene paa den ypperste Præstis Lif-Kiortel i Guld indlagde Exod. 28. 9. seq. befattede oc paa H. K. M. Salvelsis Dag ved hellig Betænckning oprettede oc forebragte af en, som for H. K. M. Lif oc Lycksalighed altid til Gud Af Hiertet Beder. Kbh. 1671. 4. (Navnet findes ved Slutningen af Bogen).

Guds underlige oc synderlige dog velskickede oc ulastelige Oeconomi iblant Menniskene udi det megit tænckværdige Sprock Le Homme propose, Dieu dispose, Homo proponit, Deus disponit, som voris Arfve-Dronning Charlotta Amalia Sig iblant mange hellige oc herlige Sprock til et Symbolum udvalt hafver, indforfattet. Kbh. 1673. 4.

En ny Regne-Schole, hvor udi Discipelen kand være sin egen Scholemester, affdeelt i 7 Leiser og opladt først for 2, dernest for 3 og for 4 for deris Skyld paa saadan Maade, for disses i saadant Sprog, aff en Bonde. Kbh. 1678. 4. — Kbh. 1680. 4. (Navnet under Dedikationen).

Bonde, Jørgen, var Seminarist, blev Seminarielærer paa Brahetrolleborg og senere Møller der i Nærheden.

I Det fyenske patriotiske Selskabs Tidsskrivt. I. 1811. p. 89—104. En kort Beskrivelse over Baroniet Brahetrolleborg med Hensyn til dets Frembringelser og deres videre Forarbeidelse.

Bondesen, Arnold, skal være født i Kbh., hvor han siden ernærede sig som Regnelærer. Han levede endnu 1728, men hans Dødsaar kendes ikke.

Kbh.'s Huse og Indvaanere efter Branden 1728. 1906. p. 167.

Arithmetica aurea mercatoria. Eller: Dend gyldene Kiøbmands Reigning, hvilcken efter dend viitberømte Italianske Practique, med adskillige nyttige Exempler, alle Species arithmeticæ saaledis opliuser, at baade Ungdommen og andre deraf kand bekom̃e grundig Information og Underviisning. Efter Danmarcks Vægt og Maal indrettet. Kbh. (1695). — Kbh. 1725. — Kbh. 1733. — Paa nye oplagt og forbedret. Kbh. 1755. (jfr. Suhms Saml. I. 2. p. 98).

Deliciæ geometriæ compendiosæ, eller en kortbegreben Forlystelse udi Geometria og Maale-Konsten, saasom en af de nødvendigste Disciplinis mathematicis, afdeelt udi trende Parter: I. Trigonometria. II. Planimetria og III. Stereometria. Med et Tillæg af adskillige andre tienlige Exempler samme Scientz vedkommende. Disligeste en kort og nyttig Underretning om Visir-Kunsten, hvortil er lagt et geographiske Appendix. Kbh. 1704. (jfr. S. A. Christensen, Matematikens Udvikling. 1895. p. 19—20).

Bondesøn, Axel. Formodentlig et Pseudonym.

Om den jydske Proprietær-Feide, som begyndte i Aaret 1790, med indstrøede Betænkninger over Stridsskrivterne i Anl. af Sagen imellem Parterne Etatsr. Chr. Colbjørnsen og Kammerherre Chr. Frid. T. v. Lüttichau. Kbh. 1791. [Anm. i Iris. 1791. I. p. 348; Kritik og Antikr. 9. H. p. 244; jfr. Bibl. Dan. II. p. 995].

Den første Combat i Proprietærfeiden, begyndt den 4de April 1791 og endt den 7de samme, imellem Etatsr. og Generalprok. Chr. Colbjørnsen og Kammerherre C. F. T. v. Lüttichau, hvori den sidste tabde, med mere. Kbh. (1791). [Anm. i Iris og Hebe. 1791. II. p. 225; Kritik og Antikr. 10. H. p. 520].

Bondesen, Eskild, se: Erslew.

Bondorff, Peder, er f. $^{12}/_{8}$ (eller $^{18}/_{8}$) 1713, Søn af Erik Andersen, Forvalter paa Christianssæde paa Lolland, og Maren Pedersdatter. Han blev Student 1731 fra Nysted Skole, var Dekan paa Kommunitetet i 7 Aar og tog 1739 Baccalaurgraden. 1749 tog han teol. Examen med Non og blev $^{15}/_{11}$ s. A. personel Kapellan i Aaby og Bjergsted, 1761 residerende Kapellan ved Viborg Graabrødre Kirke og kaldtes $^{26}/_{3}$ 1762 til Sognepræst i Aaby og Bjergsted. † $^{16}/_{2}$ 1789.

Han ægtede Sophie Hedvig Kjerulff (f. 1722, døbt $^{14}/_{8}$, † $^{21}/_{12}$ 1808 i Nørre Sundby), Datter af nedennævnte Steen Kjerulff.

Wiberg. I. p. 13—14. — Univmatriklen. II. p. 529. 597. — C. Klitgaard, Kjærulfske Studier. 1914—18. p. 321.

Meditationes atmosphæricæ. Hauniæ. 1739. 4. [Resp. Jens Bartholin].

Diss. critica continens plerasque commentatorum conjecturas in illud Matth. IV. v. 8. Hafniæ. 1740. 4. [Resp. Jac. Hornemann].

Diss. philos. de ita dictis amore et odio naturalibus inter homines part. I—II. Hafniæ. 1742—43. 4. [Resp. I. Broder Brorson, II. Rud. Burrennæus Frick].

Bonfils, Antoine, fik 1729 Privilegium paa at anlægge et Kalkbrænderi paa Østerbro.

Hist. Meddel. om Kbh. IV. p. 508.

B. F. Belidor, Gründlicher Unterricht von der Beschaffenheit und Eigenschafften des Kalckes, Gypses und Mörtels in das Hochteutsche übersetzt auch mit einigen Anmerckungen vermehret. Kph. 1734. (Oversat af B. og Dusart; deres Navne under Fortalen).

Bonnevie, Andreas, se: Halvorsen.

Bonnus, Jacob, er f. i Ribe 1574, Søn af Raadmand Niels Bonnus. Han blev Student fra Ribe Skole og begav sig derefter udenlands, hvor han 1597 tog Magistergraden i Wittenberg (jfr. Bibl. Dan. III. p. 1012). S. A. vendte han tilbage og var muligvis Hører i Ribe, til han 1600 kaldtes til Sognepræst i Darum og Bramminge. Senere blev han tillige Provst. † $^{19}/_{3}$ 1649.

Han ægtede $^{6}/_{7}$ 1600 Anna Hegelund (f. $^{15}/_{10}$ 1583), Datter af nedennævnte Peder Hegelund.

Treschows Jubellærere. p. 285—86. — P. Terpager, Ripæ Cimbricæ. 1702. p. 601—2. — A. Thura, Idea hist. litt. Danorum. 1723. p. 356. — Wiberg. I. p. 268.

'Αναγραφὴ seu discursus historicus de Intaphernis uxoris voto, quod apud Herodotum lib. 3 extat, deque fraternæ charitatis suavitate, qua gentis prosapia, qua mentis indole vere conspicuis. U. St. [Wittebergæ?] o. A. 4. (jfr. Laur. Nielsen, Boghist. Studier. 1923. p. 121).

In sacrum nuptiale M. Matthæi Porsii, Rectoris Ripensis, cum virgine Anna Bagonia conjugium paciscentis. Hamburgi. 1592. 4.

Nepentehs Mag. Johanni Lagoni Ripensi, episcopo et canonico apud eosdem honoratissimo factum. Witebergæ. 1594. Fol.

Martis et artis confoederatio, Dn. Christiano Chrysagrio facta. Witebergæ. 1595. 4. (Trykt med et Digt af Nic. M. Bacchendorph).

'Ανάλυσις historica vaticinii, Firmiani Lactantii de imperio occidentali in Orientem transferendo. Carmine contexta. Witebergæ. 1596. 4.

Propempticon juvenibus DD. Gundæo et Tychoni fratribus, Dn. Johannis Lange, Domini de Kiergaard etc., filiis, Witeberga Gryphiswaldiam abeuntibus. Witebegæ. 1596. 4.

Bonsach, Gerhard Jochumsen, er f. $^{14}/_{9}$ 1653 i Odense, Søn af Feltskær Jochum Bonsach og Cathrine Harders. Han blev 1673 Student fra Odense Gymnasium, tog $^{6}/_{6}$ 1676 Baccalaurgraden og blev 1678 Dekanus og 1681 Viceprovst paa Regensen. $^{17}/_{6}$ 1680 tog han Magistergraden, blev 1682 Rektor i Slangerup, 1685 i Holbæk og kaldtes $^{8}/_{2}$ 1687 til Sognepræst i Karlslunde og Karlstrup. 1696 blev han Sognepræst ved Domkirken i Trondhjem og Stiftsprovst. 1727 nedlagde han sit Embede. † $^{29}/_{9}$ 1728.

Han ægtede 1. $^{3}/_{5}$ 1688 Maren Bagge, f. Aagaard († 1689), Enke efter hans Formand i Karlslunde Lars Bagge († 1687), Datter af Sognepræst i Ørum, Viskum og Veirum Anders Aagaard (f. $^{24}/_{3}$ 1609, † $^{8}/_{6}$ 1661). 2. Hans 2. Hustrus Navn kendes ikke. 3. 1701 Sidsel Hornemann (f. $^{6}/_{7}$ 1679, † $^{9}/_{10}$ 1758), Datter af Købmand i Trondhjem Henrik Hornemann og Anna Tønder.

$^{23}/_{1}$ 1719 skænkede han et Legat paa 200 Rdlr. til Odense Latinskole og 1721 en Klokke til Trondhjems Domkirke.

Hofmans Fund. V. p. 89 (Odense Skoleprogram. 1850. p. 10). — Erlandsen, Geistligheden i Trondhjems Stift. p. 43—44. — Roskilde Skoleprogram. 1870. p. 14—15. — Univmatriklen. II. p. 38. 70. 100.

Examen apparatus hostilis a Mag. Henr. Kipping in institutionibus suis logicis contra logicam Aristotelicam instructi. Hafniæ. 1676. 4. [Resp. Torchill. Jani Horsenius].

Colloqvium philologicum de ἀνθρωποπαθείᾳ an locum habeat in lingua sancta cum Cl. Samuele Bohlio institutum. Hafniæ. 1679. 4. [Resp. Joh. Nic. Lund].

Deliqvium metaphysicæ vel tentata demonstratio nullam dari metaphysicam. Hafniæ. 1659 [ɔ: 1679]. 4. [Resp. Nic. Joh. Leth].

Disp. metaphysica. Hafniæ. u. A. (mellem 1680 og 1682). 4. [Resp. Georg. Castanæus].

Defensio sententiæ Chr. Noldii de oppositione membrorum in distinctionibus adversus J. F. Engelmann. Hafniæ. u. A. (1682). 4. [Resp. Joh. Bartholini Holst].

Cultus Phoebi in luctu, in funere Johannis Baggeri, Consiliarii consistorii Regii Selandiæ Episcopi. Hafniæ. (1693). 4.

Dend Retfærdiges beklagede Afgang, sampt hans fredelige Forsamling og Indgang i sit Sove-Kammer, ved en kort Forklaring over det trøstelige Sprog, Esaiæ 56. v. 13 udi Sl. Johan Mølmand, Negotiant i Trundhiem hans Liigbegiængelse A° 1707 22. Aug. fremsat. Kbh. 1708. 4.

Helligdommens oplukte Forheng for Guds Børns Haab og Indgang. Af Ebræer VI. 18. 19. 20 udi en Liig-Prædiken over Elisabeth Hans-Datter, Holger Birches, vel-meriterede Forstandere til Trundhiems Hospital, Hans forrige kiere Hustru 1714 d. 15. Oct. forestillet. Kbh. 4.

Han efterlod i Haandskrift en Forklaring over Davids Psalmer; den blev sendt ned til Kbh. for at trykkes, men den udkom ikke. (jfr. Theol. Tidsskr. f. d. evang.-luth. Kirke. Ny R. VII. 1880. p. 44).

Bonsach, Henrik Jochumsen, Broder til den foregaaende, er f. i Odense, blev 1673 Student fra Gymnasiet smstd., blev Skibskirurg i det ostindiske Kompagnis Tjeneste, tog $^{18}/_{8}$ 1685 den medicinske Doktorgrad i Rinteln, blev $^{17}/_{8}$ 1687 Provinsialmedicus i Fyn og Apoteker i Assens og allerede $^{25}/_{10}$ s. A. Bergmedicus i Kongsberg. $^{19}/_{7}$ 1690 blev han Generalstabsmedicus i Kristiania, og $^{7}/_{12}$ 1708 blev det overdraget ham at examinere kirurgiske Kandidater i Norge. I Slutningen af 1709 sendtes han som kgl. Kommissarius til Trankebar, hvor han † $^{17}/_{8}$ 1711.

Han var 2 Gange gift; den første Hustrus Navn kendes ikke; 1695 ægtede han Mette Reersdatter, der efter hans Død blev gift med Sognepræst Jonas Smidt i Trankebar.

Herholdt & Mansa, Saml. til den danske Medicinalhist. I. 1833—35. p. 344. — Ingerslev, Danm. Læger og Lægev. II. p. 179. 211. — Carøe, Den d. Lægest. Dokt. og Licent. p. 15—16. — Norsk Tidsskr. f. Genealogi, Personalhist. etc. I. 1910. p. 368. — Univmatriklen. II. p. 39.

Εμφραξιολογια sive diss. inaug. medica de obstructionibus. Rintelii. 1685. 4. [Præs. Joh. Gerardus Winther].

v. Bonstetten, Karl Victor, er f. 1745 i Bern. 1779 blev han Landfoged i Saanen, 1787 i Nyon. Han flygtede 1796 for Revolutionen og begav sig først til Italien og senere til Danmark, hvor han opholdt sig i Aarene 1798—1801. 1802 vendte han tilbage til sit Fædreland og bosatte sig i Genève. † 1832.

Han ægtede 1776 Marie v. Wattenwyl, Datter af Gabriel Wattenwyl til Trévelien.

Morell, V. v. Bonstetten. 1861. — C. Steinlen, V. de Bonstetten. 1860. — Freiherrl. Taschenbuch. 1894. p. 82 ff. — Selmer, Necrol. Saml. I. 1849. p. 273. — Wegener, Abrahamstrup. 1855—56. II. p. 239. — Bobé, Efterl. Papirer fra d. Reventl. Kreds. IV. p. 321—22; V. p. 219—20.

Her anføres kun de Skrifter, der udkom under hans Ophold i Danmark.

Schriften. [1.]—4. Theil. Kph. 1799—1801. (Ogsaa med T. Neue Schriften). [Anm. i L. Eft. 1800. p. 563. 660].

I Jac. Neumann, Danskes Reiseiagttagelser. I. 1799. p. 254—61. II. p. 193—281. Iagttagelser paa en Reise giennem den nordostlige Deel af Sjælland over til Skaane. En Ven helligede. (Anonym). Den første Del er oversat i Wielands neuer teutscher Merkur. I. 1799. p. 74—82: Bemerkungen auf einer Reise durch Seeland und die Küsten von Schonen, an Joh. Müller.

I Iris og Hebe. 1800. I. p. 134—48. Sammenligning imellem de gamle Romeres Havekonst og vore moderne Havesystemer. Oversat.

Boppenhausen, Jacob Wilhelm, f. c. 1727, var Boghandler og Bogbinder ved det kgl. Bibliotek. 1755 overtog han en Guld- og Metalslager Fabrik. † 7/2 1789.

Nyrop, Bidrag til d. danske Boghandels Hist. I. p. 282. — Skand. Bogtrykker-Tidende. IV. 1873. p. 58—59. — Nord. Boghandlertidende. 42. Aarg. 1908. p. 318—19. — Luxdorphs Dagbøger, v. Nystrøm. I. 1915 ff. p. 184.

Fuldstændig Underretning om den Kgl. Danske Enevolds Regierings Begyndelse og Fuldkommenhed, som Gud nu udi et Hundrede Aar har holdt sin Haand over. Uddragen af Holbergs Dannemarkes Riges Historie. Kbh. 1760. — Kbh. 1760. 4. (Samme Bog trykt paa større Papir). (Navnet under Fortalen).

Vollständige Nachricht von dem Ursprung und Vollziehung der Kön. Dänischen Selbstherrschaft, die nunmehro ein ganzes Jahrhundert fortgepflanzet worden. Aus der Dänischen Reichs-Historie Holbergs gezogen. Kph. 1760. (Navnet under Fortalen).

Boramisius, Martin, var en Tysker fra Meissen, der 1651 opholdt sig i Danmark og udgav nedennævnte Skrift.

Pro susceptis tranquillandæ Germaniæ feliciterque superatis laboribus. Panegyris. Soræ. 1651.

v. Borck, Adrian Heinrich, var udgaaet af en pommersk Adelsslægt. 1760 blev han med Titel af Gehejme-Legationsraad ansat som preussisk Minister i Kbh. Her indlod han sig paa forskellige politiske Intriger, der bl. a. gik ud paa at styrte den ældre Bernstorff. Christian VII, der først havde været ham meget bevaagen, maatte 1767 gennem den russiske Kejserinde anmode Frederik II om at kalde ham tilbage, hvilket denne dog allerede havde gjort Skridt til. 1788 blev han som extraordinær Gesandt sendt til Danmark og derfra til Sverrig. Han † i Stockholm som preussisk Minister 15/1 1791.

Lydia Wahlström, Sveriges förhållande till Danmark 1788—89. 1898. p. 97 ff.

Ode sur le changement de règne en Dannemarc, le 14 Janv. 1766. Cph. Fol. (Anonym). (jfr. L. Bobé, Efterl. Papirer fra den Reventlowske Kreds. VI. p. 91).

Ode bei Gelegenheit des Thronwechsels in Dännemark 1766. Uebersetzt nach einem Französischen Original. Kph. 1766. 4. (Anonym). [Anm. i Lorcks Dän. Journal. I. p. 298].

I Oederiana [ved J. F. Camerer]. 1792. p. 225—63. Memoire des preuszischen Ministers an den König Christian VII, übergeben im Jahr 1766 oder 1767.

Borch, Ancher, er f. $^{7}/_{1}$ 1702 i Fredericia, Søn af nedennævnte Sognepræst til Trinitatis Kirke Christen Borch og dennes 2. Hustru Anna Margrethe Anchersen. Han blev Student 1719 fra Sorø Skole, var 1722—27 Alumnus paa Borchs Kollegium, tog $^{14}/_{6}$ 1723 teol. Examen med Laud. og blev 1729 Hører ved Vor Frue Skole. $^{9}/_{1}$ 1733 kaldtes han til Sognepræst i Fanefjord paa Møn og forflyttedes $^{25}/_{11}$ 1757 til Vordingborg, hvor han † $^{18}/_{2}$ 1762.

Han ægtede $^{8}/_{7}$ 1733 Drude Margrethe Dorscheus, f. Høyer († $^{20}/_{2}$ 1784), Enke efter residerende Kapellan ved Trinitatis Kirke i Kbh. Christian Dorscheus (f. 1698, † 1730) og Datter af Raadmand i Kbh. Kommerceraad Herman Høyer († $^{14}/_{10}$ 1725).

J. Paludan, Møens Beskr. I. 1822. p. 510—11. — Metropolitanskolens Progr. 1873. p. 124—25. — Danske Saml. IV. p. 77—78. — Borchs Kollegiums Festskr. 1889. p. 149. — Kirkehist. Saml. 4. R. V. p. 706 ff; VI. p. 286—93. — Personalh. Tidsskr. III. p. 323—26. — Univmatriklen. II. p. 425.

Diss. de quatuorviris Prov. XXX. v. 1. Hafniæ. 1723. 4. [Resp. Laur. Smith].

De Nicolaitis in catalogum hæreticorum restituendis. Diss. 1—3. Hauniæ. 1725—26. 4. [Resp. I—II. Claud. Clauson, III. Joh. Sidelmann].

Borch, Ancher Laugesen, er f. $^{9}/_{11}$ 1717 i Bork i Ribe Stift, Søn af Sognepræst Lauge Pedersen (f. $^{22}/_{8}$ 1689, † $^{10}/_{5}$ 1775) og Anna Sørensdatter. Han blev Student fra Ribe 1736, tog 1737 Baccalaurgraden, var Alumnus paa Borchs Kollegium 1739—41, tog teol. Examen $^{12}/_{7}$ 1740 med Non og kaldtes $^{4}/_{9}$ 1744 til Sognepræst i Ringgive, Gadbjerg og Lindballe i Ribe Stift. † $^{15}/_{9}$ 1795.

Han ægtede $^{18}/_{1}$ 1748 Sophie Charlotte Grundahl (f. 1726, † $^{29}/_{8}$ 1790).

Wiberg. II. p. 618—19. — Borchs Kollegiums Festskrift. 1889. p. 168. — Univmatriklen. II. p. 571. 580.

Hominem sua natura esse animal sociale monstrat diss. I—III. Hafniæ. 1739—40. 4. [Resp. I. Petr. Borch, II—III. Joh. Schack Kraglund].

Particula philosophiæ gentilium circa mortem violentam. Hafniæ. 1739. 4. [Resp. Sever. Jani Broge].

Borch, Anders, er f. c. 1740, muligvis Søn af Sognepræst Sundals Præstegjæld Peder Borch og Broder til nedennævnte Caspar Abraham Borch. Han blev 1760 Student fra Kristiania

Skole og tog 1765 Baccalaurgraden. 1765—70 var han Alumnus paa Borchs Kollegium og studerede Teologi. Muligvis er han død kort efter.

Borchs Kollegiums Festskrift. 1889. p. 170. — Personalh. Tidsskr. 3. R. II. p. 142. (mon den her anførte). — Univmatriklen. III. p. 201. 260.

Diss. theol.-biblica de serpente Protoplastorum seductore. Hafniæ. 1765. 4. [Resp. Jac. Edv. Colbjørnsen].

Nexus inter resurrectionem Christi et nostram ex 1. Cor. 15. 13. Hafniæ. 1766. 4. [Resp. Casp. Abrah. Borch].

Verus verborum 1. Petr. 3., 18—19 sensus diss. Hauniæ. 1767. 4. (ufuldendt). [Resp. Sev. Monrad].

De Christo melioris foederis sponsore ex Ebr. VII. 20. 21. 22. diss. Hafniæ. 1768. 4. [Resp. Sev. Monrad].

Meletemata ad locum Act. XV. 29. Hauniæ. 1769. 4. [Resp. Frid. Chr. Oth. Hammer].

Borch, Anders Jensen, er f. $^{4}/_{5}$ 1667 i Elverum, Søn af Sognepræst Jens Alexandersen Borch og Maren Andersdatter Opdal, der 1671 ægtede Eftermanden i Kaldet Christopher Hammer. Han blev Student 1685, e privata institutione, var en kort Tid Huslærer i Odense hos Jac. Bircherod og blev derefter personel Kapellan hos Slotspræst Lars Ibsen Qvislin paa Akershus. Denne Stilling beklædte han i 16 Aar og kaldtes $^{14}/_{9}$ 1700 efter Qvislins Død til hans Eftermand. † $^{27}/_{12}$ 1733.

Han ægtede 1700 Anna Maria Qvislin (f. $^{15}/_{1}$ 1669, † $^{28}/_{7}$ 1740), Datter af nedennævnte Lars Ibsen Qvislin.

D. Thrap i Biograf. Lex. II. p. 498. — Personalhist. Tidsskr. V. p. 214. — W. Lassen, M. J. Medelfarts agn. Descendenter. Kria. 1901. p. 133—34. — Univmatriklen. II. p. 141.

Han udgav: Det bibelske Sange-Chor, af alle det Gamle og Ny Testamentes Capitler, hvert i et Vers forfattet, begynt af Joh. Hegerman. Kbh. 1709. — [Anden Gang til Trykken bekostet af Jørg. Friderichsen Bruun. Kbh. 1743. — 3. Oplag. Kbh. 1790. — Fierde Gang til Trykken bekostet. Kbh. 1798].

[Jonas Ramus], Det gamle og hedenske Norge, oversat i vort ædele Danske Tungemaal af det Latinske Sprog. Kbh. 1711. 4.

Borch, Anders Iversen, er f. $^{4}/_{1}$ 1664 paa Gjermundsnes i Veø Præstegjæld, Søn af Foged Ivar Andersen (f. 1630, † $^{23}/_{1}$ 1683) og Anna Munthe (f. 1639, † $^{28}/_{4}$ 1688). Han blev 1681 Student fra Trondhjem, tog 1682 Baccalaurgraden og blev kort efter Amanuensis hos Oluf Borch, der »forærede ham sit Navn til

Amindelse«. $^{21}/_{5}$ 1687 blev han Vicerektor i Trondhjem med Succession i Rektoratet, som han overtog $^{2}/_{5}$ 1693. $^{28}/_{6}$ 1688 tog han Magistergraden. 1708 brændte den 6 Aar i Forvejen nyopførte Skolebygning, og dette siges at have bevirket hans tidlige Død $^{23}/_{7}$ 1709. Foruden Sprogstudier gav han sig ogsaa af med Botanik.

Han ægtede 1691 Barbara Simonsdatter Hoff, Datter af Lektor ved Trondhjems Skole Simon Hoff (f. 1634, † $^{2}/_{10}$ 1708) og dennes 1. Hustru Karen Schielderup.

D. Thrap i Biograf. Lex. II. p. 498—99. — Giessing. II. 2. p. 203. 261—62. — Suhms saml. Skr. VII. p. 37—38. — Vidsk. Selsk. Skr. X. p. 405. — Norske Vidsk. Selsk. Skr. i d. 19. Aarh. IV. Trondhjem. 1846. p. 260—61. — Trondhjems Skoleprogr. 1855. p. 12. — Daae, Trondhjems Stifts geistl. Hist. 1863. p. 134. — H. Munthe, Familien Munthe. Kria. 1883—88. p. 182—83; 638—39. — Personalh. Tidsskr. II. p. 90. — A. E. Erichsen, Trondhjem Katedralskoles Hist. 1911. p. 60—69. — Univmatriklen. II. p. 109. 113. 159.

*De nomine Jehova og De cursu studiorum. [De nævnes uden Aarstal og Sted bl. hans Skrifter].

Diss. philologica de punctorum Hebræorum antiqvitate v. cl. Isaaco Vossio opposita. Hafniæ. 1682. 4. [Resp. Truno Claudii]. (Den er udg. under hans oprindelige Navn Andr. Ivarides).

Diss. de Romæ urbis primordio et ambitu, ad usque Cæsaris Aureliani ævum. Hafniæ. 1686. 4.

Appendix ad curas posteriores recognitas viri cl. Cph. Cellarii. Hafniæ. 1687. Den udkom siden u. T. A. B., Observationes singulares circa latinam linguam, ex classicis et aliis probatissimis autoribus collectæ et ad uberiorem indaginem propositæ. Francofurti. 1694. [Worm og efter ham Nyerup anfører, dog vistnok urigtigt, en Udg. smstds. 1692].

Appendix ad curas posteriores recognitas v. cl. Cph. Cellarii. Hafniæ. 1687, post novo titulo insignita A. B. Observationes singulares circa latinam linguam. Francofurti. 1694. Accedit Cph. Cellarii Discussio et examen hujus appendicis et observationum. Jenæ. 1718. — Jenæ. 1732. [British Museums Katalog anfører Udgaver af Discussio. Jenæ. 1695 og 1700]. (jfr. A. E. Erichsen, Trondhjem Katedralskoles Hist. p. 68).

De Persico imperio et recta numerandarum LXX Danielis hebdoma dum ratione. Hafniæ. 1688. [Oversat paa Tysk i S. J. Baumgarten, Samm-lung von Erlaüterungsschriften und Zusätzen zur allg. Welthist. I. 1747. p. 127—60].

Han udgav med Noter: H. G. Masii schediasma historico-philologicum de diis Obotritis seu idolis Mecklenburgensium. Hafniæ. 1688. og H. G. Masii antiqvitatum Mecklenburgensium schediasma historico-philologicum. Hauniæ. 1691. — Lubecæ. 1700.

Vindiciæ latinitatis purioris, quibus plurima a multis hactenus damnata vindicantur, et, allatis 2420 vocabulis tantummodo, ad literas P. R.

et S. pertinentibus, ingentes latinorum lexicorum etiam recentiorum, quæ pro absolutissimis venditant, defectus ostenduntur. Hauniæ. 1706. (Iflg. Worm. I. p. 515 er den til Dels samlet af nedennævnte Joachim Irgens's Collectanea, som han havde til Laans). [Herimod udgav Chr. Cellarius, Judicium de vindiciis latinæ linguæ Borrichianis. Jena. 1707].

Han arbejdede i sine sidste Aar paa et latinsk Lexikon, ved hvilket han benyttede den senere Biskop Eiler Hagerup som Medarbejder. Det udkom ikke. (jfr. Suhms saml. Skrifter. VII. p. 38; Cat. Bibl. Thott. VII. p. 309).

Ved Forvexling med ovenfor nævnte Anders Jensen Borch har man tillagt ham Oversættelsen af J. Ramus, Hedenske Norge. Kbh. 1711. (jfr. Giessing. II. 2. p. 262).

Borch, Caspar Abraham, er f. $^{6}/_{10}$ 1746 i Sundals Præstegjæld, Søn af Sognepræst Peder Borch (f. 1692, † $^{16}/_{1}$ 1751) og dennes 2. Hustru Karen Schjelderup (f. 1712, † $^{31}/_{7}$ 1780). 1764 blev han Student fra Trondhjem Skole, tog 1765 filosofisk Examen og 1769 teol. Examen med Laud. S. A. kom han til Sorø Akademi som Hovmester for Thomas Blixenschiold Schøller og, da denne døde Aaret efter, tog Professor Andreas Schytte ham til sig. 1772 blev han Huslærer hos Kgl. Forvalter i Odsherred, Kammerraad Hansen, men s. A. antoges han som Repetent ved Sorø Akademi. 1773 blev han konstitueret til at holde offentlige Forelæsninger for G. Schøning, og 1775 blev han hans Efterfølger som Professor eloqventiæ et historiarum ved Akademiet. † $^{20}/_{4}$ 1805.

Hans Bogsamling (trykt Fortegnelse) bortsolgtes ved Auktion i Sorø $^{2}/_{8}$ 1805.

Han ægtede $^{12}/_{2}$ 1778 Anna Margrethe Rosenstand-Goiske (f. $^{15}/_{8}$ 1761, † $^{1}/_{6}$ 1850), Datter af nedennævnte Peder Rosenstand-Goiske.

Chr. Bruun i Biograf. Lex. II. p. 499. — Worm. III. p. 97—99. — Erlandsen, Geistligh. i Trondhjems St. p. 432. — Slægten Paludan-Müller. 1895. p. 18. — Univmatriklen. III. p. 245. 260.

Meditationes de studio theologico. Hafniæ. 1767. 4. [Resp. Arn. Nic. Aasheim].

Programma in festum natalitiorum Christiani VII 1774 celebrandum. Soræ. 4. (Anonym).

Computationes altitudinum solis constructioni horologii solaris cylindrici per Daniam atque Norvegiam inservientes. Soræ. 1775. 4. [Anm. i Krit. Journal. 1776. p. 151 (af J. M. Geuss)].

Programma (de horologiis solariis et altitudine solis) in festum natale Christiani VII celebrandum. Soræ. 1775. 4. (Samme Bog som frgd.).

Noget om Academiet i Sorøe. Indbydelses-Skrift i Anl. af vor allern. Konges, Christian den Syvendes, 41de Fødselsdag. Sorøe. 1789. 4. [Anm. i L. Eft. 1789. p. 97].

Om en Opsynsmands Nødvendighed og Egenskaber ved en Høiskole i Almindelighed og ved den Sorøeske i Særdeleshed. Indbydelses-Skrift til Christian den Syvendes Fødselsfest. Sorøe. 1794. 4. [Anm. i Kritik og Antikr. 15. H. p. 1; Iris. 1794. I. p. 202; L. Eft. 1794. p. 746].

Anviisning, hvorledes ved Regning kan findes et Latinsk Hexameter, som bliver et passende Svar paa et i Dansk eller andet Sprog fremsat Spørgsmaal. Af et Latinsk Haandskrift oversat m. v. Indbydelses-Skrift i Anl. af Christian den Syvendes Fødselsdag. Sorøe. 1803. 4. [Anm. i L. Eft. 1803. p. 465 (af Th. Aabye)].

I: Over Kammer-Junker Frid. Wolf Carl v. Reitzenstein. Sorø. 1778. 4. p. 21—36 findes hans Tale trykt.

I L. Eft. 1796. p. 240 fandtes et Angreb paa Professorerne ved Sorø Akademi; herpaa svarede Borch p. 267—71, og Nyerup knyttede nogle Bemærkninger dertil (p. 271—72). Paa disse gav Borch p. 317—20 et Gensvar.

Borch, Christen, er f. 1709; han blev 1729 Student fra Odense Skole, studerede Teologi og var 1732—36 Alumnus paa Borchs Kollegium. Han skal siden, iflg. en Notits af Luxdorph i kgl. Bibl. Exemplar af Borchs Disp. de lapide Manali, være rejst udenlands og paa denne Udenlandsrejse gaaet over til Katolicismen.

Univmatriklen. II. p. 511. — Borchs Kollegiums Festskrift. 1889. p. 168.

De lapide Manali. Hafniæ. 1732. 4. [Resp. Joh. Petr. Hartvigsen].

Theses. Hauniæ. 1733. 4. [Resp. Rud. Bølk].

De fontibus arenosis diss. Hafniæ. 1733. 4. [Resp. Joh. Wille].

Theses. Hafniæ. 1734. 4. [Resp. Simon Bloch].

De utilitate scientiarum earumque ignorantiæ damno in theologia. Hauniæ. 1734. 4. [Resp. Nic. Fursmann].

De utilitate philologiæ in theologia. Hafniæ. 1735. 4. [Resp. Frid. Ludov. Lemvigh].

Borch, Christen Sørensen, er f. 1654 i Bork Præstegaard, Søn af Sognepræst Søren Christensen Borris (f. 1618, † 1659) og Maren Jonsdatter Brøndum. Han blev sat i Ringkøbing og derefter i Kolding Skole, fra hvilken sidste han 1670 blev Student. I nogle Aar derefter var han Huslærer, først i Kbh. og siden i Roskilde, sidstnævnte Sted hos nedenanførte Sognepræst Christen Lodberg. 1681—85 var han Amanuensis hos Lodberg, der var bleven Biskop i Ribe Stift. $^{17}/_{1}$ 1685 kaldtes han til Sognepræst ved

Trinitatis Kirke i Fredericia og tog 1686 Magistergraden. † $^{24}/_{12}$ 1717.

Han ægtede 1. $^{26}/_{8}$ 1685 Johanne Sørensdatter († $^{9}/_{11}$ 1694), Datter af Amtsforvalter i Vordingborg Søren Sørensen. 2. $^{26}/_{9}$ 1695 Anna Margrethe Anchersen (f. 1677, † 1744), Datter af ovennævnte Biskop Ancher Anchersen.

Universitetets Ligprogram. 1718. Fol. — Worm. III. p. 99—100. — Wiberg. I. p. 384—85. — P. B. Grandjean, Tillæg til Medd. om Thygine Graae, f. Lunds Forfædre. 1918. p. 15—19. — Univmatriklen. II. p. 144.

*Leich-Predigt über Andr. Casimir Thadæus von der Wengen Lambsdorf. (Oversat paa tysk af Hans Foss). Kph. 1701. 4.

Borch, Claus, er f. c. 1734, formodentlig Søn af Skoleholder i Hellested, senere Degn i Ulbjerg Claus Borch og Abel Cathrine Holm. Han blev 1755 Student fra Viborg Skole, tog 1756 Baccalaurgraden og studerede Teologi og var 1760—65 Alumnus og en Del af Tiden Inspektør paa Borchs Kollegium.

Borchs Kollegiums Festskrift. 1889. p. 170. — P. G. K. Borch, Stmtvl. over den jydske Slægt Borch. 1905. p. 17 (Stmtvl.). — Univmatriklen. III. p. 149. 156.

De cruce Salvatoris nostri Jesu Christi, in veteri Testamento vaticiniis prædicta et typis adumbrata diss. philol.-biblica. Part. I—II. Hauniæ. 1761—62. 4. (ufuldendt). [Resp. I. Janus Chr. Kaalund, II. Janus Rosenstand-Goische].

Borch, Claus Olsen, er f. i Nørre Bork, Søn af Sognepræst Ole Clausen († 1647) (jfr. Saml. til jydsk Hist. og Topografi. 2. R. II. p. 208—13) og Margrethe Lauridsdatter. Han blev 1634 Student fra Ribe Skole og tog $^{1}/_{6}$ 1641 Magistergraden. Senere blev han Rektor ved Christiansstad Skole i Skaane, og $^{28}/_{12}$ 1645 kaldtes han til Sognepræst til Ingelstorp og Walleberga. † 1652.

Han ægtede $^{14}/_{6}$ 1646 Katrina Petreæ, Datter af Raadmand Petrus Magni i Christiansstad.

Han er formodentlig identisk med den Claus Olsen Borch, der 1640 opholdt sig i Franeker. [jfr. dog Univmatriklen. I. p. 114].

Cawallin, Lunds st. herdaminne. IV. p. 93—94. — Bibl. Dan. III. p. 1013. — P. G. K. Borch, Stmtvl. over den jydske Slægt Borch. 1905. p. 6. — Rietz, Skånska skolväsendet. 1848. p. 505—6. — Personalh. Tidsskr. IV. p. 56. — Univmatriklen. I. p. 121. 167.

De una et individua trium in divinitate personarum essentia, a philosophicis aliquot Adami Goslavii Sociniani, contra B. Keckermannum, argumentis vindicata. Disp. I. Franeker. 1640. 4. [Præs. Arnold. Verhel — formodentlig Forf.].

Han skal have forfattet endel latinske Digte, der nød stort Ry i Samtiden.

Borch, Ebbe, er f. $^{18}/_{2}$ 1773 i Roskilde, Søn af Købmand Anders Borch (f. $^{13}/_{7}$ 1721, † $^{22}/_{12}$ 1793) og dennes 2. Hustru Karen Margrethe Fugl (f. $^{6}/_{1}$ 1736, † $^{22}/_{7}$ 1819). Han blev Student 1794 fra Roskilde Skole og † ugift $^{21}/_{12}$ 1840.

Hundrup, Stmtvl. over 4 Roeskildske Familier. 2. Udg. 1888. p. 4. — Berlingske Tidende. 1840. Nr. 302.

I Politisk og physisk Magazin. 1801. II. p. 546—51. Billedhugger Houdon, oversat af Schubarts englische Blätter.

I Iris og Hebe. 1807. III. p. 157—61. Sammenligning mellem Margrethe af Valois, Henrik IV^{des} Gemahlinde, og Marie af Stuart, fra Jünger oversat. — p. 189—92. Anekdoter. — IV. p. 228—37. Et Brev fra Marie Stuart til Dronning Elisabeth, fra Jünger oversat. — 1808. II. p. 82—86. Erindringer.

Borch, Even Moe, er f. $^{4}/_{8}$ 1753 i Jevnager, Søn af Abraham Borch og Karen Balche. Han blev 1773 Student fra Christiania Skole, tog 1774 filosofisk og 1779 teol. Examen med Haud. $^{29}/_{12}$ 1779 blev han personel Kapellan til Hammerø. † ugift $^{18}/_{7}$ 1780.

Erlandsen, Efterretn. om Geistligh. i Tromsø Stift. p. 101 – 2. — Univmatriklen. III. p. 320.

De Virkninger Christi Kundskabs Ypperlighed bør frembringe hos Mennesker. Forestillet i en Dimiss-Prædiken, over Joh. 6. Cap. 68. v., holden den 4de April 1779 i Trinitatis Kirke i Kjøbenhavn. Tronhiem. 1780. (jfr. Hj. Pettersen, Bibl. Norvegica. I. p. 39).

Borch, Hans Alexandersen (Brejer), f. $^{18}/_{6}$ 1697 i Akerø, Søn af Sognepræst og Provst Alexander Jensen Borch (f. $^{10}/_{11}$ 1668, † $^{15}/_{6}$ 1725) og Karen Hansdatter Brejer (f. $^{9}/_{12}$ 1659), der var Enke efter personel Kapellan i Akerø Claus Pedersen Lund (f. $^{24}/_{12}$ 1658, † $^{11}/_{5}$ 1692). Han blev 1713 Student e privata informatione, tog $^{19}/_{11}$ 1719 teol. Examen med Laud. og blev $^{3}/_{8}$ 1722 Kapellan pro loco hos sin Fader i Akerø. Under et senere Ophold i Kbh., hvor han søgte om Forfremmelse, blev han 1726 Skibspræst, og siden opholdt han sig paa Amager, hvor han assisterede Præsten Jakob Hummer ved at holde Gudstjeneste paa hollandsk. 1729 blev han residerende Kapellan ved Vor Frelsers Kirke i Kristiania og 1743 norsk Feltprovst. 1756 afstod han Kaldet som Kapellan og fik Titel af Professor theologiæ exstraordinarius. † $^{23}/_{12}$ 1765.

Han ægtede $^{14}/_{10}$ 1730 Henrikke Justine Arctander (f. 1714 (døbt $^{9}/_{5}$), † 1787), Datter af Købmand i Viborg Niels Justsøn Arctander (f. 1684, † 1723) og Sofie Dorothea Møinichen (f. $^{10}/_{1}$ 1687, † $^{22}/_{3}$ 1775).

Erlandsen, Geistligheden i Trondhjems St. p. 484. — Stmtvl. over Slægten Bernhoft. 1885. p. 140. — Stmtvl. over Familien Breder. 1876. p. 132. — Univ-matriklen. II. p. 375.

Apostoliske Sende-Brev til det Kgl. Danske Orlogs-Skib, som opførte Kong Friderik den Femte fra Flastrand udi Jylland d. 25de Maji 1749 til Laurvigs Grevskab udi Norge d. 28de Maji. Christiania d. 24. Julii 1749. 4.

Til en velsignet Udgang af Aar 1749 og en lyksalig Indgang til Aar 1750 bliver Kong Frederik den Femte lykønsket af H. B. Christiania. d. 20. Decbr. 1749. Kbh. 4. (Anonym).

Beskrivelse over de tvende Ære-Porter, som bleve oprettede udi Christiania for Kong Friderich den Femte, da Hand 1749 glædede Staden med Hans Høi-Kongelige Nærværelse. Forfattet av H. B. Christiania 31. Dec. 1750. 4. (jfr. Hj. Pettersen, Bibl. Norvegica. I. p. 39).

At Verdens Løn er ondt for godt, Skam og Skade, Had og Spot, andre hielpe, selv sig stelpe, andre glæde, selv at græde, kand beviises og oplyses av følgende gamle Historie, fornyet og forøget fremstillet. Christiania. 1751. 4.

Grav-Skrifter over endeel av-døde Venner av adskillige Kiøn, Stand og Vilkor, som Tiid efter anden, i Herren, ere hensovede, inden og uden denne Menighed, efter Forlangende tilforn optegnede og nu ved Trykken udgivne. Christiania. (1751). 4. (jfr. Hj. Pettersen, Bibl. Norvegica. I. p. 555—56).

J. Hall, Udvælgte gudelige og sædelige Overvejelser og hellige Betraktninger. Oversatte av Engelsk paa Hollandsk av N. N. Av Hollandsk paa Dansk. Kbh. 1755. (Den udkom først 1756). [Anm. i Lillies l. Eft. 1756. p. 348].

Arthur Warwik, Opløste Betænkninger og for-betænkte Opløsninger. Oversatte av det Engelske paa det Hollandske Sprog ved Cornelius à Diemerbroek, atter av det Hollandske Sprog paa vort danske Tungemaal. Kbh. 1755. [Anm. i Lillies l. Eft. 1756. p. 494].

de la Montagne, Kristelige Tanker om Vore skyldige Pligter imod Gud, imod vor Næste og imod os selv. Oversatte av Fransk paa Hollandsk av W. Beyer. Fra Hollandsk paa Dansk. Kbh. 1755. [Anm. i Lillies l. Eft. 1756. p. 498].

Afskeed til Guds Menighed, ved vor Frelsers Kirke udi Christiania. [24. Juni 1758]. U. St. Fol.

Borch, Hans Clausen, er f. i August 1737 i Hellested, hvor hans Fader Claus Borch, der siden blev Degn i Ulbjerg, dengang var Skoleholder. Moderen hed Abel Cathrine Holm. 1758 blev

han Student fra Viborg Skole, tog $^{22}/_{4}$ 1760 teol. Examen med Haud og kaldtes $^{4}/_{8}$ 1763 til Sognepræst i Vedersø i Ribe Stift. 1768 blev han Provst. † i Ringkøbing $^{28}/_{8}$ 1773.

Han ægtede $^{25}/_{11}$ 1763 Talke Munch (f. 1736), Datter af Sognepræst i Simested, Hvam og Hvilsom Andreas Munch (f. $^{27}/_{12}$ 1703, † $^{18}/_{5}$ 1751) og Anna Cathrine Schipper.

P. Storgaard-Pedersen, Bidrag til Hing Herreds Hist. og Topografi. 1896. p. 109—10. — Wiberg. III. p. 480. — Univmatriklen. III. p. 178.

Trøst i Sorgen, det er: Klage- og Trøste-Tale i Anl. af Kong Friderich den Femte hans beklagelige Død, holden d. 18. Martii 1766. Aalborg. 1766.

I Samlinger til jydsk Hist. og Topografi. 3. R. I. p. 387—97 er meddelt et Uddrag af hans som Herredsprovst førte Dagbog.

Borch, Hans Thomsen, er f. $^{24}/_{11}$ 1730 i Vejlø paa Sjælland, Søn af Sognepræst Thomas Borch (f. $^{31}/_{8}$ 1684, † $^{12}/_{5}$ 1749). Han blev Student 1747 fra Frederiksborg Skole, tog 1748 Baccalaurgraden; blev senere Volontør i Danske Kancelli, $^{18}/_{7}$ 1755 Sekretær og 1767 Kancelli-Forvalter. $^{29}/_{1}$ 1768 blev han virkelig Kancelliraad, $^{8}/_{6}$ 1770 virkelig Justitsraad, $^{20}/_{4}$ 1771 Arkivar, $^{7}/_{12}$ 1771 Justits-Sekretær og $^{4}/_{4}$ 1772 Assessor i Højesteret; s. A. blev han Kommitteret ved Missionskollegiet og Direktør ved Vaisenhuset, $^{4}/_{3}$ 1773 første Expeditionssekretær i Danske Kancelli og Medlem af Kancellikollegiet, $^{21}/_{10}$ 1774 titulær og $^{29}/_{1}$ 1777 virkelig Etatsraad. † $^{20}/_{10}$ 1778.

G. Kringelbach i Biograf. Lex. II. p. 499. — Litteraturens Paketbaad. 1778. p. 202—3. — Aftenposten. 1778. p. 734—35. (Sørgedigt). — A. D. Jørgensen, Udsigt over de danske Rigsarkivers Hist. 1884. p. 167. — Bibl. Dan. III. p. 1013. — Univmatriklen. III. p. 74. 80.

I [Bendix Krøll], Det kiøbenhavnske Waysenhuses Jubel d. 28. Oct. 1777. Kbh. 4. p. 40—48 er hans Tale ved denne Lejlighed trykt. [Anm. i L. Eft. 1778. p. 114; Krit. Journal. 1778. p. 41; Krit. Tilskuer. 1778. p. 245].

I Hist. Tidsskr. IV. p. 323 Brev ($^{11}/_{12}$ 1771) til T. Klevenfeldt.

Borch, Henrik Carl, er f. $^{6}/_{1}$ 1697 i Haderslev, Søn af daværende Raadmand, tidligere Regimentskvartermester ved de danske Tropper i Brabant, Anton Borch og Helene Marie Rademann. Han blev dimitteret 1717 fra Haderslev Skole, studerede derefter Medicin i Bremen og begav sig derfra til Harderwyck og Amsterdam. $^{7}/_{6}$ 1723 blev han indskrevet ved Kbh.'s Universitet og tog $^{20}/_{7}$ 1723 den medicinske Doktorgrad efter at have underkastet sig den fornødne Examen. Formodentlig blev han s. A. Læge i

Viborg og $^{29}/_{12}$ 1732 Stadsfysikus i Kristiania, † 1734, begr. $^{5}/_{10}$. Ugift.

Hundrup, Biograph. Efterretn. om Doctores. p. 153—54. — Ingerslev, Danmarks Læger og Lægevæsen. II. p. 205—6. — Carøe, Den d. Lægest. Doktorer og Licent. p. 16. — Norsk Mag. f. Lægevidensk. 1904. p. 1358—59. — Univmatriklen. II. p. 451.

Disp. medica inaug. de scorbuto. Hafniæ. 1723. 4. [Præs. Georg. Frid. Franc. de Frankenau].

Borch, Jacob, muligvis den i Univmatriklen. I. p. 225 anførte Jacobus Alexandri Borrichius (Student fra Christiania) eller den smstds. p. 242 anførte Jacobus Olai Borrichius (Student fra Roskilde).

In funere Uldarici Christiani Guldenlew Danici exercitus copiarum eqvestrium præfecti generalis carmen. Hafniæ. 1660. 4.

Borck, Jens, se: Borchardsen, Jens.

Borch, Jørgen, se: Erslew.

Borch, Karl Ancher, er f. 1756 i Bork Præstegaard, Søn af Sognepræst Søren Borch (f. 1720, † $^{15}/_{11}$ 1773) og Anna Sørensdatter. Han blev Student 1774 fra Odense Gymnasium og var i nogen Tid Huslærer i Kbh. 1781 rejste han til Vestindien, hvor han var Fuldmægtig hos Byfoged Stoud paa St. Thomas. 1784 vendte han tilbage til Danmark, anlagde 1790 en Opdragelsesanstalt for unge Mennesker af begge Køn i Sorø (jfr. L. Eft. 1790. p. 47—48) og 1794 i Helsingør. 1797 blev han Subrektor paa St. Thomas. † $^{25}/_{10}$ 1801.

Han ægtede 1. Friderica Sophia Behn. 2. Anna Margrethe Grüner (f. $^{19}/_{9}$ 1767, † $^{27}/_{8}$ 1836), Datter af Kapellan ved St. Hans Kirke i Odense Christian Grüner (f. 1725, † 1790) og hans første Kone Anna Sophie Charlotte Heye.

Worm. III. p. 97. — Nyerup. p. 78. — Univmatriklen. III. p. 328.

En sand Christen i sin Ensomhed. Af det Tydske oversat. Kbh. 1779. [Anm. i L. Eft. 1779. p. 746].

Aften-Tanker til hver Dag i Ugen, ved Forfatteren af Der Christ in der Einsamkeit. Oversat. Kbh. 1781. [Anm. i L. Eft. 1781. p. 97].

Raisonneret Plan til et Opdragelses-Institut for unge Fruentimre, anlagt i Sorøe. Sorøe. 1792. [Anm. i L. Eft. 1792. p. 694. (jfr. p. 700); Kritik og Antikr. 12. H. p. 527; Iris. 1793. I. p. 103].

Vor Tidsalders Fortrin i Cultur og Opklaring. En Tale holden ved det Helsingøerske Opdragelses Instituts Aabning d. 13. Jan. 1794. Kbh. [Anm. i Iris. 1794. II. p. 216].

J. H. Helmuth, Naturlære for menig Mand og den opvoxende Ungdom til Overtroens Udryddelse. Oversat med adskillige Tillæg. Kbh. 1796. [Anm. i L. Eft. 1796. p. 215. 225; Iris og Hebe. 1796. II. p. 120]. — 2. gjennemseete og med nogle nye Tillæg forøgede Oplag ved Poul Poulsen. Kbh. 1806.

Borch, Niels Christian, var 1750 i Lære hos Divisionskirurg J. Ziehlefeldt i Kbh., 1757—59 Undermester i asiatisk Kompagni. Tog $^{27}/_{9}$ 1759 kirurgisk Tentamen som Overmester i asiatisk Kompagni. 1759 til sin Død var han Overmester. † $^{5}/_{7}$ 1776 »paa Havet.«

Carøe, Den danske Lægestand. Kirurger. 1738—85. p. 8.

Bemærkninger om en huul Skade i Endetarmen. Et Striidsskrift i det Kbh.ske chirurg. Selskab. Kbh. 1775.

Bork, Ole, se: Erslew.

Borch, Oluf, er f. $^{7}/_{4}$ 1626 i Nørre Bork, Broder til ovennævnte Claus Olsen Borch († 1652). Han blev Student 1644 fra Ribe Skole. Ved Universitetet sluttede han sig nær til Ole Worm, Thomas Bartholin og Simon Paulli og lagde sig under deres Vejledning efter Medicin, Botanik, Kemi, samtidig med at han dyrkede Filosofi, Filologi og Poesi. 1650 blev han Hører ved Vor Frue Skole i Kbh. og afslog 1654 et ham tilbudt Rektorat ved Herlufsholm Skole. 1655 blev B. Informator hos Rigshofmester Joachim Gersdorf, og 1660 udnævntes han til Professor ordinarius i Filologi og extraordinarius i Botanik og Kemi. Samtidig fik han Tilladelse til at rejse udenlands i 2 Aar for at uddanne sig videre. $^{11}/_{11}$ 1660 forlod Borch Kbh. og drog til Holland, hvor han i længere Tid opholdt sig ved Universitetet i Leyden. Her omgikkes han bl. a. meget med Niels Steensen, der paa denne Tid studerede ved Universitetet, og den bekendte Josef Frants Borro, der senere blev indkaldt til Danmark. Efter Rigshofmester Gersdorfs Død 1661 blev hans unge Sønner sendt til Borch for at han igen skulde overtage deres Opdragelse. Hans Helbred, der allerede nu var noget vaklende, nødte ham til at foretage en Baderejse til Spa. Efter Udløbet af den ham indrømmede Orlov søgte og fik han denne forlænget; 1663 begav han sig til

England og derfra til Frankrig, hvor han 1664 i Angers tog den medicinske Doktorgrad. Da den ene af hans Myndlinge var død i Paris, kaldtes de andre hjem, og Borch rejste da alene til Italien, hvor han i længere Tid opholdt sig i Florents. 1666 rejste han over Holland og Tyskland tilbage til Danmark. 1667 blev han antaget til at være Medicus regius, og 1669 tillagdes der ham som Løn Tienden af Raabygdelagets Fogderi i Agdesidens Len i Norge. $^{15}/_{10}$ 1681 blev han Universitetsbibliotekar, 1686 Højesteretsassessor, og 1689 fik han Titel af Kancelliraad. Den Formue, han navnlig ved sin Lægepraxis havde erhvervet sig, anvendte han til derfor at indrette den Studenterbolig, som han ønskede skulde bære Navnet »Collegium Medicæum«. Fundatsen for dette er af $^{29}/_{7}$ 1689 (jfr. Hofmans Fundatser. I. p. 74—88; Saml. af Bestemm. f. Univ. Legater. p. 185—88; Badens Universitets-Journal. 1794. II. p. 9—17; Dagen. 1823. Nr. 248; Kbh.'s Skilderie. 1825. p. 698—701).

Han † af en Stenlidelse efter en mislykket Operation, $^{13}/_{10}$ 1690, ugift.

H. F. Rørdam, Gertz, S. M. Jørgensen og Jul. Petersen i Biograf. Lex. II. p. 500—8; hans Autobiografi findes trykt i Rostgaard, Deliciæ poet. Danorum. II. 1693. p. 371—87; foran hans Cogitationes de variis Latinæ linguæ ætatibus. Ed. II. Cothenis. 1691; og hans Conspectus scriptorum chemicorum. Hauniæ. 1696 samt i Vitæ selectæ quorundam eruditissimorum ac illustrium virorum. Vratislaviæ. 1711. p. 276—94. — P. Vindings Tale over ham er trykt i hans Udg. af Borchs Dissertationes. 1715. — Hans Mule, Univprogram $^{30}/_{10}$ 1690. Fol. — J. A. Bornemann, Ligprædiken over Oluf Borch. Kbh. 1696. Fol. [Uddrag heraf i C. P. Rothe, Brave danske Mænds og Qvinders Eftermæle. II. 1754. p. 324—76]. — E. F. Koch, Oluf Borck. Kbh. 1866. — J. P. Niceron, Nachrichten von berümten Gelehrten. XV. 1757. p. 38—49. — Ribe Skoleprogram. 1824. p. 7—9. — Iris og Hebe. 1805. III. p. 101—2. — Rask, Morskabslæsning for den danske Almue. 1839. p. 193—202. — H. F. Rørdam, De danske og norske Studenters Deltagelse i Kbh.'s Forsvar. 1855. p. 103—4. — Bircherods Dagbøger, v. Molbech. 1846. p. 153—54. 159. 238. — Metropolitanskolens Progr. 1873. p. 101—2. — Ingerslev, Danm. Læger og Lægevæsen. I. p. 492—99. — Kr. Carøe, Den danske Lægestand. Dokt. og Licent. p. 16. — P. Panum, Det medicinske Fakultet. 1880. p. 32—34. — J. Petersen, Bartholinerne. 1898. p. 112—37. — Gosch. II. p. 145—47. — Borchs Kollegiums Festskr. 1889. — Botanisk Tidsskr. 3. R. IV. p. 50—51; IX. p. 320—21. — P. G. K. Borch, Stmtvl. over den jydske Slægt Borch. 1905. — Vilh. Andersen, Tider og Typer af dansk Aands Hist. I. p. 199—235. — Farmaceut. Tidende. 1916. p. 523—25. — Personalhist. Tidsskr. II. p. 202; 5. R. VI. p. 166. — Naturens Verden. 5. Aarg. 1921. p. 367—73.

Om hans Forelskelse, muligvis i Susanne Magdalene Worm, Datter af Justitiarius Willum Worm, jfr. E. Pontoppidan, Menoza. III. 1743. p. 492—494; Chr. Winther, Fire Noveller. 1843. p. 85—144. En Aftenscene; Koch, Oluf Borck. p. 127—28; Nationaltidende. 8., 9. og 11. Maj 1917 (af Vilh. Andersen).

Jano Jacobi et virgini Agnetæ Erasmiæ, sponso et sponsæ feliciter. Hafniæ. u. A. 4. [Optr. i Rostgaard, Deliciæ poet. Dan. II. p. 455—56].

Epithalamium, quo nuptias Dn. M. Claudii Borrichii, verbi apud Ingolsdorphios et Vallebergianos præconis, et virginis Chatarinæ Petrææ Christiansstadii 14. Junij celebrandas prosequitur. Hafniæ. 1646. 4. [Optr. i Rostgaard, Deliciæ poet. Dan. II. p. 414—17].

De Cabala characterali dissertatio, in qua primo κατασκευασικῶς ostenditur characteribus verbis, sigillis et imaginibus, nullam vim a natura insitam esse ad depellendos morbos. Secundo, ἀνασκευασικῶς, eorum, qui contra sentiunt, rationes examinantur. Tertio perpenditur quæstio: cur tot eruditissimi medici hujus characteralis medicationis fuerint patroni? Hafniæ. 1649.

Quam promeriti sunt Lauream primam philosophicam Domini Johannes Johannis [og 23 andre, ibl. hvilke Petrus Joachimi Schumacherus [ɔ: Griffenfeld]], die 21. Maii 1650 impositam, gratulatur. Hafniæ. [1650]. 4. [Optr. i Rostgaard, Deliciæ poet. Dan. II. p. 396—98.].

Jano Lassonio et Margaretæ Lundiæ, sponso et sponsæ feliciter. Hafniæ. 1652. 4· [Optr. i Rostgaard, Delic. poet. Dan. II. p. 400—2].

In obitum Dn. D. Johannis Johannis Resenii, episcopi hactenus Selandiæ. Hafniæ. 1653. 4. [Optr. i Rostgaard, Delic. poet. Dan. II. p. 431—33].

Erico Kragio, Domino de Bramming, sponso et virgini Wibichiæ Rosenkrantziæ sponsæ feliciter. Hafniæ. 1653. 4. [Optr. i Rostgaard, Delic. poet. Dan. II. p. 403—5].

Beatis manibus senis consummatissimi, Dn. D. Olai Wormii, Academ. Rectoris Magnifici. Hafniæ. 1654, die 7. Sept. 4. [Optr. i Rostgaard, Delic. poet. Dan. II. p. 421—23].

Parnassus in nuce, post labores Smetii, Gloneri, Ricciolii, Cavalli, Coelemanni etc. luci publicæ expositus. Hafniæ. 1654. 4. — Accessit ejusdem oratio jubilæa evangelica [habita 1667]. Hafniæ. u. A. 4.

In beatum obitum Øllegaardæ Hwitfeld, Joachimi Gersdorff conjugis. Hafniæ. 1655. Fol. [Optr. i Rostgaard, Delic. poet. Dan. II. p. 426—31].

Principi Christiano augusti pii clementis Friderici III felici æmulo filio delitio humani generis spei Septentrionis homagii solennem actum gratulatur civis humillimus. Hafniæ. 1655. Fol. [Optr. i Rostgaard, Delic. poet. Dan. II. p. 433—38].

Sponsis Chr. Fossio et Elisæ Scaveniæ feliciter. Hafniæ. 1656. Fol. (jfr. Rostgaard, Delic. poet. Dan. II. p. 409. 457).

Ad. Vit. Bering, Historicum Reg., obitum conjugis Annæ Nicolai lugentem. Hafniæ. 1657. Fol. [Optr. i Rostgaard, Delic. poet. Dan. II. p. 440—41].

De lexicorum Latinorum jejunitate, et pendentibus inde nobilium etiam criticorum hæsitationibus, cum additamentis poeticis, botanicis, chemicis disputatio. Hafniæ. 1660. 4. [Resp. Joh. Gregorii Lemovicensis].

Beatis manibus Joachimi Gerstorff. Hafniæ. 1661. Fol. [Optr. i Rostgaard, Delic. poet. Dan. II. p. 446—51].

Deusingius Heautontimorumenos, sive epistolæ selectæ eruditorum, quæ immaturis Antonii Deusingii, medici Groningensis scripturis larvam

stricte, sed sincere detrahunt. Ex autographo edente Benedicto Blottesandæo. Hamburgi. 1661. 4. (Pseudonym). (jfr. Niceron, Nachr. von berühmten Gelehrten. XV. 1757. p. 43; Th. Bartholin, Epist. medicinal. Cent. III. 1663 ff. p. 411. 425. 429—30. 435; cent. IV. p. 32. — Borch skal have fralagt sig Forfatterskabet i et Brev til Deusing, trykt i dennes: Resurrectio hepatis asserta. Groningæ. 1662.).

*Sanguini et meritis D. Franc. Jos. Burro, sacrum. U. St. o. A. Fol. [Optr. i Rostgaard, Delic. poet. Dan. II. p. 461—62].

Oratio jubilæa evangelica, Anno 1667 dicta. Hafniæ. 4. [Optr. i hans Dissertationes. 1715. II. p. 332—84].

De ortu et progressu chemiæ dissertatio. Hafniæ. 1668. 4. [Optr. i J. J. Mangetus, Bibliotheca chemica curiosa. I. 1702. p. 1—37].

Lingua pharmacopoeorum sive de accurata vocabulorum in pharmacopoliis usitatorum pronunciatione. Hafniæ. 1670. 4. (I Anledning af en Udtalelse i Fortalen om Christian V's Tronbestigelse faldt han en Tid i Unaade og blev forvist fra Hoffet, jfr. Suhms nye Saml. I. 2. p. 251; J. L. Rohmann, Udsigt over Trykkefrihedens Hist. i Danmark. 1841. p. 67).

Arctos pullata tumulo august. Regis Friderici III, Danorum Norwegorumque nuper monarchæ, patris patriæ desideratissimi, illacrymans. Hafniæ. 1670. Fol. [Optr. i Rostgaard, Delic. poet. Dan. II. p. 516—42].

Arctos respirans auspiciis sacratiss. et august. Regis Christiani V, Daniæ, Norwegiæ, Vandalorum Gothorumque hæreditarii monarchæ, domini pietate et justitia florentissimi. Hafniæ. 1671. Fol. [Optr. i Rostgaard, Delic. poet. Dan. II. p. 543—60].

Hermetis, Ægyptiorum et chemicorum sapientia ab Herm. Conringii animadversionibus vindicata. Hafniæ. 1674. 4. (jfr. Brünnich, Literatura danica scient. natural. 1783. p. 59).

Cogitationes de variis Latinæ linguæ ætatibus, et scripto Ger. Joann. Vossii de vitiis sermonis. Accedit ejusdem defensio nomine Vossii et Stradæ adversus Gasp. Scioppium. Hafniæ. 1675. 4. — Accedit præter defensionem nomine Vossii et Stradæ adversus Gasp. Scioppium, autoris vita [ved H. Jacobæus]. Editio 2da Cothenis. 1691. 4. [Optr. i Th. Crenius, Consilia et methodi aureæ studiorum optime instituendorum. Rotterdam. 1692. 4. p. 348—71].

Analecta ad Cogitationes de lingua Latina. Accedit Appendix de lexicis Latinis et Græcis, cum indice addendorum ad Fori Romani literam C. Hafniæ. 1682. 4.

Diss. de causis diversitatis linguarum. Hafniæ. 1675. 4. (Fra samme Aar og Sted haves et forskelligt Tryk). — De caussis diversitatis linguarum diss. primum in terris nostris edita, curante Jo. Georg. Joch. Jenæ. 1704. — Diatriba de causis diversitatis linguarum. Ob præstantiam denuo impressa. Quedlinburgi. 1704.

Sim. Paulli ac Ol. Borrichii epistolares gratulationes ad Paul. Brandium, Med. cand. [Hafniæ. d. 20. Sept. 1676]. U. St. 4.

Dissertatio I—VII de poetis. Hafniæ. 1676—81. 4. [Anm. i Acta eruditorum. 1683. p. 281]. — Dissertationes academicæ de poetis, publicis disputationibus in Regio Hafn. Lyceo assertæ, ab Aº 1676 ad Aᵐ 1681. Nunc iterum evulgatæ. Francof. 1683. [Optr. i Rostgaard, Delic. poet. Danorum. I.]. (I British Museums Katalog anføres en Udg. Hauniæ. 1714.) (jfr. Mich. Filitzius, Specimen acad. ad Olai Borrichii dissertationes de poetis. Lipsiæ. 1696. 4.).

Disp. medica de Ictero. Hafniæ. 1677. 4. [Resp. Laur. Christiani Viburgius].

Diss. de docimastice metallica. Hafniæ. 1677. 4. (Af denne Udg. findes Ex. med forandret Titelblad: Docimastice metallica clare et compendiario tradita. Hafniæ. 1677. 4.). [Niceron. XV. 1757. p. 46 nævner efter Borchs Autobiografi en dansk Overs., som ikke kendes mere].

Metallische Probier-Kunst deutlich und kurtz beschrieben. Verteutscht durch Geo. Kus. Kph. 1680.

Genstig til Prober-Kunsten, eller Olai Borrichii Diss. de docimastice metallica, på Swenska öfwersatt, och tillika med et kort Bihang, huru Pro-Centen, samt Marker och Lod, uti Prof-Attester, böra förstås. Framgifwen af Jac. Fischer. Stockholm. 1738.

Conspectus præstantiorum scriptorum Latinæ linguæ, in gratiam juventutis academicæ, compendio repræsentatus. *Hafniæ et Francofurti. 1679. 4. — Editio II. Hafniæ et Francof. 1682. 4. — Editio III. Hafniæ. 1691. 4. — Editio IV. Hafniæ. 1698. 4. — Editio nova. Hauniæ. 1705. [Udg. af A. Bussæus]. — Hauniæ. 1713. — Hauniæ. 1730. — U. St. Ad exemplar Hauniense. 1740. — U. St. 1759.

In obitum Vinc. Joach. Hahnii. Hafniæ. 1680. Fol. (Anonym). [Optr. i Rostgaard, Delic. poet. Dan. II. p. 576—77].

Diss. de somno et somniferis maxime papavereis. Hafniæ. 1680. 4. [Uddrag i Th. Bartholin, Acta medica. V. 1680. p. 331—41]. — Hafniæ et Francof. 1681. 4. [Af denne Udg. findes Ex. med nyt Titelblad: Hafniæ et Francof. 1682. 4.]. — Hafniæ. 1683. 4. (jfr. Bibl. Dan. I. p. 822).

Diss. philologica de curis posterioribus Christophori Cellarii. Hafniæ. 1682. 4.

Diss. philologica de quantitate penultimæ denominativorum in inus et verbalium in icis, exceptionibus Georg. Henr. Ursini opposita. Hafniæ. 1682. 4.

Sanctæ et æternæ memoriæ Oligeri Vind, Dn. Harrestedii. Hafniæ. 1683. Fol. [Optr. i hans Dissertationes. 1715. II. p. 385—473].

Dissertationum de antiqva urbis Romæ facie I—VI. Hafniæ. 1683—86. 4. — De antiqua urbis Romæ facie diss. compendiaria. Hafniæ. 1687. 4. [Optr. i Grævius, Thesaurus antiquitatum Romanarum. IV. 1697. p. 1517—1623].

Præstantissimis laureæ primæ philosophicæ candidatis officiose salvere Cal. Jan. Ai 1685. U. St. Fol. [Optr. i Rostgaard, Delic. poet. Dan. II. p. 589—90].

Magisterii philos. candidatis officiose salvere. Cal. Jan. 1686. U. St. Fol.

Generatio lapidum in Macro et Microcosmo. Additio Joseph. Lanzoni. Ferrariæ. 1687. [Opr. trykt i Th. Bartholin, Acta medica. V. 1680. p. 184—96]. (Der skal være en anden Udg. [Ferrara? 1687], jfr. British Museums Katalog). [Optrykt i Joseph. Lanzoni, Opera omnia. III. 1738. p. 380—91].

De usu plantarum indigenarum in medicina et sub finem de clysso plantarum et Thee specifico enchiridion. Hafniæ. 1688. — Hafniæ. 1690. 4. (jfr. Suhm, saml. Skr. VII. p. 333—34; Koch, Oluf Borck. p. 106—7).

Kurtzer Begriff vom Gebrauch der einländischen Kraüter in der Artzeney, welchem letzlich angehänget ein Auszug von Kraütern und besonderer Art Thee aus dem Lateinischen ins Teutsche übersetzet durch Joh. Reese. Hamburg. 1696. [Fortalen er dat. Kbh. 1/1 1696].

Conspectus scriptorum chemicorum illustriorum, libellus posthumus, cui præfixa historia vitæ ipsius ab ipso conscripta. Hauniæ. 1696. 4. — Hauniæ. 1697. 4. [kun nyt Titelblad]. [Anm. i Acta erudit. 1697. p. 197]. — (Nyerup nævner desuden en Udg. 1713). [Optr. i J. J. Mangetus, Bibl. chemica curiosa. I. 1702. p. 38—53].

Dissertationes seu orationes academicæ selectioris argumenti, in II tomos tributæ. Omnes nunc primum (exceptis duabus ultimis) ex b. auctoris idiographo cum Pauli Vindingii oratione parentali in obitum Borrichii publice olim dicta, hactenus inedita, præfatione sua atque indice triplici edidit Sever. Lintrupius. Havniæ. 1715. [Anm. i Acta erudit. 1716. p. 134].

I Th. Bartholin, Epistolæ medicinales. 1663 ff. Centuria. III. p. 360—69. De fovea septi pellucidi, calculis vesicæ felleæ etc. 3/3 1661. — p. 374—77. De Bilsianis promissis, motu humorum in lymphaticis etc. 20/3 1661. — p. 382—87. De motu humoris lymphatici. 31/3 1661. — p. 390—95. Iterum de Bilsii conatu, sceleto ferreo, musculorum figuris Hornii. 21/4 1661. — p. 399—404. De mumiis. De Pelicano. De Hermaphrodito et aliis. 23/7 1661. — p. 409—13. De Burrhi scientia, Bilsii mumiis, Blottesandæi scripto etc. 24/11 1661. — p. 416—25. De variis in anatome observatis. De nivium sale et sulphure etc. 9/1 1662. — p. 429—35. De Blottesandæi scripti auctore etc. 25/3 1662. — Centuria. IV. p. 70—78. De Deusingio nonnulla. De Frundekii oleo et sale ex igne extrahendo etc. 25/6 1662. — p. 164—73. De synanastomosi vasorum, glandulis novis pulmonum, spadanis fontibus, fæmina trium mammarum. 22/10 1662. — p. 274—82. De Malpighii scripto, observationes variæ anatomicæ. 1/3 1663. — p. 390—97. De vesiculis pulmonum, ranarum anatome etc. 12/5 1663. — p. 460—84. Observationes variæ curiosæ in itinere Anglico. 10/8 1663.

I Th. Bartholin, Acta medica et philosophica Hafniensia. 1673—80. I. p. 6—10. Aquilæ anatome. — p. 43—46. Leonis anatome. — p. 118—19.

Plantæ in planis silicibus enatæ. — p. 119—20. Alga saccharifera. — p. 120—21. Orchis Hebræa et tetrorchis. — p. 121—122. Hyoscyami spiralis radix. — p. 122—23. Chamæmelum et Hieracium contortuplicatum, Hieracium strumosum. — p. 123—28. Ranunculus cotula, Hesperis, Chamæmelum, Petiolus cerasi, fasciata omnia etc. — p. 128—29. Vera lunæ tinctura non est coerulea. — p. 130—31. Acetum gallii lutei stilliatitium. — p. 131—33. Regulum antimonii sine igne fundere. — p. 133—35. Efficere, ut duo spiritus invicem confusi flammam edant. — p. 135—38. Efficere, ut ignis per poros vitri, salvo vaso, excitet flammam. — p. 138—39. Aqua in medio aquæ ebullientis non ebulliens. — p. 140—44. Aquæ, cum glaciatur, qualitas. — p. 145. Lunam et mercurium sulphure vegetabile solvere. — p. 146. Rara auri dissolutio. — p. 147—49. In mercurio acidum. Amalgamatum diversitas. — p. 150—51. Tentandus utriusque carpi pulsus. — p. 151—54. Oculi humores excussi redeunt. — p. 155—56. Sudor atramenti. — p. 157. Quatuor annos mutus, subito vocalis. — p. 158—43(!). Prima cancri mamillarum origo. — p. 143—44. Singultus periodicus. — p. 145—46. Hydrops ascites post sexagesimum annum sanatus. — p. 147. Ex faucibus aqua mercuriali inconsulte tactis coecitas. — p. 147—49. Calculus pæni siliceus in vesica pueri, medicamentis fractus et expulsus. — p. 175—78. Anatome herinacei nostratis, seu echini terrestris. — p. 179—80. Anatome nobilis Scoti. — p. 180—81. Jecur gallorum magnitudinis monstrosæ. — p. 182—83. Duo cyclopes. — p. 183—84. Satyrus humanus. — p. 184—85. Anatome puelli septennis schirrho hepatis exstincti. — p. 185—88. Anatome columbæ. — p. 188—89. Anatome sarcoceles. — p. 190—92. Anatome pedum hydropicorum. — II. p. 148—49. De lumbricis latis et cucurbitinis. — p. 149—51. Aci marini anatome. — p. 151—53. Abortus humanus examinatus. — p. 153—54. Vertebræ piscium ad os sacrum hominis excretæ. — p. 154—55. Urina circa os sacrum exiens. — p. 155—56. Lingua avium cum osse hyoideo expensa. — p. 156—57. Vesica fellea ad examen vocata. — p. 157. Membranarum in ureteribus diversitas. — p. 157—58. Calculus lanuginosus. — p. 158—60. Monstrum Liundbyense. — p. 160—61. Ex fagino fructu febris lipyria. — p. 161—62. Ericæ bacciferæ usus an noxius. — p. 162—63. Plantæ fasciatæ. — p. 163—64. Pyrum pyro innatum. — p. 164—65. Enterocele per tiliam fissam sanata. — p. 165. Usus absinthii, lacti puerperæ noxius. — p. 166—67. Ex succo betæ noxa. — p. 167. Ex nimio aloës usu cruenta urina. — p. 168. Scabiosa prolifera singularis. — p. 168—69. Pomus bifera. — p. 169—77. De sale volatili animali. — p. 177—81. Utrum oporteat salia volatilia et speciatim salem humani cranii morbis opponere. — p. 181—86. De salibus fixis animantium. — p. 186—87. Salis serpilli figura. — p. 187—88. Salis volatilis liquidi phoenomena. — p. 188—89. Antimonium salsis dissolvere. — p. 189—90. De aucto Reguli martis pondere. — p. 191—92. Examen chemicum spermatis ranarum. — p. 192. Spiritus ovorum gallinaceorum. — p. 193—94. Salia operculis vitrorum exterius sponte adnascentia. — p. 194—95. Ex vena brachii, fluentibus mensibus secta, periculum et mortes. — p. 195—96. Ex retentione mensium obstinata oblivio. — p. 196—98. Ex haustis mercurii fumis cardialgia. — p. 198—200. Ægra

videns omnia in cubiculo duplicata etc. — p. 200—1. Aneurisma nasi post variolas. — p. 201—2. Gravida aspectu mutili exterrita mutilum peperit filium. — p. 202—3. Lac ex brachio fæminæ carcinomate laborantis. — p. 203—5. Glandula omenti inusitatæ magnitudinis. — p. 205—6. Ex glandulis subalaribus pleuritis. — p. 206—7. Idiosyncrasiæ raræ. — III. p. 69. Smegma uterinum. — p. 70. Diabetes in febribus malignis. — p. 70—71. Urina diu per scrotum reddita. — p. 71—72. Vesicatoriorum usus in variolis. — p. 72—73. Febris a calore incipiens et in frigus desinens. — p. 73. Effectus pathematum animi in calculo. — p. 73—74. Ex repudio paralysis, epilepsia et oblivio. — p. 74—75. Flatus et crepitus per verenda redditi. — p. 75. Ex lapsu salus. — p. 75—76. Distortio oris percurata. — p. 76—77. Vis aëris in sanandis fistulis. — p. 77—78. Vesicatoria quid possint in febribus. — p. 78—79. Aquæ stipticæ vis, quo usque se porrigat. — p. 80—81. Prægnans quadraginta mensium. — p. 81—82. Ex nidore vasorum umbilicalium naribus excepto colica et diarrhœa perpetua. — p. 82. Vires imaginationis. — p. 83—84. Apoplexia metastasi in crus sinistrum soluta. — p. 84. Ex cataplasmate imprudenter applicato mors. — p. 84—85. Non exterrendos esse pueros horribilium aspectu. — p. 85—86. Cataleptica ex febre. — IV. p. 144—46. Beriberi spurium. — p. 147. Idiosyncrasiæ variæ. — p. 148. Melancholia singularis. — p. 149—50. Excreta varia. — p. 150—51. Mors ex contusione auriculæ cordis. — p. 152. Inobservatum hactenus a cauteriis emolumentum. — p. 152—53. Mira narium sagacitas. — p. 153—54. Cordis talpæ in epilepticis usus. — p. 154. Ciconia podagrica. — p. 155—56. Pulex longævus. — p. 156. Urinarum infidum in morbis malignis judicium. — p. 157. An visus sit unquam lumbricus lumbrico foetus. — p. 158. Oleum succini sine igne. — p. 159—61. De alga saccharifera. — p. 161—62. Ejusdem panis diverso tempore diversum pondus. — p. 162—63. Planta roris solis oribus noxia. — p. 163—64. Sudor podagricorûm an salsus, an acidus? — p. 164—65. Mira sed innoxia alvi constipatio. — p. 165—66. Malignitas febrium hyberno frigore non mitigatur. — p. 166—67. Febris oscitans. — p. 167—68. Ex pleuritide notha furor uterinus. — p. 168—69. Spina triginta annis sine incommodo in oculi cantho hærens. — p. 169. Ex mensa marmorea arthritis. — p. 169—70. Monorchides an vere monorchides. — p. 170. Ex vase destillatorio noxa. — p. 171—72. Grana siliginis, pisorumque et synapi in pyramides fastigiata. — p. 172—73. Hydropicorum sudor acidus. — p. 173—74. Mirifica ægritudinum quarundam hæreditariarum natura. — p. 174—75. Quartana superventu pleuritidis curata. — p. 175—76. Sputum dulce. — p. 176. Ex levibus causis noxæ non leves. — p. 177. Silices anholdini triangulares. — p. 177—79. Spiritus sacchari, oryzæ, ficuum, hydromelitos. — p. 179—80. Cercopitheci acutus sensus in morbis. — p. 180—81. Medicamenta marina. — p. 185—87. Cantharidum examen. — V. p. 124—25. De gemmarum odore. — p. 125—26. Urina viridis. — p. 126—27. Ex tubis puerilibus periculum. — p. 127. Putridorum imago gustui repræsentata. — p. 128. Febris petechialis per diabetem spurium soluta. — 128—29. Diabetes dysenteriæ comes. — p. 129—30. Dysenteriæ symptomatibus infestæ. — p. 130—32.

Crurum ulcera contagiosa. — p. 132. Novi generis fenestræ. — p. 133. Mirum sed nunquam fallens ægræ somnium. — p. 133—35. De odoribus singularia. — p. 135—36. Alia de odoribus. — p. 136—37. Ex aspectu pharmaci cathartici liberalis purgatio. — p. 137—40. Alia imaginantium exempla. — p. 140—41. Mirus oculi et digiti annularis consensus. — p. 141—42. Ex vivo argento carpis applicato mors. — p. 142—44. Anginarum et calculi symptomata rara. — p. 144—45. Cur tertianæ hoc anno freqventissime in quartanas exeant. — p. 145—46. Singulare symptoma a veratro albo productum. — p. 146—48. Superfoetationum exempla. — p. 148—49. Suspicio de aliis urinæ ductibus, quam qui vulgo cogniti sunt. — p. 149—50. Ex glande mellea vitæ periculum. — p. 150—51. Immensus scroti tumor. — p. 151—53. Fæmina, quæ mortuam se credit, et miratur se quandoque reviviscere. — p. 153—54. Rossalia sqvamosa. — p. 154—56. Acerrimi dolores capitis euporisto sanati. — p. 156—57. Euporista ad catharrhactam imminentem. — p. 157—58. An fluentibus liberaliter hæmorrhoidibus liceat uti cathartico? — p. 158—60. Calculi per anum excreti. — p. 160—61. Qvartano post diuturnam violentiam sopita, tandem post usum mercurii iterum evigilavit. — p. 162—63. Puer tota vita rudis, subito ante mortem doctus et disertus. — p. 163—65. De epilepticis varia. — p. 166—67. Qvid faciat aliqvando immanitas doloris. — p. 167—69. De urinis varia. — p. 169—70. De venæ sectione oblivio. — p. 170—72. Ebrius secta vena evadit sobrius. — p. 172—74. Varia cadentium fortuna. — p. 174—76. Menstrua per nares exeuntia. — p. 176—77. Matre variolis exstincta infans sine variolis exclusus. — p. 177—78. De sudore perpetuo volæ manus. — p. 178—80. Tumor frontis et narium a cauterio suppresso. — p. 180—82. Digitus a triginta annis incurvus improviso sibi restituitur. — p. 182—83. Cartilaginis ensiformis incurvatio periculosa. — p. 183—84. Moxa vix plus præstat in malo podagrico quam alia vesicatoria. — p. 184—96. De generatione lapidum in macro et mirocosmo(!). [Udg. 1687 af Joseph Lanzonius i Ferrara med hans Tilføjelser]. — p. 197—98. De aliis e statu volatili in fixum translatis. — p. 198—201. Adamantes lapidibus aliis innati. — p. 201—8. Quid ad historiam naturalem spectans observatum sit in itinere Galliæ interioris. — p. 208—9. Talcum Norvegicum torno obtemperans. — p. 209—10. Periculosissimum asthma sebaceum. — p. 210—13. Coma somnolentum variis stipatum symptomatis. — p. 213—16. Nitrum non inflammari. — p. 216—18. De cantharidibus appendix. — p. 218—22. Argus Islandicus. — (En Del af disse Observationer er optaget i Gerard Blasius, Anatome animalium. Amstelodami. 1681. 4. og i Overs. i Berryat, Collection acad. partie étrang. IV. 1757. 4. og i O. Wolffs Journal. 1826. II. p. 169—71; III. p. 61—66. 71. 72. 193. 218. 222—24; IV. p. 15—17 —29. 234—39).

I Miscellanea curiosa sive ephemeridum medico-physicarum germanicarum academiæ naturæ curiosorum. Decuria I. Annus II. 1671. p. 265—66. Diabetes spuria. — p. 266—67. Plumbum per urinam excretum. — Annus III. 1672. p. 365—66. De saliva saccharina. — p. 366. De curatione tertianæ per lagenas.

Nordisk Ugeskrift, udg. af Selskabet for en forbedret Retskrivnings Udbredelse. 1837. p. 205—9 er trykt i Uddrag hans: Beskrivelse af en Universitetsfest 1675. I sin Helhed findes den i Birket-Smith's Udg. af Universitetsmatriklen. II. p. 51—56.

Hans latinske Digte er optaget i Fr. Rostgaard, Deliciæ poetarum Danorum. 1693. II. p. 389—594, indledede med hans Autobiografi. (p. 371—87). Af disse Digte kan fremhæves p. 481—515: Amagria vindicata. De 14 første Vers af dette Digt er oversat af Jørgen Friis (jfr. Jørg. Friis, Poetiske Skrifter. Kbh. 1752. p. 192—93; E. F. Koch, Oluf Borck. 1866. p. 26—27 og hele Digtet i Haandskrift ved Jens Pedersen (i Univ.bibliotekets Rostgaardske Saml. Nr. 134. Fol.)).

Brev til Bergmester Joh. Barth i Kongsberg af $^{26}/_{2}$ 1660 i R. Nyerup, Efterretn. om Frederik III. 1817. p. 430—32; til Erik Rosenkrantz af $^{22}/_{12}$ 1661 i Danske Saml. II. p. 281—84; til Sognepræst Niels Holgersen af $^{17}/_{4}$ 1677 i H. F. Rørdams hist. Saml. og Studier. I. 1890. p. 98; til Biskop C. J. Lodberg af $^{1}/_{5}$ 1686 i Saml. til jydsk Hist. og Topogr. VII. p. 175—76.

Borch, Oluf, er f. c. 1687, Søn af Jens Borch; han blev Student 1707 e privata institutione, tog 1708 Baccalaurgraden og var 1709—14 Alumnus paa Borchs Kollegium, med hvis Stifter han var beslægtet. Han studerede Teologi; 1714 blev han udelukket fra Kollegiet, fordi han var bortrejst uden Tilladelse. Muligvis er han død snart efter.

Borchs Kollegiums Festskrift. 1889. p. 58. 166. — Univmatriklen. II. p. 320. 328.

Observationes philologico-criticæ ex variis scriptoribus collectæ. (Diss.). Hafniæ. 1710. 4. [Resp. Georg. Vandalinus].

Borch, Ole Christian, se: Erslew.

Borch, Peder Iversen, er f. 1563 og sikkert en Søn af Sognepræst i Nørre-Bork Iver Nielsen († 1613). 1584 blev han Hører ved Frederiksborg Skole og, da Skolen 1586 flyttedes til Sorø, fulgte han med. 1591 anbefalede Niels Hemmingsen og Hofpræsten Christoffer Knoff ham til Sognepræst i Sæby; dette Kald opnaaede han imidlertid ikke, men 1591 blev han udnævnt til Rektor ved Herlufsholm. $^{7}/_{5}$ 1594 tog han Magistergraden; Aaret efter trak han sig tilbage fra sit Embede og levede et Par Aar i Næstved, syslende med Studier, navnlig i Græsk. 1597 eller 1598 flyttede han til Kbh., hvor han havde Studenter i Kost. 1599 udnævntes han til Kantor og Lektor i Teologi ved Trondhjems Kapitel, og 1600 drog han derop, men forlod snart efter Trondhjem, da Pesten rasede der. Aaret efter vendte han tilbage

efter at have faaet Værdalens Præstegjæld lagt til sin Tjeneste og Underholdning. † 3/4 1627.

Han ægtede 1. Magdalene, fra hvem han blev skilt paa Grund af hendes Utroskab. 2. Mette Jakobsdatter, der overlevede ham og siden indgik nyt Ægteskab, uvist med hvem.

G. L. Wad i Biograf. Lex. II. p. 508—9. — H. F. Rørdam, Lyskanders Levnet. p. 299. — Kirkehist. Saml. VI. p. 312—13; 3. R. I. p. 318—26. — Norske Vidensk. Selsk. Skr. i d. 19. Aarh. IV. Trondhjem. 1846. p. 254—55. — Melchior, Hist. Efterretn. om Herlufsholm. 2. Udg. 1865. p. 99. — S. M. Gjellerup, J. D. Jersin. p. 26. — Personalhist. Tidsskr. III. p. 127. — Theol. Tidsskr. f. d. evang.-luth. Kirke. N. R. VII. Kria. 1880. p. 64. — Daae, Trondhj. St. geistl. Hist. 1863. p. 59. — G. L. Wad, Rektorerne paa Herlufsholm. 1879. p. 6—9. — A. E. Erichsen, Trondhjem Katedralskoles Hist. 1911. p. 70—71.

Tractatus de vocibus Græcorum encliticis superiori anno in libera schola Herlouisholmensi propositus, nunc autem in gratiam aliorum, qui etiam serio græcari volunt, evulgatus. Rostochii. 1594.

Agapeti paræneses ad Justinianum, hactenus Græce et Latine, jam autem correctius editæ metricisque legibus illigatæ studio et opera Pet. Ivari Borrichii. Rostock. 1594. 4.

*Xenophontis Hercules carmine græco heroico expositus. Lugd. Bat. 1595.

Nogle herlige oc skønne Sende-Breffue imellem Alexandrum Magnum oc Didymum de Brachmaners Konge udi Indien, oc nogle skønne Spørsmaal, som hand dennem faaresatte. Nu nyligen udsat paa Danske, aff Vincentii speculo historiali, Arriano, Glyca oc Plutarcho. Kbh. 1599. 4. (Anonym).

En liden Tractat om Mose Bøgger. Kbh. 1619.

A. S. Vedel i Kong Svend Haraldssøn Tiuveskæg. 1705. (p. 82) omtaler en skreven norsk Krønike, der muligvis kan være forfattet af P. I. Borch. (jfr. Nyt hist. Tidsskr. V. p. 494—95).

Brev af 24/2 1597 til Jon Jacobsen Venusin i Kirkeh. Saml. 3. R. I. p. 319—20.

Borch, Thomas, er f. 31/8 1684 i Hvedstrup, Søn af Sognepræst Hans Borch († 20/3 1702) og Anna Elisabeth Saur (Suhr) (f. 1656, † 1730), der senere ægtede hans Eftermand Albert Schytte (f. 7/9 1668, † 19/11 1744). Han blev Student 1700 fra Roskilde Skole, tog 7/8 1704 teol. Examen med Non og kaldtes 22/11 1727 til Sognepræst med Succession i Vejlø og Vester-Egesborg. 1729 blev han virkelig Sognepræst og senere Provst i Hammer Herred. † 12/5 1749.

Han var 3 Gange gift. Hans første Hustrus Navn kendes ikke. 2. Ulrikke Christine Mahler. 3. Anna Elisabeth Judicher, Datter

af Sognepræst i Hammer og Lundby Laurids Judicher († 1739) og Elisabeth Cathrine Span.

Wiberg. III. p. 510. — Bibl. Dan. III. p. 1014. — Univmatriklen. II. p. 261.

I »Sermones ad clerum.« IV. 1740 ff. p. 125—52. Evangelii Læres Herlighed, betragtet af Coloss. 1. v. 28, udi en Prædiken ved Dionysii Landemode i Roeskilde Dom-Kirke den 14. Octobr. 1744.

Borchardsen, Hans, er f. $^{28}/_{10}$ 1597 i Kbh., hvor hans Fader Borchard Hansen var Borger. Han kom 1608 i Sorø Skole, hvorfra han 1613 blev Student. 1616 tog han Baccalaurgraden og blev kort efter Hører ved Kbh.'s Skole. Derefter rejste han udenlands i 2 Aar og studerede i Wittenberg og Jena. Efter sin Hjemkomst blev han 1622 Rektor i Helsingør, men endnu s. A. Lærer for Prins Frederik, senere Frederik III. Denne Stilling beklædte han til 1629, da han kaldtes til Sognepræst ved Vor Frue Kirke i Kbh. 1625 havde han taget Magistergraden. 1635 blev han udnævnt til Biskop i Ribe og fik tillige et Kanonikat i Aarhus og et Vikariat i Lund. 1636 fik han tildelt den teologiske Doktorgrad. † $^{4}/_{1}$ 1643.

Han ægtede $^{7}/_{5}$ 1630 Cathrine Jørgensdatter Brod (f. $^{3}/_{9}$ 1609, † $^{25}/_{12}$ 1660), Datter af Raadmand i Kbh. Jørgen Jensen Brod (f. 1570, † $^{25}/_{11}$ 1633) og Cathrine Christiane Wibe (f. 1569, † $^{17}/_{8}$ 1637).

J. Kinch i Biograf. Lex. II. p. 510. — Univ. Ligprogr. over hans Hustru. 1661. Fol. — Pontoppidans Annales. IV. p. 147—48. — P. Terpager, Inscript. Ripenses. 1702. p. 59—60. — P. N. Frost, Optegn. om Ribe. 1842. p. 61—62. — P. N. Frost, Ribe Domkirke. 1841. p. 43—46. — J. Kinch, Ribe Bys Hist. II. 1880. p. 439 – 40. — Chr. IV's egenh. Breve, v. C. Molbech. I. 1848. p. 360. — Molbech, Hist. Aarbøger. III. 1851. p. 210. — Hundrup, Lærerstanden v. Helsingørs lærde Skole. p. 6—7. — Hundrup, Efterretn. om Doctores. p. 21. — Hostrup Schultz, Helsingørs Embeds- og Bestillingsmænd. p. 217—18. — Bibl. Dan. III. p. 1049. — Univmatriklen. I. p. 12. 24.

Disp. theol. de extremo judicio, consummatione seculi, inferno et vita æterna. Jenæ. 1622. 4. [Præs. Jo. Gerhardus].

Bonum certamen et corona justitiæ. Med en kort Forklaring offuer den trøstelige Text, aff den Hell. Apostels S. Povels anden Skriffuelse til Timotheum, i det 4. Cap. v. 7. 8 udi Herr Albret Skeels til Fusingøe, Danmarckis Rigis Raads hans Adelige Liig-Begængelse udi Riber Domkircke d. 1. Maj A. C. 1639 fremsat. (Kbh.). 4. [Uddrag i C. P. Rothe, Brave danske Mænds og Qvinders Eftermæle. I. 1753. p. 5—14].

Borchardsen, Jens, er f. i Ribe 1635, Søn af foregaaende; han blev Student fra Kbh.'s Skole 1653, tog 1656 Baccalaurgraden

og kaldtes 1664 til Sognepræst i Tranebjerg paa Samsø. 1669 tog han Magistergraden. † 1/5 1681.

Han ægtede 1. Ingeborg Foss (f. 1638, † 1676), Datter af Hofmedikus Niels Foss (f. 4/10 1588, † 1/6 1645) og Karen Jacobsen. 2. Elisabeth Margrethe Hansteen (f. 30/9 1653, † 1725); hun ægtede senere nedennævnte Mads Vejle.

Wiberg. III. p. 375. — Univmatriklen. I. p. 241. 263.

In obitum Joach. Gersdorffii 13 Kal. Maj. 1661. Hafniæ. Fol.

Paakalderens Kilde, aff hvilcken opvælder hellige Vand-Springe for alle tørstige Israeliter, som længis efter Gud i et tørt og tiurt Land, sampt deris aandelige Qvæge, som ville giøre Siælens Klæder hvide i Jesu Blod, udi tvende Bøger oc visse Capitler affdeelt, saa og med tvende fornøden Register forsiunet. Ved den, som med alle Troende om Jerusalems Fred Inderlig Beder. Kbh. 1676. (Anonym). — Kbh. 1700. (Anonym. — *Kbh. 1708. (Anonym).

Vej-Viisning til Himmelen, som indeholder Kiernen aff de hellige Fædris og gamle Vises Skrifter, samlet af Joanne Bona, og nu aff det Latinske Sprog i det danske ofversat. Kbh. 1679.

De Sjuges Salve-Olie, som indeholder gudelig Undervisning og Trøste-Lærdomme for alle dennem, som efter Guds urandsagelige Raad ere komne i Siuge-, Sørge- eller Død-Stand, bered af Guds Ord og hellige Mænds Skrifter. Kbh. 1681.

Borchardsen, Niels, er formodentlig Søn af Sognepræst i Alsted og Fjenneslev Jacob Borchardsen (f. 1634, † 1695). Han blev 1690 Student fra Sorø Skole og studerede Teologi. 1691—96 var han Alumnus paa Borchs Kollegium.

Borchs Kollegiums Festskrift. 1889. p. 106. 110. 164. — Bibl. Dan. III. p. 1014. — Univmatriklen. II. p. 176.

Diss. historico-philologica I—III. de 'Ηλιο-καὶ Σεληνολατρεια. Hafniæ. 1693—94. 4. [Resp. I. Petr. Schrøder, II. Ivar Galt, III. Chr. Willich].

Diss. historico-philologica prima de tripode Apollinis. Hafniæ. 1696. 4. [Resp. Frid. Schnel].

Borchgrevinck, Augustus Melchior, Søn af nedennævnte Melchior Borchgrevinck, blev 1628 Student fra Roskilde Skole.

A. Hammerich, Musiken ved Christian IV's Hof. 1892. p. 99. — Bj. Borchgrevink, Slægten Borchgrevink. 1911. p. 12. — Univmatriklen. I. p. 94.

Par lectissimum, Dn. Reinholdum Johannis Fulschench in Hafnia consulem et virginem Brigittam Dichmann bonis ominibus prosequitur. Hafniæ. [1630]. 4.

Borchgrevink, Jens Finne, er f. $^{23}/_{6}$ 1737 i Røraas, Søn af senere Direktør Leonhard Christ. Borchgrevink († $^{19}/_{9}$ 1772) og Magdalene Bruun (f. $^{6}/_{8}$ 1705, † 1753, begr. $^{7}/_{11}$). Han blev Student 1756 fra Trondhjems Skole, tog 1758 teol. Examen og blev Amanuensis hos J. E. Gunnerus. 1766 rejste han med dennes Anbefaling tilligemed nedennævnte Henrik Tonning til Upsala for at studere under Linné. Allerede ved Aarets Slutning vendte han imidlertid hjem og indtraadte atter i sin Stilling som Amanuensis hos Gunnerus. 1769 kom han paa dennes Anbefaling med paa de østerrigske Astronomer Maximilian Hells og Johannes Sainovics's Expedition til Vardø for at iagttage Venuspassagen og fik Paalæg om at indsamle Planter til Flora Danica. $^{25}/_{2}$ 1771 kaldtes han til Sognepræst i Aggersø og Omø i Sorø Amt, forflyttedes $^{9}/_{4}$ 1783 til Aurdal i Valders og $^{2}/_{5}$ 1792 til Norderhov i Ringerike. † $^{10}/_{10}$ 1819.

Han ægtede 1771 Christine Bagge (f. $^{26}/_{10}$ 1749, † $^{11}/_{9}$ 1821), Datter af Sognepræst i Snøde og Stoense Søren Nicolai Bagge (f. 1705, † 1788, begr. $^{4}/_{6}$) og Anna Kirstine Krag (f. $^{21}/_{7}$ 1723, † $^{30}/_{9}$ 1783).

Wiberg. I. p. 72. — Det kgl. norske Videnskabs Selsk. Skrifter. 1891. p. 81; 1895. p. 29—30; 1899. p. 46. — O. Dahl, C. v. Linnés Forbindelse med Norge. 1907. p. 25—28. — Bj. Borchgrevink, Slægten Borchgrevink. 1911. p. 56. — Univ-matriklen. III. p. 161.

Collegium botanicum Linnæanum, calamo exceptum Upsaliæ A° 1766 et exscriptum ab eodem Nidrosiæ A° 1767 observationibus propria mea manu adjectis. J. E. Gunnerus. — er efter Mskpt. i Videnskabsselskabets Bibliotek i Trondhjem trykt i O. Dahl, C. v. Linnés Forbindelse med Norge. 1907. Tillæg. p. 1—71.

Borchgrevinck, Melchior, er Søn af Nederlænderen Bonaventura Borchgrevinck, der $^{1}/_{1}$ 1587 fik Bestalling som Kapelmester ved det danske Hof. 1596 blev han udnævnt til Organist, og Christian IV sendte ham 1599 tillige med enkelte andre til Venedig for at studere. 1600 efter sin Hjemkomst blev han $^{5}/_{5}$ udnævnt til Hoforganist og fik Aaret efter et Kannikedømme i Roskilde. 1601—2 opholdt han sig atter i Italien. 1618 udnævntes han til øverste Kapelmester. 1628 blev han afskediget, men atter ansat 1631. † $^{20}/_{12}$ 1632 i Roskilde.

Hans Enke Magdalene levede endnu i 1640.

V. C. Ravn i Biograf. Lex. II. p. 510—11. — Musikforeningens Festskrift. I. 1886. p. 11. — A. Hammerich, Musiken ved Christian IV's Hof. 1892. p. 94—101. —

Hist. Tidsskrift. 6. R. IV. p. 434 – 35. — Bj. Borchgrevink, Slægten Borchgrevink. 1911. p. 5—8. — A. Hammerich, Dansk Musikhist. indtil c. 1700. 1921. p. 155 – 59.

*Giardino novo bellissimo di varii fiori musicali sceltissimi. I—II. Cph. 1605—06. 4. (A. Hammerich, anf. Skr. S. 158 findes Facs. af Titelbladet).

*IX Davids Psalmer, med fire Stemmer riimvis udsat. Kbh. 1607. (jfr. Kirkeh. Saml. III. p. 547; der findes næppe Exemplarer af dette Værk bevaret).

Borchmann, Jacob Frederik (Olsen), er rimeligvis en Søn af nedennævnte Ole Jacobsen Borchmann, skønt han ikke anføres som saadan af Erlandsen (Efterretn. om Geistligh. i Trondhjems Stift. p. 42—43). Han blev 1697 Student fra Trondhjems Skole og var 1699—1703 Alumnus paa Borchs Kollegium, i hvis Fortegnelse han benævnes »math«. Muligvis er han identisk med den Jacob Brochmann, der 1717 blev Sognepræst i Linnerup og Hammer i Aarhus Stift. † 1746 (begr. $^{4}/_{7}$).

Han ægtede i saa Fald $^{15}/_{5}$ 1718 Deliane Hjortsvang, Datter af hans Formand Hans Hjortsvang († 1717).

Borchs Kollegiums Festskrift. 1889. p. 165 (hvor han kaldes: Borch). — Univmatriklen. II. p. 227.

Diss. historico-critica de Labaro. Hafniæ. 1700. 4. [Resp. Andr. Meyer].

Diss. historico-critica de liberis expositiis. Hafniæ. 1701. 4. [Resp. Joh. Schanck].

Diss. critica continens quædam de inscriptionibus epistolarum. Hafniæ. 1702. 4. [Resp. Andr. Jac. Schmidt].

Borchmann, Ole Jacobsen, er en Søn af Sognepræst til Alstahaug Jacob Hermansen Borchmann († 1683) og dennes 2. Hustru Maren Krabbe (f. $^{6}/_{1}$ 1640). Han blev vistnok 1665 Student fra Trondhjems Skole (Univmatriklen. II. p. 329. Olaus Jacobi Nidros.), tog 1666 Baccalaurgraden (sstds. p. 333) og prædikede $^{23}/_{11}$ 1672 som Kandidat i Nikolaj Kirke for Griffenfeld (jfr. Pontoppidans Annales. IV. p. 584). 1673 blev han beskikket til Hjælpepræst i Trondhjem med Løfte om at succedere den af Præsterne, som først døde. 1679 blev han Sognepræst ved Domkirken. Han havde endel Stridigheder og Processer. † $^{16}/_{6}$ 1696.

Han ægtede Karen Hersleb (f. $^{8}/_{7}$ 1658, † $^{28}/_{2}$ 1732), Datter af Tolder i Fosen og Foged over Nordmør Jacob Jensen Hersleb og Anna Christophersdatter Tønder.

E. Pontoppidans Annaler. IV. p. 669. — Treschows Danske Jubel-Lærere. p. 102. — Giessing. I. p. 389. 391—92. — Erlandsen, Efterretn. om Trondhjem Stifts Geistlighed. p. 41—43. — Daae, Trondhjems Stifts geistlige Hist. 1863. p. 132. — Theol. Tidsskr. f. d. evang. luth. Kirke. Ny R. VII. 1880. p. 44.

Parentation og Grav-Mæle holdet ved Frue Margareta Maria Gormand, Hr. Johan Wibes, General-Major over det Trundhiemske Stifftis Militie respective Frue Kjærestes høianselige Liigbegiengelse udi Trundhjems Dom-Kirke d. 29. Jan. Aº 1690. Kbh. 1691. 4.

Borchsenius, Villads, er f. $^{2}/_{4}$ 1739 paa Aastrup ved Roskilde, Søn af Forpagter Gabriel Esajas Borchsenius († $^{19}/_{8}$ 1762) og Ingeborg Hammendrup († $^{12}/_{7}$ 1757). Han blev 1752 sat i Slagelse lærde Skole, hvorfra han blev Student 1756, tog 1758 Baccalaurgraden og havde Plads paa Regensen. $^{20}/_{11}$ 1759 tog han teol. Examen med Non og var i nogen Tid Huslærer hos Kammerherre Kaas; $^{2}/_{11}$ 1764 kaldtes han til Sognepræst i Husby og Prædikant ved Wedellsborg Kapel. † $^{25}/_{2}$ 1778.

Han ægtede 1. $^{20}/_{2}$ 1765 Cæcilia Catharina Besselin († 1772), Datter af Løjtnant i Artilleriet Hans Adolf Besselin og Christiane Margrethe Rosenberg. 2. $^{30}/_{6}$ 1773 Maren Elisabeth Westergaard (f. 1751, døbt $^{19}/_{12}$, † $^{11}/_{7}$ 1775), Datter af Sognepræst i Vigerslev og Veflinge Christen Schaarup Westergaard (f. $^{12}/_{10}$ 1718, † $^{11}/_{3}$ 1775) og Dorothea Margrethe Hee (f. 1718, † $^{8}/_{4}$ 1794).

A. Jantzen i Biograf. Lex. II. p. 513. — Roskilde Skoleprogr. 1862. p. 59. — Wiberg. I. p. 704 (Opgivelsen her om hans 3. Ægteskab er urigtig). — N. Bøgh, Chr. Winther. I. 1893. p. 7—21. — Odense Adressekont. Eft. 1778. Nr. 13 (lat. Sørgedigt af Jens Hee). — F. Vestergaard, Nogle Familie-Optegnelser. 1914. p. 19. — Univmatriklen. III. p. 163. 183.

Planen til Fleurys catechisme historique. Paa den høitidelige Dag, d. 28. Maj 1775, da Hr. Tønne Bloch til Biskop og Superintendent over Riber Stift i Jylland blev indviet. Kbh. 1775. [Anm. i L. Eft. 1775. p. 372; Krit. Journal. 1775. p. 322].

Historisk Catechismus indeholdende en Christens Skilderie, eller det vigtigste af den christelige Lærdom om Sæder og Dyder. Odense. 1777. (bagi uden Paginering et Digt: En Christen). [Anm. i L. Eft. 1781. p. 442; Krit. Journal. 1778. p. 313; Krit. Tilskuer. 1777. p. 353]. (Efter Biskop Jac. Ramus' Indstilling blev den konfiskeret $^{6}/_{12}$ 1777 — jfr. Luxdorphiana. 1791. p. 292—328, hvor Borchsenius' to Indlæg tillige er aftrykt).

Tvende Taler: Over Jesu Fødsels Historie (Luc. 2. 1—20) og over et af Jesu Miraklers Historie (Luc. 17. 11—19) holdne i Huusbye Kirke og Wedelsborg-Capell i Aarene 1774 og 1776. Kbh. 1777. [Anm. i L. Eft. 1778. p. 260; Krit. Journal. 1777. p. 258; Krit. Tilskuer. 1777. p. 258 (af W. H. F. Abrahamson)].

Nadverens Sacramente, et Læredigt, samt nogle gudelige Sange. Odense. 1777. (Anonym). (Nyerup anfører (p. 114) fejlagtig Laur. Bøtker som Forf.; jfr. N. Bøgh, Chr. Winther. I. p. 13). [Anm. i L. Eft. 1778. p. 577; Krit. Journal. 1778. p. 98; Krit. Tilskuer. 1778. p. 153].

Bording, Achilles, er Søn af Sognepræst i Ulvborg og Raasted Laurids Bording († $^{20}/_{3}$ 1675), Broder til Anders Bording, og Maren Kjeldsdatter († $^{8}/_{1}$ 1686). Han blev 1671 Student fra Holstebro Skole, tog 1672 Baccalaurgraden og † 1673.

Kirkehist. Saml. 3. R. VI. p. 595. — Univmatriklen. II. p. 28. 30.

Decas thematum miscellaneorum. Hafniæ. 1673. 4. [Resp. Joh. Nic. Paludan].

Bording, Anders, er f. $^{21}/_{1}$ 1619 i Ribe, Søn af nedennævnte Christen Bording. 1626 blev han sat i Ribe Skole, hvorfra han blev Student 1637. Da Familiens betydelige Formue under Moderens lange Enkestand var bleven stærkt reduceret, maatte han ernære sig som Huslærer paa forskellige jyske Herregaarde, først paa Stadsgaard, det nuværende Constantinsborg, ved Aarhus, senere paa Brusgaard ved Randers; derefter tog han Ophold hos sin Broder Sognepræst Laurids Bording i Ulvborg ved Holstebro. $^{17}/_{2}$ 1653 tog han Magistergraden ved Sorø Akademi. Hans Digte havde forskaffet ham et saa anset Navn, at Rigsraad Tage Thott til Eriksholm i Skaane tilbød ham Ophold hos sig. Efter Tage Thotts Død 1658 drog Bording til Kbh. og deltog i Hovedstadens Forsvar under Svenskekrigen. 1662—63 var han Rektor i Slangerup; derefter tog han Ophold i Kbh. og ernærede sig som betalt Lejlighedsdigter. $^{4}/_{4}$ 1664 beskikkedes han til Lektor i Teologi ved Ribe Domkirke, men opgav allerede Aaret efter denne Stilling og drog tilbage til Kbh. 1666 blev der tillagt ham Titel af Hofpoet og s. A. fik han ved Kongebrev af $^{30}/_{6}$ tilstaaet den kgl. Andel af Korntienden af Rakkestads Len og af Hobel og Vester-Bærum Sogne i Norge for at udgive en rimet dansk Avis (»Danske Mercurius«). Ved Tronskiftet 1670 mistede han disse Tiender og fik først 1672 anden Erstatning. † $^{24}/_{5}$ 1677 ugift.

Jul. Paludan i Biograf. Lex. II. p. 513—17. — Morgenposten. 1792. II. p. 797—812. — Minerva. 1794. III. p. 356—58; 1799. III. p. 176—78. — J. E. Schlegel, Der Fremde. I. 1745. p. 297—304. — Rahbek og Nyerup, Bidrag til d. danske Digtekunsts Hist. III. p. 109—46. — O. Wolffs Journal. 1820. III. p. 130—31 (Gravskrift over ham). — Ribe Skoleprogr. 1824. p. 9—10. — Birchrods Dagbøger, v. C. Molbech. 1846. p. 185—86. 421. — C. Molbech, Hist.-biograph. Saml. 1851. p. 329—78. — Brandt & Helveg. I. p. 353—57 (p. 47—48). — Ros-

kilde Skoleprogr. 1871. p. 21—22. — P. Stolpe, Dagspressen i Danm. II. p. 1—65. — [Trap], Billeder af berømte danske Mænd. I. 1866. p. 130—31. — J. Paludan, Renæssancebevægelsen i Danm. Lit. 1887. — Danmark. Illustr. Kalender f. 1890. p. 51—66. — Nordslesvigsk Søndagsblad. Folkelig Del. 1903. Nr. 27—29 (af Carl Bruun). — A. Halling, Meine Vorfahren. I. 1905. p. 181—205. — Fra Randers Amt. XVII. 1923. p. 47—59. — Univmatriklen. I. p. 138.

Sølfpop Pd. Hiort och Sophia Amalia Søbøtkers paa deris Bryllups Dag til Ære och Velbehag. Kbh. u. A. Fol.

Til Eiler Holk til Elkjær, der hans Daatter Frid. Sophia Holk til Jorden blef bestedit. Kbh. u. A. Fol.

Det ædle Par Erick Sehsted oc Jomfru Margrete Rammel ynskis Lycke. Kbh. u. A. Fol.

Joh. Stolterfood oc Barbara Beeten paa deris Brudlofs Dag til Ære. Kbh. u. A. Fol.

Studenters Rente-Camer. (U. Titelbl.). 4. [Optrykt i Vor Ungdom. 1886. p. 350—52, jfr. p. 546].

Thalassio nuptiis Petri Martini, eccles. Horsleff etc. pastoris, nec non Dorotheæ Friderici dicata. Hafniæ. 1642. Fol.

Liig Begengelse offuer Borgemester Hans Pedersøn udi Aarhusz. Aarhusz. 1650. Fol.

Klage Dict offuer Niels Krag til Trudtzholm. Aarhusz. 1650. Fol.

Anima sphingis in honorem Gregorii Christiani, scholæ Hafniensis con-rectoris, ostensa. Hafniæ. 1651. Fol.

Votum nuptiis Pauli Severini, ad Sanctæ Mariæ, quæ est Hafniæ, æditui nec non Elisæ Trugilli consecratum. Hafniæ. 1651. Fol.

Jydlands løck-ønskende Frydeskrig offver Hertug Christians Hyldning i Viborg. Aarhuus. 1655. Fol.

Doctor Pt. Hegerfeld og Krist. Lauritz Daatter Bording deris Bryllups Høytid til Ære. Aarhuus 1656. Fol.

Balvise, skrevet 1659. Kbh. 1859. (Optrykt i Anl. af 200 Aars Festen for Kbh.'s Belejring).

Fryde-skrig offver Konning Friderich III, der Hs. Kgl. May. sit Rige til it ævigt Arffve-Rige antog. Kbh. 1660. Fol.

Hierte-Such offver Joach. Gersdorph til Sæbygaard, Aakiær etc., hans dødelig Affgang. U. St. 1661. Fol.

Sørgelig Efftermæle offver Joach. Gerstorff, Herre til Sædbyegaard etc. Kbh. 1661. 4.

Det ynskelig oc lycksalig Par Vitus Bering oc Gjertrude Jørgens-Datter. Kbh. 1663. Fol. [Optrykt i Holstein Rathlou, Deliciarum manipulus Danicarum. 1914. p. 23—25].

Ulr. Fred. Gyldenløfve, der hand til Dannemarck lyckeligen hiemkom, til Velkoms Ære. Kbh. 1663. Fol.

Jørg. Reitzer, Kircke-Prowist offver Jelling Syssels Prowstie, sampt Anna Fabricia, paa deris Bryllups Høytids Dag, til Ære. Kbh. 1663. Fol.

Brudgommen M. Berg til hans Bryllups-Dag. Kbh. 1663. Fol.

Cl. Egentii S. S. Theologiæ, Medicinæ, Philosophiæ et Poetices studiosi desideria, versa e Danico [a Jac. Henr. Paulli]. Aº 1663. U. St. 4.

Til Hr. Hans Skack, der hans Frue Anna Blomme hans høy-adelig Hus med en Søn berigede. Kbh. 1663. Fol.

General-Felt Marskalck Povel Wirtz til Ørneholm til Velkoms Ære. Kbh. 1664. Fol.

Lyckynskning til Cph. Gabel, der Kgl. Mayt. hannem til velfortient Adels Frihed, Nafn oc Ære ophøyede. Kbh. 1664. Fol.

Æris-Knude, Povel Tscherning, Kongl. Maytts. af Danmarck oc Norge etc. velbetroede Krigsraad oc General-Auditør paa hans Nafns og Fødsels Dag bunden. Kbh. 1664. 4.

Grafskrift ofver den kunstig och forfaren Mester Sal. Jørgen Brase Mundkok. U. St. 1665. Fol.

Lyk-ynskning til Eiler Holck til Elkiær, der Fru Elis. Holck deris Huus med en mandelig Lifsarfving lykkeligen berigede. Kbh. 1665. Fol.

Helte-Lof Eiler Holck til Elkiær til en velfortient Æris Minde oc Eftersagn. Kbh. 1665. Fol.

Studiosorum duri labores et seri honores. Studenternes Meget Ondt og Sildig Godt i Danske Riim fremstillet, Aº 1665. U. St. 1722. (jfr. H. F. Rørdam, De danske og norske Studenters Deltagelse i Kbh.'s Forsvar. 1855. p. 31—33).

Til Mogens Friis til Boller och Faverskov, der hand sin Søns, Fred. Friises, Lig til Jorden sørgeligen bestedde. Kbh. 1665. Fol.

Dav. Melvin, Postmester i Helsingør, och Margr. Jacobsdaatter, Sl. Rasm. Regelsøns, paa deris Bryllups Dag til Ære. Kbh. 1665. Fol.

Jac. Søfrensøn, Forvalter ofver Harballegaards Læn, och Rebecca Bechten, paa deris Bryllups dag, til Ære. Kbh. 1665. Fol.

Fred. Gise, Secreterer udi Kammer Collegio, och Margr. Elis. Schønbach, paa deris Bryllups Dag, til Ære. Kbh. 1665. Fol.

Nyt Aars gafve til Klaus Rasch, Præsident udi Nyborg. Kbh. 1666. Fol.

Niels Broberg, J. U. Lic., och Kirst. Hanszdaatter Drostrup, paa deris Bryllups Dag, til Ære. Kbh. 1666. Fol.

Lyckynskning til Hertug Johan Georg III af Saxen ved hans Bilager med Printzcesse Anna Sophia til Danmarck. Kbh. 1666. Fol.

(Til Arild Jørgensen Neszby ved hans Magisterpromotion). Kbh. 1666. Fol.

Den danske Mercurius. d. 1. Aug. 1666 — d. 1. Maj 1677. Kbh. 4. [Optr. i Bordings poetiske Skrifter. 1735; Uddrag i O. Wolffs Journal. 1797. III. p. 195—208; jfr. P. Stolpe, Dagspressen i Danmark. II. p. 31—65; C. F. Wichmann, Danske Originaliteter. I. 1837. p. 1—15; Maaneds-Magasinet. 8. Aarg. 1916. p. 323—25]. (I Kgl. Bibl. findes et haandskrevet Nr. for 1. July 1666).

Velkoms Frydeskrig ved Printzcesse Charlotta Amalias Indtog i Kiøbenhaffn. Kbh. 1667. Fol.

(Til Jac. Jørgensen Seemand ved hans Promotion som Doct. med.). Kbh. 1667. Fol.

Lyckynskning til Arfve-Prinds Christians Bilager med Printzcesse Charlotta Amalia. Kbh. 1667. Fol.

Mads Mortensøn Toldere udi Helsingør til ævig Æres Minde. Kbh. 1667. Fol.

Joh. Drøg och Margr. Eliz. Paulli paa deres Brudlofs Dag. Kbh. 1668. Fol.

Landfoged ofver Ferrøe Sever. Pedersøn och Christine Johansdaatter Krudmeyer, paa deris Bryllupsdag, til Ære. Kbh. 1668. Fol.

Til Kong Frederich III paa hans Fødsels Dag. 1669. U. St. Fol.

Didr. Schult til Findstrup, sampt Armgaard Sophia af Gabel, paa deres Brudlofs Høytid, til Ære. Kbh. 1669. Fol.

(Til Bertr. Fromm og Inger Sidenburg i Anledning af deres Bryllup). Kbh. 1670. Fol.

Den Cimbriske Nordens Taare ved Frederich III Lig Begængelse. Kbh. 1670. Fol.

Den Cimbriske Nordens Frydeskrig ofver Koning Christian den Femte, der Hs. Maj. bleef Salfvet och indviet. Kbh. (1671). Fol.

M. Christen Lodberg samt Johanne Jacobsdaatter, paa deris Bryllups Dag, til Ære. Kbh. 1671. Fol.

Helvig Jacobsdaatter paa hendis Begrafvelses Dag til Æres Minde. Kbh. 1671. Fol.

Lille Amors nye Kloster-Orden det Priisz-værdige Ecte-Par Johan Rader oc Margaretha Munck, paa deris anden Bryllups Dag. Kbh. 1671. 4.

Chr. Mortensøn Thune paa hans Begrafvelses Dag til en berømmelig Eftermæle. Kbh. 1672. Fol.

Anna Marg. Bartholin til en priselig Efter-minde. Kbh. 1675. Fol.

Raadmand i Nyborg Cornelius Rask til priselig Efter-Mæle. Kbh. 1675. Fol.

Til Præsident i Nyborg Claus Rask, der hand sin eeniste Daatter Elis. Cath. Rask til Jorden bestedde 1676. U. St. Fol.

Grafskrift ofver Rebecca v. Bechten, salig Jac. Severinsøns. U. St. 1676. Fol.

Grafskrift ofver Borgemester udi Helsingør Knud Walter. U. St. 1676. Fol.

Grafskrift ofver Sølfpop Pd. Hiort. U. St. 1677. Fol.

(Ved Jac. Søfrensens og Sophia Amalia Bruns Egteskab. Kbh. 1677). Fol.

I. I. S. H. [Ild i Spotterens Huus], d. 3. April 1677. U. St. 4. (jfr. Birchерods Dagbøger, v. C. Molbech. p. 184).

Tvende lystige nye Viser. 1. Frisk op naar Dieflen giør sig vred. 2. At enhver sig monne bucke. Kbh. 1683. (jfr. ang. den første: Samlaren. XIX. 1898. p. 112—17).

En deylig ny Juule-Sang om Jesu Christi naaderige Fødsel oc Manddoms Annammelse. Ørnen med sin lette Vinge etc. Kbh. 1687.

En meget smuck og ny Elskovs-Viise, hvorudi den bedrøvede Coridon klager over sin skiønne Galathes ubestandig Kierlighed. Min skiønne Galathe. U. St. 1698.

Fr. Rostgaard udgav anonymt: Fortegnelse paa en good hob af Sl. Mag. Anders Bordings danske Vers, som en Elskere af det danske Sprog endeel selv haver sanket, men de fleeste bekommet af en fornemme PræsT [ɔ: P. Terpager] og lærd Mand i Jylland, og med det første vil lade trykke. Kbh. 1703. — Anden og formeeret Fortegnelse. Kbh. 1706. — 1732 udkom en: Notice ($^{11}/_{10}$). 4., indeholdende Opfordring til at subskribere paa Bordings poet. Skrifter.

Poetiske Skrifter i tvende Parter, den Første, befattende hans adskilligeslags Vers, Ære-Digter, Lykynskninger, Brude- og Liig-Vers, Binde-Breve, lystige Indfald etc. saaog aandelige Sange og verdslige Viser, den Anden: indholdende alle hans Mercurier, eller maanedlige Tidender paa Vers, ved Frid. Rostgaards og Pd. Terpagers Flid og Omhue, for rum Tiid siden samlede og nu endeligen til Trykken befordrede (med en Fortale af H. Gram). Kbh. 1735. 4. (jfr. O. Wolffs Journal. 1810. I. p. 203—5 (Brev fra Gram til Chr. Rantzau $^{10}/_{4}$ 1734); Engelstoft, Odense Bys Hist. 2. Udg. 1862. p. 217; Suhms saml. Skr. VII. p. 222; E. Gigas, Katalog over d. st. kgl. Bibl. Haandskr. I. p. 80; Personalhist. Tidsskr. 3. R. V. p. 76—77; Bibl. Dan. III. p. 1509). [Anm. i L. Eft. 1736. p. 81].

I J. Wielands Saml. udaf smukke og udvalde danske Vers. 1725—26. I. p. 76—77. Ære-Digt til Mag. Anders Areboes Sex Dages Gierning. — II. p. 148—54. Supplicatz til Rentemester Gabel. — III. p. 229. (Jo reenere Korn, jo stridere Halm). — IV. p. 29—44. Forhaabnings- og Forhalnings-Griller. 1663. — V. p. 92—111. Studiosorum duri labores et seri honores. 1665. — p. 112. Peder Resen til en Æres-Minde for hans Bog kaldet Inscriptiones Hafnienses. 1658. — VII. p. 276—79. Dend cimbriske Nordens Taare over Sal. Kong Friderich den 3dies Død d. 4. Martii 1670. — VIII. p. 281—92. Ære-Knude Povel Tscherning paa hans Navns- og Fødsels-Dag bunden. — p. 328—29. Under Frue Elisabeth Høgs, Friherinde af Holch, Skilderie. — IX. p. 378—80. Til M. Vitus Berings Bryllup. — p. 445—48. Coridons Forpligt til sin Galathe. — p. 448—51. Daphnis kommer af fremmede Lande, beklager sin Galatees Fraværelse. — p. 451—53. Daphnis sørger sig til Døde for sin skiønneste Phyllis, som ikke vilde være hannem gunstig. — p. 453—57. Coridons Klage over Galatheæ Fraværelse. — XI. p. 484—89. — Det ønskelige Par David Melvin, Postmester og Raadmand i Helsingør, og Magrete Jacobs Datter, Sal. Rasmus Reyelsøns, paa deris Brøllups-Dag til Ære. — XIII. p. 4—10. Nyse-Kruds eller Snuf-Tobaks Berømmelse og Brug (optrykt i Kbh.'s Skild. 1819. p. 694—99;

jfr. 1821. p. 1399). — p. 10—11. Til Fru Sophia Rosenkrantzes, Erich Banners, Begravelse. — p. 11. Gravskrift over Sal. Knud Walter, fordum Borgemester udi Helsingør. — p. 12—14. Til Eiler Holch, der hans unge Datter, Jomfrue Friderica Sophia Holch, til Jorden sørgeligen blev bestedet. — p. 23—25. Anna Margaretha Bartholin til een priislig Eftermine. — p. 25—28. Mickel Sørensen Riber og Bjørild Knuds Daatter paa deres Brøllups Æris-Dag til Ære. — p. 38—43. Hierte-Suck over Hr. Joachim Giersdorph, hands dødelige Afgang 1661. — p. 44—45. Mads Mortensen, fordum Tolder udi Helsingør, til ævig Æris-Minde d. 12. Junii 1667. — p. 45—47. Christian Mortensen Thune paa hands Begravelses Dag, som var d. 28. Febr. 1672, til en berømmelig Eftermæle. — p. 49—51. Studenternes Rente-Cammer. — p. 51—53. Binde-Brev til Hans Hornemand i Nestved. — p. 54—59. Binde-Brev til Jørg. Wichmand i Odense. — p. 59—62. Et Bryllups-Vers d. 8. Nov. 1665. — XIV. p. 68—70. Didrik Schult til Findstrup, sampt Jfr. Armgaard Sophia af Gabel paa deres Brudlovs-Højtid til Ære og Velbehag. — p. 70—74. Land-Foged over Ferøe Severin Pedersen og Christina Johanns-Datter Rudmeyer paa deres Bryllups-Dag d. 25. Nov. 1668. — p. 74—76. Konning Friderich den Tredie paa hans Naades Fødsels-Dag. — p. 78—80. Brude-Vers til Obriste Rantzau paa Frydendahl. — p. 80—82. Over Søren Portener paa Cronborg. — p. 83—86. Norges Universal-Condolentz til Jens Bielcke til Østeraad, hans store Hierte-Sorg over hans Frue Sophia Brochenhuusis dødelige Henrykkelse d. 6. Martii 1656. — p. 86—89. Lykønskning til Christopher Gabel. 1664. — p. 102—6. Bryllups-Vers til F. Giese og Margarethe Schønbach. [Endel af disse anføres foran særskilt trykt].

I J. J. Høpffners Udvalde danske Riim. 1728. I. p. 18—22. Helte-Lov, Eiler Holck til Elkiær, til en velfortient Æres-Minde og Eftersagn. — p. 26—29. Den priislige Mester-Titul, som disse Hæderlige, Høylærde og berømmelige Mænd [Navnene] paa Kiøbenhavns Universitet have bekommet d. 8. Oct. 1663. — II. p. 63—72. Jyllands lyk-ønskende Fryde-Skrig over Hertug Christian, der hans Hylding glædeligen blev holden i Wiborg 1655. — p. 107—16. Klage-Digt over Niels Krag til Trudsholm d. 3. Junii 1650. — IV. p. 187—91. Den cimbriske Nordens Fryde-Skrig over Konning Christian den Femte, der Hans Maj. blev salvet og indviet d. 7. Junii 1671. [Ogsaa endel af disse er særskilt trykt].

I Rasmussen & Nyerups Udvalg af Danske Viser. II. 1821. p. 25—29. 68—71 findes enkelte Prøver af hans Digtning.

Bording, Christen Lauridsen, er f. $^{8}/_{9}$ 1578 i Aarhus, Søn af nedennævnte Laurids Bording. Han blev Student fra Aarhus Skole og efter et Par Aars Udenlandsrejse Hører ved samme Skole. Denne Stilling opgav han imidlertid snart efter og drog udenlands, hvor han forekommer i Siena, Padua og Leipzig. Efter sin Hjemkomst blev han $^{19}/_{8}$ 1610 Livmedicus hos Prins Christian, Christian IV's Søn, og tog $^{30}/_{4}$ 1611 Doktorgraden i

Medicin i Kbh. $^{20}/_{3}$ 1614 blev han Provinsialmedikus i Ribe og aflagt med det for denne bestemte Kanonikat ved Domkirken. 1638 blev han Erkedegn i Kapitlet. † $^{28}/_{3}$ 1640.

Han ægtede c. 1615 Ingeborg Klyne (f. $^{23}/_{4}$ 1593, † $^{14}/_{3}$ 1668), Datter af Raadmand i Ribe Anders Sørensen Klyne (f. c. 1551, † $^{1}/_{5}$ 1598) og Kirstine Tøgersen.

J. Kinch i Biograf. Lex. II. p. 517. — Bibl. Dan. III. p. 1014. — C.V. Hertel, Aarhus Domkirke. II. 3. 1810. p. 471—72. — Herholdt, Archiv f. Lægevidensk. Hist. I. 1823. p. 90. — Hundrup, Efterretn. om Doctores. p. 138. — D. H. O. Cold, Lægevæsenet og Lægerne under Christian IV. 1858. p. 87. — Ingerslev, Danm. Læger og Lægevæsen. I. p. 307. — J. Kinch, Ribe Bys Hist. II. 1880. p. 269—70. 365—68. — Personalh. Tidsskr. 4. R. III. p. 59; 6. R. IV. p. 209. — Carøe, Den d. Lægestand. Dokt. og Licent. p. 16. — Ny kirkehist. Saml. VI. p. 504—13.

Theses pro disputatione physica de humoribus et spiritibus. Wittebergæ. 1600. 4. [Præs. Jac. Cocius].

Theses de hydrope medicæ. Hafniæ. 1611. 4. [Præs. Thom. Finckius].

I Hans Bangs Ligpredicken offuer Sten Rosensparre. Kbh. 1612. et Digt af ham.

Brev til O. Worm af $^{25}/_{9}$ 1610 i dennes Epistolæ. 1728. I. p. 1—2.

Bording, Jacob, er f. $^{11}/_{7}$ 1511 i Antwerpen, Søn af Købmand Nicolaus Bording og Adriane Adriansdatter. Han besøgte først Pædagogiet i Löwen og studerede siden i Paris, hvor han holdt Forelæsninger over Græsk og Hebraisk, og samtidig lagde sig efter Lægevidenskaben og den Aristoteliske Filosofi. Senere fortsatte han sine medicinske Studier ved Universitetet i Montpellier. 1538 blev han ansat som Rektor ved Skolen i Carpentras. 1540 tog han i Bologna den medicinske Doktorgrad og opgav 1541 paa Grund af sin Sympati for Reformationen sin Stilling som Rektor. S. A. vendte han tilbage til Antwerpen, hvor han i 4 Aar praktiserede som Læge og holdt Forelæsninger over Anatomi og Kirurgi. Paa Grund af sine reformerte Sympathier forlod han 1545 sin Fødeby og begav sig til Hamborg, hvor han 1546 blev Stadslæge. 1550 kaldtes han af Hertug Henrik af Meklenborg til Professor i Medicin ved Rostock-Universitetet og udnævntes til Hertugens Livmedicus. $^{5}/_{4}$ 1557 kaldtes han til Livmedicus hos Kong Christian III og blev $^{20}/_{5}$ s. A. Professor i Medicin ved Kbh.'s Universitet. $^{29}/_{3}$ 1558 forlenedes han med Kongsgaarden Hvidøre og 4 Gaarde i Vangede. Af Frederik II erholdt han 1559 Livsbrev paa et Kannikedømme i Roskilde. † $^{5}/_{9}$ 1560 som Universitetets Rektor.

Han ægtede $^{10}/_{11}$ 1538 Francisca Nigrona, Datter af Patricier i Genua Termio Nigro og Johanne de Rachelle, efter Mandens Død drog hun til Rostock, hvor hun døde $^{16}/_{8}$ 1582.

H. F. Rørdam i Biograf. Lex. II. p. 518. — Autobiografi i Jac. v. Melle, Notitia majorum. Lipsiæ. 1707. p. 48—55. — Westphalens Monumenta. 1739 ff. III. p. 1434—39. — Joh. Spithovius, Oratio in funere Jac. Bordingii. Vitebergæ. 1562. — R. Vinding, Regia acad. Haun. 1665. p. 95—100. — Th. Bartholin, Cista medica. 1662. p. 80—89. — Herholdts Archiv f. Lægevidsk. Hist. I. 1823. p. 36. — Herholdt & Mansa, Saml. til Medicinalhistorien. 1833—35. p. 135—43. — Herholdt, Pharmacien og Medicinaltaxten. 1811. p. 19—20. — Danske Mag. 4. R. IV. p. 252—54. — Rørdam, Lyskanders Levnet. p. 249. — Fr. W. Schirrmacher, Joh. Albrecht I, Herzog v. Mecklenburg. 1885. I. p. 57; II. p. 395—98 (autobiografiske Optegnelser). — Ingerslev, Danm. Læger og Lægevæsen. I. p. 94—98. — H. Krabbe, Die Univ. Rostock. 1854. p. 521—25. — Rørdams Universitetshistorie. 1537—1621. I. p. 642—49; IV. p. 92—93; 102—3. — F. R. Friis, Optegn. om Gentofte Sogn. 1877. p. 71—72. — Carøe, Den d. Lægestand. Doktorer og Licent. p. 16—17. — A. Blanck, Die Meklenburgischen Aerzte. 1874. p. 9—10.

*Propositiones medicæ. Rostochii. 1556. 4. [Resp. Joh. Scheldrop].

Oratio de obitu serenisis. principis Christiani III, Daniæ et Norvegiæ regis etc. Hafniæ. 1559. 4. — Wittenberg. 1559. (jfr. Nord. tidskr. f. bok- och biblioteksväsen. IX. 1922. p. 221). [Optrykt i N. Krag, Annales Christiani III. 1737. p. 419—34 og i Orationes tres historicæ eruditæ, insignes et patheticæ. Denuo recognitæ ac ed. per Theoph. Glaser. Dresdæ. 1594. — samt i dansk Oversættelse i N. Krag og St. Stephanius, Kong Christian den Tredies Hist. I. Kbh. 1776. p. 422—34].

Stormectige, Høyborne Førstis oc Herris, Her Christians den Tredie, Danmarckis oc Norgis Konning etc. Salige Affsked aff denne Verden. Tilsammen screffuit paa Latine, nu nylige fordansket. Kbh. 1559.

Φυσιολογια, Ὑγιεινη, Παθολογια, Prout has medicinæ partes in inclytis academiis Rostochiensi et Haffniensi publice enarravit. Omnia ex manuscripto autoris diligentissime recognita et emendata (a Levino Batto). Rostochii. 1591. [Ὑγιεινη sanitatis conservatrix seu in sex Galeni libros de sanitate tuenda enarratio. Rostochii. 1591. har særskilt Titelblad og Paginering; i Th. Bartholin, Cista medica. 1662. p. 86 anføres Ὑγιεινη som udkommet: Rostochii 1590, men det er formodentlig kun en Forvexling med 1591. Παθολογια har kun Halvtitel og fortløbende Paginering]. (jfr. Rørdams Univhist. IV. p. 377—78). (I sin Fortale meddeler Battus, at Professor Joh. Borckelius uden at nævne Bordings Navn allerede havde udgivet hans Skrift 1585 u. T.: Anatome seu Descriptio partium humani corporis, ut ea in Academia Julia singulis annis publice prælegi et administrari solet. Helmsteti. 1585. og paany 1588.). — Af Battus' Udg. udkom et nyt Oplag u. T.: Physiologia. Denuo recognita et in communem studiosorum utilitatem nunc seorsum edita (a Joanne Bacmeistero). Rostochii. 1605. [British Museums Katalog har Aarstallet 1615 — muligvis Trykfejl].

Enarrationes doctissimæ, quæ commentariorum vice esse possunt, in VI libros Galeni de sanitate tuenda: Item libros tres priores de morbo-

rum et symptomatum causis et differentiis. Accessere huic editioni ejusdem authoris consilia quædam ill. principibus præscripta, hactenus nunquam edita. Rostochii. 1605.

I Stephani Doleti orationes duæ in Tholosam. U. St. o. A. findes 5 udaterede Breve fra Bording til Doletus p. 151—52. 164—67. 169—73 (og endel Breve til ham fra Doletus. p. 93—95. 98—101. 128—31. 139—40). — og i Jo. Henr. a Seelen, Philocalia epistolica. Lubecæ. 1728. p. 56—62. Brev til Phil. Melanchthon 1558 og p. 62—67 til David Chytræus $^{8}/_{3}$ 1559. — i Danske Mag. 4. R. IV. p. 254. Brev til Kong Christian III. $^{22}/_{3}$ 1560.

I Etwas von gelehrten Rostockischen Sachen. 1740. p. 292 berettes om en Disputats, ved hvilken Bording var Præses og Henr. Faber Respondent.

Bording, Laurids, er f. $^{10}/_{2}$ 1610 i Aarhus, Søn af Raadmand Jens Bording. 1631 blev han Student fra Aarhus Skole, 1633—38 var han Hører paa Herlufsholm og rejste derefter udenlands som Hovmester for Tønne Juul til Taarupgaard. Paa denne Rejse besøgte han Holland, England, Frankrig, Italien og Schweiz og vendte tilbage til Danmark 1644. Senere rejste han igen som Hovmester for Axel Sehested, og denne Rejse varede til 1652. S. A. blev han udnævnt til Professor i Historie ved Sorø Akademi, men opgav dette Embede, da han allerede $^{5}/_{9}$ s. A. blev Lector teol. og Kannik i Aarhus. Aaret efter tog han Magistergraden i Sorø. 1674 nedlagde han sit Embede og trak sig tilbage til Ryomgaard, som han havde ladet sig udlægge for Gæld. † $^{30}/_{4}$ 1677.

Han ægtede $^{25}/_{9}$ 1653 Ingeborg Broberg (f. $^{8}/_{7}$ 1633, † $^{25}/_{3}$ 1709), Datter af Borgmester i Aarhus Rasmus Nielsen og Magdalene Madsen.

G. L. Wad i Biograf. Lex. II. p. 519. — Univprogr. over Ingeborg Broberg $^{12}/_{6}$ 1709. — C. V. Hertel, Aarhus Domkirke. II. 1810. p. 460. — Personalhist. Tidsskr. II. p. 127; 2. R. II. p. 85—94; 4. R. I. p. 142; III. p. 64. — Kirkehist. Saml. 3. R. VI. p. 595—601. — Univmatriklen. I. p. 106.

De utraque historia recte legenda atque intelligenda dissertatio. Soræ. 1652. 4. [Resp. Petr. Nic. Foss].

I O. Wormii epistolæ. 1728. p. 858—63 tre Breve af $^{16}/_{5}$ 1649, $^{4}/_{2}$ 1650, og Nonis Maj. 1650.

Bording, Philip, er f. $^{1}/_{5}$ 1542 i Antwerpen, Søn af ovennævnte Jacob Bording. 1557 fulgte han med Forældrene til Danmark og blev 1558 Student ved Kbh.'s Universitet. 1560 tog han den medicinske Doktorgrad sstds. Senere lærte han en Tid ved Ro-

stock's Universitet, blev Stadsfysikus i Stralsund, hvor han † 5/9 1565 af Pest, ugift.

Herholdts Archiv f. Lægevidensk. Hist. I. 1823. p. 71—72. — Hundrup, Efterretn. om Doctores. p. 137. — H. Krabbe, Die Universität Rostock. 1854. p. 525.

*Themata de corporis humoribus et excrementis. Hafniæ. 1560. 4.

I J. Posselii Scripta in academia Rostoch. publice proposita. 1560—67. Rostoch. 1567. findes p. 69. Epitaphium in mortem Jacobi parentis elegiacum 1560. — p. 208—10. In lectionem arithmeticæ. — p. 226—27. Descriptio constitutionis coeli ad tempus mediæ eclipsis lunæ, anno 1563, die 5 Julij hora 8, min. 34. post meridiem.

Bording, Søren, er f. i Ny-Mølle i Salling 12/10 1740, Søn af Forvalter paa Spøttrup Christian Sørensen Bording og Bodil Johanne Funder. Han blev Student 1761 fra Viborg Skole, tog teol. Examen 1765, blev 29/12 1769 personel Kapellan i Ikast og 9/4 1772 i Eltang og Vilstrup. 4/6 1783 kaldtes han til Sognepræst i Faaborg. † 1786 (begr. 27/1).

Han ægtede A. M. Heegaard († 27/4 1787).

Wiberg. I. p. 333. — Univmatriklen. III. p. 214.

Prædikener, holdne for Coldings Hospitals Menighed paa 2den, 12te og 17de Søndag eft. Trinit. udi Aaret 1779. Kbh. 1782. [Anm. i L. Eft. 1782. p. 491].

Borgen, Marcus, er f. 6/5 1718 i Dalum og Sanderum, Søn af Sognepræst Claus Borgen (f. 17/11 1681, † 11/7 1750) og Anna Margrethe Monrad (f. 19/12 1695, † 1777 (begr. 20/2)). Han blev 1736 Student fra Odense Gymnasium, tog 27/2 1742 teol. Examen med Haud, blev Amanuensis 1752 i Ribe, residerende Kapellan i Ringkøbing og Rindom 23/5 1755 og kaldtes 19/3 1762 til Sognepræst i Tørring og Heldum. 7/8 1774 ombyttede han dette med Holmsland. † 1790 (begr. 24/11).

Han ægtede 1. 3/10 1755 Marie Bøgvad, f. Anchersen (f. 1727, † 15/8 1756), Datter af ovennævnte Rektor Søren Anchersen og Enke efter Sognekapellan i Ringkøbing og Rindom Jens Bøgvad (f. 4/6 1710, † 21/3 1755). 2. 13/5 1757 Gjertrud Marie Gerritz (f. 14/1 1731, † 1818), Datter af Regimentsfeltskær Gerhard Gerritz og Birgitte Cathrine Hansdatter.

Wiberg. I. p. 663—64. — E. Tang-Kristensen, Øen Holmsland. 1891. p. 55. — Univmatriklen. II. p. 572.

De jejunio Synecdochixῶς passim in Scriptura Sacra intelligendo. Hafniæ. 1740. 4. [Resp. Petr. Borch].

Diss. de origine animarum per traducem. Hauniæ. 1741. 4. [Resp. Rud. Frich].

[H. A. Francke], En nyttig og nødvendig Anviisning til velanstændige Sæder, hvorledes man bør forholde sig skikkelig, beskeeden, ordentlig og klogelig udi daglig Omgængelse med andre, paa Reyser, i Brev-Skrivning, og alle sine Forretningers og Handlingers Indrettelse. Fordansket. Kbh. 1755. (Anonym). [Anm. i L. Eft. 1755. p. 193; Büschings Nachr. III. p. 396].

I E. Pontoppidan, Danmarks og Norges oeconom. Magazin. 1757 ff. VI. p. 341—68. Afhandling om Tørve-Moser. — p. 433—58. Plan til det landfordærvende Fælledskabs Afskaffelse. (Begge under Pseudonymet: Patridophilus).

Borgsmed, Peder (Ryanus), er f. i Ry i Jylland. Han har rimeligvis besøgt Aarhus Skole; 1516 immatrikuleredes han ved Universitetet i Rostock. 1530 nævnes han som evangelisk Prædikant i Horsens. † $^{18}/_{12}$ 1572.

H. F. Rørdam i Biograf. Lex. II. p. 525. — Danske Magazin. I. p. 157—60. — Rørdam, Lyskanders Levnet. p. 294. — O. Fabricius, Horsens Beskrivelse og Hist. 1878. p. 89—90. 92—94. — Aarbøger, udg. af Hist. Samfund f. Aarhus Stift. IV. 1911. p. 46—49. — Kirkehist. Saml. 5. R. VI. p. 156.

[Joh. Toltz], Een lidhen Indgangh vdj schrifften, som førsth bleeff udsadt aff Tydesk paa swensk wedt mester Oluf perszen, ther effther aff swenske paa danske, oc nw tridie gangh forlenghedt oc forøgth etc. Wiberg. 1530. (jfr. Danske Mag. I. p. 157—60; Chr. Bruun, Aarsberetn. og Meddel. fra det st. kgl. Bibl. I. p. 400—2; Laur. Nielsen, Dansk Bibliografi. 1919. p. 134—35).

*Vor christelig Lærdoms Hoffvit-Artickle paa Danske udsat. Witteberg. 1530. (er rimeligvis identisk med den foregaaende, jfr. Kirkehist. Saml. 4. R. VI. p. 400—1).

Han har efter Lyskanders Vidnesbyrd forfattet adskillige Salmer, af hvilke nu dog kun kendes den i Hans Thomesens Salmebog (Fol. 326) optagne: Velsignere, ja det skal Herren giøre. (jfr. Brandt & Helveg. I. p. 10; Nyerup & Rahbek, Den danske Digtekunsts Hist. I. p. 197).

Lyskander beretter ogsaa, at han har udgivet: »Tractatus varios ad ecclesiam Horsnensem.«

v. Borkenstein, Carl Frederik, se: Halvorsen.

v. Born, Christian Ludvig Ulrich, er f. 1744 i Schwerin, Søn af Overstaldmester v. Born. Han kom 1762 i dansk Krigstjeneste, blev Kaptajn og ansattes som Kommandant paa Færøerne. 1796 blev han Amtsforvalter i Aabenraa Amt. † 1805.

Han ægtede $^{15}/_{1}$ 1782 Marie Henriette Selle († $^{16}/_{6}$ 1822).

Nyerup. I. p. 80. — Erslew. I. p. 177; Suppl. I. p. 207.

I Skrivter af Naturhistorie-Selskabet. 1790 ff. II. 1. H. p. 198—204. Om Basalt-Bierge paa Færøerne, Udtog af Brev til Etatsraad Rothe. — III. 1. H. p. 123—44; IV. 1. H. p. 20—37. Fortsættelse af Brevvexlingen. [Oversat i Sammlung einiger Schriften über vulkanische Gegenstände und den Basalt, aus dem französischen und dänischen herausgegeben von C. W. Nose. Frankf. a/M. 1795. p. 101—50].

3/8 1797 bevilgedes der af Fonden ad usus publicos et Tilskud af 350 Rdlr. til Stikning af et af ham forfærdiget Kort over Færøerne. Det blev 1806 udg. af Søkort-Arkivet. (jfr. Fonden ad usus publ. I. 1897. p. 181—82).

Bornemann, Cosmus, er f. i Haderslev 28/12 1637, Søn af nedennævnte Philip Julius Bornemann († 1652). Han blev 1652 Student »ex privata institutione«, tog 1656 Baccalaurgraden og rejste til Universitetet i Rostock, men vendte snart efter tilbage. 1659 deltog han som Korporal ved Studenterkorpset i Kbh.'s Forsvar og drog 1660 til Danzig, derfra til Nederlandene og Frankrig og vendte 1665 hjem. 1667 ansattes han som tredje Professor ordinarius i Lovkyndighed ved Kbh.'s Universitet, tog 3/11 1668 den juridiske Doktorgrad, blev 1671 Vicebibliotekar og 1689 1. Bibliotekar ved Universitetsbiblioteket, 1684 Borgmester i Kbh., 1685 Assessor i Højesteret og 1689 Kancelliraad. 1684 og 1689 var han Universitetets Rektor. † 3/9 1692.

Han ægtede 7/10 1668 Dorothea Worm (f. 28/12 1644, † 30/8 1707), Datter af nedennævnte Ole Worm.

Hans efterladte Bogsamling (trykt Fortegnelse) bortsolgtes ved Auktion 1/5 1694.

G. L. Wad i Biograf. Lex. II. p. 527. — O. Worms Univprogr. 20/9 1692. [trykt i Overs. i Personalhist. Tidsskr. 5. R. V. p. 249—62]. — Moller. I. p. 59. — Hundrup, Efterretn. om Doctores. p. 111. — O. Nielsen, Kbh.'s Hist. V. p. 433. — Bibl. Dan. III. p. 1014—15. — Univmatriklen. I. p. 235. 263.

Ὑμέναιος in faustas nuptias Petri Juul nec non Dorotheæ Sehested. Hafniæ. 1656. Fol.

Diss. historico-politica de ostracismo. Franekeræ. 1663. 4. [Præs. Ulr. Huber].

Diss. juridica de hereditate peregrinorum. Hafniæ. 1669. 4. [Resp. Samuel Alberti Schrøder].

Myrtus academica Carolo principi electorali nomine Reg. Academiæ Hafn. consecrata et ad celsissimas auspicatissimi thalami fores devote erecta. (Hafniæ). 1672. Fol.

Latinske Universitetsprogrammer over Aurelius Georgii Bentzon 24/1 1682, Johs. Cph. v. Körbitz 6/9 1682, Margarethe Catharina Reimer, Mich. Vibes Hustru 24/1 1683, Holger Wind 26/6 1683, Matth. Foss 22/7 1683, Georg Hammer 6/8 1683, Chr. Nold 10/9 1683, Frid. Hammeric 10/10 1683, Anna Jo-

hannis Friderici F., Rasmus Bartholins Hustru $^{5}/_{2}$ 1684, Janus Justini Montanus $^{29}/_{2}$ 1684, Justa Bering, Bolle Luxdorphs Hustru $^{5}/_{3}$ 1684 — alle i Folio.

I Suhms nye Samlinger. III. p. 287—91 er trykt hans: Optegnelser i hans academiske Notariatstid 1676—84.

Bornemann, Hedevig Margrethe, er f. $^{16}/_{8}$ 1679 i Kbh., Datter af nedennævnte Biskop Henrik Bornemann i hans 2. Ægteskab. Hun blev $^{14}/_{12}$ 1731 optaget i den danske Adel. † $^{7}/_{2}$ 1749.

Hun ægtede 1. $^{7}/_{6}$ 1699 Etatsraad Bendix Lasson til Aakjær († 1717). 2. $^{8}/_{8}$ 1718 Oberst Matthias Rosenørn til Aakjær og Damsgaard (f. $^{19}/_{4}$ 1676, † $^{29}/_{7}$ 1725), der tidligere havde været gift med Antoinette Lisbet Friis (f. $^{2}/_{12}$ 1675, † $^{6}/_{4}$ 1716).

A. Thura, Gynæceum Daniæ literatum. 1732. p. 27—30. — Schønau, Saml. af Danske lærde Fruentimer. 1753. p. 166—73. — Danmarks Adels Aarbog. 1893.

Hun har skrevet endel danske Vers; af disse findes hendes Ligvers over hendes anden Husbond trykt hos Thura anf. St. p. 27—30 og hos Schønau p. 168—71.

Bornemann, Henrik, er f. $^{3}/_{1}$ 1646 i Kbh., Broder til ovennævnte Cosmus Bornemann. Efter Moderens Død 1657 kom han i Huset hos sin Moster Beate Zoega og hendes Mand, daværende Rektor i Viborg Hans v. Echten. 1659 vendte han tilbage til Kbh. og blev 1662 Student fra Frue Skole. 1668 tog han teol. Examen og blev $^{1}/_{2}$ 1669 ansat som Subrektor ved sin gamle Skole. S. A. tog han Magistergraden, blev $^{1}/_{5}$ 1671 Konrektor og $^{2}/_{5}$ 1672 Rektor. $^{4}/_{5}$ 1674 blev han tillige Professor ved Universitetet i Logik og Metafysik, og $^{8}/_{8}$ 1675 kaldtes han til Sognepræst ved Vor Frue Kirke i Kbh. og Provst i Sokkelund Herred. $^{24}/_{7}$ 1683 udnævntes han til Biskop i Aalborg og blev s. A. Dr. theol. per bullam. $^{14}/_{10}$ 1693 blev han Biskop over Sjællands Stift. Kort efter kom han i en hæftig Strid med nedennævnte Prof. theol. Hans Vandal (jfr. Kirkehist. Saml. VIII. p. 1—36), der anklagede ham for Vranglære, men tilsidst maatte gøre ham en Undskyldning. 1694 var han Universitetets Rektor. † $^{31}/_{12}$ 1710. I sit Testamente bortskænkede han 3300 Rdlr. i Legater.

Han ægtede 1. $^{16}/_{12}$ 1672 Susanne Worm (f. $^{31}/_{7}$ 1649, † $^{22}/_{8}$ 1674), Datter af nedenævnte Ole Worm. 2. $^{17}/_{10}$ 1675 Anna Bueck, f. Würger († $^{18}/_{5}$ 1698), Datter af den danske Agent i Lübeck Henrik Würger og Margrethe Vibkings og Enke efter nedennævnte Hieronymus Bueck.

Hans efterladte Bogsamling (trykt Fortegnelse) bortsolgtes ved Auktion $^{15}/_{6}$ 1711.

S. M. Gjellerup i Biograf. Lex. II. p. 533—36. — S. Lintrup, Univprogr. $^{28}/_{1}$ 1711. — Will. Worm, Univprogr. over Susanna Worm $^{4}/_{9}$ 1674. — Ol. Will. Worm, Univprogr. over Anna Würger $^{2}/_{6}$ 1698. — Zwergius. p. 346—59. — Pontoppidan, Annales eccles. Dan. IV. p. 96—98. — Schønau, Saml. af danske lærde Fruentimer. 1753. p. 166—67. — Hofmans Fundatser. I. p. 197; IV. p. 23. 125. — Aalborgske mdl. Tillæg. 1775. p. 35—37. — J. Haas, Saml. af de evang. Biskopper i Sjæll. St. 1761. p. 89—96. — Bircherods Dagbøger, v. Molbech. 1846. p. 299. 318. — Molbech, Hist. Aarbøger. III. 1851. p. 94—95. — Hist. Tidsskr. 3. R. III. p. 651—76. — Ny kirkehist. Saml. VI. p. 1—35; 4. R. II. p. 140—79. — Hundrup, Efterretn. om Doctores. p. 96—97. — Metropolitanskolens Progr. 1872. p. 23—25. — Stenholm, Aalborg Bispedømmes Hist. 1904. p. 111—16. — Personalhist. Tidsskr. 3. R. II. p. 88. 98. — Univmatriklen. I. p. 310; II. p. 11. — Bibl. Dan. III. p. 1015—16.

Ære oc Binde-Breff til Herr Peter Skumaker, sin kiæriste Patron, paa hans Naffns-Dag, som indfalt den 22. Februar Anno 1671. Hafniæ. Fol.

Den Høyædle oc Velbaarne Herre Her Peter Griffenfeld ynskis paa det ydmygste med dette Ny-Aar all Velsignelse, Glæde oc Salighed. Den 1. Januar Anno 1673. Kbh. Fol.

Et ret Liusens Barn i sin Vandring oc Belønning aff Johan. Evangelist. VIII Cap. v. 12, forestillet der Christen Casparsøn Schøllers Liig og Legeme udi Vor Frue Kirche i Kiøbenhaffn bleff nedsat d. 22. Martii 1677. Kbh. 1679. Fol.

En kort og eenfoldig Maade og Methode, hvorefter Degne og Skoleholdere med en Uniformitet kunde løbe D. Morten Luthers Catechismum igiennem. Kbh. 1694. — *Kbh. 1709. — Kbh. 1724. (2 Tryk). — *Kbh. 1726. (Fasting). — Kbh. u. A. [c. 1738]. (jfr. Kirkehist. Saml. VIII. p. 1—36).

Panegyricus, quo Christiano V natalem 49mum d. 15. Apr. 1695 ad augustum ipsius regis hæredumque filiorum ac principum pulvinar in ipso regiæ aulæ palatio gratulatus est. Hafniæ. Fol. (En Dansk Oversættelse i Haandskrift i Gl. Kgl. Saml. Nr. 939. Fol.).

Guds hos de Gode i deris Velmagt, signende og ledende Haand, forestillet, der Hr. Otto Skeel Christensøns til Walløe, hans sal. Liig og Legeme udi Walløbye-Kirche d. 26. Junii 1695 blef nedersat. Kbh. 1699. Fol.

Oratio funebris super funus regium monarchæ divi Christiani V, quam in templo arcis Reg. Hafniensis coram Frederico IV cum augustis. duobus fratribus principibus reliqvisque celsiss. et illustriss. auditoribus IV. Non. Nov. Aº 1699 habuit. Hafniæ. 1700. Fol.

Den hellige og meget høitidelige kgl. Salvings Act og Festivitet, som d. 15. April Aº 1700 paa Friderichsborgs Slot og udi Friderichsborgs Slots-Kirke med begge Ds. Kgl. Maj. Kong Friderich IV saa vel som Hans Gemahl, Dronning Lovise andægteligen og høitideligen blev celebreret. Kbh. Fol.

Guds Børns rette Tancke-Ring, forestillet af Prophetens Esaiæ LXIII Cap. v. 7, der Frue Kirstine Billes, til Birckelse, sal. Hr. Otto Skeels,

hendis Liig udi sit Sofve-Kammer d. 4. Junii 1704 blef nedersat. Kbh. 1708. Fol.

I Kirkehist. Saml. 4. R. II. p. 140—79 har D. H. Wulff offentliggjort en Samling Breve til Bornemann; heri findes p. 162—63 et Brev fra Bornemann til Biskop S. Glud af $^{29}/_{11}$ 1685.

I Hist. Tidsskr. 3. R. III. p. 661—76 findes Uddrag af de af ham som Rektor ved Frue Skole 1672—75 udstedte Testimonier.

Han efterlod i Mskpt.: Tydelig og eenfoldig Forklaring over Jonæ Prophetie udi 34 Prædikener. (jfr. Aalborgske mdl. Tillæg. 1775. p. 37).

Bornemann, Johan Adolph, er f. $^{5}/_{5}$ 1643 i Kbh., Broder til ovennævnte Cosmus Bornemann. 1657 kom han tillige med sin Broder Henrik Bornemann i Huset hos sin Slægtning Rektor Hans v. Echten i Viborg, men blev 1659 sat i Frue Skole i Kbh., hvorfra han blev Student 1661. 1665 tog han teol. Examen, rejste 1668 udenlands til Holland, England, Frankrig (immatr. $^{19}/_{6}$ 1671 ved Universitetet i Orleans) og Italien. 1672 vendte han hjem, blev $^{15}/_{9}$ 1675 Rektor i Køge, $^{28}/_{11}$ 1676 Slotspræst i Kbh., tog $^{21}/_{6}$ 1677 Magistergraden og kaldtes $^{1}/_{9}$ 1683 til Sognepræst ved Vor Frue Kirke i Kbh. og Provst i Sokkelund Herred. † $^{8}/_{3}$ 1698.

Han ægtede 1684 Else Catharina Bartholin (f. $^{10}/_{11}$ 1662, † $^{16}/_{3}$ 1721), Datter af ovennævnte Thomas Bartholin (f. 1616, † 1680).

Hans efterladte Bogsamling (trykt Fortegnelse) bortsolgtes ved Auktion $^{12}/_{9}$ 1698.

S. M. Gjellerup i Biograf. Lex. II. p.536. — Ol. Will. Worm Univprogr. $^{23}/_{3}$ 1698. — Mich. Henrichsen Tistorph, Ligprædiken over J. A. Bornemann 1698. Kbh. 1706. Fol. — Nova litt. maris Balth. 1698. p. 61—62. — Roskilde Skoleprogr. 1870. p. 3—4. — Personalh. Tidsskr. II. p. 207; 4. R. I. p. 149. — Kirkeh. Saml. 5. R. IV. p. 725—26. — Bibl. Dan. III. p. 1016. — Univmatriklen. I. p. 303; II. p. 74.

*Ligprædiken over Søster Worm. Kbh. 1686. 4.

Guds Børns Kaarse-Skole udi Doct. Oluf Borckis Medicinæ og Philologiæ Professoris Regii paa dette Kgl. Kiøbenhavns Universitet, hans Liigbegængelse d. 30. Oct. 1690. (Kbh.). 1696. Fol. (sign. 4.). [Uddrag i C. P. Rothe, Brave danske Mænds og Qvinders Eftermæle. II. 1754. p. 327—76].

Bornemann, Matthias Hastrup, se: Erslew.

Bornemann, Oluf Cosmussen, er f. $^{28}/_{11}$ 1683 i Kbh., Søn af ovennævnte Cosmus Bornemann. Han blev Student 1699, var 1703—8 Alumnus paa Borchs Kollegium og tog 1706 teol. Examen. $^{3}/_{7}$ 1711 blev han Lector theologiæ ved Katedralskolen i i Bergen og Sognepræst i Fane. $^{18}/_{1}$ 1732 udnævntes han til

Biskop i Bergen. Som saadan havde han mange Stridigheder. † $^{2}/_{6}$ 1747.

Han ægtede 1. 1712 Mette Dorothea Randulph (f. 1685, † 1729), Datter af nedennævnte Biskop Niels Randulph og dennes 2. Hustru. 2. $^{14}/_{9}$ 1730 Ingeborg Marie Hansen († 1753), Datter af Stiftsamtsskriver i Bergen, Assessor Villum Hansen († 1739) og dennes 1. Hustru Helene Mikkelsdatter Riisbrich.

D. Thrap i Biograf. Lex. II. p. 540—41. — Halling, Forsøg til en Præstehist. I. 1774. 4. p. 39—42. — Samme Bog. 2. Udg. 1775. p. 87—88. — Pontoppidans Annales. IV. p. 245—47. — Theol. Tidsskr. f. d. evang.-luth. Kirke. VII. Kria. 1864. p. 361—62. — Nicolaysen, Norske Magazin. III. 1870. p. 299—300. 418—19. — Borchs Kollegiums Festskrift. 1889. p. 128. — Lampe, Bergens Stifts Biskopper og Præster. I. p. 16. — Univmatriklen. II. p. 246.

De Zacharia Barachiæ filio (Matth. 23. Comm. 35) exercitatio historico-critica. Hauniæ. 1703. 4. [Resp. Isaach. Flinthough].

De solenni veterum Christianorum χειροτονία schediasma. Hafniæ. 1704. 4. [Resp. Chr. Thestrup].

De venditione servorum apud Romanos schediasma prius et posterius. Hafniæ. 1705—6. 4. [Resp. I. Lyder v. Müllen, II. Petr. Laurentii Hunderup].

Theses [1. Coelibatus Paulinus, 2. Paulum fuisse Naziræum votivum]. Hauniæ. 1708. 4. [Resp. Olaus Jani Borch].

Bornemann, Oluf Henriksen, er f. $^{2}/_{12}$ 1673 i Kbh., Søn af ovennævnte Biskop Henrik Bornemann. Han blev Student 1691 fra Aalborg Skole, tog 1692 Baccalaurgraden og var 1695—97 Vicerektor i Sorø. Derefter rejste han udenlands og studerede bl. a. ved Universitetet i Leyden. Efter sin Hjemkomst blev han 1703 Kancelliraad og 1707 Landsdommer i Sjælland og Møen. Han ejede Hagestedgaard i Sjælland fra 1708 til 1711. † 1725 (begr. $^{2}/_{8}$).

Han ægtede 1. $^{8}/_{8}$ 1703 Johanne Marie Werchmester (f. $^{29}/_{3}$ 1673, † $^{29}/_{5}$ 1709). 2. Edel Margrethe Fürst.

Aalborg Skoleprogr. 1840. p. 15—16. — Danm. Adels Aarbog. 1893. — Personalh. Tidsskr. V. p. 52. — Univmatriklen. II. p. 179. — Bibl. Dan. III. p. 1016.

Diss. critico-philologica de victu Johannis Baptistæ desumpta ex dicto Matth. III. v. 4. Hafniæ. 1694. 4. [Resp. Mich. Wibe].

Bornemann, Philip Julius, er f. $^{2}/_{9}$ 1599 i Bückeburg, Søn af Livmedicus, Dr. med. Cosmus Bornemann (f. 1567, † 1612) og Margrethe von der Meden (f. $^{28}/_{2}$ 1581, † 1612). Efter at være bleven Student besøgte han Universiteterne i Helmstädt, Witten-

berg, hvor han blev Lic. juris, og Leipzig. Han blev derefter ansat i Kancelliet hos Greven af Oldenborg og derpaa hos Ærkebiskop Johan Frederik af Bremen. 1626 blev han Kammersekretær hos Hertug Frederik, senere Frederik III, og 1629 blev han Sekretær i det tyske Kancelli i dansk Tjeneste. 1635—37 var han igen ansat hos Hertug Frederik, men ellers blev han i dansk Tjeneste. † $^{9}/_{8}$ 1652.

Han ægtede $^{26}/_{5}$ 1633 Hedevig Johanne Zoega (f. 1606, † $^{2}/_{1}$ 1657), Datter af Johan Adolph Zoega og Thyre Ellenberger.

J. A. Fridericia i Biograf. Lex. II. p. 541. — Univprogram $^{17}/_{8}$ 1652. — Personalhist. Tidsskr. VI. p. 48—55 (Ligprædiken over ham af en ubekendt Forf.). — Danm. Adels Aarbog. 1893.

*Disp. de regalibus. Wittebergæ. 1622. 4.

Bornemann, Philip Julius, er f. 1680 i Kbh., Søn af ovenfor nævnte Cosmus Bornemann. Han blev Student 1697 fra Frue Skole, var Alumnus paa Borchs Kollegium 1699—1704 og 1703 Dekanus paa Klostret. 1708 blev han Kammersekretær og Assessor, 1714 Kammerraad, 1720 Justitsraad og Kommitteret i Rentekammeret, 1729 Etatsraad og 1734 Deputeret for Finanserne. † $^{18}/_{6}$ 1740.

Han ægtede $^{2}/_{5}$ 1720 Anna Maria Holst (f. $^{22}/_{12}$ 1693, † $^{25}/_{6}$ 1767), Datter af Tøjhusskriver Jakob Nielsen og Maria Holst.

F. J. Meier i Biograf. Lex. II. p. 541—42. — Borchs Kollegiums Festskrift. 1889. p. 126. — Danm. Adels Aarbog. 1893. — Bibl. Dan. III. p. 1017. — Personalh. Tidsskr. 2. R. II. p. 303; 3. R. II. p. 82. — Univmatriklen. II. p. 225.

Testimonium Josephi de Christo. Hafniæ. 1700. 4. [Resp. Joh. Mossin].

Diss. I—II, de odio Ægyptiorum in pastores. Hauniæ. 1701—2. 4. [Resp. I. Andr. Henr. Kasbrechius, II. Casp. Jacobi Norup].

Diss. historico-ecclesiastica de prima nominis Christiani origine. Havniæ. 1703. 4. [Resp. Diet. Sechmann]. [Anm. i Nova lit. maris Balth. 1703. p. 275].

Schediasma historicum de damnatione ad gynæcea. (Hafniæ). 1704. 4. [Resp. Joh. Cappellinus].

Bornemann, Vilhelm, er f. $^{20}/_{9}$ 1731 i Bergen, Søn af ovennævnte Oluf Cosmussen Bornemann og dennes 2. Hustru. Han blev 1746 Student fra Bergen, tog $^{12}/_{7}$ 1748 juridisk Examen, blev 1753 Auditør ved Artillerikorpset, 1757 tillige Sekretær i Krigskancelliet, 1759 virkelig Krigsraad, 1763 Præses i Inkvisitionskommissionen og titulær Generalauditør, 1766 Viceraadmand

i Kbh. og (til 1767) Meddirektør ved de danske Skuespil, 1767 Overauditør, 1771 Politidirektør i Kbh., 1772 Assessor i Højesteret og paany (til 1778) Medlem af Direktionen for det kgl. Skuespilhus, 1773 Etatsraad, 1774 virkelig Generalauditør, 1776 virkelig Etatsraad, 1778 Medlem af Kommissionen for Plejestiftelsen, 1781 Konferensraad, 1786 Medlem af den store Landbokommission. † 15/2 1801.

Han ægtede 5/9 1762 Talche (Thalia) Storm (f. 21/7 1738, † 13/2 1779), Datter af Toldskriver Anker Storm.

O. Nielsen i Biograf. Lex. II. p. 542. — Rahbek & Nyerup, Udsigt over d. danske Digtekunst under Fr. V. p. 190. — Øst, Archiv f. Psychologie, Hist., Lit. og Kunst. I. 1824. p. 114. — Werlauff, Det kgl. danske Selskab. 1847. — Hist. Tidsskr. 3. R. IV. p. 409—10. — Overskou, Den danske Skueplads. II—III. — Personalhist. Tidsskr. I. p. 293—94. — Danm. Adels Aarbog. 1893. — V. Richter, Juridisk og statsvidensk. Stat. 1881. p. 39. — Univmatriklen. III. p. 63.

Corneille, Polieuctes Martyr. Tragedie udi fem Acter. Oversat paa danske Vers af det Franske Sprog. Til det kgl. danske Theaters Brug. Kbh. 1763. (Anonym). [Anm. i Lorcks fortges. Nachr. III. p. 173].

I Landboevæsens-Commissionens Forhandlinger. I. 1788. p. 214—16 er trykt hans Promemoria 30/10 1786.

Han har til Teatret oversat endel Skuespil, der dog ikke er trykt.

Borre (Borrhæus), **Hans Nielsen**, er f. 1591, vistnok en Søn af Sognepræst i Elmelunde Niels Hansen Borre († 1630). Han maa have studeret udenlands, hvor han 1615 forsvarede en Disputats ved Universitetet i Rostock. 1616 kaldtes han til Sognepræst i Nørre-Vedby og blev 1627 Provst. † 6/1 1641.

Han ægtede Marie Jochumsdatter (f. c. 1612, † 3/5 1640).

I. Barfod, Den falsterske Geistligheds Personalhist. II. 1854. p. 230. — Wiberg. III. p. 476.

*Disp. de humoribus. Rostochii. 1615. 4. [Præs. J. Wudrianus, der muligvis er den virkelige Forfatter].

Borrebye, Anna Jacobsdatter, er f. 1708 (døbt 9/10), Datter af nedennævnte Jacob Borrebye og dennes 1. Hustru. Hun maatte tidlig ud at tjene sit Brød, vistnok som Husjomfru. I sine sidste Aar var hun sygelig. † 13/7 1762 ugift.

Schønau, Saml. af danske lærde Fruentimer. 1753. p. 1513—28. — Brandt & Helveg. II. p. 130—33. 369—70. — Skaar, Norsk Salmehistorie. II. p. 25—26.

Zions Sukke ved Babylons Floder, eller Guds Børns Trøste-Tanker i denne Verdens Modgang, samt aandelige og legemlige Bedrøvelser, samlede og skrevne af en Zions Daatter, først sig selv til Trøst, siden til

Trøst for Andre I Deres Bedrøvelser. Kbh. [1743]. (Anonym). — Ved andet Oplag forøget og forbedret med et lidet Anhang. Kbh. 1769. (Anonym). — Ny Udgave. Odense. 1851. (Anonym).

Borrebye, Jacob, er f. $^{16}/_{10}$ 1683 i Køge, Søn af Købmand Morten Borrebye († 1710, begr. $^{9}/_{5}$) og Cathrine Pedersdatter († 1726, begr. $^{29}/_{7}$). Han blev 1700 Student »e privata«, tog $^{4}/_{10}$ 1703 teol. Examen med Non, blev 1709 personel Kapellan i Dannemarre og Tillitze og kaldtes $^{22}/_{7}$ 1721 til Sognekapellan i Nakskov og Branderslev. † 1753 (begr. $^{26}/_{3}$).

Han ægtede 1. Cathrine Hedvig Fimmer, Datter af Sognepræst i Dannemarre Tobias Fimmer († 1711) og dennes 3. Hustru Christiane Amalie Helt. 2. $^{2}/_{5}$ 1725 Esther Haugaard († 1761, begr. $^{20}/_{2}$), Datter af Hans Haugaard og Hanne Hansdatter Langholt, Enke efter Peder Bager i Nakskov.

P. Rhode, Saml. til Lollands og Falsters Hist. 2. Udg. I. 1859. p. 110—11. — Wiberg. II. p. 424. — Univmatriklen. II. p. 258.

Den bibelske Arithmetica, eller tvende Register, over alle de Tal, som findes i den Hellige bibelske Skrifft, det Første viiser Tallene i hver Materie efter Alphabetet, det Andet viiser Tallene i vis Orden efter Arithmeticam. Kbh. 1733. 4.

Den Herres Jesu Christi bittre og blodige Lidelser fremstillede til gudelig Eftertanke udi korte og meget eenfoldige Spørsmaal over Jesu Christi Lidelses Historie. Kbh. [1743].

Et lidet bibelsk Regnebret. Kbh. 1748. [Anm. i L. Eft. 1749. p. 148].

Een liden Tids-Fordriv, udi hvis første Deel seeis tvende Raritæt-Kamre, det første bestaaer af tree Etagier, den Øverste er Luften, den Mellemste er Jorden, den Nederste er Havet og andre store Vande. Udi hvilke seeis mange forunderlige og særdeelis mærkværdige Ting. Kbh. u. A. (1750). [Anm. i L. Eft. 1750. p. 235]. (jfr. Bibl. Dan. II. p. 465).

Borrebye, Oluf Andersen, er f. $^{31}/_{3}$ 1737 i Munke-Bjergby, Søn af Gaardmand Anders Lauritsen og Maren Christensdatter. Han blev 1749 sat i Slagelse Skole, hvorfra han blev Student 1757. Han studerede Teologi og Matematik og var en Tid ansat ved det astronomiske Observatorium. 1760 tog han Baccalaurgraden og s. A. teol. Examen med Laud. og var 1762—66 Alumnus paa Elers' Kollegium. $^{31}/_{7}$ 1765 erhvervede han Magistergraden og kaldtes $^{18}/_{10}$ s. A. til Sognepræst i Ny Larsker og ombyttede $^{26}/_{11}$ 1772 dette Kald med Vestermarie. † $^{1}/_{12}$ 1791.

Han ægtede $^{23}/_{6}$ 1766 Helene Cæcilie Horrebow (f. $^{6}/_{8}$ 1737, † $^{15}/_{2}$ 1819), Datter af nedenn. Peder Horrebow.

Østs Materialier. Nr. 106. p. 846. — Roskilde Skoleprogr. 1862. p. 60. — Wiberg. II. p. 387. — Giessing. II. 1. p. 212. — R. R. Vestergaard, Elers' Collegiums Hist. 1891. p. 165. — Univmatriklen. III. p. 170. 206. 260.

Introductio generalior ad tractatus specialiores de necessitate astronomiæ in oeconomia perficienda. Hauniæ. 1763. (jfr. Bibl. Dan. Suppl. p. 467).

Arithmetica theoretico-practica loco speciminis anniv. edita eller Anviisning til Regne-Konsten. 1ste Deel, indeholdende den almindelige Regning. Kbh. 1764.

Mathesis puerilis, cui præmittitur nova methodus mensuram universalem stabiliendi. Hauniæ. 1765.

Mathesis puerilis eller Dansk Skoele-Mathematik. 1ste Deel. Kbh. 1765. (jfr. S. A. Christensen, Matematikens Udvikling i Danm. og Norge. 1895. p. 30—32).

Anviisning til den practiske Agerdyrkning, grundet paa egen Erfaring. Kbh. 1772. [Anm. i L. Eft. 1772. p. 569; Krit. Journal. 1772. p. 169; 1773. p. 445; Fortegn. o. Trykkefrihedsskr. II. p. 360].

Velmeente Anmærkninger over Hr. Conferenceraad Fleischers Agerdyrknings-Katekismus, med samt nogle faa Tillæg til Mag. O. A. Borrebyes praktiske Agerdyrkning. Kbh. 1781.

Borri, Francesco Guiseppe, er f. 4/5 1625 i Milano, Søn af Medicus Brando Borri. Han blev opdraget i Jesuiterseminariet i Rom, traadte derefter i det romerske Hofs Tjeneste og arbejdede paa at stifte en ny Sekt. Af Frygt for Inkvisitionen drog han 1655 til sin Fødeby, hvor han søgte at realisere sine Planer om Oprettelsen af en ny Kirke og en ny Stat, hvis Overherre han selv skulde være. 1659 maatte han flygte for Inkvisitionen, og i Rom blev der i hans Fravær anlagt Proces mod ham; han erklæredes i Band, blev dømt som Kætter og brændt in effigie tilligemed sine Skrifter 1661. Han drog til Tyskland, hvor han praktiserede som Læge og Alkymist, og 1660 til Holland. Her kom han i Forbindelse med forskellige Danske, bl. a. Ole Borch, Niels Steno, Hannibal Sehested og Ulrik Frederik Gyldenløve, hvilket muligvis har indgivet ham Tanken om at slaa sig ned i Danmark. I Efteraaret 1667 indtraf han til Kbh., hvor han fik en særdeles gunstig Modtagelse. Der indrettedes et eget Laboratorium til ham og han praktiserede ogsaa som Læge, bl. a. havde han Held til at helbrede den ovennævnte Gyldenløve, der allerede var opgivet af de andre Læger. Efter Frederik III's Død forlod han Danmark med et i meget naadige Udtryk udfærdiget Rejsepas af 15/2 1670 af Christian V. Det var hans Agt at drage

til Konstantinopel, men paa Rejsen blev han grebet i Mähren og ført til Wien, hvorfra han blev udleveret til det romerske Hof. Processen mod ham blev paany foretaget; han afsvor sit tidligere Kætteri og blev i Okt. 1672 dømt til evigt Fængsel. Efter hans Anmodning udstedte Christian V $^{6}/_{12}$ 1690 et nyt Afskedspas, der har Karakter af en Anbefaling, for ham. † $^{13}/_{8}$ 1695 i Fængslet paa Engelsborg.

Chr. Bruun i Biograf. Lex. II. p. 543—45. — Adelung, Gesch. der menschlichen Narrheit. Lpz. 1785. I. p. 77—113 (med mange Kildehenvisninger). — Holberg, Dannemarks Riges Hist. III. p. 688—91. — Nyerup, Frederik III's Hist. 1817. p. 363. 396—98. — Bircherods Dagbøger, v. Molbech. 1846. p. 126—27. — Dansk Minerva. 1817. I. p. 1—53 (E. C. Werlauff, Efterretn. om J. F. Borros Ophold ved det danske Hof i Aarene 1667—70; ogsaa i Særtryk; denne Afhandling er optrykt med Tillæg og Rettelser i Herholdt & Mansa, Saml. til den danske Medicinal-Hist. I. 1835. p. 152—90). — P. Brock, Hist. Efterretn. om Rosenborg. I. 1881. p. 82—83. — Liisberg, Kunstkammeret. 1897. p. 99—100. — Tidsskrift for Industri. VI. 1905. p. 125—39 (af Aug. Fjelstrup). — Aug. Fjelstrup, Guldmagere i Danmark. 1906. p. 101—36. — Bibl. Dan. III. p. 1017. — Carøe, Den d. Lægestand. Dokt. og Licent. p. 17 og V. p. 31. — Meddel. f. Høng Højskoles Elevforen. 1915. p. 12—18. — Tilskueren. 1917. II. p. 262—73 (af K. K. K. Lundsgaard). — Tidsskrift f. Sygepleje. 1917. Nr. 18—19. (af K. K. K. Lundsgaard).

Epistolæ duæ I. de cerebri ortu et usu medico. II. de artificio oculorum humores restituendi ad Th. Bartholinum. Hafniæ. 1669. 4. [De er udg. af Th. Bartholin; i Virkeligheden findes der 4 Breve, nemlig foruden de i Titlen nævnte: p. 1—5. Th. Bartholins Brev til Borri: De cerebri substantia pingui — og p. 19—35 sammes Brev til Borri: De oculorum suffusione]. [Anm. i Journal des Savans. 1669. p. 540; Philosophical transactions. 1670. Nr. 64. p. 2081]. Imod dette Skrift udgav Joh. D. Major: Consideratio physiologica occurrentium quorumdam in nuper editis epistolis duabus Franc. Jos. Burrhi. Kiel. 1669. 4. (jfr. Th. Bartholin, Acta medica. I. 1673. p. 262; Herholdt & Mansa, anf. St. p. 187—88).

Istruzione politiche date al Re di Danimarca. Colonia. 1681. [Dette Skrift anses almindeligt for ikke at hidrøre fra Borri, jfr. Herholdt & Mansa, anf. St. p. 189—90].

Hippocrates chymicus sive chimiæ Hyppocraticæ specimina quinque, Olao Borrichio dedicata. Acc. brevis quæstio de circulatione Sangvinis. Coloniæ. 1690. [Det i Titlen angivne Tillæg findes ikke i det i Hjelmstjernes Samling paa det kgl. Bibliotek bevarede Exemplar; jfr. Herholdt & Mansa, anf. St. p. 190].

Om Borris øvrige Skrifter kan henvises til Adelung, Gesch. d. menschl. Narrheit. I. p. 112—13.

Borries, Nicolai, er f. c. 1710 i Kbh., Søn af Nicolai Borries (Stedsøn af Brygger Johan Henrik Schlichtkrull og Inger Niels-

datter). Han tog 1734 den medicinske Doktorgrad i Halle og blev Landfysikus i Bergen paa Rygen. † 8/2 1744.

Han ægtede Sophie Florentine Schweitzer.

Ingerslev, Danm. Læger og Lægevæsen. II. p. 331—32. — Carøe, Den d. Lægestand. Doktorer og Licent. p. 17 og V. p. 31.

Diss. inaug. chymico-medica de sale medicinali carolinarum. Halæ Magd. 1734. 4. [Præs. Frid. Hoffmann].

Borthig, Christian Carl, er f. 5/9 1692 i Kallundborg; han blev 1711 Student fra Sorø, tog 15/1 1714 teol. Examen med Laud., var 1714—19 Alumnus paa Borchs Kollegium og kaldtes 27/4 1720 til Sognepræst i Rørby. 1742 blev han Provst i Arts Herred. † 18/3 1748.

Han ægtede 1. 31/7 1730 Valdborg Sophie Schachter († 23/5 1736). 2. 26/3 1737 Mette Marie Juul Grundtvig, Datter af Sognepræst i Svallerup Niels Grundtvig († 19/2 1737) og Anna Lynow.

Wiberg. II. p. 691. — Borchs Kollegiums Festskrift. 1889. p. 76. 166. — Univmatriklen. II. p. 356.

Diss. I—II. de ortu diei civilis et naturalis Judaici. Hauniæ. 1715—16. 4. [Resp. I. Joh. Christ. Lidøe, II. Melchior Schive].

Diss. I—II. de horis Ebræorum. Hauniæ. 1717—18. 4. [Resp. I. Jac. Tanke, II. Bredo Munthe].

Borup, Christian, var Bogtrykkersvend i Kbh.

Prosit die Mahlzeit! Et Ugeblad, indeholdende alt — hvad der staaer i det. Nr. 1—64. Kbh. 1785. (Af Nr. 1—2 udkom tillige 2. Oplag). [Anm. i L. Eft. 1786. p. 590 (af Rahbek)].

Et og andet om Kiøbenhavns borgerlige Militaire, samt Forsøg til nogle bedre Indretninger med samme. Kbh. 1788. (Anonym). [Anm. i Kritik og Antikr. 2. H. p. 561 (af Tode) — herimod skrev Borup: Til hans Ærværdighed Jens Recensent i Anledning af hans Recension over Skrivtet om Kiøbenhavns borgerlige Militaire i Kritik og Antikritik Nr. 36. Kbh. 1787. [ɔ: 1788]. (Anonym). — Tode anm. dette Skrift sstds. p. 750. hvorefter Borup udgav: Brev til Hr. Professor Tode. Kbh. 1788. [Anm. i Kritik og Antikr. 4. H. p. 551]. (jfr. Tode, Museum f. Sundheds og Kundskabs-Elskere. 1788. Nr. 22. p. 338). — Endelig udkom: Recensionen over det borgerlige Militaire, som har staaet i Kritik og Antikritik Nr. 36 tilligemed det i Museum Nr. 22. h. a. Kbh. 1789 [formodentlig udg. af Tode].

I N. C. Østs Intelligenzblade. II. 1798. p. 428—31 findes aftrykt en af M. Stouager 12/2 1759 paa den Kbh.ske Bogtrykkerstands Vegne indgivet Klage over Andersen og Holck som Udgivere og Chr. Borup som Bogtrykker for de i Nr. 19 af Spionen. 1758. [udg. af C. A. Thielo] indeholdte Angreb paa Bogtrykkerstanden.

Borup, Matthias, er f. c. 1734. Han blev 1754 Student fra Randers Skole og senere Lærer i Grenaa, hvor han † $^{20}/_{12}$ 1810. Han ægtede Ingeborg Catharine Nyegaard.

Erslew. I. p. 181. — Aalborg Stiftstidende. 1811. Nr. 3. — Univmatriklen. III. p. 142.

Regel-mæssig Underviisning til en rigtig Skrive-Maade, indeholdende: I. Om de store Bogstavers Brug. II. Om Ordenes Afbrydelse. III. Om Skil-Tegnene. IV. Om Abreviaturer. V. Om Ords Orthographie eller Bogstavering. Aalborg. 1778. [Anm. i L. Eft. 1779. p. 106].

*Nye Billed-ABC for Børn. [Anføres af Fasting (p. 74). u. St. o. A.].

Borup, Morten, se: Børup, Morten.

Borup, Thomas Andreas, se: Erslew.

Borup, Thomas Larsen, skal være f. $^{25}/_{3}$ 1726, formodentlig Søn af Lars Thomasen Borup († 1763). Han købte Ove Lynows Bogtrykkeri og var tillige Forlægger, ligesom han ogsaa gav sig af med Formskærerkunsten; saaledes har han selv udført Træsnittene i nedennævnte Skrift. † $^{27}/_{4}$ 1770.

Han ægtede $^{26}/_{1}$ 1757 Rebekka Buck († $^{17}/_{3}$ 1774), Datter af Skomagermester Simon Nicolai Buck († $^{5}/_{3}$ 1770). Hun ægtede $^{16}/_{10}$ 1771 nedennævnte Joh. Rudolph Thiele.

Seidelin, Læsendes Aarbog. 1800. p. 83. — Nyeste Skild. af Kbh. 1830. p. 1068—69. — Bibl. Dan. III. p. 1018.

Det menneskelige Livs Flugt eller Dødedands, afbildet ved lærerige Stykker og Samtaler imellem Døden og Personerne. Kbh. 1762. 4. [Skønt Borup har underskrevet Fortalen, er han ikke den virkelige Forfatter; Texten skyldes N. Prahl og kun Træsnittene Borup; jfr. Nyerup, Alm. dansk Morskabslæsning i Danm. og Norge. 1816. p. 310—13.]. — 3. Oplag. Kbh. 1814. 4.

Boserup, Christian Jacob, er f. i Boserupskov c. 1738, Søn af Birkeskriver ved Bidstrup Jens Jacobsen og Karen Christensdatter. Han blev Student 1757 fra Roskilde, tog 1758 Baccalaurgraden og $^{17}/_{5}$ 1760 teol. Examen med Laud. og studerede derefter Matematik; 1762—67 var han Alumnus paa Borchs Kollegium og fik 1765 Præmie for Besvarelsen af et astronomisk Spørgsmaal. 1768 tog han Magistergraden og kaldtes $^{18}/_{8}$ 1769 til Sognepræst i Vollerslev og Gjørslev, hvilket Kald han $^{26}/_{10}$ 1778 ombyttede med Terslev og Ørslev. † $^{4}/_{7}$ 1811 (73 Aar gl.).

Han ægtede $^{11}/_{7}$ 1770 Eva Cathrine Haaber (f. $^{14}/_{1}$ 1752, † $^{14}/_{12}$ 1788), Datter af Klokker ved Nicolai Kirke Joseph Haaber (f. 1713, † 1786) og Charlotte Henriksdatter Holst.

Wiberg. III. p. 304. — Borchs Kollegiums Festskrift. 1889. p. 170. — Berl. Tidende. 1811. Nr. 56. — Univmatriklen. III. p. 170. 182. 285.

Diss. de mensura universali. Hauniæ. 1764. 4. [Resp. Bendix Haaber].

Diss. de prognosticis variationum status aëris. Hafniæ. 1765. [Resp. Frid. Gotl. Sporon].

Diss. de stellis variabilibus. Hafniæ. 1766. 4. [Resp. Joh. Schow].

Diss. de caussa variationis fixarum. Hafniæ. 1767. 4. [Resp. Frid. Gotlieb Sporon].

Boson, Poul Rasmussen, er f. i Nyborg 1700, Søn af Tolder Rasmus Poulsen Boson og Karen Viborg († 1706). Han blev Student 1716 fra Odense Skole, var Alumnus paa Borchs Kollegium 1719—21 og var »inscriberet til et stort Stipendium, hvilket Ephorus aad op«, hvorfor han siden, velhavende som han var, rejste paa egen Bekostning. Efter sin Hjemkomst blev han 1727 Assessor i Hofretten og virkelig Kancelliraad og 1731 Assessor i Højesteret. Paa Grund af Tunghørighed søgte han 1743 sin Afsked og henlevede Resten af sit Liv beskæftiget med kemiske Undersøgelser og Forsøg i Guldmagerkunsten. Han testamenterede en større Sum til Vaisenhuset og oprettede desuden et Legat for fattige forældreløse Børn i sin Fødeby. † $^{10}/_{9}$ 1786.

Hans efterladte Bogsamling (og chymiske Instrumenter og Præparater) (trykt Fortegnelse) bortsolgtes ved Auktion $^{6}/_{2}$ 1787.

Han var gift, men Hustruens Navn kendes ikke; hun skal forøvrigt være kommet af Dage ved af en Fejltagelse at have taget nogle af de Kemikalier, som han brugte ved sine Forsøg.

Chr. Bruun i Biograf. Lex. II. p. 548—49. — Luxdorphiana. 1791. p. 271—74. — Danske Saml. IV. p. 78. — Personalhist. Tidsskr. IV. p. 273; 2. R. II. p. 180—82. — Exner, Meddel. om det kgl. Vaisenhus. 1881. p. 88. — Borchs Kollegiums Festskrift. 1889. p. 147. — Univmatriklen. II. p. 398.

Specimen homiletices politicæ. (Diss.). Hauniæ. 1721. 4. [Resp. Andr. Rammel].

Botner, Andreas, er f. 1723 paa Gaarden Botner i Høland af Bondeslægt, der oprindelig havde været af gammel norsk Adel. Han gennemgik den matematiske Skole i Kristiania, blev 1757 Sekondlieutenant ved d. 2. Akershusiske Infanteri-Regiment, forflyttedes kort efter til det Falsterske Infanteri-Regiment og gik

senere som frivillig i preussisk Tjeneste, hvor han i 3 Aar deltog i Syvaarskrigen. Derefter blev han hjemkaldt for at deltage i Troppesamlingen i Holsten og vendte omsider tilbage til Norge, hvor han overtog Slægtens gamle Gaard og blev Kaptajn og Chef for det Eidsbergske Kompagni. 1780 fik han Karakter af Generaladjutant. † 1/2 1784 ugift. 28/7 1765 erholdt han Fornyelse af Familiens Adelskab.

Han efterlod i Haandskrift (Det kgl. Bibl. Thotts Saml. 1668. 4.): Speciel Relation eller en historisk Anmerkning over den i Aaret 1716 forefaldne Aktion ved Hølands Kirke imellem de norske Tropper under Generalmajor Kruses og de svenske Tropper under Karl XII's Anførsel. — Affattet 6/10 1777. — Den er udg. u. T. Oberst Kruses Kamp med Karl XII i Høland. Optegnelser af Kaptein Andreas Botner. Udgivne af O. A. Øverland. Kristiania. 1895. (Øverlands Norske historiske Fortællinger. Nr. 1. Kria. 1895).

I Haandskrift (Ny kgl. Saml. 1581. 4.) forefindes hans »Patriotiske Tanker over endeel af den norske Land-Oeconomie.« 1778.

Botsac, Barthold, er f. i Lübeck 24/4 1649, Søn af Købmand Conrad Botsac og Rosina Classen. Han blev Student fra sin Fødebys Skole 1668 og begav sig derefter til Universitetet i Giessen, hvor han 1672 tog Magistergraden. 1676 blev han Præst smstds., 1678 i Brunsvig, hvor han disputerede baade for Licentiat- og Doktorgraden i Teologi. 1693 blev han teologisk Professor i Helmstedt og kaldtes s. A. 10/6 til Øverste Diacon ved St. Petri Kirke i Kbh. 12/4 1701 blev han Sognepræst ved samme Kirke og 1702 Professor theologiæ honorarius og Consistorialraad. † 16/4 1709.

Han ægtede 1676 Dorothea Haberkorn (f. 1656, † 1/11 1717), Datter af Professor theol. Peder Haberkorn i Giessen.

Hans Bogsamling (trykt Fortegnelse) bortsolgtes ved Auktion 7/10 1709 (jfr. Werlauff, Hist. Efterretn. om d. st. kgl. Bibl. 2. Udg. p. 95).

A. Jantzen i Biograf. Lex. II. p. 550—51. — Moller. I. p. 60—62. — S. Lintrup, Univprogr. 6/5 1709. — Personalh. Tidsskr. 2. R. III. p. 279.
Her nævnes kun hans under hans Ophold i Danmark trykte Skrifter; Resten findes hos Moller.

Schrifft-Catechismus, das ist: Der kleine Catechismus Lutheri, mit Sprüchen der heil. Schrifft erläutert. *Brunsvici. 1689. — *Hafniæ. 1690 [muligvis Forvexling med følgende Udg.]. — Nach dem Braunschweigischen Exemplar. Hafniæ. 1695. (Anonym).

Abschieds-Rede. Nach Anleitung Act. XXI. 14 bey sehr volckreicher Versammlung in der Kirchen zum Brüdern, Dom. Exaudi Nachmittags auff Veranlassung seiner Ampts-Veränderung, gehalten. Cph. 1693. 4.

*Frommer Schäfferin Hirten-Trost aus Ps. XXXIII. 1—3. U. St. 1693. (Moller. p. 62).

*Die Freude über dem besten Kleide aus Es. LXI. 10. U. St. 1693. (Moller. p. 62).

Disp. theologica de fide, quæ in Christo. I—II. Hafniæ. 1693—94. 4. [Resp. I. Søren Lintrup, II. Joh. Dosser].

Disp. theol. de origine animæ Christi variis dissentientibus, præprimis Nic. Arnoldo opposita. Hafniæ. 1694. 4. [Resp. Focardus Vith, Alberti F.].

Disp. de argumento theologico, quo ex mutabilitate status institutionis arguitur. Mutabilitas status restitutionis, Arnoldo aliisque ὁμοφήροις opposita. Hafniæ. 1695. 4. [Resp. Joh. Alb. Syling]. — Recusa. Hauniæ. 1708. 4.

Geistliche Kauffmannschafft in acht Catechismus-Predigten der Braunschweigischen Gemeine zu St. Catharinen versammlet Anno 1684 nach Laurentii-Messe vorgetragen, sambt einem Anhang dreyer Predigten von dem alleredelsten Gewinn, ex Philipp. III. 7—8., der Kopenhagischen Teutschen Gemeine zu St. Petri versammlet Anno 1696 gehalten. Braunschweig. 1696.

Disp. theologica prima—quarta de formula liturgica sursum corda. Hafniæ. 1696—1701. 4. [Resp. I. Gothard Braem, II. Petr. Klarschov, III. Jacob. Johannides, IV. Olaus Sletting].

Die persönliche Hochzeit des Sohnes Gottes, welche nach Anlasz des ordentl. Evangelii Dom. XX. post Trinit. seiner werthen Gemeine in St. Petri Kirche vorgetragen. Cph. 1697. 4.

Vindiciæ Feuerbornianæ seu disp. theol. vindicans ab exceptionibus non-neminis B. Feuerbornii argumenta pro reali corporis et sanguinis Christi in S. Coena præsentia. Hafniæ. 1697. 4. [Resp. Jul. Conr. Rüdemann].

Commonitorium triplex, evangelicum, epistolicum, catecheticum, de fugiendo Papismo. Warnung für das Pabstthum in unterschiedlichen Predigten zu unterschiedlichen Zeiten seiner anvertrauten Gemeine vorgetragen, und jetzo zum Druck überlassen, auch mit vielen Anmerckungen, sonderlich die Geschicht der Lutherischen Reformation in Dennemarck betreffend erläutert. Franckfurt und Lpz. 1702. [Baade Moller, Worm og Nyerup har 1703].

Medulla theologiæ moralis, seu tractatus theologicus de irreprehensibilitate præprimis fidelium per distinctas theses earumque ulteriores explicationes et confirmationes. *Francof. et Lipsiæ. 1701. [Anm. i Nova litt. m. Balth. 1701. p. 345]. — Francof. et Lipsiæ. 1702. — *Francof. et Lipsiæ. 1703 [iflg. Moller er dette Udg. fra 1701 med nyt Titelblad; muligvis gælder det samme om Udg. 1702].

Die Sünde in den H. Geist, in etlichen Predigten erlaütert. Braunschweig. 1703. [Worm har 1702].

Unverwerfliche Zeugen der Wahrheit über die Frage: Ob ein bestalter Prediger, wenn er, bey seiner Gemeine, eines und anderes, nach seinem Kopffe nicht mügen erhalten, ohne gesuchte dimission und anderwertige vocation, unvermuthlich dürffe seiner ordentlichen Predigt eine Valetrede anhängen, gleich darauf aus der Stadt und dem gantzen Reiche ziehen und also sein Ampt gäntzlich niederlegen und davon lauffen? Kph. 1703. 4. — [Skriftet er rettet mod Diaconen ved Petri Kirke Sigismund Wilh. Topp (se nedenfor), der 1703 pludselig var rejst bort fra sit Embede. Sagen gav Anledning til 3 Smaaskrifter, bl. hvilke et af Topp selv; jfr. Bibl. Dan. III. p. 1523—24].

Theses de clavibus Petri cum suis uberioribus explicationibus ad illustrandum Matth. XVI. 19, Joh. XX. 23 et affinia loca. Hafniæ. 1707. 4. [Resp. Georg. Henr. Krog].

Hos Moller (I. p. 62) findes en Fortegnelse over nogle af hans uudgivne Skrifter.

Bouchorst [Borchhorst], **Peter**, er f. $^{1}/_{2}$ 1716 i Ulsø, Søn af Degn smstds. Just Bouchorst († $^{27}/_{8}$ 1746) og Susanne Pedersdatter († $^{23}/_{7}$ 1754). Han blev 1737 Student fra Frederiksborg Skole, tog 1739 Baccalaurgraden, 1742 teol. Examen og var en Tid Hører ved Nicolai Sogns Fattigskole i Kbh. $^{5}/_{2}$ 1746 blev han personel Kapellan i Ondløse og Søndersted, men suspenderedes, fordi hans Hustru nedkom Dagen efter Brylluppet. $^{21}/_{10}$ 1747 kaldtes han til residerende Kapellan i Kerteminde. † $^{22}/_{8}$ 1764.

Han ægtede $^{22}/_{3}$ 1747 Ingeborg Smidt (f. 1714, † $^{13}/_{9}$ 1786), Datter af Smed Peder Jacobsen i Odense.

Saml. til Fyens Hist. og Topogr. III. p. 54—57. — Wiberg. II. p. 82—83. — Andr. Petersen, Sjællands St. Degnehist. 1900. p. 174. — Univmatriklen. II. p. 583. 598.

De veste trabea Romanorum diss. Hauniæ. 1740. 4. [Resp. Henr. Joach. Stolpe].

Cogitationes circa institutionem puerorum part. I—II. Hafniæ. 1741—42. 4. [Resp. I. Joh. Lemvig, II. Joh. Bøtcher].

Boye, Adolph Engelbert, se: Erslew.

Boye, Birgitte Cathrine, se: Erslew.

Boye, Caspar Johannes, se: Erslew

Boye, Engelbrecht, se: Erslew.

Boye, Frederik, er f. $^{13}/_{12}$ 1715 i Kbh., Søn af Guldsmed Christian Boye og Elise Marie Stur. Han blev Student 1736 fra Nykøbing F. Skole, tog 1741 teol Examen og ernærede sig som Privatlærer i Kbh., til han 1745 blev ansat som Lærer ved Vaisenhuset. $^{4}/_{9}$ 1750 blev han personel Kapellan og Kateket hos Sognepræst ved Trinitatis Kirke Chr. Langemach Leth. † $^{27}/_{4}$ 1759.

Han ægtede Anna Lucie Pahl (f. c. 1718, † 1770, begr. $^{4}/_{8}$), der $^{10}/_{4}$ 1764 ægtede nedennævnte Jens Pedersen Høysgaard.

Fr. Nielsen i Biograf. Lex. II. p. 572—73. — Brandt & Helveg. II. p. LV—LVI. — V. Bang, Biograf. Oplysn. om Salmeforfattere. 1886. p. 17. — Helveg, Den danske Kirkes Hist. efter Reformationen. 2. Udg. II. p. 151. — Tanke-Skriin f. Zions Borgere. 1773. p. 90. — Kirkehist. Saml. 5. R. V. p. 129—31. 406—9. — Bibl. Dan. III. p. 1018—19. — Univmatriklen. II. p. 573.

Nogle faa udvalgte og med Blod besprengte Blomster, opsamlede under Jesu Kors og meddeelte i Besynderlighed dem, som i Sandhed elske vor Herres Jesu herlige Aabenbarelse. Kbh. 1750. (Anonym). [Anm. i Büschings Nachr. I. p. 685]. — 2. Gang oplagt med Tillæg af Author. Kbh. 1753. — 3. Oplag med et Tillæg. Kbh. 1759. — 4. Oplag, med et af den Sal. Mand dertil bestemt Tillæg formeret. Kbh. 1768. — Kbh. 1775. — Efter 4. Oplag udg. af Pd. Larsen Skræppenborg. Odense. 1837. — 7. Opl. med to Tillæg af Forf. Kbh. 1846. — 6.(!) uforandrede Opl. Odense. 1850. — 8. uforandrede Opl. Odense. 1860. — 8. Opl. Christiansfeldt (Haderslev). 1863. — 9. uforandrede Opl. Odense. 1865. — 9. Opl. Christiansfeldt (Haderslev). 1867. — 10. uforandr. Opl. Odense. 1879. — 12. Opl. Haderslev. 1886. — (Fra og med 3. Oplag 1759 medfulgte et 2. Tillæg, besørget af J. P. J. [ɔ: Jens Pedersen Juul]). — Optrykt efter Udgaven fra 1759. Nu fuldstændig og tro udg., med et Forord af Vilh. Beck. Udg. af N. B. Kousgaard. Kbh. 1888. — Kbh. 1895. — Udg. af Kristeligt Folkebibliothek. Kbh. (Næstved). 1917. — Skat-Kiste. Nogle faa udvalgte og med Blod besprængte Blomster. (Efter en Udg. af 1759). 2. Opl. Horten. 1881. (jfr. Kirkehist. Saml. 5. R. V. p. 406—08).

Hr. Chr. Langemach Leth, hans Frue, Frue Charlotte Margrethe Hübsch, hvis Jordiske Levninger bliver geleidet til sit Hvile-Sted i Trinitatis Kirke 28. Oct. 1752. Kbh. Fol.

Thomæ Securii aandelige Myrrhe-Busk eller syv Faste-Betragtninger om vor korsfæstede Herres Jesu Christi Person, Gestalt og Skikkelse paa Korset. Første Gang udg. 1640 med Matthiæ Hoë von Hoënegg hans Fortale og 1714 igien oplagt med en Fortale af Bartholomæo Hauckio. Nu til fleres Opbyggelse oversat paa Dansk af F. B. Kbh. 1758. (Anonym). (jfr. Fr. Nygård, Kristenliv i Danm. (1741—1840). 1897. p. 321—23; Kirkehist. Saml. 5. R. V. p. 408—09).

Han har formodentlig været Medarbejder ved de af C. L. Leth anonymt udgivne Opbyggelsesskrifter (jfr. Kirkehist. Saml. 5. R. II. p. 407).

I Herlufsholms Skoles Mskptsamling findes: Kort Compendium af Hr. Boyes Prædikener 1754 og 1755. (jfr. Herlufsholm Skoleprogr. 1891. p. 39).

Boye, Hans, er f. $^{23}/_{10}$ 1733 i Vreilevkloster, Søn af Forpagter Hans Nielsen Boye og Maren Rasmusdatter Frausing. Han blev privat dimitteret 1750, tog $^{5}/_{11}$ 1754 teol. Examen med Non og kaldtes $^{13}/_{7}$ 1759 til Sognepræst i Ugilt og Taars i Hjørring Amt. $^{16}/_{10}$ 1776 blev han Provst og $^{15}/_{9}$ 1779 Consistorialraad. † $^{2}/_{6}$ 1780.

Han ægtede $^{25}/_{7}$ 1760 Helene Charlotte Schandorff (f. $^{20}/_{3}$ 1742, † 1822), Datter af hans Formand Just Schandorff (f. 1705, † 1759) og Kirstine Marie Harlev (f. $^{31}/_{8}$ 1716, † $^{5}/_{8}$ 1796). Hun ægtede $^{19}/_{7}$ 1782 Boyes Eftermand Erik Jessen Trap (f. $^{10}/_{8}$ 1756, † $^{25}/_{4}$ 1804).

Wiberg. III. p. 425. — Univmatriklen. III. p. 101.

*Prædiken over Høymesse-Texten paa Bededagen 1. Dec. Aalborg. 1774.

Boye, Jens, er f. $^{19}/_{2}$ 1715 i Sæby, Søn af Byskriver Nicolai Boye og Barbara Lund. Han blev 1733 Student fra Sæby Skole, men paa Grund af Fattigdom maatte han snart efter forlade Universitetet og modtage en Huslærer-Plads hos Sognepræst i Hesselager P. J. Landt. 1736 tog han filosofisk Examen, men maatte paany tage Kondition som Huslærer, denne Gang hos Sognepræst i Landet og Brejninge Mathæus Reutze; 1738 vendte han tilbage til Universitetet, tog 1739 teol. Examen og kaldtes $^{3}/_{11}$ s. A. til Skibs-Præst paa det asiatiske Kompagnis Kina-Skib, »Dronningen af Danmark«. I denne Stilling forblev han i 4 Aar og gjorde to Rejser til Kina. Derefter opholdt han sig i 3 Aar i Kbh. og prædikede bl. a. 1747 for Kongen i Christiansborg Slotskirke, hvorefter han s. A. blev kaldet til Sognepræst i Tromøe og Østre Moland i Christiansands Stift. 1768 tog han Magistergraden. † $^{27}/_{9}$ 1774.

Han ægtede $^{7}/_{9}$ 1742 Hannibaline Catharina Casper [Kasberg], (f. c. 1709, † 1777, begr. $^{10}/_{9}$), Datter af Peder Andersen († 1749).

I Personalhist. Tidsskrift. IV. p. 279—83 hans $^{24}/_{4}$ 1765 affattede Autobiografi. — Univmatriklen. II. p. 548; III. p. 285.

Journal paa den anden Reyse til China med Skibet Dronningen af Danmark, indeholdende de mærkværdigste Ting, som fra Reysens Begyndelse, Anno 1742 og til dens Ende 1744 ere arriverede. Samt lidet om nogle Landes Væsen og Beskaffenhed. Kbh. 1745.

I O. Bang, Saml. af adskillige nyttige og opbyggelige Materier. VI. Stykke. 1745. p. 311—31: Extract af den 1ste Journal, som paa China-Skibet Dronningen af Dannemark kaldet, er holden af Skibets Præst paa hans første Reyse med samme Skib.

Boye, Johannes, se: Erslew.

Boye, Matthias Andreas, se: Halvorsen.

Boye, Nicolai. Det er næppe den Personalh. Tidsskr. IV. p. 282 anførte Søn af foregaaende, f. 1749.

Anviisning til Faareavlens Forbedring i Danmark. Kbh. 1785. [Anm. i L. Eft. 1786. p. 123].

Plan og Forslag til at befordre Bondestandens Opkomst i Dannemark, ved Hoveriets Forandring og Arve-Eiendoms-Skiøder, med mere. Kbh. 1787. [Anm. i L. Eft. 1787. p. 292 (af J. Mandix)].

Boyesen, Boe, se: Erslew.

Boyesen, Werner, er døbt $^{29}/_{1}$ 1681 i Kristiania, Søn af Justitsraad, Generalvejmester Andreas Boyesen († 1708) og Marie Otte. Han var 1704 i Urmagerlære i sin Fødeby og praktiserede først i Norge og senere uden Bevilling i Kbh. $^{23}/_{12}$ 1720 fik han Bevilling dér. † c. 1754.

Kbh.'s Diplomatarium. VIII. p. 506. — O. Nielsen, Københavns Hist. VI. p. 239—41. — Kbh.'s Huse og Indvaanere efter Branden 1728. 1906. p. 245. — Kr. Carøe, Den danske Lægestand. Doktorer og Licent. p. 17. — Dansk Klinik. 1910. p. 321—32. 353—63. [Optr. i Kr. Carøe, Studier til Dansk Medicinalhist. 1912. p. 147—71].

Placat til Oplysning og Underretning om adskillige dødelige og farlige Svagheder, for dennem, der ikke vil døe efter Regelen, men beholde Livet og Helbred af Guds Naade, ved de rette Mediciner, som af Gud er skiult for de Viise og aabenbaret de Ringe. Kbh. 1751. Fol. [Optrykt i Dansk Klinik. 1910. p. 357—61].

Boysen, Johannes Frederik, er f. $^{2}/_{8}$ 1689 i Jerslev, Søn af derværende Sognepræst Frederik Johansen Boysen († 1699) og Marie Fischer. 1709 kom han i Herlufsholms Skole, hvorfra han blev Student 1712. 1727 kaldtes han til Sognepræst i Stenderup i Haderslev Provsti. † $^{16}/_{11}$ 1761.

Han ægtede i Kbh. 1717 Kirsten, sal. Bredals.

P. Rhode, Saml. t. Haderslev Amts Beskr. 1775. p. 373. — Leth, Meddel. om Dimitt. fra Herlufsholm. p. 81. — Univmatriklen. II. p. 364.

J. B., Denne liden Bog, kaldet de Igienfødes Underholdning, befatter i sig 3 Deelinger, i den Første vises, hvorledes en Igienfød skal have Aandens første Grøde til Helliggiørelse, i den Anden, hvad hand har at sukke over, i den Tredie, hvorledes hand alt det Onde skal bære. Kbh. 1717. (Navnet findes i Æredigtet til ham). — Kbh. 1734.

Saligheds Veyviisere, det er: Gudelige Opmuntringer til Saligheds Forarbeydelse, uddragne af Pauli Paamindelse til de Philippenser, Philip. c. 11. v. 12. Forarbeider eders Salighed med Frygt og Bævelse. Kbh. 1718.

En aandelig Nye-Aars Gave, i Jesu Nafn og Omskiærelse, der giver En Nye-Aars Christen Opmuntring til en aandelig Omskiærelse. Kbh. u. A. [1720].

Bozenhard, Emanuel, er f. i Augsburg. Han blev kejserlig østerrigsk Generalkonsul i Danmark. † $^{25}/_{2}$ 1799.

Han ægtede $^{1}/_{10}$ 1783 Johanne Henricca Becker, Datter af ovenfor nævnte Anna Christine Becker i dennes Ægteskab med Hofapoteker Johann Gottfried Becker. Efter Bozenhards Død fik hans Enke af Fonden ad usus publicos en aarlig Understøttelse af 400 Rdl.

Chr. Bruun, P. F. Suhm. 1898. p. 445—46.

Tagebuch einer Reise von Copenhagen nach Wien. Cph. 1794. [Anm. i Badens Univjournal. II. 1794. p. 131; L. Eft. 1794. p. 549; Iris. 1794. III. p. 215; Kritik og Antikr. 15. H. p. 225].

Bemerkungen auf einer Reise von Kopenhagen nach Wien. Hamburg. 1795. [Anm. i Neue allg. deutsche Bibl. XXIII. Bd. II. p. 501; Allg. Litt. Zeitung. 1796. I. p. 543].

I Iris. 1793. II. p. 190—92. Oversættelse af et Brev til Hr. Kapitain von Archenholz $^{16}/_{3}$ 1793.

I Minerva. 1790. II. p. 53—63. Nogle Anmærkninger ved det Stykke over Keiser Joseph II, i Minerva Marts S. 366 o. fl. [af Fr. Snedorf]. (I et Brev til Udgiveren). (Anonym; undertegnet B.).

J. JØRGENSEN & Co. * IVAR JANTZEN